

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

William Foote Whyte

Köşebaşı Toplumu

Bir İtalyan Kenar Mahallesinin Toplumsal Yapısı

Türkçe Söyleyen: Dâra Elhüseyni

HERETİK

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Street Corner Society: The Social Structure of an Italian Slum by
William Foote Whyte

Licensed by The University of Chicago Press, Chicago, Illinois,
U.S.A

© 1943, 1955, 1993, by The University of Chicago

Heretik Yayınları: 58 – Sosyoloji: 21

ISBN: 978-605-9436-26-7

©2015 Heretik Basın Yayın

Tüm hakları saklıdır. Yayıncı izni olmadan kısmen de olsa foto-
kopi, film vb. elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

1. Baskı: Eylül 2017, Ankara

Editör: Levent Ünsaldı

Türkçe Söyleyen: Dâra Elhüseyni

Redaksiyon: Levent Ünsaldı

Dizgi: İsmet Erdoğan

Kapak: Ali İmren

Heretik Basın Yayın Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Kültür Mahallesi, Yüksel Caddesi, 41/2, Kızılay, Çankaya, An-
kara

Tel: +90 (312) 418 52 00 • Faks: +90 (312) 418 50 00

İnternet Sitesi: www.heretik.com.tr

E-mail: heretikyayin@gmail.com

Twitter: twitter.com/heretikyayin

Facebook: facebook.com/heretikyayin

Tarcan Matbaacılık Yayın San.

Yahyalar Mahallesi İvedik Caddesi No: 417 Yenimahalle-Ankara

Tel: 0312 384 34 35

William Foote Whyte

Köşebaşı Toplumu

*Bir İtalyan Kenar Mahallesinin
Toplumsal Yapısı*

*Street Corner Society: The Social Structure of an
Italian Slum*

Türkçe Söyleyen

Dâra Elhüseyini

HERETİK

İçindekiler

Dördüncü Baskıya Önsöz	9
Giriş: Cornerville ve Ahalisi	11

Birinci Kısım: Köşebaşı Delikanlıları ve Okumuş Gençler

Birinci Bölüm: Doc ve Köşebaşı Çetesi

1. Çetenin Üyeleri	21
2. Bowling ve Toplumsal Statü	37
3. Nortonlular ve Aphrodite Kulübü.....	53
4. Doc'ın Siyasi Kampanyası	67
5. Çözölme.....	75

İkinci Bölüm: Chick ve Kulübü

1. Chick Morelli'nin Hikâyesi	91
2. Kulübün Kurulması	98
3. Sosyal Etkinlikler	103
4. Chick'e Karşı Muhalefet	111
5. İkinci Dönem	117
6. Çözölme.....	128
7. Cumhuriyetçiler Arasında Siyaset	139
8. Chick Morelli'nin Siyasi Kariyeri.....	143

Üçüncü Bölüm: Toplumsal Yapı ve Toplumsal Hareketlilik

1. Grupların Mahiyeti.....	149
2. Mahalle Merkezi'nin Toplumsal Rolü	155
3. Sadakat ve Toplumsal Hareketlilik	162

İkinci Kısım: Gangsterler ve Siyasetçiler

Dördüncü Bölüm: Gangsterliğin Toplumsal Yapısı

1. Gangsterlerin Tarihi	171
2. Cornerville’de Yasadışı Lotonun Büyümesi	177
3. Polisle İlişkiler	187
4. Sosyal Ortamında Gangster.....	210

Beşinci Bölüm: Cornerville’de Gangsterlik: *Social and Athletic Kulübü*

1. Tony Cataldo ve Shelby Sokağı Çetesi	221
2. Kulübün Kurulması	225
3. Kulübün Yeniden Yapılandırılması	230
4. Siyaset Meselesi	237
5. Kriz ve Tony Cataldo	252
6. Tony’nin Beano Partisi	265
7. Yeni Yönetim	269
8. Carlo ile Tony	277

Altıncı Bölüm: Siyaset ve Toplumsal Yapı

1. Siyasi Organizasyonların Değişen Doğası	285
2. Siyasi Kariyer	301
3. Siyasi Bir Kampanya Yürütmek.....	313
4. Siyasi Mitingler.....	326
5. Seçim Günü	341
6. Siyasi Yükümlülüklerin Mahiyeti	347

Üçüncü Kısım: Sonuç

1. Çete ve Birey	365
2. Toplumsal Yapı.....	382
3. Cornerville’in Esas Sorunu	387

Ekler

EK A: Köşebaşı Toplumu’nun Gelişimi.....	397
EK B: Bir Mazlum Üzerinde Whyte Etkisi.....	517
EK C: Seçilmiş Kaynakça.....	537

Dördüncü Baskıya Önsöz

Bu çalışmanın saha kısmı, Harvard Üniversitesi'nin 1936'dan 1940'a kadar sunduğu araştırma bursuyla yapıldı. Şubat 1937'den Mayıs 1938'e kadar Parmenter Sokağı'nda, 7 numarada restoran işleten İtalyan kökenli bir aileyle beraber yaşadım. Kathleen King ile evlenince, Hanover Sokağı'nda, 477 numaradaki kendi dairemize taşındık. Tıpkı daha önce kaldığım yer gibi burası da, benim Corneville ismini verdiğim Boston'ın North End bölgesinde kalıyordu. Temmuz 1940'ta Boston'dan ayrılmadan önce, *Köşebaşı Toplumu*'nun ilk taslağını tamamladım. 1940 ile 1942 yılları arasında Chicago Üniversitesi'nde doktora çalışmamı sürdürürken Boston'da tamamladığım taslağı yeniden yazdım ve bazı kısaltmalara gittim. Ancak yaptığım analizlerde ve teorik yönelimimde herhangi bir değişiklik yapmadım. En nihayetinde, 1943 yılında kitabın ilk baskısı yapıldı.

Harvard Society of Fellows'ın bana sunduğu destek ve sınırsız özgürlük olmadan, Cornerville'de bu çalışmayı yürütmem asla mümkün olamazdı. Benimle aynı dönemde, aynı bursu kazanan sosyal antropolog Conrad M. Arensberg'e ne kadar teşekkür etsem azdır. Çalışmama başlamadan önce, kafamdaki planları onunla paylaştım ve çalışmamın her aşamasında verdiği tavsiye-

lerden ve yaptığı eleştirilerden çok faydalandım. Kitap boyunca kullandığım ve grup içi etkileşimleri gösteren kavramsal şemaları, Arensberg'in katkılarıyla, Eliot D. Chapple planladı.

Harvard Society of Fellows'ın başkanı Lawrence J. Henderson, çalışmama dair yaptığım ilk planlar hakkında sert ama aynı zamanda çok değerli eleştirilerde bulundu. Harvard İşletme Bölümü'nden Elton Mayo, araştırmam boyunca kullandığım mülakat tekniklerini bana öğreten kişi oldu.

Benim gibi burslu bir araştırma görevlisi olan John Howard, benimle birlikte iki yılı aşkın bir süre boyunca Cornerville'de saha çalışması yaptı. Liderlik konusunu incelememin, çalışmayı bütünlüklü bir hale getirebileceğini ilk öneri kendisi oldu.

Kathleen King Whyte, Cornerville'deki son iki yılımı benimle geçirdi. Kitaptaki şemaları yapan Kathleen ayrıca her bir aşamasında, kitabın taslağına gerekli eleştirileri getirdi. New York'taki yayınevlerine kitap gömlekleri (*book jacket*) tasarlamış olan Kathleen, bu kitabın ilk baskısının gömleğinin tasarlanmasında da gönüllü oldu.

Chicago Üniversitesi'nde, kitabımın taslağında düzeltmelere gitmek için sosyal antropolog W. Lloyd Warner ile sosyolog Everett C. Hughes'dan çok faydalı tavsiyeler aldım. İkisi de, Chicago Üniversitesi'ndeki doktora eğitimimi heyecan verici bir öğrenme deneyimine çevirdiler.

Kitabın ikinci baskısı (1955) için, North End'de yaşarken ve çalışırken kullandığım yöntemleri ve edindiğim deneyimleri anlatan ek bir bölüm (EK A) kaleme aldım.

Üçüncü baskı (1981) için, kitaba "Cornerville'i Yeniden Ziyaret Edişim" isimli bir bölüm ekledim ve burada, kitaptaki belli başlı karakterlerin 1980'e kadar hayatlarında olup bitenleri ve mahallenin kendisinde yaşanan değişimleri kısaca anlattım. İlk defa bu baskıda, çalıştığım yerin North End olduğunu açıkladım ve kitaptaki önemli karakterlerin gerçek isimlerini verdim.

Ek B bölümünde yer alan, “Bir Mazlum Üzerinde Whyte Etkisi” bölümü, ilk araştırma asistanım Angelo Ralph Orlandella’ya (Sam Franco) aittir ve emekli olmam üzerine Cornell Üniversitesi’nde düzenlenen konferansta yaptığı konuşmayı içerir. Orlandella bu konuşmasında, beraber nasıl çalıştığımızı ve geliştirdiğimiz yöntemlerin, askerliğinde ve sivil hayatında liderlik rolünü oynamasında ona nasıl yardımcı olduğunu ayrıntılı bir şekilde anlatmıştır.

Tüm bu bölümler, bazı değişikliklerle birlikte kitabın bu 50. Yıl özel baskısında yer almaktadır. Bu baskıda, Ek A bölümüne, “50. Yılında Köşebaşı Toplumu Kitabına Yeniden Bakmak” isimli bir yazı ekledim. Bu özel baskıyı ortaya çıkaran, akademide kita-ba olan ilginin aniden yeniden canlanmasıydı. 1991 yılında, Peter Frost ile meslektaşlarının derlediği *Reframing Organizational Culture* isimli kitapta, *Köşebaşı Toplumu*’na özel bir yer verilmişti. Yaptığım çalışmaya dair metodolojimi ve deneyimlerimi anlattığım kendi kitabımdaki Ek Bölümler, bu kitapta yeniden basılmıştı ve örgüt kültürü üzerine yapılan araştırmaların “mükemmel bir örneği” olarak gösterilmişti. Bu kitabı, dört davranışçı bilim insanının *Köşebaşı Toplumu* üzerine yazdıkları makaleler ve benim de yapılan eleştirilere cevap verdiğim yazılar takip etti. *Contemporary Ethnography* dergisinin 1992 Nisan sayısı tamamen kitabımın 50. Yıl baskısına adandı. Dergi editörlerinin giriş yazısının ardından, North End’den ayrıldığım 1940 yılından 30 ila 40 yıl sonra buraya çeşitli ziyaretler gerçekleştirmiş W. A. Marianne Boelen’in bir makalesi yer alıyordu. Boolean bu makalesinde, kitabımda yer alan belli başlı karakterlerle ve görüştüğüm diğer insanlarla yaptığı mülakatlara yer veriyordu. Bu verilere dayanarak Boolean, North End’in çarpık bir resmini sunduğunu ve iş ahlakını ihlal eden bazı davranışlarda bulunduğumu iddia ediyordu. Dergideki bir sonraki yazı, bu iddiaları çürüten benim kendi makalemdi. North End’deki çalışmamda benimle çalışmış köşebaşı delikanlısı Angelo Ralph Orlandella’nın makalesi benim yazımı takip ediyordu. Dergide son olarak, Boolean ile

olan tartışmama dair kendi görüşlerini dile getiren üç davranışçı bilim insanının makaleleri yer alıyordu.

Bu iki yayında yazılar yazan yedi davranışçı bilim insanlarının hepsi *Köşebaşı Toplumu*'nu kendi alanlarında bir dönüm noktası olarak değerlendirdi. Bununla beraber, bu bilim insanları sosyolojik araştırmalarda geçtiğimiz 50 yılda yaşanan önemli değişimlerle bağlantılı olarak kayda değer bazı önemli noktaları da öne çıkarttılar. Sosyolojinin bir bilim olup olmadığı ya da sosyologların sosyolojiyi bir bilim haline getirmek için bir uğraş vermelerinin gerekli olup olmadığı gibi temel sorular, bu iki yayında ele alınmıştı.

Ek A bölümünün son kısmında yer alan “50. Yılında *Köşebaşı Toplumu* Kitabına Yeniden Bakmak” yazısı tüm bu konuları ele almaktadır.

Giriş: Cornerville ve Ahalisi

“Şehrin doğu yakasının” tam kalbinde, Cornerville olarak bilinen ve neredeyse tüm sakinleri İtalyan göçmenleriyle onların çocuklarından oluşan bir kenar mahalle bulunur. Şehrin geri kalanı için burası gizemli, tehlikeli ve iç karartıcı bir bölgedir. Cornerville ile gayet revaçta bir yer olan High Sokağı arasındaki yürüme mesafesi sadece birkaç dakikadır ancak bir High Sokağı sakini için, böylesi bir yürüyüş bilinmeyene yolculuk anlamına gelir.

Cornerville yıllar boyunca sorunlu bir yer olarak bilinirdi ve İtalya ile savaşta olduğumuz sırada, mahallenin dışındakiler için bu şöhreti daha da kaygı uyandırıcı bir hale geldi. Bu insanlar, Cornerville sakinlerinin demokrasi ve ABD yerine faşizme ve İtalya’ya daha bağlı kalacaklarından çekiniyorlardı. Onların inanışına göre, bu kenar mahalle, toplumun geri kalan kısmıyla uzun süreden beri kavgalıydı. Ne de olsa, onların gözünde Cornerville gangsterlerin ve yoz siyasetçilerin, yoksulluğun ve suçun, yıkıcı düşüncelerin ve faaliyetlerin cirit attığı bir yerdi.

Toplumun üst tabakalarına mensup insanların, Cornerville hakkındaki bilgileri sınırlıdır. Bu insanlar, Cornerville’in ABD’deki en kalabalık bölgelerden biri olduğunu bir şekilde öğrenirler. Üst sınıftan insanlara, alt sınıfların yaşadıkları yerlerdeki

kötü barınma koşullarını göstermek için düzenlenen “turistik” gezilerin en uğrak yerlerinden biri zaten Cornerville’dir. Bölgeyi gezen ya da bölgeyle ilgili istatistikleri inceleyen biri de mahallede çok az banyo küveti olduğunu, dar ve metruk sokaklarının çocuklardan geçilmediğini, çocuklar arasında suç işleme oranlarının çok yüksek olduğunu, yetişkinlerin önemli bir kısmının suça bulaştığını ve Büyük Buhran sırasında mahalle sakinlerinin büyük bir kısmının *Works Progress Administration*¹ (W.P.A.) projesi ile *Home Relief* programlarında yer aldıklarını keşfedebilir.

Böyle bilgilerden oluşan bir bakış açısıyla, Cornerville’de yaşayan insanlar kamu projeleriyle istihdam edilen işçiler, mahkemelerdeki sanıklar ya da büyük “yığınların” içerisinde kaybolan bireyler olarak hep karşımıza çıkar. Ancak ortaya konan bu resimde eksik olan bir şey vardır: İçinde gerçekten yaşayan bir insan bulunmamaktadır. Cornerville’e bir ilgisi olanlar, genellikle, yerel hayata dair en hususi bilgileri edinmeyi amaçlayan sorulardan oluşan araştırma anketlerine başvururlar. Ancak böyleleri bilgileri edinmenin tek yolu, Cornerville’de yaşamak ve sakinlerinin faaliyetlerine iştirak etmektir. Bu yola başvuran biri, bu mahallenin aslında görüldüğünden çok daha farklı olduğunu keşfeder. Daha önceden bakımsızlığı ve mekânsal bir sıkışmışlığı temsil eden binalar, sokaklar ve caddeler Cornerville aktörlerine ait artık aşına olunmuş bir arka plan haline gelir.

Cornerville’in içine giren biri, gazetelerin, mahallenin bazı gangsterleri ve yoz siyasetçileri hakkında yaptığı haberleri daha önceden okumuş olabilir ancak gazeteler mahallenin aslında sa-

1 Türkçe Söyleyen Notu [T.S.N.]: Büyük Buhran sırasında ABD’nin yürürlüğe soktuğu “Yeni Düzen” (*New Deal*) politikasının bir parçası olarak, iş arayan geniş yığınlar devlet projeleri aracılığıyla iş imkânları sağlayan program. Kitabın yazıldığı dönemde, sunulan işler konusunda öncelik, ailesine bakmakla yükümlü işsiz kişilere verilmişti. 1939 yılında programın ismi *Work Projects Administration* olarak değiştirilmiştir.

2 T.S.N.: Aynı şekilde, “Yeni Düzen” politikasının bir parçası olarak muhtaç durumdaki ailelere devlet desteği sunulmasını hedefleyen sosyal yardım programı.

dece ufak bir kesitini gösterir. Eğer bir gangster cinayet işlerse bu, haber olur. Ancak iş hayatının gündelik rutinlerini sessizce sürdürürse, bu haberlere konu olmaz. Eğer bir siyasetçi rüşvet almakla itham edilirse, bu gene haber olur. Ancak seçmenleri lehinde olağan faaliyetlerini sürdürürse bu, haberlerde yer almaz. Gazetelerin odaklandığı, daima bir krize yol açan ya da kamuoyunda infial yaratan olaylardır. Böylesi anlarda, Cornerville'in bu "kodamanları" (*big shots*) kamuoyuna mal olan insanlar haline gelirler. İçinde bulundukları toplumdan ayrıştırılıp ait oldukları gruptan tamamen farklı standartlarla, haklarında hükümlere varılır. Kanunları çiğneyenleri kovuşturmanın en etkili yolu herhalde budur. Ancak onları anlamak için bu, hiç de iyi bir yöntem değildir. Dolayısıyla, böyle biri toplumsal ortamına terkardan yerleştirilmeli ve gündelik faaliyetleri üzerinden gözlemlenmelidir. Kamuoyunda infial yaratan olayları anlamak için, bu olayların gündelik hayat örüntüsüyle olan ilişkisi (Cornerville'deki hayatın da bir örüntüsü vardır) anlaşılmalıdır. Orta sınıftan insanlar, kenar mahalleleri korkunç bir karmaşa yığını ya da toplumsal bir kargaşa olarak görürler. Oysaki Cornerville'in içinden gelen biri, burada ileri düzeyde organize ve bütünleşik bir toplumsal sistemin süregeldiğini bilir.

Dolayısıyla, varacağımız sonuç şudur ki, Cornerville'in sorunları için hazır ya da doğrudan bir çözüm önermek mümkün değildir. Sadece toplumun yapısı ve bu yapının eylem örüntüleri üzerinde çalıştıkça belli sorular cevaplanabilir hale gelebilir. Bu cevaplar için yapılması gerekense, yakın tarihe kurulmuş bir yerleşim yeri olan Cornerville'i keşfetmektir. Mevcut toplumsal örgütlenmenin nasıl geliştiğini görmek için yereldeki İtalyan yerleşiminin tarihini gözden geçirebiliriz. Bunu yapınca da, yaşadıkları toplumun doğası içerisinde onları keşfetmek için gidip bu insanlarla tanışmaya sıra gelecektir.

Bugünkü haliyle Cornerville'in geçmişi, Cenova'dan gelme küçük bir grubun o zamanlar İrlandalıların yerleşim yeri olan bir mahallenin bir caddesine yerleştiği 1860'lara kadar gitmek-

tedir. 1870 ile 1880'li yıllarda yavaş yavaş büyüyen bu İtalyan göç dalgası 1890'larda ve 20. yüzyılın ilk on yılında büyük bir ivme kazanmıştır. İlk gelenler Kuzey İtalya'dan olsa da, sonraki göçmenlerin önemli bir kısmı Güney İtalya'dan, özellikle de Napoli ya da Sicilya gibi yerlerden gelmiştir. Güney İtalya'dan gelen göçmenlerin sayısının zirveye ulaştığı dönemde, önceden gelen Cenovalı göçmenler doğu yakasının başka kısımlarına ya da banliyölere taşınmışlardır.

Daha henüz 1915 yılında, Cornerville'in etnik yapısı günümüzdeki şeklini almıştır. İrlandalı ailelerin neredeyse tümü mahalleden ayrılmıştı. İtalyanlar ile aynı tarihlerde gelen Yahudiler de, zamanla mahalleyi terk ettiler ancak bunların çoğu, özellikle de perakende manifaturacılık yapanlar Cornerville'deki ticari faaliyetlerine devam ettiler.

İtalyan yerleşimciler mahalleye sadece dillerini ve geleneklerini değil, aynı zamanda kendi memleketlerinden insanları da taşıdılar. Gelen göçmenler kendi akrabalarını ve tanıdıklarını da etkilediler. *Paesani*³ olarak adlandırılan ve aynı kentten gelen bu insanlar, hep beraber mahalleye yerleştiler ve kendi derneklerini kurup tıpkı İtalya'da yaptıkları gibi, her yıl kendi koruyucu azizlerinin bayramını (*Festa*) kutlamaya başladılar. *Paesani* ile beraber bu İtalyan topluluğu içerisinde ayrı küçük topluluklar oluştu. Cornerville bugün bile, göçmenlerin geldikleri kentlere göre bölgelere ayrılmış bir mahalledir. Buna karşılık, yeni kuşaklarla beraber bu bölgeler arasındaki sınırların belirsizleşmeye başladığını da belirtmek gerekir.

Mahallede, ilk kuşak göçmenler esasen aile etrafında örgütlenmişken, ikinci kuşaklar bunu *paesani* üzerinden yapmıştır. Aileler arası bağlar vaftiz babaları (*godfather*) ve vaftiz çocuklar (*godchild*) üzerinden kurulmuştur. Kan bağı ve seremonilerle

3 T.S.N.: İtalyancada aynı ülkede ya da bölgede yaşayan anlamına gelen *paesano* kelimesinin çoğul hali. Türkçede hemşeri kelimesinin karşılığı olarak düşünülebilir.

oluşturulan bağların yanı sıra, aile dostları da karşılıklı yükümlülüklerle dayanan çapraşık bir ağ örgüsüyle bir araya gelmiştir. Başına talihsiz bir olay gelen kişiye akrabalarının ve dostlarının yardım etmesi bir gelenektir ve bu kişi de kendisini toparladığında, sahip olduklarını ona yardım edenlerle paylaşır.

Göçmenlerin hangi bölgeden geldikleri, Cornerville'deki hayatın organizasyonu açısından önem taşır. Çok daha fazla maddi imkânlara ve eğitime sahip olan Kuzey İtalyalılar Güneylileri hep hor görürken, Sicilyalılar tüm İtalyan göçmenleri arasında en alt basamakta yer alır. İtalya'nın kuzeyinden ve iç bölgelerinden gelen göçmenler, güneyden gelenlerden önce işlerini yoluna soktuklarından, bu ayrımlar mahalleye İtalyanların yerleştiği dönemde büyük bir önem taşımıştır ve halen tamamen ortadan kalktığı söylenemez.

ABD'de doğan kuşak olgunlaştıkça, Cornerville'deki hayatın örüntüleri de geniş kapsamlı değişimlere uğramıştır. *Paesani* üzerinden kurulan sadakat bağları, babalarda olduğu kadar çocukları birbirine bağlamamaktadır. Mahalledeki İtalyan ailelerin iki ayrı kuşağa bölündükleri bile söylenebilir. İtalya doğumlular genç kuşaklar tarafından *greaser*⁴ olarak bilinir. Çocuklar her ne kadar anne-babalarına genellikle bağlı olsalar da, onlara tepeden bakmaktan da kendilerini alıkoyamazlar. Yaşlılar arasında bazı kişiler halen saygın bir konuma sahiptir ancak eski kuşaklarda olduğu gibi, yaşlıların bir bütün olarak otoritesi artık bulunmamaktadır.

Genç kuşaklar, eski kuşakların etkisinden görece olarak azade bir biçimde kendi topluluklarını oluşturmuşlardır. Gençler arasındaki tabakalaşma iki türlü gerçekleşmektedir: köşebaşı delikanlıları ve yüksekokul ya da üniversite okumuş gençler. Köşebaşı delikanlıları diye bilinen genç erkeklerin toplumsal faaliyet-

4 T.S.N.: ABD'de özellikle İtalyan ya da Latin Amerika kökenliler için pejoratif anlamında kullanılan *greaseball* (yağ tulumu) ifadesinin kısaltılmış hali. İfadenin ortaya çıkışı, ağır sanayi işlerinde çalışan bu kişilerin saçlarının ve elbiselerinin makine yağına (*grease*) bulaşmış olmasıyla alakalıdır.

lerinin merkezini belli sokak köşeleri ve buraların bitişiğindeki berberler, lokantalar, bilardo salonları ya da kulüpler oluşturur. Kendi yaş gruplarında toplumun en alt seviyesinde yer alan bu kişiler, Cornerville gençliğinin önemli bir bölümünü oluşturur. Büyük Buhran sırasında bu gençlerin büyük bir kısmı ya işsizdi ya da düzensiz işlerde çalışıyordu. Çok azı liseyi bitirmiştir ve büyük bir çoğunluğu sekizinci sınıfa geçmeden okulu bırakmıştır. Okumuş gençler ise daha küçük bir topluluktur ve daha fazla eğitim görerek köşebaşı delikanlılarından daha yukarıda bir toplumsal seviyeye ulaşmışlardır. Meslek sahibi olarak iyi bir yer edinen bu gençler, toplumsal basamakları tırmanmaya devam etmektedirler.

Hayata en alttan başlayıp yukarı doğru tırmanabilmenin mümkün olduğu ABD toplumunda, hangi insanların nasıl bir yol izleyerek yukarı doğru tırmandıklarını keşfetmek önemlidir. Böylesi bir keşif sayesinde, Cornerville ahalisi ile Cornerville'in dışındaki dünyanın bu ahaliye ne sunabileceği hakkında bir perspektif geliştirmek mümkün olabilir. Doc ile köşebaşı çetesinin ve Chick ile okumuş gençlerden oluşan kulübünün hikâyeleri iki grup arasındaki farklılıkları bize sunduğu kadar, bu iki gruptaki her bir bireyin farklı kariyerlerine de açıklık getirmektedir.

Doc ile köşebaşı çetesinin üyeleri ve Chick ile kulübünün üyeleri her ne kadar Cornerville ahalisinin önemli bir kısmını temsil etseler de, bu kişiler aslen Cornerville'in "küçük insanlarıdır." Bu "küçük insanları" anlamak için mahalledeki asıl "kodamanların" kimler olduğunu ve hangi işlevlere sahip olduklarını keşfetmemiz gerekir. Cornerville'in kodamanları gangsterler ile siyasetçilerdir.

Güney yakası ve Welpport ile beraber Cornerville, Doğu Boston'ın Dördüncü İdari Bölgesini (*ward*⁵) oluşturur. Yakın

5 T.S.N.: ABD'de özellikle seçimlerle göreve gelen idarecilerin ve yetkililerin (belediye meclisi üyeleri, eyaletteki Temsilciler Meclisi ya da Senato üyeleri, şerif gibi) temsilcisi oldukları seçim bölgelerine verilen ad.

döneme kadar bu idari bölge, güney yakasında bulunan ve İrlandalılara ait Demokrat Partisi yanlısı siyasi bir örgüt olan Cleveland Kulübü'nün egemenliğindeydi. İtalyan göçmenlerin mahalleye yerleşip buradaki İrlandalı nüfusu yerinden etmesiyle beraber iki kesim arasında şiddetli çatışmalar yaşandı. İrlandalılar mahalleden ayrılınca, yaşanan düşmanlıklar siyasi arenaya taşındı. İrlandalıların idari bölgedeki egemenliğini devirmek için, İtalyan siyasetçiler Cornerville'de örgütlendi.

Alkol Yasağı Döneminde (*Prohibition Era*), Cornerville'deki yasadışı faaliyetlerin büyük bir çoğunluğu içki kaçakçılığıyla ilgiliydi. Alkol Yasağının sona ermesiyle beraber gangsterler kumar işlerini denetlemeye daha çok yoğunlaştılar. Cornerville'deki gangsterler kumar işlerinde etkin bir rol üstlendiler ancak doğu yakasındaki gangster faaliyetlerini asıl yönlendirenler İrlandalı ve Yahudi meslektaşları oldu.

Yasadışı faaliyetler ve siyasi örgütlenmeler, Cornerville ahalsinin en alt kesimlerine kadar uzanır ve birbirleriyle iç içe geçerek mahalledeki gündelik hayatın önemli bir kısmını bütünleşik bir hale getirir. Yasadışı faaliyetler ve siyasi örgütlenmeler hem “küçük insanların” hem de “kodamanların” faaliyetlerini anlamak için bize genel bir çerçeve sunar.

Cornerville'i incelerken genel ahali üzerinde çok fazla durmayacağız. Daha çok belli kişiler üzerinde durup onların belli başlı faaliyetlerini gözlemleyeceğiz. Hayatın genel örüntüleri elbette önemlidir ancak bu örüntüler sadece, onları oluşturan bireylerin gözlemlenmesiyle belli bir yere oturtulabilir.

Kitapta ilk sahneye çıkacak olanlar “küçük insanlardır” (Birinci Kısım). İlk olarak, onların kendi gruplarının faaliyetlerini nasıl organize ettiklerini göreceğiz. Toplumsal yapıda bu gruplarını yerlerini tespit etmek için, daha sonra mahallenin “koda-

6 T.S.N.: ABD'de 1919'da kabul edilip 1933'e kadar yürürlükte kalan Anayasa değişikliğiyle beraber ülke çapında alkol satışının ve üretiminin ve alkol bulundurma'nın yasaklandığı dönem.

manlarına” geçip onları gözlemleyeceğiz. Yasadışı faaliyetlere ve siyasi örgütlenmelere dair İkinci Kısımda yapılacak tanımlamalarla beraber genel resme dair bir fikir edinmiş olacağız. Ancak bunu yaparken gene de belli kişiler üzerinde duracağız. Cevabını aradığımız soru şu olacaktır: Bir insanı kodaman yapan nedir ve bir kodaman küçük insanlar üzerinde hangi yollarla bir tahakküm kurar? Bu soruya cevap vermek için Tony Cataldo’yu takip edebiliriz. Kendisi Cornerville’in önde gelen gangsterlerinden biridir ve yaptığı işler arasında köşebaşı delikanlılarını denetlemek de bulunur. Peki, Tony bu işi nasıl yapar? Ya da Cornerville’den çıkan, eyalet senatosu üyesi George Ravello’yu seçim kampanyasını yürütürken takip edebiliriz. George Ravello’nun köşebaşı delikanlılarının desteğine ihtiyacı vardır. Peki, kendisi bu desteği nasıl alır? Cornerville’deki siyasi ve yasadışı faaliyetlerin başında yer alan kişilerin birbirleriyle işbirliği yaptıklarını genel olarak bilmekteyiz. Ancak bu işbirliğinin özü nedir, nasıl bir temele dayanır ve hangi yollarla oluşturulur? Bu soruyu cevaplamak için de, gene belli insanlara ve bu insanların yürüttükleri faaliyetler sırasında karşılaştıkları değişik durumlarda birbirleriyle nasıl etkileşime geçtiklerine bakmamız gerekir.

Bu insanları yakından tanıyıp küçük insanların kendi aralarındaki, kodamanlarla küçük insanlar arasındaki ve kodamanların da kendi aralarındaki ilişkileri anladığımız takdirde, Cornerville’deki toplumsal yapıyı kavramamız da mümkün bir hale gelir. Bu bilgilerden yola çıkarak, Cornerville’de insanların bağlılıklarına ve siyasi ve yasadışı faaliyetlerin önemine bir açıklama getirmemizin önü de açılmış olacaktır.

Birinci Kısım

Köşebaşı Delikanlıları ve Okumuş Gençler

Birinci Bölüm

Doc ve Köşebaşı Çetesi

1. Çetenin Üyeleri

Doc'ın çetesi Nortonlular (*The Nortons*) olarak bilinirdi. Grubu bir araya getiren esas kişi Doc'tu ve grup onun etrafında örgütlenmişti. Doc daha büyürken Norton Sokağı'nda hemen her yaş grubunun bir çocuk çetesi olurdu. Nutsy, Danny ve diğer üyelerin içinde olduğu Doc'ın çetesi de bunlardan biriydi. Doc'tan üç yaş kadar büyük kişilerin bulunduğu başka bir çetenin yanı sıra, içinde Doc'tan üç yaş kadar küçük Joe Dodge ile Frank Bonelli'nin olduğu bir çete daha vardı. Carl ile Tommy'nin içinde olduğu daha genç bir çete de gene Norton Sokağı'nda yer alıyordu.

Bildiğim kadarıyla Nortonlular bu gruplaşmaların bir araya gelmesiyle ortaya çıktığı için grubun tarihsel arka planına dair biraz bilgi vermem gerekiyor. Nortonluların gelişim hikâyesi en iyi şekilde Doc'ın hikâyesi olarak anlatılabilir.

Doc 1908'de Norton Sokağı'nda doğdu. Abruzzi bölgesinden gelen Doc'ın anne-babası, Cenova dışında bir yerden gelip sokağa yerleşen ilk İtalyan göçmenlerdi. Geniş bir ailenin en

küçük çocuğu olan Doc, annesinin gözdesiydi. Doc, babasını küçük bir yaşta kaybetti. Üç yaşındayken geçirdiği çocuk felci yüzünden sol kolu tam olarak gelişmedi ancak düzenli egzersizler sayesinde Doc, ağır işler dışında sol kolunu kullanabilir bir hale getirdi. Doc hayatının bu ilk yıllarını bana şöyle anlatmıştır:

Küçük bir çocukken hep düzgün kıyafetler giyerdim... Diğer anneler kendi çocuklarına “Bak, Dicky nasıl giyiniyor. Sen niye onun gibi olmuyorsun?” derlerdi. Diğer çocukların beni sevmemesi bu açıdan çok normaldi ama tabii bu, bana saygı duymaları gerektiğini onlara göstermeme kadar sürdü...

İlk kavgamı yaptığımda sanırım 12 yaşındaydım. Benden iki yaş büyük bir abim vardı. Benim boylarımda bir çocukla bir tartışma yaşamıştı. Bana, “Bu çocuk benim için çok ufak, git sen onunla dövüş” dedi. Aslında dövüşmeye niyetim yoktu ama sonunda çocukla kavgaya tutuştuk ve onu bir güzel patakladım... Sanırım bu olaydan sonra, kavgaya etmekte çok iyi olduğumu fark etmeye başladım.

Bizim çetenin lideri eskiden Nutsy idi. Ben onun yardımcısıydım. Benden yaşça büyüktü ve birkaç kere beni pataklamıştı. Beni patakladığı bu birkaç olayda, etrafta çok bir kalabalık yoktu ve bu yüzden, bu dayakları çok kafama takmamıştım. Ama bana vurmayacağına söz vermesine rağmen, günün birinde etrafta da bir kalabalık olduğu sırada bana vurdu. Gururlu bir çocuktum, bunun yanına kâr kalmasına izin verecek değildim... Bu yüzden onunla boğuşmaya başladık ve onu yere yıktım. “Bana söz ver, seni bırakırsam bir daha bana vurmayacaksın” dedim. O da “Tamam” dedi ama onu bırakıp arkamı dönünce üzerime çullandı ve burnumu kırdı. Ben de onu kovaladım ve bir güzel dövdüm. Sonra büyükler geldi ve bizi ayırdı... Ertesi gün onu bir duvar dibinde dururken gördüm. Yanına gittim ve ona “Seni geberteceğim” deyip bir yumruk salladım. O ise bir karşılık vermedi. Onun efendisi olduğumu biliyordu. Sonra işte olay etrafa yayıldı ve yeni lider ben oldum. Nutsy de benim yardımcım oldu... Sanırım o sıralarda 13 ya da 14 yaşındaydım... Onu pataklamadan önce Nutsy havalı bir çocuktuk... O olaydan sonra gururu epey bir incinmiş gibiydi. Bu yüzden, o sıralar sürekli onunla muhabbet ederdim ve kendisine güvenmesi için onu cesaretlendirmeye çalışırdım.

Nutsy'yi patakladıktan sonra bizim çocuklara ne yapılacağı-nı ben söylemeye başladım. Onlar da beni dinlerlerdi. Eğer din-lemeslerse, onları patakardım. Çetemdeki her çocuğu en az bir kere pataklamışımdır. Bizim sokakta Sicilyalı bir çocuk vardı, onu pataklamıştım bir keresinde. O da gidip babasına söylemiş. Babası da çıkıp beni bulmaya geldi. Ben de, damın birine sak-landım. Sonra Nutsy geldi ve bana çocuğun babasının gittiğini söyledi. Bir dahaki görüşümde, babasına beni ispiyonladığı için çocuğu gene patakladım... Ama o kadar da kabadayı bir çocuk değildim ben Bill. Birilerini pataklayınca hep içimde bir piş-manlık duygusu olurdu.

O çocukların en fazla güvendikleri insan bendim, Bill. O yüzden, böyle şeyler yapmak zorunda kalıyordum. Başka bir sokakta bizim çocuklardan birini dövmüşlerse, o çocukla o sokağa giderdim. Peşimize bizim çocuklardan iki üç kişi daha takılırdı. Kavgaya yardım edeceklerinden değil aslında, sadece izlemek için. Bizim çocuğa "Hangisi sana vurdu?" diye sorar-dım. O da birini gösterir, ben de o çocuğu bir güzel döver, "Bir daha bu çocuğa bulaşmayacaksın, tamam mı!" derdim.

Çocukken yırtıcı bir hayvan gibiydim. Kimseden korkmaz-dım. Pek çok çocuk, dövüşürken, sadece birbirlerini itekleyip dururlar. Ama ben sağ kolumla karşımdakine yumruğumu sal-lamaya hep hazırdım. O gücüm vardı. Diğer elimi sadece ken-dimi savunmak için kullanabiliyordum ama bu, namımı daha da arttırdı. "Bir de diğer elini kullansaydı, kim bilir daha neler yapardı?" derlerdi hakkımda hep. Diğer elimi kullanamadığım için sağ yumruğumun bu kadar güçlü olduğunu düşünürler-di. Belki de gerçekten öyleydi... Ama beni güçlü yapan sadece yumruğum değildi. Yapacağımız işlere kafa yoran hep ben olur-dum. Yani ortamda kafası az biraz çalışan kişi de bendim.

Doc sakat kolu konusunda hep hassas biri olmuştu ve kimse-nin bu özrü için ona anlayış göstermesine izin vermezdi. Hızını ve eşgüdümünü geliştirmek için, evde saatlerce kendi kendine boks idmanı yapardı. Tony Fontana, Doc'a en ciddi meydan okumayı gerçekleştiren kişiydi. Doc bana bu olayı şöyle anlat-mıştı:

İkimiz de çocukken, Tony benim çetemdeydi. Tony sıkı bir

dövüşçüydü. Boks ringine daha amatör olarak adım attığında, ilk üç maçını nakavtla kazanmıştı. Profesyonel olduğunda da, halen önüne geleni nakavt ediyordu... O sıralar çetenin lideri bendim. Ortamdaki sert adam bendim. Ama Tony bana karşı saygısızlık yapmaya başladı. Bir akşam beni itip kakmaya başladı ve büyük büyük laflar etti. Ettiği lafları dinledim ve içimden “Sıkı biri olduğu belli, milleti böyle nakavt etmesi boşuna değil” diye düşündüm. Bir süre sonra “Ben yatmaya gidiyorum” deyip ayrıldım. Üstümü değiştirip yatağa girdim ama bir türlü uyku tutmadı. Üstümü tekrar giydim ve aşağı inip “O dediklerini bir daha söylesene yüzüme!” dedim. Az önce dediklerini tekrarladı ve ben de, onu böyle yere serdim güm diye... Ama o bana karşılık vermedi nedense. Herhalde sahip olduğum itibardan ötürü. Sonradan, boks eldivenlerini giyip parkın orada dövüştük bir kere. Adam bana göre çok iyiydi Bill. Bana üstünlük sağlamasına izin vermedim ama yaman biri olduğu belliydi... Gerçekten de iyi dövüşüyordu.

Doc böyle olayları bana sadece ona soru sorduğum zamanlarda anlatırdı. Ve ne zaman bir rakibini “hakladığı” böyle bir olayı anlatsa, ardından özür dileyecek gibi olur ve aslında o kadar da sert biri olmadığını söylerdi. Böyle şeylerin nasıl ve neden olup bittiğini kendisi de hiç anlayamıyordu. Doc’ın çetesiyle diğer çeteler arasında zaman zaman sürtüşmeler olurdu ve bu sürtüşmeler en sonunda bir “çarpmaya” dönerdi:

Bir keresinde, bizim çetede ki elemanlardan birkaçı Main Sokağı’ndaki birkaç kıza sultanmışlar. Bu kızların erkek arkadaşları da bizim elemanları Norton Sokağı’na kadar kovalamışlar. Sonra da geri dönüp Garden Sokağı’ndan, Swift Sokağı’ndan ve Main Sokağı’ndan adam toplamışlar bizi haklamak için... Zaten kavgalar genelde böyle başlardı. Bizimkiler çocuğun birini döverlerdi, o da kendi sokağına gider ve sonra çetesiyle beraber bizim sokağına gelirdi. Biz de onlarla çarpışırdık.

Bu kez gelenler, kamış sopalarla ve süt şişeleriyle gelmişti. Biz de boş değildik tabii. Acil durumlarda hazırlıksız yakalanmamak için, silahlarımızı bazı evlerin bodrumlarına sakladık. Ama gelenlerin sayısı bu kez 50 kadardı ve biz de sadece 16 kişiydik. O yüzden, gelenler önce biraz sakinleşsin diye, ka-

pıların arkasına ve bodrumlara geri çekilip bekledik... Bizim çetede ki herkes bir süre öyle bekledi. Ben işaret verince, herkes dışarı çıktı ve saldırıya geçtik. Saldırı sırasında ben bir sopa sallıyordum elimde. Elimde sopayla Main Sokağı'na kadar gittim. Ama artık düşman hatlarına geçmiştim ve o yüzden de geri dönmek zorunda kaldım... Oyun parkının duvarlarının üzerinde çimentodan yapılmış çiçek saksıları olurdu. Onları duvarlardan aşağıya atıyorduk. Eğer birine gelseydi, bu saksılar gerçekten de onu öldürürdü. Ama bizim zaten öyle bir niyetimiz yoktu, sadece onları korkutmak istiyorduk... Zaten bir süre sonra ortalık yatıştı ve bize saldıranlar çekip gitti.

Yaptığımız çarpışmalarda yenildiğimizi hiç hatırlamıyorum. Yalan söyleyecek değilim, kaçtığımız zamanlar da oluyordu tabii. Bazen deli gibi kaçmak zorunda kalıyorduk. Sokağımıza kadar gelip bize saldıranlar da oluyordu. Biz de dağılıp damlara çıkar ya da bodrumlara inerdik. Oralarda bizim cephaneler olurdu, onları toplardık. Gelenler sonra sokağın diğer tarafına geçerlerdi ve bir araya gelip toplanmamıza izin verirdi. Her birimiz olduğu yerden çıkar ve toplanırdık. Hepimiz çıkıp hazır olmadan bize asla saldırmazlardı. Sonra, biz onlara saldırıya geçerdik, hakikaten de iyi saldırırdık. Karşı taraf bu sefer etrafa dağılırdı. Böyle olunca, biz sokağın diğer ucuna geçer onların tekrar toplanmasını beklerdik... Her seferinde, bizim sokağa gelenleri kendi sokaklarına kadar kovalardık. Ama kendi sokaklarında onlarla çarpışmaya girmezdik. Bizim belaya bulaşmak gibi bir derdimiz yoktu. Sadece kendi sokağımızda çarpışırdık ve her seferinde de kazanırdık.

Biz Nortonlular olarak daha bir düzgün çeteydik. Cornerville'deki en iyi sokak bizimkiydi. Sarhoşları soymaya kalkmazdık ya da barbut oynatarak onları söğüşlemeye çalışmazdık. Bazen mahalledeki filmlere, oyunlara para vermeden gizlice girdiğimiz olurdu ama bu çok da önemli bir şey sayılmaz sanırım... Tyler çetesi vardı, asıl onlar belalıydı. Hırsızlık yaparlardı ve barbut gibi zar oyunları oynatırlardı. Tyler çetesiyle çok çarpıştık. Ama zamanla bu çarpışmalar sona erdi ve bir süre sonra da iki çete birleşti. Onların en iyi dövüşçüsü Johnny DiCausa idi. Mike Torre da en iyi koşucularıydı. Bizim çetede ise her şeyin en iyisi bendim. İki çete birleştiğinde, bizim sokağın orada Mike ile koşu yarışı yapmak zorunda kalmıştım. İkimiz için

de süre tuttular. O 26 saniyede koştu. Sonra sıra bana geldi. Sokağa geldiğimde bizim çocukların “Hadi Doc, hadi Doc!” diye bağırdıklarını duyuyordum. Ben de 26 saniyede koştum. Böyle olunca, bir sonuca varamadık ve “Johnny, Doc’ı haklar”, “Hayır, asıl Doc, Johnny’yi haklar” diye tartışma çıktı. Johnny de, ben de birbirimizi süzmeye başladık ama bir kavgaya girişmedik. Sanırım, ikimiz de birbirimize saygı duyuyorduk... Johnny sonradan boks yapmaya başladı ve bayağı da iyi bir boksör oldu. Mike ise St. Patrick’s üniversitenin atletizm takımının şampiyon koşucusu oldu.

Çeteler arasında öyle çok da çarpışma olmazdı aslında. Herkes birbirine saygı duyardı... Çarpışırken kimseyi öldürme gibi bir niyetimiz olmazdı. Kimseye zarar vermek istemezdik. Aslında hepsi bir eğlenceydi... Kafasına şişeyle vurulan birini hiç hatırlamıyorum. Belki bacağına ya da sırtına şişeyle vurulan birileri olmuştur ama kafasına şişe yiyen hiç olmadı. Gerçekten birisinin yaralandığı tek olay, Charlie’nin gözüne teneke bir kutunun geldiği çarpışmaydı. King Sokağı’nda, parkta bir çarpışma olmuştu. Biz saldırıya geçtik ve Charlie hepimizin önünde King Sokağı’na ilk giren kişi oldu. Orada birileri bir teneke kutusu fırlattı ve kutunun keskin tarafı tam Charlie’nin gözüne isabet etti. Çarpışma durdu çünkü Charlie’nin gözünden kan geldiğini görünce karşı taraf çok korkmuştu... Onu eve götürdük. Doktor gözü üzerinde uğraşırken, Charlie’nin epey bir çılgılık attığını hatırlıyorum. O olay üzerimizde büyük bir etki yarattı. Çarpışma yaparken, birilerinin kalıcı bir biçimde yaralanabileceğini ilk kez o zaman fark ettik... O olaydan sonra artık daha fazla çarpışma da olmadı. Yani daha sonra bir çarpışma gördüğümü hatırlamıyorum... Zaten yaşıma da ilerliyordu, artık 17, 18 yaşına gelmiştik. Ben zaten daha çok kendimden yaşça büyüklerle takılıyordum, bizim çocukları çok görmüyordum. Takıldığım yeni insanlar benden büyük olsalar da, beni kendilerinden biri gibi kabul etmişlerdi. Bu benim için büyük bir onurdu. Ama bizim çocukları eskisi kadar görmediğim için bizim çete de bu dönemde dağıldı.

Doc hayatı boyunca sadece iki kez Norton Sokağı Mahalle Merkezi’nin (*Settlement House*⁷) faaliyetlerine katıldı. Kendisi-

7 T.S.N.: ABD ile İngiltere’de özellikle büyük sanayi şehirlerinin kenar ma-
Ucretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

nin anlattığı hikâye şöyledir:

Daha küçük bir çocukken Mahalle Merkezi'ne gittiğim olurdu. Sonradan orayla bağım koptu ama Sunset Tiyatro Kulübü vesilesiyle tekrardan gitmeye başladım. Bu kulüp o sıralar mahallenin en gözde mekânıydı. Uzun zamandan beri orada tiyatro oyunları oynanırdı ve kulübün bir itibarı da gayet iyiydi. Lou Danaro bana hep rol yapmanın ne kadar zor olduğunu ve çok fazla alıştırma gerektirdiğini anlatırdı. Danny ise bu kulübe girip oyunlarda oynamam için beni gaza getirip duruyordu. O bana hep güvenirdi ve beyin gerektiren her iş için beni desteklerdi. Danny ile kafa kafaya verdik ve kulübe girmek için tüm üyelerin olumlu oy vermesi gerektiğini öğrendik. Üyelerin bazıları beni tanırken bazıları tanımıyordu ama bir yolunu bulup herkesin benim lehime oy vermesini sağladım. Kısa bir süre sonra, kulübün bazı büyük oyunlarında başrolü kaptım. Bizim köşebaşı çocukları da, bu oyunları seyretmeye gelirlerdi.

O sıralar, Mahalle Merkezi'ndeki her kulüpte iki üyemiz vardı. Ben Sunset Tiyatro Kulübünde idim ve bir sene başkanlığını yaptım. O sıralar çok çalıştım, kulübe yeni bir amplifikatör almak için para bile toplamıştık.

Sonradan, Tom Marino ile avanesi merkeze dolmuştu. Kendilerine “Köşebaşı Berduşları” diyorlardı. Sayıları yüz kişiyi buluyordu ve galiba o sıralar buluşabilecekleri başka bir mekân olmadığı için merkeze gelmişlerdi. Sunset Tiyatro Kulübü'ne göz dikmişlerdi çünkü orası sosyal hizmetler çalışanlarının göz-

---

hallerinde 19. yüzyılın sonundan itibaren kurulmaya başlanan hayır derneklerine verilen genel isim. *The Settlement House* Hareketi olarak adlandırılan bu girişimler toplumsal adaleti sağlama konusunda reformcu bir kimliğe sahipti ve dönemin yoğun eşitsizlik koşullarında zenginler ile fakirler ve farklı etnik gruplar arasında köprüler kurmayı umuyordu. Çoğunlukla dönemin öne çıkan hayırseverlerinin kurulmasına öncülük ettiği bu derneklerin başlıca amacı kötü koşullara sahip yoksul mahallelerin sakinlerine çeşitli sosyal hizmetler sunmaktı. Okuma-yazma ve temel el beceri kursları, çocuk bakımı programları, tiyatro, müzikal, film gösterimi gibi çeşitli kültürel faaliyetler ve tıbbi yardım sunulan hizmetler arasındaydı. Derneklerin faaliyetleri genellikle mahallelerin ve sokakların merkezine kurulan özel büyük binalarda gerçekleştirilirdi ve hizmetleri sunanlar gönüllülük esasıyla çalışan orta sınıf mensuplarıydı. Günümüzde bu dernekler *neighborhood center* (mahalle merkezi) ismiyle hizmet vermektedir.

de yeri ydi. Orada ne istersek yapabiliyorduk... Bir keresinde, Joe Cardio kulübe kahve kreması almak için Tom Marino'nun dükkânına gitmişti. Dükkândakiler ona Kahve kreması kalmadı demişler. O da ciddiye alınmadığını düşünüp sinirden köpürmüş ve "Ha siktirin oradan!" demiş. Etrafta bizim çocuklar olduğundan, dükkândakiler Joe'nun üzerine gidememişler tabii. O günden sonra Sunset'tekilere "Sütoğlanları" diye isim taktılar. Bu yüzden onlarla zaman zaman tartıştığım olurdu. O sıralarda, onların sokağında da takılıyordum. Aram da bayağı iyiydi onlarla. O yüzden, Sunset Kulübü'ndekilere "bir kişi hariç hepsi Sütoğlanı" diyorlardı. Onlara kulüpte benim gibi çok insan olduğunu anlatıyordum ama onları bir türlü buna ikna edemedim...

Berduşlar kulübe gelince orayı yönetmek istediler. Mahalle Merkezi'ne içlerinden birini başkan seçmek için insanların oylarını satın almaya başladılar. Merkezdeki kızlarla dışarı çıkıp onlara gazoz ısmarlıyorlardı. Gerçekten de büyük bir kampanya yürütmüşlerdi. Bayan Baldwin benim tekrardan başkan olmamı istiyordu çünkü iyi bir iş çıkardığımı düşünüyordu. Ama ben reddettim. Sunset'tekiler, Ted Riccio'yu Berduşlar ise Fred Manita'yı aday gösterdi. Ted seçimde büyük bir hezimete uğradı. Ama seçimden sonra Köşebaşı Berduşlarından öğrendim ki, adaylığımı koymam halinde bana karşı aday göstermeyeceklermiş...

Berduşlar mekânı tam bir batakhaneye çevirme niyetindeydi. Sosyal hizmetler çalışanlarına hiç saygı göstermiyorlardı. Bir keresinde, Guy Polleti ile Bay Ramsay'i toplantı salonunda konuşurlarken gördüm. Guy, ağza alınmayacak laflar edip duruyordu. Yapacak bir şeyi olmadığından, Bay Ramsay hiç sesini çıkartamıyordu... Ayrıca Berduşlar sürekli polis karakoluna telefon açıp Norton Sokağı Mahalle Merkezi'nde bir kargaşa olduğunu ve derhal bir ekip gönderilmesini isterlerdi. Birkaç polis merkeze gelir, zaten iyi arkadaş oldukları bizim çocuklarla şakalaşıp geri dönerlerdi. Ama mekân açısından, bu durum gene de hiç hoş değildi... Bir akşam Berduşlar müzikli bir eğlence düzenlemişti ve meyve kokteyline alkol kattılar. İki kâse meyve kokteyli hazırlamışlardı, biri sosyal hizmetler çalışanları, diğeri eğlenceye gelenler içindi. Ama kızlardan birkaçı sarhoş olunca, Bayan Baldwin alkollü meyve kokteylini fark etti ve Guy Pol-

letti ile tartışmaya başladı. Guy Polletti, ona defolup gitmesini söyledi. Kadına ağza alınmayacak laflar etti. Bayan Baldwin'in ağlayarak merdivenlerden aşağıya indiğini gördüm...

Durum çok kötüydü yani. O zamanlar Galahad gibi şövalye ruhluydum ve Mahalle Merkezi'ni savunma işini üzerime aldım. Berduşlar bir akşam Marino'nun dükkânındaydı. Ben de onlarla tartışmak için oraya gittim. Guy Polletti de oradaydı. Kendisi ağır sıklet boksördü. Sonra, Fred Manita da vardı mekânda. O da orta sıklet boksördü, bayağı iyi maçlar çıkartmıştı ringde. Hepsi bir şeyler söylüyordu ama ben sesimi yükseltip "Bir dakika, beni dinleyin!" dedim. Lafı dolandırmadan anlatacağımı anlattım. Onlar da altta kalmadı, iyi cevaplar verdiler. Sosyal hizmetler çalışanları hakkında, onların da söyleyecekleri vardı. "Onlar bir avuç züppe", "Bize tepeden bakıyorlar", "Onlar kim oluyor da, bizden daha iyi olduklarını düşünüyorlar" gibi laflar ettiler. Bu noktada haklılardı, o yüzden bir cevap veremedim. Ama gene de, onlara "Bu mekânın iyi tarafları da var. Böylesi kalabalık bir mahallede buluşmak için böyle kapalı yerlere ihtiyacımız var" dedim... Böyle kaba davranarak pek çok insanın merkezden ayrılmasına neden olduklarını anlattım. Mahalledeki annelerin bu mekâna güven duyduklarını, kendi kızları için güvenli bir yer olarak gördüklerini ama Berduşların bu itibarı sarstığını söyledim. Fred'e, "Ortamda adam olmadığından, kendini böyle mekânın kralı sanıyorsun" dedim. O da, "Hiç de değil, ben her yerde böyleyim" dedi. Ben de ona, "Eğer Terry Giovanni orada olsaydı, hiç böyle kabadayılık yapamazdın" dedim. Bu tabii hiç hoşuna gitmedi çünkü Terry onu ringde birçok kez nakavt etmişti. Neyse, uzun lafın kısası, tartışmanın sonunda Berduşlar Bayan Baldwin'den özür dilemeyi kabul ettiler.

Berduşlar gene o dönem başka bir olay daha çıkardı. O sıralarda, yaz kamplarının başında ve sonunda kızlı erkekli hafta sonu kampları düzenlenirdi. Yaz mevsiminin en önemli sosyal etkinliği buydu ve tüm erkekler ve kızlar yılın bu zamanının gelmesini iple çekerlerdi. Gelen kızların başında mutlaka onlara eşlik eden birileri olurdu ve bu kamplarda cinsel ilişki yaşandığını hiç duymadım. Bu kamplar güzel ve düzgün bir eğlence etkinliğinden başka bir şey değildi. Ancak kampların birinde bazı Berduşlar ortama içki soktular. Jesse Alluni diye bir Berduş

vardı, gerçekten iyi biriydi, öyle çok haşın biri sayılmazdı. İçki içmeyi pek beceremezdi. Bir gece kampta, Bayan Baldwin oradayken mutfağa gitmiş ve bir fincan kahve istemiş. Bayan Baldwin de ona sarhoş olduğunu söylemiş ve onu yatağına göndermiş... O olaydan sonra kamp erkeklere kapatıldı ve küçük erkek çocuklar dışında sadece kadınlara açık bir kamp oldu. Tabii erkekler bu kararla galeyana geldiler ve Bay Bacon'ı [merkezin faaliyetlerinden sorumlu kişi] protesto ettiler. Elden ele dolaşan bir dilekçe dağıtılar ve yönetim kuruluna başvurmak istediler ama Bay Bacon onlara izin vermedi. Zaten bir süre sonra da tepkiler dindi ve alınan kararda bir değişiklik yapılmadı...

Sunset Tiyatro Kulübü bir süre sonra dağıldı. Kulüp on veya on iki yıldır merkezde faaliyet gösteriyordu ve pek çok insan artık evlenip çoluğa çocuğa karışmıştı. Ancak eminim ki, kulübün dağılmasının bir nedeni de Berduşların baskısı yüzünden insanların ayrılmalarıydı. Berduşlar yüzünden pek çok insanın enerjisi tükenmişti. Ben bu ayrılanlara çabuk pes ettiklerini anlattım ve onları kulübe geri dönmeleri için ikna etmeye çalıştım ama bu işe yaramadı ve kulüp dağıldı.

Kulübün dağılmasından sonra, Berduşlar merkez dışında bir kulüp kurdular ve bir daha da merkeze uğramadılar. Bildiğim kadarıyla resmen merkezden atılmış değillerdi. Sanırım atılmadan hemen önce kendileri oradan ayrılmıştı. Tom Marino siyasete atılınca, kurdıkları kulübün ismi pek kulağa hoş gelmediğinden, ismini değiştirdiler ve Ellen Taylor anısına kulübün ismini Taylor A.C. yaptılar. Ellen Taylor, bizim oradaki sosyal hizmetler çalışanlarından biriydi ve diğer tüm çalışanlar kendisini sever sayardı. Ama Berduşların merkezde sosyal hizmetler çalışanlarıyla yaşadıkları olayları düşününce, böyle bir isim tabii komik duruyordu.

Berduşlar ayrıldığı için, merkez hiçbir zaman eskisi gibi kalabalık olmadı. Kendi adamlarını başkan seçtikten sonra zaten merkezde bir daha başkanlık seçimi de yapılmadı... Sunset Tiyatro Kulübü dağılıp Berduşlar merkezden ayrılınca, ben de bir daha merkeze uğramadım.

Doc okuldayken çok zorluk yaşamamıştı. Hem okulda hem de kütüphanede epey bir kitap okurdu. Lisedeki üçüncü sene-

sinden sonra okulu bırakıp bir dekoratif cam şirketinde çalışmaya başladı. Doc'ın zanaat işlerine hep bir ilgisi olmuştı ve iyi de işler çıkarınca, ona şirkette iyi yerlere getirileceği sözü verildi. Ama Büyük Buhranın kapıya dayanmasıyla şirketin işleri bozuldu ve Doc işsiz kaldı. Doc ilk zamanlar bir iş bulmak için büyük çaba gösterdi ve evinde de zanaatını sürdürdü. Ancak tüm bu çabaları olumlu bir sonuç üretmeyince iş aramayı bıraktı ve hatta zanaatına olan ilgisini de yitirdi.

Doc o sıralar kız kardeşi ve eniştesiyle beraber yaşıyordu ve dolayısıyla, kafasını sokabileceği bir yeri ve önüne konan bir kap yemek hep vardı. Ama kız kardeşi ile eşine yük olmak gene de hiç hoşuna gitmiyordu. W.P.A sayesinde Doc bazı işlere girip çıktı ama bakmakla yükümlü olduğu bir kişi bulunmadığından düzenli bir işe giremedi. Çalıştığı günlerle işsiz olduğu günler arasında Doc, zamanının neredeyse tamamını kendi sokağında ki köşebaşında geçirirdi. Kendi anlatımına göre Doc'ın en yakın dostu Danny idi:

Danny bizim sokağa yakın bir yer olan Stone Sokağı'nda yaşıyordu. Daha küçük bir çocukken bizim sokağa geldiği zamanları hatırlıyorum. Bir *greaser* gibi kötü bir İngilizcesi vardı. Bizim çocuklar onunla dalga geçerlerdi ama ben daha en başından onu sevmiştim. Ona, bizim çeteyle takılmasını ve bizim yaptığımız işleri yapmasını söyledim. O da bizle takılmaya başladı.

Doc'ın çetesinin dağılmasından sonra da, Doc ile Danny beraber takılmaya devam ettiler. Ne var ki, ikisi de artık Norton Sokağı'na çok uğramıyorlardı.

Danny sekizinci sınıftayken bir fabrikada çalışmak için okulu bırakmıştı. Fabrikanın tuvaletinde kendisine ek gelir sağlamak için barbut oynatırdı. Ayrıca geçici iş olarak, işçi olayları (*labor trouble*⁸) yaşandığında “hangi taraf para verirse” onlar için

8 T.S.N.: Özellikle 19. yüzyılın sonu itibarıyla ABD'de, fabrikalarda işçilerin grev ve protestoları sonucu yaşanan çatışmalara kamuoyunda ve basında verilen genel isim. Bu çatışmalar, kolluk güçlerinin müdahalesi dışında işverenlerin parayla tuttuğu grev kırıcılarla protestocu işçiler arasında da yaşanırdı. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantev.org>

kavgaya girerdi. Danny iri yarı, güçlü biriydi ve işçi olaylarındaki kavgalarla iyi bir dövüş deneyimi edinmişti. Ama kendisi bu kavgalara girmekten pek hazzetmezdi ve sadece para için bu işi yaptığını söylerdi. Cornerville’de geçirdiğim tüm seneler boyunca, Danny’nin mahallede kimseyle kavgaya ettiğini duymadım.

Yeni İşçi Mevzuatının yürürlüğe girmesi ve hükümetin grev kırıncılığına karşı önlemler almasıyla beraber Danny’nin gelir kaynaklarından biri ortadan kalmış oldu. Danny de çare olarak, Mike Giovanni ve onun kardeşi Terry ile beraber barbut oynatma işine girdi.

Mike, King Sokağı’ndaki çetenin lideriydi. O da fabrikada çalışmak için okulu erkenden bırakmıştı ve işçi olayları sırasında çıkan kavgalarda etkin bir rol oynardı. Ancak Danny’nin aksine o sadece sendika için çalışırdı. Mike bunu şöyle açıklardı: “Sendikacılık bir din gibidir. Kendi inançlarınız vardır ve bunlara sadık kalmanız gerekir.” Alkol Yasağının son yıllarında Mike’ın çalıştığı fabrika işleri daha zor bulunur bir hale gelince, o da barbut oynatma işine girdi ve ayrıca kaçak içki satan küçük bir yer açtı. Mike barbut oynatmaktan hiç hoşlanmıyordu ve özellikle maddi durumu iyi olmayanlara barbut oynatmadığı için, çok da fazla para kazanamıyordu. Açtığı yerin başına bir şey gelmemesini sağlayacak “doğru bağlantılara” sahip olduğunu düşünüyordu ama yapılan polis baskınları sonucunda burayı kapatmak zorunda kaldı. Daha sonra bir lokanta açtı ancak böylesi bir iş daha ziyade itibar üzerinden yürüdüğü için, bu işte de başarılı olamadı. Açık olduğu dönemde bu lokanta, Mike ve arkadaşları için buluşma yeri gibi oldu. Danny burayı sık sık ziyaret ederdi ve Doc da burada epey zaman geçirirdi.

Gene Cornerville’li bir genç olan Uzun John da bu dönemde Mike’ın çetesine takılmaya başladı. John, o zamana değin haşın bir çetenin üyesiydi ve abisi cinayet işlemekten ömür boyu ha-

---

şanırdı. İşverenler dışında, sendikalar da yaşanan çatışmalarda kavgaya edecek adamlar tutardı.

pis cezasına çarptırılmıştı. Annesinin de dürtüklemesiyle John, o sıralar kendi geleceği hakkında kaygılara kapılmıştı. Danny ile Mike ona eski arkadaşlarından ayrılıp kendileriyle takılmasını önerdi. Bir süreliğine kendi barbut oyunlarında ona erketecilik (polislerin gelip gelmediğini gözetlemek) yaptırarak, az biraz para kazanmasını sağladılar. John daha sonra bir fabrikada iş buldu ve aynı yıl içerisinde bu fabrikada farklı işlerde çalıştı.

Doc'ın çetesi dağılınca, tüm boş zamanını Norton Sokağı'nda geçiren tek çete üyesi Nutsy olmuştu. Kendisinden yaşça küçük çocuklarla arkadaş olduğu için, Doc ile Danny ona "Veletlerin Hükümdarı" ismini takmışlardı. Özellikle Frank Bonelli hep Nutsy ile beraber takılıyordu. Joe Dodge olarak bilinen Joe Marco da bu ikisinin iyi arkadaşıydı. Gençlerden oluşan bir çetenin iki mensubu Carl ve Tommy de artık Nutsy'nin liderliğini kabul etmişlerdi. Alec, Joe Dodge'un küçük bir kardeşiyle aynı okula gitmişti ve Joe ile takılmak için, o da Norton Sokağı'na gelip gidiyordu.

Nutsy o sıralar yarı zamanlı olarak posta idaresinde çalışıyordu. Frank ise profesyonel beysbol oyuncusu olmaya uğraşıyordu. Joe iyi bir maaşla bir taş ocağında sezonluk işçi olarak çalışıyordu. Carl ile Tommy düzenli bir fabrika işinde çalışırlarken, Alec ise bir mahalle marketinin sezonluk işçisiydi.

Mike'ın tayfası ve Nutsy'nin veletleri dışında benim bildiğim kadarıyla Nortonlular grubunu oluşturan üç ayrı kişi daha bulunmaktaydı. Angelo Cucci, Fred Mackey (Macaluso) ve Lou Danaro'nun üçü de Doc'la çok yakındılar. Fred'in amcası Norton Sokağı'nda bir bakkal açmıştı ve zaman zaman dükkândaki işleri Fred'e bırakıyordu. Danny, bir keresinde Fred'e bir eşek şakası yapmak için diğer arkadaşlarını da kafaladı. Hep beraber tezgâhın önüne dizilip Fred'den haraç istediler. Doc haline acıyıp gerçeği açıklayana kadar Fred gerçekten de ecel terleri dökmüştü. Gerçeği öğrenen Fred o kadar ferahlamıştı ki, Doc'ı kurtarıcısı olarak görmeye başladı ve dükkân satıldıktan sonra bile onunla hep dost kalmaya çalıştı.

Lou Danaro, Norton Sokağı Mahalle Merkezi'nin başında olan Bay Bacon için birkaç yıl boyunca çalışmış ve hatta onun evinde bile yaşamıştı. Köşebaşı çocukları, Lou'nun kendisini onlardan üstün gördüğünü ve onunla bir işleri olmayacağını düşünüyorlardı. Doc, Lou'nun kuzenini yakından tanıyordu. İki kuzen birbirleriyle hiç geçinemiyorlardı ve Doc, bu durumun hiç de iyi olmadığını düşünüyordu. Lou'nun kuzeniyle beraberken, Doc ona hep Lou'yu aralarına katmaları gerektiğinden bahsetti. Böylece Lou ile aralarında bir arkadaşlık oluştu. En sonunda Lou, Bay Bacon'ın yanından ayrılıp Mahalle Merkezi'ne takılmayı bırakınca Doc ile kurduğu arkadaşlık sayesinde köşebaşı çocuklarının arasına girmeyi başardı.

Fred ile Lou banliyöde yaşıyorlardı ancak çalıştıkları yarı zamanlı işler için şehrin doğu yakasına ve Cornerville'e geliyorlardı ve burada Doc ve arkadaşlarıyla görüşüyorlardı.

Doc ile ilk tanıştığı zamanlarda, Angelo çok utangaç biriydi ve hiç arkadaşı yoktu. Zamanının çoğunu evde keman çalarak geçiriyor ve günün birinde bir orkestrada çalmayı umut ediyordu. Doc'ın onu arkadaş olarak kabul etmesiyle beraber Angelo da köşebaşı delikanlılarının arasına girdi.

Belli üyeleri arasında güçlü dostluk bağları zaten mevcut olsa da, Nortonluların bir organizasyon olarak faaliyete geçmesi 1937 yılında gerçekleşti. Bu yılın bahar mevsiminin başında, Doc artık sokağa geri dönmüştü. Nutsy, Frank, Joe, Alec, Carl ve Tommy Doc'a büyük saygı duyuyorlardı ve onun etrafında toplandılar. Doc sokağın köşebaşını kendi karargâhı haline getirirken, Angelo, Fred ve Lou de ona yardımcı oldular. Doc ile arkadaşlıkları ve köşebaşının hemen yanında oynatılan barbut sebebiyle Danny ile Mike de sokağın müdavimi oldular.

Köşebaşında takılan tüm bu kişiler, beraber hareket etmeyi bir alışkanlık haline getirdiler. Ayrıca aralarında karşılıklı yükümlülükler de bulunmaktaydı. Beraber geçirdikleri onca zamanda, aralarından birinin bir başkasına yardımcı olması için

çağrıldığı sayısız olay yaşadılar. Yardımcı olunan kişiden de, yapılan iyiliğe karşılık vermesi beklenirdi. Zaten güçlü olan grup bağları, bu karşılıklı faaliyetlerle daha da fazla pekişirdi.

Nortonlular arasında belli statü farkları bulunmaktaydı. Doc, Danny ve Mike en üst kademedeydiler. Üçü de Nutsy hariç diğer herkesten yaşça daha büyüktüler. Üçünün de hareket alanı, diğer üyelere göre daha genişti. Geri kalanların hareket alanı ise köşebaşındaki küçük alanla sınırlıydı. Buna karşılık Doc, Danny ve Mike'in diğer gruplarda da arkadaşları olduğu gibi Cornerville genelinde de yakından tanınmaktaydılar ve geniş bir kesimin saygısını kazanmışlardı. Grubun diğer üyeleri normal toplumsal alanlarının dışına çıkmak zorunda kaldıklarında ve bir desteğe ihtiyaç duyduklarında onlara eşlik etmek bu üçünün görevlerinden biriydi. Bu üçlü liderlik ayrıca zekâları ve kendilerini ifade etme güçleriyle de saygı görürlerdi. Özellikle Doc, yapılan bir tartışmada görüşlerini ifade etme becerisiyle bilinirdi. Girdiği pek çok tartışmada rakibini küçük düşürmeden ona üstünlük sağlamak, Doc için hiç de zor değildi. Bu üçlü liderliğin, otoritelerini fiziksel güç aracılığıyla sağladıklarına hiç şahit olmadım ancak geçmişte yaptıkları kavgalardan gelen namplarının, sahip oldukları konumu pekiştirmiş olması muhtemeldir.

Doc, çetenin lideriydi. Nortonlular, hepsi daha birer çocukken bile Doc'ın çetesi olarak bilinirdi ve geçen onca yıldan sonra üyeler değişmiş olsa da, gene Doc'ın çetesi olarak anılıyorlardı. Danny ile Mike, barbut oynatmanın toplumsal yükümlülükleri sebebiyle Nortonlular ile Doc kadar fazla zaman geçiremezlerdi. Çetenin diğer üyeleriyle o kadar yakın ilişkileri yoktu ve Doc'tan liderlik işini yapmasını beklerlerdi.

Uzun John'ın çetede ki konumu ise daha istisnai bir duruma tekabül ediyordu. Her ne kadar Doc'tan beş yaş küçük olsa da, üç liderle olan arkadaşlığı sayesinde Uzun John, daha üstün bir sonuma sahipti. Doc bunu şöyle açıklamıştı:

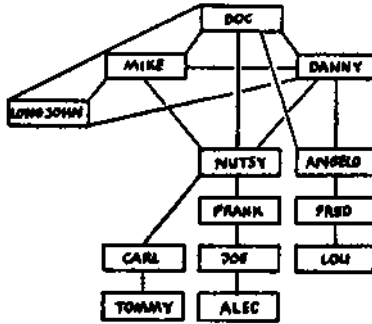
Çünkü biz Uzun John'a hep özel bir ilgi gösterdik. Bir yere

gittiğimizde, onun da bizimle gelmesini isterdik. Sürekli yanına gider ve sırtını sıvazlardık. Ona gösterdiğimiz bu ilgi yüzünden diğer arkadaşlar da ona saygı göstermek zorunda kalırdı.

Buna karşılık, Uzun John'ın diğer üyeler üzerindeki otoritesi çok daha sınırlıydı. O sıralar kendisi kazandığı haftalığı barbut oynayarak çarçur ederdi ve bu durum grup içinde sık sık yüzüne vurulurdu.

Grup açısından, barbut oynatanlar ile barbut oynayanlar arasında önemli bir toplumsal ayrım bulunmaktaydı. Oyunu oynatanlar işadamı olarak görülmenin tadını çıkartırlarken, “zar sallayanlar” enayi olarak görülürdü. Bir grup olarak Nortonlular, kendilerini “zar sallayanların” üzerinde görürlerdi ancak Uzun John ne kadar uğraşsa da, barbut alışkanlığından bir türlü vazgeçemiyordu.

Nutsy, 1937 yılının bahar aylarında gayri resmi olarak Frank, Joe ve Alec'e göre daha üst bir konuma sahipti ama bir kadınla olan ilişkisi bu konumuna zarar veremekteydi. Bir köşebaşı delikanlısından cinsel konularda bir azizmiş gibi davranması beklenmezdi ama “beş para etmez” bir kadınla evlenmesi kabul edilemez bir durumdu. Nutsy bu kadınla sık sık görüşmekteydi ve ufukta bir evlilik görünüyordu. Arkadaşlarının bu ilişkiye getirdiği eleştirilere bir tepki olarak Nutsy çeteden giderek daha fazla uzaklaştı ve benim Cornerville'de geçirdiğim zaman boyunca, çete içerisinde hiçbir zaman etkin bir rol oynamadı. Ancak 1937 yılının bahar ve yaz aylarında kendisi halen çetenin önemli sayılabilecek kişilerinden biriydi.

NORTONLULAR*Bahar-Yaz 1937*

Köşebaşı delikanlıları

— Nüfuz hattı

Kutuların konumu grup içindeki statüyü göstermektedir

Hikâyenin başladığı 1937 yılında, Doc ile Mike 29, Danny 27, Uzun John 24, Nutsy 29, Frank 23, Joe 24, Alec 21, Angelo ile Fred 25, Lou 24, Carl 21 ve Tommy 20 yaşındaydı. Yukarıdaki şema, bu dönemdeki grup içi ilişkilerin bir resmini sunmaktadır. Tüm bu kişileri kısa yoldan tanımlamak için kitap boyunca tepedeki dört kişiyi “liderler” olarak anarken, geri kalanları “takipçiler” olarak adlandıracam. Uzun John’ın çete içerisindeki özel konumu akılda tutulduğu sürece bu ayırım okuyucu için yeterince berrak olacaktır.

2. Bowling ve Toplumsal Statü

1937 yılının Ekim ayının bir akşamı Doc, daha ziyade okumuş gençlerden oluşan ve iki haftada bir Norton Sokağı Mahalle Merkezi’nde buluşan İtalyan Topluluğu Kulübü (*Italian Community Club*) ile bir bowling maçı ayarladı. Bu kulüp daha çok iyi eğitilmiş ve iyi bir toplumsal statüye sahip kişiler için kurulmuş olsa da, Doc da buranın bir üyesiydi ve onun tavsiyesiyle Nortonlular çetesinden Angelo, Lou ve Fred de buraya kabul edilmişti. Nortonluların geri kalanları bu kulübün biraz faz-

la “kibirli” olduğunu düşünüyordu ve köşebaşında bu kulüp “Okullu Bebeler Derneği” olarak bilinirdi. Kendi üyelerinin de bu kulüpte yer almaları onları az biraz gururlandırmış olsa da, kulübe dair görüşleri züppe ve kibirli insanlar olarak gördükleri Chick Morelli (kulübün başkanı) ile Tony Cardio’nun kişilikleri üzerinden gelişmişti. Sonuç olarak, Nortonlular bu bowling maçını fazlasıyla ciddiye aldılar.

Nortonlular’ın maç için kaptanı Doc oldu. Doc, maç için kurulan takıma Uzun John’ı, Frank’i, Joe’yu ve Tommy’yi seçti. Danny ile Mike o sıralar bowling oynamıyordu. Karşı taraftaki takımın başında ise Chick ile Tony bulunmaktaydı.

Maç sırasında tansiyon çok yüksekti. Nortonlular, karşı tarafın konsantrasyonunu bozmak için maç boyunca bağırıp çağırdılar ve her türlü sesi çıkardılar. İtalyan Topluluğu Kulübü maçın başında öne geçip moral kazansa da, Nortonlular maçın geri kalanında üstün bir oyun sergileyip maçı büyük bir farkla kazandı.

Maçtan sonra, Frank ile Joe’ya yenmek için bu kadar can atacakları başka bir takım olup olmadığını sordum. Onlar da, böyle bir takımı kendileri belirleyecek olsalardı, Chick Morelli, Tony Cardio, Joe Cardio (Tony’nin kardeşi), Mario Testa ve Hector Marto’yu seçeceklerini söylediler. Bahsi geçen son üç kişi de, geçmişte Sunset Tiyatro Kulübü’nün üyeleri idi.

Her ne kadar Chick ile Tony’ye “hadlerini bildirmek” için can attıklarını söyleseler de, Frank ve Joe İtalyan Topluluğu Kulübü takımının diğer üç üyesiyle bir sorunları olmadıklarını ayrıca belirttiler. Önemli bir nokta olarak, hem Frank hem de Joe ezeli rakiplerini sahip oldukları bowling yeteneklerine göre seçmemişlerdi. Seçtikleri beş kişi de iyi bowling oyuncularıydı ancak bu seçimlerinde belirleyici etken, bowling yetenekleri değildi. Hedef haline getirdikleri, bu kişilerin toplumsal konumları ve hırslarıydı ve kazandıkları zaferin kendileri için bu kadar değerli olmasının nedeni de buydu.

Çeteninin üyelerinden Lou Danaro ile Fred Mackey ise İtalyan Topluluğu Kulübü takımı için tezahürat yaptılar. İkisi de bu kulübün üyeleri olsalar da, çetenin diğer üyeleri için bu geçerli bir mazeret sayılamazdı. Danny maç sırasında onlara şöyle demişti: “İkiniz de Benedict Arnolds⁹ gibi birer hainsiniz... Bizim çeteden olmanıza rağmen, kendi arkadaşlarınıza karşı saf tutuyorsunuz... Hiç bozmayın ve böyle devam edin, sizin desteğinizi falan istemiyorum.”

İki gruba da üye oldukları için Fred ile Lou iki arada bir derede kalmak gibi bir sorunla karşı karşıya kalmışlardı. Buna karşılık, Doc’ın köşebaşı delikanlıları arasındaki yeri gayet belirgindi ve bu yüzden, onun Nortonlular’a karşı İtalyan Topluluğu Kulübü için oynayabileceği kimsenin aklından bir ihtimal olarak bile geçmemişti.

İki takım arasında oynanan tek maç bu oldu. Köşebaşı delikanlıları kazandıkları zaferden yeterince memnunnardı. İtalyan Topluluğu Kulübü de bir rövanş talebinde bulunmadı. Tony Cardio, Nortonlular’ın takımının konsantrasyonunu bozmasını protesto edip centilmenlikten yoksun böylesi bir ortamda bowling oynamanın hiç de eğlenceli olmadığını söyledi.

Buna karşılık, kulübün üyeleri arasında çatışmalar bulunmaktaydı. Doc, Frank Bonelli, Joe Dodge ve ben bir Kasım akşamı bowling oynarken Chick Morelli ile Lou Danaro da bize katıldı. Üçer kişilik takımlardan maç yapmaya karar verdik ve Chick ile Doc takımları seçti. Chick, Lou ile beni seçti. Maç başlangıçta dengede giderken Doc üç kere üst üste tüm kukaları tek bir atışta devirdi ve takımını büyük bir farkla öne geçirdi. Bu sırada Chick ile Joe Dodge ile yan yana oturuyordu ve Chick, Joe’ya “Sen işe yaramaz birinin tekisin... bowlingden falan çaktığın yok” gibi laflar etti.

9 T.S.N.: Amerikan Bağımsızlık Savaşı sırasında, Amerikan Kıta Ordusu’nda hizmet ederken Kraliyet ordusunun saflarına geçen general. ABD kültüründe, kendisinin ismi bu yüzden hainlik yapmak anlamında kullanılmaktadır.

Chick bu lafları birkaç kere tekrar edene kadar Joe hiç sesini çıkarmadı. Ama en sonunda ayağa kalkıp Chick'e ateş püskürdü: "Sen kendini ne bok sanıyorsun? Seni şuracıkta mahvederim. Senin gibi kendini bir bok sanan birini daha önce hiç görmedim... Ne sanıyorsun sen kendini?"

Doc bir kavga çıkmasının engellemek için ikisinin arasına girdi. Chick bir karşılık vermedi ve Doc da hepimizi sessizce asansöre bindirdi. Joe'nun öfkesi dinmemiştii ve yüksek bir sesle bana, "Birileri ona dünyanın kaç bucak olduğunu gösterecek günün birinde. Eşek sudan gelinceye kadar dayak yiyecek bir gün ve bir daha böyle artistlik yapamayacak." dedi.

Binanın dışına çıkınca Lou, Chick ile beraber bizden ayrıldı. Biz ise kahve ve sigara içmek için Jennings Kafe'ye gittik. Orada Chick hakkında konuştuk:

DOC: İyi ki ona vurmadın. Yoksa yaralamaya teşebbüsten senin peşine düşerlerdi. Tek bir fiskeyle bile onu devirirdin.

JOE: Elbette öyle. Ama karşımda benden güçlü biri varsa onunla böyle uğraşmam ben... Benimle uğraşmaması gerekliyordu... Eğer böyle laflar edecekse, sadece şakacıktan söylemeli. Ama o bu lafları söylerken ciddi idi.

DOC: Ona da yazık aslında. Onu dövmek için bir sürü insan sıraya girer. Kendisi de biliyor bunu aslında.

FRANK: Geçen akşama kadar, aslında ben Chick'i severdim. Metropolitan Dans Salonuna gitmiştik geçen gün... Orada kimseyle tek kelime bile konuşmadı. Koltuğun birine öylece yayılmıştı ve özel bir ilgi bekler gibiydi. Oradaki insanların arasına karışmaya tenezzül bile etmedi.

Chick'i evine bıraktıktan sonra, Lou da kafeye gelip bize katıldı. Dediğine göre, Chick olay yüzünden kendisini kötü hissetmişti ve insanların neden böyle üzerine geldiğine anlam veremediğini söylemişti. Lou şöyle dedi: "Chick öyle demek istemiyordu aslında. Biraz yakından tanıyınca aslında kafa biri olduğunu anlıyorsun. Hoşuma gitmeyen sadece tek bir yanı var." Lou bize

Chick'in bir keresinde dans salonunun görevlilerinden biriyle salonun kurallarındaki bir detay üzerine girdiği münakaşayı anlattı. Lou'nun düşüncesine göre bu münakaşada Chick, sadece kendisinin ne kadar zeki olduğunu göstermeye çalışıyordu.

Doc, birkaç gün sonra öfkesinin geçmesiyle birlikte Joe'yu Chick'ten özür dilemeye ikna etti. Doc'ın Chick'i savunma nedeni arkadaşlıkları hatırına değildi. İtalyan Topluluğu Kulübü'nde beraber çalışıyor olmaları da bunun nedeni değildi. Doc, kulüpte Chick'e düşman olan bir hizibin başını çekiyordu ve Chick'in kulübü idare etme şeklini sık sık eleştiriyordu. Buna karşılık, Doc'ın hem kulüpte hem de Nortonlular arasında arkadaşları vardı. Bu iki grubun birbirleriyle kavgalı hale gelmelerini istemiyordu. Her ne kadar, Nortonlular ile Chick arasında bir dostluk mümkün olmasa da, iki grup arasındaki ilişkilerin diplomatik bir seviyede korunması Doc'ın görevlerinden biriydi.

İtalyan Topluluğu Kulübü'ne karşı yapılan bu maç, Nortonlular arasında bowlinge karşı büyük bir ilginin oluşmasını sağladı. Daha önceleri, köşebaşı delikanlıları gelişigüzel bir biçimde ve genellikle diğer gruplar arasına karışıp bowling oynarlardı. Ancak bu maçtan sonra, bowling ilk kez onların toplumsal rutinlerinin düzenli parçası haline geldi. Uzun John, Alec, Joe Dodge ve Frank Bonelli kış boyunca, haftada birkaç akşam bowling oynamaya başladılar. Çetenin geri kalanı da bowlinge merak sarmıştı ve hepsi haftanın en az bir akşamı bowling salonunda boy göstermeye başladı.

*Candlepin Bowling*¹⁰ oynarken, yüksek skor yapmak için tüm kukaları tek seferde ya da ikinci veya üçüncü denemede devirmek gerekir. Tek topla kukaları devirmek için, topun en doğru açıyla

10 T.S.N.: Bowlingin özellikle Kanada ile ABD'nin New England bölgesinde oynanan bir çeşidi. Standart bowling oyunundan farklı olarak, her oyuncu her tur iki yerine üç top kullanılır. Oyunda parmak delikleri olmayan daha küçük topolar atış için kullanılırken, vurulacak olan kukalar da daha hafif ve daha ufaktır. Dolayısıyla, standart bowlinge göre, bu oyunda kukaları tek tek ya da bir anda devirmek ve yüksek skorlar yapmak çok daha zordur.

en baştaki kukaya isabet etmesi şarttır. Köşebaşı delikanlılarının hiçbirinin böyle bir isabet ettirme kabiliyeti olmadığından, tek topla kukaları devirmek onlar arasında bir tesadüf olarak görülür. Buna karşılık, kötü bowling oyuncularına göre daha iyi bowling oynayanlardan böylesi atışlar yapmaları daha fazla beklenen bir durumdur. Köşebaşı delikanlıları, bir bowling oyuncusunun kabiliyetini tüm kukaları kendi turunda devirebilmesi ya da ilk atış sonrası ayakta kalan kukaları sonraki atışlarında isabetli bir biçimde vurmasıyla değerlendirir.

Bowling oynarken zihinsel konsantrasyon oldukça önemlidir. Her spor dalında, belli kritik anlarda “başarılı bir sonuç elde etmesi için” oyuncunun çelik gibi sınırlara olması şarttır. Ancak takım oyununun ve sürekli bir hareketliliğin olduğu spor dallarında, oyuncu bazen süregiden müsabakanın sıcaklığıyla bambaşka biri olur ve “sınırları gerilmeden” kritik sayıları yapmayı başarır. Ancak beş kişilik bir takımın parçası olarak bowling oynuyorsa, oyuncunun sıra kendisine gelene kadar epey zamanı olur ve bu süre zarfında, daha önce yaptığı hatalar sürekli zihnini kurcalar durur. Karşısında devirmesi gereken 10 kuka olduğunda, oyuncu atışını gayet sakin bir biçimde yapabilir. Ancak karşısında tek bir kuka kalıp ve rakipleri de kendisine “O kukayı deviremezsin” diye bağırıp çağırdığında, üzerindeki baskı daha da artar ve “sınırları gerilip” oyuncu tüm kontrolünü yitirebilir.

Bir bowling oyuncusunun zor bir atışı gerçekleştirebileceğinden emin olması, yaptığı atışın başarılı olma ihtimalini de artırır. Eğer oyuncu kendinden emin değilse, yaptığı atış muhtemelen başarısız olacaktır. Geçmişte benzer atışları yaptığını bilmesi, oyuncunun özgüvenini arttırdığı gibi iyi skorlar yapmaya da onu alışık hale getirir. Ancak bu özgüvenin tek nedeni bunlar değildir. İster ona karşı oynasın, isterse de onun takımında olsun, arkadaşlarının başarılı bir atış yapacağına olan inancı da oyuncunun özgüvenini artırır. Arkadaşlarının böyle bir inancı olmadığı takdirde, oyuncunun kendine dair olumsuz bir görüş geliştirmesi kadar, yapacağı atışa dair başa çıkması gereken şüp-

heler oluşturmaları da epey muhtemeldir. Başka bir deyişle, bir kişinin bowling sicilini incelerken, oyun sırasında arkadaşlarıyla olan ilişkisi de göz önünde bulundurulmalıdır.

1937 kışıyla 1938 bahar mevsiminde bowling Nortonlular'ın en önemli sosyal etkinliği idi. Cumartesi geceleri yapılan grup içi ya da kişisel maçlar Nortonlular'ın haftalık gündemlerinin en önemli maddesiydi. Hafta boyunca köşebaşı delikanlıları, önceki Cumartesi akşamı oynanan maçlarda neler olduğunu ve gelecek Cumartesi akşamı neler olabileceğini tartışırlardı. Oyuncuların performansları sürekli bir değerlendirmeye ve eleştiriye tabi tutulurdu. Dolayısıyla, kişinin bowling yeteneğiyle grup içindeki konumu arasında yakın bir ilişki bulunmaktaydı.

İtalyan Topluluğu Kulübü karşısına çıkan takım iki yüksek konuma sahip kişiyle (Doc ile Uzun John) daha düşük konumu olan üç kişiden (Joe Dodge, Frank Bonelli ve Tommy) oluşmaktaydı. Bowlingin Nortonlular için rutin bir sosyal etkinlik haline gelmesiyle beraber bu takım da kimi değişikliklere uğradı. Cumartesi akşamı yapılan maçlara katılmaya başlayan Danny kısa bir sürede kendisine sağlam bir yer edindi. Çok iyi maçlar çıkartan Danny kendisine ezeli rakip olarak Doc'ı seçti. Böylece, bu iki grup üyesi arasında dostça bir rekabet ortaya çıktı. Oynadıkları bireysel maçları genelde Danny kazanırken, toplu yapılan maçlarda Doc'ın yaptığı ortalama skorlar daha öndeydi. İtalyan Topluluğu Kulübü ile yapılan maçtan sonra Doc, diğer kulüpler ve köşebaşı çeteleriyle yapılacak maçlar için kurulan takımlarda Nortonlular'ı temsil etmeleri için Danny'yi, Uzun John'ı ve kendisini seçti ve geri kalan iki kişilik yeri boş bıraktı. O sıralar hiç de iyi bir bowling oyuncusu olmayan ve çetenin önde gelen isimlerinden biri olan Mike bowling oynamaya yeni başlamıştı ve bowling konusunda daha henüz bir isim yapamamıştı. Önemli bir nokta olarak, takımda geri kalan iki kişilik yer için seçilen kişiler grup içi statülere göre belirlenmedi. Köşebaşı delikanlılarının Cumartesi akşamı maçlarında, Mark Ciampa ile Nutsy'nin kendisinden büyük kuzeni Chris Teludo da yer

alırdı. Mark Ciampa, köşebaşı delikanlılarıyla sadece bowling salonundayken takılırdı. Bu iki isim de gözde ve birinci sınıf bowling oyuncularıydı. Danny ile Uzun John'ın da onayını alarak Doc, bu iki ismi Nortonlular çetesinin bowling takımına aldı. Çetede ki takipçilerin takıma çağırılması ise sadece takımın devamlı oyuncularından birinin gelmediği durumlarda olurdu ve çağırılacak kişi seçilirken Doc hiçbir zaman kendisini ön plana çıkartmazdı.

Takipçiler yedek oyuncu olmaktan hiç de memnun değillerdi. Onların düşüncesine göre, bowling yeteneklerini ispatlamak için kendilerine yeterince şans tanınmamıştı. 1938 yılının Şubat ayında bir Cumartesi akşamı Mike grup içi bir maç ayarladı. Mike'ın takımı kendisi dışında Chris Teludo, Doc, Uzun John ve benden oluşuyordu. Danny o sırada hastaydı ve onun yerine ben geçmişim. Frank, Alec, Joe, Lou ve Tommy ise diğer takım'da yer alıyorlardı. Gelişigüzel takımların seçildiği maçlara kıyasla bu maça olan ilgi çok daha yoğun oldu ancak takipçiler kötü bir oyun çıkartıp maçı büyük bir farkla kaybettiler.

Bu müsabakadan sonra, çetenin takipçilerinin yedek takım olduğu tescillendi ve Doc, Danny, Uzun John, Mark ve Chris'ten oluşan asıl takıma bir daha itiraz getirilmedi. Takipçiler bunun yerine bowling hakkında kendi konumlarını iyileştirmek için bireysel çabalara giriştiler.

Sırf sahip olduğu sportif yetenekler düşünüldüğünde, Frank'in harikulade bir bowling oyuncusu olması hiç de şaşırtıcı olmazdı. Beysbol konusundaki yetenekleriyle Frank, yarı profesyonel takımlarda kendisine yer bulmuş ve her ne kadar yerine getirilmemiş olsa da, bir ikinci lig takımında oynama sözü almıştı. İşin aslına bakarsak, tıpkı Alec ve Joe Dodge gibi Frank'in de bowlingde geri kalma nedeni yeteri kadar pratik yapmaması değildi. Doc ya da Mike'a göre kendisi çok daha sık bowling oynardı. 1937 ile 1938 yıllarının kış ayları sırasında Frank'in grup içerisindeki konumu en altlardaydı. Zamanının çoğunu Alec'in

amcasına ait bir pastanede Alec ile beraber geçirirdi ve kış boyunca doğru dürüst bir işi de olmadığından, grup faaliyetlerine katılmak için gerekli harcamalar açısından büyük oranda Alec'e bağımlı durumdaydı. Dolayısıyla, Frank grup içerisinde en alt konuma düşmüştü. Maddi açıdan bağımlı olmak Frank'i için için yiyip bitiriyordu. Bazı zamanlar iyi maçlar çıkardığı olsa da, Frank birinci takımı zorlama konusunda hiçbir zaman ciddi bir tehdit oluşturmamıştı.

1937 yılının Haziran ayı gibi daha önceki bir dönemde yaşanan bazı olaylar da Frank'in grup içerisindeki konumunu şekillendirmişti. O dönemde Mike, Norton Sokağı'nın genç köşe başı delikanlılarına karşı Nortonlular grubu üyelerinden oluşan bir beysbol takımı kurmuştu. Geçmişteki başarıları sebebiyle Frank her iki takımın oyuncularını arasında en iyi oyuncu olarak kabul edilmekteydi. Buna karşılık, kendisi oynadığı maçlarda felaket bir performans sergiledi. Frank bana bunu şöyle açıklamıştı: "Bizim çete gibi, tanıdığım insanlarla oynarken bir türlü düzgün beysbol oynayamıyorum. Dexter'da, Westland'de ya da şehir dışında bir takıma karşı Stanley A.C. için oynarken çok daha iyi performans sergiliyorum." Grup içinde aşağı bir konuma iyiden iyiye yerleşen Frank, en sevdiği spor dalında kendi grubundaki insanlarla rekabet ederken bile ön plana çıkamıyordu.

O sıralar bir akşam, Alec ile Uzun John'ın bir sohbetine tanık oldum. Alec, Uzun John'a asıl bowling takımındaki herkesi yenebileceğini ve hatta hepsini duman edebileceğini övünerek söylüyordu. Uzun John ise bu meydan okumayı ciddiye almayıp şöyle cevap verdi: "Hepimizi yenebileceğini sanıyorsun ama bas-kı altındayken sen bir hiçsin!"

Alec bu yoruma hararetle karşı çıktı. Ne var ki gösterdiği performansla bowling yetenekleri konusunda grup içerisindeki yaygın görüşü daha da pekiştirdi. O mevsimin en yüksek kişisel skoru Alec'e aitti ve hafta içleri Frank, Uzun John, Joe Dodge ve benimle oynarken mevsim boyunca bize hep üstünlük sağladı.

Buna karşılık, Cumartesi akşamları tüm grup bir araya geldiğinde sergilediği performans çok daha farklıydı. Uzun John ile bu sohbetin hemen ardından, kendisini ispatlamak için Alec'in eline bazı fırsatlar geçti ancak her seferinde "gününde olmadığından" bunu bir türlü başaramadı.

Carl, Joe, Lou ve Fred'in de bowling konusunda hiçbir zaman bir namı olmadığı. Buna karşılık, Tommy birinci sınıf bir bowling oyuncusu olarak görülüyordu ancak o da daha çok kendisinden yaşça küçük bir grupla bowling oynamayı tercih etti.

Nortonlular'ın bowling konusundaki namlarını tesis eden en önemli maç 1938 yılının Nisan ayında gerçekleşti. Bowling konusundaki heyecanı en üst noktaya taşımak için Doc'ın kafasında sadece grup üyelerinin katılacağı ve herkesin kendisi için yarışacağı bir bowling turnuvası düzenleme fikri vardı. Bunun için Doc, bowling salonunun sahibini en yüksek üç puanı alan kişi arasında dağıtılması için 10 dolarlık bir ödül ortaya koymaya ikna etti. Bu turnuvaya sadece Nortonlular çetesi ile beraber düzenli bowling oynayan kişilerin katılmasına karar verildi ve böylece Lou, Fred ve Tommy turnuva dışı kaldılar. Turnuvaya yoğun bir ilgi vardı. Katılacak üyelerin olası performansları grup içinde enine boyuna tartışıldı. Doc, Danny ve Uzun John turnuvada nasıl bir sıralama ortaya çıkacağına dair kendi tahminlerini yaptılar. Üçü de ilk beş sıraya kendileri dışında Mark Ciampa ile Chris Teludo'yu yerleştirmişti ancak ilk beş için yaptıkları sıralamalar farklıydı. Altıncı ve yedinci sıralar ağırlıklı olarak benimle Mike'a ayrılmıştı. Joe Dodge tüm tahminlerde son sırada yer alırken, Alec, Frank ve Carl ise hemen onun üstünde yer alıyorlardı.

Grubun takipçileri böylesi bir tahmin listesi oluşturmamıştı ama Alec turnuvada iddialı olduğunu herkese ilan etti. Üç listede de turnuvayı son sırada bitireceği tahmin edilen Joe Dodge bu duruma bozulmuştu ve o da turnuvayı kendisinin kazanacağını iddia etmekten geri durmadı.

Chris Teludo'nun turnuvaya gelmemesiyle beraber katılımcıların sayısı ona düştü. İlk dört turdan sonra Alec birkaç puanla öne geçince Doc'a "Bu akşam hepinizi duman edeceğim" dedi. Ancak hemen sonrasında yaptığı atışlar isabetsiz oldu ve gitgide daha fazla hata yapmaya başladı. Bir süre sonra da oyunu ciddiye almayı bıraktı. Artık aralarda dışarı çıkıp kendine içki alıyordu ve sarhoş olduğu için de ayakta durmakta bile zorlanıyordu. Yaptığı atışlarda topu gelişigüzel bir biçimde fırlatıyor ve turnuvayla sanki hiç ilgilenmiyormuş gibi yapıyordu. Alec'in oyun içerisindeki çöküşü ani ve kesin bir biçimde olmuştu. Birkaç tur sonra da kendisi ilk sıradan son sıraya düştü. Turnuvadaki sıralama sonuçta şöyle oldu:

1. Whyte
2. Danny
3. Doc
4. Uzun John
5. Mike
6. Joe Dodge
7. Mark
8. Carl
9. Frank
10. Alec

Doc, Danny ve Uzun John'ın turnuvaya dair tahminleri sadece iki noktada isabetsiz olmuştu: Mark kötü bir performans sergilerken, turnuvayı kazanan ben olmuştum. Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki, ne ben ne de Mark tam anlamıyla çetenin tam üyeleri sayılırdık. Mark, köşebaşı delikanlılarıyla sadece bowling salonunda takılıyordu ve grup içinde bir konumu bulunmamaktaydı. Bana geldiğimizdeyse, her ne kadar tüm üyeleriyle aram iyi olsa da, Doc ile olan yakın dostluğum sayesinde ben daha ziyade grubun liderlerine yakındım. Mark ile ben bir kenara olduğumuzda, ortaya çıkan sıralama tam da grubun

liderlerinin öngördüğü ve takipçilerin de korktuğu gibi olmuştu. Danny, Doc, Uzun John ve Mike hep beraber sıralamanın en üstünde yer alıyorlardı. Joe Dodge kendisinden beklenenden çok daha iyisini yapmış olsa da, grup liderlerini geçmeyi başaramamıştı. Birkaç gün sonra, Doc ile Uzun John bana turnuva hakkındaki görüşlerini dile getirdiler:

UZUN JOHN: Tek istediğim Alec ya da Joe Dodge'un turnuvayı kazanmamalarıydı. Bu hiç de hoş olmazdı.

DOC: Evet, doğru söylüyorsun. Senin işini zorlaştırmadık çünkü hepimiz seni severiz, diğer çocuklar da seni severler. Eğer birileri oyun sırasında sana güçlük çıkarsaydı, seni hemen korurduk... Ama eğer Joe Dodge ya da Alec önde olsaydı iş değişirdi. Onların birinci olmasını engellemeye çalışırdık. Bunun için, bir sürü gürültü çıkartır ve başka türlü pislikler de yapardık.

Alec ya da Joe'nun kazanması durumunda ne olabileceğini de Doc'a sordum:

Ne Alec ne de Joe bunu olgunlukla karşılardı. İşte bu yüzden onları yenmek istiyorduk. Eğer kazanmış olsalardı, bir sürü patırtı çıkar ve tartışmaların sonu gelmezdi. Onlara sadece balı olduklarını söyledik ve başka bir maç daha ayarlayıp onları hezimete uğratmaya çalışırdık. Bir şekilde onları hadlerini bildirirdik.

Bowling oynarlarken köşebaşı delikanlılarına diğer üyeler tarafından sataşılması gayet olağan bir durumdur ancak bu sataşmalar farklı biçimlerde gerçekleştirilir. Turnuvada öne geçtiğim sırada bana da sataşılmıştı ancak bu sataşmalar hiç de art niyetli değildi. Grubun liderleri gerçekten de şaşkınlıkla karışık bir şamatayla beni izlemişlerdi ve turnuvayı kazanmamı engellemeye çalışmamışlardı. Buna karşılık, kazandığım bu zafer gene de bazı yakıştırmaları beraberinde getirmişti. Turnuva sonrasında, grup içerisinde alaycı bir biçimde “şampiyon” ve bazen hatta “peynir şampiyonu” (*cheese champion*¹¹) olarak çağrılıyordum. Bu yakış-

11 T.S.N.: ABD'de, elde ettiği başarıların ya da ödüllerin tesadüfi olduğu dü-

tırmaları kabullenmedim ve hak ettiğimi düşündüğüm saygıyı görmem konusunda ısrarcı oldum. Bunun üzerine Doc, Uzun John ile benim aramda bir maç ayarladı. Bu maçı kazanmam halinde, Doc ya da Danny'ye karşı meydan okuyabilecektim. Dördümüz hep beraber bowling salonuna gittik ve Doc ile Danny'nin desteğini arkasına alan Uzun John bana karşı rahat bir galibiyet kazandı. Bu maçtan sonra bir daha bowling konusunda bir meydan okumaya girişmedim.

Turnuvadaki hezimet Alec'i sadece bir süreliğine sindirmişti. Turnuvayı takip eden birkaç gün boyunca köşebaşında hiç gözükmeyen Alec gene ortaya çıktı ve itibarını tekrardan kazanmak için bir çabaya girişti. Bowlinge gittikleri bir gün Uzun John'ı teke tek maç yapmaya davet etti ve bu maçta onu mağlup etti. Başka bir gün Uzun John ile bir maç daha yaptılar ve bu maçı da o kazandı. Sonbahar boyunca oynanan maçlarda Alec'in ezeli rakibi Uzun John oldu ve belli bir süre boyunca aralarında oynanan maçları kazanan hep Alec oldu. Kendisi bu durumdan gayet memnundu. Uzun John ise şöyle diyordu: "Ona karşı nedense hiç şansım tutmuyor." Bu tarz olaylar grup içerisinde genelde böylesi yorumlarla değerlendirilirdi. Grup üyeleri açısından da, Alec'in bu galibiyetleri bowling oyunun cilvesinden başka bir şey değildi.

Bu noktada belirtmek gerekir ki, Alec meydan okuyacağı kişi olarak Doc, Danny ya da Mike yerine Uzun John'ı seçmişti. Bunun nedeni Uzun John'ın bowling becerilerini yeterince ispatlamamış olması değildi. Uzun John'ın oyundaki ortalamaları Doc ya da Danny'ninkiler ile hemen hemen aynıydı ve Mike'inkinden de daha iyiydi. Asıl neden, grupta yukarılarda bir yerlerde bir konumu olsa da, Uzun John'ın aslen bir lider olmaması ve toplumsal konumunun daha savunmasız bir halde olmasıydı.

Alec'in galibiyetleri, Uzun John ile kendisi grup dışındayken mümkün olmaktaydı. Buna karşılık, takım maçlarında Uzun

John gene sağlam bir oyuncu olarak kabul edilmekteydi zira bir kişinin grup içerisindeki itibarı çok daha önemliydi. Ancak grup liderleri gene de Alec'in Uzun John'ı böyle sürekli yenmemesi gerektiğini düşündü ve bu durumu tersine çevirmeye çalıştı. Doc bunu bana şöyle anlatmıştı:

Alec'in havası bu aralar biraz söndü. Uzun John'a olan tavrı yüzünden ona epey bir kızdım ve bağırıp çağırdım... Sonra da Uzun John ile konuştum. John içine kapanık biridir. Bazen gereksiz yere kuruntuya kapılır ve kendini olduğundan daha aşağıda görür. Alec gibi öyle didişken biri değildir. Alec, bowlingde her zaman onu yenebileceğini söylediğinde, Uzun John Alec'in ondan daha iyi bir bowling oyuncusu olduğu düşüncesine kapılıyor... Ama onunla konuştum ve Alec'ten daha iyi bir bowling oyuncusu olduğunu anlatmaya çalıştım. Alec'ten daha iyi olduğuna onu ikna ettim... Bu ikisinin bir sonraki maçlarını mutlaka izle. Uzun John'ın o maçta Alec'i mahvedeceğine eminim.

Bir sonraki maçta Uzun John gerçekten de Alec'i mağlup etti. Sonraki maçlarda ise Alec'in de galibiyetleri oldu ama artık aralarındaki maçlar karşılıklı galibiyetlerle geçtiği için, Alec'in Uzun John ile çekişme hevesi da ortadan kayboldu.

1937-38 sezonunun müsabaka kayıtları grup içi toplumsal konumla bowling performansı arasında büyük bir örtüşmeyi ortaya koymaktadır. Böylesi bir örtüşmenin nedeni, bowlingin grubun esas sosyal etkinliği haline gelmesiyle ilgilidir. Böylelikle, grup üyelerinin itibar kazanmaları ya da kaybetmeleri için esas araç bowling olmuştur.

Buna karşılık, bowlingde yapılan skorlar otomatik bir biçimde bu örüntünün bir sonucu olarak ortaya çıkmamaktaydı. Bowling maçları sırasında sergilenip grup üyeleri üzerinde baskı oluşturan belli davranış kalıpları da bulunmaktaydı. Takımları oluştururken oyuncuların seçilme aşaması ve grup üyelerinin birbirilerine karşı sözlü sataşmaları en fazla baskıyı yaratan davranış kalıplarıydı.

Beşer kişilik takımları oluşturmak için genel olarak iki kişi

takımları belirlerdi. Takımları seçenler her zaman olmasa da çoğunlukla gruptaki en iyi bowling oyuncularını olurdu. Bu iki kişi aynı takıma düştüklerinde, bu sefer daha kötü iki oyuncu takımları seçerdi. Ancak süreç hep aynı şekilde işlerdi. Seçici olan kişi daha seçilmemiş kişilerden en iyisini takımına almaya çalışırdı. Eğer 10 kişiden fazla oyuncu varsa, o zaman da bowling salonuna gelen ilk 10 kişi arasından oyuncular seçilirdi. Dolayısıyla, kötü bir bowling oyuncusu olsa da, bir grup üyesi eğer erken gelmişse bir takıma gene de seçilirdi. Takım seçimi sırasında önemli olan kimin hangi sırada seçildiği idi. Her Cumartesi akşamı birkaç defa takımlar seçilirdi ve böylece, her bir grup üyesi arkadaşlarının bowling yeteneğine nasıl bir değer biçtiğine ve kendisinden nasıl bir performans beklendiğine sürekli tanıklık etmek durumunda kalırdı.

Kişisel tercihler elbette takım seçimlerinde etkili olurdu ancak eğer bir kişi sadece yakın arkadaşları diye kötü bowling oyuncularını takımına seçerse, arkadaşları da dâhil kimseyi memnun etmemiş olurdu. Nortonlular arasında oynanan maçların parasını, kaybeden takımın ödemesi bir gelenektir. Bu ufak ödemenin her ne kadar çok da önemli bir rolü olmasa da, kimse çekişmeli geçmeyen bir maçın parasını ödemekten hoşlanmazdı. Bu sebepten dolayı, iyi ve kötü oyuncuların seçilme sırası bir tutarlılık gösterirdi. Çekişmeli bir maç için ilk sıralarda iyi oyuncuların seçilmesi gerektiği hemen herkesin bildiği bir gerçektir.

Doc, Danny, Uzun John ya da Mike karşı takımlarda oynarlarken, birbirleriyle dostça dalga geçerlerdi. Onlardan beklenen iyi skorlar yapmalarıydı ve kötü skorlar şanssızlık ya da geçici bir form düşüklüğü olarak görülürdü. Takipçilerden biri kendisinden beklenenden daha iyi bir performans sergilediğindeyse verilen tepkiler çok daha farklı biçimlere bürünürdü. Grup üyeleri bu kişiye bağırıp çağırarak ne kadar ballı olduğunu ve “yaptığı atışların yeteneğiyle ilgili olmadığını” söylerlerdi. Bununla amaçlanan, kişinin aslında o kadar iyi bir bowling oyuncusu olmadığına ve gösterdiği bu performansın olağan dışı olduğuna

onu ikna etmekte. Yapılan sözlü sataşmanın türü üyelerin “yerlerini bilmeleri” açısından çok önemliydi. Özellikle takipçiler bu sözlü sataşmalara başvururdu ve böylece birbirlerini altlarına almaya çalışırlardı. Böylesi sataşmaların sıklıkla hedefi olan Uzun John bu sataşmalara aynı şekilde karşılık verirken, Doc, Danny ve Mike nadiren bu silaha başvururdu. Ancak Alec ya da Joe gibi örneklerin de gösterdiği üzere grup liderlerinin de böylesi psikolojik baskılarla karşılaşmaları ve kendilerine yönelik bir tehdit hissetmeleri mümkündü.

Grup etkinliklerinin ortaya çıkışı grup içi durum açısından başka önemli bir etkendi. İtalyan Topluluğu Kulübü ile yapılan maç, bowlingi bir grup etkinliği haline getirmişti ve bu maç Doc tarafından ayarlanmıştı. Grup etkinliklerine grup içinde en fazla itibara sahip kişiler öncülük ederdi ve bu kişinin başarılı olduğu bir etkinliği teşvik ederken başarılı olmadığı bir etkinliğe yüz vermemesi olağan bir durumdu. Ancak bu durum Mike’ın kötü bowling performansını açıklamamaktadır zira Nortonlular için bowling standart bir Cumartesi akşamı etkinliği haline gelmesine karşın, kendisi hiçbir zaman çok iyi bir bowling oyuncusu olamamıştır.

Grup üyelerinin, diğer grupların gözündeki itibarları da grup içindeki toplumsal farklılaşmaya katkıda bulunmaktaydı. 1938-39 döneminde, Nortonlular bowling takımının sadece kişisel ortalamalara göre seçilip herhangi bir kayırma suçlaması gelmemesi için Doc, Cumartesi akşamları yaptıkları maçlarda herkesin yaptığı skorları tutmaya başladı. Bir akşam grup üyelerinin bowling performansları üzerine konuşurken, Doc ile Danny’ye ikinci takımdakilerin birinci takımdakilere göre daha iyi ortalamalar tutturması durumunda ne olacağını sordum. Böylesi bir durumda acaba onlar mı artık birinci takım olacaktı? Danny şöyle dedi:

Diyelim ki, ikinci takım bizi yendi. Tam bu sırada da, San Marcos çetesi geldi ve bizimle maç yapmak istedi. Eğer onlara ikinci takımımızın asıl takım olduğunu söylersek, San Marcos’takiler de bize “Onlarla değil sizinle oynamak istiyoruz” derler. Biz de

onlara “Madem Doc’ın takımıyla oynamak istiyorsunuz, o halde öyle olsun” deriz.

Doc ise Danny’ye ek olarak şunu söyledi:

Şunu anlamamı isterim Bill. Biz aslında demokratik ilkelere göre hareket ediyoruz. Ama diğerleri bizim demokratik davranmamıza izin vermiyor.”

3. Nortonlular ve Aphrodite Kulübü

Nortonlular, Mart 1938’de Aphrodite Kulübü’nün kadınlarıyla tanıştı. Kulübün, pek çoğu çekici, iyi giyimli 12 üyesi vardı ve haftada bir gün Norton Mahalle Merkezi’ndeki sosyal hizmetler çalışanlarından birisiyle buluşurlardı. Kulübün üyeleri oyunlara gider, eğlenceler düzenler ve topladıkları aidatlarla her sene ilgilerini çeken bir yere gezi düzenlerlerdi.

Daha öncesinde, 1937-38 kışında İtalyan Topluluğu Kulübü ile Aphrodite Kulübü birbirleriyle gayet samimi olmuşlardı. İki kulüp de aynı akşamlar Mahalle Merkezi’nde toplanırlardı ve bazen de toplumsal etkinliklerini beraber düzenlerlerdi. Aphrodite Kulübü üyelerinin merkezdeki eğitim çalışmalarına büyük bir ilgisi vardı ve her ne kadar bazı üyeleri kibirli bulsalar da, İtalyan Topluluğu Kulübü’nün üyeleri üzerinde iyi bir izlenim bırakma konusunda heveslilerdi. İtalyan Topluluğu Kulübü’ndeki erkekler de bu kadınları çekici buluyorlardı. Ne var ki, kulübün bazı önde gelen erkeklerinin asıl niyeti Genç İtalyanlar Cemiyeti’ndeki (*Italian Junior League*) kadınlarla iletişim kurmaktı ve bu yüzden de, Aphrodite Kulübü’ndeki kadınları ve Cornerville gençlerini birbirleriyle baş başa bıraktılar. Bazı üyelerin her ne kadar bazı kadınlara halen hafiften ilgileri olsa da, 1938’in Mart ayı itibariyle iki kulüp arasındaki bağlar kopmaktaydı.

Doc, Angelo, Lou ve Fred bu kadınları İtalyan Topluluğu Kulübü’nden zaten tanımaktaydılar ancak bir grup olarak Nortonlular ile Aphrodite Kulübü arasında bir iletişim daha önce hiç olmamıştı. Nortonlular her ne kadar genel olarak dışa dönük

insanlar gibi gözükseler de, bu kadınlara karşı düşmanca bir tavırları bulunmaktaydı. Bazı grup üyelerinin, Temmuz 1937'de Aphrodite Kulübü'nün en çekici kadınlarından biri olan Carrie hakkındaki konuşmalarına şahit oldum:

NUTSY: Carrie güzel bir kadın ama ondan hiç hoşlanmıyorum.

FRANK: Eğer üç saat yüzüne makyaj yapmakla uğraşsan, sen de güzel görünürsün.

UZUN JOHN: Bacakları da sütun gibi ama. Hiç bacaklarına baktın mı? Zaten o yüzden hep böyle kısa etek giyiyor.

JOE DODGE: Biraz parası olan herkesle dışarı çıkar o. Senden hoşlanması için arabanın olması yeterli. Bir arabayla önünden geçip ona hava atmayı gerçekten isterdim... O tam bir sürtük.

İtalyan Topluluğu Kulübü'ne üye olan dört kişi hariç Nortonlular, Mahalle Merkezi'ne daha önceleri neredeyse adımlarını bile atmamışlardı. Aphrodite Kulübü'nün kadınları ise farklı bir toplumsal yörüngede hareket etmekteydiler ve bu yüzden Nortonlular onları havalı ve kibirli olarak görürdü. Buna karşılık, kadınları çekici bulmaktan da kendilerini alıkoyamazlardı. Doc bana şunları anlatmıştı:

Bizim çetedeekiler aslında bu kızlara uzun bir süreden beri ilgi duyuyorlardı. O kızları onlara ayarlamam için sürekli bana gelirlerdi... Bir Cuma akşamı, İtalyan Topluluğu Kulübü toplantı sonrası bowling oynamaya gidecekti. Benim de gelmemi istediler. Onlarla kısa bir süre sonra aşağıda buluşacağımı söyleyip onları atlattım... O arada bizim çocukları topladım ve kızlarla bowling salonuna gittiğimizi onlara söyledim... Aphrodite Kulübü'ndeki kızlar elbette İtalyan Topluluğu Kulübü ile bowlinge gitmeyi umuyorlardı. Eğer bizim çeteyle gitmelerini önersem muhtemelen bunu kabul etmeyeceklerdi. Bizim çete hani böyle biraz sert ya... Ama işte bizim çocukları da bowling salonuna getirdim ve hep beraber bowling oynadık.

Bu buluşma gerçekten de çok işe yaradı. İki grup daha sonra Cumartesi akşamı da beraber bowling oynadı ve bu iki etkinlik

sonrasında da Jennings Kafé'ye hep beraber kahve ve sigara içmeye gittiler. Bu buluşmaya dair Alec bana şunları söylemişti: "Önceleri, biz onları burnu havada kızlar olarak görürdük. Onlar da galiba bizi bir grup maganda olarak görüyorlardı... Ama galiba bizim grubu artık seviyorlar. İtalyan Topluluğu Kulübü'nün pabucunu dama attık gibi."

Birkaç hafta boyunca, her iki grubun üyeleri hemen her akşam birbirlerini görmeye başladılar. Bu durum, Nortonlular'ın sosyal hayatında önemli değişikliklere yol açtı.

Beraber oynanan bowling maçından sadece dört gün sonra, şaşırtıcı bir biçimde Alec, Joe Dodge, Tommy ve Uzun John'ı Norton Mahalle Merkezi'ndeki oyun odasında kâğıt oynarken gördüm. Doc ise onlarla aynı masada oturmak yerine ayrı bir yerde kendi başına bir dergi okuyordu. Doc'ın yanına oturup neler olup bittiğini sordum. Doc'ın anlatımına göre, bu elemanlar gene kızlarla beraber bowlinge gitmek istemişlerdi. Ama Doc bowlinge gitmek istemediğinden onlara Mahalle Merkezi'ne gelmelerini ve oradaki kızlarla kâğıt oynamalarını sağlayabileceğini söylemişti. O sırada kızlar daha henüz gelmemişti ancak geldikten sonra gerçekten de Nortonlular ile beraber kâğıt oynamaya başladılar.

Danny ile Mike haricinde, tüm Nortonlular kendi başlarına ya da kızlarla kâğıt oynamak için hemen her akşam Mahalle Merkezi'ne gelmeye başlamışlardı. Bazen de köşebaşında takılırlarken, kızlar gelip onları kâğıt oynamaya çağırıyordu.

Merkezdeki sosyal hizmetler çalışanları ise Nortonluların merkeze daha fazla gelmelerini cesaretlendirecek bir çabaya hiç girişmediler. Oyun odasından sorumlu olan Bayan Halloran hem Nortonlular'a hem de onlarla beraber takılan kızlara kendisinin gözetimindeki küçük çocuklarmış gibi davranıyordu. Köşebaşı delikanlıları kendilerine yönelik en küçük horlamaları bile fark edecek bir dikkate sahiptiler ve Bayan Halloran da zaten onlara karşı tavrını gizleme ihtiyacı duymuyordu. Köşebaşı

delikanlıları da karşılık olarak birkaç gün boyunca, olabilecek en sert dille Bayan Halloran'ı her fırsatta yerin dibine soktular.

Evi en uzak yerde olan Uzun John merkeze gelmekten vazgeçen ilk kişi oldu. Bayan Halloran ile yaşanan bir başka tatsız olay sonrası, arkadaşlarına bir daha buraya gelmeyeceğini söyledi. Bu olaydan iki gün sonra, Uzun John ile köşebaşında duruyorduk.¹² Uzun John'ın bu kararından habersizdim ve yağmurun başlamasıyla beraber ona merkeze gitmeyi önerdim. O da bunu kabul etti ama daha merkezin kapısını açar açmaz karşımıza Joe Dodge çıktı. Uzun John'ı görmesiyle beraber gülmeye başlayan Joe Dodge ona "Hani bir daha buraya gelmeyecektin" dedi.

Uzun John bu durumdan utanmıştı. Yağmura aldırış etmeden Uzun John ile beraber yeniden dışarı çıktık. Uzun John düşünceli biçimde "Bu merkeze giden herkes galiba kendisini bir şey sanmaya başlıyor" dedi. Merkezde ilk kez kâğıt oynadıkları akşamı takip eden iki hafta içerisinde Nortonlular çetesinin tüm üyeleri merkezden ellerini ayaklarını çektiler.

Daha en baştan itibaren, köşebaşı delikanlıları Aphrodite Kulübü kızlarıyla ilişkilerini ciddiye almıştı. İkinci kez bowling oynamaya gittiklerinde Alec, amcasının dükkânından bir kutu şeker getirmişti. Bir sonraki Cumartesi buluşmasında ise yanında bu kez çeşit çeşit hamur işleri getirdi.

Doc, köşebaşı delikanlılarına Alluni kız kardeşlerin ve kuzenlerinin şehirden biraz uzakta bir yaz kampına gideceklerini anlatmıştı. Eğer köşebaşı delikanlıları kızlarla iyi geçinirlerse, yaz kampına çağrılmaları ihtimali bulunmaktaydı. Kızlarla Mahalle Merkezi dışında buluşma ihtimali köşebaşı delikanlılarını teşvik eden bir diğer unsurdur.

Kısa bir süre içerisinde, Nortonlular kızlar konusunda Ma-

12 T.S.N.: Köşebaşında durmak, köşebaşında takılmak ya da köşebaşında dikilmek ile kitapta çoğunlukla kastedilen, dağınık bir küme ya da kalabalık oluşturmaktan çok bir duvar dibinde yan yana olacak bir şekilde dizilmek ve sohbet etmektir.

halle Merkezi'ni hizaya sokmayı başardı. Ancak bu aslında gıyabi bir zaferdi. Aphrodite Kulübü kızlarının en çekicilerinden biri olan Helen'e gönlünü kaptıran Tony Cardio dışında, aslında Mahalle Merkezi'nin üyelerinin kızlara pek bir ilgileri kalmamıştı. Ancak Tony, Mahalle Merkezi'nin en kibirli olarak görülen iki üyesinden biriydi ve ona üstünlük sağlamış olmak Nortonlular açısından büyük bir zaferdi.

Nortonlular ile Aphrodite Kulübü kızlarının ilk buluşmasından bir hafta sonra Alec'e kızlarla yakınlaşmanın Nortonlular üzerinde nasıl bir etki yarattığını sordum. O da cevap olarak şöyle dedi: "Bizim çocuklar artık birbirleriyle daha iyi geçiniyorlar. Eskisi gibi öyle ağız dalaşı olmuyor." O sıralarda Aphrodite Kulübü kızları ile Nortonlular toplu halde görüşüyorlardı. Alec bu konu hakkında şunları anlatmıştı:

Eğer onlarla birkaç kez dışarıda görüşürsem, hangi kızdan hoşlandığımı bilebilirim. Tek bir kızla flörtleşmeye başlayınca, kızın can sıkıcı biri çıkma ihtimali de var tabii. Zor bir durum ama ne yaparsın. Tüm kızlar bir aradayken bir karar vermek daha zor.

Köşebaşı delikanlıları çok dikkatli hareket etmek zorundaydı. Grubun en güzel kızı olduğu için Helen'e istedikleri kadar ilgi duyabilirlerdi ama geri kalan kızlarla eşleşmeleri noktasında çok dikkatli bir durum değerlendirmesi yapmaları gerekiyordu.

Bir hafta sonra bu yönde ilk adım atıldı. O gün Joe Dodge, Uzun John, Frank Bonelli ve ben köşebaşında takılıyorduk. Sokağın daha ötesinde bir yerde Angelo Cucci, Alec'i gördü ve ona Aphrodite Kulübü kızlarının Jennings Kafe'ye gittiklerini gördüğünü söyledi. Angelo'nun dediğine göre kızlar akşamleyin arabayla dolaşmanın güzel olacağını söylemişlerdi ancak köşebaşı delikanlılarının hep bahsettiği şekilde Joe Dodge'un büyük bir arabası olduğuna inanmıyorlardı. Alec bizim yanımıza geldi ve Joe Dodge'u bir kenara çekti. Joe daha sonra yanımızdan ayrıldı ve King Sokağı'ndaki oyun parkının oraya doğru yürüdü. Dik-

katli bir biçimde olup bitenleri gözlemleyen Frank bana döndü ve onunla beraber Jennings Kafé'ye gitmek isteyip istemediğini sordu. Ben de daha erken olduğunu söyledim. Frank bunun üzerine kendi başına Jennings Kafé'ye doğru yürümeye başladı. O sırada Alec de bana Jennings Kafé'ye beraber gitme teklifinde bulundu. Uzun John bunun üzerine "Bizi aptal yerine koyma. Dürüstçe arabayla gezmeye gideceğinizi söylesene" diye konuştu.

Ben de Uzun John'a bizimle beraber gelmesini söyledim. Uzun John bu teklifimi reddetti ancak benim Alec ile gitmem gerektiğini söyledi.

Main Sokağı'nda beraber yürürken Alec bana Joe Dodge'un arabasıyla bizi alacağını ve Jennings Kafé'ye gidip kızlarla gezmeye çıkacağımızı söyledi. "Ama şimdi Frank de oraya gidiyor... Böyle yapmaması gerekiyordu." Frank'in dışlanması iki nedeni vardı. Kendisi kızlara karşı çekingeni olduğu gibi kızlarla beraber eğlenmeye gidecek kadar da parası yoktu.

Kızlarla konuşmak için hep beraber Jennings Kafé'ye gittik. Kızlardan birisinin evine erkenden gitmesi gerekiyordu ama diğer iki arkadaşının bizimle gitmesinde ısrar etti. Ben de onlarla beraber gelemeyeceğimi söyledim. O sırada Frank de içeri geldi ve kendi başına bir masaya oturdu. Joe ile Alec kızlarla dışarı çıkarken ben de Frank'in yanına geçtim. Birkaç dakika sonra Uzun John ile Nutsy de kafeye geldi ve bize katıldılar. Uzun John bana "Sorun nedir Bill? Seni de mi ektiler yoksa?" diye sordu. Ben de olup bitenleri anlattım. Uzun John, Alec ile Joe'nun bu yaptığının gene de hiç hoş olmadığını söyledi.

Frank ile Alec çok yakın arkadaşlardı ve Alec'in amcasının pastanesinde hep beraber zaman geçirirlerdi. Ancak Alec şimdi Joe Dodge ile daha yakın arkadaş olmuştu ve ikisi Joe'nun babasının arabasıyla kızları dolaştırmaya başlamışlardı. Frank bana şunları anlatmıştı:

O kızlarla çıksınlar bakalım. Bu yüzden ona buna kazık atıyorlar. Beraber bir şey yapacaklarını söyleyip gidiyorlar ve sonra kızlarla takılıyorlar. Hiç benim yapacağım şeyler değil bunlar... Biriyle dost olmak çok zordur. Ama kızlarla her zaman tanışır-sın... Gerçek bir dostluk kurmak için ama senelerce uğraşman gerekir.

Alec ile Frank arasındaki bu çatlak kısa sürede daha da büyüdü. Paskalya zamanı Alec'in amcasının pastanesinde işler çok yoğundu ve Alec de bu dönemde Frank'e pastanede ekstra bir iş ayarlayacağı sözünü vermişti. Ancak daha sonra Frank'in anlattığına göre Alec hiçbir şey demeden bu sözünden caymıştı. Alec'in anlattığına göre ise kendisi iş için Frank'i almaya gitmişti ancak Frank o kadar huysuzca ve kabaca davranmıştı ki, onunla uğraşmak istememişti. Her halükarda, Frank çok ihtiyaç duyduğu bu işten olmuştu ve bu yüzden çok dertliydi. Frank ile Alec farklı zamanlarda bu olayı Doc'a kendilerine göre anlattılar. Alec, onun için o kadar şey yapmasına rağmen Frank'in nankörce davrandığından dem vurmuştu. Frank ise Alec'in kızlar için kendisini ekmesinden şikâyet etmişti. Doc ikisini de büyük bir anlayışla dinledi ancak aradaki buzları eritemedi. Joe Dodge'un arabası ile Aphrodite Kulübü kızları Alec ile Frank'in dostluklarında büyük bir yaraya yol açmıştı.

Alec ile Joe'nun bu hal ve tavırları gene araba sahibi olan Carl ve Tommy hariç tüm Nortonlular tarafından büyük bir hoşnutsuzlukla karşılandı. Bu ikili köşebaşına takılmaya devam ettiler ancak grubun geri kalan üyeleri onlara zorunlu bir hoşgörü gösteriyorlardı.

Bir Cumartesi akşamı Nortonlular gene kızlarla bowling oynuyordu. O sırada geçmişte Sunset Tiyatro Kulübü'ne üye 10 erkek de bitişik iki pistte bowling oynamaktaydı.

Bowling salonuna geç gelen Danny ile Mike tüm bowling oynama tekliflerini reddedip kendi başlarına oturdular ve olup biteni yüzlerinde belirgin bir tiksinti ifadesiyle izlemeye başla-

dılar. Danny bana şunları söyledi: “Kızlarla bowling oynamayı sevmiyorum çünkü oynarken hiç rekabet olmuyor... Ayrıca iyi bir atış yaptığında da istediklerini söyleyemiyorsun. Çünkü kızların yanındayken ağzından çıkanlara dikkat etmen gerekiyor.”

Gecenin sonuna doğru Mike, Doc’ı bir kenara çekti. Sunset Kulübü üyelerini gösterip “Bir zamanlar onlara Sütoğlanları dedik ama sizin yanınızda onlar gerçek erkek gibi duruyor şimdi” dedi.

Doc bu sözleri gülerek karşıladı. O sırada Mike Danny’ye bir sent verdi, Danny de bunu Doc’a uzattı ve “Bununla yazı tura at. Eğer tura gelirse erkeksin. Yazı gelirse değilsin” dedi.

Doc bu lafları da anlayışla karşıladı. Ancak daha sonra Danny, Sunset Kulübü’nden Mario Testa’yı yanına çağırdı ve ona Sütoğlanlarının şimdi gerçek erkekler olduğunu Doc’a söylemesini istedi. Mario bu laflara gülerken Doc sinirlenmişti. Danny, Doc’a “Sana 20 puan avans vereceğim ve gene seni bowlingde yeneceğim. Kızlarla oynarken onlara hep 20 puan avans veririm” dedi. Doc bu meydan okumayı kabul etti. Danny gerçekten de 104’e 84 gibi bir skorla Doc’ı mağlup etmeyi başardı ve bunu büyük bir keyifle kutladı. Doc, 20 puanla kaybetmiş olmayı çok önemsemediğini, bir sonraki oyunda kendisinin de Danny’yi 20 puan farkla yenebileceğini söyledi. Kızlarla bowling oynuyor diye dalga geçilmesi de çok önemli değildi. Onu asıl öfkeliendiren Danny’nin Sunset Kulübü üyelerini tartışmanın içine katmasıydı. Kendisi de bir zamanlar o kulübe üye olmuştu ama onun için Nortonlular’ın yeri hep ayrı olmuştu ve Nortonlular’ın Sunset Kulübü karşısında küçük düşmemesi için hep çok dikkatli davranmıştı.

Bowlingden sonra Doc kızları bıraktı ve Jennings Kafe’ye geçtik. Doc, Danny’nin yanına oturdu. Danny, tartışmaya Sunset Kulübü’nü katmanın yanlış olduğunu kabul etti ve bunun için özür diledi. Doc da, Danny ile Mike’in bowling maçlarından uzak kalmalarını hiç istemediğini anlattı.

Ertesi gün, Danny ile Mike köşebaşında Frank, Uzun John ve bana Aphrodite Kulübü kızlarıyla yakınlaşmamız hakkındaki düşüncelerini anlattılar. Danny bu yakınlaşmayla elimize ne geçtiğini öğrenmek istiyordu:

Eğer onlarla bir yerlere gitmek istiyorsan cebinde paran olacak. Ama hepiniz meteliğe kurşun atıyorsunuz, o yüzden de hiç şansınız yok.

Alec bana “O kızların hepsiyle yatacağım” demişti. Ben de ona “Bir tanesiyle bile yatamayacaksın, her türlü bahse girerim. Eğer onlardan biriyle yatarsan zaten işin sonu evlilik olacak. Onlarla yatmanın tek yolu evlenmek” demiştim.

Uzun John, kızlarla bowling oynamayı aslında çok da önemsemediğini söyledi. Frank ise başlarda kızlarla bowling oynamaktan hoşlandığını ama artık işin eğlencesinin kaçtığını anlattı. Mike da, Danny ile beraber bir “şikâyet kurulu” oluşturacaklarını ve eğer bir daha kızlarla bowling oynamayacağımıza söz verirse bazılarımızı tekrardan Cornerville Ayılarına (bu, bir zamanlar Mike’ın oynadığı bir beysbol takımının ismiydi) kabul edebileceğini söyledi. Frank bu sözü verdi. Uzun John alaycı bir biçimde üyelik için asla başvurmayacağını söyledi. Danny de bunun üzerine Uzun John’a “geri dönmen için benim cesedimi çiğnemen gerek” dedi.

Bir süre sonra Mark Ciampa geldi ve Joe Dodge ve Carl ile beraber arabasıyla dolaştırmak için Frank’i aldı. Lou Danaro da arabasıyla yanımıza geldi ve Danny, Mike, Uzun John ve ben hep beraber arabasına doluştuk. Yolda Doc’ı da evinden alıp Crighton’a, bowling salonlarının olduğu yere gittik. Maç için takımları Danny ile Doc seçti. Doc, Lou ile Mike’ı seçerken, Danny de Uzun John ile beni takımına aldı. Anca Mike bu duruma itiraz etti. Cornerville Ayılarının itibarını korumak için kendisi Danny ile aynı takımda olmak istiyordu. Bunun üzerine Mike ile ben yer değiştirdik. Doc, Lou ve benden oluşan bizim takım Mike, Danny ve Uzun John’dan oluşan takımı üç oyunun ikisini alarak mağlup etti. Bu galibiyetteki aslan payı oldukça iyi

bir oyun çıkaran ve Danny'den çok daha iyi bir skor yapmış olan Doc'a aitti. Doc böylece önceki akşamki mağlubiyetin açsını çıkarmıştı. Maç sona erdiğinde, Doc tekrardan Cornerville Ayılarına kabul edilip edilmediğimizi sordu. Mike da tekrardan kabul edildiğimizi söyledi. Güzel bir dostluk havasında hep beraber Cornerville'e arabayla geri döndük. Sonradan, Doc benimle bu olup bitenler üzerine konuştu:

Kızlarla bowling oynamak başlarda hoşuma gidiyordu. Mike ile Danny'nin de bize katılacağını umuyordum. Ama onlar ayrı durunca, kızlarla oynamanın eski tadı kalmadı... Onların bu durumdan hoşlanmadıklarının farkındaydım. Bana bu durumun yanlış olduğunu, kızların bowling salonunu işgal ettiklerini söylüyorlardı... Evet, kızlarla bowling oynama konusunda aramızda az biraz bir sürtüşme yaşandı ama daha sonra işin nasıl tatlıya bağlandığını sen de gördün. Yani öyle çok ciddi bir durum yoktu. Hemencecik arayı düzelttik.

Bowling sezonunun sonuna doğru girilirken, Cumartesi akşamları yeniden erkeklere özel bowling akşamları haline geldi. Aphrodite Kulübü kızlarıyla ilişkiler ilerleyen aylarda da sürdü ancak artık bu ilişkiler daha düşük yoğunluklıydı. Kızlara olan ilginin sürmesini sağlayan esas neden kızların yaz kampıydı. Köşebaşı delikanlıları Temmuz ve Ağustos aylarında birkaç kez arabayla bu kampa gittiler.

Alec kızlarla ilişki kurma konusunda sürekli kasılıp duruyordu. Doc bu duruma pek aldırmıyordu ancak grubun geri kalanları bu konuda bir şeyler yapılması ve Alec'e haddinin bildirilmesi gerektiğini düşünüyordu. Bir Nisan akşamı herkes Alec ile dalga geçerken, Alec bir anda Doc'a meydan okudu. Doc olup bitenleri şöyle anlatmıştı:

Alec, "Eğer kadın işlerinde bu kadar iyiysen, hünerlerini biraz göster de biz de görelim" dedi.

Ben de ona, "Senin kadar yakışıklı olmayabilirim, senin gibi havalı saçlarım olmayabilir ama bu konularda senden iyi olduğum kesin" dedim.

Alec “Hayır, bu doğru değil” diyerek itiraz etti.

Ben de, “Artık eskisi gibi genç değilim, sırf ne kadar çapkın olduğumu göstermek için bir kızı başka bir erkeğin elinden almak istemiyorum” dedim.

Bu arada Danny lafa karıştı ve “Doc, bence yan çiziyorsun” dedi.

İçimden “*Ahmak!*” diye geçirdim. Ama artık Danny de böyle konuştuğuna göre bir şeyler yapmam gerekiyordu. “Tamam Danny, Helen’i seçiyorum. Cumartesi akşamını bekle, ne olacağını göreceksin” dedim... O Cumartesi akşamı Alec gelmemişti, ah keşke gelseydi. Bowling salonunda bizim grupla bowling oynuyorduk. Kızlar da bir üst katta bowling oynuyordu. Yukarı çıkıp Helen’i görmeye gittim. Ona anlatmam gereken bir şeyler olduğunu söyledim ve alt kata inmesini rica ettim. Birkaç dakika sonra Helen tek başına aşağı indi. Tüm akşam boyunca benim yanımda oturdu. Tüm erkekler arasındaki tek kız oydu. Danny olan bitenden epey bir etkilenmişti. Daha sonradan bana “Sende halen iş var Doc” demişti.

Alec o akşam orada olmadığından bu olaydan hiç etkilenmiş gözüküyordu ve kasılmaya devam ediyordu. Yaklaşık bir ay sonra Danny, Alec’e haddini bildirmesi için gene Doc üzerinde baskı kurmaya başladı. Doc bunun üzerine Alec’i ilkin hiç de hoş olmayan kasıntılı hal ve tavırları konusunda eleştirdi. Ancak bu eleştiriler bir işe yaramayınca ona şu soruyu sordu: “Hangi kız sana en çok uyuyor?” Alec de Mildred’in ismini verdi. Doc: “Tamam o zaman, onu iki üç kere dışarı çıkar. Aranız gerçekten iyi olsun. Öyle olunca onu senin elinden alacağım.” Alec böyle bir şeyin mümkün olamayacağını söyleyerek itiraz etti. Doc daha sonradan bana şöyle demişti:

Böyle bir şeyi yapabileceğimi hiç zannetmiyordum ama gene de laf ağzımdan çıkmıştı. Çok gaza gelmiştim... Daha sonra Alec beni bir kenara çekti ve Mildred’i sevdiğini ve onunla evlenmek istediğini, bu yüzden de aradan çekilmem gerektiğini bana anlattı... Ben de ona, “Peki Alec, ben de senden tam bunları duymak istiyordum” dedim... Alec’in Mildred’i gerçekten sevdiğini düşünmüyorum ama buralarda racon böyledir işte.

Eğer birisi bir kızı sevdiğini söylüyorsa, o kızdan uzak durman gerekir.

Joe Dodge bir kenara bırakılırsa, kızlarla ilişki konusunda en aktif kişi Alec olduğundan, ona haddinin bildirilmesi işi grubun liderine düşüyordu. Birkaç ay sonra Alec, Mildred'e evlenme teklifinde bulundu. Ancak Mildred bu teklifi reddedince, Alec'in de Aphrodite Kulübü kızlarına karşı ilgisi kayboldu. Alec bir yıl sonra başka bir kızla evlendi.

Alec'in ilk meydan okumasını kabul edip Helen'in peşine düşen Doc, böyle yaparak bazı riskleri de aldığını fark etmişti. Helen'e âşık olması gerçekten de çok olasıydı ve Doc'ın evlenmek için parası ya da işi bulunmamaktaydı.

Aphrodite Kulübü kızları Doc'ı Helen ile beraber görünce bu beraberliği çok doğal karşıladılar. Helen'in en yakın arkadaşlarından biri olan Dorothy bu ikisinin gerçekten de çok sevimli bir çift olduğunu söyleyip duruyordu. Nisan ayı gibi Helen hasta olmuştu. O sırada olup bitenleri Danny şöyle anlatmıştı:

Dorothy sürekli olarak çiçeklerden bahsedip duruyordu. Doc'a birkaç kere, "Helen hasta, ona çiçek gönder istersen" demişti... Bu laflar beni çok öfkeliendirdi. Çünkü bu kız tam bir aptal. Doc'ın çiçek gönderecek kadar parasının olmadığını nasıl bilmez?... Dün akşam Uzun John ile ben Doc'ın adına Helen'e çiçek göndermeye karar verdik. Doc böyle bir şey yapmamamızı bize anlatmaya çalıştı ama bu sabah Uzun John ile beraber Silverton Sokak'taki çiçekçi dükkânı Vanderwater'a gittik. Orkidelerin üç tanesi 15 dolaraydı. Bu fiyat bizim için çok pahalı olduğundan gül almaya karar verdik ve dükkân sahibine bu çiçeklerin sevgili için değil hasta bir arkadaş için olduğunu söyledik. O da bize gözyaşı damlalı gülleri önerdi. Bir düzine aldık ve beş dolar ödedik... Aslında bu fiyata buralarda altı düzine gül alabiliriz ama buradaki bir çiçekçiden çiçekleri gönderseydik kapıya gidip çiçekleri verecek kişi büyük ihtimalle bir *greaser* olacaktı. Vanderwater'ın ise dağıtımı yapan güzel bir kamyoneti vardı ve teslimatı yapacak kişi de yeşil şık bir üniforma giyiyordu... Ama işin aslına bakarsan o beş dolarla başka pek çok şey de yapabilirdik.

Doc kendisi için yapılan bu zarif davranışı karışık duygularla karşıladı. Bu jestin itibarını yükselttiğinin farkındaydı ama Helen de ilişki konusunda kendisinin ciddi olduğunu düşünecekti. Doc da bu yüzden Dorothy ile Helen'e çiçekleri arkadaşlarının kendisi adına gönderdiklerini anlattı.

Bu olaydan kısa bir süre sonra, köşebaşı delikanlıları Jennings Kafé'deyken kızlardan bir Doc'un çapkınlık namıyla dalga geçti ve en sonunda Doc'ın kendisiyle çıkmaya dahi korktuğunu iddia etti. Doc bu olayı şöyle anlatmıştı:

Bu bebeler beni gerçekten gıcık ettiler. Aslında bir suçları da yok, sadece her şeyi biliyormuş gibi davranmaya çalışıyorlar. Ben de tamam deyip onunla çıkacağını söyledim. Ama kız, bunun için ilk önce partisine gelmem gerektiğini söyledi. Ben de partide kimlerin olacağını sordum. Tony Cardio, Chick Morelli ve Angelo Cucci orada olacaktı. Başka kimse olacak mı diye sorunca, başka kimsenin gelmeyeceğini söyledi. Bu beni öfkeliendirdi. Çünkü Danny, Uzun John ve Frank de benimle aynı masadaydılar ve kız onları partisine çağırmamıştı. Kıza o akşam başka bir yere gideceğimi söyledim. Kız da "Yalan söylüyorsun, sadece partime gelmek istemiyorsun" dedi. Ben de "Evet, gelmek istemiyorum" dedi.

Bu sefer öfkelenen o olmuştu. Masasına geri döndüğünde, bizim çocuklara döndüm. Gerçekten çok üzgündüler. Ben de onlara, "Boş verin hiç umursamayın, o kız tam bir aptal. Patavatsızın biri" dedim.

Her ne kadar arkadaşlarının küçümsenmesinin önüne geçememiş olsa da, Doc en azından kendisi için önemli olanın arkadaşları olduğunu gösterebilmişti.

Bowling oynamanın yanı sıra Aphrodite Kulübü kızlarıyla yakınlaşma Uzun John'ın hayatında önemli değişikliklere yol açmıştı. 1937 yılının ilkbaharında kendisi tüm parasını barbut oynamaya harcıyordu. Ancak 1937 sonbaharıyla beraber, Uzun John kumara harcadığı parayı epey bir azalttı ve kışın da kumar alışkanlığından tamamen vazgeçti. 1938 yılının baharında, Uzun John'a barbuttan bu kadar uzun süre uzak kalmak için epey bir

irade göstermiş olması gerektiğini söyledim. O da omuzlarını silkip “Kış boyunca barbuttan uzak durmamı sağlayan neydi biliyor musun? Bowling!” dedi.

Barbuttan uzaklaştıkça, Uzun John’ın kadınlara olan tavrı da değişmişti ve Aphrodite Kulübü kızlarıyla yakınlaşmaya başlamıştı. Ne zaman onlar hakkında kafa yorsa, aslında onların kibirli hallerine içerliyordu ama diğer zamanlar onlarla zaman geçirmekten epey bir hoşlanıyordu. Her ne kadar o kızlardan biriyle evlenmeyi düşünmüyor olsa da, Uzun John bana şunları söylemişti: “Gerçekten âşık olacağım kızı bulsam, hiç durmam hemen yarın evlenirim... Bu konuda gerçekten ciddiym.”

Kısa bir süre içerisinde, Uzun John barbut oynamaktan bowling oynamaya, oradan da seçili bir grup kızla zaman geçirmeye ve hatta o kızlarla beraber Mahalle Merkezi’nde takılmaya başlamıştı. Artık köşebaşı delikanlıları arasındaki yeri daha itibarlıydı. Doc’un da dediği gibi bu tam anlamıyla bir dönüşümdü.

Nortonlular ile Aphrodite Kulübü kızlarını bir araya getiren Doc olmuştu. Danny ile Mike iki grubu birbirlerinden ayırmak istediklerindeyse üzerine özellikle yoğunlaştıkları kişi yine Doc olmuştu. Eğer bu iki kişi takipçiler arasında olsalardı, grup üzerinde bir etki yaratamadan muhtemelen gruptan dışlanırlardı. Ne var ki, hem Danny’nin hem de Mike’ın Nortonlular grubunda konumları önemliydi ve grup onlar olmaksızın Nortonlular olarak kalamazdı. Ayrıca her ikisi de Doc’ın en yakın dostlarıydı ve grubun geri kalanları ile Danny ve Mike arasında bir seçim yapmak zorunda kaldığında Doc hep bu ikisini seçerdi. Kızlarla bowling oynamaları Nortonlular grubunun parçalanması tehlikesini ortaya çıkardığında, Danny ile Mike grubun bütünlüğünü tekrardan sağlaması için Doc’a müracaat ettiler. Sonbahar itibariyle iki grup artık birbirinden uzaklaşmıştı ve Nortonluların Aphrodite Kulübü kızlarına olan tavırları onlarla yakınlaşmadan önceki dönemki haline döndü. Sadece Alec, Joe Dodge ve Fred Mackey kızlarla beraber takılma yolunu seçti ve böylece Norton-

lular grubuyla olan ilişkileri bozuldu. Sonunda da Joe ile Fred, Aphrodite Kulübü'nden iki kızla evlendiler.

Tıpkı bowling gibi, Aphrodite Kulübü kızlarıyla kurulan yakınlik grup için itibar kazanmanın ya da kaybetmenin bir aracıydı. Gene bowlingde olduğu gibi, kızlar konusunda da Alec'e haddinin bildirilmesi gerekmişti. Grup içi ilişkilerin pürüzsüz bir biçimde sürmesi için itibara göre derecelendirilmelerin enformel bir biçimde tanımlanması ve sürdürülmesi gerekiyordu.

4. Doc'ın Siyasi Kampanyası

Dışarıdan öylesine bakan biri için, Nortonlular çetesi yıllar boyunca hiçbir değişim geçirmemiş gibi gözükebilir. Ancak işin aslına bakarsak çetede sürekli değişiklikler yaşanmıştır. Çetenin üyeleri yirmili yaşlarını geride bıraktıkça çetenin kendisi de çözülmeye başlamıştır. Üyelerin bazıları evlenip çoluk çocuğa karışmıştır. Köşebaşında takılmaya devam etseler de bu üyelerin ilgi alanları artık çok farklıdır. Evlenen üyelerden bazıları Cornerville dışına taşınmıştır ve köşebaşı delikanlılarıyla zaman geçirmek için geldikleri olsa da, artık eskisi gibi aktif üyeler değillerdir. Hayatlarının bu döneminde, köşebaşı delikanlılarından beklenen, bir "yuva kurup" gelecek yıllarda kendilerinin ve ailelerinin geçimini sağlayacak bir iş bulmalarıdır. Köşebaşı delikanlısı artık farklı biri olmuştur ve çetesi de ya dağılmaktadır ya da daha büyük bir kulüp organizasyonunun bir parçası haline gelmiştir.

Doc da artık 30 yaşına gelmişti ve geleceği hakkında bazı kararlar almak zorundaydı. Çalıştığı dekoratif cam tesisi kapandığından beri düzenli bir işi olmamıştı. Kendisinin başka alanlarda özel bir eğitimi de bulunmamaktaydı. Buna karşılık, sahip olduğu zekâ, popülerlik ve de köşebaşı çocuklarını idare etmekteki hünerliliği siyasi bir kariyer yapması için çok uygun duruyordu ve pek çok arkadaşı seçimlerde adaylığını koyması için kendisini dürtüyordu. Özellikle Mike Giovanni bu konuda çok ısrarlıydı. Doc bir keresinde bana şunları söylemişti:

Bazı insanlar vardır hani kendi işlerini kendi göremezler ama başkalarının bu işleri onlar için yapmalarını sağlarlar. Galiba ben de böyle bir insanım. Bir şeyler eksik gibi bende ama başkalarında da neyin eksik olduğunu görebiliyorum.

1937 yılının baharında Doc, içinde bulunduğu durumu bana şöyle anlatmıştı:

Mike'a siyaseti boş vermesini söyledim... O da bana "Kesinlikle olmaz. Herkesin seni desteklemesi için o kadar insanla konuştum, uğraştım" dedi. Ama ona gene de boş vermesini söyledim... Bir işim olmadan siyasete giremem ki ben. Cebinde beş kuruş para olmaması nasıl bir histir bilir misin? Eline bir yerlerden para geçip geçmeyeceğini bilmemen yani. Umarım böyle bir şey başına gelmez. Benim böyle bir dönemim oldu ve aynısını tekrardan yaşamak istemiyorum kesinlikle... Sence ne yapabilirim ki Bill? Pek de iyi olmayan bir zanaatım var. Yaptığım işin başında ben olsaydım kendimi işe almazdım. Belki de devlet memurluğunda şansımı denemeliyim. Ama bir ofiste tüm gün içeride kalmak da bana göre değil... Eğer siyasete gireceksem mutlaka ama mutlaka bir işim olmalı... Bu evde de kalmamam gerek. Burada kız kardeşim bana bakıyor ve eniştem de güvenilir biri ama burada kalmam onlar için hiç de iyi değil. Bazı zamanlar birbirleriyle oynamak istiyorlar ama ben evde olduğum için yapamıyorlar... Artık kendi başımın çaresine bakmalıyım. Ciddi ciddi evlenmeyi düşünmem gerek. Eğer işim olsaydı büyük bir ihtimalle hemen evlenirdim. Aslında çapkınlık işleri bana göre değil ama kızlar benden gözlerini boyamamı bekliyorlar, ben de öyle davranıyorum. Bencil biri de olduğumdan, etrafımdaki kızların bana âşık olup olmayacaklarını görmek istiyorum... Sonra da onları terk ediyorum... Biz kıza ne sunabilirim ki ben? İyi bir işim olmadan asla evlenmeyeceğim. O kadar aptal değilim... Böyle işlere hiç bulaşmamam gerekiyor.

Köşebaşı delikanlıları seçimlerde adaylığını koyması için üzerinde baskı kurmaya başlayınca, Doc bana, "Ne dediklerini boş ver Bill. Sadece tezahürat yapacakları biri olsun istiyorlar" demişti.

Aradan geçen bir yılda Doc'ın kişisel durumu daha iyiye git-

mese de, dostlarının ısrarlarına daha fazla direnemedi ve eyalet Temsilciler Meclisi üyeliği için aday olmaya ikna oldu.

Yürüttüğü siyasi kampanya Doc'ın sorunlarını daha da şiddetlendirdi. Artık bir işe girmesi gerektiğini daha önce hiç olmadığı kadar hissetmekteydi. Okulu erken bırakmış olması konusunda zaten yeterince hassastı ve işsiz olması da üzerinde ayrıca bir yük oluşturunuyordu. Kampanyasını yürütmek için paraya ihtiyacı vardı ama bir yandan da, kendisine iş bulmak için seçimlerde aday olduğu gibi lafların orada burada edilmesini istemiyordu.

Doc, 1938 yılının baharında çeşitli aralıklarla, Dedfield'da yaşayan kız kardeşinden oradaki yöneticilerin kendisine Dedfield'da düzenli bir iş bulabileceğini ima ettiklerini öğrendi. Ancak Doc'ın Dedfield'a taşınması, Cornerville'in kendisinin resmi ikametgâh yeri olmaktan çıkması ve seçim adaylığının düşmesi anlamına gelmekteydi. Doc bir ara bana artık daha fazla dayanamayacağını ve Dedfield'daki W.P.A işlerinden birine girmek için elinden geleni yapmaya karar verdiğini söyledi. Ancak daha sonra yaptığımız bir konuşmada, kendisinin aday olmasını isteyenleri hayal kırıklığına uğratmamak için Dedfield'a hiç gitmediğini anlattı.

Doc'ın Cornerville'de yaşayan kız kardeşi de bu arada Dedfield'a taşınmayı düşünüyordu. Kız kardeşinin en küçük iki erkek çocuğu sokakların haşın dilini öğrenerek büyüyordu ve zapt edilmeleri giderek daha zor hale geliyordu. Doc'ın kız kardeşi bu yüzden de çocuklarını bir an önce Cornerville'den uzaklaştırmak istiyordu. Onun taşınması, Doc'ın taşınması anlamına geliyordu ve kız kardeşi Doc'a bunun siyasi hedeflerini nasıl etkileyeceğini sordu. Doc da artık siyasetle ilgilenmediğini ifade ederek ona yalan söyledi. Ancak Dedfield'ın kız kardeşinin aradığı imkânları sunmaması sebebiyle taşınma ertelendi ve Doc da Cornerville'de kaldı.

Doc eğer yerel siyasetçilerden kendisi için aracı olmalarını

isterse, şehrin doğu yakasındaki W.P.A işlerine girebileceğini düşünüyordu. Fakat yerel siyasetçilerden böylesi bir ricanın karşılığı seçimlerden çekilmek olacaktı. Bu yüzden oradaki işlere kendi başına başvuru yaptı. Bakmakla yükümlü olduğu bir ailesi bulunmadığından ve kendi başına olduğundan şansının çok az olduğunu biliyordu ve bu başvurusundan bir sonuç çıkmayınca, buna çok da şaşırmadı.

Norton Mahalle Merkezi'nde bir mesleki rehberlik çalışanı olan Bayan Mallory, o sıralar Doc ile özel olarak ilgilenmeye başladı ve ona meşhur bir dekoratif cam şirketinde bir aylık bir iş ayarladı. Doc'ın haftalık 10 dolar olan ücreti mahalle merkezi tarafında karşılanacaktı. Bu işin kalıcı olmasını umut eden Doc bu işte büyük bir şevkle çalışmaya başladı. Ay sonunda, şirketin müdürü Doc'ı yaptığı işlerden ötürü övdü ve eğer Mahalle Merkezi ücretini karşılamaya devam edip burada bir ay daha çalışırsa ve biraz daha tecrübe kazanırsa onu işe alabileceklerini söyledi. Bayan Mallory bunun yapılmasını önerse de, Bay Bacon "Doc için yeterince şey yaptık" diyerek bunu reddetti. Bay Bacon, üzerinde durulması gereken pek çok mesele varken, kesin bir iş teklifi almadan Doc'ın desteklenmesini uygun bulmuyordu. Ortada kesin bir iş teklifi de olmadığından, proje de rafa kaldırıldı. Bu bir aylık iş tecrübesi Doc için acı bir hayal kırıklığından fazlasını üretmemişti.

Gene aynı dönemde Bay Bacon, Doc'a Mahalle Merkezi'nde ilkbahar ve yaz boyunca haftada bir akşam dekoratif cam işi dersi verme fırsatı sundu. Doc sınıf başına 2 dolar alacaktı. Bayan Mallory sonbaharda Doc'ı ders vermesi için özel okullardan birine sokmayı umuyordu. Bay Bacon da, bu akşam sınıflarının Doc'ın becerilerini sergilemesi için iyi bir fırsat olduğunu düşünüyordu. Doc ise Bayan Mallory'ye gerçek bir işi olmadan ve kendisini güvende hissetmeden kafasının böylesi bir dersi verecek rahatlıkta olamayacağını anlattı. Bayan Mallory, Doc'a böylesi bir teklifte bulunduğu için Bay Bacon'a teşekkür etmesi gerektiğini söyledi. Doc kendisine teşekkür edeceğini söylese de bunu yapmadı.

Bay Bacon'ın kendisini miskin ve aylak biri olarak gördüğünün fakındaydı. Bazı zamanlar odasına gidip Bay Bacon ile tartışmak için yanıp tutuştuğu bile olmuştu. Her ne kadar böyle bir şeyi hiç yapmamış olsa da, Doc kendisini Bay Bacon'ın aşağısında gösterecek herhangi bir davranışı sergilememek için sürekli özel bir çaba göstermişti.

Cornerville Mahalle Merkezi'nin müdürü olan Bay Smith, çalışanlarından biri olan Bay Kendall'ın taslak olarak sunduğu "serbest zamanları değerlendirme" projesini geliştirmek istiyordu. Bay Smith, Mahalle Merkezi'ne gelmeyen köşebaşı delikanlılarına ulaşmak için boş dükkânlarda serbest zamanları değerlendirme merkezleri kurmayı amaçlıyor ve bunun için gerekli fonları bulmayı umuyordu. Ben de, bu merkezlerden birisini Doc'ın yönetmesi fikrini ortaya attım ve Doc ile Bay Smith'i bir araya getirdim. Doc'ın Bay Smith üzerinde iyi bir etki yaratacağını ümit ediyordum ama Doc buluşmada çok da konuşmadı. Israrlarım sonucunda, Doc tekrardan Bay Smith'i görmeye gitti. Bu buluşmada da, Bay Smith'e tek söylediği bu projeyi beğendiğini ancak iyi bir geçim kaynağı bulmadan bu proje için bir şey yapamayacağı oldu. Doc'ın bu tavrı karşısında Bay Smith'in kafası karışmıştı. Doc'a bu durumla ilgili sorular sordum ve o da bana ilk buluşma sırasında ani bir baş dönmesi krizi geçirdiğini ve buluşma boyunca bunu bizden saklamak için uğraştığını anlattı. Hayatın daha önceki bir döneminde, gene ciddi bir maddi kriz yaşarken aynı şey gene başına gelmişti. Bir oda içerisinde insanlarla beraberken başı dönmeye başlıyordu. Bu sorun yüzünden, ne zaman bir partiye gitse, Angelo'dan 10 dakika sonra kendisini görmeye gelmesini ve köşebaşından çağrıldığını söylemesini isterdi. Angelo gelince de özür dileyip partiden ayrılırdı.

Aslında Bay Smith üzerinde iyi bir etki bırakmış olsaydı bile, projenin başlaması sonbaharı bulacağından bu iş de acil sorunları açısından Doc için bir çözüm olmayacaktı. Kendisi bana şunları söylemişti:

Bill, bu gerçekten güzel bir fikir. Yapılması gereken bir şey... Eğer geçinebilecek kadar param olsaydı, bu işi hiçbir karşılık beklemeden yapardım. Ama bu haldeyken bu işi yapmam mümkün değil. Öncelikle kendimi güvence altına almam gerekiyor. Her şeyden önce düzenli bir işe ihtiyacım var, nasıl bir iş olursa olsun... Ancak böyle bir işim olduktan sonra başka şeylere zaman kafa yorabilirim.

O sıralarda Doc'ın siyasi kampanyası da başlamıştı. Mike kendisini kampanyadan sorumlu kişi olarak atamıştı ve bu işe büyük bir şevkle sarılmıştı. İlkbahar ve yaz aylarında kampanyanın esas içeriği adayın "övülmesinden" ibaretti. Doc'ın arkadaşları tüm köşebaşılarını dolaşıp gerçek bir boks şampiyonu olan Doc'ın "büyük bir kavgaya girdiğini" anlattılar. Mike birinci sınıf bir "oy devşirme sihirbazı" olarak bilinirdi ve kampanya için yaptığı ön çalışmalar gerçekten etkileyiciydi. Kendi sendikasıdan insanların da Doc'a destek vermelerini sağladı. Doc'ın *paesanisi* olan Welpport Kulübü'nün liderleri ve Cornerville'de bulunan siyasi kulüplerden biri de Doc'ı desteklemeye söz verdi. Cornerville'deki gruplar üzerinde söz sahibi olan bazı köşebaşı delikanlıları da Doc'a gelip onu bu mücadelesinde destekleyecekleri sözünü verdiler. Tüm bunlara karşın, Doc hiçbir faaliyete girişmedi. Mike ise bir platform oluşturmaya, bağış toplamak için bir dans gecesi düzenlemesi ve işe koyulup bir şeyler yapması için Doc'ı sürekli dürtükleyip duruyordu.

Doc'ın hiçbir şey yapmaması en sonunda Mike'ın canına tak etti ve ona şöyle dedi: "Bu kavgayı kazanman için önünde çok güzel bir fırsat duruyor ama sen tam bir miskinsin, bunu yüzüne karşı söylemem gerek."

Seçimlerde, sadece iki kişi seçilecekti ve Mike Kelly'nin Temsilciler Meclisi'ne yeniden seçilmesi de kesin gibi durduğundan, Doc'ın seçimi kazanabilmesi için en güçlü İtalyan kökenli aday olması gerekiyordu. Seçimlere ilk kez katıldığı düşünülünce, Doc'ın bunu gerçekleştirmesi epey bir zordu. Buna karşılık, kendisi gene de güçlü bir aday olarak değerlendiriliyordu. İtal-

yan kökenli adaylar arasında önde gelen isimlerden biri Doc'tan seçimlerden çekilmesini isterken onun 1.500 kadar oy alacağını öngörmüştü. Bu seçimlerde 1.000 kadar oy almak bile adayları önemli birer siyasi figür haline getirebilmekteydi.

Temmuz ayının bir günü, Doc hiç kimseye danışmadan adaylıktan çekildi. Neden böyle bir şey yaptığını ona sorduğumda, bana, "Çok fazla aday vardı, Bill. Tam 32 tane" şeklinde cevap verdi. Ancak daha sonra, asıl nedenin bu olmadığını bana itiraf etti:

Seçimde çok fazla aday olması aslında benim için daha iyi bir durumdu... Bana zor gelen, insanların benden talepleriydi. Jennings Kaf'e'de bizim çocuklarla otururken sürekli birileri geliyordu ve benden bir etkinlik için bilet satın almamı istiyorlardı. Beş parasız olduğumdan ben de reddetmek zorunda kalıyordum. Sürekli böyle oluyordu, Bill... Bir siyasetçi olarak sürekli dans gecelerine ve toplantılara gitmem gerekiyordu ama param olmadığından bunları yapamıyordum. Bazı arkadaşlar gelip üzerimde isminin olduğu pankartları ve afişleri istiyordu. Ama param olmadığından böyle pankartlarım ve afişlerim yoktu... Böylesi bir halde, siyasetin içinde yer alamazsın. Bunları sana karşı kullanırlar. Eğer biletlerini almazsan senin pinti biri olduğunu söylerler. Arkadan sürekli konuşup dururlar... Tüm bunlar beni endişelendiriyordu. Bazı geceler sabah üç dörde kadar evin içinde dolanıp duruyordum. Tüm bu işler benim boyumu aşıyordu, Bill... Ve bu işten sıyrılmam da giderek güçleşiyordu. Welpport Kulübü'ndeki *paesanim* büyük bir coşkuya kapılmıştı. Pek çok insan bana destek olma sözü vermişti. Oysaki ben kimseden destek istememiştim. Bir kere bile istemedim! Hep onlar bana geldi. Şimdi her şey bitmişken, aslında seçilme şansımın olduğunu görüyorum. Gerçekten böyle olduğunu düşünüyorum... Ama bir daha seçime katılırsam, bunu cebimde 200 dolar olmadan asla yapmayacağım. Ama bu seneki seçimde gerçekten bir şansım vardı. İki yıl içinde neler olacağını kim bilebilir?... Gene de, seçimlerde aday olmamın eğlenceli bir yanı da vardı.

Daha önceki yıllarda, Doc Cornerville içerisinde ve civardaki mahallelerde kendi kafasına göre dolaşırdı ve nereyse gitse et-

rafında bir kalabalık toplanırdı. Sevilen ve etkileyici biri olmak için çok da fazla bir çaba göstermesi gerekmemiştir. Ancak işsiz geçen yıllar Doc'ın kendine olan güvenini tüketti ve toplumsal etkinlik alanını iyice daralttı. Kendisi bana şunları anlatmıştı:

Norton Sokağı'nda tekrar takılmaya başladığımda, sen buraya geleli daha çok olmamıştı. Şimdi ise başka yerlere hiç gitmiyorum. Hep bizim köşebaşında takılıyorum. Kendimden o kadar tiksiniyorum ki, başka hiçbir yere gidemiyorum.

Bir köşebaşı delikanlısının siyasette başarılı olması için kendi çetesinin dışına çıkıp toplumsal etkinlik alanını sürekli genişletmesi gerekir. Bu kişi daima yeni gruplarla tanışabilmeli ve onların etkinliklerine katılmalıdır. Doc'ın gidişatı ise tam aksi bir istikametteydi ve kendisi de bu durumun farkındaydı. Aslında kendisine olan güveni tamamen yok olmamıştı. Eğer düzenli bir işi olsaydı, hayatındaki bu gidişatı tersine çevirebileceğinden emindi. Düzenli bir iş olduğunda parası da olacaktı ve grup etkinliklerine katıldığında kendisinden beklenenleri yapabilecekti. Ancak düzenli bir işe girme umudu kalmadığında, kendi yolunun başarılı bir siyasetçinin yolundan çok farklı olduğunu anlamıştı. Her iki yolda aynı anda ilerleyemeyeceği için, tek çıkış yolunu seçmek durumunda kalmıştı.

Doc'ın seçimlerden çekildiği haberi Nortonlular üzerinde yıkıcı bir etkiye yol açtı. Özellikle Mike çok öfkeliydi. İçinden gelen bir coşkuyla Doc'ı seçimlerdeki tek adayı olarak görmüştü. Ne var ki, artık ona olan inancı sarsılmıştı. Doc ile halen yakın dostlardı fakat eski zamanların aksine Mike onun kusurlarını artık sürekli dillendiriyordu. Doc'ın iyi bir insan olduğu su götürmez bir gerçektir ama başarılı olmaya dair hiçbir şevki yoktu ve bu hevesizliğine katlanmak gerekiyordu. Mike ise Doc'ın aksine "tuttuğunu koparan" biriydi. Doc artık Mike'ın lideri olamazdı.

Doc'ın seçimlerden çekilmesi başka köşebaşılarında da benzer bir etki yarattı. Bir köşebaşı çetesi lideri, bir aday için arkadaşlarını harekete geçirmişken ve onlardan bu adayın destekle-

mesini istemişken, bu adayın seçimlerden çekilmesinin grupta ciddi bir hayal kırıklığı yaratması gayet doğaldır. Lider, grubunu yanlış kişiye yönlendirmiştir ve bu yüzden de itibari sarsılır. Hatta böyle bir durumda adayın, arkadaşlarını sattığından ve başka bir siyasetçiyle pazarlık yapıp kendisine olan desteği maddi bir avantaja dönüştürdüğünden şüphe edilir.

Doc'ın konumu, kendisinin çekilmesini isteyen rakip siyasetçilerden taleplerde bulunmasını sağlayacak kadar güçlüydü ancak kendisi koşulsuz ve bağımsız bir biçimde seçimden çekilmişti. Kaçınılmaz bir biçimde bazı dedikodular yine de dönüyordu ama ortada aleyhinde hiçbir kanıt olmadığından Doc'ın itibarı böylesi bir sarsıntıya uğramadı.

Kampanyasının en güçlü olduğu zamanlarda, Doc giderek büyüyen bir destekçi grubunun lideri konumundaydı. Seçimden çekilmesiyle beraber bu grup da dağıldı ve güçlü olduğu köşebaşları başka adaylara yöneldiler. Kendi grubunun üyeleri bile Taylor Kulübü'nün patronu olan başka bir adayın, Tom Marino'nun kampanyasında etkin bir rol üstlendiler. Tom ile Doc beraber seçimde adaylarken, iki grup da kendi adaylarına oy verecekti. Ancak Doc'ın seçimden çekilmesiyle birlikte Tom sokaktaki en büyük adam olurken Doc, "herhangi bir köşebaşı delikanlısı" haline geldi.

Önceki yıllarda, Doc Nortonlular arasındaki siyasi tartışmalarda hep öncü bir rol üstlenirdi. Ancak bu seçim sırasında kendisi dikkat çekici biçimde hep sessiz kaldı. Artık kimseye liderlik yapmıyordu. Sadece ortalıkta dolanıyordu. Hatta zamanının çoğunu kendi grubuyla bile geçirmiyordu. Saatlerce Stefani'nin loş ışıklı berber dükkânının arka tarafında kendi başına oturarak zamanını geçiriyordu.

5. Çözülme

Eğer bu kitapta anlatılanlar bir kurgu olsaydı, hikâyenin bu aşamada bitmiş olması gerekirdi. Zira bir zamanlar çok aktif bir

insan olan Doc artık kendi grubundan uzaklaşmıştı ve onun liderliği olmadan Nortonlular çetesi de çözülmeye başlamıştı. Ancak hayat Doc ve arkadaşları için halen devam ediyordu ve kişisel ilişkilerinin sonucu olarak her birinin başından farklı olaylar geçti.

Danny ile Mike gruba etkin bir biçimde takılmayı bıraktılar. At yarışlarına olan ilginin giderek artmasıyla barbut oyunu artık eskisi kadar kârlı değildi. 1938 yılının sonbaharında, Danny bir Cornerville gangsteri olan Spongi'nin yanında işe girdi. Spongi, at yarışı bahislerinin yapıldığı bir dükkân işletiyordu ve Spongi'nin Yeri olarak bilinen bu dükkânda ayrıca Cornerville'deki barbut oyunlarına göre çok daha kodaman müşterilerin geldiği bir barbut alanı da bulunmaktaydı. Spongi'nin Yeri'ndeki işi sebebiyle Danny tüm öğlen ve akşam boyunca çalışıyordu. Bu yüzden de köşebaşına takılamıyordu.

Barbut oyununun sona ermesiyle, Mike'ın Norton Sokağı ile olan temel bağı da kopmuş oldu. Mike bir süreliğine bir W.P.A işinde çalıştı ancak işten çıkarılınca tuhaf tuhaf işlerde çalışmak için tüm şehri dolaşmaya başladı. Harcayacak fazla parası da olmadığından köşebaşı delikanlılarıyla artık nadiren bowling oynuyordu.

Masrafları karşılayacak bir üye olduğu sürece, grubun üyelerinden bazılarının parasız olmasına rağmen grup etkinlikleri gene de topluca sürdürülebilirdi. Ama kimsede para olmayınca, bu etkinlikler de kesintiye uğradı. 1938 yılının sonbaharında Nortonlular tam da böylesi bir durum içerisindeydi. Köşebaşında takılmak dışında yapabilecekleri fazla bir şey yoktu ve zaten çok azı artık köşebaşına geliyordu. Carl ile Tommy zamanlarını daha çok daha genç bir grupla geçiriyorlardı. Lou ile Fred ise artık eskisi kadar Cornerville'e gelmiyorlardı. Alec tüm ilgisini gelecekteki eşi üzerinde yoğunlaştırmıştı. Nutsy ise tekrardan Cornerville'de zaman geçirmeye başlamıştı ve Nortonlular ile sürekli bowling oynayan kuzeni Chris Teludo da zaman zaman

onun yanında oluyordu. Grubun özgün 13 üyesinden geriye kalanlar Nutsy, Uzun John, Frank, Joe Dodge ve Angelo idi.

Bu sıralarda, Cornerville Mahalle Merkezi, serbest zamanları değerlendirme projesi için altı aylık bir fon buldu. Bay Smith bu proje için eğitimli sosyal hizmetler çalışanlarını işe almayı planlıyordu ama deneme olarak Doc'ın, toplamda üç tane olan serbest zamanları değerlendirme merkezlerinden birinin başına geçmesine onay verdi. Norton Mahalle Merkezi çalışanlarından biri Bay Smith'e Doc hakkında çok olumlu şeyler anlatmıştı. Doc'ın bu işe alındığını duyan Bay Bacon'ın yorumu ise şöyle olmuştu: "Benim düşünceme göre böylesi bir iş için kendisi uygun kişi değil."

1939 yılının Ocak ayının başından itibaren Doc, Pazar günleri hariç akşam saat 10'a kadar çalışarak tüm zamanını bu merkezde geçirmeye başladı. Dolayısıyla, köşebaşında takılması artık mümkün değildi. Geri kalan Nortonlular, bunun üzerine zamanlarının bir kısmını Doc'ın çalıştığı merkezde geçirmeye başladılar. Ancak bu durum yürüttükleri faaliyetlerin niteliğini de değiştirdi.

Yeni işiyle beraber Doc'ın kendine olan güveni de yerine geldi. Bay Smith'in dediğine göre, merkezin ön çalışmaları sırasında Doc çok gevşek bir biçimde çalışıyordu ve onun bu işi beceremeyeceği korkusuna kapılmıştı. Ancak merkezin açılmasıyla birlikte Doc büyük bir şevkle çalışmaya başladı. İş konusunda tamamen itimada layık biri oldu ve kısa bir sürede merkezdeki işlerin pürüzsüz bir biçimde yürümesini sağladı. İlk iki gün merkezde yaşanan hırsızlık olayları başını ağrıtmıştı ancak ilk hafta bitmeden çalınan eşyalar yerlerine kondu. Ancak hırsızlık meselesi de farklı boyuta taşınmıştı. Merkeze gelen gençler bulduklarını ya da başka biri tarafından kendilerine verildiğini iddia ettikleri eşyaları merkeze bağlıyorlardı. Ancak Doc bu eşyaların çalıntı olduğundan şüpheleniyordu. Ancak çalıntı olsun ya da olmasın, bu tür bağışlar gelen gençlerin merkezi kendi yerleri olarak benimsediğini gösteriyordu.

Sahip olduğu arka plan, sosyal hizmetler çalışanlarına göre Doc'a büyük bir avantaj sağlıyordu. Merkezin bulunduğu yerdeki gençlerle bir tanışıklığı olmasa da, bu kişilerin ağabeylerinden, kuzenlerinden ya da anne-babalarından bazılarını tanıyordu. Ayrıca kendisine yardım etmeleri için çağırabileceği arkadaşları da vardı. Örneğin, Mike Giovanni merkezde her hafta boks dersleri veriyordu. Ayrıca sahip olduğu tecrübeler sayesinde Doc, kısa bir gözlem sonrası gelen gençlerin nasıl insanlar olduğunu hemencek kavrayabiliyordu. Daha merkezin açıldığı akşam, Doc bana civardaki köşebaşı çetelerinin üyelerinin kimler olduğunu, nerede takıldıklarını ve grubun liderinin kim olduğunu söyleyebilecek durumdaydı. Her grubun içinde olup bitenlerden grupların liderlerini sorumlu hale getirerek onların bu konumlarını kabul ettiğini de gösterdi. Merkezde ciddi disiplin sorunları hiç yaşanmadı. Çok fazla zaman geçmeden merkez artık kendi kendine işler bir hale geldi ve Doc da artık orada sadece, yaşanan münakaşalara hakemlik etmek, gelenlerin sorularını cevaplamak ve bazı tavsiyeler vermek için bulunmaya başladı.

Diğer iki merkezde yaşananlar ise çok farklıydı. Kırılan camlar, hırsızlık olayları ve kurallara uyulmaması sebebiyle, açıldıktan birkaç hafta sonra merkezlerden birinin sosyal hizmetler çalışanı tarafından kapatılması gerekti. Diğer merkez ise büyük zorluklarla altı ay boyunca faaliyetlerini sürdürmeyi başardı ama Doc'ın yardımları olmasaydı bu merkezin de hemen kapatılması epey bir muhtemeldi. Doc, bu merkezin bulunduğu muhitteki eski köşebaşı delikanlılarını tanıyordu. Muhitin gençleri de, "kabadayı" olarak gördükleri bu eski isimlere saygı duyarlardı. Doc, tanıdığı bu eski köşebaşı delikanlılarının gençlere iyi örnek olmaları için merkeze gelip sakince kâğıt oynamalarını sağladı. Merkezin sosyal hizmetler çalışanı bu olayın çok yardımcı olduğunu açıkça ifade etti. Başka zamanlarda ise, Frank, Joe ve Uzun John bu merkeze gidip kavgaları ayırıyor ve düzeni sağlıyorlardı.

Projenin içinde olan herkes, üç merkez arasında, sadece Doc'ın sorumlu bulunduğu merkezin başarılı olduğu konusun-

da hemfikirdi. Ancak bu iş de Doc'ın sorunlarına tam anlamıyla bir derman olmadı. Altı aylık sürenin sona ermesiyle beraber, projeye yeni bir fon bulunamadı ve Doc gene işsiz kaldı. Bay Smith her ne kadar iş bulması konusunda Doc'a yardım etmek istediğini söylemiş olsa da, kendisinin düzenli olarak yürüttüğü yaz kampı programında ona bir iş vermeyi düşünmüyordu. Bu programda Cornerville'deki gençlere yönelik her yaz kamplar düzenleniyordu ve çoğunlukla mahalle dışından olan okumuş gençler de bu kamplarda nezaretçi olarak çalışıyorlardı.

Doc merkezde çalışırken Danny'yi görmeye devam etti. İş-ten ayrılışına müteakip Doc, Danny ile Spongi'nin Yeri'nde takılmaya başladı. İşlerinin kötü gitmesinden ötürü Spongi artık Danny'ye düzenli bir iş imkânı sunamıyordu ama onunla ah-baplık etmeyi seviyordu ve bu yüzden de onun kişisel masraflarını kendisi karşılıyordu. Kısa bir süre sonra, Doc ile Spongi yakın dost oldular. Spongi artık nereye giderse gitsin Doc'ın da ona eşlik etmesini istiyordu.

Nortonlular'ın bazı üyeleri de Spongi'nin Yeri'nde zaman geçiriyordu ama orayı kendi takılma yerleri olarak görmüyorlardı. Bu sırada, Norton Sokağı'nda yeni bir grup ortaya çıkmıştı. Angelo, Nutsy, Frank, Joe, Phil Principio ve Paul DiMatia artık beraber takılıyorlardı. Üniversite mezunu olan Phil ile Paul, İtalyan Topluluğu Kulübü'nün üyesiydiler ancak bir süre sonra tercihlerini köşebaşı delikanlılarından yana kullandılar. İkisi de grubun artık lideri olan Angelo'ya çok yakındılar. Gruptaki de-recelendirmede, Angelo'nun hemen altında Nutsy yer alıyordu.

Nortonlular grubunun dağılması kişilerin toplumsal konumlarında önemli değişikliklere yol açtı. Doc, Spongi ile olan ilişkisini bana şöyle anlatmıştı:

Neyin yapılacağına Spongi karar veriyor. Doğal olan da bu zaten. Burası onun yeri ve emirlerini yerine getirecek pek çok adamı var. Ama o bana emir veremez... Bazı zamanlar, beni öfkeliendirmek için Danny, Spongi'ye "Doc'a şu ayak işlerini

yaptır” diyor. Spongi de benim yanıma geliyor ve daha bir şey söyleyemeden kahkahalara boğuluyor. Bana emir vermesi ona çok komik geliyor çünkü. Benimle böyle sert konuşmaya çalışıyor ama kahkahalarını gizleyemeden “Doc, git bana şunları al” diyor. Ben de ona “Git kendin al” diyorum. O da gülüyor. Bu şakayı çok eğlenceli buluyor... Spongi’ye hep beni satın alamayacağını söylerim. O da, “Daha sana bir *Buick*¹³ teklif etmedim, o yüzden böyle diyorsun” der. *Buick* tabii büyük bir şey. Ama ben ona gene de, “Bir milyon dolar da versen beni satın alamazsın” derim... Spongi bazı şeyleri yapmayacağını iyi biliyor. Onun işleriyle benim bir alakam yok.

Her ne kadar bağımsızlığını korumaktan gurur duysa da Doc’ın artık bir lider olmadığı ortadadır. Uzun John ise zamanını bir kısmını Spongi’nin Yeri’nde, bir kısmını da Norton Sokağı’ndaki köşebaşında geçiriyordu. Bu yeni düzenleme Uzun John’ı savunmasız bir konuma itmişti. Spongi’nin Yeri’nde iki tür grup bulunmaktaydı: Spongi’nin yakın çevresiyle oraya takılan yaltakçılar. Spongi’nin yakın çevresinde erkek kardeşi, Danny, Doc ve iki ayrı kişi daha bulunmaktaydı. Kahve-sigara içmeye gittiğinde, arabayla dolaşmaya çıktığında ya da sinemaya gittiğinde Spongi hep bu kişileri kendisine eşlik etmeleri için çağırırdı. Uzun John, Spongi’nin çağırdığı bu kişiler arasında yer almıyordu ve bu yüzden de Spongi’nin yakın çevresinin dışında bulunuyordu. Eskiden ona arka çıkan Doc, Danny ve Mike olmadığı için de, Norton Sokağı’nda geriye kalan köşebaşı delikanlılarına karşı bir nüfuzu da kalmamıştı. Dolayısıyla, nereye gideceğini hiç bilmiyordu.

Nortonlular grubuna ne olduğunu en iyi gösteren olay grubun bowling faaliyetlerinin aldığı şekildi. 1937- 1938 yılları aralığında, grup her Cumartesi akşamı saat sekizi biraz geçince bowling salonuna gider ve salonun kapanış saati olan on ikiye kadar üst üste aralıksız maçlar yaparlardı. Ancak bir sene sonraki

13 T.S.N.: General Motors tarafından üretilen ve ABD’deki en eski otomobil markası. Kitaptaki olayların geçtiği dönem itibarıyla, *Buick* en lüks arabalardan biri olarak görülüyordu.

sezonda artık grup saat dokuz gibi ya da sonrasında bowling salonuna gitmeye başlamıştı. Maçlar arasında artık daha uzun molalar veriliyordu ve saat 11 gibi de grup salondan ayrılıyordu. 10 kişinin oynadığı ve diğerlerinin de sıralarını bekledikleri maçlar artık yoktu ve gruptan altı bilemedin en fazla sekiz kişi salona geliyordu. Doc merkezde akşam ona kadar çalışıyordu ve Danny ile Mike da nadiren salona uğruyorlardı. Grubun pek çok üyesine göre, bowling oynamak artık eskisi gibi eğlenceli değildi.

Bir sonraki yıl, bowling salonu gene dolup taşmaya başladı ancak gelenler arasında o kadar çok yeni insan vardı ki, artık bu gruba Nortonlular demek imkânsızdı. Doc bir keresinde bana şöyle demişti:

Bowling salonu dışında, Rico ile Chick Morelli asla bizimle takılmıyor... Bir akşam bowling salonunda Chick ile bir tartışma yaşadım. Aslında kendi açısından haklıydı ama ben o kadar ikna edici konuştum ki, en sonunda söyledikleri için benden özür dilemek durumunda kaldı. Tabii bizim çocuklar da benim arkamdaydı... Chick, bizim grup olarak hareket ettiğimizi ve bowling oynarken hep birbirimizi kayırdığımızı söylemişti. Bu aslında çok doğru, biz bir grubuz çünkü. Ama gene de ona böyle olmadığımızı söyledim en sonunda.

Bir akşam San Marcos grubuyla bowling oynayacaktık ve Danny de oradaydı. San Marcos'takilere as takımımızla mı yoksa benim takımım ile mi oynamak istediklerini sordum. Onlar da benim takımım ile oynamak isteyince, Danny'den bowling oynamak istiyorsa benim takımıma geçmesini istedim. Ama Danny biraz hastaydı ve kendini iyi hissetmediğinden oynamak istemedi. Yani benim için önceliğin Danny olduğunu göstermiştim, sadece o oynamak istemediği zaman Rico ya da Chick benim takımıma girebilirdi. Danny ile Mike istediği sürece ben hep onlarla bowling oynarım. Benim için bowling sadece bir spor değil. Kiminle bowling oynadığım da benim için önemli. Ve ben hep arkadaşlarımla beraber bowling oynamak isterim. O yüzden, Danny ile Mike'a bu Cumartesi bowling salonuna gelmelerini söyledim. Eğer bizim salonda onlara yer yoksa başka bir salona gidebilirler ya da üst kata çıkabilirler. Ve onlara dedim ki, "Eğer böyle bir şey olursa, beni yanınızda bilin." Be-

raber çıkar gideriz ve bizi takip etmek isteyenler de bizle gelir. Ancak böyle kendi takımımızı kurmuş oluruz.

Danny ile Mike o Cumartesi akşamı ve sonraki akşamlar da bowling salonuna gelmediğinden bu olay hiçbir zaman gerçekleşmedi. Köşebaşı delikanlıları da gelişigüzel gruplar kurarak bowling oynamaya devam ettiler.

1939 yılının Ekim ayında, Doc bana şunları söyledi: “Nutsy bir geri dönüş planı peşinde. Danny ile ben bir süredir köşebaşında takılmıyorduk. O da bizim yerimizi almaya çalışıyor. Bizim çocukları gaza getirmiş, benim takımımın bowling maçı yapmak istiyorlar.” Bir süre sonra maçın yapılmasına karar verildi. Nutsy takımına Frank, Carl ve Tommy’yi alırken, Doc’ın takımında Danny, Chris ve Uzun John bulunuyordu. İlk maç çok az bir farkla Doc’ın takımı kazandı. Nutsy tekrardan meydan okudu ve yapılan ikinci maç onun takımı kazanıp skoru eşitledi. Nutsy ve arkadaşları bu durumdan yeterince memnun kalmışlardı ve bu yüzden üçüncü bir maçın yapılmasına gerek duyulmadı.

Yapılan bu iki maçta da Nutsy dikkat çekici bir performans sergilemişti. Bu maçlar öncesinde, Nutsy düzensiz bir biçimde bowling oynardı ve kötü bir oyuncu olarak bilinirdi. İlk maçta iyi bir oyun çıkaran Nutsy, ikinci maçta performansını daha da arttırarak tüm rakiplerini geride bıraktı. Ayrıca maç sırasında yapılan tezahüratların başını da o çekiyordu. Kendi takımındakileri cesaretlendirmek için sürekli bağırıp çağırıyor ve rakip takımındakileri de kızdıracak laflar ediyordu. Ara ara şu şekilde bağırıyordu: “Gördüğünüz en iyi bowling oyuncusu kim?”

Takım arkadaşları da hep beraber “Nutsy!” diyerek ona cevap veriyordu. Doc da ara ara dalgasına bu bağırırlara eşlik ediyordu. İkinci maçın sonunda Nutsy yanıma geldi ve bana, “takımına iyi bir liderlik yaptım, öyle değil mi Bill?” dedi.

Nutsy, bir sonraki Cumartesi akşamı, o sıralar Nortonlular

arasında en iyi bowling oyuncusu olarak kabul edilen kuzeni Chris Teludo'ya birebir maça yapmak için meydan okudu. Maçı Chris kazandı ama Nutsy tekrardan meydan okudu ve yapılan diğer iki maçı o kazandı.

Doc, Uzun John, Chris, Chick ve Rico'dan oluşan takım San Marcos çetesine karşı yaptıkları ve tek bir kukayla kaybettikleri maç sırasında Nutsy ile Frank maçı bırakıp başka bir salonda bowling oynamaya gitmişlerdi. Takım üyelerine göre, Nutsy orada kalıp yeterince tezahürat yapsaydı San Marcos takımı aynı skoru yapamayacaktı ve maçı da kazanmış olacaktı. Uzun John, Frank'e şöyle demişti: "Sizler tam birer satıcısınız. Bizim için tezahürat yapmanız gerekiyordu ama bizi yüz üstü bıraktınız." Frank de şöyle cevap vermişti: "Canımız bowling oynamak istiyordu. Hem sizin için niye tezahürat yapalım ki? Siz bizim patronumuz musunuz?"

Nortonlular tek bir grupken, as takımının ikinci takıma karşı mutlak bir üstünlüğü bulunurdu. Ancak grubun ikiye ayrılmasıyla beraber, Doc, Danny ve Mike'ın artık grubun takipçilerine hadlerini bildirmesi söz konusu değildi. Nutsy beraber bowling oynadığı kişilere liderlik yapma şansını ele geçirmişti ve çok fazla bowling pratiği olmamasına rağmen gösterdiği performans bu yeni konumunu pekiştirmişti.

Nutsy grup içinde böyle yükselirken, Uzun John da hızla aşağı düştü. Daha 1939 yılının ilkbaharında, Uzun John'ın konumunun sarsıldığı ortadaydı. Bowling performansı iyice düşüyordu ve o sezon sonunda yapılan ve herkesin kendi başına katıldığı para ödülü bir turnuvada sondan ikinci oldu. Uzun John, 1939-40 sezonunda da kayda değer bir aşama gösteremedi. Nutsy ile Doc'ın takımlarının karşılaştığı iki maçta kendisi çok kötü bir oyun çıkardı. Doc ile Danny ona şöyle demişlerdi: "Bu aralar eskisi gibi iyi maçlar çıkartamıyorsun. Bu sene as takımında oynayacak kadar iyi değilsin galiba."

Bu yorumlar her ne kadar şakayla karışık bir biçimde yapılsa

da, bir yandan da Nortonlular grubundaki değişen kişisel ilişkileri de dışa vuruyordu. Sanki Uzun John'ın savunmasız bir konumda olduğunu hissetmişler gibi, Nutsy'nin takım arkadaşları Uzun John'a yönelik sözlü sataşmalarının şiddetini daha da arttırmışlardı. Eskiden de Doc, Danny ya da Mike yerine hep ona sataşırlardı ama artık bu sataşmalar onun özgüvenini yerle bir etmeyi amaçlayan acımasız bir yayılım ateşine dönmüştü. Bowling performansı bu kadar düşmüşken, Uzun John'ın da kendisini savunmak için söyleyecek fazla bir şeyi olmuyordu.

Bir akşam Uzun John hakkında fikrimi almak için Doc yanına geldi. Uzun John, Doc'a birkaç haftadır geceleri rahat uyuyamadığını anlatmıştı. Doc bana şunları anlatmıştı:

Onunla bu meseleyi enine boyuna konuştuk... Ne zaman uykuya dalar gibi olup çarşafı yüzüne çektiğinde hemen uyanıyormuş ve kendisini ölecekmiş gibi hissediyormuş... Ben de ona, "Küçükken yaşadığın bir şeyler bunun nedeni olabilir John" dedim. "Belki oyun oynarken, birileri üzerine bir örtüyle kapattı ve sen de boğulduğunu hissettin?" Ancak John, çocukluğuna dair böyle bir olayı hatırlayamadı. Bunun üzerine çocukken başından geçenleri hatırlaması için iyice onu zorladım ve en sonunda o da bir şeyler hatırladı. John sekiz yaşındayken zatürre geçirmiş ve çok hasta yatıyormuş. Eve gelen doktor annesine onun öldüğünü söylemiş. Evdekiler de üzerindeki çarşafı yüzünü kapamışlar. John az biraz kendine geldiğinde, annesinin ve akrabalarının öldüğünü düşündükleri için ağladıklarını duymuş. Az biraz yerinden kımıldamaya çalışmış. Hareket ettiğini gören evdekiler de üzerindeki çarşafı kaldırmışlar ve büyük bir sevince kapılmışlar. Ama bu olay gene de Uzun John'ın zihninde derin bir iz bırakmış olmalı. Bana bu hikâyesini anlattığında, ona böylesi bu olayın onu halen rahatsız etmesinin ne kadar saçma olduğunu açıklamaya çalıştım...

Doc'a tam bir iyileşme için bundan daha fazlasının gerektiğini anlattım. Uzun John'ı Spongi'nin yakın çevresine katabilirse ve de bowling konusunda üzerine gelindiğinde Danny ile beraber ona arka çıktıkları takdirde, Uzun John'ın kaygılarını ortadan kaldırayabileceğini anlattım. Doc bunların işe yarayacağından

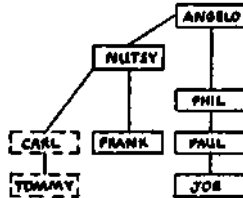
tam olarak emin değildi ama gene de elinden geleni yapacağını söyledi. Uzun John'ı kısa bir sürede Spongi'nin yakın çevresine sokmayı başardı. Doc bu olayı şöyle anlatmıştı:

Spongi'ye aslında hiçbir şey demeden Uzun John'ı aramıza almayı başardım. Tek yaptığım, sürekli Uzun John'dan bahsetmektir. Eğer ortamda değilse, bizim çocuklara Uzun John'ın nerede olduğunu sordum. Ortama her gelişinde, "İşte adamım Uzun John da geldi" diyordum ve nerelerde olduğunu soruyordum. Ona o kadar çok yakınlık gösterdim ki, kendiliğinden bizim grubun bir parçası oldu. Ne zaman bir yere gidilecekse, Spongi onun da bizimle gelmesini istiyor. Ortamda ben olmasam bile, John kendiliğinden orada oluyor.

Doc ile Danny aynı zamanda Uzun John'ı bowling oynarken de desteklemeye başladılar ve Uzun John'ın bowling performansı da yükselmeye başladı. Kısa bir sürede, 1937-38 sezonundaki gibi iyi bowling oynamaya başlayan Uzun John 1939-40 sezonunda heyecanın tavan yaptığı bireysel bir bowling turnuvasında birincilik ödülünü kazandı. Uzun John gördüğü kâbuslardan Doc'a bir daha hiç bahsetmedi.

Bu arada, Norton Sokağı'nda ortaya çıkan yeni grubun yapısı da aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi olmuştu:

ANGELO'NUN ÇETESİ

Köşebaşı delikanlıları

- - - - - Arasıra çeteye takılanlar

— Nüfuz hattı

Kutuların konumu grup içindeki statüyü göstermektedir

Angelo bowling oynamadığı için, bowling salonundayken Nutsy liderliği üstlenebiliyordu. Ancak köşebaşındayken, Nutsy'nin Angelo'nun liderliğine diyecek bir şeyi yoktu. Carl ile Tommy bowling salonunda Nutsy'yi takip ediyorlardı ama köşebaşında çok az zaman geçiriyorlardı. Nutsy ile kişisel bir yakınlığı olan tek kişi Frank idi. İtalyan Topluluğu Kulübü'ne üye olmaları vesilesiyle Phil ve Paul, Angelo ile yakın arkadaşlardı ve Joe da kendisini Angelo'ya yakın hissediyordu.

Angelo'nun köşebaşındaki bu güçlü konumu Cornerville Tiyatro Kulübü'ndeki etkinliğiyle yakından ilişkiliydi. Nutsy ise bu kulüpte yer almıyordu. Bu kulübün ortaya çıkışı şöyle olmuştu. 1939 kışının sonlarına doğru köşebaşı delikanlıları, Doc'tan Nortonlular'ın hep beraber toplanabilecekleri bir kulüp odası bulmasını istediler. Doc o sıralar Bay Smith ile serbest zamanları değerlendirme merkezi projesi üzerine görüşüyordu. Doc, arkadaşları için Cornerville Mahalle Merkezi'nde bir kulüp odasının ayarlanıp ayarlanamayacağını Bay Smith'e sordu. Bay Smith de, haftanın bir akşamı için merkezin en iyi odasını onlara vermeyi önerdi. Doc, Angelo, Joe, Uzun John ve Aphrodite Kulübü'nden bazı kızları bu odada bir araya getirdi ve böylece Cornerville Tiyatro Kulübü kurulmuş oldu. Doc, yoğun bir biçimde serbest zamanları değerlendirme merkezinde çalıştığı için kulübün toplantılarına pek katılamıyordu. Ama kulübün ne yapması gerektiğine dair sürekli kendisinden tavsiye alan Angelo'ya güveni tamdı ve Doc olmadığında Angelo toplantılara başkanlık etmeye başladı. Bu durum, Angelo'nun köşebaşındaki konumunu daha da fazla güçlendirdi. Angelo köşebaşı delikanlılarının başındayken işlerin nasıl yürüdüğünü, Doc bana şöyle anlatmıştı:

Geçen hafta bir akşam bir partiye gidiyordum ve yolda Stefani'nin berber dükkânına uğradım. Bizim çete topluca oradaydı. Angelo'ya bu akşam ne yapacağını sordum. O da, "Bilmiyorum, öylesine takılacağım galiba" dedi. Ben de ona benimle partiye gelmesini söyledim. O da gelemeyeceğini çünkü daha önce bir başkasının da o partiye gelmesini istediğini ve ona meşgul olduğu için gelemeyeceğini söylediğini anlattı...

Ben de Phil'e dönüp ona bu akşam ne yapacağını sordum. O da bana ne yapacağını bilmediğini, gruptakiler ne yaparsa onlara uyacağını söyledi. Bunları dedikten sonra gözlerini Angelo'ya çevirdi. Paul'a da aynı soruyu sordum ve o da bana aynı cevabı verdi. Sırayla Joe'ya, Nutsy'ye ve Frank'e aynı soruyu sordum ve hepsi aynı cevabı verdi: "Bilmiyorum, gruptakiler ne yaparsa ben de onlara uyarım."... "Gruptakiler" diyerek kastettikleri Angelo idi... Ben de, "Tamam öyleyse, sonra görüşürüz" diyerek ayrıldım. O gece daha sonra bazı arkadaşlarımla Jennings Kaf'e gittik ve bizim çete gene orada bir masada hep beraber oturuyorlardı. Ben de beraber geldiğim arkadaşlarımla ayrı bir masaya oturdum. Doğru olan buydu çünkü. Ama bir süre sonra Angelo bir sandalye çekip yanıma oturdu. Bana anlatmak istediği bir şeyler vardı. Galiba sadece birkaç dakika oturup masasına dönmeyi planlıyordu ama yanımda oturmaya devam etti gece boyunca. Daha sonra Paul bir sandalye çekip yanımıza geldi. Kısa bir süre sonra Phil onu takip etti. Sonra hepsi tek tek yanımıza geldi, altısı birden bizim masada oturmaya başladılar. Bizim yanımıza oturmak için başka bir masayı bizim masanın yanına çekmek zorunda kaldılar... Benime konuşmak isteyen kişi Angelo değil de Paul olsaydı ve böyle uzun süre yanımda kalsaydı, Angelo bizim masaya gelmediği sürece diğerleri de asla bizim masaya gelmezdi.

Diyelim ki, Angelo'nun olmadığı bir gün bu beşi beraber Stefani'nin berber dükkânında oturuyor. Phil mesela bir tiyatro oyununa gidelim dedi. O zaman Nutsy, "Tamam ama önce Angelo'yu bekleyelim" der ve beşi de öylece Angelo'nun gelmesini bekler. Eğer Angelo belli bir süre ortalıkta gözükmezse, onu aramaya çıkarlar. Evinde gidip, orada olup olmadığını kontrol ederler. Eğer Angelo'yu bulamazlarsa, ancak o zaman Angelo olmadan oyuna gitmeye karar verirler. Angelo'yu beklemek onlar için bir görevdir. Diyelim ki, Angelo'yu buldular ve beraber oyuna gitmeyi önerdiler. Angelo "Tamam, olur" derse giderler ama "Olmaz" derse oyuna gitmezler.

Frank ile Nutsy'nin bazı zamanlar Angelo'nun aleyhinde konuştukları oluyor. Frank bana Angelo'nun kasıntı biri olduğunu söyleyip duruyor. Angelo, Frank'ten kendisini beklemesini istiyormuş ama onu öyle bir saat bekletiyormuş hep. Ama Frank beş dakika geç kaldığında, onsuz gidecekleri yere gidiyor-

larmış... Nutsy de bana benzer şeyler anlattı. Geçenlerde Angelo 10.30'da Jennings Kafé'de buluşalım demiş ona. 12.00'ye kadar onu beklemiş ama Angelo kafeye gelmemiş... Nutsy bunları anlatırken, Angelo da benim yanımdaydı... Frank ile Nutsy Angelo'yu böyle yerden yere vurup sonra benden bunu onaylamamı bekliyorlardı. Eğer onlara haklı olduklarını söyleseydim, kim bilir neler olurdu. Ama ben onlara, "Hayır, yanlışınız var. Angelo iyi bir çocuk" dedim. Angelo aslında onların lideri konumunda olduğunun farkında değil. Ama eğer birileri bunu ona söylerse, onun için hiç de iyi olmaz, ne yapacağını bilemez hale gelir.

Doc'a, Angelo olmadığı zaman bu beşiyle karşılaşır ve onlara bir yere gitmeyi teklif ederse neler yaşanacağını sordum:

Önce Angelo'yu bulmaları gerekiyor. Bu onların görevi gibi bir şey. Çünkü ben artık o grubun bir parçası sayılmam. Onlarla çok fazla zaman geçirmiyorum. Angelo olur demeden bir karara varamazlar... Angelo ile ben iyi arkadaşız. Her zaman ne yapıp ettiğimi sorar ve benimle bir yere gelmesini istersem, buna uyar.

Geçen akşam, Nutsy, Frank, Phil ve Joe Dodge'u köşebaşında gördüm. Angelo'yu bekliyorlardı, beraber dolaşmaya çıkacaklardı. Sokağın başına doğru yürürken Angelo'nun geldiğini gördüm ve ona şöyle dedim: "Angelo, beni köşebaşında bekle. Beraber Metropolitan Otel'i'ne gidelim." Asıl liderin ben olduğumu ona göstermek istiyor falan değildim, gerçekten de onunla beraber Metropolitan Otel'i'ne gitmek istiyordum. Köşebaşına geri döndüğümde hepsi orada beni bekliyordu. Hep beraber yürümeye başladık. Bir süre sonra, Phil nereye gittiğimizi sordu. Ben de, Angelo ile ikimizin Metropolitan Otel'i'ne gittiğimizi söyledim. Phil de Angelo'ya tüm akşam onu beklediklerini ama şimdi kendisinin onları yalnız bıraktığını söyledi. Angelo'ya onu arkadaşlarından ayırmak istemediğimi ve isterse onlarla kalabileceğini söyledim. Ama o benimle gelmeyi tercih etti. Diğer çocuklar da sokağın köşesinde bizden ayrıldılar. Arkama dönüp bizim çocukların nereye gittiğine baktım. Birbirlerinden ayrılmışlardı. Frank ile Nutsy bir yöne giderken, Phil ile Joe başka bir yöne doğru ilerliyordu. Çeteyi şimdi bir arada tutan Angelo. Eğer o bir ay ortalıkta gözükmezse, çete dağılır.

Angelo, 1941 yılının bahar aylarının başında halen çeteye liderlik yapıyordu. Her ne kadar çetedeekiler Angelo'nun verdiği kararlardan sık sık şikâyet etseler de, onu takip etmeyi sürdürdüler. Doc, köşebaşına çok az uğruyordu ve Angelo da kendisi güvencede hissettiğinden çete ya da tiyatro kulübü için ne yapması gerektiğine dair Doc'a akıl danışmaya ihtiyaç duymuyordu. Sonra bir akşam, Doc tiyatro kulübünün bir toplantısına katıldı. Angelo toplantıda birtakım öneriler ortaya koydu. Angelo'nun fikirlerinin saçma olduğunu düşünen Doc toplantıda bunu dile getirdi. Doc ona muhalefet edince, takipçileri Angelo'yu terk etti ve liderlik konumu ortadan kalktı. Angelo, yeni duruma ayak uydurmakta zorlandı. Tiyatro kulübüne gitmeyi bıraktı. Hatta bir süre Doc ile de hiç konuşmadı. Çetesindekilerin kendi yanında yer alacağını düşünmüştü ama onlar Doc'a arka çıkmışlardı ve Angelo hakkında ileri geri konuşmuşlardı. Doc bu konuşmalar sırasında aslında Angelo'yu gene savunmuştu. Bir süre sonra Angelo kulübe geri döndü ve Doc ile de arasını düzeltti. Hatta ilişkileri köşebaşı delikanlılarının lideri olduğu dönemden bile daha iyi bir hale geldi. Ancak Angelo'nun kulüpteki gücü kaybolunca, köşebaşındaki nüfuzu da ortadan kalkmıştı. Artık köşebaşı delikanlılarını bir arada tutacak kimse yoktu ve Doc'ın çetesinden geriye kalan son kişiler de Norton Sokağı'ndan böylece silinmiş oldu.

İkinci Bölüm

Chick ve Kulübü

1. Chick Morelli'nin Hikâyesi

Nortonlular'ın hikâyesini anlatırken, Chick Morelli ile başında olduğu İtalyan Topluluğu Kulübü'nün bazı üyelerinden bahsettik. Ancak bu kişileri şimdiye dek, sadece köşebaşı delikanlıları üzerinde yarattıkları etki üzerinden ele aldık. Bu kişilerin kim olduklarını anlamamız için İtalyan Topluluğu Kulübü'nün içine daha fazla girmemiz, onların faaliyetlerini gözlemlememiz ve kendi bakış açılarına göre anlattıkları hikâyeleri dinlememiz gerekmektedir. Chick Morelli kendi hikâyesini şöyle anlatmıştır:

Ben İtalya'da doğdum. Buraya sekiz yaşındayken geldim... Napoli'ye yakın bir şehir olan Avellino'da doğmuşum. Babam oranın nüfuzlu insanlarından biriymiş. Kendi siyasi partisini kurup belediye başkanlığına adaylığını koymuş ve ucu ucuna seçimi kaybetmiş. Galiba siyaset bizim ailenin damarlarında var... Entelektüel yanımı sanırım babamdan almışım. Şimdi-lerde fark ediyorum ki, yaptığım pek çok şey aslında hep onun yapmak istediği şeylermiş.

Babam şehrin doğu yakasına annem ile benden dokuz ya da

on sene önce kadar gelmiş. Burada bir manav dükkânı açmış. Ayrıca küçük bir fırını da varmış. Biz buraya geldikten kısa bir süre sonra babam hayatını kaybetti. Annem, ablam ve ben öylece bir başımıza kaldık. Babamın mallarını satınca elimize bir miktar para geçti ama bu para bizi uzun süre idare edemedi.

Bunun üzerine ben de gazete satmaya başladım. İlk başlarda haftada beş dolar kadar bir para elime geçiyordu. Gerçekten de çok sıkı çalışıyordum. Para kazanmak için can atıyordum. Bir süre sonra, sadece Cumartesi günlerinde bile 2 dolar para kazanmaya başladım. Haftalık kazancım da 10 dolar kadar olmuştu. Kazandığım paranın her bir kuruşunu anneme getiriyordum çünkü bu parayla ne yapacağımı bilmiyordum. Aslında annem de ne yapacağını bilmiyordu. Bu yüzden de bu paraları hep saklardı... O sıralar odun toplamaya da ben çıkardım. Evdeki soba için tüm odunları ben toplardım. Sadece soğuk havalarda çıkmazdım, az biraz kömür alıp onu yakardık bu sefer... Lisedeyken amcamın yanında çalıştım. O sıralar amcam kaçak içki satıyordu. Paraya ihtiyacım olduğundan bu işi yapmaktan başka bir şansım yoktu. Amcamın yanında bir süre çalıştım. Orada içki imal edip, gizlice satıyorduk. Hatta bir keresinde neredeyse enseleniyordum. O sıralar yakalanmadığım için gerçekten şanslıyım...

Kaçak içki işindeyken kazancım çok iyiydi ve o sıralar paramı har vurup harman savuruyordum. Sürekli dans partilerine gidiyordum ve ne zaman yanımda arkadaşlarım olsa onlara kahve ya da başka bir içecek ısmarlıyordum. Bu yüzden o dönem epey bir paramı çarçur ettim ama şimdi geri dönüp baktığımda, bunun bana iyi bir ders olduğunu düşünüyorum... O dönemin bir yazında, sürekli bir yerlere gittiğimiz bir arkadaşım vardı. Tüm yaz boyunca, haftada en az üç kere dans gecelerine ve partilere gittik. Bu arkadaşımın hesabını da hep ben öderdim. Bazı zamanlar da, bir kızla tanışırca zor durumda kalmasın diye cebine birkaç dolar koyardım. Bunun tam tersinin de olabileceği ve benim ondan borç para isteyeceğim ve onun da bana borç vermeyeceği hiç aklıma gelmezdi ama gerçekten de öyle oldu. O sıralar okuluma geri dönmek üzereydim. Arkadaşımın maaşını aldığını çok iyi biliyordum. Benim yanıma gelip beraber dans gecesine gitmeyi önerdi. Ben de memnuniyetle geleceğimi ama bilet alacak kadar paramın olmadığını söyledim. 10 sent kadar

bir açığım vardı. O da 30 dolar kadar bir parası olduğunu ama bu paranın hepsinin kendisine lazım olduğunu söyledi. Ben de ona, “Sıkma canını, başkasından para bulurum ben” dedim.

Bu bana önemli bir ders olmuştu. O günden sonra, bir daha asla diğer insanlara bu kadar yüz vermedim. Kendimi hep biraz geri çektim... Bilmiyorum sen de öyle mi düşünüyorsun ama benim tecrübeme göre, kendini biraz daha fazla geri çekince ve başka insanların peşinden koşmayınca daha fazla arkadaşın ve daha iyi arkadaşlıkların oluyor... Galiba beni bu konuda annem etkiledi. O her zaman diğer insanlara çok fazla güvenmemek ve onlara ihtiyatlı yaklaşmak gerektiğini düşünürdü ve bunu da bana sık sık söylerdi.

Chick’e, İtalya’dan gelince buraya alışmakta zorlanıp zorlanmadığını da sordum:

Evet, zorlandım. Telaffuzum’ yüzünden sınıftaki arkadaşlarım benle hep dalga geçerlerdi. Ama kötü bir niyetleri de yoktu çünkü onlar da İtalyan’dı. Buna karşın, telaffuzum konusunda hep hassas oldum. Yakın zamana dek İngilizceyi aksansız konuştuğumu düşünüyordum ama geçenlerde biri “th”leri telaffuz edemediğimi bana fark ettirdi...

Arkadaşlarımla sürekli bir şeyler yapardık. Hani yumruklarını kullanarak oynadığın *rubber-ball*¹⁴ var ya, onu çok oynardım. O oyunun en iyisi bendim. Beysbol ve Amerikan futbolunda o kadar iyi değildim, belki de çok fazla *rubber-ball* oynadığım için o kadar iyi değildim.

Chick’e beraber takıldığı bir çetesi olup olmadığını sordum. O da olduğunu söyledi. Peki, çetenin lideri o muydu?

Bilmem. Tam olarak öyle diyemem. Aslında onlar hep benim yanıma gelirdi, ben onların yanına gitmezdim. Gelmeleri için

¹⁴ T.S.N.: Asıl ismi *Pallone Elastico* olan ve İtalya’da 19. yüzyılın başlarında ortaya çıkan voleybol ile tenis karışımı popüler bir oyun. Dörder kişilik takımlarla oynanan oyunda, voleybol ile tenisin aksine takımların sahaları sadece bir çizgiyle ayrılır ve küçük, hafif bir plastik top kullanılır. Teniste olduğu gibi top sadece bir kez yerde sekebilir. Puanlandırma tıpkı tenisteki puanlandırma gibidir ve tek set üzerinden oynanır. 11 oyun olan takım, seti ve maçı kazanır.

kendi evimde beklerdim hep. Böyle olmasını istiyor değildim, onların benim yanıma gelmesi bir alışkanlık olmuştu çünkü. Akşamları hep benim evimde kâğıt oynardık. Bazen, “Üzgünüm arkadaşlar, dışarı çıkmam gerekiyor” deyip ayrılırdım. Böyle olunca, onlar da kâğıt oynamayı bırakırdı.

Lisedeyken, akademik tarafı ağır basan bir ders aldım. Niye böyle bir şey yaptım bilmiyorum ama böylesi dersleri hep severdim. O sıralar bir üniversiteye gidebileceğimi hiç zannetmiyordum. Şimdi baktığımda, eğer üniversiteye gitmeseydim nasıl biri olurum hiç bilmiyorum. İçinde olduğum dünyanın dışına çıkmak istiyordum. Bulunduğum yerden hiç memnun değildim... Amcamın yanında çalışırken hep serserilerle ve sarhoşlarla iç içeydim. Bazı zamanlar ben de bunlar gibi biri mi olacağım diye kara kara düşünürdüm... Ama iyi müşterilerimiz de vardı. Bir tanesi yargıçtı. İyi eğitilmiş bir başka müşterimiz daha vardı. Bu adam, bir keresinde bana gelip veresiye içki almak istediğini söylemişti. Ben de ona içki veremeyeceğimi söyledim. İstemediğimden değildi, çünkü amcam veresiye satışını yasaklamıştı. Bir münakaşaya giriştik ve o adam beni inciten laflar etti. Bana, “Chick seni bir gün üniversitede görmek isterim, çünkü bu hal ve tavırlarınla orada kendini rezil edeceksin” dedi... Bu gibi laflara karşı hep hassas olduğumdan, bunları duymak canımı acıttı. Bu olaydan hemen sonra gidip iki kitap aldım kendime. Bir tanesi İngilizce üzerineydi. Diğeri ise görgü kuralları üzerineydi. Görgü kuralları üzerine niye kitap satın aldığımı bilmiyorum ama eve gidince hemen okumaya başladım. Neyi yapmam ve neyi yapmamam gerektiği hakkında her şeyi öğrenmek istiyordum.

Lise sona geçtiğim yaz, plajda düzenlenen bir dans etkinliğine katılmıştım ve orada Edith Clark isminde bir kızla tanıştım. Gayet iyi bir muhabbetimiz oldu ve benim telefonumu aldı. Doğu yakasına döndüğümüzde beni arayacağını söyledi. Ama takip eden birkaç ay boyunca hiç sesi çıkmadı. Ben de onu unutmaya karar verdim. Ama bir gün, son sınıftan bir arkadaşım kütüphanede yanıma geldi ve bana Edith isminde bir kızın amcamın dükkânını aradığını söyledi. Aslında kim olduğunu bile unutmuştum onun. Ben de onu geri aradım ve böylece bir araya geldik. İki yıl boyunca neredeyse her akşam beraberdik. Edith, Bayan Burroughs diye bir kadınla beraber yaşıyordu. Ba-

yan Burroughs daha en baştan bana ısınmıştı. Kendi oğullarının yanında beni birbirinden farklı insanlarla tanıştırdı. Ondan ve Edith'ten çok şey öğrendim. Ve artık farklı insanlarla zaman geçiriyordum. Edith ile ne zaman bir yerlere gitsek, onun ne yaptığını izler ve onun yaptığını yapardım. Okuduğum görgü kuralları kitabına göre, aslında ara sıra bazı şeyleri doğru yapmadığını da görüyordum ama tabii ki bunu ona hiç söylemedim. Sonuç olarak, Edith'ten çok şey öğrendim... Bir keresinde ona konuşma şeklimle ilgili bir sorun olup olmadığını sordum, o da böyle bir şeyi hiç fark etmediğini söyledi. Ama şimdi biliyorum ki, ben "th"leri hep kötü telaffuz ediyormuşum. Belki de Edith o sıralar benim duygularımı incitmek istemiyordu... Bir süre sonra, bazı insanların, görgü kuralları hakkında benim kadar bilgili olmadıklarını fark etmeye başladım. Mesela kadınlarla ve erkeklere beraber bir oteldeki asansöre bindiğimde, diğer insanların şapkalarını çıkartmadıklarını gördüm. Ya da bir masada bir erkekle otururken, masaya bir kadın geldiğinde ben ayağa kalkarken karşımdaki ayağa kalkmıyordu. Böylece, kendimin bu konularda hiç de fena olmadığını düşünmeye başladım...

Benim gerçekten bir yeteneğim varsa, o da taklit yeteneğimidir Bill. Birisi belli bir şekilde bir şeyler söylediğinde, yüzde yüz bir şekilde olmasa da onun taklidini çok iyi yapabilirim. Üniversitedeyken, sınıfta profesörün her dediğine dikkat kesilirdim, böylece nasıl konuştuğunu öğrenmeye çalışırdım. Önemli şahsiyetlerin biyografilerinin olduğu bir kitap setim vardı ve akşamları evdeyken, düzenli çalışmalarımın yanı sıra bu kitaplar önümde, bir sözlük de yanımda olurdu Bu kitapları okurken bilmediğim bir kelimeyle karşılaştığımda sözlüğe bakar ve anlamını bir kâğıda yazardım. Yatmadan önce de bu kelimelerin bir tekrarını yapardım. Her akşam ayrıca 10-15 dakika boyunca sesli bir biçimde kitap okurdum. Bunun için ne olursa okurdum, tek istediğim telaffuzumun daha iyi olmasıydı... Zarif biri olmayı çok istiyordum ve bunun için sürekli çabalıyordum...

Annem üniversiteye gideceğimi söylediğinde çok şaşırmıştım. Ama annem bir kenarda para saklamıştı ve ben de yazları hep bir işte çalışmıştım. Bazı yazlar iş bulamadığım olmuştu. O zaman da, Lou Danaro ile beraber çek-çek arabasıyla meyve ve sebze satıyorduk. Bir keresinde, bir arkadaşım böyle bir iş yap-

maktan utanıp utanmadığımı sordu. Ben de, “Niye utanayım ki, ben ekmeğimi kazanıyorum böyle” demiştim.

Gramer okulundayken tüm öğrenciler İtalyan idi. Lisedeyken [Welpert] farklı ırklar bir aradaydı. St. Patrick College’da ise 1.400 öğrenciden sadece 100 kadarı İtalyan idi. 1.200 kadar öğrenci İrlandalıyken, geri kalan 200 öğrenci farklı ırklardandı. St. Patrick’e daha ilk gittiğimde, önceki okullardan farklı bir yer olduğunu fark etmiştim. İtalyanlara karşı bir ayrımcılık yapıldığını hissediyorduk. Okulda ilk zamanlar ben çok çekingence davranıyordum. Bazı zamanlar, doğru cevabı bilsem bile elimi kaldırmıyordum çünkü sınıftaki diğer insanların benim kendimi ifade etme şeklimle dalga geçeceklerinden çekiniyordum. Ama ikinci sınıfla beraber üzerimden bu çekingenliği attım. Bir keresinde, bir edebiyat dersinde *Macbeth* üzerine konuşuyorduk. Ben de oyun hakkındaki fikirlerimi söyledim ancak profesör dediklerime karşı çıktı. Buna rağmen, söylediklerimin arkasında durdum ve profesör bu tavrımı çok takdir etti. Benim söylediklerimden “Bay Morelli’nin teorisi” diye bahsetti. Bu olay, kendime olan güvenimi epey bir arttırdı.

Üçüncü sınıftayken okula İtalya’dan misafir öğrenciler gelmişti. Bu öğrencilere okulu tanıtmak için kurulan 30 kişilik bir komitenin başına ben getirildim... O zamanlar okulda İtalyanca öğretilmiyordu ve bu çok yanlıştı. Okuldakilere göre, İtalyanca yerine İspanyolcanın öğretilmesi yeterliydi. Oysaki İtalyanların yaptığı katkıların yanında İspanyolların edebiyata katkısı nedir ki? Okulda bir İtalyan Akademisi kurulmasına öncülük ettim ve ilk başkanı da ben oldum. Kendi cebimden para harcayarak İtalyanca derslerinin açılması için dilekçeler hazırladım. Okulun dekanı olan Peder Donnelly ile bu meseleyi konuştum. O, İtalyanca dersi açılmasına sıcak bakmıyordu ve bu yüzden onunla tartıştık. Ona, “Dante’den daha büyük bir şair var mı, bana böyle bir şairin ismini söyleyebilir misiniz?” diye sordum. O da söyleyemeyeceğini itiraf etti. Herhangi bir alanda ismini vereceği her İrlandalı için, daha büyük işler başarmış bir İtalyan’ın ismini ona söyleyebileceğimi iddia ettim ona. Peder Donnelly, İtalyanca dersini alacak yeteri kadar öğrenci olmayabileceğini söylüyordu. Ben de ona en az 20 öğrencinin böyle bir dersi alacağını ve eğer bu olmazsa dersi kaldırabileceklerini söyledim... Güz döneminde İtalyanca dersi açıldı ve dersi

vermek için okula Profesör Salerno geldi... Dersi 30 kadar öğrenci alıyordu. Artık son sınıf öğrencisi olduğumdan ben dersi alamadım. Buna karşılık, İtalyan Akademisi daha da büyüdü ve çeşitli oyunlar sahneleyip başka daha pek çok etkinlik gerçekleştirdi.

Kişisel ilişkileriyle ilgili olarak Chick, doğu yakasının en önde gelen avukatlarından biri olan Thomas L. Brown ile arkadaşlığına en fazla değeri verdiğini bana anlattı. Dedğine göre, Brown'ın üzerinde çok önemli bir etkisi olmuştu. Kendisi, hatalarını düzelttiği gibi Chick'e de sürekli tavsiyelerde bulunuyordu. Bir keresinde, Chick ona İtalyanlara karşı bir ayrımcılık yapıp yapılmadığını sormuştu. Avukat Brown şöyle demişti: "Saçmalama Chick. İtalyanlara karşı ayrımcılık yapanlar bir avuç budaladan ibaret. Akıllı hiçbir insan böyle yapmaz." Bu cevap Chick'i etkilemişti. Artık asıl hatanın İtalyanlarda olduğunu düşünmeye başlamıştı:

Buradaki İtalyan gençleri kendilerini değersiz hissediyorlar. Ben de öyleyim aslında. Bunu söylerken çok ciddiym. Birilerinin benim hakkında çok iyi şeyler söylediğini duyduğumda, acaba bende ne görmüş de böyle laflar etmiş diye düşünüyorum. Yani, işin aslına bakarsak ben de kendimi değersiz hissediyorum... Bu değersizlik hissini aşmanın tek yolu bence dışarı çıkıp daha fazla insanla iç içe olmak. Diğer insanlarla iç içe olmadıkça bu hissi üzerinden atman imkânsız.

Chick'e ayrıca *Ivy League*'den¹⁵ bir üniversitenin Hukuk bölümüne nasıl girdiğini de sordum:

St. Patrick'teyken Profesör Martini'den bir hukuk dersi almıştım. Bir İtalyan'ın hukuk dersi vermesi beni çok gururlandırıyordu. Profesör Martini'ye Hukuk çalışmalarım için nereye başvurmam gerektiğini sordum. O da bana St. Patrick Hukuk Okulu'nu önerdi. Ben de başvurularımı yaptım ve tam oraya giderken Marino isminde bir avukatla karşılaştım. O bana

15 T.S.N.: Özellikle hukuk programlarında ve diğer temel bilimlerde ABD'nin doğu yakasının en itibarlı üniversitelerini işaret eden ifade. Aralarında Harvard, Yale, Pennsylvania, Princeton gibi okullar yer alır.

neden *Ivy League*'e başvurmadığımı sordu. Ben de şöyle cevap verdim: "Ben sınırlarımı biliyorum. Öyle bir yere asla giremem. Kendi çapıma uygun yerlerde olmak beni mutlu etmeye yeter."

O da bana şöyle dedi: "Aptal olma Chick. Bu notlarla *Ivy League*'den bir okula girmen pekâlâ mümkün. Ve böyle bir okuldan alacağın diploma St. Patrick'ten alacağın diplomaya göre sana çok daha fazla şey katar."

Bunun üzerine, ben de bu konu hakkında kafa yormaya başladım. Eve gidip annemle konuştum. Kitaplar ve yol parası haricinde, *Ivy League*'den bir okula gitmem 420 dolara mal olacaktı. Buna karşılık, St. Patrick'e gitmem sadece 250 dolara patlayacaktı. Anneme şöyle bir teklifte bulundum. O benim okul harcımı ödeyecekti, ben de geri kalan tüm masrafları üstlenecektim. Annem, sözümü tutup tutmayacağımdan nasıl emin olabileceğini sordu. Ben de, sözümü tutmazsam okuldan hemen ayrılacağımı söyledim. Böylece annem teklifimi kabul etti. O günden beri annemle aramızda bu anlaşma geçerlidir... Cornerville'den *Ivy League*'de bir Hukuk okuluna giden ilk İtalyan genç olmak beni çok heyecanlandırıyordu. Başvurumu yapıp notlarımla beraber Bay Brown'ın tavsiye mektubunu okula gönderdim. Bay Brown mektubunda beni yere göğe sığdıramamıştı. Birkaç gün sonra kabul aldığımı öğrendim.

Chick'in bu okula girmesi toplumsal ve profesyonel kariyerinde ileriye yönelik önemli bir adım oldu. Ancak üstesinden gelmesi gereken zorlu bir mücadele onu bekliyordu. Önündeki birkaç sene toplumsal konumunu şekillendirmekte belirleyici olacaktı. Tüm bu arka planı akımızda tutmamız, İtalyan Topluluğu Kulübü'nün Chick için nasıl bir anlam ifade ettiğini anlamamıza da yardımcı olacaktır.

2. Kulübün Kurulması

Chick'in İtalyan Topluluğu Kulübü'nün kökenleri lise üçüncü sınıftaki günlerine kadar gitmektedir. Chick'in lisesindeki dokuzuncu sınıf *home-room*¹⁶ öğretmenini, öğrencilerin derslerdeki

16 T.S.N.: ABD'de, liselerde günlük derslerin başlamasından önce tüm öğrencilerin bir araya gelip toplandığı sınıf.

başarılarına dair tahminleri üzerinden bir oturma planı oluşturmuştu. İlk ve ikinci sırada oturan öğrenciler gördükleri özel muamele sebebiyle kendi aralarında bir grup oluşturmuşlardı. Bu öğrenciler kısa bir süre faaliyet gösteren bir kulüp bile kurmuşlardı. Bu grubun içerisinde Chick Morelli, Pat Russo, Tony Cardio, Joe Gennusi, Paul DiMatia, Leo Marto ve Jerry Merluzzo gibi isimler bulunurken Phil Principio da grubun çeperinde yer alıyordu. Sekiz buçuk yıl sonra Chick, aynı isimleri kurmayı planladığı yeni kulübün çekirdeğini oluşturmaları için davet etti. Chick ayrıca Cornerville'den beş kişiyi daha çağırdı. Kurucu üye olacak bu beş kişinin isimleri şöyleydi: Tom Scala, Mike Ferrara, Frank Perino, Al Perino ve Jim Filippo.

Chick'in en yakın arkadaşı olan Pat Russo, St. Patrick'te bir sosyal hizmetler kursu alıyordu. Tony Cardio ise bir büro işinde çalışıyordu ve geceleri de Hukuk Okulu'na gidiyordu. Joe Gennusi sigorta satıcılığı yapıyordu ve bir gece okulunda hukuk eğitimi alıyordu. Paul DiMatia doğu yakasındaki bir yüksekokulda işletme kursunu bitirmek üzereydi. Leo Marto ile Jerry Merluzzo ise yakın dönemde kurulmuş olan Meridian Tıp Okulu'nda tıp eğitimi görüyorlardı.

Tom Scala, bir *Ivy League* okulunun İngiliz edebiyatı bölümünde okuyordu. Mike Ferrara ise St. Patrick'te son senesindeydi. St. Patrick mezunu olan Frank Perino, özellikli tıp eğitimi alanında *Ivy League*'deki üniversitelere yakın bir seviyede bir okul olarak kabul edilen Sheldon Üniversitesi'nde tıp eğitimi alıyordu. Küçük kardeşi Al ise St. Patrick'te üçüncü senesindeydi. Jim Filippo ise doğu yakasındaki bir yüksekokulda son senesindeydi ve muhasebe alanında eğitim görüyordu.

Kulübün kuruluş toplantısı, 1937 yılının Ocak ayının başlarında Norton Mahalle Merkezi'nde gerçekleştirildi. Başkan olarak Chick Morelli, yardımcılığına da Leo Marto seçildi. Tom Scala kulübün sekreteri olurken, Frank Perino da mali işler sorumlusu oldu. Tom Scala, toplantıda olup bitenleri, tuttuğu tutanakta şöyle ifade etmiştir:

Bay Morelli, bir araya gelmiş topluluğa kabaca kulübün amaçlarını anlattı. İtalyanların dünya medeniyetine çok önemli katkılar yaptığından bahsetti ve bu yüzden de kendimizi Amerikan toplumunun çok önemli bir unsuru olarak görmemiz gerektiğini belirtti.

Sanat ve bilim alanlarında İtalyan zihniyetinin tam anlamıyla bir etki yaratması için, özellikle entelektüel açıdan bize yakın kişilerle toplumsal bağlar kurmamız gerekmektedir.

Bir sonraki amacımız ise kendi topluluğumuzun eğitim açısından ve ekonomik bir kesim olarak daha iyi bir seviyeye ulaşmasını sağlamak olmalıdır.

[İkinci toplantıda] Kulüp başkanı bu yılın faaliyetlerine dair taslağını sundu. Taslakta belirtilen noktalar toplumsal faaliyetler kadar entelektüel faaliyetleri de kapsamaktadır:

I. Tercihen kendi alanlarında olmak üzere, üyelerin yapacağı konuşmalar.

II. [Yerel gazeteler için] aylık makaleler yazmak, her üyenin her ay böyle bir makale yazması.

III. İtalyan anne-babalar için her ay bir forum düzenlenmesi.

IV. Bir oyunun sahnelenmesi.

V. Bir münazara turnuvasının düzenlenmesi.

VI. Üye olmayanlara yönelik bir hitabet yarışmasının düzenlenmesi.

Sosyal Program

I. Üyeler için aylık bir eğlence düzenlenmesi.

II. İtalyan kökenli entelektüellerin katılacağı sigaralı bir toplantı düzenlenmesi.

III. İtalyan Öksüz Çocuklar Evi yararına bir dans gecesi düzenlenmesi.

IV. İki ayda bir bekârlığa veda partileri düzenlenmesi.

V. İtalyan kardeşliğini gösteren rozetlerin yapılması.

İkinci toplantıda ayrıca Chick Morelli ile Tony Cardio tarafından hazırlanan tüzük de kabul edildi. Tüzükle kulüp görevlilerinin her yıl nasıl seçileceği, üyelik ücretleri, aidatlar, cezalar ve komitelerin nasıl oluşturulacağı düzenlenirken, kulübe üye olmak için gereken nitelikler belirlenmemiştir. Kulübün “üstün” nitelikli gençlerden oluşacağı belirtilmiş olsa da, bu üstün niteliklerin ne olduğuna sonradan karar verilecekti.

Kulübün iki hedefi bulunmaktaydı: üyelerin sosyal açıdan gelişmesini sağlamak ve Cornerville’i kalkındırmak. Kulüp kurulurken bu iki hedefin birbirleriyle çelişebileceği durumlar öngörülmemiştir. Ancak bir süre sonra bu iki hedefin aynı anda sürdürülemeyeceği ortaya çıktı. Sonuç olarak, kulüpte ele alınan neredeyse tüm konular hakkındaki kararlar hangi hedefin öne çıkartıldığıyla şekillendi. Yeni üyelerin kabul edilmesi ve yeni faaliyetlerin planlanması gibi konular aslında hep mevcut üyelerin nasıl bir kulüp istediğiyle ilişkili oldu. Nasıl bir kulüp istendiği kelimelerle ifade edilmiyor olsa da, mevcut üyeler asıl meselenin bu olduğunun farkındalardı.

Yükseköğrenime ya da mesleki eğitime sahip olmayan üyelerin kulübe kabul edilip edilmeyeceği kulüpte tartışma konusu olan ilk mesele oldu. Bazı üyeler kulübün standartlarının aşağı çekilmesinden çekiniyordu ancak bu üyelerin de yükseköğrenim görmemiş pek çok arkadaşı vardı. Joe Gennusi ise böylesi kişilerin dışlanması demokratik olmayacağını öne sürdü. Birkaç toplantı boyunca süren tartışmalar sonucunda, bu konuda takdir yetkisinin üyelik komitesinde olmasına karar verildi.

Kulüp üyeliğinin, yükseköğrenime sahip olmayan kişilere açılmasıyla, Doc ile Angelo Cucci üyeliğe kabul edildiler. Birkaç ay sonra da, yapılan oylamayla Lou Danaro, Fred Mackey, Art Testa ve Patsy Donato da kulüp üyesi olmaya hak kazandılar. Art ile Patsy aynı zamanda Sunset Tiyatro Kulübü’nün de üyesiydiler. Art bir ofis işinde çalışırken, Patsy küçük ölçekli müteahhlik işleri yapıyordu.

Yükseköğrenim görmüş bazı kişiler de aynı dönemde kulübe katıldılar. Mike Ferrara tıpkı kendisi gibi St. Patrick'te son sınıfı okuyan bir arkadaşını kulübe getirdi. Chick, kendisi ile aynı Hukuk Okulu'na giden, Westland'den gelme Vincent Pelosi'yi kulübe şoktu. Tony Cardio ise St. Patrick'te iki sene okuduktan sonra okulu bırakıp beyaz yakalı olarak çalışmaya başlayan Ernes Daddio'yu kulübe üye yaptı.

Doc, o yılın Nisan ayında kulübün bir toplantısına beni davet etti ve kulübe üye olmamı istedi. Bana anlattığına göre, üye olmam için üyeliği sadece İtalyan kökenli ABD vatandaşlarıyla sınırlayan kulüp tüzüğü'nün değişmesi gerekiyordu. Aslında tüzükte böylesi bir hüküm bulunmamaktaydı ama tüzüğün yazılı haline çok az bakıldığından kulüpteki herkes böylesi bir değişikliğin yapılması gerektiğini düşünüyordu. Doc, ismimi Tony Cardio, Tom Scala ve Phil Principio'dan oluşan üyelik komitesine sundu. Doc'ın bana anlattığına göre, ilk girdiğinde kulüpteki pek çok kişiyle yeni tanışmıştı ancak artık benim üyeliğim için gerekli manevraları yapacak durumdaydı. Doc'a üyelik başvurusunun bir sorun haline gelmesini istemediğimi belirttim fakat Doc çekinecek bir durum olmadığını söyledi.

Epey bir zamandan sonra, Doc üyeliğimle ilgili durum hakkında beni bilgilendirdi. Tony Cardio üyeliğime karşı çıkarken, Tom Scala ve Phil Principio üyeliğimi onaylıyorlardı ve böylece üye olmam için komitede çoğunluk sağlanmış oluyordu. Ancak kulüpte üyeliğime karşı çıkanlar olduğundan gerekli tüzük değişikliğinin yapılması için Tony'nin de onay vermesi gerekiyordu. Tony sonunda benim lehime oy kullanmaya ikna edildi. Ancak olayların gelişimi planlandığı gibi olmadı. Doc, olup bitenleri bana şöyle anlatmıştı:

Her şeyi ayarlamıştım Bill. Kulübün başkan yardımcısı [Leo Marto] üye olmana karşıydı. Toplantıda başkanlık koltuğunda oturan oy kullanamadığından, Chick'i toplantıya gelmemeye ikna ettim ve böylece Leo başkanlık koltuğunda olacak ve oy kullanamayacaktı. Ancak toplantıda üye olmanı sağlayacak

gerekli değişikliğe karşı çıkan sadece üç kişi vardı, bu yüzden Chick'i toplantıya geri çağırmakta sakınca görmedim. Gizli oy-lama yaptık ve beş karşı oy çıktı. Bana kazık atmışlardı Bill. Çok öfkelenmiştim. Toplantıda, iki kişiyi sana karşı oy kullandıkları için suçladım ancak ikisi de böyle bir şey yapmadıklarını yemin ettiler... Ama bu çok da önemli değildi. Bana böyle kazık attıkları için çok öfkeliydim...

Doc ile Chick, Tony Cardio'nun karşı oy kullanarak verdiği sözü tutmadığını düşünüyorlardı. Tony her ne kadar böyle bir şeyi inkâr etse de, toplantıdan sonra Chick, bir daha Tony'ye güvenmeyeceğini söyledi. Aynı toplantıda, yeni oluşturulmuş bir statü olan misafir üye olmaya hak kazandım. Bir sonraki toplantıda ise, Tom Scala benim için böylesi özel bir statü oluşturmanın saçma olduğunu söyledi ve asil üye yapılmamı önerdi. Yapılan oylamada bu sefer üye olarak kabul edildim.

Kulübe üyelik başvurum, kulüpteki ilk ciddi fikir ayrılığını ortaya çıkarmış olsa da, bu fikir ayrılığı okumuş ve okumamış kişiler şeklinde bir bölünmeye yol açmamıştı. Sadece köşebaşı delikanlıları değil, okumuş üyelerden bazıları da kulübe girmenden yanaydılar.

3. Sosyal Etkinlikler

Başkan Morelli'nin taslak olarak sunduğu kulüp programı bir düzine başka kulübün de ilgisini çekecek kadar iddialı bir programdı. Ancak bir süre sonra, programdaki planlamaların sadece ufak bir kısmının hayata geçirilebileceği ortaya çıktı. Aylık yazılacak makaleler, anne-babalar için düzenlenecek forum, entelektüellere yönelik toplantı, münazara turnuvası, yardım amaçlı dans gecesi, bekârlığa veda partisi ve rozet yapmak gibi konularda kulüp herhangi bir girişimde bulunmadı. Üye olmayanlara yönelik bir hitabet yarışmasının düzenleneceği ilan edilse de, yeteri kadar ilgi görmediği gerekçesiyle yarışmanın düzenlenmesinden vazgeçildi. Buna karşılık, kulübün okumuş üyeleri, belli bir düzen içerisinde sırayla toplantı akşamlarında konuşmalar

gerçekleştirdi. Kulübün ilk döneminde, asıl ilgi odağı olan konu kulüp tarafından bir oyunun sahnelenmesiydi.

Sahnelenecek oyunun seçimini Chick Morelli üstlendi. Chick'in tercihi *Night of Horror* isimli oyundan yana oldu. Chick'e göre, *Night of Horror* eğlenceli ve heyecan verici bir oyundu ve ayrıca sadece 10 dolarlık bir telif hakkının olması da ayrı bir avantajdı. Doc, oyun seçildikten sonra kulübe kabul edilmişti ancak oyun hakkında fikirlerini gene de benimle paylaştı. Ona göre, *Night of Horror* kötü bir oyundu ve Chick sadece kendisine iyi bir rol çıkacağını düşündüğü için oyunu beğenmişti.

Kulüp üyelerinden biri, oyunu yönetme işini Doc'a teklif etmeyi önerdiyse de Chick, "Olmaz, Doc rolleri dağıtırken kendi arkadaşlarını kayırır" dedi. Chick, oyunu yönetmesi için kendi kapı komşusu olan Felix DiCarlo isminde birini önerdi. Geri kalan üyelerin hiçbiri DiCarlo'yu tanımasalar da Chick'in bu önerisini kabul ettiler.

St. Patrick'teki amatör tiyatro oyunlarında yıldızı parlamış olan Frank Perino oyuncu seçmelerine katılmayı reddetmişti ve seçmeler yapılırken tiyatro salonunun en arkasına geçmişti. Frank, Doc'a, "Ne diye seçme yapılıyor ki? Nasılsa Chick başrolü alacak" dedi. Kısa bir süre sonra da kulüpten istifa etti ve kardeşi Al de onu takip etti.

Başrol için hem Doc hem de Chick seçmelere katıldı ve DiCarlo Chick'i seçti. Ancak bazı üyeler, başrolü asıl Doc'ın hak ettiğini o kadar yüksek sesle dile getirdiler ki, en sonunda Chick başrolün Doc tarafından oynanmasını önerdi. Ancak ne Doc ne de DiCarlo böylesi bir değişikliğe onay verdi.

Oyunda paylaştırılması gereken dört kadın rolü de bulunmaktaydı. Doc'ın bana anlattığına göre, Cornerville'de tiyatroya karşı büyük bir ilgi vardı ve bu rolleri Cornerville'deki kızlara vererek onların yeteneklerini sergilemelerini sağlamak kulübün

mahalleyi kalkındırma amacıyla örtüşüyordu. Buna karşılık Chick, bunun daha faydalı toplumsal bağlantılar kurmak için iyi bir fırsat olduğunu düşünüyordu. Bu amaç doğrultusunda Chick, gerekli kadın oyuncularını sağlayıp sağlayamayacaklarını öğrenmek için, Cornerville dışında yaşayan kızların kurduğu seçkin bir örgüt olan İtalyan Gençliği Cemiyeti (*Italian Junior League*) ile kendisinin temasa geçmesini önerdi. Kulüp bu öneriyi kabul etti.

Chick Morelli'nin İtalyan Gençliği Cemiyeti ile temaslarının sonuçları kulüp tutanaklarında şöyle kayda geçmiştir:

Kulüp başkanı, İtalyan Gençliği Cemiyeti başkanı ve kulübün yönetim kurulu üyeleri ile yaptığı görüşmede olup bitenleri ana hatlarıyla anlattı. Görüşme gayet olumlu sonuçlanmıştı. İtalyan Gençliği Cemiyeti sosyal faaliyetlerimizde bize yardımcı olmayı kabul etmişti. Bunun karşılığında, biz de onlara kendi faaliyetlerinde yardımcı olacaktık. Birbirlerine yardım konusunda iki taraf arasında karşılıklı sözlü bir mutabakat sağlanmıştı.

Felix DiCarlo'nun yönetmenliği gerçekten izlemeye değerdi. Doc'un da dediği gibi, "Kendisi pek çok aktörden daha fazla rol yapıyordu." Cemiyetten gelen kızlar, DiCarlo'dan o kadar etkilenmişlerdi ki, ondan kendilerinin sahneleyeceği oyunu da yönetmesini istediler. Kulüp üyelerinin pek çoğu da başlangıçta DiCarlo'dan etkilenmişti ancak zaman içinde DiCarlo'nun hal ve tavırlarından gına gelmeye başladı. Doc ise daha en baştan DiCarlo'nun "şarlatan" olduğunu düşünüyordu.

Cornerville'e olan bağlılıkları sebebiyle, Doc ile Angelo oyunun Norton Mahalle Merkezi'nde sahnelenmesini istiyorlardı. Buna karşılık, Chick ile Tony Cardio oyunun Cornerville dışındaki daha büyük ve daha profesyonel bir sahnede sergilenmesinden yanaydı. En nihayetinde, Chick ile Tony Cardio'nun önerisi kulüpte kabul gördü.

Chick, oyunda yer gösterici olarak çalışmalarını için cemiyetten bazı kızları ayarladı. Ancak daha sonra, aslında bu iş için

başka bir seçkin İtalyan örgütü olan Clarion Kulübü'nden de bazı kızları davet edebileceğini fark etti. Böylece kendi kulübüyle Clarion Kulübü arasında da bir bağlantı kurulmuş olacaktı. Ancak bunun için artık çok geçti.

Oyun, kulüp üyeleri tarafından büyük bir başarı olarak değerlendirildi. Oyunun başkahramanını oynayan Chick ile kötü adam rolündeki Tony'nin performansları bilhassa çok etkileyici bulunmuştu. Bu konuda, aksi yöndeki görüşlerini benimle özel olarak paylaşanlar sadece Doc ile Angelo oldu.

Bir tiyatro oyunu olarak *Night of Horror*'ın sanatsal değeri ne olursa olsun, oyun İtalyan Topluluğu Kulübü'nün toplumsal gelişimi için yeni kanallar açmayı başarmıştı. Oyunda rol alan kadın oyuncular işçi sınıfındandı fakat Cornerville kızlarının aksine fabrikada çalışmak yerine ofis işlerinde çalışıyorlardı. Bu kızlar çekici ve şık oldukları kadar toplumsal bir statüye de sahiptiler. Oyunun provaları sırasında, iki kulübün üyeleri arasında yakınlaşma da olmuştu. Kızları eğlendirme konusunda başı Chick ile Tony çekse de, diğer üyeler de kızları eğlendirme konusunda kendilerini sorumlu hissediyorlardı.

İtalyan Gençliği Cemiyeti ile bu yakınlaşma, kulübün işleyişinde biri ufak diğeri de büyük iki krize yol açtı. Oyunun sahnelenmesinden sonra yapılan toplantı sona ermek üzereyken Ernest Daddio ayağa kalktı:

ERNEST: Bir dakika. Benim de söyleyeceğim bir şey var... Oyun gecesi hiç param yoktu. Oyun çıkışında, oyun ekibinden beş kızı gördüm. Bir yerlere gitmek istiyorlardı. Ben de, kulüp adına onlar için para harcamanın bir görev olduğunu düşündüm. Onlara, "Üzerimde para yok ama benimle eve kadar giderseniz, evden para alıp çıkabiliriz" dedim. Bir taksi tutup eve gittik. O gece kızlar için 4 dolar 35 sent harcadım.

CHICK: Peki, bizden istediğin nedir?

ERNEST: Paramı geri istiyorum... Kendi adıma yani Ernest Daddio adına hareket etmiyordum... Kulüp adına hareket ediyordum. (*kahkahalar*)

CHICK: Kim kulüp adına hareket et dedi ki sana?

TONY: Ya aslında çocuk haklı Chick. Tüm kalbiyle kulüp için hareket etmiş.

JOE: O akşam kızlar için para harcayanın bir tek sen olduğunu mu sanıyorsun?

CHICK: Doğru diyorsun. Hepimizi o akşam kızlar için para harcadık ama hiçbirimiz kulüpten bize bu parayı ödemesini istemiyoruz.

TONY: Ama Bay Daddio'nun durumu biraz farklı. Oyun ekibinden kızlara para harcadığı için kulüp ona daha fazla borçlu.

JOE: Yanında kaç kız vardı?

ERNEST: Oyun ekibinden beş kız vardı.

CHICK: İki kız oyun ekibinden değildi.

ERNEST: Onlar neciydi peki?

PAUL: Yancılar.

Tartışma kahkahalar eşliğinde bir süre daha sürdü ve tartışma sırasında ciddi olan tek kişi Daddio idi. En sonunda Doc, "Ben- ce bu çocuk gerçekten samimi. Parasını verelim" dedi ve kulüp hesabından Daddio'ya üç dolar (Daddio üç dolara fit olmuştu) verilmesi teklifinde bulundu. Öneri sekize karşı yedi oyla kabul edildi. Bunun üzerine Chick, üyelere ve özellikle de Daddio'ya öfkeli bir serzenişte bulundu. Tom Scala da bu önerinin tüzüğe aykırı olduğunu belirtti. Kulübün para ödemeleri için başkanın ve yönetim kurulunun onayının alınması gerekiyordu. Chick böyle bir şey için onay vermeyeceğini söyledi. Daddio'dan aldığı üç doları geri vermesi istendi. O da bunun üzerine, "Tamam ama yarın bir ödemem var, bu para bana lazım" dedi.

Sonuç olarak, Daddio'nun bir sonraki toplantıya kadar ödemesi şartıyla paranın onda kalmasına izin verildi. Toplantı bitip herkes dağılırken, Daddio Doc'a "O parayı gerçekten almam gerekiyordu" dedi. Doc da ona, "Bunun için harika bir yol bulmuşsun" diye cevap verdi.

Daddio bir daha toplantılara gelmedi. Üst üste üç toplantıya gelmeyince de üyeliği otomatik olarak düştü. Aldığı üç doları da geri vermemişti ve kulüptekilerin bu yöndeki çabaları da bir sonuç vermedi.

Daddio olayı kulübe bir üyeye ve ayrıca üç dolara mal olmuştu. Ancak İtalyan Gençliği Cemiyeti kızlarıyla olan yakınlaşma kulüp içerisinde daha ciddi huzursuzluklara neden olacaktı. Chick, cemiyet ile kurulan bağları oyun sonrasında da sürdürmekte istekliydi. Kulüp bir eğlence düzenlemeye karar verdiğinde, Chick cemiyetin başkanıyla görüştü ve ondan bazı üyelerini bu eğlenceye davet etmesini rica etti. Cornerville âdetlerine göre kadınlar ve erkekler dans gecelerine ayrı ayrı giderlerdi. Ancak cemiyetin kızları böylesi bir âdete alışkın değillerdi ve kulüpteki okumuş gençler de özellikle Cornerville dışından kızlar konusunda çekingenlerdi. Bu durum karşısında Chick kendince belli düzenlemelere girişti. Kızlardan eğlenceye tek başlarına gelmelerini rica etti ancak mesela beş kız davet edilmişse, kulüpten beş erkeği davet edilen kızların iyi zaman geçirmelerini sağlamaları için görevlendirdi. Özellikle Mahalle Merkezi'ndeki kulüplere üye olan Cornerville'li kızlar da eğlenceye davet edilmişlerdi fakat Chick için öncelik cemiyetten gelen kızların iyi zaman geçirmeleri idi. Kendisi ile Tony Cardio cemiyetten gelen tüm kızlarla dans ederek bu işi ne kadar ciddiye aldıklarını gösterdiler. Geri kalan okumuş gençler, Chick ile Tony onları dürtüklemeyeceği sürece utangaçça ve çekingence davrandılar. Paul DiMatia ile Phil Principo özellikle mahcup bir tavır içerisindeydiler. Hem Cornerville'den gelen kızlarla hem de cemiyetten gelen kızlarla ilgilenen Doc iki grubun da gözdesi olmuştu. Ama kendisi gecede dans etmedi. Diğer okumamış gençler ise ilgilerini daha çok Cornerville'den gelen kızlara yönelttiler.

Kulübün ilk döneminin sonunda düzenlenen eğlence ise okumuş gençler ile okumamış gençler arasındaki bölünmeyi en net biçimde ortaya koydu. Eğlence, Patsy Donato'nun Dedfield'daki evinde düzenlenecekti ve hepimiz davetliydik. Chick

Morelli, Tony Cardio, Leo Marto, Phil Principio, Joe Gennusi ve Jim Filippo cemiyetteki kızlarla beraber olacaktı. Doc, Angelo Cucci, Lou Danaro ve Fred Mackey ise Cornerville kızlarıyla beraber olacaktı.

Chick, kulüpteki tüm erkeklerin cemiyetteki kızlarla eş olmasını önermişti ama okumamış gençler bunu reddettiler. Fred Mackey'nin bana anlattığına göre, Chick'in, cemiyetteki kızları isteyen erkekleri bu kızlarla eşleştirmesi normaldi ama Cornerville kızları kendilerini satılmış gibi hissedeceği için kendisi böyle bir şeyi hayatta yapamazdı.

Geceye gelen kızlar arasında da benzer bir bölünme bulunmaktaydı. Ben, Cornerville'de büyümüş, sonra da Dedfield'a taşınmış ama cemiyete üye olmayan Mary isminde bir kızla geceye gelecektim. Donato'nun evine, içinde ben, Mary, Joe Gennusi, Tony Cardio, Tony'nin bir arkadaşı ile İtalyan Gençliği Cemiyeti'nden iki kızın olduğu bir arabayla gittik. Banliyöye doğru yaptığımız bu yolculukta, Tony ve arkadaşı ile dansa gelecek olan iki kız gelecekteki tatil planları ve katılacakları diğer sosyal etkinlikler hakkında konuştular. Mary elinden geldiğince sohbetin içinde olmaya çalıştı ama diğer iki kız Mary'ye pek alıdış göstermedi. Mary daha sonra bana İtalyan Gençliği Cemiyeti kızlarının terbiyeden yoksun olduklarını ve bazı kelimeleri de yanlış telaffuz ettiklerini anlattı. Dediğine göre, Cornerville'li diğer tüm kızlar da kendisi gibi cemiyetin kızlarından hiç hoşlanmıyordu.

Sonuç olarak, İtalyan Gençliği Cemiyeti kızlarıyla yakınlaşan üyeler Cornerville cemaatinden giderek daha fazla uzaklaşmaya başladılar. Bazı üyeler, kulübün böylesi bir uzaklaşmayı daha da hızlandırması gerektiğini düşünürken bazı üyeler de, böylesi bir uzaklaşmanın önüne geçilmesi gerektiğine inanıyordu.

Felix DiCarlo, böylesi bir sosyalleşme konusunda en girişken üyelerden biriydi. DiCarlo, *Night of Horror* oyununun sahnelenmesinden kısa bir süre sonra üyelik için kulübe başvurmuştu.

Hiçbir üyenin oyun yönetmeni olamayacağını düzenleyen hızlı bir tüzük değişikliğinden sonra DiCarlo kulübe kabul edildi. Kulübün sosyal etkinliklerinin ele alındığı bir toplantıda, DiCarlo kulübün yemekli bir dans gecesi düzenlemesini önerdi. Daha önce, böylesi pahalı bir sosyal etkinlik kulübün gündemine hiç gelmemişti. Chick Morelli bile böylesi bir gecenin masraflarını karşılayamayacaklarını söyleyerek bu öneriye karşı çıktı. Öneri kabul edilmedi ve DiCarlo da bir daha toplantılara gelmedi.

DiCarlo gibi bu kadar hızlı yol almayı düşünmese de, Chick onun kulübe dair amaçlarını paylaşmaktaydı. Doc'a bir keresinde kulübün Cornerville'i kalkındırma amacı hakkındaki görüşlerini sorduğumda, bana Chick'in hal ve tavırları hakkındaki görüşlerini de anlatmıştı:

Ha siktirsinler oradan! Asıl amaç kendilerini geliştirmek. Chick'in hep Cornerville dışındaki daha şık kızlarla arkadaş olmak üzerine ettiği lafları duymuyor musun? Tamam, belki o kızlar daha akıllıdır ama buradaki cahil kızlara niye yardımcı olmayalım ki? Bir keresinde, Chick, Tony Cardio, Pat Russo, Joe Gennusi ve ben bir yönetim kurulu toplantısı gerçekleştirmiştik. Chick büyük bir dans gecesi düzenlemekten bahsetti ve girişin 2 dolar olmasını teklif etti. Böylece bizim köşebaşı delikanlıları geceye gelemeyeceklerdi. Bu öneriye karşı bir saat boyunca itiraz ettim... En sonunda da, önerinin daha ileri bir tarihte konuşulmasına karar verildi.

Bu öneri her ne kadar hayata geçirilmemiş olsa da, benzer bir etkiye sahip başka öneriler uygulamaya kondu. Kulüpteki bazı üyeler İtalyan Gençliği Cemiyeti kızları üzerinde iyi bir etki yaratmak istiyordu ve bunun için de, üye olmayan köşebaşı delikanlılarının düzenlenen gecelere damlamalarını, yiyecek ve içkilere dadanmalarını ve kızlarla içli dışlı olmalarını istemiyorlardı. Chick bu doğrultuda sadece kulüp üyelerinin ve misafirlerinin düzenlenen eğlencelere katılmaları gerektiği konusunda ısrar etti. Kulüp de bunu kabul etti. Chick aslında köşebaşı delikanlılarını kendisine düşman hale getirmek istemiyordu ancak esas ilgisi İtalyan Gençliği Cemiyeti kızlarına karşı olduğundan,

böylesi bir siyaset gütmeye mecbur kalmıştı. Sonuç olarak, ilk birkaç aylık faaliyetleri sonucunda kulüp kendi üyeleri arasında toplumsal bir ayırım çizme yoluna gitmişti ve okumuş gençler Cornerville cemaatinin esas gövdesinden kopmuştu.

4. Chick'e Karşı Muhalefet

Kulübe kabul edildikten sonra aktif bir rol üstlenmiş olsalar da, Chick Morelli kurucu olmayan üyeler için toplu bir kabul töreni düzenlenmesini planlıyordu. Ancak Doc'ın durumu birtakım güçlükleri de beraberinde getirdi. Kabul töreni hakkında kendisi bana şöyle demişti: "Sence bu çok saçma değil mi, Bill? Niye böyle ıvır zıvır işlerle uğraşıyorlar ki?" Kabul töreninin olduğu akşam Doc'ın bir kızla randevusu vardı ve saat 19.30 gibi habersiz bir biçimde kulübe gelip Chick'e yarım saatlik bir boş zamanı olduğunu ve arzu ederlerse kabul törenini hemen yapabileceklerini söyledi. Chick ise böyle bir ayrıcalığı ona asla tanımayacağını söyledi.

Kabul töreni Doc olmadan yapıldı. Chick, St. Patrick'teki kardeşlik kulübünden gördüğü törenlerin bir benzerini gerçekleştirmeye çalıştı ama tören sırasında hiç de şevkli gözük müyordu. Tören bittiğinde de yüzünden düşen bin parçaydı.

Bir sonraki toplantıda, üyeler Doc'a nasıl bir ceza verilmesi gerektiğini tartışırken, Doc odanın dışına gönderildi. Sonunda, Doc'a 1 dolarlık bir ceza kesilmesi önerisi onaylandı ve bu teklif bir oy farkla kabul edildi. Lou Danaro ile Fred Mackey cezaya karşı oy kullanmak isteseler de, Chick ikisinin de kabul töreni sırasında üye olmadıklarını ve bu yüzden de oy kullanamayacaklarını öne sürerek oylarını geçersiz saydı.

Doc herhangi bir yorumda bulunmadan cezasını kabul ettiyse de, Lou ile Fred'in oy kullanmalarına izin verilmediğini öğrenince bu tavrını değiştirdi. Chick'e bu meselenin sadece ikisi arasındaki özel bir ihtilaf olduğunu ve kulübe zorla kabul ettirdiği bu cezanın yanına kâr kalmayacağını ifade etti. Chick

ise cevap olarak tek yaptığıının kulübün çıkarlarını gözetmek olduğunu söyledi.

Bir sonraki toplantıda Doc, ceza konusunu yeniden gündeme getirdi. Yapılan tartışma sonucunda kimsenin verilen cezadan yana olmadığı ortaya çıktı. Bir üye bundan sonra kulüp içerisinde ceza verilmemesi önerisinde bulundu. Bunun için yapılan oylama eşitlikle sonuçlandı ancak başkan olan Chick'in kararıyla öneri reddedildi. Chick daha sonra ilerideki kabul törenlerinin daha sade yapılmasını önerdi. Bu öneri oybirliğiyle kabul edildi. Chick ayrıca Doc'a kulübün itibarını savunmak için kendisine bir ceza verilmesinin gerekli olduğunu uzun uzun anlattı. Hem Chick hem de Doc sonuç olarak durumdan memnun kalmışlardı. Kulüpte bir daha kabul töreni de yapılmadı.

Kabul töreni meselesinin halledilmesinden kısa bir süre sonra, Chick liderliği konusunda en büyük meydan okumayla karşı karşıya kaldı. En yakın arkadaşları bile Chick'in çok anlayışlı biri olduğunu söyleyemezdi. İşin aslına bakarsak, Chick'in kendisi de nabza göre şerbet vermeyi tasvip eden biri değildi. Bir keresinde bana, çocuklar söz konusu olduğunda nabza göre şerbet vermenin normal olduğunu ama yetişkinlerle beraberken onlara haklarında ne düşünüyorsa söylediğini ve onlardan bunu yapıcı bir eleştiri olarak görmelerini beklediğini anlatmıştı. Kulübün ilk döneminin sonuna doğru, Chick birkaç kez diğer üyelere kulüpteki tüm işleri kendisinin yaptığını söyleyip onları tembellikle ve şevksiz olmakla suçladı. Toplantılarda da sürekli olarak kendi kurallarını dayatıyordu. Hatta bir keresinde, yaşanan bir tartışmayı, "Sonuçta başkan olan benim, ben ne dersem o olur" diyerek bitirmeye çalışmıştı.

Doc ve okumamış arkadaşlarının Chick'in başkanlığına aldırış ettikleri falan yoktu. Dolayısıyla, konumunu güvence altında tutması için Chick'in okumuş gençlerin topluca desteğine ihtiyacı bulunmaktaydı. Ancak kendisi çeşitli olaylar vesilesiyle bu desteği de kendisinden uzaklaştırdı

Başka bir kulüple yapılan bir bowling maçında Chick iyi bir maç çıkarırken Joe Gennusi kötü bir performans sergiledi. Bunun üzerine Chick ileriki maçlarda Joe yerine başka birisinin oynaması gerektiğini söyledi. Doc buna itiraz etti. Bana dediğine göre, Joe da en az Chick kadar iyi bir bowling oyuncusuydu ve daha da önemlisi Chick'in kimin bowling oynayacağına karar verme yetkisi yoktu. Chick bu itiraz karşısında bir daha bu konuyu gündeme getirmede ve dolayısıyla açıktan bir ihtilaf da yaşanmadı. Ancak bu olay Joe'yu epey bir üzmüştü.

Night of Horror oyununun sahnelenmesinden sonra yapılan toplantıların birinde Chick, Tony Cardio'ya biletlerin satışından borçlu olduğu parayı kulübe ödeyip ödemediğini sordu. Tony de, oyun komitesinin başındaki kişi olan Joe Gennusi'ye bir rapor sunmak üzere olduğunu söyledi. Bunun üzerine, Chick şöyle dedi: "Ben raporumu uzun bir süre önce sundum. Sen niye elini çabuk tutmuyorsun?" Bu sözler toplantıda bir kargaşaya yol açtı. Tony öfkeli bir biçimde itiraz etti: "Bana göre, Başkan kendi kafasına göre tavırlar sergiliyor. Eğer böyle devam ederse, bu tavırları kulübün sonunu getirecek."

Chick ise "Hadi oradan" diye cevap vermekle yetindi. Joe Gennusi de Chick'e bir serzenişte bulundu. Tom Scala, kulübün ilk zamanlarında Chick'in hep sadık bir destekçisi olmuştu ancak zaman içinde aralarındaki dostluk bozulmaya yüz tutmuştu. İngiliz Edebiyatı bölümünde okuyan Tom'un nadir kullanılan eski kelimelere karşı özel bir ilgisi bulunmaktaydı. İlk zamanlarda tuttuğu tutanaklarda daha sade ve pratik bir dil kullanan Tom, daha sonraları yazdığı tutanaklarda toplantının "husul ettiği" ya da "içtima ettiği" gibi ifadeler kullanmaya başladı. 1937'de yaz tatilinden önce yapılan son toplantıyı tutanaklarda anlatırken, Tom şöylesi bir şahesere imza atmıştı:

İtalyan Topluluğu Kulübü'nün, Kayz dönemi öncesi son resmi yaran-ı safası için Norton Mahalle Merkezi'ne saat tam 20.30'ta temerküz edildiğinde, güneş bulunduğumuz meridyenden uzaklaşalı tam sekiz saat olmuştu!

Bu toplantıdan bir süre önce Chick bana şunları söylemişti:

Birisi, bir dizi şatafatlı kelimeler kullanınca diğerleri onun dahi olduğunu sanıyor. Sırf hiç duymadıkları kelimeleri kullanıyor diye Tom Scala'nın dahi olduğunu düşünen en az beş kulüp üyesinin ismini sana sayabilirim. Böyle yaparak onu daha da cesaretlendiriyorlar. Zaten bu yüzden kulüpteki işler daha da berbat bir hale geliyor... Sana açıkça söyleyeyim Bill, ben onlar gibi düşünmüyorum. Bence sanat böyle bir şey değil. Tom'un yaptığı, leş gibi bir şey... Gerçek sanat sadedir. St. Patrick'te Homeros'un *Odyseia* kitabını okumuştum ve içinde hiç böyle şatafatlı kelimeler yoktu. Her şey sade bir şekilde ama tabii bir yandan da derin ve içli bir şekilde anlatılıyordu. Ama hep anlaşılır kelimeler vardı...

Chick bu görüşlerini toplantılarda da ifade etmekten geri durmadı. Buna karşılık Tom diğer üyeleri etkilemekten hoşlanıyordu ve yazdıklarıyla iftihar ediyordu. Chick onu bundan vazgeçirmeye çalıştığında, ısrarla bildiğini okumaya devam etti ve şaşırtıcı olmayan bir biçimde, yaptıklarını çoğunlukla takdir eden okumamış gençlerin yanına yaklaştı.

Chick, Jerry Merluzzo'nun kulübe kabul edilmesi sürecinde yaptıklarıyla Jerry, Leo Marto ve Jim Filippo'yu da kendisine düşman etti. Jerry daha en başta kurucu üye olarak kulübe davet edilmişti ama hastalığı sebebiyle kulübün kuruluş toplantısına katılamamıştı. Chick, Jerry'nin, kurucu olmayan üyelerin ödemesi gereken ücretten muaf tutulmasını önerdi. Ne var ki, kendisinin artık kurucu üye olamayacağını ve dolayısıyla da üyelik başvurusunda bulunması gerektiğini de ayrıca belirtti. Jerry, kendisinin de kurucu üye olması gerektiği yönündeki ısrarlarını çeşitli toplantılarda dile getirdi ve Leo ile Jim de onun bu talebini sürekli desteklediler. Kulüp üyelerinin çoğunluğu onların bu talebini yapılan oylamada reddetti ancak Jerry ile arkadaşları itirazlarını uzun bir süre boyunca sürdürdüler.

Daha sonraki bir toplantıda Chick, hukuki işler komitesinden Jim'i çıkardığını açıklayınca yeni bir tartışmanın da fitilini

ateşlemiş oldu. Jim, Chick'ten bir açıklama istedi. Chick ise şunları söyledi: "Aslında sana bir cevap vermek zorunda değilim. Ama madem sordun, o zaman söyleyeyim." Chick'in yönelttiği suçlamalara göre, Jim toplantılarda istenmeyen davranışlar sergiliyordu ve kabul töreni sırasında "Şu boktan işi bir an önce halledelim!" diyerek törenin ciddiyetini yerle bir etmişti. Tom Scala, toplantı sırasında bu küfürlü ifadenin Chick tarafından tekrar edilmesini protesto etti. Jim ise çok öfkelenmişti ve kendisini savunmak istedi. Kontrol etmekte zorlandığı bir ses tonuyla diğer üyelere çok da farklı bir tavır sergilemediğini anlattı. Chick ona karşı çıkmaya kalkınca, Jim kendini tutamadı ve "Başkanın görevinden alınmasını talep ediyorum!" diye bağırdı. Tom Scala bu teklifi destekledi. Tüm bu olup bitenler karşısında Chick sakın görünüyordu ve meselenin tartışılmasını istedi. Tony Cardio, tüzükte görevden almayla ilgili bir hüküm bulunmadığını söyledi ve böyle bir hükmün tüzüğe eklenmesini önerdi. Chick, başkanın görevden alınması için ortada ciddi suçlamalar olması gerektiğini söyledi. Bunun üzerine Jim, başkanın toplantı sırasında sergilediği tavırların ve diğer üyelere karşı tutumunun kabul edilebilir olmadığını söyledi. Doc, Jim'den önerisini geri çekmesini rica etti ve tüzükte başkanın görevden alınmasıyla ilgili bir değişikliğin yapılmasını önerdi. Jim buna karşı çıktı ve üyelerin çoğunluğunun böylesi bir öneriyi kabul etmesinin başkanı görevden almak için yeterli olacağını savundu. Bu arada Tom Scala, Jim'in dediklerini desteklerken aslında ciddi olmadığını söyledi ve önerinin geri çekilmesini savundu. Doc, üyelerin dörtte üçünün onay vermesiyle başkanın görevden alınabilmesini önerdi. Paul DiMatia böylesi bir düzenlemeyle isteyen herkesin istediği zaman başkanın görevden alınmasını talep edebileceğini söyledi. Onun fikrine göre göre, başkana yönelik suçlamalar önce hukuk işleri komitesine sunulmalı, komite de vardığı sonuçları kulübe açıklamalı ve sonrasında Doc'ın önerdiği türden bir oylama yapılmalıydı. Doc, bu değişikliği kabul ederken Tony Cardio buna karşı çıktı ve isteyen her üyenin böylesi bir teklifi gündeme ge-

tirebilmesini savundu. Sonunda, Doc'ın teklifi Paul'un önerdiği değişikliklerle beraber üyeler tarafından kabul edildi.

Chick Morelli'yi başkanlıktan alma fikri aslında yen bir durum değildi. Tony Cardio sessizce bazı üyelerin kulaklarına böyle laflar fısıldıyordu fakat bu toplantı için özel bir eylem planlamamıştı. Doc, kendi etrafında toplanmış okumamış gençleri Chick'in görevden alınması için teşvik etmiş olsaydı, Chick'in başkanlıktan alınması hiç de zaman almayacaktı ancak kendisi tam tersi bir tutum sergiledi. Doc'ın bana anlattığına göre, her ne kadar Chick'ten hiç hoşlanmasa da onu böylesi bir utanç verici durum içerisinde bırakmak istemiyordu.

Bu toplantıda, Tony Cardio'nun eline Chick'i devirme fırsatı geçmiş olsa da kendisi bu fırsatı değerlendiremedi. Chick'in görevden alınması için teklif sunulduğunda, Tony'nin bu teklifin hemen oylanmasını zorlaması gerekiyordu. Ancak teklif sunulduğunda, o böylesi bir çabaya girişmek yerine işin hukuki yönlerine takılı kaldı. Eğer her şeyin hukuka uygun bir biçimde yapılmasında kararlıysa da, Chick'in istifa etmesini talep eden alternatif bir öneri sunması gerekiyordu zira böylesi bir durum karşısında Chick'in karşı koyacak bir gücü bulunmamaktaydı. Tüzüğün değiştirilmesine yönelik külfetli bir prosedürü gündeme getirerek Tony aslında kendi ayağına kurşun sıkmıştı. Doc ile Paul'un yapılacak tüzük değişikliğinin çerçevesini belirlemesiyle beraber Chick'in konumu tekrardan güvenceli bir hale gelmişti. Daha sonraki toplantılara kadar geçen dönemde, Chick'in görevden alınmasını savunanlar kulüp içerisinde kendilerine destek bulmaya çalıştılar ancak Doc ile okumamış gençlerin desteğini alamadıklarından Chick'in düşmesi için gerekli olan dörtte üçlük oyu bulamadılar.

Tüm bu yaşananlar Chick'in aklını başına getirmiş gibi görünüyordu. Artık toplantılarda yeni kurallar koymak yerine, "Sonuç olarak karar sizin arkadaşlar. Ne istiyorsanız ona karar vereceksiniz" gibi laflar ediyordu. Ancak Chick'in eski kavgacı kimliğine bürünmesi için çok fazla zaman geçmesi gerekmedi.

Yaz tatili vesilesiyle Temmuz ayında kulübün faaliyetlerine Eylül ayına kadar ara verilmişti. İlk dönemin sonunda yaşanan fırtınalı tartışmalar sebebiyle, pek çok üye kulübün tekrardan faaliyetlerine devam edeceğinden şüpheliydi. Böylesi bir ortamda Doc bana yazın sonuna doğru Chick ile aralarında geçen bir olayı anlattı:

Üçer kişilik takımlar halinde *La Mora*¹⁷ oynuyorduk. Chick ile ben takımların son oyuncularıydık. 12 puan alan oyunu kazanacaktı ve sıra ben ile Chick'e geldiğinde durum 11'e 3 bizim aleyhimizydi. Ama ben üst üste dokuz puan aldım ve böylece oyunu kazandık. Chick çok öfkelenmişti. Ağzına geleni söylüyordu. Ben ise gülüp geçtim, söylediklerinin şaka olduğunu düşünüyordum... Bir süre sonra gruptan ayrılıp Norton Sokağı'ndaki bir kapı eşiğinin önünde oturdum. Chick yanıma geldi ve yüzüme bir tokat attı. Ona, "Eğer bir daha bana tokat atarsan sana bunu ödetirim" dedim. O da beni ikinci kez tokatladı... İlk tokadı attığında çok önemsememiştim ama kinci tokatla beraber gözüm döndü. Sokak boyunca onu kovaladım ve bir duvar dibinde onu sıkıştırdım. Chick arkasını duvara vermiş bir haldeyken omzuna bir yumruk geçirdim. Eğer sokak ortasında olsaydık çenesine bir yumruk indirebilirdim ama arkasını duvara vermişken böylesi bir yumrukla kafasını duvara vurabilir ve kafası paramparça olabilirdi... Chick uzun bir süre boyunca omzunun hemen altında bir morlukla dolaştı. Kolu nu kımıldatmadığından iki gün işe gidemedi. Aslında ben de endişelenmiştim. Acaba adamı sakat mı bıraktım diyordum. Kendimi böyle kaybettiğim için üzgündüm ama o da benim sinirlerimi zıplatmıştı... O olaydan sonra benimle tam üç hafta konuşmadı.

5. İkinci Dönem

Eylül ayında tekrar açıldığında, kulübe olan ilgi epey bir azalmış durumdaydı. Toplantıya düzenli olarak katılanlar Chick Morel-

17 T.S.N.: Kökenleri Roma İmparatorluğu'na kadar giden ve özellikle İtalya'da oynanan bir oyun. Genellikle karşılıklı iki kişiyle oynanan oyunda, oyuncular tek elleriyle sıfırdan beşe kadar olacak bir biçimde parmaklarını gösterirlerken aynı anda, gösterilen iki eldeki parmakların toplamını bağırarak tahmin ederler. Tahmini doğru olan puan alır.

li, Pat Russo, Joe Gennusi, Phil Principio, Tom Scala ve Lou Danaro'dan ibaretti. Paul DiMattia bir gece işinde çalışmaya başlamıştı ve kulüp tarafından kendisine izin verilmişti.

Tony Cardio üst üste üç toplantıya gelmeyince, “meşgul” olduğu gerekçesiyle ona da izin verildi. Angelo Cucci de aidatlarını ödeyemediği için toplantılara gelmiyordu. Toplantıya gelmemeleri konusunda diğer bazı üyelerin de kendilerine göre gerekçeleri bulunmaktaydı ve bu durum, kulübün onlar için çok fazla bir önem arz etmediğini gösteriyordu. Doc'ın katılmadığı bir kulüp toplantısından sonra aynı akşam Chick, Doc'ı Jennings Kafe'de gördü:

CHICK: Bu akşam neredeydin?

DOC: Önemli işlerim vardı.

CHICK: Hep böyle diyorsun... Toplantılara gelsen iyi olur yoksa atılırsın.

DOC: İki toplantıya gelmeyip üçüncüsüne geleceğim. Böylece sen de hiçbir şey yapamayacaksın.

CHICK: Sen öyle san.

DOC: Peki, eğer bana inanmıyorsan, ufak bir bahse girelim istiyorsan. Bakalım ne olacak. Tüzüğü değiştirmeden beni atamazsın. Tüzüğü değiştirmeye kalkman için de hiçbir dayanağın yok.

CHICK: Göreceğiz bakalım ne olacak.

DOC: Bahse girelim mi?

CHICK: Hayır... Ama toplantılara gelirsen iyi edersin.

Bu konuşmadan kısa bir süre sonra Doc bilerek üst üste üç toplantıya katılmadı ve kulüpten atıldı. Lou Danaro ile Fred Mackey kulüpte üye olarak kaldılar ama onlar da iki arada bir deredelerdi. Kulübün genç hukukçu üyelerinden birinin seçimlerde aday olmak istemesiyle Lou, kulübün siyasi bir örgüte dönüşeceğini düşünüyordu. Fred ise şunu demişti: “Yardım maksatlı olması bu kulüp için en iyisi. Para pul işleri hiç hoşuma gitmiyor.”

Kulübün tekrardan canlanması için Chick elinden gelen tüm çabayı gösterdi. Sonbaharda yapılan ilk toplantıda Chick şunları demişti:

Her zaman diplomatik davranmadığının ben de farkındayım. Kulüpte çok sayıda düşmanım olduğunu da biliyorum. [Paul DiMatia bu sırada alçak bir sesle “Düşmanlarından bir ordu çıkar” dedi.] Kulüpte düşmanlarımın olmasından hiç şikâyetçi değilim, işleri daha da heyecanlı hale getiriyor çünkü... En büyük diplomatların bile düşmanları vardır. Düşmanlarım olmadan ben kimim ki? Ama size şunu söylemem gerekiyor arkadaşlar, ben her zaman için İtalyan Topluluğu Kulübü’nün iyiliğini istiyorum. Sizden de bunu hep hatırlamanızı rica ediyorum.

Chick bu konuşma sonrasında kulübün lise öğrencilerine yönelik bir hitabet yarışması düzenlemesini önerdi. Ödüllü olacak bu yarışmanın para ödülü bağışlarla toplanacaktı ve sadece yüksekokula başladığı takdirde bu para kazanan kişiye verilecekti. Chick şöyle demişti: “Sonuçta yaşadığımız toplum için bir şeyler yapmak kulübümüzün amaçlarından biri arkadaşlar. Bence bu yarışma eğitim görmeyi teşvik edeceği için kulübümüzün bu amacına hizmet edecektir.”

Diğer üyeler çok fazla ilgi göstermeden Chick’i dinlediler ama karşı bir önerileri olmadığından yarışmanın yapılması kabul edildi. Katılacaklar için “tercih edilen konular” olarak üç başlık belirlendi: “İtalyan kökenli Amerikan Gençliğinin Yükselişi”, “Amerikan Sivil Hayatına İtalyanların katkıları” ve “Meşhur bir İtalyan Kökenli ABD Vatandaşı.”

Chick, Patsy Donato’yu yarışma komitesinin başına getirirken Joe Gennusi ile Phil Principio’yu Patsy ile çalışmaları için görevlendirdi. Ancak Patsy kısa bir süre sonra işinden zaman kalmadığı için kendisini komite işlerine veremediğini söyleyerek affını istedi. Bunun üzerine Joe komitenin başına getirildi.

Yarışma için para toplama ve yarışmanın kamuoyuna duyurulması işleriyle sadece Chick ile Joe uğraşıyordu. Bu yüzden, en

son sonunda Chick yarışmanın iptal edildiğini duyurmak zorunda kaldı. Chick bunu yaparken, üyelerin yeteri kadar heves göstermemeleri ve işbirliğinden uzak tavırları sebebiyle onlara bir tirat çekmeyi de ihmal etmedi. Paul DiMattia araya girerek yarışmanın başarısız olmasından Chick'in sorumlu olduğunu zira kendisinin bir liderden çok diktatör gibi davrandığını söyledi.

Paul ilk kez kulüp başkanına karşı böylesi bir doğrudan suçlama getirmişti. Doc'ın anlattığına göre, kendisi ile dostları Paul üzerinde epey bir çalışmışlardı:

Paul ile beraberken ona hep "Chick'in yaptığı şu işe bak. Hiç de doğru bir şey değil" gibi laflar ediyordum. O da dediklerimin doğruluğunu kabul ediyordu. Sonra bizim çocuklar da benzer laflar ediyordu ve Paul yine onaylamak durumunda kalıyordu... Sonuçta insan doğru olduğunu düşündüğü şeylerin yapılmasını ister. Sen de ona yapılan şeylerin doğru ve yanlış yanlarını gösterirsen o da seni onaylar... Ama Chick'i başkanlıktan düşürmek gibi bir derdim yoktu. Böylesi bir darbe bir insanın tüm bir hayatını mahvedebilir. Beni tek rahatsız eden, etraftaki insanlara sürekli hava atmasıydı. Bu yaptıklarının yanına kâr kalmasını istemiyordum sadece.

Chick özellikle Tom Scala'ya karşı haşın davranıyordu ve Doc ile arkadaşları Tom ile de konuşuyorlardı. Angelo ile Doc, Phil Principio'nun en yakın arkadaşları oldular. Böylelikle, Paul, Tom ve Phil de kulüpteki okumamış gençler hizbine katılmış oldular. Ancak Doc kulüpten atılmış olduğu için muhalefet örgütlü bir halde değildi. Ancak Chick'in liderliğine karşı huzursuzluğun giderek büyüdüğü de ortadaydı.

Ne zaman zor durumda kalsa, Chick yeni bir fikirle kulübün karşısına çıkıyordu. Hitabet yarışmasının iptal edilmesinden sonra yapılan ilk toplantıda, Chick konuşmasına şöyle başlamıştı:

Bu kulüpte neyin yanlış olduğunu bilmiyorum ama eğer sorun başkansa, memnuniyetle istifamı sunabilirim. Bu konuda

gerçekten ciddiym beyler. Bunun hakkında uzun uzun düşündüm. Eğer istediğiniz buysa, bu akşam başkanlıktan istifa edeceğim. Ama kulüpte kalmaya devam edeceğim, tabii eğer siz de buna onay vererseniz.

Tom Scala, Chick'e kendisine baktığında yanlış bir şey görüp görmediğini sordu. Chick ise cevap olarak şöyle dedi: "Bu soruya cevap veremem. Doğanın kanununa göre her insan önce kendisini düşünür, sen de bilirsin bunu. Hiçbir insan kendi aleyhinde hükümlerde bulunamaz." Kimsenin istifa etmesi yönünde bir girişimi olmadığını gören Chick, toplantının diğer olağan gündem maddelerine geçti. Bunların bir sonuca bağlanmasından sonra Chick ayağa kalktı ve ceketini çıkartıp oradakileri şaşırtacak bazı şeyler anlatacağını söyledi: "Eğitimli insanlar olarak, bence devlet işlerine ilgi göstermemiz bizim sorumluluklarımızdan birini oluşturuyor. Siyaset yapmamız gerektiğini düşünmüyorum ancak eğitimli insanlar olarak seçimlerdeki adayların niteliklerini önümüzdeki toplantılarda ele almamız gerektiğini düşünüyorum."

Tom Scala buna itiraz etti: "Burada yapacaklarımızın sadece entelektüel faaliyetler olacağını düşünüyordum. Ama sen şimdi kulübe siyaset sokuyorsun."

Chick ise cevap olarak şöyle dedi: "Ama içinde olduğumuz toplumu daha iyi bir hale getirmek kulübümüzün amaçlarından biri. Cornerville'in belediye meclisinde ve başkentte en iyi şekilde temsil edilmesini sağlamak bizim amaçlarımızdan biri olmalı."

Hukuk eğitimi alan üyeler topluca Chick'in bu önerisine arka çıktılar. Chick, kulübün seçimdeki adaylara açık mektuplar yazıp belli konularda bir duruş sergilemelerini talep etmesi gerektiğini önerdi. Yeni bir umumi yüzme havuzu inşa edilmesi ve mahalledeki parkların iyileştirilmesi için kulüp siyasetçiler üzerinde bir baskı kurabilirdi.

Leo itiraz etti: "Bence siyasetten uzak durmalıyız çünkü ku-

lûpteki herkesin farklı siyasi görüşleri var. Herkesin desteklemek istediği farklı isimler var ve kulüpte siyaset konuşmaya başlarsak hiçbir yere varamayız.”

Joe ise, “Adaylara bir destek sunmadan belli konularda uzlaşmamamız için ortada bir neden görmüyorum” diye cevap verdi.

Tom Scala en başta Chick’in önerisine karşı çıktı ama Chick kulübün hiçbir adaya destek sunmayacağını söyleyince ikna oldu. Chick şunları da ekledi: “Ama eğer bir siyasetçi halkı kandırıyorsa halkı bu konuda bilgilendirmek de bizim görevimiz olmalı.”

Yapılan oylamada, Chick’in önerisine karşı oy kullananlar sadece Leo Marto, Jim Filippo ve Art Testa oldu.

Leo, toplantının ardından Jennings Kafé’de toplandıklarında Tony’yi sıkıştırmaya başladı:

LEO: Diyelim ki, bir arkadaşın seçimlerde aday ve eğer seçilirse seni de göreceğini söylüyor, dolayısıyla, sen de onu destekliyorsun... Sonra ben geliyorum ve benim bir arkadaşımın daha iyi bir aday olduğunu ve seçilmesi gerektiğini sana gösteriyorum. Oyunu değiştirir misin?

TONY (*tereddütlü bir biçimde*)... Hayır... Elbette değiştirmem.

LEO: O halde?

Bir sonraki toplantıda, kendi alanı üzerine konuşma yapma sırası Vincent Pelosi’deydi. Vincent kendi mahallesi Westland’de adaylığını koymayı düşünüyordu ve kendisine ayrılan zamanı bu seçim etrafında dönen siyasi tartışmaları anlatarak kullandı. Konuşması bittiğinde Chick herkesin fikrini söylemesini istedi. Kimseden ses çıkmayınca, Chick kendisi söz aldı ve önceki toplantıda siyaset konusunda ortaya koyduğu fikirleri tekrarladi. Konuşma sırasında kimsenin lafa karışmasına izin vermedi ve konuşması bitince de toplantıyı bitirdi. Lou Danaro ile Angelo Cucci bana Chick’in kendi mezarını kazdığını söylediler. Bu

toplantıdan sonra kulüpte bir daha siyasi konular tartışılmadı. Vincent Pelosi de toplantılara gelmeyi bıraktı.

Ocak 1938'de yapılacak kulüp seçimleri yaklaştıkça, kulüpte yeniden bir canlanma oldu. Muhtemelen farklı bir başkanın seçilme ihtimali üyelerin kulübe olan ilgisini arttırmıştı. Aralık ayında ise Doc kulübe geri alındı. Kendisi bana bu olayı şöyle anlatmıştır:

Pat Russo, Joe Gennusi ve Chick ile beraber bir akşamla arabayla dolaşıyorduk. Pat ile Joe kulübe dönmem için beni ikna etmeye çalışıp durdular. Chick de geri dönmemi istedi. Bunu içinden gelerek mi söylüyordu emin değilim. Diğer arkadaşlar dönmemi isteyince o da galiba böyle söylemek zorunda kalmıştı... Kulüpte Fred Mackey ile Lou Danaro da tabii dönmemi isteyenlerdendi... Ben de, Chick'i çok fazla ciddiye aldığım için kulüpten ayrı kaldığımı düşündüm ve geri dönme kararı aldım.

Leo Marto'nun, ihraç edilmesinin cezası olarak Doc'ın üst üste sekiz toplantıya gelmesini ve bu sekiz haftalık süre geçene kadar başkanlığa aday olamayacağını şart koşan önerisi kabul edilince, Doc'ın kulübe geri alınması oylandı ve Doc kulübe geri döndü. Bu düzenlemeyle Doc, Ocak ayında yapılacak başkanlık seçiminde adaylığını koyamayacaktı.

Aslında daha Ekim ayından önce bile başkanlık seçimi için kimi üyeler belli manevralara girişmeye başlamışlardı. Doc'ın bana anlattığına göre, Tony Cardio, üyeleri Chick Morelli'nin tekrar seçilmesi için ikna etmeye uğraşıyordu. Chick'i başkanlık görevinden almaya çalıştığı geçtiğimiz ilkbahardan sonra, Tony nedense çok keskin bir dönüş yapmıştı. İkisinin arasında bir şeyler geçip geçmediğini hiçbir zaman öğrenemedim. Ancak hangi nedenlerle hareket ediyor olursa olsun, Tony kısa bir süre sonra Chick'in yeniden başkan seçilme şansı olmadığını ayırdına vardı.

Doc Aralık ayında bana, başkanlık seçiminde aday olması beklenen Joe Gennusi'nin gerçekten başkan olmak istediğini ve

bu konuda Chick'in de desteğini aldığını anlattı. Lou, Fred, Art, Patsy ve Tom Doc'a, aday olması mümkün hale gelene kadar seçimleri erteletmek istediklerini söylediler ama Doc onların böyle bir şey yapmasına karşı çıktı.

Seçimden bir hafta kadar önce bazı kulüp üyeleri Jennings Kafé'de toplanmışlardı. Chick, Pat Russo ve Joe Gennusi bir masada otururlarken Doc, Angelo Cucci ve Fred Mackey ise bir başka masada oturuyordu. Doc bana o günü şöyle anlatmıştı:

İlk kez kulüpteki hizipler arasındaki ayrım kendisini böyle açık-tan gösteriyordu. Chick beni masasına davet etti ve başkan olarak kulüpte kimi görmek istediğimi sordu. Ben de ona, "Bizim için fark etmez ama Art Testa'nın başkan yardımcısı olmasını istiyoruz" dedim. Bu konuda el sıkıştık. Chick, Art'ın başkan yardımcılığı için bana söz verdi... Joe Gennusi önümüzdeki dönem siyasi kampanyasıyla meşgul olacaktı ve toplantılara sık sık gelemeceğinden onun yerine Art'ın toplantılara başkanlık edeceğini hesaplamıştık. Sanırım onlar da bu durumun farkındaydı.

Seçim akşamı, Tom Scala dışında tüm üyeler toplanmıştı. Kulübe yeni üye olmuş, Joe Gennussi'nin yakın arkadaşı Al Marotta da toplantıdaydı. Leo Marto, Joe Gennusi'yi başkanlığa aday gösterdi ve hemen ardından başka aday kabul edilmeyeceği ilan edildi. Doc'ın hizbi bu karara herhangi bir itiraz getirmedi.

Chick başkan yardımcılığı için adayların belirlenmesini istedi. Pat Russo, Tony Cardio'yu aday gösterdi. Doc ve hizbindeki üyeler şaşkına dönmüşlerdi. Kısa süreli bir sessizlik yaşandı. Daha sonra Fred Mackey, Art Testa'yı başkan yardımcılığına aday gösterdi. Art bu görevi yerine getiremeyecek kadar meşgul olduğuna dair birkaç laf etti ancak Fred onunla konuşunca aday olmayı kabul etti. Başkan yardımcılığı için oy pusulaları dağıtıldı. Pusulalar işaretlenince, tüm pusulalar bir araya getirildi. Başkan Morelli oyları sayarken diğer üyeler de dikkatle onu izliyorlardı. Chick oyların sekize sekiz eşit olduğunu ilan etti. Chick tereddüt içindeydi ve yeni bir oylama yapmanın iyi bir

fikir olabileceğini söyledi. Anca Doc ile arkadaşları sonucu belirleyecek oyun başkan tarafından verilmesi gerektiği konusunda ısrar ettiler. Bu ısrar karşısında Chick ayağa kalkıp konuşmaya başladı. Öncelikli olarak, verdiği kararın nedenlerini açıklayacağını söyledi. Üyeler kendisini zor bir durumda bırakmıştı ancak o her zaman için kulübün çıkarları doğrultusunda hareket ediyordu ve kişisel sebeplerin başkan yardımcısının kim olacağına karar verirken bir etkisi olmayacaktı. Başkan yardımcısı için bu işe en uygun kişiye, kulüp için en çok çalışana ve ileride de en çok çalışacak olana, yani Tony Cardio'ya oyunu verecekti. Doc ile arkadaşları beyinlerinden vurulmuşa dönmüşlerdi. Pat Russo oy birliğiyle yeniden kulübün mali işler sorumlusu oldu. Ben de sekreter olarak seçildim.

Çeşitli üyelerle yaptığım konuşmalar sonucunda başkan yardımcılığı seçiminde oy dağılımının şu şekilde olduğunu güvenle söyleyebilirim:

Tony Cardio

Chick Morelli

Tony Cardio

Art Testa

Pat Russo

Joe Gennusi

Leo Marto

Jerry Merluzzo

Jim Filippo

Al Marotta

Art Testa

Doc

Fred Mackey

Lou Danaro

Angelo Cucci

Patsy Donato

Phil Principio

Paul DiMatia

Bill Whyte

Art Testa'nın jest olarak rakibine oy vermesi oylamanın eşitlikle sonuçlanmasına ve dolayısıyla da seçimi kaybetmesine yol açmıştı. Art'ın ismi diğer tarafa yazıldığı takdirde, kulüp içindeki bölünme tam haliyle ortaya çıkmaktadır.

Birkaç ay sonra Chick, Tony ile Art arasında yaptığı tercih hakkında benimle şöyle konuştu:

Tony'den hoşlanmam. Hatta ondan nefret ediyorum. Ancak kişisel hislerimin vereceğim kararın etkilemesine izin veremedim. Bence Tony daha eğitimli ve daha zekiymiş ve kulüp için daha fazla şey yapmıştı.

Chick'e ayrıca Art Testa'yı destekleyeceğini söyleyip söylemediğini de sordum:

Hayır, asla öyle bir şey demedim. Bir keresinde, hiçbir seçimde Tony Cardio'ya oy vermeyeceğimi söylemiştim ama toplantı sırasında bu kararımı değiştirdim... Üyenin biri, sırf Tony elinden bir kızı kaptığı için Art'ın aday olup Tony'yi seçimde geçmesini istiyordu. Bu yaklaşım hiç de doğru değil Bill. Ve başka bir şey daha var. Bay Testa aday olmak istememişti, bu işi yapabileceğini düşünmüyordu. Kararımı verirken bunu da göz önünde bulundurdum... Diğerlerinin Tony'yi mağlup etmek için bu kadar hevesli olduklarını görmek içimdeki maceracı kişiliği de canlandırdı. Sırf onlar hedeflerine ulaşmasınlar diye oyumu Tony'ye verdim.

Evet, Tony'yi çocukluktan beri tanıyorum... Tony defalarca güvenilirmez biri olduğunu bana ispatladı. Benimle arkadaş olmak istiyordu. Ben de ona, "Bunun için senin bana yakınlaşman gerekiyor" derdim... Ama en nihayetinde oyumu verirken kişisel hislerimin beni etkilemesini istemiyordum. Kulüp için en iyisi neyse onu istiyordum.

Chick'in Tony'ye güvenmediğini söylemesinin altında yatan nedeni Doc'a sorunca, o da bana şunları anlattı:

Tony, seni kulübe sokmaya çalışırken üye olmana karşı çıkanlardan biriydi. Bir akşam Chick ile beraber onu Jennings Kafé'de yakaladık ve kendisiyle birkaç saat boyunca tartıştık... En sonunda bize, "Eğer siz bu konuda böyle düşünüyorsanız, belki de ben hatalıyım" dedi. Yani senin için lehte oy kullanmaya ikna olmuştu... Ama toplantı zamanı gelip de, üyelik komitesi senin hakkındaki raporunu sunmaya başladığında, Tony senin hakkında ileri geri konuşmaya başladı. Ona ipin ucunu kaçırdığını söyledim ve tek yapması gerekenin üyelik komitesinin Bill'in üye olmasını neden uygun bulduğunu açıklamak olduğunu söyledim. Dediklerim tüzüğe uygun muydu bilmiyorum ama Chick de beni destekledi ve o da zırvalamayı kesti.

Tek söylediği üyelik komitesinin senin üyeliğini desteklediği oldu... Ama gitti oylamada gene sana karşı oy kullandı ve bir oyla üyeliğin reddedildi. Daha sonra “Hayır” oyu kullandığını inkâr etti ama yalan söylüyordu. Her şeyi düşünmüştüm o sırada Bill. Tony’nin yanında oturan bizim çocuklardan birine Tony’nin hangi oyu verdiğine bakmasını söylemiştim. Tony’ye bunu anlatınca, o da bana önce “Hayır” yazdığını ama daha sonra üzerini çizip yerine “Evet” yazdığını söyledi. Aklı sıra benimle dalga geçiyordu... Oylamadan sonra Chick de çok öfkelenmişti. “Cardio sözünde durmadı. O güvenilmez biri” dedi... Başkan yardımcısı seçiminden sonra Chick’e bu laflarını hatırlattım.

Doc’a ayrıca Chick’in Art Testa konusunda verdiği sözü tutup tutmadığını da sormuştum:

Chick sözünü tutmadı. Bunu bilmem benim için yeterli... Dün Angelo Cucci ile de konuştum, Jennings Kafé’de konuştuklarımızı hatırlıyor mu diye. O da benim anlattıklarımın aynısını söylüyordu... Ayrıca seçimden sadece bir hafta önce Chick, Tony’ye asla oy vermeyeceğine dair yemin de etmişti.

Tony’yi aday gösteren Pat Russo olduğuna göre, Tony’nin aday olacağını Chick de biliyor olmalıydı. Pat, Chick’in en yakın arkadaşıydı ve Chick ne yaparsa yapsın onu hep destekledi. Görünüşe göre, Chick asıl niyetini açıklamak zorunda kalmayacağını düşünerek her iki tarafa da kendisini yakın göstermişti. Ondan kimin başkan yardımcısı olacağına karar vermesi istendiğinde, ortaya koyduğu nedenler de ayrıca önemlidir. Chick ilk olarak, Tony’dan nefret etmesi ve onu güvenilmez bulması şeklindeki kişisel düşüncelerini bir kenara koymuştur. Oysaki bu düşünceler, tüm üyeler tarafından öyle ya da böyle sevilen biri yerine üyelerin yarısının nefret ettiği ya da güvenmediği birini başkan yardımcısı seçmenin yanlış bir yaklaşım olduğunu savunmak için de kullanılabilirdi. Kişisel olmayan nedenler için ise Chick, Tony’nin üstün zekâsının ve kulübe geçmişteki ve gelecekteki olası hizmetlerinin altını çizmişti. Ancak Tony kulübün ikinci döneminin başından seçimlere kadarki süreçte kulü-

be çok az ilgi göstermiş ve toplantılara pek katılmamıştı. Ayrıca arkadaşları Art'ın zekâsına büyük saygı duyuyorlardı ve hiçbirisi Tony'nin ondan daha zeki olduğunu kabul edecek değildi. Ancak en nihayetinde Tony okumuş bir gençken Art okumamış bir gençti. Doc konuyla ilgili düşüncelerini bana şöyle anlatmıştı:

Chick'in yaptığı konuşmayı hatırlıyor musun? Başkan yardımcısının daha zeki ve okumuş biri olmasını gerektiğini söylemişti... Eğer bizim kulüpte bir mevki için iki aday varsa ve iki adaydan biri okumuş bir gençse, diğeri de köşebaşı delikanlıysa, okumuş gençler her seferinde okumuş gence oy verirler... Eğer oy vermezlerse, aldıkları yükseköğrenimin bir faydasını görmediklerini itiraf ediyormuş gibi hissederek kendilerini.

6. Çözölme

Tony Cardio'nun başkan yardımcısı olarak seçilmesi kulüpte büyük çalkantılara yol açtı. Doc olanları şöyle anlatmıştır:

Chick, Tony'ye oy verdiğini açıklayıp konuşmasını bitirdikten sonra Art söz aldı ve bir özür beklediğini söyledi. Chick ise sadece aklından geçenleri samimi bir şekilde anlattığını ve niye özür dilemek zorunda olduğunu anlamadığını söyledi. O günden sonra Art, Chick ile hiç konuşmadı.

Toplantıdan sonra ben de Chick'in yakasına yapıştım ve ona hakkında düşündüklerimi anlattım. O ise cevap olarak, “Zor bir durumda kalmıştım” dedi... Ona bir daha asla kendisine güvenmeyeceğimi söyledim. “Beraber gene bowling oynarız, birbirimize “Merhaba”, “Hoşça kal” deriz ama asla arkadaş olmayız” dedim... Adam sözünden dönmüştü Bill. Bu bana yeter de artardı bile.

Doc'ın arkadaşları da aynı şekilde rahatsız oldular. Art Testa'nın en yakın arkadaşı Patsy Donato seçimden kısa bir süre sonra kulüpten ayrıldı.

Tony Cardio, bir sonraki toplantıda sürpriz bir biçimde başkan yardımcılığından istifa edeceğini açıkladı. Kendisinden bir açıklama istenince o da, Chick'in İtalyan Gençliği Cemiyeti kızları da dâhil olmak üzere orada burada herkese kendisinin

Tony'yi başkan yardımcısı olarak seçtiğini söylediğini ve bundan çok rahatsız olduğunu anlattı. Chick sadece şaka yaptığını söyledi ve Tony'den özür diledi. Tony istifasını geri çekmeye ikna oldu ancak bu olay Chick ile Tony'nin aralarının gene açıldığını gösteriyordu.

Kulübe başkan olarak seçilen Joe Gennusi okumuş bir gençti ama köşebaşı delikanlılarına olan tavrı Chick'ten ya da Tony'den çok daha farklıydı. Kulüpteki okumuş gençler ile okumamış gençler arasındaki sürtüşme üzerine konuşurken Joe bana şunları anlatmıştı:

Cornerville'deki okumamış gençlerin aşağılık kompleksi vardır. Çok fazla eğitim görmedikleri için kendilerini aşağıda görürler... Aslında üniversiteye gitmeden önce okumuş gençlerin de böyle kompleksleri vardır ama üniversiteye başlayınca bundan kurtulmaya çalışırlar. Bu kompleksi aşmak için, aldıkları eğitimden öğrendikleriyle büyük büyük laflar ederek insanları etkilemeye çalışırlar. Okumamış gençler de doğal olarak bu duruma içerlerler... Ben iki grupta da iyi geçinebiliyorum, niye böyle biliyor musun? Çünkü okumamış gençlerle asla aldığım eğitimden bahsetmem veya belli niteliklere sahip olmak için illa üniversite eğitimi gerektiğini iddia etmem... Köşebaşı delikanlıları arasında gerçekten zeki adamlar var, okumuş gençler arasında da bazı mankafalar var.

Başkan Gennusi'nin ilk resmi faaliyetleri Doc'ın hizbinin gönlünü almaya yönelik oldu. Başkanlıkta Joe'yu desteklediği için, hukuk işleri komitesinin başına Joe'nun Chick'i getireceği rivayet ediliyordu. Joe, Chick ile Tony'yi hukuk işleri komitesine aldı ancak komitenin başına Doc'ı getirdi. Art Testa üyelik komitesinin başına getirilirken, Fred Mackey, Tom Scala ve Angelo Cucci de yönetim kuruluna alındı. Doc ile arkadaşları tüm bu olup bitenlerden etkilenmişlerdi.

Kulübün ilk döneminde sahnelenen *Night of Horror* oyunu kulübün tanıtımına olağanüstü bir katkı sağladığından, Joe üyelere yeni bir oyunun sahnelemelerini istedi. Joe, oyunun seçi-

nı ve sahnelenmesi işini Doc, Fred Mackey ve Art Testa'ya verdi.

Üyelerle tek tek konuşan Joe, rol alma konusunda sadece Doc, Phil Principio, Pat Russo, Fred Mackey ve Tony Cardio'nun gönüllü olduğunu öğrendi. Chick çok meşgul olduğunu söylerken, Paul DiMattia sadece ufak bir rol alabileceğini belirtti. Oyundaki kadın roller üzerine bir tartışma yapılırken Chick şunları söylemişti:

Herhangi bir kadın oyuncu oynatmamalıyız. Gerçekten etki-leyiciliği olan, yani sahnede bir duruşu olan bir oyuncu bulmalıyız. Bazılarınız bu fikrimi beğenmeyebilir ama bence toplumsal açıdan tanınmış bir kadın oyuncu bulmalıyız. Böyle bir şey yaparsak, kulübün itibarı daha da artar. Daha önce A ile B yerlerinden [doğu yakasındaki iki yerden bahsediyor] kadın oyuncular oynatmıştık. Şimdi ama artık X ile Y yerlerini [şehrin banliyö ilçeleri] fethetmemiz gerekiyor... Bay Cardio Bayan Masucci'yi tanıyor. Onunla konuşarak Clarion Kulübü'nden iki kadın oyuncuyu sahneleyeceğimiz oyunda oynatabilir.

Ancak daha öncesinde, Doc'ın önerisiyle üyelerin tanıdığı kulüplerden kızların davet edilip oyundaki kadın rolleri için denemelere girmelerine zaten karar verilmişti. Chick, bu planı değiştirmeleri konusunda üyeleri ikna edemedi. Chick, Tony ve diğer okumuş gençlerin oyuna sonradan çok fazla ilgi gösterme nedenlerinden biri de muhtemelen buydu.

Aynı sıralarda, Felix DiCarlo'nun yönetmenliğinde İtalyan Gençliği Cemiyeti de bir oyun üzerinde çalışıyordu. Cemiyet oyun için kulüpten gönüllüler rica etse de, kendi oyunlarına yoğunlaşmaları gerektiği gerekçesiyle kulüp bu ricayı reddetti. Bunun üzerine, bir sonraki toplantıda Tony Cardio kulübün sahneleyeceği oyundan affını istedi:

TONY: Geçenlerde Felix DiCarlo ile konuşuyorduk ve İtalyan Gençliği Cemiyeti'nin sahneleyeceği oyunun ilk perdesinde tam bana göre ufak bir rol olduğunu söyledi. Bu rolün benim için olduğunu düşünüyordu. Sadece tek bir erkek oyuncuya ihtiyaçları varmış... Nasıl bir cevap vereceğim konusunu

sizlere bırakıyorum çünkü kulüp, cemiyetin oyununa katılmama kararı aldı ve ben de bu karara karşı çıkmak istemiyorum.

CHICK: Bay Cardio'nun kararı bizlere bırakmasına hiç de gerek yok. Böyle bir karar sonuçta özgür iradeyle ilgili. Bir insanın vicdanına tekel koyamayız.

DOC: Kulüp, cemiyetin oyununa katılmama kararı almıştı ve Bay Cardio konuyu öncelikle bizim dikkatimize sunarak bence iyi niyetli bir tavır sergiliyor. Bence içimizden bir kişinin bu oyunu gitmesi gerekiyor ve bu kişi bana göre Tony olmalı.

PAUL: İtalyan Gençliği Cemiyeti bizim sahnelediğimiz oyuna geçmişte çok yardım etmişti. Ama şimdi biz onlara yardım etmezsek onları yarı yolda bırakmış gibi oluruz.

BAŞKAN GENNUSI: Bu cümleye itirazım var.

ART: Bizim sahneleyeceğimiz oyunda bir soruna yol açmayacağı için Bay Cardio'yu göndermemizde bir sakınca görmüyorum.

PHIL: Evet, geçmişteki yardımları sebebiyle bir şekilde İtalyan Gençliği Cemiyeti'ne bence de yardım etmeliyiz.

CHICK: Sanırım yanlış anlaşıldım. Ben Bay Cardio'nun cemiyetin oyununda rol almasına itiraz etmedim. Ama onu biz gönderdik demememiz gerekiyor. Bir insanın vicdanına tekel koyamayız ki. Kararı verecek olan Bay Cardio olmalı.

BAŞKAN GENNUSI: Bence bunu oylamamıza gerek yok. Sadece üyelerin ne düşündüğünü bilmek istemiştik.

CHICK: Bay Cardio'nun cemiyetin oyununda rol almasına hiçbir itirazım yok. Sadece herhangi bir zorlama olmasını istemiyordum.

TONY: Tamamdır o zaman. Meselenin açıklığa kavuşması beni rahatlattı. Çünkü cemiyetin oyununun ilk denemelerini izledim diye kulübün kararına rağmen onların oyununda oynamayacağım gibi söylentiler etrafta dolanıyordu.

BAŞKAN GENNUSI: Bence, kulüp toplantısında söylenkilere atıfta bulunmanıza gerek yok Bay Cardio.

Oyun için Doc bir yönetmen bulamadığından, oyunun sah-

nelenmesi konusunda birkaç hafta boyunca hiçbir ilerleme olmadı. Şubat ayının sonunda doğru yapılan bir toplantıda, Tony Cardio çok az üyenin ilgi gösterdiğini söyleyerek oyunu iptal etmeyi önerdi.

TONY: Şunu bilmek istiyorum, daha da fazla açık verirse kulüp bu maddi yükün altından kalkabilir mi? Bu oyun için kaç tane bilet satabiliriz?

BAŞKAN GENNUSI: Yanlış bir tutum sergiliyorsun. Önemli olan, kaç tane satabileceğimiz değil. Kaçımızın dışarı çıkıp biletleri satacağı önemli olan.

FRED: Bence her üye 10 bilet satabilir.

TONY: Üyelerin yarısı bile onar bilet satsa iyidir.

BAŞKAN GENNUSI: Yanlış bir tutum bu. Size göre bu işe hiç girmememiz gerekiyor.

TONY: Evet, bu doğru. Şu anda böyle bir işe girmemeliyiz.

BAŞKAN GENNUSI: Geçen sene bu işin altından başarıyla çıkmıştık, neden bu sene de bunu yapamayalım ki? Bay Cardio'nun konuşma tarzı hiç hoşuma gitmiyor. Kulübün yapmak istediği her şeye itiraz ediyor.

TONY: Bu hiç de adil bir yorum değil. Ben her zaman bu kulübün iyiliği için çalışmış biriyim.

PAUL: Evet, doğru. Bay Cardio hep bu kulübün iyiliği için çalıştı. Ama bu olayda yanlış düşünüyor ve başkan da bunu dile getirdi.

CHICK (*ayağa kalkarak*): Bu kulüpte, yapılacak her etkinlik öncesinde büyük büyük laflar ediliyor ama üyeleri zorlayıp onar bilet satmalarını sağlayamazsak, başarılı olmamız mümkün değil. Başarılı olabileceğimize dair inancım sonsuz ama böyle de bir durum var... Bu kulüpte gerçekten uğraşıp didinen birkaç kişi var ve onların hatırına söylemeliyim ki, o kişilerden biri de benim. Ancak insan doğasının belli kuralları vardır. Eğer birileri bir yerde işleri gevşetirse, uğraşıp didinenler de en sonunda onlara ayak uydurur.

Oyunun sahnelenmesi birkaç toplantıda daha gündeme geti-

rildi fakat ilgi gösterenler sadece Joe Gennusi ile Doc'ın hizbiydi. Mart ayı itibariyle, oyun komitesi halen bir yönetmen bulamadığından Doc oyunu iptal etmeyi önerdi. Üyelerin hiçbiri buna bir itiraz getirmedi.

Başkan Gennusi bir sonraki toplantıda, düzenlediği yemekli bir dans gecesine İtalyan Gençliği Cemiyeti'nin tüm kulübü davet ettiğini açıkladı. Biletler çift başına 4,5 dolardı. Fiyatın açıklanmasıyla beraber bazı üyeler gülerken bazıları da başlarını iki yana salladılar. Bu olayın da gösterdiği üzere cemiyetle daha önce varılmış olan “karşılıklı sözlü mutabakat” kapsamındaki etkinliklere iştirak etmeye kulüp üyelerinin maddi güçleri yetmemekteydi ve bu durumun sonucu olarak İtalyan Topluluğu Kulübü giderek İtalyan Gençliği Cemiyeti'nden ve onun temsil ettiği değerlerden uzaklaşmaya başladı.

Tüm bunlar yaşanırken, Chick Morelli oturduğu yerden öylece bunları izleyecek değildi. Yeni başkanın seçilmesinden beri, kendisi toplantılarda yerinde duramıyordu. Kendisinin dâhil olmadığı uzun bir tartışma sırasında bana dönüp “Burada keçileri kaçırmak üzereyim” demişti. Tartışma bittiğinde ayağa kalkan Chick şunları söyledi:

Arkadaşlar ciddi bir biçimde şunları söylemek istiyorum. Bir yıl önce bu kulübü kurduk ama o günden beri çok fazla ilerleme kaydedemedik... İşler hep boka sardı! Böyle konuştuğum için lütfen beni mazur görün beyler... Okula gittiğim her gün, yeni bir şeyler öğreniyorum. Ama bu kulüpte olup bitenler hep aynı şeyler. Ama bizim kendimizi geliştirmemiz gerekiyor. Hiçbirimiz haftada 20 dolar kazanan işçiler gibi sıradan insanlara benzemek istemeyiz. Sahip olduğumuz iradeyi bir güce çevirmeli ve hep daha ileri gitmeliyiz. Dolayısıyla, sizlere şimdi radikal bir öneri sunacağım ve bu işin halledilmesini bana bırakmanızı rica edeceğim.

Chick'in önerisi, civardaki üniversitelerden kızlar ve erkeklerle yönelik seçkin bir partinin düzenlenmesine maddi kaynak sağlamak için bir çekiliş düzenlemektir.

Eğer bu insanları partimize davet edersek, bize karşı kendilerini yükümlü hissederler... Bir daha da bizi ucuzcu pintiler diye suçlayamazlar... Beni lütfen yanlış anlamayın beyler, bize bu lafları eden kızların birer ahmaktan fazlası olduklarını düşünmüyorum ama onlara bir daha böyle laflar etme fırsatını da vermememiz gerekiyor.

Toplantıdan sonra Chick ile bu anlattıkları üzerine konuştuk. Chick'in anlattığına göre, geçtiğimiz yaz kulüp, İtalyan Gençliği Cemiyeti'nden bazı kızların da davet edildiği bir piknik düzenlemişti. Gelen kızlardan bazıları pikniğin çok sade olmasından ötürü bizim kulüptekilerin "ucuzcu pintiler" olduklarını düşünmüşlerdi.

Sence de çok kötü değil mi bu? Benim demek istediğim, diplomatik nedenlere bu kızlarla iyi geçinmeye çalışmamızdı. Yoksa o kızların çok da akıllı olduklarını düşünmüyorum elbette. Bizim aslında çok da fazla paramızın olmadığını hiç farkında değiller.

Chick'in bu projesinin kabul edilmesinden sonra Pat Russo, üyelerden kulübü ilerletme konusunda bu çabası sebebiyle Chick Morelli'yi alkışlamalarını istedi. Chick çekiliş komitesinin başına getirildi ve o da kendisiyle beraber çalışmaları için Doc, Tony Cardio, Fred Mackey ve Pat Russo'yu seçti. Chick ve seçtiği kişilerden bazıları epey bir uğraş göstererek çekilişin başarıya ulaşmasını sağlasalar da hedefledikleri gelire ulaşamadılar. Doc çekilişin hikâyesini bana şöyle anlatmıştı:

Çekilişin düzenleneceği toplantıya ben de gittim. Aslında gitmeye niyetim yoktu ama çekilişin usulüne uygun yapıldığından emin olmak için Mahalle Merkezi'nde Chick ve arkadaşlarının her yaptıklarını takip ettim. Chick satılmamış biletlerin numaralarını da çekilişe eklemek istedi. Böylece satılan biletleri gerçekten satın almış olanların çekilişi kazanmama ihtimali de olacaktı. Bu beni çok sinirlendirdi. Chick'e "Bu biletleri alanlar senin arkadaşların, onları böyle kandıramazsın" dedim.

O da cevap olarak "Bu ne dürüstlük böyle" dedi.

Ona, "Evet, dürüst olmak gerekiyor" dedim. Gerçekten çok

sinirlenmiştim. O kadar ikna edici konuştum ki sonunda benim dediğim oldu.

Kulübün eğlencelerini o sıralar Fred Mackey düzenliyordu fakat çekiliş fikrinin sahibi olarak Chick bundan sonra düzenlenecek eğlencelerle ilgili gerekli ayarlamaları kendisinin yapması gerektiğini düşünüyordu. Joe, Fred'in yerine Chick'in geçmesini kabul etti. Chick, İtalyan üniversite öğrencilerinin, İtalyan Gençliği Cemiyeti ile Aphrodite Kulübü kızlarının davet edildiği iki eğlence düzenledi. Eğlencelere pek çok kişi katılsa da kulübe olan ilgide bir canlanma yaşanmadı.

Çekiliş projesiyle elde ettiği başarıdan cesaret alan Chick, kulüp toplantılarında daha fazla faal olmaya başladı ve en sonunda başkan Gennusi üzerinde tam bir tahakküm kurdu. Bir toplantıda Joe'ya nasihatler verdi. Nasıl ki ABD Kongesi'nde tüm yapıcı eylemelere Cumhurbaşkanı öncülük ediyorsa, Joe'nun da benzer bir liderlik göstermesi gerektiğini anlattı. Joe bunlara bir cevap vermedi.

Bir toplantıda ise Paul DiMatia kulübe katılabilecek yeni isimler önerince, Chick üyelik komitesinin başındaki Art Testa'nın toplantıda olmadığına işaret etti ve başkan Gennusi'nin katılımı bu kadar düzensiz birini bu işe atayarak kötü bir karar verdiğini söyledi. Bunun üzerine Joe komitenin başına Chick'i getirdi.

Ancak bu değişiklik Chick'e yetmemişti. Toplantının bitmesinin ardından Chick beni bir kenara çekti ve kulüp toplantılarından önce grup toplantıları yapmamızı önerdi. Böylece, Chick toplantıda bir öneri getirdiğinde Tony Cardio, Pat Russo ve ben gibi, o an o grup toplantısındakiler onu destekleyecek ve öneri de böylece hemen kabul edilecekti. Chick ilginç bir biçimde bu fikrini Doc'a da açtı. Ancak ne ben ne de Doc onun bu fikrine sıcak baktık. Böyle olunca Chick grup toplantısı fikrini bir daha dillendirmedim ancak kulüp toplantılarında eskisi gibi büyük bir şevkle kendi fikirlerini dayatmaya devam etti. Joe Gennusi olup bitenlerin farkındaydı ve bu durum onu endişelendiriyordu. Doc bana şunları anlatmıştı:

Joe zayıf biri, lider falan olamaz... Birkaç gün önce yanıma geldi ve bana “Neden Chick’in üzerine hiç gitmiyorsunuz? Giderrek daha da güçleniyor” dedi... Ne kadar saçma ama değil mi, Bill? Ben de ona “Chick’i bu kadar güçlenmesinin sorumlusu sensin. Eğer istiyorsan sen onu kapı dışarı et” dedim... Pis işlerini bize yaptırmak istiyor aklınca... Bu nasıl bir liderlik ki? Chick onu pohpohlayıp kendi işini görüyor... Eğer Chick ile bile başa çıkamıyorsan, niye bu kulübün başkanısın ki?

Köşebaşı delikanlıları arasında Joe Gennusi aslında sevilen biriydi. Joe başlangıçta kulübü bir arada tutabilecek ve Tony Cardio’nun başkan yardımcısı seçilmesinin açtığı yaraları onarabilecek biri gibi görünüyordu. Ancak kararlı bir biçimde hareket etmeye ve bir gruba liderlik etmeye alışkın olmadığı için bu konularda başarısız oldu. Sonuç olarak, kendisi Chick ve Tony Cardio ile başa çıkabilecek gücü gösteremedi. Toplantılarda Chick sürekli yeni öneriler ortaya atarken onun yeni öneriler getirememesi sürekli aleyhine işleyen bir durum oldu. Öneri sunmadıkları toplantılarda bile Chick ile Tony’nin çeneleri hiç durmuyordu. Bir toplantıda Chick ve Tony gene bu şekilde konuşuyorlardı. Doc bilerek onların söyleyeceklerini söylemelerine izin verdi ve diğer üyeler artık iyice rahatsız olunca lafa karışıp ikisinin de zaten daha önce karara bağlanmış konular üzerinde laf ebeliği yaptıklarını söyledi. Doc’ın bu çıkışından güç olan Joe da, Chick ile Tony’nin “teknik ayrıntılarla” uğraştıklarını söyledi. Chick bu eleştiriyi kabul etti ve şöyle dedi: “Evet, teknik ayrıntılar hakkında konuşuyorum ama geri kalan herkes de böyle yapıyorsa, benim de teknik ayrıntılara girmeye hakkım var.” Bu sözlerden sonra Joe tartışmanın devam etmesine izin vermedi.

Buna benzer olaylar pek çok defa yaşandı. İlk hamleyi Doc yapınca, Joe da onu takip edip Chick ile Tony üzerinde bir denetim sağlayabiliyordu. Ancak Doc toplantıda değilse, Joe kendi başına bir inisiyatif alamıyordu ve Chick toplantılarda bildiğini okuyordu.

Bu dönemde kulüpte olup bitenler, genellikle üç kişi üze-

rinden (Chick Morelli, Joe Gennusi ve Doc) büyük ölçüde açıklanabilir. Joe'nun Doc'ın hizbinin taleplerine karşılık verme çabaları Chick'i rahatsız ediyordu. Doc oyun komitesinin başına geçtiğinde, okumuş gençler daha fazla sosyal statüye sahip kızlarla ilişkileri ilerletme konusunun artık bir öncelik olmayacağını gayet iyi biliyorlardı. Ancak Chick'e karşı dik duramadığı için Joe, Doc ile arkadaşlarını da memnun edemedi. Kulübün aslen okumuş gençlere hitap ettiğini fark etmiş olan Doc, kulüp içerisinde bir liderlik arayışına girmede. Chick Morelli eskiden de olduğu gibi gene hiç popüler değildi ama belirgin bir hareket etme tarzı vardı ve kulüp için sürekli bir faaliyet içerisindeydi. İlkbahar geldiğinde kulüpte çok az insan geriye kalmıştı ve bu insanlara hâkim olan kişi de Chick'ten başkası değildi.

Nisan ayının ortalarında aktif üye olarak sadece Chick Morelli, Joe Gennusi, Phil Principio, Paul DiMatia, Pat Russo ve ben geriye kalmıştık. İtalyan Topluluğu Kulübü'nün artık sonu gelmişti ama Chick bunu bir türlü kabullenmiyordu. Kendisi bana bu konuda şunları söylemişti:

Kulübün başına gelebilecek en iyi şey tam da bu. Kulüp ilk kurulduğunda iyi bir durumdaydık. 10 veya 12 iyi üyeye daha da iyi bir hale gelebiliriz. Oysa biz hep yanlış kişileri kulübe üye yaptık... Sen de hatırlarsın, her hafta üyelerin konuşma yaptıkları toplantılar vardı, konuşma sırası gelen bazı üyeler bana gelip bir konuşma hazırlamadıklarını söylüyorlardı ve benden toplantıda konuşma yapmalarını istemememi rica ediyorlardı... Kötü bir durum bu, Bill. Eğer onları ifşa etseydim, bunu kulübün iyiliği için yaptığımı hiçbiri inanmayacaktı. Çünkü her şeyi kişisel olarak algılıyorlar.

Joe Gennusi de Chick'in bu teşhisini gönülsüz bir biçimde kabul etmişti. Bir yıl sonra kendisi bana şunları anlatmıştı:

Bence yanlış kişileri kulübe aldık... Başlangıçta sadece okumuş gençleri kulübe almaya karşı çıkıyordum. Çünkü her türlü ayrımcılıktan nefret eden biriyim. Ama bu konuda sanırım yanılmışım. Kulüpteki sorun bence birbirleriyle alakasız insanların bir arada olmalarıydı. Bir tarafta, daha atılgan ve sürekli bir

şeyler yapmaya çalışan bir grup vardı. Diğer taraftaysa, sürekli kendini geri çeken ve herhangi bir hırsı yokmuş gibi gözükten bir grup yer alıyordu...

Kulübün en iyi üyesi kimdi biliyor musun? Chick Morelli idi. Her zaman bir atılım peşindeydi. Evet, Chick anlayışlı biri değildi, bu onun bir kusuruydu. İnsanların yüzüne onlar hakkında ne düşündüğünü doğrudan söylerdi. Sevilmiyor olsa da Tony Cardio da iyi bir üyeydi... Diğer gruptaysa Lou Danaro, Fred Mackey, Angelo Cucci ve Art Testa gibi arkadaşlar vardı. Angelo hayattan bezmiş biri gibiydi. O ve diğerleri sanki kulübün öne çıkıp bir şeyler yapmasını istemiyor gibiydiler... Ama Doc iyi bir üyeydi, onu söyleyeyim.

İtalyan Topluluğu Kulübü dağılınca, üyelerin okumuş gençler ile köşebaşı delikanlıları arasında bir tercih yapmaları gerekti. Bir tarafta Chick Morelli ile Tony Cardio ve bir tarafta da Doc ile Angelo Cucci açısından bu tercih zaten önceden belliydi. Joe Gennusi okumuş gençlerin yanında kalırken Paul DiMattia ile Phil Principio köşebaşı delikanlılarından yana tercihlerini kullandılar.

Paul bu tercihini bana şöyle açıklamıştı: “Yazın yapacak bir şeyim yoktu ve Phil Principio da o sıralar işsiz olduğundan ikimiz genelde beraber takılıyorduk. Phil aracılığıyla Doc, Angelo ve diğer arkadaşlarla kaynaşmaya başladım.” Doc daha sonra köşebaşından ayrılp Spongi’nin Yeri’nde takılmaya başladı. Paul ile Phil ise Angelo Cucci’nin liderliğinde Nortonlular ile beraber takılmaya devam ettiler.

Hem Doc hem de Chick ile iyi arkadaş olduğundan, Lou Danaro’nun önünde daha zor bir karar bulunuyordu. Kulübün dağılma süreci devam ederken kendisi bana şunları anlatmıştı:

Sanırım kulüpteki iki hizip arasında bir ayrışma yaşanıyor. Okumuş gençler işte güya bizden daha zeki ve daha iyi oldukları için ayrı bir yola gidiyorlar. Ama bence pek çok açıdan onların kafası hiç çalışmıyor... Chick ile ben halen arkadaşız. Hatırlarsın, onunla beraber tezgâhta meyve sebze satardık. İki yaz onunla beraber bu işi yaptık. Ben Chick’i hep savundum.

Pek çok kusuru var ama onu gene de severim... Bir zamanlar onunla hep dışarı çıkardık ama artık durum farklı. Ben köşebaşında Doc ve Fred Mackey ile takılırken, Chick bazen yanıma gelir ve beraber bir yere şuraya ya da oraya gidelim derdi. Doc ile Fred Mackey'nin de bizimle gelmesini isterdim ama Chick "Önce oraya ikimiz gidelim sonra gelir onları da alırız" derdi. Ama hiçbir zaman dönüp onları almazdık. Bir süre sonra aklım başıma geldi. Ne zaman Chick ile Doc ayrı ayrı beni bir yere çağırdıklarında hep Doc'ı tercih etmeye başladım. Bu yüzden Chick artık çok yanıma gelmiyor. Sadece merhabalaşıyoruz o kadar...

Bence Chick benimle bir yerlere gitmeyi, bana ne yapacağımı söyleyebildiği için seviyordu. Benimle tartışırken, onu ancak belli bir süre dinleyebiliyordum. Sonra Chick okuduğu kitaplardan alıntı yapmaya başlıyordu ve nelerden bahsettiğini anlayamaz hale geliyordum. O yüzden de ne diyorsa kabul etmek zorunda kalıyordum... Chick işte hep böyle beni belli bir kalıba sokardı. Ama Doc ile beraberken durum farklı oluyor. Doc benimle tartışırken, anlattığı her şeyin doğru anlaşıldığından emin olmak istiyor. Ağırdan alarak benime konuşuyor. Tartışmadan bir hafta sonra falan kütüphanedeyken, tartıştığımız konuya tekrar geri dönüyor ve bana "Bak Lou, geçen konuştuklarımızı hatırlıyor musun? Bu kitap da tam işte bunu anlatıyor" diyor... Chick asla böyle bir şeyi yapmaz. Bana bir açıklama yapmak zorunda hissetmiyor kendisini. Sadece tartışmadan üstün çıkan taraf olmak istiyor.

7. Cumhuriyetçiler Arasında Siyaset

İtalyan Topluluğu Kulübü'nün son toplantılarından birinde Joe Gennusi, Cornerville'li genç bir avukat olan John Carriedo'nun mahallede Cumhuriyetçi bir kulüp kurduğunu bize anlattı. Şehrin doğu yakasındaki Cumhuriyetçi Kadınlar Kulübü, John Carriedo'nun kurduğu bu kulübü maddi açıdan destekleme sözü vermişti ve üyelerini bir toplantıya davet etmişlerdi. Joe sözlerine şöyle devam etti:

Önümüzdeki seçimlerde büyük bir ihtimalle Cumhuriyetçi bir vali seçilecek ve eğer Cornerville'deki Cumhuriyetçiler iyi bir performans sergilerlerse, bu çabaları gösterenler bunun karşılı-

ğını alacaklar... Sonuçta bu eyaletteki İtalyan yargıçların çoğu Cumhuriyetçiler tarafından atandı, bunu kabul etmek gerek... Kendi siyasi arzularımı da göz önünde bulundurmam gerektiğinin farkındayım ama eğer bu yeni kulübün mahalleye bir katkısı olacaksa önümüzdeki seçimlerde aday olmak yerine bu kulübe katılmayı düşünebilirim.

Sonuç olarak, Cumhuriyetçi Kadınlar Kulübü'nde düzenlenen "Her Şey ABD için Gecesi"ne diğer etnik grupların yanı sıra Cornerville'den de 40 kadar genç katıldı. Joe Gennusi, Paul DiMatia, Chick Morelli, ve Pat Russo bu toplantıya katılanlar arasındaydı.

Toplantı kulüpteki kadınların sunduğu bir akşam yemeğiyle başladı. Cornerville'den gelen ziyaretçilerle ilgilenme görevi bir zamanlar yanında İtalyan bir bahçıvan çalıştırmış olan Bayan Dillingham'ındı. Yemekten sonra Bayan Dillingham kulübün lüks odalarında bizi dolaştırdı. Odaları dolaştırırken, "Bu salonu her zaman toplantılarınız için kullanabilirsiniz... Bu oda sigara odanız olabilir... Kendinizi evinizdeymiş gibi hissedin lütfen" demeyi de ihmal etmiyordu.

Gecede canlı müzik de vardı. Ardından eyalet komitesi başkanı bir konuşma yaptı. Onu takiben vali adayı Percival Wickham da bir konuşma yaptı. Toplantının bitiminde Wickham tüm Cornerville'li gençlerin ellerini tek tek sıktı.

İtalyan Topluluğu Kulübü'nün üyeleri bu misafirperverlikten hoşnut kalmış olsalar da bazı çekincelere de sahiplerdi. Yemek sırasında Chick kulağıma şunları fısıldadı:

Burada hoşuma gitmeyen şeyler var Bill... Kendimi sanki satın alınıyormuşum gibi hissediyorum. Beni yemekle değil tezleriyle ikna etsinler mümkünse. Sonuçta benim de kendime göre siyasi görüşlerim var... Burada her şey çok güzel ve samimi görünüyor ama buradaki kadınlardan birinin evinin kapısını çalsam, acaba beni nasıl karşılarlar sence? Sana söyleyeyim nasıl olacağını. Ev sahibi kadın kapıya kadar gelir ve bana "Korkarım yanlış adrese geldiniz" der.

Bayan Dillingham bize etrafı dolaştırırken Paul DiMatia duvarda asılı olan bir bufalo resmini işaret edip bana, “Sanırım evde bufalo yaşıyor” dedi. Eve dönüş yolunda, Paul’a kısaca edindiği izlenimi sordum. O da gülümseyip, “Biraz küstahça bir tavırları vardı” dedi.

Her ne olursa olsun, Cumhuriyetçilerin bu toplantısı amacına ulaşmıştı. Toplantıdan sonra Cornerville’den gelen grup bir kaldırımda bir araya geldi ve ne yapılması gerektiğini konuştu. Bu sırada Tony Cardio da bize katıldı. John Carrideo düzenlenecek bir sonraki toplantının başına Paul DiMatia’nın geçmesini önerdi. Paul bunu kabul etti. Bana, “Nasılca kaybedecek bir şeyim yok” dedi. Joe Gennusi ise toplantının kendisini ikna ettiğini söyledi. Tony Cardio da kendisinin her zaman samimi bir Cumhuriyetçi olduğundan bahsetti. Buna karşılık, Chick halen bazı çekinceleri olduğunu söyledi. Pat Russo her zaman olduğu gibi Chick’i destekledi.

Siyasi kampanyaların başlamasıyla beraber, Cumhuriyetçiler Cornerville’e para akıtmaya başladılar. Düzenlenecek komite toplantıları ve siyasi toplantılar için mahallede Cumhuriyetçilere ait bir merkez açıldı.

Mahalledeki Cumhuriyetçi kulübün çekirdeğini okumuş gençler oluşturunuyordu. İlk başlarda aktif olan bazı köşebaşı delikanlıları da vardı ama bunların çoğu daha sonra kulüpten ayrıldılar. Kendisi de okumuş bir genç olsa da, Paul DiMatia artık Norton Sokağı’nda takılıyordu ve köşebaşı delikanlılarının arasına karışmıştı. Bana dediğine göre, bu yeni kulüp tamamen lider olmak isteyen kişilerden kuruluydu. Hepsı başkalarına iş yaptırmaya hazırdı ama hiçbiri bu işleri kendi başına yapacak durumda değildi. Mahalleyi karış karış dolaşıp oy toplamak gibi emek gerektiren işleri yapmak yerine kulüpte oturup sürekli ne yapılması gerektiğini konuşuyorlardı. Cumhuriyetçilerin eyalet kulübünün önde gelen isimleri Cornerville’e geldiklerinde, bu kişiler kendi reklamlarını yapmak için birbirleriyle yarışmışlardı.

Kampanya sırasında Tony Cardio Genç Cumhuriyetçiler Kulübü'nün düzenlediği bir hitabet yarışmasında "Özgürlüklerimizin Koruyucusu Olarak Anayasa" başlığında düzenlediği konuşmayla birinciliği kazandı. Bu birinciliğin getirdiği itibar sayesinde Tony, Cornerville'de düzenlenecek en büyük siyasi mitingin başkanlığına getirildi. Tony bir hatip olarak saygı görüyor olsa da, tıpkı köşebaşında olduğu gibi Cumhuriyetçiler arasında da kişiliğine dair kimi şüpheler bulunmaktaydı. Joe Gennusi bununla ilgili bana şunları anlatmıştı:

Belli konumlara belli kişileri tayin etmek için bir komite toplantısı düzenliyorduk. Toplantı sırasında Tony Cardio o her zaman sevdiği konuşmalardan birini yaptı. Üniversite okumuş kişileri seçmemiz gerektiğini belirten Tony, üniversiteyi bitirmemiş olanların nitelikli olduklarını düşünmediğini söyledi... Birkaç gün sonra o toplantıya katılmış olan arkadaşlardan biriyle konuşuyordum. Kendisi Tony'yi daha önce hiç görmemişti ama toplantıdan sonra ondan nefret eder olmuştu. Arkadaş bana, "O herif kendini ne sanıyor öyle" demişti. Ki o arkadaş, Tony ile doğru dürüst zaman bile geçirmemişti.

Cornerville'de kurduğumuz Cumhuriyetçiler Kulübü için yaptığımız seçimlerde, Tony de başkanlığa aday gösterildi. Başkanlığa John Carrideo seçildi, Tony ise sadece iki oy aldı. Bir oy kendisininindi, diğerini de bir başkası vermişti. Onu adaylığa gösteren kişi bile ona oy vermemişti. Hem Tony hem de John arkadaşım olduğundan ben boş oy kullandım. Sonuçta John'ın seçileceğini biliyordum... Toplantıdan sonra Tony'ye boş oyu kullananın ben olduğumu söyledim. Tony bunun üzerine öfkeden deliye döndü. Ona, "Niye aday olmayı reddetmedin ki?" diye sordum. O da bana, "Neden reddedecektim ki?" dedi. Ben de ona, "Çünkü çok sevilen biri değilsin" dedim... Bu onu daha da öfkелendirdi. Bana, "Artık gerçek arkadaşlarım kim biliyorum" dedi. O toplantıdan beri benimle konuşmuyor... Gerekli niteliklere sahip olsa da, önemli yerlere gelemeyeceğini bilmek Tony için çok rahatsız edici olmalı.

Sonbaharda yapılan seçimlerde, Wickham eyalet valiliğine seçildi. Ancak Demokratların adayı Murphy, Cornerville'de Cumhuriyetçilerden neredeyse altı kat daha fazla oy aldı. Cum-

huriyetçiler 1936 seçimlerine göre Cornerville'den daha fazla oy çıkarmışlardı ama bu oran bekledikleri kadar yüksek değildi. Bu artışta, Cornerville'deki okumuş gençlerin uğraşlarının bir etkisi olup olmadığı belirsizdir. Bu arada belirtmek gerekir ki, Cornerville'in önde gelen gangsterleri de seçimlerde Percival Wickham için çalışmışlardı.

8. Chick Morelli'nin Siyasi Kariyeri

1938 yılının bir ilkbahar akşamında Chick ile mahallenin pazar yerini dolaşırken, kendisinin siyasi emelleri üzerine konuştuk. Belediye meclisi üyeliğine adaylığını şimdi koysa, 500 oy alabileceğini söyleyen Chick, böylesi bir mücadeleye girişmesi için erken olduğunu düşündüğünü ve öncelikle kendisine olan desteği daha fazla büyütmek istediğini anlattı. Bir dizi meyve tezgâhının yanından geçerken, Chick birkaç elma almak için durdu ve oradaki bir tezgâh sahibine birkaç kelime edip para ödmeden elmaları alıp yoluna devam etti. Elmalarımızı hatırlutur yerken Chick bana, tüm bu satıcıların tezgâhlarını amcasından kiraladıklarını ve seçimlerde aday olduğu takdirde hepsinin kendisi için yani Chick Morelli için çalışacaklarını yoksa tezgâhlarından olacaklarını anlattı. Derin düşünceler içerisinde olan Chick şunları da ekledi:

İyi bir işim olursa belki de siyasete atılmam. Ama siyaset sanki benim damarlarımda akan bir şey gibi... Pat Russo, hayırsızlığın önemli olduğunu söylüyor. Evet, yanlış değil ama insan her şeyden önce kendisini düşünür, doğanın ilk kanunu budur... Eğer seçimlerde başarılı olursam elbette mahalleye yardımcı olmaya çalışacağım ama öncelikle kendimi geliştireceğim.

1938 sonbaharında, Chick Cumhuriyetçilerin siyasi kampanyasına katılmak için henüz hazır değildi. Bu kampanyaya katılması, belediye meclisi üyeliği planlarından vazgeçmesi anlamına geliyordu zira belediye meclisine seçilmesinin tek yolu Demokratlara katılmaktan geçiyordu. Siyasi emelleri için başka bir çıkış yolu arayan Chick, bölge savcılığına adaylığını koyan

Demokrat Parti'den Charles Madden'a gözünü çevirdi. Görevdeki savcı Michael Flaherty, Cornerville'deki tüm yerel siyasi örgütlerden destek almaktaydı. Eğer Madden güçlü bir aday olursa, mevcut siyasi örgütlerde yer almayan Cornerville'li bir genç olarak Chick Morelli'nin, kendi mahallesinde Madden'ın siyasi kampanyasını yürütmesi siyasi kariyeri açısından iyi bir başlangıç olabilirdi.

Chick, Madden'ı desteklemeye karar verdiğinde, bir zamanlar Sunset Tiyatro Kulübü'nün de üyesi olan bir kişi zaten Madden'ın Cornerville organizasyonunun başında bulunuyordu. Madden için kendi organizasyonunu oluşturmaya karar veren Chick, bu kişiyi de başkan yardımcılığına getirdi. Chick, Madden'ı destekleyen el ilanları dağıtan, sokak sokak dolaşıp onun propagandasını yapan adamlar tuttu. Bu arada kendisi de bir dizi siyasi konuşma yaptı.

Sonuç olarak, Charles Madden seçimlerde yenilgiye uğradı ancak Cornerville'de neredeyse rakibi kadar oy aldı. Elde ettiği bu "manevi zafer"den cesaret alan Chick, Madden için yürüttüğü kampanyada çalışmış 15 genç erkek ve kadın ile İtalyan Topluluğu Kulübü'nün bazı eski üyelerini bir araya getiren Alexander Hamilton Kulübü'nü kurdu. Doc, Phil Principio, Paul DiMatia ve Angelo Cucci Chick'in bu yeni kulübüne katılmayı kabul edenler arasındaydı. Doc kulübe üyeliğini şöyle anlatmıştı:

Geçen yaz seçimlerde adaydım ve Chick yanıma gelip beni destekleyeceğine söz verdi... Ben de ona kendi siyasi emellerini düşünmesini söyledim. Kazanamayacağım ortadayken beni desteklemesinin ona bir yararı olmayacaktı... Ama o bana "Hayır, sen benim arkadaşımsın ve seni destekleyeceğim" dedi... Beni desteklemeyi gerçekten istiyordu galiba. Ona karşı kendimi borçlu hissediyordum ve yeni kurduğu kulübe katılmamı istediğinde, ismimi kurucu üyelere yazmasına izin verdim.

Ama kulübün toplantılarına hiç gitmiyorum. Aslında gitmediğim için Chick çok şanslı. Eğer kulübün aktif bir üyesi olsaydım, Chick o kulüpte o kadar rahat hareket edemezdi. Kulüptekilerin neyi savunduklarını da biliyorum.

Bence Chick siyasi açıdan kendisi için doğru olanı yapıyor. Kulüpte epey bir genç çocuk var. Asıl güvenmesi gereken insanlar bunlar. Benim yaşımdaki arkadaşları arasında Chick'in pek bir itibarı yok. Çünkü biz onu çok iyi tanıyoruz.

1939 yılının Ocak ayında Chick, Doc, Phil, Angelo ve Alexander Hamilton Kulübü'nün bazı diğer üyeleri Charles Madden'in onuruna düzenlenen bir toplantıya katıldılar. Doc o toplantıyı şöyle anlatmıştı:

Toplantıda Madden'in onuruna bir dans gecesi düzenleneceği ilan edildi. Toplantıdakilerden bu gece için bilet satabileceğini düşünenlerin sahneye gelip biletleri alması istendi... Chick sahneye yedi defa çıkıp indi. Sahneye birden fazla çıkıp inen başka kişiler de olmuştu ama yedi kere bu işi yapmak gerçekten çok fazla... Chick tüm dikkatleri üzerine çekmek istiyordu ve bizim çocukların hepsi de bunun farkındaydı.

Phil ise bana şunları anlatmıştı:

Kulübü bıraktım... Madden için düzenlenen toplantıya Chick bizi de davet etmişti, sen de hatırlarsın. Oraya gittiğimizde Chick hiçbirimizle ilgilenmedi. Önemli şahsiyetlerle tanışmak için o kadar çok uğraşıyordu ki, kendi kulübünün üyelerine ayıracak zamanı hiç yoktu. Hiç de hoş bir tavır değil bu, Bill.

Angelo'nun anlattığı hikâye ise şöyleydi:

Ben de kulüpten ayrıldım. O son toplantıdan sonra, toplantı salonunda Chick ile konuştum. Bence o sadece kendisini düşünüyor ve bunu onun yüzüne de söyledim... O da kendisini düşünmek zorunda olduğunu, iyi bir yere gelince kulübün tüm üyelerine yardım edebileceğini anlattı... Böyle anlattı ama dediklerinin bir kelimesine bile inanmıyorum. Eğer kendine iyi bir iş bulursa, bize yardım etmeye çalışacağını hiç düşünmüyorum. Böyle bir şey yapacağına hiç inanmıyorum.

1939 yazında Alexander Hamilton Kulübü de faaliyetlerine son vermek zorunda kaldı. Chick önündeki kapıları açacak doğru kombinasyonu halen keşfedebilmiş değildi. O yılın sonbaharında bana "Eğer yanımda doğru insanlar olursa, bir yerlere va-

rabiliriz” demişti. Kısa bir süre içinde Chick, İtalyan Topluluğu Kulübü’nü yeniden canlandırmaya girişti. Bu kez üyelik sadece üniversiteli gençlere açıktı. Joe Gennusi ve diğer eski üyelerin bazıları bu yeni kurulan kulübe katıldılar ancak katılanların çoğu İtalyan Topluluğu Kulübü’nde yer almayanlardı.

Kulübün 1939-40 dönemindeki esas etkinliği Ed Preziosa tarafından yazılmış bir oyunun sahnelenmesiydi. Kulübe yeni katılan üyelerden biri olan Ed, bana anlatılanlara göre kulübün en fazla göze çarpan üyelerinden biriydi. Chick başrol oyuncusu olurken, Ed de yönetmenlik koltuğuna oturdu. Ancak provalar sırasında sürekli pürüzler yaşıyordu. Doc’ın anlattığına göre, kulübün bazı üyeleri kendisine Chick ile Ed arasında ciddi bir sürtüşme olduğunu söylemişlerdi. Doc şöyle demişti: “Görünüşe göre Chick ile Ed birbirleriyle hiç anlaşıyor. Ed, Chick’in kendisine hava atmaya çalıştığını düşünüyor. Ed güçlü bir iradeye sahip. Eğer ortamda hava atacak birisi varsa bu, Ed olur.”

Sahnelenecek oyunun provalarının başlangıç aşamasında Chick yeni bir fikirle çıkageldi. Yaptığı öneriye göre, kulüp yoksul ama üniversiteye gitmeyi hak eden İtalyan öğrencileri için bir burs kampanyası düzenleyecekti. Kampanyanın startı doğu yakasının en büyük otellerinden birinin dans salonunda düzenlenecek bir ziyafette verilecekti. Kulüp üyeleri bu projeyi kabul etti ve Chick bu iş için gerekli düzenlemelerle meşgul olmaya başladı. Burs kampanyası vaktini epey bir aldığından, Chick oyunda başrolü oynayamayacağına karar verdi ve oyunu bıraktı.

Chick’in burs kampanyası projesiyle sahnelenecek oyun, kulübü ikiye ayırmıştı. Daha çok oyunla ilgilenen ve Ed Preziosa’ya yakın kişiler kulüpten ayrılıp Buskin Oyuncuları isminde ayrı bir kulüp kurdular. Chick’in oynayacağı başrol kulüp üyelerinden birine verilirken, Chick’in yandaşlarından birinin oynayacağı role de Doc seçildi. Oyundaki dansın müziğini Angelo Cucci besteledi. Ed ile Doc yakın arkadaş oldular ve oyunun sahnelenmesinden sonra Ed, Buskin Oyuncuları ile Doc’ın kendi tiyatro

kulübünün birleşmesini önerdi. Doc böylesi bir birleşmeye razı olmadı ancak bu teklifin kendisi bile Ed ve arkadaşlarının Chick ve arkadaşlarından çok farklı bir konumda olduklarını göstermekteydi. Chick düzenlenecek ziyafet için ilk davetiyeyi Vali Percival Wickham'a sundu. Valinin sekreteri Chick'e Zatiâlinin bu projeye çok büyük bir ilgi duyduğunu ama ziyafete katılacak zamanının olmadığını söyledi. Cesaretini kaybetmeyen Chick, Cumhuriyetçiler arasında aktif olup valinin sekreterini yakından tanıyan ve Cornerville'li bir banker olan Attilio Volpe'ye başvurdu. Volpe bizzat valinin yanına gitti ve ondan ziyafete katılma sözü aldı. Valinin de katılacağına kesinleşmesiyle beraber ziyafet artık tüm İtalyan kökenli Amerikalıların katılması gereken bir etkinliğe dönüştü. Beş yüzden fazla insan bilet başına iki dolar ödeyip burs kampanyasına destek verdi.

Percival Wickham, ziyafetin başında etkinliğe teşrif etti ve kısa bir konuşma yapması için sahneye çağrıldı. En ön masadaki insanlarla el sıkışan vali, burs kampanyasına şükranlarını sundu ve affını dileyip ziyafetten ayrıldı. Valinin ayrılmasından sonra kabarık konuşmacı listesindekiler konuşmalarını yaptılar. Yüksek Mahkeme yargıcı Gennelli ve şehrin doğu yakasındaki diğer önde gelen İtalyan kökenliler kampanya hakkında övgü dolu ifadeler kullandılar ve kampanyaya destek sunacaklarına dair sözler verdiler. Attilio Volpe, toplanan paraları idare edecek ve burs kazananları belirleyecek olan burs fonu heyeti adına bir konuşma yaptı. Bu heyette, *Ivy League*'den bir üniversitenin mütevelli heyetinin başkanı olan ve ayrıca Norton Mahalle Merkezi yönetim kurulunda da yer alan Maynard H. Atwater; gene Norton Mahalle Merkezi yönetim kurulunda bulunan Bayan J. Harrison Dunbar; üniversite başvurusunda Chick için tavsiye mektubu yazan tanınmış avukat Thomas L. Brown; Norton Mahalle Merkezi'nde gençlerden sorumlu olan John Ramsay ve son olarak da Attilio Volpe yer alıyordu.

Ziyafetin sonuna doğru, Chick'in St. Patrick'teki profesörlerinden biri olan ve ziyafette seremoniden sorumlu kişi Alfred Martini sahneye Chick Morelli'yi çağırdı. Bu, Chick'in haya-

tındaki en önemli anlardan biriydi ve Chick kendisini de aşan bir performans gösterdi. Yaptığı konuşmada medeniyete büyük katkılarda bulunmuş İtalyanlardan bahseden Chick, ülkedeki göçmen İtalyanların kabul görmek için yaşadıkları güçlükleri anlattı ve çözüm olarak bu insanlara daha fazla eğitim sunulmasını önerdi. Konuşması sonunda Chick ziyafetteki kalabalıktan büyük bir alkış aldı. Ertesi gün İtalyanca bir gazetedeki yorumcu Chick'in konuşmasını *un' orazione veramente meravigliosa* (gerçekten harika bir konuşma) olarak tanımladı.

İtalyan Topluluğu Kulübü ziyafetten sonra kampanya için bağış toplama işini hemen başlatmadı. Yaz yaklaşıyordu ve üyeler bu işe gelecek sonbaharda başlamaya karar verdiler.

Sonbahardaki seçimler dolayısıyla, bağış kampanyası bir süre daha ertelendi. Chick, ABD başkanlığı için Wendell Willkie'nin, valilik için Wickham'ın, başsavcılık için Bingham'ın ve diğer yerlerdeki Cumhuriyetçi adayların seçilmeleri için yoğun bir çaba gösterdi. Eyalet seçimlerinde Cornerville'deki oyların büyük bir kısmını Demokratlar aldı ancak Cumhuriyetçiler eyalet seçimlerindeki tüm önemli makamları kazandılar.

Kışla beraber Chick burs kampanyasını yeniden canlandırdı ve bazı önemli İtalyan kökenli Amerikalıları komiteye katmayı başardı.

Burs kampanyası için düzenlenen ikinci ziyafet ilkinden bile daha başarılı oldu. Bu sefer, valinin yanı sıra belediye başkanı da etkinliğe katıldı. Kampanya boyunca bin doların üzerinde bir paranın toplandığı açıklandı. Bu rakam, başlangıçta hedef konan 10 bin doların altındaydı ama kampanya her yıl sürdürüleceğinden bu miktar sürekli artacaktı.

Kampanyanın sürdüğü günlerde Başsavcı Bingham, Chick'i kendi ofisinin kadrosuna kattığını açıkladı. Bu çok büyük bir makam sayılmazdı ama gene de siyasi açıdan önemli bir başlangıçtı. İtalyan Topluluğu Kulübü'nü kurduğu ilk günlerden bu yana Chick şüphesiz çok büyük bir aşama göstermişti.

Üçüncü Bölüm

Toplumsal Yapı ve Toplumsal Hareketlilik

1. Grupların Mahiyeti

Nortonlular grubu ile İtalyan Topluluğu Kulübü farklı toplumsal seviyelerde faaliyet gösterip birbirlerinden tamamen farklı temeller üzerinde örgütlenmişlerdi. Aynı zamanda iki grup hep beraber Cornerville ahalisinin geniş bir kesimini temsil etmekteydiler. Nortonlular hakkında yapılacak genellemelerin pek çoğu diğer köşebaşı çeteleri için de geçerlidir ancak Doc kendi çetesini “daha efendi bir grup” olarak tanımlıyordu. İtalyan Topluluğu Kulübü’ndeki okumuş gençlerin karşılığı olacak gruplar Cornerville’de pek yoktu ama onlar da Sunset Tiyatro Kulübü’nün boş bıraktığı toplumsal konumu doldurmuşlardı. İki kulüp toplumsal açıdan o kadar fazla birbirlerine denk düşüyorlardı ki, köşebaşı delikanlılarından bazıları iki kulübün isimlerini birbirlerinin yerine kullanırlardı. Başka bir deyişle, belli toplumsal konumlarda bulunan kişiler sürekli değişmekteydi ama konumlar olduğu yerde kalıyordu ve uzun bir süre belli bir

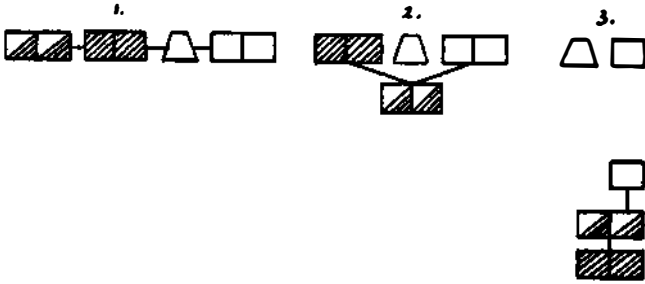
toplumsal seviyede bulunan kişiler birbirleriyle yakın benzerlik gösteriyorlardı.

İlk zamanlarında, Nortonlular grubu ile İtalyan Topluluğu Kulübü'nde üç ayrı toplumsal seviye temsil edilmekteydi. En altta köşebaşı delikanlıları bulunurken, en üstte okumuş gençler yer alıyordu. Bu iki seviye arasında, her iki kesime de katılım gösterebilen araçlar bulunuyordu. Hem Nortonlular'ın hem de İtalyan Topluluğu Kulübü'nün ilk zamanlarında bile bu ayrımlar gayri resmi bir biçimde tanımlanmıştı. 1937 yılının bir sonbahar akşamında, Norton Sokağı'nda köşebaşında dikilip Chick Morelli, Phil Principio, Fred Mackey ve Lou Danaro ile sohbet ediyordum. Daha sonra Frank Bonelli ile Nutsy de sokağa geldiler ve hemen yanı başımızda bir konum aldılar. Ben bu iki grubun tam arasında yer alıyordum. Chick, Phil, Fred ve Lou ile konuşmam bitince Frank ile Nutsy'ye yüzümü döndüm ve onlarla konuşmaya başladım. Ortamda topluca yapılan bir sohbet yoktu. Sonra Lou ile Fred sırtlarını duvara vermekten vazgeçip grubun geri kalanlarıyla yüz yüze duracak bir konum aldılar. Her ikisi de tam olarak benim önümde duruyorlardı. Böylece her iki yanımda dikilen iki grupta da ikişer kişi kalmıştı. Bu yeni konumlanmayla beraber sohbetin işleyişi de değişti. Örneğin, önce Nutsy Fred'e bir şeyler söylüyor, Fred sohbete Chick ve Phil ile devam ediyor, Chick Lou'ya bir şeyler anlatıyor ve Lou da sohbete Nutsy ve Frank ile devam ediyordu. Sohbet boyunca Chick ya da Phil, Frank ya da Nutsy ile doğrudan hiçbir iletişim kurmadılar. Kısa bir süre sonra Lou, herkesi arabasında oturmaya davet etti. Chick, Phil ve Fred bu teklifi kabul ettiler. Nutsy ise arabaya doğru yürüdü ve camdan bir süre Lou ile konuştu. Sonra Frank ile benim yanıma geldi ve üçümüz hep beraber köşebaşından ayrıldık.

Her ne kadar Norton Sokağı'nda birbirlerini sık sık görüyor olsalar da, Chick ile Phil ve Nutsy ile Frank birbirleriyle yakın bir bağlantısı bulunmayan toplumsal gruplara aittiler. Lou, Fred ve ben her iki gruba da "uygun düşüyorduk" ve dolayısıyla, aracı

olma rolünü oynuyorduk. Eğer o gün orada olsalardı, bizim bu rolümüzü Doc ya da Angelo Cucci da üstlenebilirdi. Bir yıl sonra Phil ile Paul DiMatia da aracı rolü oynamaya başlayacaklardı. Bu durum aşağıdaki görseldeki şemalarda da ifade edilmektedir.

KÖŞEBAŞINDA SOHBET

- Köşebaşı delikanlıları
- Okumuş gençler
- Aracılar
- Gözlemci
- Etkileşimin izleği

Kutuların konumu mekânsal ilişkileri göstermektedir

Ancak aracılardan sahip oldukları rolü oynamaları için, ilgili iki grup arasındaki ayrımın çok geniş olmaması gereklidir. İki grup arasındaki ayrım belli bir seviyeyi geçince, iki grup arasında bir köprü kurulması da imkânsız bir hale gelir. Dağılmayla sonuçlanan İtalyan Topluluğu Kulübü'nde yaşananlar tam olarak bu ayrımın genişliğiyle ilgilidir.

Köşebaşı delikanlıları, Norton Sokağı'nda bir araya gelirlerdi. Her bir köşebaşı delikanlısının günlük faaliyetleri, üyelerin göreceli konumlarını belirleyip grup içi sorumlulukları ve yükümlülükleri tahsis etmekteydi. Grup açısından kişilerin kapasiteleri, kişisel ilişkilerindeki hareket etme tarzlarına göre değerlendirildi.

Enformel çetenin elbette bir tüzüğü ve ya da yönetmeliği yoktur. Köşebaşı delikanlıları kurdukları kulüplerde bazen bir tüzük oluştursalar da, karar alma süreçleri parlamenter usullere benzemez. Kararlar ismi konulmamış bir ortaklaşmayla oluşturulur. Kulüpte eğer birden fazla köşebaşı çetesi bulunmuyorsa, düzenlenen toplantılar aslında önceden üzerinde anlaşılan kararları onaylamaktan ibarettir. Bu konuda Doc bana şunları anlatmıştı:

Bir tüzük olmaması ve her şeyi oylamaya sunmamak bence çok daha iyi. Oylama yaparak belli meseleleri karara bağlamaya başlayınca, bazıları senin yanında bazıları da senin karşında olmaya başlıyor ve böylece hizipler ortaya çıkıyor. Önceden herkesi ikna etmek en iyisi. Öyle olunca oylama yapmaya ihtiyacın olmuyor.

Köşebaşı delikanlılarının çetesinin aksine, İtalyan Topluluğu Kulübü'nün çekirdeği lisede bir öğretmenin, öğrencilerini okuldaki başarılarına göre sınıflandırmasıyla ortaya çıkmıştı. Kulübün üyeleri çok erken bir zamanda kendilerini üstün kişiler olarak görmeleri için cesaretlendirilmişlerdi. Bu gruba üyelik, grup içi faaliyetlerden çok kişinin zihinsel başarılarına ve dışarıdaki otorite sahiplerinin memnun edilmesine dayanmaktaydı. Yükseköğrenim yıllarında da asıl önemli olan zihinsel başarıydı.

Okumuş gençlerin aldığı eğitim, onlara liderlik için en önemli vasfın üniversite eğitimi almış olmak olduğunu öğretmişti. Bu durumun bir sonucu olarak, her biri kendilerini liderlik konumu için fazlasıyla yeterli vasıflara sahip kişiler olarak görüyorlardı.

Kulüp toplantıları dışında, bir çift olarak bir araya gelmek bir kenara bırakılırsa okumuş gençler toplu bir halde nadiren görüşürlerdi. Bu kişileri bir arada tutan gayri resmi bir organizasyon bulunmadığından otorite, sorumluluk ve yükümlülük gibi konular hakkında ortak bir anlayış bulunmamaktaydı. Aynı liseden gelenlerin oluşturduğu hizipte belli bağlılıklar söz konusu

olsa da, Ernest Daddio ve Felix DiCarlo gibi böylesi zayıf bağlara sahip olmayan üyeler bile kulüpte bulunmaktaydı.

Chick, tüm bu kişileri organize etmek için parlamenter bir işleyişe bel bağladı. İhtilaflı konularda bir sonuca varmak için önce konu tartışılır ve sonra da bir oylama yapılırdı. Eğer oylamadan çıkan sonuç istediği gibiyse, Chick amacına ulaştığını hissedirdi. Ama eğer tersi bir sonuç çıkarsa, bu sefer Chick işbirliğinden uzak bir tavır sergiledikleri gerekçesiyle üyeleri paylama yoluna giderdi.

Okumuş gençler, okullarında ve Mahalle Merkezi'nde, parlamenter işleyişte belli bir gruptaki kişilerin belli bir hareket tarzı geliştirmeleri gerektiğini öğrenmişlerdi. Oysaki tam manasıyla hayata geçirildiğinde, böylesi bir resmi usul bir kulübün sonunu getiren bir işleyiş de beraberinde getirir. Önemli kararlar tartışma ve oylama süreçleriyle bir karara bağlandığında kulüpte bir çözülme de baş gösterir. Parlamenter bir işleyiş daha önceden gayri resmi olarak verilmiş kararların resmi bir nitelik kazanması için de kullanılabilir. Ancak resmi prosedürlerle işleyen bir kulüpte böylesi bir uzlaşının ortaya çıkması için, pürüzsüz bir biçimde işleyen enformel bir örgütlenme de bulunmalıdır. Ancak enformel bir örgütlenme için gerekli kişisel bağları kurmak yerine Chick, kulübün resmi kararlara varması gereken konuları sürekli gündeme getirirdi. Chick böyle yaparak, üyeleri birbirlerinden ayıran örtük farklılıkları su yüzüne çıkardı ve böylece bu farklılıklar daha da görünür bir hale geldi.

Kulübün tarihi de, üyelerin kendilerini toplumsal açıdan geliştirmek ve Cornerville'in koşullarını iyileştirmek şeklindeki kulübün iki amacının aynı kişiler tarafında aynı anda gerçekleştirilemeyeceğini göstermiştir. Okumuş gençler esasen kendilerini toplumsal açıdan geliştirmekle ilgiliyken, köşebaşı delikanlılarının ilgisi daha çok Cornerville üzerineydi. Kulübün bölünmesi ve dağılması da tam da bu ayırım üzerinden gerçekleşmiştir.

İtalyan Topluluğu Kulübü'nde elbette kişisel çatışmalar da

bulunmaktaydı fakat kulübün tarihini anlamamız için bu kişilikleri mevcut toplumsal çatışmalarla ilişkili olarak göz önünde bulundurmamız gerekmektedir. Chick Morelli'nin 1938 yılında başkan yardımcısı seçiminde aldığı tavır bu duruma iyi bir örnek teşkil eder. Chick, Tony Cardio ile bir çatışmaya girmişti ve kendisine yönelik hoşnutsuzluğunu ve güvensizliğini saklama ihtiyacı da duymuyordu. Üyelerin yarısının Tony'den nefret ettiğinin farkındaydı ancak tüm bunların başkan yardımcısı tercihinde bir ağırlık oluşturmaması gerektiğini düşündü. Tony en nihayetinde okumuş bir gençti ve dolayısıyla, Chick'e göre başkan yardımcılığı için gerekli niteliklere sahip olan kişi oydu. Bazı üyeler Tony'nin üzerine gittiğinde, Chick okumuş gençlerin adayı olarak Tony'ye olan yakınlığını ön plana çıkardı ve köşebaşı delikanlılarına verdiği sözü unuttu.

Kulüpte esas bölünme okumuş gençler ile köşebaşı delikanlıları arasında gerçekleşmiş olsa da, okumuş gençler arasında da ayrışmalar bulunmaktaydı. Bu ayrışmanın temel dayanağı okumuş gençler arasında toplumsal katılıma yönelik farklılık gösteren arzular ve yeterliliklerdi. İtalyan Topluluğu Kulübü, İtalyan Gençliği Cemiyeti'ndeki kızları eğlendirirken Chick ile Tony, başta Phil ile Paul olmak üzere bazı okumuş gençlerin etkin bir rol üstlenmekteki başarısızlıklarından epey bir rahatsız olmuşlardı. Tüm kızlarla sadece ikisi aynı anda dans edemediklerinden, bazı kızlar kendi başlarına kalıyordu ve Chick ile Tony bu durumun kendilerinin yanı sıra kulüp açısından da kötü bir görüntü oluşturduğunu düşünüyordu. İkisi de, "kulüp olmadan acaba daha fazla bir ilerleme kaydeder miyim?" şeklinde sorulara gömülmekten kendilerini alıkoyamıyordu. İtalyan Gençliği Cemiyeti'nin oyununda rol almayı kabul ederek Tony, bu soruya kendince bir cevap verdi ve bir süre sonra da kulüpten ayrıldı. Chick ise bir grup üzerinden faaliyetlerini gerçekleştirmeyi sürdürdü ancak kendi başına bir gelişim göstermesi durumunda, grubuyla bağlarını koparmaya da hep hazırdı. Toplumsal açıdan kişinin kendisini geliştirmesi için bir kulüp bir araç olarak kul-

lanılabilirdi ancak toplumsal hareketlilik esasen kişinin kendi eylemliliğine bağlı olduğundan, bir kulüp çatısı altında örgütlenmek beraberinde belli istikrarsızlıkları da getiriyordu.

2. Mahalle Merkezi'nin Toplumsal Rolü

Köşebaşı delikanlıları ile okumuş gençler arasındaki ilişkilerin tam bir resmini elde etmemiz için, Mahalle Merkezi'nin işleyişini de gözlemlememiz gerekmektedir. Her iki gruptaki kişilerin hayatlarında, Mahalle Merkezi'ndeki sosyal hizmetler çalışanları önemli roller oynamışlardır.

Faaliyetleriyle Mahalle Merkezi'nin rolünü şekillendiren sosyal hizmetler çalışanları, İtalyan kökenli olmayan (çoğunlukla *Yankee*) orta sınıf mensuplarıydı. Norton Mahalle Merkezi ile Cornerville Mahalle Merkezi'nin yönetim kurulları ise yine *Yankee* orijinli üst orta sınıf ve üst sınıf mensuplarından oluşmaktaydı. Norton Mahalle Merkezi'nin yönetim kurulu şehrin doğu yakasının elitlerini temsil etmekteydi. 1940 yazında, Cornerville Mahalle Merkezi yerel halktan bir kadını kadrosuna katana dek, bu iki Mahalle Merkezi'nde çalışan İtalyanlar özel ders vermek ve sekreterlik ya da hademelik gibi tali işler yapmaktaydılar. Bazı profesyonel sosyal hizmetler çalışanları mahallede 20 yıldır çalışıyor olsalar da, Cornerville Mahalle Merkezi'nin İtalyan olmayan ama İtalyancaya hâkim birini işe aldığı 1940 yılına kadar merkezlerde İtalyanca bilen tek bir kişi bile yoktu. Sosyal hizmetler çalışanlarının ayrıca mahalle halkının İtalya'daki toplumsal arka planlarına dair derli toplu bir bilgileri de bulunmamaktaydı. Tüm bunların dışında, bu çalışanlar merkezlerde olup bitenler dışında yereldeki toplumsal yapıyı tanıma konusunda da çok az çaba gösteriyorlardı.

Sosyal hizmetler çalışanlarının görevlerine dair düşünceleri gayet belirgindi ve uyum sağlamayı tek taraflı bir durum olarak görüyorlardı. Bulunduğu yerdeki topluluk açısından Mahalle Merkezi yabancı bir kurum olsa da topluluktan beklenen, Mahalle Merkezi'nin ölçütlerine uyum sağlamasıydı. Bazıları bu

uyumu gösterse de, Mahalle Merkezi'nin bulunduğu yerdeki topluluğun büyük bir çoğunluk bunu yapmadı.

İtalya'dan gelen birinci kuşak göçmen erkeklerden bu merkezlere gelen hiç olmamıştı. Buna karşılık, merkezlerde birinci kuşak kadınlar ve daha yeni evli kadınlar için anne temalı kulüpler bulunmaktaydı. Genç kızlardan ve erkeklerden belli bir kısım mahalle merkezlerine geliyordu ama çocuklar büyüdükçe bu kısımdaki çeşitlilik de azaldı. Bir dizi kıdemli kadın kulüpleri Mahalle Merkezi'nde faaliyet göstermeye devam etti ancak bu kulüplerde bulunan kadınlar toplumsal açıdan Cornerville'deki genel ahalinin seviyesinin üstünde görülüyordu. Genç erkekler açısından durum daha da çarpıcıydı ve sadece küçük seçili bir grup merkezlere gelmeye devam etti. Belli bir dönem boyunca, Norton Mahalle Merkezi'nde toplanan erkek kulüplerinde 18 yaşın üzerinde tek bir erkek bile olmadı.

Bir akşam, Norton Mahalle Merkezi'nde Joe Gennusi, Jerry Merluzzo ve diğer okumuş gençlerle birlikteydim ve o sırada merkezdeki genç erkeklerden sorumlu Bay Ramsay kurumun politikaları üzerine konuşuyordu. Kendisi şunları anlatmıştı:

Bu merkezle ilgili kimsenin inkâr edemeyeceği bir gerçek var. Hayatlarında kendi yolunu çizmekte hırslı genç erkeklere ilham vermek için elimizden gelen ne varsa yaptık. Şimdi kendisi de burada olan Jerry'nin mesela bir doktor olmak istediğini hatırlıyorum. O sıralar Jerry için bu çok uzak bir hedef gibi gözüküyordu ama ben ona, "Başkaları yapabildiyse, sen niye yapamayasın Jerry" demiştim. Ve Jerry şimdi bu hedefine gitgide daha fazla yaklaşıyor...

Bazı insanlar, köşebaşlarındaki kabadayılardan da buraya gelmelerini sağlamamız gerektiğini düşünüyor. Ben, pek öyle düşünmüyorum. Böyle insanlarla yakın olmak gerçekten hoşunuza gider mi? Okumuş gençler de böylesi bir durumdan hoşlanmayacaklarını ifade ettiler.

Bay Ramsay'ın işaret ettiği kabadayılar köşebaşı delikanlılarıydı. Ancak kim ne derse desin, köşebaşı delikanlıları halkın

kendisiydi zira bu gençler, kendi yaş gruplarında Cornerville'deki erkek nüfusun büyük bir kısmını oluşturmaktaydı.

Wickham ile Murphy arasındaki valilik yarışı sosyal hizmetler çalışanlarının kendilerini nasıl halkın genelinden ayırt ettiklerinin iyi bir örneğini teşkil eder. Wickham aileden zengin biriydi ve üst sınıf mensubuydu. Murphy de zengin biriydi ama bu zenginliği siyaset sayesinde elde etmişti. Üst sınıf mensuplarının gözünde Wickham mükemmel bir karaktere sahip biriyken, Murphy ise bir sahtekârdı. Cornerville'deki pek çok insan ise Wickham'ı zenginlerin ve ayrıcalık sahibi insanların dostu olarak görürken, dürüst olduğunu iddia etmeseler bile Murphy'yi işçi sınıfının dostu olarak görüyorlardı.

Bir öğlen, Nutsy ve diğer köşebaşı delikanlılarıyla sokakta dikiliyorduk ve Norton Mahalle Merkezi'nde sanat dersi veren genç bir İtalyan evine dönerken bizim yanımıza yaklaştı. Köşebaşı delikanlıları, bu kişinin yakasına Wickham amblemi taktığını fark ettiler ve onunla bir tartışmaya girdiler. Sanat öğretmeni kendisini savunmaya geçti ve özgür bir ülkede yaşadıklarını, köşebaşı delikanlılarını rahatsız edecek bir şey yapmadığı sürece istediği gibi oy kullanabileceğini anlattı. Bunun üzerine Nutsy lafını esirgemeyerek ona, "Sen sadece bir patron yalakasısın!" dedi.

Sanat öğretmeni ise, "Evet, patron yalakasıyım. Öyle olmam gerekiyor çünkü ekmeğim buna bağlı" dedi. Eğer birileri Bay Bacon'a, çalışanlarını böyle davranmak zorunda bıraktığını söyleseydi, muhtemelen buna çok şaşırırdı. Merkezlerde siyasi konularda tarafsız olmak genel bir kuraldı ama nedense bu seçim diğerlerinden çok daha farklı bir yere konmuştu. Mahalle Merkezi'ndekiler için bu seçim iyi ile kötü arasındaydı. Dolayısıyla, böylesi bir seçimde tarafsız kalmak söz konusu olamayacağından, sosyal hizmetler çalışanları doğru olduğunu düşündükleri tarafın yanında yer almışlardı. Sosyal hizmetler çalışanlarından bazılarının yaşadığı, Mahalle Merkezi'nin hemen bitişiğindeki

evlerde Wickham posterleri asılmıştı. Mahalle Merkezi'nin içinde de Wickham göklere çıkartılırken, Murphy kınanıyordu. Mahalle Merkezi'ne gelenlerin de, "daha seçkin insanlar" oldukları düşünüldüğünden, onlardan da Wickham'ın yanında olmaları bekleniyordu. Mahalle Merkezi'nde gayri resmi bir biçimde uygulanan baskı bu şekildeydi. Sosyal hizmetler çalışanlarının doğrudan etkileyebildiği kişilerden oluşan küçük bir toplulukta bu baskı etkili oldu ama bu durum en nihayetinde Cornerville ahalisini Mahalle Merkezi'nden ve Mahalle Merkezi'nin liderliğini kabul etmiş kişilerden daha da soğuttu.

Sosyal hizmetler çalışanlarının özel bir ilgiye ve yardıma değer gördükleri kişilerde ise daha az belirgin olmakla beraber aynı derecede önemli belli toplumsal yarılımların ortaya çıktığı, üzerinde durulması gereken başka bir konudur. Lou Danaro'nun hikâyesi tam da bu duruma bir örnektir. Kendisi bana hikâyesini şöyle anlatmıştır:

Bay Bacon beni derinden yaraladı Bill. Ben o adama tapıyordum ama o beni büyük bir hayal kırıklığına uğrattı... Bir gün kilisede bir iş bulmak için dua ediyordum. Bir işe girmeye o kadar çok ihtiyacım vardı ki. Kiliseden dışarı çıkınca Bay Bacon beni sokakta durdurdu ve çalışmak isteyip istemediğimi sordu... Kendi antika dükkânında ben ve Mahalle Merkezi'nden birkaç çocuğu çalıştırmaya başladı. Elime haftada iki dolar geçiyordu ama onunla aynı evde yaşıyorduk. Bir yere gidecek olsa, arabasını bana kullandırıyorlardı. Bana takım elbise de verdi. Bir tiyatro oyununa gideceğinde, bana da bilet alır ve oyuna beraber giderdik. Bana ayrıca arada harçlık da verirdi. Beni tenis, golf oynamaya götürür, bazen de dolaştırmaya çıkarırdı... Geceleri o yatağına girene kadar iki ya da üç saat ofisinde oturur, bir şeyler okurdum. O sıralar bizim çocuklarla köşebaşında takılmaktansa, oturup bir şeyler okumak daha çekici gelirdi... Akşamları canı briç oynamak istediğinde, gider ona oyun arkadaşı bulurdum. Ted Costa, Frank Perino gibi arkadaşlarımı bulur getirir hep beraber briç oynardık... Akşamları bir yere gideceğinde ben onu arabasıyla bırakırdım ve onu almak için geri dönene kadar bizim çocukları alır ve hep beraber arabayla dolaşırdık...

Ben o adama tapıyordum Bill. Çok kereler daha iyi işlere girme şansım oldu ama Bay Bacon'ı yalnız bırakmak istemediğimden bu işlere girmedim. Bir kızla dışarı çıkmaktansa, onunla beraber dışarı çıkmayı tercih ederdim. Bay Bacon, beni eğitmek için hep bir şeyler anlatırdı... Benim için o kadar çok şey yapmaya çalışmıştı ki... Beni X Hazırlık Okulu'na yazdırdı, sonra da yüksekokula gönderdi. Ama kitaplarla aram hiç iyi olmadı Bill... Galiba yeterince hırslı biri değilim. Aslında bazı hırslarım vardı ama bir konuya tamamen yoğunlaşmak istemiyordum... Bay Bacon benim için çok şey yapmaya çalıştı ama sonra bana kazık attı. Antika dükkânımızda, Josie Cutler diye bir kızla aramız çok iyiydi. Josie sosyete içine yeni girmiş biriydi. Ona yakın bir ilgi gösteriyordum ama asla yanlış bir şey yapmadım. Sanırım oradaki insanlardan bazıları bu durumu çekemedi ve beni Bay Bacon'a şikâyet ettiler. O da bana Josie'yi rahat bırakmamı söyledi. O sırada çok bir şey olmadı ama sonra Josie ile gizlice görüşmeye başladık... Ve sonra bir gün Bay Bacon bana yol verdi. Böyle bir şeyin başıma gelebileceğini hiç düşünmemiştim Bill... Bunun Josie ile ilgili olduğunu zannetmiyorum. Sanırım Bay Bacon ona gereğinden fazla bağımlı hale geldiğimi düşünüyordu, o yüzden de yanından ayrılmamı istedi... Ben de doğrudan Bay Bacon ile kaldığım eve gidip eşyalarımı topladım ve oradan temelli ayrıldım. Bir daha asla o eve gitmedim. Bay Bacon ile şimdi karşılaştığımızda bana nasıl olduğumu soruyor, ben de ona ne yapıp ettiğimi anlatıyorum. Başka bir şey de konuşmuyoruz.

O beni gerçekten derinden yaraladı Bill. Hep iyi bir şeyler olacağını düşünerek Bay Bacon ile onca sene beraber yaşadım. Onunla golf ve tenis oynamayı seviyordum. Yazın her sabah arabayla onu gideceği yere bırakıyordum. Onunla beraber olmayı seviyordum... Ama o sonra beni yapayalnız bıraktı. Bay Bacon'ın yanında zaman geçirmek yerine o sıralar yeni bir meslek ya da zanaat öğrenebilirdim. Öyle olsaydı, şimdi çok daha iyi bir durumda olurdu. Buna eminim. Bir yerlerde çalışmaya başlamış olurdu. Ama şimdi ne yapacağımı hiç bilmiyorum.

Lou'da, Bay Bacon'ın dikkatini çeken özellikler sadece Lou'nun çekici kişiliği ve uysallığıydı. Lou, bu soysal hizmetler çalışanını idol haline getirmişti ve bu yüzden ödüllendiriliyordu.

Eğer Lou okulda daha başarılı bir öğrenci olsaydı ya da ticaretle ilgili bazı beceriler gösterseydi, toplumsal ve ekonomik konumunu iyileştirmek için Bay Bacon'ın sunduğu destekten istifade edebilirdi. Ancak kendisinin böyle yetenekleri yoktu ve sosyal hizmetler çalışanı ona yol verince, başka bir alternatifi olmayan Lou köşebaşı delikanlılarının yanına döndü.

Lou, köşebaşı delikanlılarının arasına döndüğünde, Bay Bacon yüzünden köşebaşındanki arkadaşlarından uzun süredir ayrı olduğundan, onların hayatına yeniden uyum sağlamakta zorlandı. Sosyal hizmetler çalışanları, köşebaşı delikanlıları söz konusu olduğunda genel olarak bu yola başvurulardı. Doc'ın anlattığına göre, sosyal hizmetler çalışanları köşebaşında takılmaması ve eski arkadaşlarından uzaklaşması için defalarca onu ikna etmeye çalışmışlardı. Eğer onların sözünü dinlemiş olsaydı, Doc kendisini sosyal hizmetler çalışanlarının insafına bırakmış olacaktı ve Cornerville'deki konumunu kaybedecekti.

Lou Danaro'nun hikâyesi yeterince çarpıcıdır ancak benzer bir noktayı işaret eden başka örnekler de vardır. Lou'nun başına gelenler tek örnek olmadığından, köşebaşı delikanlıları mahalle merkezleriyle yakın ilişkisi olanları, sosyal hizmetler çalışanlarının “yardakçısı” ya da “uşağı” olarak görürler.

Sosyal hizmetler çalışanlarının özellikle gurur duydukları okumuş gençler arasında bile Mahalle Merkezi'ne kendisini bağlı hissetmeyen küçük bir topluluk bulunmaktaydı. Phil Principo bir keresinde bana şöyle demişti: “Sosyal hizmetler çalışanları bize serseri muamelesi yapıyor... Bizim gibi okumuş gençleri bile öyle görüyorlar. Bizimle konuşurlarken çok dikkatli bir dil kullanıyorlar ama arkamızdan konuşurlarken bizden hep serseri diye bahsediyorlar.”

Paul DiMatia da Mahalle Merkezi'ndeyken kendisini hiç rahat hissetmediğini belirtmiştir. Phil ile Paul en nihayetinde köşebaşı delikanlılarının yanında kalmayı tercih ettiklerinden, Mahalle Merkezi'ne karşı onların tutumlarını benimsemiş ol-

maları şaşırtıcı olmayabilir. Ancak bir akşam Chick Morelli de bana, sosyal hizmetler çalışanlarından hoşlanmadığını çünkü onların ister okumuş isterse de köşebaşı delikanlısı olsun tüm İtalyanlara tepeden baktıklarını anlattı. Benzer düşünceleri dile getiren başka kişiler de bulunmaktaydı. Belli bir kariyer yapana kadar, okumuş gençler de alt sınıf mensubu ve birer İtalyan olarak görülüyorlardı. Sosyal hizmetler çalışanları alt sınıf mensubu İtalyan kökenlilere karşı bir önyargılarının olmadığına samimi bir biçimde inanmış olabilirlerdi ama yapıp ettikleri hiç de buna işaret etmiyordu.

“Köşebaşı Berduşlarının” Norton Mahalle Merkezi’ndeki tarihçesine dair Doc’ın anlattıkları da sosyal hizmetler çalışanlarının köşebaşı delikanlılarıyla başa çıkmakta tamamen başarısız olduklarını bize gösterir. Köşebaşı Berduşlarının Bay Ramsay ile Bayan Baldwin’e karşı müstehcen bir dil kullanmaları, onların ıslah edilemez oldukları anlamına gelmemektedir. “Köşebaşı Berduşları” böylesi bir dili kendi cemaatlerindekiilere ve saygılarını kazanmış kişilere karşı asla kullanmamışlardır. Kullandıkları küfürlü ifadeler sadece Cornerville’de yabancı olarak gördüklerine karşıdır. “Köşebaşı Berduşları” kendi kulüplerini kurmak için Norton Mahalle Merkezi’nden ayrılınca başka hiçbir köşebaşı çetesinin merkeze uğramaması dikkate alınması gereken başka bir noktadır.

Köşebaşı delikanlılarının toplumsal konumları ve tutumları dışında sosyal hizmetler çalışanlarına dair başka rahatsızlıkları da bulunmaktaydı. Sosyal hizmetler çalışanlarının önemli bir kısmının kadın olması merkezde kadın ağırlıklı bir atmosfer yaratıyordu ve zamanlarının çoğunu erkek gruplarında geçirmeye alışkın olan köşebaşı delikanlılarına bu durum can sıkıcı geliyordu. Ayrıca yer sıkıntısı sebebiyle mahalledeki kulüplerin kendileri için haftanın her akşamı uygun oda bulmaları da mümkün olmuyordu. Belirli toplumsal rutinlere göre hareket etmeyi alışkanlık haline getirmiş köşebaşı delikanlıları açısından bu durum da bir sorun yaratıyordu. Köşebaşı delikanlıları ayrıca mahalle

merkezlerindeki görgü ve nezaket kurallarına da alışkın değillerdi.

Sosyal hizmetler çalışanı eğer mevcut toplumsal yapı üzerinde çalışmak istemiyorsa, önünde tek bir seçenek kalır: Bu toplumsal yapıya uymayanlar üzerinde çalışmak. Şu anda, Cornerville'deki Mahalle Merkezi'nin tam olarak yaptığı budur. İçinde bulunduğu toplulukla uyumsuzluk gösterenleri kabul eden mahalle merkezleri, bu kişileri Cornerville ile bağlarını koparttıkları için ödüllendirmekte ve toplumsal ve ekonomik konumlarını iyileştirmeleri için cesaretlendirmektedir. Bu aslında belli bir ölçüde bilinçli de bir siyasettir zira sosyal hizmetler çalışanları da özellikle "daha uygun unsurlar" üzerinde çalışmak istemektedirler.

Mahalle Merkezi'nin temel işlevi alt sınıf mensuplarına toplumsal hareketliliği ve orta sınıf standartlarını özendirmek ve onlara orta sınıf ödülleri sunmaktır. Toplumda yukarı doğru bir hareketlilik her zaman için kişinin kenar mahallesinden taşınmasını gerektirdiği için, bu merkezler de Cornerville'den ayrılmaya hazır kişilerle sürekli ilgilenirler. Bu yüzden de, mahalleyi kendi kalıcı yuvaları olarak gören geniş bir çoğunluğun güvenini kazanamazlar. Toplumsal hareketliliği özendirerek, Norton Mahalle Merkezi, Nortonlular ile İtalyan Topluluğu Kulübü arasındaki çatlağı daha da büyütmüş ve iki kesim arasındaki sürtüşmeyi şiddetlendirerek kulübün dağılmasında önemli bir rol oynamıştır.

3. Sadakat ve Toplumsal Hareketlilik

Doc ile köşebaşındaki dostları kendilerini geliştirme konusunda bir çaba göstermezlerken, okumuş gençler önlerindeki basamakları hızla tırmanıyordu. Yanılmıyorsam Amerika Birleşik Devletleri'nin İkinci Dünya Savaşı'na girmesinin hemen önce-sindeydi, duyduğuma göre, Leo Marto ile Jerry Merluzzo doktor olmuşlardı. Jim Filippa ise yeminli bir serbest muhasebeci olmuştu. Joe Gennusi bir arkadaşıyla beraber bir hukuk bürosu açmıştı ve işleri de iyi gidiyordu. Tom Scala bir *Ivy League* üniversitesinde İngiliz Dili Edebiyatı üzerine doktorasını bitirip bir

üniversitede hocalık yapmaya başlamıştı. Köşebaşı delikanlılarının yanında kalan Paul DiMatia ile Phil Principio ise en fazla zorluk yaşayanlardı. Uzun bir süre işsiz kalan Paul en sonunda bir seçme sınavında aldığı yüksek puanla büyük bir şirkette muhasebeci olmayı başardı. 1937 yılında mezun olan Phil ise aldığı mühendislik eğitimiyle çok alakası olmayan geçici ve düşük ücretli işlerde çalışmak zorunda kaldı. Aldığı mühendislik eğitimiyle ilgili bir işe ilk kez, savaşın getirdiği ekonomik canlanmada giren Phil, askere alındığı için burada sadece bir ay çalışabildi.

Okumuş gençler arasında en büyük çıkışı yapanlar ise toplumsal açıdan en girişken olanlardı. Tony Cardio, doğu yakasının en büyük mağazalarının birinde yönetici oldu. Bir *Ivy League* üniversitesinin hukuk fakültesini bitirerek zaten yeterince itibarlı bir işi başaran Chick, eyaletin en önemli Cumhuriyetçi siyasetçilerinin dikkatini çekti ve devlet kadrosunda ilk işine girmeyi başardı. Chick, kariyerlerine Cornerville'de başlayıp Cumhuriyetçiler arasında iyi yerlere gelen diğer kişilerin izinden emin adımlarla gitmektedir. Eğer bekâr kalırsa, Chick muhtemelen hayatta olduğu sürece annesiyle beraber Cornerville'de yaşamaya devam edecektir. Ancak evlenmeye karar verirse, Cornerville'den taşınacağı neredeyse kesindir. Chick ayrıca, Cornerville'de yaşamak isteyen bir kadınla evlenmek istememektedir.

Önündeki basamakları teker teker çıktıkça, Chick Morelli üst sınıf mensupları tarafından mütevazı bir arka plana sahip yetenekli bir kişinin neler başarabileceğinin bir örneği olarak sunulacaktır. Kendisinin hayat hikâyesi, yaşadığımız demokratik toplumun canlılığının bir kanıtı olarak gösterilecektir. İyi yerlere geldikçe, tıpkı kendisinden öncekiler gibi Chick Morelli de, üst sınıf mensuplarına köşebaşı delikanlılarının tembel ve işbirliği yapmaktan uzak kişiler olduklarını ve dolayısıyla da bu kişilerle ilgilenmenin gereksiz olacağını anlatacaktır. Üst sınıf mensupları da ona inanmakta güçlük çekmeyeceklerdir çünkü kendileri aynı hikâyeleri sosyal hizmetler çalışanlarından da zaten çokça duymuşlardır ve Chick Morelli'nin anlattıkları da, ne de olsa kendi kişisel deneyimlerine dayanmaktadır.

Yaşadığımız ülkede en fazla bağlı olduğumuz demokratik inanışlardan biri, toplumumuzda zeki ve yetenekli olanların en üstteki yerlere çıktıklarıdır. Ama açıktır ki, zekâ ve yetenek farkı Chick ile Doc'ın farklı kariyerlerini açıklamamaktadır. Cornerville'de bazı insanların yükselip bazılarının yerinde saymasının başka bir açıklaması olmalıdır.

Bu konuya getirilebilecek en kolay açıklama, toplumsal ve ekonomik gelişme için yükseköğrenimin Cornerville'de olağanüstü bir öneme sahip olduğudur. Ancak bu, hikâyenin sadece bir kısmını bize anlatır. Okumuş gençlerin büyük bir kısmı öğrenim kariyerlerinin dokuzuncu senelerinde zaten arkadaşlarının çoğundan kopmuş durumdaydı. Bu kişiler daha çocuk denebilecek yaşlarda toplumsal hareketliliğe dair örüntüleri sergilemekteydiler. Yükseköğrenim bu örüntülerin sadece başka bir parçasıydı.

Cornerville'de toplumsal hareketlilik örüntüsünü en iyi biçimde anlamamanın yolu, bunu köşebaşı delikanlılarının eylem örüntüleriyle karşılaştırmak olacaktır. Bu iki örüntü arasındaki en önemli ayrımın ortaya çıktığı yer paranın harcanma biçimidir. Okumuş bir genç, biriktirmeye ve yatırım yapmaya dönük bir ekonominin içerisinde. Buna karşılık, bir köşebaşı delikanlısı, daha çok harcama odaklıdır. Okumuş bir genç eğitimi sürdürmek ve kendi işini kurmak ya da mesleki bir kariyer yapmak için para biriktirmek durumundadır. Bu yüzden de, bir orta sınıf erdemi olan tutumlu olmaya kendisini adar. Öte yandan, bir köşebaşı delikanlısı grup faaliyetlerine katılmak için parasını diğerleriyle paylaşmak durumundadır. Eğer bir arkadaşında para yokken onda para varsa, bu parayı hem kendisi hem de arkadaşı için harcaması ondan beklenen davranıştır. İtibar ve nüfuz kısmen bu bonkörlüğe dayanır. Bir kural olarak, bir köşebaşı delikanlısı kendi arkadaşları üzerinde bir nüfuz edinmek için bilinçli bir biçimde parasını paylaşmaz. Sadece grup içindeki davranış örüntüsüne ayak uydurur ve parasını arkadaşları için harcayarak nüfuzunu biraz daha genişletir.

Para konusunda Doc ile Chick birbirleriyle çatışan iki tutumun örneklerini sergilerler. Chick kendi hayat hikâyesini anlatırken bir zamanlar müsrif biri olduğunu ama sürekli para verdiği bir arkadaşının aynı bonkörlüğü göstermemesiyle dersini aldığını söylemiştir. Doc ise şunları anlatmıştır:

Bu aralar çok borcum var Bill. Eğer verdiğim borç paralar bana geri ödenseydi bir sürü param olurdu. Ben hiçbir zaman para biriktirmedim. Hiçbir zaman banka hesabım olmadı... Eğer bizim çocuklar bir oyuna gidiyorsa ve birisi parası olmadığı için gidemiyorsa, "Niye bu çocuk böylesi bir zevkten mahrum kalsın" deyip ona gerekli parayı hep veririm... Sonra da asla bunun lafını etmem.

Her ikisi de bonkörlüğün bir eşit getirisi olmadığını fark etmiş olsalar da, Doc ve Chick bu durumdan farklı sonuçlar çıkartmışlardır. Doc, her ne kadar verdiği paraların bir kısmını geri almayı bazen dilese de, para harcamayı ve borç vermeyi sürdürmüş ve bunu kâr-zarar ya da para biriktirmek yerine kişisel ilişkilerin bir parçası olarak görmüştür.

Chick kendisini geliştirmek için para biriktirmek zorundayken, Doc Cornerville'deki konumunu sürdürmek için para harcamak zorundaydı. Eğer 1938 yılında, Doc'ın kıyıda köşede biriktirdiği 200 doları olsaydı, seçimlerden çekilmek zorunda kalmazdı. Ancak bu miktarda bir parayı biriktirmesi için de, kendi arkadaşlarıyla arasının açılmasını ve sahip olduğu siyasi desteğin yok olmasını göze almak zorundaydı.

Chick ile Doc'ın toplumsal hareketlilik konusunda da birbirleriyle çelişen yaklaşımları bulunmaktaydı. Chick insanları kendilerini geliştirme kapasitelerine göre değerlendirirken, Doc onları arkadaşlarına olan bağlılıkları ve kişisel ilişkilerindeki tutumlarıyla değerlendiriyordu. Okumuş gençler ile köşebaşı delikanlıları arasındaki farklılıklar üzerine konuşurken Doc, Chick hakkında şunları söylemiştir:

Chick'e göre insan her şeyden önce kendisini düşünür. Şimdi

bu bir yere kadar doğru aslında. Öncelikle kendi başının çaresine bakmak gerekiyor gerçekten. Ama Chick eğer daha iyi bir işe girmesini sağlayacaksa, en iyi arkadaşını bile satabilir... Bir akşam köşebaşında Chick ile bu konu üzerine konuşuyorduk ve bir şekilde onu oyuna getirip bunu itiraf etmesini sağladım. Eğer bir çıkarı varsa en yakın arkadaşını satabileceğini ona söyledim... Ben asla böyle bir şey yapamam Bill. Haftada 50 dolarlık bir işe girmemi sağlayacaksa bile Danny'yi gene de satmam. Bizim çocuklar da asla böyle bir şeyi yapmazlar.

Aslında hem okumuş gençler hem de köşebaşı delikanlıları maddi açıdan daha iyi yerlere gelmek istiyorlardı. Aralarındaki fark, okumuş gençler kendilerine yakın arkadaşlardan oluşan bir gruba bağlanmazlarken ve kendileri kadar hızlı gelişmeyenlerle arkadaşlıklarını bozabileceklerken, köşebaşı delikanlılarının karşılıklı yükümlülüklerle dayanan bir gruba kendilerini bağlamaları ve bu bağları kopartmak istememeleri ya da kopartamamalarıydı.

Köşebaşı çetesinin lideri bazen içinde bulunduğu durumdan şikâyet edip üstlendiği rolü bırakmayı düşünecek bir noktaya da gelebilir. Seçim kampanyası sırasında kendisini büyük bir baskı altında hisseden Doc, tüm içtenliğiyle bana şunları söylemişti: “Şimdi beş kuruşun bile hesabını yapar hale geldim... Eskiden çok idealisttim. Ama şimdi canı cehenneme diyorum idealizmin! Kimse beni düşünmezken, ben niye hep başkalarını düşünmeliyim ki?”

Ancak bu sözlerine karşın, Doc eskisi gibi davranmaya gene devam etti. Doc aslında değişemeyecek kadar güçsüzdü.

Chick ile Doc'ı egoizm ve diğerkâmlık kategorileri üzerinden karşılaştırmak yanlış olacaktır zira bu yaklaşım, bu iki insanın da attıkları adımlara özgür iradeleriyle karar verdiklerini öngörür. Doc sadece maddi ihtiyaçlarını gidermeye çalışsaydı, Doc olmazdı. Aynı şekilde, Chick de eğer önce kendisini düşünmek yerine başkalarını düşünseydi, Chick olamazdı. Süreklilik gösteren davranış örüntülerinin sadece iradi kararlarla değiştirilmesi mümkün değildir.

Kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğinin gayet iyi farkında olan ve başkalarına kendilerini geliştirmeleri için neler yapmaları gerektiğini söyleyen Doc, söz konusu kişi kendisi olunca bunları uygulayamamaktadır. Bu konuda kendisi bir keresinde şunları anlatmıştı:

Galiba daha iyi yerlere gelmemi engelleyen bizim çocuklar oldu... Ama seçme şansım olsaydı, mesela Tanrı bana "Hey Doc, hayatına yeniden başlayacaksın ve kimleri dost olarak istediğini kendin seçebileceksin" deseydi Rockefeller ile Carnegie dışında bizim çocukları gene dostum olarak seçerdim... Mahalle Merkezi'ndekilerin bazıları ve Sunset Tiyatro Kulübü'ndeki bazı kişiler bana hep "Neden bu adamlarla takılıyorsun ki?" diye sorarlardı. Ben de onlara, "Niye takılmayayım ki, onlar benim arkadaşım" derdim.

Dün akşam evde, eniştem radyoda en sevdiği İtalyanca programı dinliyordu. Yeğenim odaya geldi ve başka bir şey dinlemek istediğinden kimseye sormadan kanalı değiştirdi... Bu benim için gerçekten zor bir durum, Bill. Ablam ile eniştem çocukları için her şeyi yapmak istiyorlar ve ben onların çocuklarını biraz terbiye etmeye kalksam, hemen bana çıkışırılar ne yapıyorsun sen diye... Ama çocuğun bu yaptığı çok yanlıştı Bill. Onu bir kenara çektim ve yaptığının neden yanlış olduğunu anlattım. Epey tatlı bir dille konuştum onunla. Ama konuşmanın sonunda ona, "Çok da değişme ama ufaklık. Böyle davranmaya devam edersen ileride çok iyi yerlere gelebilirsin" demeyi de ihmal etmedim.

İkinci Kısım

Gangsterler ve Siyasetçiler

Dördüncü Bölüm

Gangsterliğin Toplumsal Yapısı

1. Gangsterlerin Tarihi

Günümüzün önde gelen gangsterleri sahip oldukları iş deneyimlerini ve maddi imkânlarını Alkol Yasağı döneminde yapılan içki kaçakçılığına borçludurlar. Alkol yasağının yürürlüğe girdiği ilk yıllarda, içki kaçakçılığı için piyasada birbirleriyle yoğun bir biçimde rekabet eden irili ufaklı pek çok kişi bulunmaktaydı. İçki fiyatları sürekli bir dalgalanma halindeydi ve faaliyet alanları belirgin bir biçimde tanımlanmadığı gibi mevcut rekabet hali de sık sık bir şiddete dönüşebiliyordu.

Ancak ilerleyen yıllarda daha becerikli, daha faal ve daha gözü kara kişiler bazı küçük aktörleri piyasadan silecek ve bazıları üzerinde de denetim kuracak belli bir zenginliğe ve güce ulaştılar. İçki kaçakçılığı piyasasındaki bu kartelleşme hali düzenli bir biçimde sürdü ve Alkol Yasağının kaldırılmasından kısa bir süre önce, şehrin doğu yakasında “Patron” olarak bilinen bir kişi neredeyse tüm gücü eline aldı.

Büyük Buhran döneminin içki piyasası üzerinde de etkileri olmuştu. O sıralarda, üretim ve dağıtımdaki ilerlemelerle içki arzı giderek daha fazla artmaktaydı. Ancak Büyük Buhran ile beraber içkiye yönelik talep büyük bir düşüşe girdi. Pek çok içki kaçakçısı iflas edip kaçak içki üreticilerine borçlarını ödeyemeyecek bir hale geldiler. “Patron” olarak bilinen kişinin güçlenmesini sağlayan da bu oldu. “Patron”, ülkenin bu kısmına sokulan tüm Kanada içkileri üzerinde denetim sağlamak için önde gelen on içki toptancısını (çete liderlerini) bir araya getirdi. “Patron”, iflas etmiş içki kaçakçılarının borçlarını ödemeyi kabul eden bir anlaşma da imzaladı ve bunun karşılığında, kurduğu kartelin faaliyet gösterdiği bölgede ABD pazarı için içki üreten tüm içki imalathaneleri üzerindeki tüm denetim kendisine geçti. Bu kartel kendi imalathanelerinde de içki ürettiyordu. 1932 yılının sonuna doğru, şehrin doğu yakasındaki içki dağıtımı üzerindeki tüm denetim “Patron”un kartelinin elindeydi.

Ancak daha sonra “Patron” bir cinayete kurban gitti. Cinayeti işleyenler görelî olarak daha önemsiz gangsterlerdi ve yaşanan çatışma kartel içindeki sorunlarla ilgili gözüküyordu. Ancak “Patron” hayatta kalsaydı bile, 1933’te Alkol Yasağının kalkmasıyla ortaya çıkan istikrarsız ortamda, kartelin yasadışı faaliyetler üzerindeki denetimini tek bir elden sürdürmesi çok zor olurdu. “Patron”un ölümünden sonra, kartelin üyeleri onun yerine geçecek kişi üzerinde anlaşamadılar ve onun denetlediği bölgeyi kendi aralarında paylaştılar.

Kartel üyelerinin bir arada çalışırlarken çıkardıkları önemli derslerden biri, Cornerville bölgesinde yasadışı faaliyetler yürüten müteakip örgütler üzerinde güçlü bir nüfuza sahip olunması gerektiğiydi. Alkol Yasağını sonuna gelinmesiyle beraber, gangsterlerin faaliyetlerini genişletmeleri için alternatif alanlara yönelmeleri de gerekiyordu. Yasadışı oynatılan loto (*policy racket*¹⁸)

18 T.S.N.: *Numbers racket, Italian lottery, policy game* ya da *daily number* gibi isimlerle de bilinen bu yasadışı şans oyunu ABD’de 19. yüzyıl sonu itibarıyla ülkenin doğu eyaletlerinin yoksul bölgelerinde ortaya çıkmıştı. Farklı

gangsterlere bunun için bir fırsat sundu. 10, 5 ve hatta tek sente bile bu oyunun oynanabilmesi, bu oyunu yoksul kesimler için cazip hale getirmişti. İçki kaçakçılığından elde edilen kârların yüksek olduğu dönemlerde, önde gelen gangsterlerin çok azı bu loto oyununa ilgi göstermişti ama Alkol Yasağının kalkmasıyla beraber, eğer yeterince fazla kişiden gelirse, bu oyun için ödenen çok küçük miktarların hiç de göz ardı edilebilir olmadığını artık fark etmişlerdi.

Bunun üzerine, şehrin doğu yakasındaki bir otelde bölgenin tüm önde gelen gangsterlerinin çağrıldığı bir toplantı düzenlendi. Bu toplantıda, oynatılacak loto oyunlarının denetimi bir kartelde toplandı ve işin nasıl yürütüleceğine dair esaslar üzerinde bir uzlaşmaya varıldı.

Bu toplantı tarihi bir nitelik taşıyordu. Bazılarının dediğine göre toplantıya yüksek rütbeli bir polis memuru da katılmıştı. Bu toplantıya katılan birinden öğrendiğime göre bu bilgi doğru değildir ve bahsi geçen polis memuru toplantıya bizzat katılmak yerine bir temsilcisini göndermiştir. Bu polis memurunun, Cornerville'deki gangsterleri denetim altında tutan T.S. ile iş ortaklığı ve ortak maddi çıkarları bulunmaktaydı. Tüm bunların dışında, böylesi bir toplantının polisin ilgisini çekmesi de ayrıca doğaldı. Toplantının amaçladığı gibi gangsterler arası rekabetin ve şiddetin sona ermesi, sonuç olarak polis departmanının işini de büyük ölçüde kolaylaştıracaktı.

Bu toplantıyla yeniden şekillendirilen yasadışı loto işi, takip eden yıllarda büyük bir atılım gösterdi. Bu tarzdaki loto oyunları içki kaçakçılığının yerini alarak, doğu yakasındaki gangster faaliyetlerinin omurgasını oluşturur bir hale geldi.

---

yerlerde farklı suç şebekelerinin oynattığı bu oyunda amaç, lotoda çıkacak üç rakamı doğru tahmin etmektir. Devletin oynattığı şans oyunlarından farklı olarak oyunun gelir vergisinden muaf olması ve çok düşük paralarla da oyunu oynayabilmenin mümkün olması, bu oyunu özellikle yoksul kesimlerde ve alt sınıflarda çok popüler bir hale getirmiştir. Her ne kadar yasadışı olsa da doğu eyaletlerindeki pek çok gazete bu lotoda çıkan numaraları gazetelerinde uzun yıllar yayınlamıştır.

Alkol Yasağından önce Cornerville'deki yasadışı faaliyetler daha bir örgütsüz haldeydi. Mahallede haraççılık yapan küçük çeteler (İtalyan mafyası ile *camorra'sına*¹⁹ benzer bir şekilde) bulunmaktaydı. Genelde çalışan kesimleri hedef alan bu çeteler, belli bir miktarda para biriktirmiş kişileri tespit edip bunlardan zorla para toplarlardı. 1920'lerin başında, polisin faaliyetlerinin yanı sıra bu çetelerin kurbanı olmuş kişilerin yakınlarının intikam almaya girişmesiyle birlikte bu çeteler ortadan kalktı. Her şehirde olduğu gibi geriye sadece silahlı soyguncular ve hırsızlar kaldı. Yasadışı faaliyetlerin geniş ölçekli bir örgütlü yapıya kavuşması içki kaçakçılığıyla beraber mümkün bir hale geldi.

Mario Serrechia'nın hikâyesi Alkol Yasağı dönemini daha iyi anlamamız için bize epey bir ışık tutar. Mario, 20. yüzyılın başlarında Sicilyalı çalışkan bir anne-babanın çocuğu olarak Cornerville'de doğdu. Kısa bir sürede çetesinin sert çocuğu haline geldi. Daha genç bir delikanlıyken Mario, pek çok kişinin aynı unvan için çekiştiği kendi mahallesinin en iyi sokak dövüşçülerinden biri olarak kabul gördü. Cömertliği hakkındaki hikâyeler Cornerville'de neredeyse efsane haline gelmişti.

Mario, kariyerine soyguncu olarak başladı. Bir keresinde büyük bir barbut oyununu soymak için bastı ve olay yerinden kaçarken bir kişiyi de yaraladı. Daha sonra, çalışanların maaşlarının çalındığı silahlı bir soygun yüzünden tutuklandı. Trafik kurallarını ihlal etmekten yaralamaya kadar pek çok suç için tutuklanmış olsa da sadece altı ay kadar bir süre cezaevinde kaldı. Hayatını kazanmak için pek çok yasadışı faaliyete bulaşan Mario, epey bir para kazandığı gibi kendi bağlantılarını da oluşturdu.

Mario, bu işlere girdiği ilk yıllarda sadece bir soyguncu değildi. Aynı zamanda içki kaçakçılığı, yasadışı loto oynatma gibi işlere de bulaşmıştı ve başka gangsterlerden de "himaye" parası

19 T.S.N.: Genellikle Sicilya'da etkili olan mafia örgütlenmesiyle benzer faaliyetler gösteren Napoli'deki örgütlü suç şebekesi.

altında zorla haraç topluyordu. Kendisine sadık kişilerden oluşan küçük bir çetesi olan Mario'nun güçlü düşmanları da vardı. Mario, örgütlü bir suç şebekesi kuracak kadar büyük işler yapmıyordu. Ama kendi başına sağlam bir gangsterdi. Hayatta olduğu sürece, kendisi kurulacak her türlü örgütlü suç şebekesi için bir tehdit oluşturunuyordu.

Mario, 1930'da civar kentlerin birindeki barbut oyununu basmaya kalkıştı. Yaşanan silahlı çatışmada oyunun korumalığını yapan kişiyi öldürse de, kendisine de altı kurşun isabet etti. Yaşamayı beklenmiyor olsa da hayatta kalmayı başaran Mario, yargılandığı mahkemede suçsuz bulundu. Bu olayla beraber Mario'nun başıbozuk faaliyetlerinin artık pek çok kişi açısından sorun yarattığı iyice ayyuka çıkmıştı. Bu olaydan birkaç ay sonra çetesinin üyelerinden biri öldürülürken bir diğeri de başka bir silahlı saldırıya uğradı. Mario da bir gün bir dostunun dükkânından dışarı çıkarken kurşunların hedefi olup öldürüldü.

Mario Cornerville'deki bu tarz insanların son örneğiydi. Onun ölümüyle beraber Cornerville'de yeni bir gangster örgütlenmesi ortaya çıktı. Bu yeni dönemin hikâyesini anlatmanın en iyi yolu Cornerville'de T.S. olarak bilinen bir kişinin kariyerine bakmak olacaktır. T.S., Cornerville'de büyümemişti. Onun hayatını yakından bilen bir kişi hakkında şunları söylemiştir:

T. S., yasadışı İtalyan lotosuyla [çeşitli İtalyan mahallelerindeki haftalık haraç gelirleriyle ilgili olarak] ilgilenmek için X şehrin-den gelmişti. Bu loto işi giderek daha da büyüyordu ve lotoyu oynatan Y çetesi kendi işlerini görecektir bir adam arıyordu. T.S., işte böylece buraya geldi ve daha gelir gelmez önemli işlere imza attı... Ancak başka gangsterler de kendi paylarına düşeni istiyordu. T.S., ise onlara "Barbut, at yarışı ve içki kaçakçılığı sizde, daha ne istiyorsunuz" diyerek karşı çıktı. Onlara bir pay vermediği için burada sokaklarda pek çok silahlı çatışma yaşandı. Arabalara doluşup marşpiyeslere çıkmış insanlar sürekli birbirlerine ateş açıyordu. İşler burada gerçekten de kızışmıştı.

Bu sıralarda, T.S.'nin Mario Serrechia'dan farklı bir tür insan

olduğuna dair hiçbir emare bulunmuyordu. Ancak T.S. kısa bir sürede üstün bir adam örgütlenme ve iş yapma becerisine sahip olduğunu gösterdi. Birkaç yıl içerisinde, içki kaçakçılığı ve diğer yasadışı faaliyetlerle uğraşan güçlü bir Cornerville çetesinin lideri oldu. Mario Serrechia 1931 yılında bir cinayete kurban gittiğinde T.S., her ne kadar kendisine rakip olan bazı kişiler halen bulunsan da, Cornerville yeraltı dünyasının en güçlü insanı haline geldi.

T.S.'nin namının yürümesini sağlayan O'Malley çatışması oldu. O'Malley'ler şehrin başka bir yerinde iş gören haşin bir İrlandalı çeteydi. Bu çete bir süredir faaliyet alanlarını genişletmeye çalışıyordu ve bunun için T.S.'nin içki kamyonlarına "el koyuyorlardı." T.S.'nin çok ciddi bir biçimde içki stokuna ihtiyaç duyduğu bir dönemde, çete gene T.S.'nin binlerce dolarlık içki taşıyan kamyonlarından birini durdurdu. Kamyonun sürücüsü çeteye, eğer kamyonu el koymak yerine T.S. ile konuşurlarsa, T.S.'nin kamyonu el koymamaları için onlara gerekli parayı vereceğini söyledi. Bunun üzerine çete T.S.'yi aradı ve T.S.'nin ofisinde meseleyi konuşmak için sözleştiler. O'Malley çetesi T.S.'nin ofisine geldiğinde makineli tüfeklerle kurşun yağmuru tutuldular.

Bu olaydan kısa bir süre sonra T.S., kanun kaçağı durumuna düştü. Polis şefinin ifadesiyle, polis ekipleri şehrin doğu yakası tarihinin en büyük insan avını başlatmıştı ancak T.S. aslında civardaki evinde kalmaya devam etmişti. T.S. en sonunda teslim olup mahkemede jüri karşısına çıktığında polisin bir numaralı tanığı ifadesini değiştirdi ve T.S. de serbest bırakıldı.

O'Malley çetesiyle artık uzlaşmanın pek bir yolu kalmamış gibi görünüyordu. Tıpkı Mario Serrechia gibi onlar da acımasız ve başıbozuk bir suç ekolüne aittiler. Onların icabına bakarak T.S., Cornerville'de mutlak egemenliğini ilan etti ve şehrin suç çevrelerinde önemli bir yer edindi. Bir yıl sonra "Patron"un liderliği altında içki kaçakçılığı kartelini kuran 10 kişiden biri de T.S. olacaktı.

O'Malley çatışmasından kısa bir süre sonra T.S., Cornerville'deki faaliyet alanlarını genişletti. Tony Cataldo ile Sully De-feo adında iki Cornerville'li gangster oynattıkları loto oyunundaki büyük ikramiyeleri ödeyemeyecek duruma düşmüşlerdi ve T.S.'nin onları maddi açıdan desteklemesi karşılığında elde ettikleri kârın yarısını onunla paylaşmayı kabul ettiler. Başka insanlar da benzer sebeplerle T.S.'den yardım istemek zorunda kaldılar ve böylece T.S., Cornerville'de oynatılan yasadışı loto oyunlarının büyük bir kısmını denetler hale geldi. Şehrin tümünde ve başka şehir ve kentlerdeki loto oyunlarını denetlemek için bir örgüt kurulduğunda, T.S. de bu örgütün üyelerinden biri oldu.

Kurulan bu örgüt, Cornerville'de oynatılan yasadışı lotoların günümüzde değin sürececek bir şekilde belli bir düzen ve huzur içinde oynatılmasını sağladı. Başka bölgelerde şiddetli çatışmalar patlak verse de, Cornerville'deki bu işler on yıl boyunca pürüzsüz bir biçimde devam etti.

Mario Serrechia ile T. S. arasındaki karışıklık gangsterlerin gelişimini bize göstermektedir. Mario renkli ve romantik biriydi ve Cornerville'in gözündeki kendisi "Büyük Gangster" idi. T.S. ise fazla ön plana çıkmadan işini sessizce görmekteydi ve Cornerville'deki çok az insan onun kişiliğine dair net bir şeyler söyleyebilirdi. Güçlü yapılı biri olan Mario dövüşerek ya da silah kullanarak kendi işini kendi görmekteydi. Zorunda kaldığında T.S. de kavgaya ederdi ancak onun kurduğu şebeke, şiddeti en aza indirdi. Mario bir korsanken, T.S. aslen bir işadamıydı.

2. Cornerville'de Yasadışı Lotonun Büyümesi

Doc bir keresinde şöyle demişti:

İflas bayrağını çekmiş bir durumdaydım. Öyle ki, loto oynayacak beş sentim bile yok. Cornerville'de biri loto oynayacak parayı bulamıyorsa, bil ki o adam topu atmıştır. Bunu kitabında mutlaka yaz.

Cornerville'de erkekler kadar kadınlar da yasadışı loto oynar.

Bir kadın, çocuğunu süt almak için bir dükkâna gönderiyorsa, arta kalan parayla loto oynamasını mutlaka ona söyler. Gangsterler bile loto oynarlar. Tony Cataldo bir keresinde bana şunları anlatmıştır:

Üç numaranın olduğu loto oyununa her gün bir dolar, dört numaranın olduğu oyuna da her gün 25 sent para basıyorum. Eğer dört numaranın olduğu lotoda rakamları bilirsem 1.000 dolar kazanacağım. Ayrıca ayda bir kere de tek bir numaranın olduğu loto oyununa 20 dolar para basıyorum. Eğer bir gün bunu tutturursam bayağı bir para kazanmış olacağım.

Günün kazanan numaralarını da veren at yarışı sonuçları açıklandığında, mahalledeki insanlar pencerelerine çıkıp sokakta onlara sonucu söyleyebilecek birini ararlar. Köşebaşı delikanlıları da bir araya gelip birbirlerine “Hangi numara çıktı biliyor musun?” diye sorarlar.

Eğer mahalledekiler sonucu arkadaşlarından öğrenemezlerse, bu sefer gazetelere bakarlar. Yerel tabloid gazeteler her akşam, “Son Baskı” adı altında sokaklarda satışa çıkar. Bu baskıda at yarışlarının sonuçları aşağıda bir örneği görüleceği üzere uygun bir tablo ile verilir. Sabah baskıları da bu tablolara spor sayfalarında yer verirler.

1-2-7 numaralı yarışlar: \$145.20

1-2-3-5-7 numaralı yarışlar: \$209.80

Tüm yarışlar (toplamda 7 yarış): \$323.60

Bu tabloda, belirli yarışlarda birinci, ikinci ve üçüncü gelen atlara yapılan 2 dolarlık²⁰ bahisler için ödenen ikramiyeler verilmiştir. Ancak tablodaki rakamlar aslında sadece yasadışı loto oynayanlar için bir anlam ifade etmektedir. Lotoda çıkan numaralar bu tablodaki küsurattan önce gelen ilk basamaktaki rakamların yukarıdan aşağı okunmasıyla belirlenir. Dolayısıyla, bu tabloda kazanan numaralar 5, 9 ve 3’tür. Eğer loto dört numara

20 T.S.N.: O yıllarda ABD’deki at yarışları oyunlarındaki asgari bahis miktarı.

üzerinden düzenlenmişse, ilk üç numara gene aynı şekilde belirlenip dördüncü numara da en alttaki sayının onlar basamağındaki rakam olur. Önde gelen gangsterlerin her ne kadar yasadışı loto dışında da meşgul oldukları başka iş alanları ya da kanunsuz faaliyetleri bulunsada, ben bu kitapta özellikle yasadışı loto üzerinde duracağım. Zira yasadışı loto oynatmak diğer faaliyetleri daha iyi anlamamız için uygun bir çerçeve sunduğu gibi, ortaya çıkan örgütlenmenin farklı seviyelerindeki insanların birbirleriyle olan ilişkileri hakkında da bize çok detaylı bilgiler sunar.

Yasadışı lotoyu açıklamaya çalışan her Cornerville’li lafa, “Aslında diğer işlerden bir farkı yok” diyerek başlar. Yapılan bu benzetme yasadışı lotonun belli özelliklerini ortaya koymaktadır. Oyun, pürüzsüz bir biçimde işleyen rutinler üzerinden her gün gerçekleştirilmektedir. Şiddet en alt seviyede tutulmaktadır ve maddi dayatma da dâhil olmak üzere farklı denetim mekanizmaları üzerinden bir düzen sağlanmaktadır. Oyunun denetimini elinde tutan örgüt, üyeleri arasındaki rekabeti düzenlemekte ve oyuna dışarıdan rakiplerini gelmesini engellemektedir. Oyunu oynatan ve öne çıkan isimler, asları üzerinde sağlam bir disiplin kurarak organizasyonun etkin bir biçimde yürütülmesini sağlarlar. Bu kişilerin, ortaya çıkabilecek hukuki konuları sorunsuz bir şekilde aşmalarını sağlayan belli tedbirleri de bulunmaktadır.

Yasadışı loto oyununun en altında, bahisleri alan simsarlar yer alır. Bunlardan bazıları belli müşterilere loto oynamaları için sürekli tekliflerde bulunan kişilerken, bazıları da dükkânına gelen müşterilerin verdikleri numaraları yazan dükkân sahipleridir. Simsar bir not defterine rakamları yazıp yazdığı kâğıdın karbon kopyasını müşteriye verir ve daha sonra da gün içinde topladığı tüm bahisleri işverenine teslim eder. Simsar bir sentten başlayarak her rakamda bahsi kabul eder. Numaraları “tutturan” müşteri üç rakamlı oyunda bire altı yüz gibi bir oranda para kazanırken, dört rakamın belirlendiği oyunda bu oran bire dört bin olur. Tek basamaklı bir sayının tahmin edildiği oyunda kazanma oranı bire sekizken, çift basamaklı sayıların olduğu oyunda bu oran bire seksendir.

Topladığı bahis miktarı kazananlara ödenecek toplam ödülü geçen simsara bu fazla paradan belli bir pay verilir. İşvereniyle olan ilişkisine ve günlük olarak topladığı miktara göre bu pay yüzde 10'dan yüzde 40'a kadar bir oran olabilir. Eğer üç numaranın tahmin edildiği lotoda (yasadışı loto oyunlarının en popülerleri) kazanan kişi kendi müşterisiyse, simsara ayrıca şirketten (işvereni aracılığıyla) müşterisinin kazandığı ikramiyenin yüzde 10'u da verilir.

Bazı büyük simsarların kendileri altında çalışan simsarları da mevcuttur. Eğer bir simsarın günlük hasılatı yeterince büyükse (50 dolar ya da daha fazlası), topladığı bahisleri doğrudan ofise teslim edip elde ettiği hasılatın yarısı kendisine kalan (yarı ortak) biri olabilir.

Simsar topladığı tüm numaraları yarı ortağa teslim eder. Daha büyük simsarlar için çalışan küçük simsarların topladığı numaralar ise yarı ortaklara aracı kişiler üzerinden ulaşır. Eğer işveren ve simsar aynı mahallede yaşıyorlarsa, simsar bizzat numaraları teslim eder. Ancak yarı ortağın ofisinden uzakta çalışan simsarlar varsa, o zaman da simsarlara numaraları alması için bir tahsildar (ya da "toplayıcı") gönderilir. Bu toplayıcılara ödenen para ufak bir miktardadır. Yarı ortakların bazıları da loto oynar ve bu kişilerin altında çalışan simsar sayısı azdır. Daha fazla simsar çalıştıranlarsa asla loto oynamazlar.

Yarı ortaklar topladıkları tüm numaraları "ofis" ya da "şirket" olarak bilinen yere teslim ederler. Şirket de temin ettiği numaraları imzalayarak teyit eder. Tüm numaralar toplandıktan ve kazanan numaralar "ortaya çıktıktan" sonra ofisteki çalışanlar kazanan numaralara ödenecek miktarı hesaplarlar. Ödenecek miktar yarı ortaklara, oradan simsarlara ve simsarlardan da müşterilere aktarılır.

Elde edeceği para esasen topladığı hasılatı dayandığı için bir simsarın kazancı yoğun dalgalanmalar göstermeye müsaittir. Eğer müşterilere ödenecek ikramiye simsarın topladığı hasılattan fazla çıkarsa, kendisi işverenine karşı borçlu hale gelir. Bir

simsarın her an işi bırakabileceği ve pek çok küçük simsarın da herhangi bir getirisi olmadan aylarca çalışmak durumunda kalamamak için emekli oldukları, Cornerville’de herkesin bildiği bir gerçektir. Bu şartlar karşısında örgüt açısından büyük ikramiye-nin kazanılması durumunda simsara bir teselli ödülü verilmesi ve ikramiyenin çıkmasından onun da kârlı çıkabileceği yanıl-sa-masının yaratılması önemlidir. Aylık komisyonu için ay sonunu beklemek zorunda olan bir simsar açısından da, müşterilerinin numaraları tutturarak kazandıkları paradan yüzde 10 pay almak gayet iyi bir durumdur.

Yarı ortakların kazançlarının önemli bir kısmı simsarların topladıkları hasılatı dayandığından, onların kazançları simsarlar kadar dalgalı değildir. Şirketin kazançları daha da fazla hasılatın bir araya getirilmesinden oluştuğu için, bu kazançta herhangi bir dalgalanma genellikle söz konusu değildir. Ancak çok fazla oynanan numaraların çıkması gibi durumlar da yaşanmaktadır ve böylesi bir durumda şirket geçici bir nakit sıkıntısına düşüp, bir yerde tuttuğu paraları harcamak ya da borç para bulmak zorunda kalabilir.

Bazen işler bir simsar için ters gidebilir ve bu yüzden belli bir süre yasadışı lotodan bir gelir elde edemez. Böylesi durumlarda, simsar genellikle işverenine gidip borç ister ya da bazen işverenin kendisi ona yardım etmeyi önerir. Böylece, simsar hem kişisel olarak hem de iş anlamında işverenine bağımlı bir hale gelir. Yasadışı loto oyunundaki dalgalanmalar işverenin çalışanları üzerindeki denetimini arttırmasına bu açıdan yardımcı olmaktadır. Eğer bir simsar hasılatın yarısını alan işvereninden memnun değilse ve işverenini değiştirmek isterse, o kişinin bağlı olduğu şirketin başındaki kişiden böylesi bir değişiklik için onay almak zorundadır. Böylesi değişiklik talepleri nadiren yerine getirilir zira simsarın bu talebini kabul etmesi durumunda, şirketin, altında çalışan yarı ortak ile arasının bozulmasını göze alması gerekir. Bir simsar ile yarı ortak arasındaki ilişkiler genel olarak simsarın çok fazla alternatifinin olmadığı bir durağanlık sergiler.

Aslında yasadışı loto oyununun ilk zamanlarında simsarların daha fazla bağımsızlıkları vardı. O zamanlar, üç numaranın tahmin edildiği oyunda, ilk iki rakamın belirlendiği yarışlar daha erken koşuluyordu ve sadece son rakam yedinci yarıştaki toplam bahislerin miktarına göre belirleniyordu. Simsarlar her ne kadar ilk rakam belirlenmeden topladıkları bahisleri teslim etmek durumunda olsalar da, gelen ilk iki rakama göre, kendileri de risk alıp bahis oynayabilirlerdi. Örneğin, ilk iki rakamın 1 ile 6 olacağı belli olmuşsa, simsar elindeki bahislere bakıp ilk iki rakamı 1 ile 6 olan bahisler olup olmadığını kontrol edebilirdi. Elinde mesela 1-6-5 numaralarının olduğu bir bahis varsa, tek numaranın tahmin edildiği oyunda 5 numaraya 1-6-5 bahsinin çıkması durumunda kaybedeceği parayı telefı edecek kadar bir para yatırabilirdi. Eğer 1-6-5 gelmezse, yatırdığı para yanardı ancak ne olursa olsun, daha büyük bir para kaybının önüne geçmiş olurdu. Bazı zamanlar ise elindeki bahislere gelen iki rakamın olmadığını görür ve kesin bir biçimde kâra geçtiğini önceden fark edebilirdi. Tony Cataldo bu konuda bana şunları anlatmıştır:

Bahis sistemini değiştirme nedenlerinden biri de bu zaten. Pek çok küçük bahisçi gelen numaraları önceden öğrenebiliyordu. Bunun üzerine, örgütün tüm liderleri bir araya gelip sistemi şimdiki haline getirdiler ve gelen numaraları farklı yarışlardaki bahis toplamına göre olacak şekilde belirlediler. O yüzden, eskiden olduğu gibi küçük bahisçiler gelen numaraları önceden bilemiyorlar.

Böyleşi düzenlemelerle ve kişisel nüfuz etme biçimleriyle yasadışı loto oyununda tepede olanlar, aşağıdakilere karşı mutlak bir denetim kurup bunun devamlılığını sağlamışlardır.

Yasadışı loto örgütü ayrıca faaliyet alanlarını ve izlenecek hareket tarzının genel hatlarını da belirlemektedir. Yasadışı loto oynatan her bir şirketin başındaki kişi örgüte üyedir ve örgütün başında da başkan ya da yönetici sıfatıyla bir kişi bulunmaktadır. Bu kişinin yetkileri ve hatta kim olduğu bile pek çok Cornerville sakini tarafından bilinmez. Örgütün 10 ya da 12 üyesi bulun-

maktadır ve bu üyelerin faaliyetlerini yürüttüğü belli bölgeler bulunmaktadır. Üyeler diğer bir üyenin bölgesine karışmamakla yükümlüdür.

Tony Cataldo'nun bana anlattığı üzere örgüt ayrıca bahis yapılan numaralar için oranları da belirlemektedir:

Eskiden oran 1'e 730'du ama bu oranı aşağı indirmek zorunda kaldık. Oranlar değişince tüm şirketler bir araya geldi ve bir anlaşmaya vardık. Bazı numaraların bahis oranı yarı yarıya düşürüldü. Çünkü hep beraber aynı numaraları oynayan çok fazla sayıda insan vardı ve bu numaralar geldiğinde ödeme yapamayacak hale gelebilirdik. Şimdi artık 1'e 600 veriyoruz. X ile Y şehirlerinde bu oran 1'e 500. Aslında biz de oranları 1'e 500 yapmalıyız ama şehrin bu yakasındaki insanlar biraz fazla uyanık olduklarından bunu yapamıyoruz. Şimdiki haliyle, simsarların komisyonlarını ve genel masrafları düşüğümüzde bu oyundan sadece yüzde 3 ya da 4 kadar bir para kazanıyoruz. Bu oyunun aslında diğer işlerden bir farkı yok yani.

Bahislerde yapılan değişiklikler şehrin tüm doğu yakasında ve civardaki yerlerde eşgüdümlü olarak uygulanmaktadır. Eğer bazı numaralar için bahis oranları yarı yarıya düşürülmüşse, müşteriler bunu simsarların dağıttıkları kâğıtlardan okuyup öğrenebilirler. Böylece, yasadışı loto oyunundaki önemli bir risk faktörü ortadan kaldırılmıştır.

Örgüt ayrıca kendi denetimi dışında bir rekabet alanının oluşmasının da önüne geçer. Yasadışı loto oyunundaki tekelleşmeyi yakından takip eden birinin gözlemleri şöyledir:

Büyük bir şirket gibi bu loto işini örgütlediler. Şehrin doğu yakasında bir ofis kurdular ve şimdi bölgelerinde yasadışı lotoyu denetliyorlar. Her şehirde onları temsil eden bir yetkili var ve örgüte ait değilsen kendi başına loto oynatmana izin vermezler. Yasadışı loto işi diğer büyük işler gibi. Herkesin yerine getirmesi gereken bir görevi var. Bazı üçkâğıtçı tipler vardır mesela, ağızları öyle laf yapar ki, beyaz olanı siyah gördüğüne seni ikna edebilirler. Sonra işte kaba kuvvet kullanan adamlar vardır. Bir işe el koymak için kaba kuvvete başvururlar. Şimdilerde onla-

ra pek iş düşmüyor artık. Sonra bir de tetikçiler vardır. Ayrıca muhasebeciler de vardır çünkü her gün için tutulması gereken sürüyle hesap vardır. Bunların hepsine haftalık ücret ödenir. Bazıları yılın 51 haftası öyle boş boş durur ama bir hafta gelir ki yapmaları gereken bir sürü iş karşılına çıkar. Yani anlayacağın, öyle filmlerde gördüğün gibi değil. Bu örgüttekiilerin sadece birkaçı gerçekten adam öldürüyor.

Diyelim ki, sen de bu loto işine girdin. Ofis bunu öğrendiğinde ağzı laf yapan bir üçkâğıtçıyı önce sana gönderir. Bu adam, allem eder kallem eder ve seni ikna etmeye çalışır. Örgütün himayesine girmenin senin için iyi olacağını anlatır ve yeteri kadar hasılat toplarsan yarı ortak olabileceğini söyler. Birileri senden haraç toplamaya kalktığında seni koruyacaklarını anlatır. Kendi polis himayeni kendin sağlamak zorunda olduğunu ve bunu yapamıyorsan örgütün senin için polis himayesi sağlayabileceğini anlatır. Örgüte üye olmanın işte böyle bir sürü avantajını anlatır ve örgüte katılman için aklını iyice çeler. Eğer tüm bu anlatılanlara kulak asmazsan, seni uyarırlar. Eğer halen bildiğini okuyorsan, o zaman sana sıkı bir dayak atarlar. Kimse de bu iş için onları ele vermez. Diyelim ki, sen örgütün koruması altındasın ve ben gelip senden para istedim. Sen de ofisle temasa geçersin ve “şu adam benden haraç istiyor” dersin. Onlar da benimle görüşmesi için birini gönderirler. Gönderdikleri adam bana “Sen ne hakla Billy Whyte’den haraç istersin? Onun yakasını bırakmazsan senin için kötü olur” der. Ben de bunun üzerine senden haraç istemekten vazgeçerim.

Yasadışı işler, mülkiyet haklarına saygılı olan kişiler açısından çekici olmadığı gibi hukuk sınırları içerisinde çalışan işadamlarının sahip olduğu yasal güvenceden de yoksundur. Bazıları, yasadışı işlerin meyvelerini toplamanın bunu yapabilecek cesarete ya da kabadayılığa sahip olmaktan geçtiğini düşünür. Eğer kendilerini sağlam bir biçimde savunacak bir güçleri yoksa, yasadışı iş yapanların böyle düşünen sorumsuz kişilere yem olmaları gayet muhtemeldir. Ancak kendini savunmak için böylesi bir silahlı gücü bulundurmamak her ne kadar bir gereklilik olsa da, örgütün yaklaşımına göre bu silahlı güç olabildiğince ihtiyatlı bir biçimde kullanılmalıdır.

Örgütteki önde gelen kişilerden birinin bana anlattığına göre, yasadışı loto işini denetlemek için başvurulacak tek yol kaba kuvvet değildir:

Önceleri loto işini içki kaçakçıları yapıyordu. O zamanlar gerçekten kavgalı gürültülü bir işti bu. Şimdi lotoyu işadamları oynatıyor. Bu işadamlarının bazıları X ile Y hipodromlarının ortaklarındandır. Bu adamların bir sürü parası var, bu yüzden de loto işini sorunsuz yürütüyorlar... 1-2-3 numaraları lotoda çıktığı zaman sen burada mıydın? O sıralar pek çok kişi bu numaralara para basıyordu. İşte iki sene önce kadar lotoda bu rakamlar çıktı. Benim ofisin ödeyeceği ikramiye miktarı 150.000 dolar kadardı. Ve o sıralar bu işi yapanların büyük bir kısmının bu miktarları ödeyecek paraları yoktu. Herkesin oynadığı 1-2-3 numaraları gelince, işler karıştı. Pek çok kişi ikramiyeleri ödeyemediği için iflas etti. Bu iş de diğer işler gibi aslında. Eğer birisi iflas ederse, onun borçlarını üstlenip işi sen devam ettirebilirsin. O sıralarda da böyle olmuştu. Şimdi loto işinde her şey sorunsuz ilerliyor.

Yarı ortakların bazıları kariyerlerine yasadışı loto işinde başlamış genç kuşaktan insanlar olsalar da, T.S. ve kendisi gibi nüfuzlu diğer meslektaşlarının çoğu yasadışı loto işine girmeden önce içki kaçakçılığı yapan çete liderleriydi. Başka bir deyişle, işadamları çete liderlerinin yerine geçmemiş, çete liderleri işadamları olmuştu. Ancak yine de belirtmek gerekir ki, bu çete liderlerinden bazıları bu dönüşüme ayak uyduramayıp örgütlü yasadışı loto oyunundaki konumlarını kaybetmişlerdir.

Tıpkı yasal olan işler gibi, yasadışı loto oynatan şirketler de müşterilerine olan yükümlülüklerini yerine getirirler. Orada kaldığım sürede lotoyu tutturup da, parasının tümünü alamayan tek bir Cornerville sakini bile duymadım. Simsarlar yükümlülüklerini yerine getirmeseler bile, müşterilere paraları gene öder. Bir simsarın bana anlattığı şu olay bu duruma bir örnektir:

Bir keresinde adamın biri lotoda 4.000 dolar kazanmıştı. Parayı müşteriye teslim edecek simsar da ofise gidip gerekli parayı almış. Sonra da ortalıktan kaybolmuş. İkramiyeyi kazanan adam

da T.S.'yi görmeye gitmiş ve T.S. de ona, "Biraz daha bekle, belki herif yakında ortaya çıkar" demiş. Aradan birkaç gün geçince adam gene T.S.'ye gitmiş ve kazandığı 4.000 doların akıbeti hakkında yakınıp durmuş. Simsarın gerçekten tüydüğünü gören T.S. de, 4.000 doları kendisi ödemiş. Eğer o simsarı bir yakalarlarsa. İşte o zaman ayvayı yedi demektir!

Kendi konumlarını korumak için şirketlerin birbirleriyle işbirliği yapmaları kendi çıkarlarıdır ve bu işbirliğini de yaparlar. Böylesi bir işbirliğinin belki de en yaygın biçimi "birbirlerine destek atmaktır." Simsarlar topladıkları bahisleri teslim ettiklerinde, bahislerin yazıldığı kâğıtların olduğu zarfa toplamda bir dolar ya da daha fazla miktarda bahsin yapıldığı numaraları da yazarlar. Bahisleri toplayan muhasebeciler böylece daha ilk bakışta hangi numaraların en fazla oynandığını ve çıkması durumunda hangi numaraların şirkete en fazla parayı kaybettireceğini görebilir. Tony Cataldo böylesi bir durumda neler yapıldığını şöyle anlatır:

Böylesi bir durumda büyük şirketler bir araya gelir. Mesela benim şirket 6-4-3 numaralarının oynandığı başka bir şirketin bahislerinin bir kısmını beş dolara satın alır. Bir başkası diğeri-ne mesela 4-1-1 numaralarının oynandığı kendi bahislerini satmak ister ama o şirketin bahislerinde de bu numaralar çok fazla oynanmışsa, o da durumu anlatır ve satın alamayacağını söyler. Böylece numaralar belirlenmeden gerekli takaslar yapılmış olur.

Riskin bu şekilde dağıtılması işin istikrarlı bir biçimde yürütülmesinde önemli bir etmendir. Şirketin başındakilerin en önemli görevlerinden biri, siyasetçiler ve yüksek makamdaki polisler ile yakın ilişkiler kurmak ve bu ilişkileri kalıcı bir hale getirmektir. Bu kişilerin özellikle bölge savcılıklarında "bağlantılara" sahip olması ayrıca önemlidir. Böylesi bağlantılar kurmak konusunda şirketler zaman zaman hiç sıkıntı çekmezler. Yasadışı loto işinin faaliyetleri açısından komiserler bariz bir biçimde kilit bir rol oynar ve şirketler geçmişte bağlantı kurabilecekleri en az bir komiseri hep bulmuşlardır. Eğer böylesi bir bağlantı olmasa bile, şirketler bölgelerinden sorumlu baş komiserlerle ilişki kurarlar.

Eğer bir bölgede yasadışı loto işi büyüyorsa, o bölgenin baş komiserinin “görüldüğü” rahatlıkla söylenebilir. Emniyet teşkilatı üzerinde nüfuzları olduğu için, siyasetçilerle bağlantılara sahip olmak da önemlidir zira polis şefleri siyasetçiler tarafından atanır. Eğer polis şefine “doğrudan” ulaşılamıyorsa, onu atayan siyasetçi üzerinde bir baskı uygulanır.

Bağlantı kurmak her zaman için rüşvetle yürüyen bir mekanizma olmak zorunda değildir. Örneğin, bölge savcılığında çalışan önemli bir yetkili, gangsterlerden para almamaktadır. Ancak kendisi at yarışları oynamayı sevmektedir. Bu yüzden de, yasadışı bahislere karşı yürütülen kampanyalar bu kişinin pek ilgisini çekmez. Gangsterler bu kişiye sürekli siyasi destek sunmuş ve bunun karşılığında da, onun sayesinde kendilerine bazı kolaylıklar sağlanmasını güvence altına almışlardır.

Yasadışı loto oynatan örgüt aynı zamanda at yarışlarını da denetler. En büyük ganyan bayileri örgütün başındakiler tarafından işletilse de, bazı yarı ortakların da kendi ganyan bayileri vardır. Yarı ortaklar buralarda topladıkları bahisleri şirkete teslim etmekte ve karşılığında kârın yüzde ellisini almaktadır. At yarışlarında oluşturulan himaye, yasadışı loto oyununda oluşturulan himayeye benzerlik gösterir.

3. Polisle İlişkiler

Altında çalışan simsarlar için polis himayesi sağlamak yarı ortakların görevidir. Yüzde 25 kâr ile çalışan biri bana bu durumu şöyle açıklamıştır:

Aynasızlara rüşvet verilir. Buna “teşkilat parası” denir. Normal bir polis, görev alanında yasadışı bahis oynatan her dükkândan her ay beş dolar alır. Sivil polislere de aynı miktarda para verilir ama onların Cornerville’de her yere gitme hakları vardır. Bu yüzden de kendi aralarında mahalleyi paylaşırlar. Onların maaşı daha azdır ama aldıkları rüşveti paylaştıklarında, normal bir polisten daha fazla para kazanırlar. Komiser yardımcılara ise [dükkân başına] 10 dolar alır. Arabayla devriye gezen aynasızların her biri iki buçuk dolar alır -bazı polisler daha ucuza alına-

biliyor-. Ama devriye polislerinin görev alanları da çok geniştir.

Bölgedeki karakollardaki komiserler ve baş komiserler söylenenlere göre çok daha büyük paralar alır ancak onların alacağı paralarla yarı ortakların üzerinde yer alan “ofisteki” kişiler ilgilenir. Mahallede anlatılanlara göre, baş komiserler parayı bizzat almazlar. Bunun yerine, baş komiserin alacağı para güvenilen bir normal polise ya da komiser yardımcısına teslim edilir. Böylece, işlerin sarpa sarması durumunda alttaki memurlar kendisine karşı bir ifade vermediği sürece baş komiser kendisini güvence altına almış olur. Altında çalışan memurlar rüşvetle suçlandıklarında, baş komiserler de onları temize çıkarmak için ellerinden geleni yaparlar. Yüzde 25 kâr ile çalışan birinin anlattığı gibi, polislere verilen rüşvetler sadece parayla sınırlı değildir:

Pek çok ekstra da bulunur. Her Noel’de ve Paskalya’da, benim patronum rüşvet verdiği tüm aynasızlar için kendi marketinden bir alışveriş sepeti hazırlar ve ben de onun için bunları aynasızların evlerine dağıtırım. Ayrıca aynasızlar asla aldıkları bir şeyin parasını vermezler. Benim patronun marketine gidip şunu falan istiyoruz deyip para ödmeden istediklerini alıp çıkarlar. Bir dükkân sahibi olmanın böyle de kötü bir yanı var. Bir dükkânı olmayan insanlar bir açıdan daha iyi durumdalar yani. Eğer bir aynasız aldığı bir şeyin parasını veriyorsa bile, senin benim rüyamızda bile göremeyeceğimiz bir indirimle alacağını alır. Ben polislere bir paket sigarayı 10 sente satıyorum. Yani paket başına 2 sent indirim yapıyorum onlara. Alışveriş günlerinde ve diğer başka zamanlarda aynasızlar alışverişlerini para vermeden yaparlar. Bazıları bu işi iyice azıttır. Bir Cumartesi günü benim dükkâna gel, sana böyle bir polisi göstereyim. Arabasını -markası Packard- King Sokağı’na park eder ve sonra da beleşe aldıklarını arabasına doldurur. Arabasını gerçekten de doldurur. Arabanın bagajını sonuna kadar açar ve tüm aldıklarını tika basa oraya koyar. Bir aile tek başına bunları tüketemez. Muhtemelen kendi yakınlarına da dağıtıyor bu aldıklarını.

Polislere bu ürünleri verenler sadece yasadışı loto oynatanlar değildir. Eğer polisin canı isterse, seyyar satıcılara ve küçük dükkân sahiplerine karşı kullanmaya hazır olduğu bazı yaptı-

rımlar hep elinin altındadır. Şehrin diğer kısımlarında belli koşulların sağlanması için yürürlüğe sokulan bu yaptırımlar, Cornerville sakinlerini polisi “beslemelerine” zorlayan bir silah haline gelebilmektedir. Aslında bu insanlar sahip oldukları yasal hakları iyi bilselerdi, büyük bir rahatlıkla polis memurlarına bir şey vermeyi reddedebilirlerdi. Ancak böylesi bir riski alacak kadar kanunları bilen çok az Cornerville sakini vardır. Ayrıca kanunlara uyma konusunda kendilerini güvencede hisseden pek çok küçük dükkân sahibi de, polislere mallarını gene bedavaya verir. Onların dediğine göre, ileride bir gün polise bir işleri düşebileceğinden, polisler arasında bir tanıdığın olması her zaman için avantajlı bir durumdur. Yasadışı loto oynatanlar açısından polislere verilen rüşvet, yapılan işin doğal bir sonucudur ancak bu işin dışındakiler bile zaman zaman kendi istekleriyle rüşvet verirler.

Polis merkezinde çalışan herkesle bir bağlantı kurulması şart değildir. Mahalledeki yasadışı loto işini ortadan kaldırmaya kararlı tek bir polis memurunun olması bile ciddi sorunlar yaratabilir ancak böylesi durumlarda gangsterler bu kişinin başka bir yere tayin edilmesi için siyasetçiler ve üst makamdaki polisler üzerinde baskı oluştururlar. Mahalle sakinleri açısından aşağıdaki ifadeler hiç de kulağa yabancı gelmez:

Burada çalışırken, John Doe çok fazla sorun çıkartan aynasızlardan biriydi. Ama sonra onu sürdüler. Şimdi mezarlıkta devriyesini yapıyor ve Cornerville’e artık asla geri dönemez. Mezarlık çok ıssız bir yer. Orada yaprak bile kımıldamıyor.

Altındakileri yola getirmek için üst rütbeli polislerin başka silahları da bulunmaktadır. Bir baş komiser, polis memurlarına herhangi bir ek ücret olmadan angarya işler yükleyebilir. Polis merkezinde iki tür angarya işin olduğu varsayılır. Bir geçit töreni, toplantı veya konser gibi fazladan polisin bulunması gerektiği etkinlikler söz konusu olduğunda, böylesi bir göreve atanan polis memuru bunu bir ceza olarak görmez. Ancak bunun dışında yüklenen angaryalar baş komiserler ve altında çalışanlar

tarafından bir disiplin cezası olarak görülür. Bu uygulama tamamen gayri-resmidir. Eğer bir baş komiser yüklediği angaryanın bir disiplin cezası olduğunu ilan ederse, ilgili polis memurunun polis merkezindeki hukuk kuruluna itiraz hakkı bulunmaktadır. Doğal olarak, baş komiserler de böylesi uygulamaları “polis hizmetlerinin daha iyi bir hale gelmesi” için yürürlüğe soktuklarını söylerler ve başka bir açıklama yapmalarına böylece gerek kalmaz.

Bazı polis memurları gece çalışmaktan nefret ederken, bazıları da bundan hoşlanır. Bazıları trafik işlerine bakmayı hiç sevmezken, bazıları bu işi severek yapar. Altındaki çalışanların neyi sevip neyi sevmediklerinin farkında olan bir baş komiser, sevmedikleri işlere atayarak onları cezalandırabilir. Bu uygulama da resmi olarak bir disiplin cezası olarak değerlendirilmez. Ancak ilgili polis memurları açısından ne olup bittiği gayet açıktır.

Terfileri bekletmek ya da ya da terfi ettirmek de ceza ya da ödül olarak kullanılabilir. Geçtiğimiz yıllara değin, polis şefleri gerekli memuriyet sınavlarını geçmiş her polisi açıkta olan mevkilere atayabiliyordu. Böylesine keyfi bir gücün polis şeflerinin elinde olması yüzünden pek çok insan, gerekli sınavları geçmiş ve doğru siyasi bağlantıları olan her polisin istediği mevkiye gelebileceğine inanıyordu. Bu durum, böylesi mevkiler peşinde koşan adayları, güçlü siyasi dostlara sahip olması muhtemel gangsterleri genel olarak rahatsız etmemeye itiyordu. Ancak günümüzde, polis şefleri açıkta olan bir mevkiye kendisine verilen listenin başındaki üç polis memurundan birini (açıkta olan mevki sayısı ikiyse, listenin başındaki dört kişiden ikisini) atayabilmektedir. Ancak yine de, bir polis memurunun kariyerinin, sahip olduğu bağlantılara göre şekillendiği yaygın bir biçimde kabul görür.

Çalıştığı bölgeden memnun olan memurları başka bir yere atama tehdidi de gayet etkili bir silahtır ve Cornerville’de çalışan pek çok polis memuru için bu geçerli bir durumdur. Bir simsar bana şunları anlatmıştır:

Cornerville'den başka bir yere atandığı için ağlayan aynasızları bilirim ben, Bill. Hepsi burada kalmak istiyor. Burada gayet iyi miktarda rüşvet dönüyor ve yapılacak iş de pek yok. Daha sabah dükkânı açar açmaz yanıma gelen bir aynasız var mese-la. Akşama kadar benim dükkânda kalıyor. Arka tarafa geçip gazeteleri okuyor, bazen de ikimiz kâğıt oynuyoruz. İşe başlayış ve işten çıkış saatlerini imzalamak için sadece dışarı çıkıyor. Bunun dışında kalan zamanlarda kafasına göre takılıyor. Ama başka yerlerde böyle yapamazsın. Şimdi Cornerville'de çalışan bir aynasız böyle bir yerde çalışmış bir keresinde. Orada bir dükkânda beş dakikadan fazla duramazmış, öyle yaptığında hemen polis merkezine telefon gelirmiş ve başka bir aynasız dükkâna gelip oradan ayrılmasını istemiş. Öyle bir yerde çalışan aynasızın tüm mahalleyi karış karış dolaşması gerekir. Burada yaptığı gibi tüm günü oturarak geçiremez. Bizim mahallede o kadar çok yasadışı loto ve at yarışı işi var ki, insanlar ne kadar az aynasız görürse kendilerini o kadar rahat hissediyor. Ayrıca başka bölgelerde pek çok insanın evinde kendi telefonları var, bir şikâyetle bulunmak istedikleri zaman hemen polisi arayabiliyorlar. Ama burada kaç kişinin evinde telefon var ki? Belki 20 evin bir tanesinde vardır. O yüzden de, evinden çıkıp, ankesörlü telefona jeton atıp polis merkezini kaç kişi arar ki? Ayrıca, buradaki insanların şikâyetle bulunma gibi bir huyu da yoktur. İyi bir konuma gelenler zaten başka yerlere taşındılar. Geriye kalanlar da ne olup bittiğini çok umursamıyorlar, işleri olurluna bırakıyorlar.

Cornerville sakinleri mahallede çalışan polisleri asalak olarak görürler ve kendi paylarına emniyet teşkilatının döküntülerinin düştüğünü düşünürler. Bir polis memurunun görev başındayken uyuyakalması ya sarhoş olup kafayı bulması mahallede sürekli anlatılan hikâyelerdendir. Bu durum her ne kadar polisin saygınlığına hizmet etmese de, gangsterler açısından başka bölgelerdeki polislerle karşılaştırıldığında hiç de şikâyet edilecek bir konu değildir.

Konunun yabancısı biri, gazetelerde polislerin kumar oynatılan bir yeri bastığını okuduğunda, tüm bir şehrin köşe bucak kararlı bir biçimde aranması sonucunda polislerin suçluları bulup

onları etkisiz hale getirdiği düşüncesine kapılabilir. Ama barbut oynatan bir kişinin anlattıkları çok farklı bir durumu işaret eder:

Sence bir aynasızın, çalıştığı bir bölgede neler dönüp bittiğini bilmeme olasılığı hiç var mı? Mesela bizim loto oynattığımız bu mekânı düşün. Gecenin her saati birileri buraya girip çıkıyor, herkes bunun farkında. Bir aynasız bunu gördüğünde, burasının ya bir genelev ya bir kumarhane ya da kaçak içki satılan bir yer olduğunu hemen anlar. Bunu görünce de, işin arkasında kimin olduğunu öğrenmek için hemen mekâna gelip herkese sorular sorar. Sonra da, ya burayı kapatır ya da işletmenin başındaki kişilerle pazarlığa oturur. İşler burada hep böyle yürür. Ama tabii sıradan insanlara bu hiç anlatılmaz. Yoksa öbür türlü insanlar, “Buranın kumarhane olduğunu biliyordunuz da neden basmak için bir sene beklediniz?” diye polislere sorarlar.

Ama tabii böylesi yerleri basan polisler şehrin başka bir bölgesinden geliyorsa, bu yerleri daha önceden bilmiyor olmaları gayet doğaldır.

Polislerin epey geniş bir tutuklama yetkisi olsa da bu işlemi sadece belli zamanlarda ve belli durumlar için yaparlar. Dolaşısıyla bu tutuklamaların, hedeflenen amaçlara ve bu işlemleri zorunlu kılan koşullara göre ayırt edilmesi gerekir.

Polislerin gerçekleştirdiği belli sayıdaki tutuklamalar, gangsterler tarafından polislerin yaptıkları işin belli bir rutini olarak görülür. Bazı baskınlar doğrudan Cornerville'deki karakoldan gerçekleştirilir. O sıralar, haftalık ücretini kumarda kaybetmiş kocası yüzünden bir kadın polise şikâyet gelmiş olabilir ve polisler de göstermelik de olsa belli bir eylemlilik sergilemek zorunda kalmış olabilirler. Yerel polis memurlarıyla gangsterler arasındaki ilişki sebebiyle, gangsterler baskından önce baskın yapılacağı bilgisini genelde alıyor olsalar da, bazı durumlarda bu böyle gerçekleşmez. Şikâyetin yapıldığı sırada, basılacak yerden rüşvet alan herhangi bir polis karakolda olmayabilir. Cornerville baş komiserinin gangsterlerle dostça bir ilişkisi ve ticari bağları bulunsa da, gangsterlere her baskından önce “haber uçur-

mak” kendi çıkarlarına aykırı bir durumdur. Sonuçsuz kalmış baskınlar, bir yolsuzluk göstergesi olmasa bile Cornerville’de, polis hizmetlerinin başarıyla yürütülmediğinin bir kantu olarak değerlendirilebilir. Eğer gerçekten bir yerlere baskın yapılması gerekiyorsa, baş komiserle bağlantısı olan daha büyük şebekeler ve daha önemli gangsterler bir kenara konurken, küçük balıklar kurban olarak seçilir.

Yasadışı lotoyla ilgili şikâyetçi olacak kişi, eğer mahalledeki gangster-polis ilişkilerinin farkındaysa, şikâyetini gidip doğrudan şehrin doğu yakasının polis merkezine yapar. Dolayısıyla, mahalledeki bazı baskınlar buradan gerçekleştirilir ve baskın gerçekleşene kadar Cornerville baş komiserinin durumdan haberi olmayabilir. Bu baskın yöntemi, işini düzgün yapmadığı düşünülen ilgili baş komiserin yüzüne bunu çarpmak için de gerçekleştirilebilir. Mahallelerde çalışan baş komiserler açısından böylesi baskınlar gayet can sıkıcıdır ve altında çalışan baş komiserlerin bu hassasiyetlerine karşı duyarlı olan polis şefleri, bu yüzden böylesi baskın emirlerini çok fazla vermezler.

Bazı polisler de, kimi tutuklamaları gangsterlerle olan mali ilişkilerini daha uygun hale getirmek için kendi inisiyatifleriyle gerçekleştirir. Yakın bir tarihte, Cornerville’deki sivil bir polis yasadışı loto oynatan bir şirketin iki simsarını aynı gün içinde tutuklamıştır. Bu polis memurunun alışılmadık davranışına dair, bu simsarları yakından tanıyan birinin açıklamasına göre, yakın döneme kadar sivil polis olan bu kişi, bir yarı ortaktan rüşvet almaktaydı. Ancak tekrardan “üniformalı bir işe” atanınca bu polisin geliri de düştü. Bir süre sonra tekrardan sivil polisliğe başlasa da, bu polis rüşvet ağındaki eski konumunu kaybetmişti ve bu tutuklamalarla, bir süre önce rüşvet aldığı yarı ortak üzerinde baskı kurarak eski konumunu kazanmayı amaçlıyordu. Gerçekten de, bu polis eskiden aldığı rüşvetleri gene almaya başladı ve tutuklama yapmaktan vazgeçti. Köşebaşının diliyle bu polis memuru gangsterlerden “para sızdırmaya” çalışıyordu.

Her ne kadar bir barbut oynatıcısının gözünden anlatılıyor olsa da, aşağıdaki hikâye polislerle gangsterler arasındaki para sızdırma meselesinin özünü ortaya koymaktadır:

Burası için X Sokağı ile Y Sokağı'ndaki iki devriye polisiyle onların amirine rüşvet veriyorum. Bir de bir zamanlar bu bölgede çalışmış olan bir aynasız var. Ne zaman loto oynatsam buraya gelir, ben de ona üç beş bir şeyler veririm. Görev yeri olmadığından aslında usulen ona tek bir kuruş bile vermemem gerekiyor ama burada çalışırken bana iyi davranmıştı, böyle iyi biri olduğundan ona gene rüşvet veriyordum. Ama geçen sefer buraya kafayı bulmuş bir şekilde geldi ve bana "10 dolar istiyorum, tam tamına 10 dolar" dedi. Ben de ona, "Bak George, şimdi kafan iyi. Daha sonra gel, görüşelim" dedim. Ama o gitmeyi reddetti ve bana, "Niye böyle diyorsun? Diğer polislerle bu parayı veriyorsun. Ben onlar kadar iyi değil miyim?" dedi. Ben de ona, "Sen iyi birisin elbette George. Belki diğer polislerden bile daha iyisin ama burası senin görev bölgen değil, normalde sana tek bir kuruş bile vermemem gerek" dedim. Bunun üzerine beni tehdit etmeye başladı ve 10 dolar vermezsem, burada bana loto oynatmayacağını söylemeye başladı. İçimden ona dünyanın kaç bucak olduğunu göstermek geliyordu. Ona şöyle dedim: "Hadi bakalım, cesaretin varsa yap. Loto oynatmamı engellersen bu senin için hiç de iyi olmaz." George o sırada mekâna müdahale etmek için davranır gibi olmuştu ama "senin için hiç de iyi olmaz" lafını duyunca durdu. Sonra da çekip gitti. Gittikten sonra buradaki aynasızlardan birine meseleyi anlattım. O da bana, "Görünce o şerefsizle konuşacağım" dedi.

Bu kişiye ayrıca, polis memuru "loto oynatmanı engelleseydi" ne olacağını da sordum:

Buradaki aynasızlar bunun acısını ondan çıkartırdı. Onun rüşvet aldığı mekânları basabilirlerdi. Bir de zaten buradan rüşvet alan aynasızlardan biri amir. Baş komisere gidip o adamın buradan sürülmesini sağlayabilir.

Polisle ilişkilerini sağlamlaştıramadığı yerlerde, gangsterler çok daha ciddi sorunlarla karşı karşıya kalırlar. Örneğin, bazı yarı ortakların daha uzaktaki kentlerde çalışan simsarları bulunur. Bu yarı ortaklar, altlarında çalışan simsarların faaliyet gösterdikleri

yerlerde gerekli rüşvetleri verirler ama bu simsarlara ulaşmaları için gönderdikleri tahsildarlar, polise himaye parası ödenmeyen yerlerden arabalarıyla geçmek zorundadırlar. Bazı durumlarda da, simsarların faaliyet gösterdikleri bölgelerde yaptıkları işin getirisi çok fazla olmadığından, yarı ortaklar Cornerville’de polisle kurduğu rüşvet ağlarını bu bölgelerde oluşturamazlar. Böylesi bölgelerde, bazı polisler hangi araçların gangsterlere ait olduğunu öğrenirler ve himaye parası almak için bu araçları durdururlar. Çok daha geniş bir bölgede bahisleri toplayan bir simsar da benzer sorunlarla karşı karşıya kalabilir. Bu simsarın patronu faaliyet alanının büyüklüğü yüzünden simsarın karşılaşabileceği her polise gerekli rüşveti verememiş olabilir.

Böylesi bir durum karşısında yarı ortak, rüşvet verdiği polis memurlarından birini bulup bu para sızdırma hadiseleri sona ermezse onların bölgesinde iş yapmaktan vazgeçeceğini söyleyebilir. Bu polisler de, şikâyet edilen meslektaşlarını bulup onları bahsi geçen kişiden para sızdırmaktan “vazgeçmeleri” için ikna etmeye çalışırlar. Eğer polislerin bu ikna çabaları sonuç vermezse, o zaman da karşı saldırıya geçip şikâyet edilen polislerin bölgesindeki rüşvet veren gangsterleri tutuklarlar ya da bunlardan para sızdırmaya çalışırlar. Cornerville’de, bir polisin başka bir polisin aldığı rüşvete karışmaması yerleşik bir teamüldür. Ancak bana anlatılanlara göre, şehrin başka bölgelerinde bu mali ve kişisel ilişkiler ağı bu kadar tertipli bir şekilde oluşturulmuş değildir. Dolayısıyla, gangsterler yaptıkları işin kurallarına biat etmeyen paragöz polis memurlarıyla sürekli uğraşmak durumunda kalabilirler.

Polislerin yaptığı bazı tutuklamalar da, yasadışı loto oynatan şirketlerin çıkarları için gerçekleştirilir. Aşağıdaki hikâye bu duruma bir örnektir:

Parası olan birini tanıyordum. Bu adam bizim sokakta bir loto bayisi açtı. Açmak için bayağı para harcamıştı. Bir süre sonra işin ağababaları onun bayisine gelmişler ve ona, “Burayı kapatırsan senin için iyi olur” demişler. Adam da “Ne siz ne de

başkası istedi diye burayı kapatmam” demiş. Gelen adamlar da ona, “Bu sadece bir uyarı, burayı kapatırsan iyi edersin. Yoksa çok pişman olursun” demişler. Adam dediklerini yapmamış ve birkaç gün sonra polis merkezinden adamın mekânına baskın yapmışlar. Aynasızlar, mekândaki tüm eşyaları paramparça etmişler ve hatta duvarları bile parçalamışlar. O adam bu baskın yüzünden çok para kaybetti. Artık loto işinin dışında kaldı.

Rekabeti engellemek için polisleri devreye sokmak, Cornerville’de son birkaç yıldır yaygın bir hale gelmiştir. Polisleri devreye sokmanın gayet açık avantajları vardır. Rekabet yasal yollar aracılığıyla engellenmekte ve örgüt de şiddete başvurmak zorunda kalmamaktadır. Gangsterliğin ilk yıllarında, düşman da olsa birini polise “ispiyonlamak” en büyük ihanet olarak görüldü. Ancak bu anlayışın günümüzde ortadan kalkması, eski tarzda gangsterliğin yerini artık iş hayatı yöntemlerine bıraktığını işaret eden başka bir göstergedir.

Yaptıkları işin doğal akışı sonucu gerçekleşen tutuklamaların üstesinden gelmekte, gangsterlerin belli bir düzene oturmuş prosedürleri bulunmaktadır. Yasadışı loto oynatmak için kanunlar 500 dolara kadar varan bir para cezası ya da bir yıllık hapis cezası öngörmektedir. Bu suçu ilk kez işleyen bir kişiye genelde 50 dolarlık bir para cezası verilir. Bu suçun tekrarlanması durumunda daha ağır cezalar devreye girse de genelde verilen cezalar tecil edilir.

Gangsterler, davalarına bakan hâkimlerin, kendilerine karşı müsamahakâr olmalarıyla bilinenler arasından olmalarını sağlamayı genellikle başarırlar. Tecil edilmiş cezaların yürürlüğe girmemesi için yoğun bir dikkat gösterilse de, cezası ne kadar hafif olursa olsun bir sonraki mahkûmiyette tecil edilmiş bir cezası olan bir sanık bu cezası için hapse girer. Bu yüzden, tecil edilmiş bir cezaya çarptırılan simsarların çoğu yasadışı loto işinden emekli olur. Şansını zorlayanlar da vardır ve bunlardan bazılarının hapse düştüğü de olur.

Tecilli bir cezası olan sanığı koruma altına almanın kullanışlı

bir yolu bulunmaktadır. Böyle birisi tutuklanıp polis kayıtlarına geçmesi için ismi sorulduğunda sahte bir isim verir. Bu kişinin patronu da, 10 dolara bu isimle mahkemeye çıkacak birini kiralar. Mahkeme ya da polis kayıtlarında isminin hiçbir şekilde geçmesini istemeyen ve böylece saygın yurttaş olarak kalmak isteyen kişiler için de, ayrıca mahkemeye çıkmaları için başka kişiler kiralanabilir. Tabii, eğer polisler gerekli incelemeleri yaparsa böylesi sahte bir isim vermek bir işe yaramaz.

Yasadışı loto oyunu oynatan bir simsar tutuklandığında, patronu olan yarı ortağa durumla ilgili haber yollar. İlgili yarı ortak da kefaleti ödeyecek kişiyle karakola gelir ve kefaleti öder. Olay mahkemeye intikal ederse, yarı ortak tam yetkiyle bir avukat tutar. Neredeyse tüm davalarda sanıklar suçlarını itiraf ederler. “Mahkemede aklanma” şansı olsa bile, aksi türde bir tavra girmek, işin geleceği açısından zararlı olarak görülür. Mahkemede düşen suçlamalar tutuklamayı yapan polis memurunun karnesine eksi olarak işaretlenir ve bu yüzden bu polis memuru gangsterlerin işlerini zorlaştırmak için daha da kararlı hale gelebilir. Polisin bazı tutuklamalar yapması gerektiğinin gangsterler de farkındadır ve belli bir temelde işbirliği yapmanın mümkün olduğu polisler söz konusu olduğunda, onlara zorluk çıkartmak istemezler.

Gangsterler ile polis arasındaki bu sistemde, tutuklamalar için belli bir kota bulunsa da, kanunların uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan dönemsel krizler gangsterlerin organizasyonunda ciddi altüst oluşlara yol açabilir. Şiddet eylemleri gibi sansasyonel olayların kamuoyunun dikkatini aslında geçmişten beri varlığını sürdüren koşullara yöneltmesiyle beraber böylesi krizler ortaya çıkabilir. Bir simsar bu konuda şunları söylemiştir: “Maxton’daki silahlı çatışmayı hatırlıyor musun? O olaydan sonra bölgedeki tüm ganyan ve loto bayilerini kapatmışlardı. İşlenen bir cinayet sonrası Crighton’da da benzer bir durum olmuştu.” Böylesi krizlerin çıktığı zamanlarda, aslında yasadışı loto oynatan çok az yer basılır ama polis merkezindeki dostları gangsterlere mekânlarını

kapatmaları gerektiğini söylemeyi de ihmal etmezler. Onlar da, kriz sona erene kadar mekânlarını kapalı tutarlar.

Aşağıda anlatılan hikâyenin de gösterdiği üzere, polislerin böylesi bir eylemliliğe girişme ihtimali gangsterlerin faaliyetlerini önemli ölçüde etkilemektedir:

Birkaç ay önce Tony Cataldo'nun ganyan bayisinde olanları biliyor musun? Üç herif bayiye gelmiş ve kapıyı çalmış. Orada iyi bilinen birinin ismini vermişler. İçeri girince de silahlı bir soyguna girişmişler. Üçü de maskeliymiş ve hepsinde de silahı varmış. 1.500 dolardan fazla para çalmışlar. Ama şimdi kimse orada bir soygun yapamaz çünkü artık çok iyi korunuyor.

Böylesi bir olay gerçekten utanç verici. Evet, yaptığımız iş kanunlara uygun olmayabilir ama biz işimizi gene de dürüstçe yapıyoruz ve kimseyi de rahatsız etmiyoruz. Tony ne ödemesi gerekirse her zaman öder. Müşterilerine her zaman iyi davranır. Kimseye bir zarar vermedi şimdiye kadar. Ama böyle bir olay karşısında ne yapabilirsin ki? Aynasızları çağıramazsın. O yüzden de bu soygunu hiç dillendirmedik. Şimdi bile kimsenin bu soygundan haberi yok. Eğer etrafta dedikodusu dönmeye başlarsa, yaptığımız işin sonunu getirir. Crighton'daki cinayetten sonra olanları biliyorsun. O cinayetten sonra, aynasızlar loto oynatanlara hiç göz açtırmadı. Böyle bir şeyin burada olmasını asla istemeyiz. Zaten o yüzden, Tony o soygunu yapanları kaçarken vurmadı. Pencereden dışarı baktığında, soyguncuları sokakta koşarlarken görmüş. Onları kolayca vurabilirmiş silahıyla ama bunu yapmamış. Çünkü onları vursaydı, aynı gece Cornerville'deki bizimki gibi tüm mekânlar kapatılırdı. Böylesi bir olayda silaha başvurmak hiç de akıl kârı değildir.

Bu olaydan sonra, Tony Cataldo ile adamlarının Cornerville'den kaçan soyguncuları yakalamak için verdikleri çabalar bir sonuç vermedi

Yasadışı loto işinin mümkün olduğunca sükûnetle yürütülmesi hem gangsterlerin hem de polislerin çıkarınadır. Şiddet olaylarının yaşanması durumunda, gazeteler ve şehrin "iyi insanları" polis şefinden kanunları çiğneyenlere karşı etkili önlemler

almasını talep eder. Bu talepler karşısında, polis şefi kendisini gazetelerde “dokunulmaz” ve Cornerville’de “sahici polis” olarak bilinen bir polis memurunu göreve çağırmak zorunda hisseder. Bu tarzdaki polisler hem gangsterler hem de polisler için epey bir sıkıntı yaratır.

Yakın dönemde, Cornerville polis şefi, başında bir komiserin olduğu, gangsterleri yakalamakla görevli bir tim oluşturduğunu ama bu timde çalışması için dokunulmazlardan kimseyi bulamadığından sadece acemileri (teşkilata yeni girmiş polisler) bu time aldığını açıklamıştır. Gazetelere yansıyan açıklamalara göre, polis şefi seçilen polislerin deneyimsiz olmalarını açıkça en büyük avantajları olarak görüyordu. Polisler için deneyimleri olan kişilerin bana anlattıklarına göre bu açıklamalar gerçekten de akla yatkındır zira gangsterler acemi polislerden çekinirler. Ne yapacakları öngörülemez olduğundan, gangsterlerin onlarla iş yapmaları daha zordur. Ancak zaman geçtikçe hiç şüphe yok ki onlar da polis teşkilatının nasıl işlediğini görür ve pek çoğu da bu düzene ayak uydurur.

Şehrin doğu yakasında en fazla bilinen dokunulmaz baş komiser O’Leary’dır. O’Leary ve adamları bir ara Cornerville’i tamamen temizlemeleri için tam yetkiyle donatılmışlardı. Tony Cataldo onun hakkında bana şunları söylemiştir: “O’Leary burada çalışırken altı ay boyunca hiç para kazanamadık. Berbat bir dönemdi. Hiç kâr edemiyorduk. Kazandığımız tüm paraları basılan ve kapatılan yerlerin masraflarına harcıyorduk.” Ancak O’Leary sonunda başka bir yere atandı ve bir süre boyunca gangsterlerin O’Leary tarafından tutuklandığı haberleri kesildi. Ancak komşu bir şehir olan Crighton’da önde gelen gangsterlerden biri öldürülünce, Crighton’daki siyasetçileri ve polisleri içine alan geniş ölçekli bir rüşvet ağı skandalı gazetelere haber oldu. Eyalet polisleri şehre gönderildi. Bölge savcısı Flaherty yürüttüğü soruşturmada kendisine yardımcı olması için dokunulmazlardan oluşan bir ekiple O’Leary’nin şehre gönderilmesini istedi. O’Leary bu görevdeyken, bir gazete şunları yazmıştı:

Şehrin doğu yakasında bu operasyonları yürüten polislerin “dokunulmaz” olarak adlandırılmaları aslında ironik bir durum. Birkaç ay önce, gene doğu yakasında bir bölgeyi temizledikten sonra ekip merkeze alındı ve birer kahraman olarak karşılanmak yerine raporlara göre aslında yaptıkları bu iş yüzünden cezalandırıldılar.

İddialara göre O’Leary ve adamları, altında çalıştıkları belli polis yetkilileri tarafından “damgalanmışlardı ve bazıları sıradan bir polis memuru olarak çalışmaya zorlanırken, bazıları da gece devriyesi yapmak zorunda kaldı.

Bazı polis yetkililerinin geçen akşam da üstü kapalı bir biçimde itiraf ettikleri üzere, Crighton’da bir temizlik yaptıktan sonra, O’Leary ve adamları muhtemelen gene merkeze alınacaklar ve yine benzer bir muameleye maruz kalacaklar.

Kısa bir süre sonra O’Leary ve adamları gerçekten de Crighton’daki görevlerinden alındılar ve eski görevlerine iade edildiler. En son duyduğuma göre, O’Leary şehrin trafik şube müdürlüğünün başındaydı. Önemli bir mevkide olduğundan, kendisinin “damgalandığını” söylemek pek doğru olmaz. Ama diğer taraftan, O’Leary’nin, gangsterlerin polisle ilişkilerini rahatsız edemeyeceği bir konuma getirildiği de doğrudur. Bir dükkânda çalışan bir simsar ise, Cornerville’deki bir dokunulmaz hakkında bana şunları anlatmıştır:

Burada gerçekten dürüst olan tek bir aynasız var, onu parayla satın alamazsın. Onun ismi komiser yardımcısı Clancy. Ona yüzlerce hatta binlerce dolar para teklif edildiğini biliyorum ama o gene de bu paraları kabul etmedi. Aslında komik bir durum bu çünkü kendisi buradaki dükkânlardan muz ve benzeri şeyleri bedavaya alır ama para asla kabul etmez.

Clancy’ye hep dikkat etmemiz gerekir. Ne zaman kendisi karakol işlerine verilse, aynasızlar bize “Tamamdır çocuklar, şimdi ne isterseniz yapabilirsiniz” derler. Ama karakol dışındayken bir göreve getirildiğinde, aynı aynasızlar bize, “Dikkat edin çocuklar, Clancy’yi gene kafesten çıktı” derler. Clancy’nin dışarıda çalıştığı bilgisi hızla etrafa yayılır. Clancy bir mekânı basınca bundan hemen haberimiz olur. “Clancy meydandaki

yeri basmış”, “Clancy şu sokaktaki yeri kapatmış” gibi laflar duyarız. Fısıltı gazetesıyla tüm bu haberler etrafa yayılır. Diğer aynasızlar onu olabildiğince karakol içerisinde tutmaya çalışır. Baş komiser hasta olup izin aldığı anda yerine yardımcısı bakar. O da dışarı çıkar ve yerini Clancy’ye bırakır içeride kalsın diye. Neredeyse tüm gün karakola uğramaz, Clancy içeride kalsın diye. Ama Clancy öğle yemeği için dışarı çıkar ve bir yeri basar. Gerçekten inanılmaz değil mi? O adam galiba uykusunda bile bir yerleri basıyor.

Clancy’nin kafasının çok çalıştığını düşünmüyorum. Bazı zamanlar diğer aynasızların kirli işlerini o yapıyor. Eğer bir aynasız bir yerden hak ettiği parayı alamadığını düşünürse, Clancy’ye gider ve oraya bir baskın yapılabileceğini ima eder. Böylece o aynasız, elini kirletmeden intikamını almış olur. Clancy’nin gerçekte ne olup bittiğinden bir haberi olduğunu hiç sanmıyorum.

Birkaç hafta önce, Clancy bizim dükkâna geldi ve tezgâhın arka tarafını aramak istedi. Benim patron ise, “Arama iznin olmadan bunu yapamazsın” diyerek ona izin vermedi. Clancy öfkelenmiş olsa da gerçekten bir şey yapamayacağını farkındaydı. Benim patrona, “Arama izniyle geleceğim ve senin icabına bakacağım” dedi.

Eğer tezgâhın arkasını arasaydı bizi içeri atmak için pek çok delil bulurdu. Eğer loto oynatırken yakalanırsanız, bir arama iznine gerek yoktur ama öbür türlü arama izniniz olmadan hiçbir şey yapamazsınız. Ama tabii gerekli arama iznini alırsa da, o daha baskını yapmadan karakoldan bize bunun haberi önceden gelir.

Clancy bir dükkâna diğer aynasızlar gibi girmez. Eğer bir baskın yapacaksa, daha üç blok öteden koşmaya başlar ve bir anda dükkânın önünde biterek size bir şey yapacak zaman bırakmaz.

Clancy neredeyse her zaman kendi başına dolaşır. Öbür aynasızlar onu görünce hemen oradan uzaklaşmaya çalışır. Çünkü Clancy onlara gidip “Sen de bir polissin, gel işe koyulalım ve şuraya basalım” diyebilir. Tabii aynasızlar açısından bu hiç de hoş bir durum değildir. Bir keresinde komiser yardımcısı Kelly, Clancy ile beraber devriye geziyormuş. Clancy baş komisere

bazı baskınlar yapacağını, bunun için yanına bir komiser yardımcı verilmesini isteyince, polis şefi de yanına Kelly'yi vermiş. Göreve çıkmadan Kelly tüm mekânları aramış ve herkesi durumdan haberdar etmiş. Tabii baskına gittiklerinde hiçbir şey bulamamışlar. Clancy, "Birilerinin size haber uçurduğunu biliyorum ama bir dahaki sefere hepinizi haklayacağım" demiş. O adamın aslında neler döndüğünden bir haberinin olmaması gerçekten çok komik. Belki tahmin ettiği bazı şeyler olabilir ama neler dönüp bittiğini kesinlikle bilmiyor.

Bir keresinde de, Clancy bir aynasızla devriye gezerken X'in dükkânının önünden geçiyorlarmış. Dükkânın, hemen kaldırımın önünde koca bir vitrini varmış. Yani içerisi rahatlıkla görülmüştü. İşte öyle oradan geçerlerken, Clancy'nin yanındaki aynasız içeride birisinin alenen loto oynadığını görmüş. Clancy onu görmesin diye sokakta başka bir yeri göstererek Clancy'nin dikkatini başka yere çekmeye çalışmış ama Clancy gene de vitrinden içeri bakmış ve ne olduğunu görmüş. Aynasız da yanına alıp, "Hadi gel, şurayı basacağız" demiş. Aynasız da onu takip etmek zorunda kalmış. İçeri dalıp mekânı kapatmışlar. Sence o aynasız böyle bir işe bulaştığı için mutlu mudur? Ama çıkıp da ne diyebilir ki? Oradan rüşvet aldığını Clancy'ye nasıl anlatabilir?

Buradaki tüm aynasızlar Clancy'den nefret ediyor. Clancy ile berabermiş gibi gözükmeyi hiç kimse istemiyor. Clancy onların işini sadece daha fazla zorlaştırıyor. Eğer tüm baskınları Clancy yaparsa, bu polis merkezinin dikkatini çeker. Polis merkezindekiler de rüşvet alıyor ama orada da dürüst birkaç memur var dikkat edilmesi gereken. Yani Clancy böyle baskınlar yaptığı için, diğer aynasızlar da baskınlar gerçekleştirmek zorunda kalıyor. Mesela, aynasızın biri benim patrona gidip, "Adamlarından birini içeri almam gerek" diyebilir bu yüzden. Öyle olunca patron da tamam deyip yanıma gelir ve bana, "Benim için bir süre içeri girmen gerek. Bunun için sana beş dolar vereceğim. Tek yapman gereken içerideyken sahte bir isim vermen. Daha sonra mahkemeye bile gitmen gerekmeyecek" der.

Seni içeri aldıklarında, aynasızlar da zaten verdiği ismi umursamazlar. Tek yapmak istedikleri birini içeri almaktır. On-

lara rüşvet veriyor olsak da, onların bu tutuklamalarını sineye çekmemiz gerekiyor. Aşağı yukarı iki ayda bir her bir aynasızın loto işinden birilerini içeri alması gerekiyor.

Herkes Clancy'nin buradan bir an önce sürülmesini istiyor ama nedense kimse bir şey yapamıyor. Clancy, Matt Kelliher [bir zamanlar Dördüncü İdari Bölgenin başındaki kişi] sayesinde aynasız olmuş. Zaten Kelliher, zamanında kimi bulduysa aynasız yapmıştı şehirde. Şimdi hayatta değil ama gene de Clancy'nin arkasında birileri olmalı. Çünkü dört senedir burada ve daha kimse onu buradan sürmeyi başaramadı.

Polislere rüşvet vermek bir gereklilik olsa da, onların gangsterlere karşı gösterdiği müsamaha sadece rüşvetlere dayanmaz. Clancy gibi hileden uzak dürüst bir polis memuru bile işini yaparken, kurduğu kişisel ilişkilerden etkilenir. Onunla daha yakından ilişki kuranlara göre, Clancy'nin yapıp ettikleri aslında daha çok kurduğu sosyal ilişkilere göre şekillenmektedir. Cornerville'deki bir berber bana şunları anlatmıştır:

Eğer onunla düzgün konuşursan, Clancy aslında iyi biri. Ama ona cevap yetiştirmeye kalkarsan, hiç gözünün yaşına bakmaz. Benim patronum [loto ve at yarışı işleriyle uğraşmaktadır] ona hep cevap yetiştirmeye çalışıyor. Bu yüzden, Clancy onun gangyan bayisini beş kere kapattı.

Bir keresinde Clancy benim dükkâna geldi. Kapının önünde beş tane genç oturuyordu. İçeri girdi ve dışarıda oturanları gözünün hiç tutmadığını ve beni Sağlık Kuruluna rapor edeceğini söyledi. Ben de hemen ona cevap verdim. Ona, "Bunu yapamazsın. Benim resmi iznim var ve burada yanlış bir şey yapmıyorum. Onlar sadece benim müşterim" dedim. Ona cevap yetiştirmeye çalışmışım ve aslında haklı da olsam bu, büyük bir aptallıktı. Clancy o olaydan sonra her gün benim dükkânıma gelmeye başlayıp beni rahatsız etmeye başladı. Çok kötü bir durumdu bu. O yüzden bir gün karakola gidip komiser yardımcısı Clancy ile görüşmek istediğimi söyledim. Clancy onunla görüşmek istediğimi öğrenince çok öfkелendi. Yanıma gelip "Benden ne istiyorsun?" dedi.

Ben de ona şunları dedim: "Sizden özür dilemeye geldim.

Geçen gün size cevap vererek büyük bir hata ettim. O gün kendimi çok iyi hissetmiyordum. İşe gelmeden önce evde bir tartışma yaşamıştım. O yüzden, o sırada ne dediğimin farkında değildim.” Bunları söyleyince, Clancy benimle daha yumuşak konuşmaya başladı. Ona ayrıca şöyle dedim: “Sizin de gözünüzden kaçmadığına eminim ama söylemem gerekiyor ki, benim dükkânın arka tarafında bazen ufak tefek işler yapıyorum. Ama biliyorsunuz benim bir karım ve çocuklarım var, sadece berber dükkânından kazandıklarım ile hayatımı sürdürmem imkânsız.”

Clancy ise “Anlıyorum ama bu kanunlara aykırı bir durum. Ben kanunlara karşı gelemem. Eğer orada seni böyle bir iş yaparken yakalarsam seni içeri atmak zorundayım” dedi.

“Elbette efendim, istediğiniz zaman benim dükkânıma gelebilirsiniz. Ama sizden sadece tek bir ricam var. Cumartesi günleri benim dükkânıma gelmemeniz mümkün müdür acaba? O gün çok yoğun oluyor işler, sizin o gün gelmeniz benim için hiç iyi olmaz.” O da bana Cumartesi günleri gelmeyeceğine dair söz verdi... Şimdi onu iki aydır hiç görmedim. Ara sıra yanıma geleceğini söylemişti ama hiç gelmedi. Bu yüzden, o tartışmayı yaşadığımız için kendimi şanslı hissediyorum. Böylece onun gönlünü etmenin bir yolunu buldum. Karakoldakilerden duyduğuma göre, o gün oradan ayrıldıktan sonra benim hakkımda şöyle demiş: “O herifi severdim. O gün berberde benimle niye öyle konuştu hiç anlamadım çünkü onu hep beyefendi biri diye bilirdim. Neyse, en azından buraya gelip özür dilemesine sevindim.”

Aynasızların suyuna gitmeyi bilmek gerekiyor. Mesela komiser yardımcısı Kelly’yi düşünelim. O rüşvet falan alır ama iyi biridir. Onunla hiç sorun yaşamadım. Daha burada ilk göreve başladığında onun saçını kesmiştim. O günden beri onunla aramız çok iyi. Burada ne olup bittiğini biliyor ama hiç karışmıyor. Ona rüşvet vermek zorunda da kalmıyorum. Benden hiç para istemedi kendisi.

İşin aslına bakarsan Bill, bu aynasızların hep tuttukları birileri oluyor. O tuttukları kişileri hep kayırıyorlar. Komiser yardımcısı Kelly, Cornerville’de pek çok başka mekânı basar ama benim dükkân söz konusu olduğunda, buraya kadar gelip bir baskın olabileceğini bana söyler. Mesela benim

dükkânımı basabilecek bazı aynasızlar vardır. Ama aslında onların Cornerville’de hiç karışmadıkları bazı mekânlar olduğunu biliyorum. Tüm aynasızların kayırdıkları kişiler oluyor.

Başka bir Cornerville sakini, polisin himayeciliğinin farklı bir yönünü bana şöyle anlatmıştır:

Sen ve ben bir devriye polisini ya da belki bir komiser yardımcısını rüşvete bağlayabiliriz ama asla bir komiseri ya da baş komiseri rüşvete bağlayamayız. Hatta bunun için yeteri kadar paramız olsa bile. Düşün ki, itin kopuğun biri bir baş komisere rüşvet verdi. Öyle olursa, bu adam etrafta “baş komisere rüşvete bağladım” diye atıp tutabilir. Bunun orada burada konuşulması o baş komiser açısından hiç de iyi olmaz. O yüzden böylesi bir duruma izin vermezler. Daha rütbeli polisler o yüzden sadece yanlış tavırlar içine girmeyeceklerine güvendikleri insanlarla iş görürler.

Polisler etkin bir biçimde iş görmede para önemli olsa da, sahip olunan konum ve kişisel ilişkiler de önem taşır. Polisle kurulan ilişkilerde, bu özelliklerden hiçbirisi tek başına yeterince işe yaramaz.

Polis memurlarının görevlerinin ne olduğuna dair toplumda iki hâkim görüş vardır. Orta sınıf mensuplarına göre, polis korkmadan ve kimseye bir ayrıcalık tanımadan kanunları uygulamalıdır. Cornerville sakinleri ile polislerin büyük bir kısmı ise polisin, görevli olduğu yerdeki insanların güvenini kazanarak pek çok sorunu bir tutuklama yapmadan birebir ilişkilerde koyduğu tavırla çözmesi gerektiğine inanır. Bu iki görüş büyük bir ölçüde birbirleriyle çelişir. Kanunları tavizsiz bir biçimde uygulama yolunu seçen bir polis, görevli olduğu bölgedeki anlaşmazlıkları çözmekte bir arabulucu olma imkânını da yitirir. Çalıştığı bölgedeki insanlara yakın ilişkiler kuran bir polis ise onlara karşı kanunları uygulamakta yetersiz kalır.

Cornerville gibi yerlerdeki insanlar komiser yardımcısı Clancy gibi sahici polislerle ne yapacaklarını bilemezler. Alışılmışın dışındaki davranışları nedeniyle bazıları onu bir deli

olarak görürken, bazıları da ona hayranlık besler. Bir gangster, Clancy hakkında bana şunları söylemiştir: “Biliyor musun Bill, yaptığım işe zarar verse de, aslında o adama hayranlık duyuyorum. Eğer tüm aynasızlar onun gibi olsaydı, bu ülkedeki her şehirde kanun ve nizam sağlanmış olurdu.”

Ancak Clancy’ye duyulan bu saygı bir dostluğa dönüşmez. Polislere karşı giderek daha da artan bir düşmanlık söz konusu olsa da, mahallede her bir polisin en az birkaç dostu vardır. Buna karşılık, Clancy’nin mahallede herhangi bir dostu yoktur. Hâkim davranış kalıplarına uyum göstermediğinden, kendisi hem meslektaşları hem de Cornerville sakinleri tarafından dışlanmıştır. Görevini kanunların gerektirdiği şekilde yerine getirmesi ayrıca diğer polis memurlarını da onun bu davranışlarına ayak uydurmaya zorlamaktadır.

Kanunların belli bir takdir hakkıyla uygulanmasını vurgulayan polis memurları, sadece gangsterlerden rüşvet alanlar değildir. Rüşvet yememesiyle bilinen bir baş komiser bana bir keresinde şunları anlatmıştır:

Bir polisin verimliliğini yaptığı tutuklama sayısına göre değerlendirmeyiz. Kanunlara saygılı vatandaşların bile tutuklama yapılabilecek türden, işlediği o kadar çok suç var ki, bir polis memuru tüm bu tutuklamaları gerçekleştirmeye kalksa başını kaşıyacak zamanı bile kalmaz. Zaten bir polis çok fazla tutuklama yapıyorsa, işini doğru yapmıyor demektir. Tabii hiç tutuklama yapmaması da bir sorundur. Bir polisin verimliliğini, devriye gezdiği yeri ne kadar gürültüden patırtıdan uzak tuttuğuyla ölçüyoruz. Diyelim bir polis netameli bir yerde çalışıyor ama burada çok fazla şiddet olayı yaşanmıyorsa, etraftaki dükkânlar soyulmuyorsa ve kadınlar rahatsız edilmiyorsa, o zaman anlıyoruz ki o polis gerçekten işini iyi yapıyor.

Baş komiserin bu dedikleri üzerine ben de, böylesi bir değerlendirmenin, bir polisin bölgesinde yasadışı loto oynatılsa bile, bu iş belli bir düzen içerisinde yürütüldüğü sürece o polisin işini yaptığı anlamına gelebileceği yorumunda bulundum.

Evet, bu doğru. Bu ülkede milyonlarca insan yaşıyor ve yasadışı loto oynuyor. Bunun hemen her yerde oynatıldığını biliyoruz. Yani hemen benim ofisin dışında masa başında çalışan üç polisten biri de loto oynatıyor olabilir burada. O yüzden yasadışı loto işi o kadar ciddiye alınan bir şey değil. Tek kötü yanı bu işi yürütenlerin doğru dürüst bir işte çalışmak istemeyen kişiler olmaları. Ama bu iş sessizce yürütüldüğü sürece polisler de bu durumdan pek rahatsız olmazlar. Tek dediğimiz, “Allah aşkına gelip de burada dibimde oynama şu oyunu. Git şurada sokağın arka tarafında işini gör” oluyor. Polisin dikkat etmesi gereken, bu işin çok aleni yapılmaması. Ama tabii bir polis birilerinin bu işi yapmasına göz yumması karşılığında para alıyorsa, bu ciddi bir durumdur.

Baş komiserin belirttiği noktalar, polisin yasadışı lotoya karşı genel tavrının bir özetidir. Pek çok polis, gangsterlerle beraber yasadışı lotonun kanıksandığı aynı çevrede yetişmiştir. Hatta bazı polisler loto oynamaktan zevk bile alır. Bana anlatıldığına göre, bir zamanlar polis karakolunda da yasadışı loto oynanıyordu ve bir memur da oynanan numaraları toplayıp gerekli yerlere iletliyordu. Diğer yasadışı faaliyetlere göre, yasadışı lotoya yönelik kişisel yaklaşım çok daha farklıdır. Âdil ve dürüstçe bir muamele gördüğünü düşündüğü sürece, yasadışı loto oynayan kişi para kaybettiğinde polise bir şikâyetle bulunmayı aklından dahi geçirmez zira bu işi kendi iradesiyle yapmaktadır. Ancak bir kişi soyguna uğradığında ya da evine veya dükkânına bir hırsız girdiğinde, hemen polise bir şikâyetle bulunur. Silahlı soygun yapanlar ve hırsızlar, yasadışı loto işinin aksine polislerle düzenli gündelik ilişkiler geliştirmezler. Bu kişilerin işledikleri suçlar kamuoyunun gündemini çok daha fazla meşgul eder ve daha etkin bir polis müdahalesini gerektirir.

Cornerville’deki olup bitenlere dair yapılabilecek gözlem, buradaki polis gücünün esas görevinin kanunları uygulamak değil, yasadışı faaliyetleri belli bir düzene sokmak olduğudur. Burada ki polis memurları çelişkili keskin toplumsal baskılarla yüz yüze kalırlar. Bir tarafta, ahlaki değer yargıları kanunlarla belirlenmiş

çerçeveye oturan ve gazeteler aracılığıyla bu kanunların uygulanmasını isteyen doğu yakasının “iyi insanları” bulunur. Diğer tarafta da, farklı standartlara sahip ve devamlılığı kanunları çiğneme özgürlüğüne bağlı olan bir toplumsal yapıya sahip Cornerville sakinleri bulunur. Toplumsal açıdan, Cornerville’de çalışan bir polis, kanunların uygulanmasını isteyenlerden çok Cornerville sakinlerine kendisini daha yakın hissedey ve gangsterlerin sunduğu maddi teşvikler de bu yakınlaşmada epey önemli bir rol oynar.

Kanunların uygulanması Cornerville sakinleri üzerinde doğrudan bir etkiye sahipken, doğu yakasının “iyi insanları” bundan dolayı olarak etkilenir. Tüm bu koşullar altında, bir polis açısından yapılabilecek en uygun şey, bir yandan doğrudan bir ilişki halinde olduğu toplumsal yapıya ayak uydurmaya çalışırken, bir yandan da geri kalan çevrelere kanunları uyguladığı izlenimini vermektir. İnsanların görmek istedikleri konusunda böylesi zahmetli bir role bürünmek durumunda kalan polis memurları, böylece aykırı toplumsal yapılar ile onlardan çok farklı standartlara sahip toplumsal yapılar arasında bir tampon bölge olma görevini üstlenirler.

Kriz zamanlarında, polislerin bu ikili rolü oynamaları daha güç bir hale gelir. Yaşanan bir şiddet olayı, “iyi insanların” kanunların uygulanması yönündeki taleplerini daha yüksek sesle dile getirmelerine yol açar ve gangsterlerle kurdukları ilişkiyi etkileyecek olsa bile, polis memurları belli bir ölçüde kanunları uygulamak durumunda kalırlar. Dolayısıyla, gangster faaliyetlerinin belli bir düzen içerisinde yürütülmesi polis departmanının da çıkarına olan bir durumdur. Yasadışı faaliyetlerde rekabet şiddete yol açtığından, rekabeti ortadan kaldırmak için polislerin gangsterlerle işbirliği yapması da polislerin lehine olan bir durumdur. Yasadışı loto işini belli düzene sokarak ve bu işlerde asayiş sağlayarak bir polis memuru, sadece göstermelik bazı tutuklamalarla kanunların uygulanması talebini karşılayabileceği gibi çalıştığı yerdeki ortama da daha rahat ayak uydurabilir.

Kanunların uygulanmasıyla ilgili yaşanan dönemsel krizler polis departmanının yüksek derecede bir esneklik göstermesini gerektirir. Bahsi geçen rolü oynayabilmesi için teşkilatın, durumun neyi icap ettiğine göre birbirleriyle zıt iki rolü de oynayabilmesi şarttır. Sahici polisler, böylesi durumlarda esnekliğin sürdürülmesine yardımcı olur. Eğer gangsterlerle ilgili bir skandal patlamışsa, bu polislerin skandalın üzerine gitmesine izin verilir. Onların dürüstlük itibarı, kamuoyu tarafından polisin bu konuda gerçekten ciddi çalıştığının bir kanıtı olarak kabul edilir. Kamuoyundaki dalgalanma sona erdiğinde, bu polisler tekrardan sahne arkasına alınır. Polis şefi O'Leary gibi kamuoyunun yakından tanıdığı isimler elbette alenen cezalandırılmaz ya da görevlerinden uzaklaştırılmaz ancak bu gibi isimlerin belli sınırlar dâhilinde tutulması polis departmanını daha fazla güçlü kılar. Eğer “dokunulmazlar” olmasaydı, yolsuzluk olarak bilinen polis-gangster ilişkilerinin bir skandal sonucunda nihayet kamuoyunun dikkatini çekmesi durumunda, teşkilat polisler için yolsuzluk algılamasını tersine çevirecek polisleri bulmakta epey bir zorlanırdı. Böylesi bir durumda, yaşanan skandal polis teşkilatında hâkim olan işleyiş tarzını yıkıma kadar götürecek bir etkiye sahip olabilirdi. Böylesi bir yıkımın sonucunda, yeni (ya da benzer) bir işleyiş tarzı oluşturulurken büyük bir karışıklık yaşanırdı. Dolayısıyla, “dokunulmazlar” birbirine karşıt iki tarafın baskısı altında olan polis teşkilatının, bu baskılar karşısında bir denge hali oluşturmaya yardımcı olurlar.

Tüm bu genellemeler, polis teşkilatı ile gangster faaliyetlerinin beraber büyük bir kumpas çevirdikleri ve ortak bir politika yürüttükleri anlamına gelmemelidir elbette. Bu iki kesim arasındaki ilişkiler grup halinde değil, kişisel düzeyde kurulur ve her iki tarafın faaliyetleri tıpkı diğer insanlar ve gruplar arasında da olduğu gibi belli alışkanlıkların ve âdetlerin gelişmesine yol açar. İnsanların eylemliklerini inceleyen bir araştırma, bu eylemliliklerde belli tutarlı örüntüleri ortaya çıkartabilir ancak bu eylemleri planlayanların bu örüntülerden ibaret olduğunu varsaymak yanlış bir düşüncedir.

4. Sosyal Ortamında Gangster

Yasadışı loto oynatan bir gangsterin gücü esasen bu tarz faaliyetleri ne kadar denetleyebildiğine bağlıdır. İçinde olduğumuz orta sınıf topluluğunda loto benzeri kumar faaliyetlerinin kötü bir şöhreti vardır. Pek çok Avrupa ülkesinde olduğu gibi, İtalya'da da bu tarz kumar oyunları kanıksanmıştır ve devletler, kendi loto ya da çekiliş oyunlarını oynatır. Hukuku ve ahlakı tanımlama eğiliminde olan Protestanlar, her türlü yasadışı faaliyeti ahlak dışı bulurlar. Buna karşılık Katolik kilisesinde böyle bir ayırım yoktur ve kumar dünyevi bir mesele olarak görülür. Katolik kilisesine göre, devletin kumarı yasaklamaya hakkı vardır ancak bu kanuni yasaklar bu eylemi ahlak dışı kılmaz. Kumar oynamak, oynayan kişi hile yaptığında ya da kendisine ait olmayan parayla oynadığında ya da bakmakla yükümlü olduğu kişileri kumar oynayarak aç biilaç bıraktığında ahlak dışı hale gelir. Ancak kumar oynamanın sık sık böylesi sefaletlere yol açtığı ve genellikle ahlak dışı faaliyetlerle ilişkili olduğu bilindiğinden Katolik kilisesi kumara şüpheyle yaklaşır. Ancak bu yaklaşım gene de tavizsiz bir ahlaki yasaklamadan çok daha farklıdır. Bir köşebaşı delikanlısı, Cornerville'de kumara dair genel bakış açısını bana şöyle anlatmıştır:

Diyeim ki, ben zengin biriyim ve at yarışlarını takip etmeyi seviyorum. Yarışlar Crighton'da koşulurken, oraya gidip bahis yapabilirim. Kış gelip yarışlar Florida'da koşulmaya başladığında gene oraya gidip bahis yapabilirim. Tüm bunları yapmamda bir sıkıntı olmaz. Ama bir de yoksul biri olduğumu düşünelim. Yazın at yarışı oynamak için Crighton'a gidebilirim. Ama kışın Florida'ya gidecek kadar param hiç olmaz. Ama sırf yarışlar Florida'da diye ay yarışlarına karşı ilgimi kaybetmem, gene bahis yapmak isterim. Şimdi benim bir at yarışı bahsi alan bir yere gidip bahis yapmam ahlaksızlık mı? Sırf zengin değilim diye, neden böyle yapmam ahlaksızlık olsun ki?

Buna karşılık, Cornerville sakinlerinin soygunculuğa ve cinayetlere olan yaklaşımı çok daha farklıdır. Cornerville sakinleri, namuslu yasadışı faaliyetler ile namussuzluk olarak görülen ya-

sadışı faaliyetler arasında kalın bir çizgi çizmişlerdir. Onlar için kumar oynamak namuslu bir faaliyettir.

Kumar oynamak Cornerville sakinlerinin hayatlarında önemli bir rol oynar. Köşebaşı delikanlıları hangi oyunu oynarlarsa oynasınlar, kimin kazanacağı üzerine hep bahse girerler. Eğer ortada bir bahis yoksa, oynanan oyun çok da ciddiye alınmaz. Ancak bu, onlar için paranın her şey olduğu anlamına gelmez. Pek çok köşebaşı delikanlısından duyduğum üzere, onlar için kazanmış olmanın haklı gururu ortaya konan parayı kapmaktan çok daha önemlidir. Köşebaşı delikanlıları açısından, yeteneklerin gerçek anlamda sınanması, bir oyunu para için oynamakla olur ve bir kişi ortaya konmuş para varken iyi bir performans sergileyemiyorsa, o kişi iyi bir oyuncu olarak kabul edilmez. Böylesi bir sınanma, birbirleriyle olan ilişkilerde kişilerin ve grupların konumlarının belirlenmesine de yardımcı olur.

Örneğin, X Takımının çok daha güçlü olduğu kabul edilen Y Takımına meydan okuduğu bir durumu düşünelim. Y Takımı bu meydan okumayı eğer belli miktarda bir para ortaya koyulursa kabul eder. Eğer ortaya koyulacak para fazla bir miktarsa ve X Takımı oynanacak müsabakanın sonucundan emin değilse, böylesi bir bahse girmeyi reddedebilir. Bu durumda, müsabaka gerçekleştirilmez ve Y Takımı üstün olarak görülmeyi sürdürür. Kişisel ya da gruplar arası müsabakalarda köşebaşı delikanlıları ayrıca kendi bahislerini de yaparlar. Ancak at ya da köpek yarışı veya loto oynadıklarında bu gayri resmi bahis oynama hali de ortadan kalkar. Zira burada gangsterler devreye girer. Bir iş olarak kumar ya da bahis oynamayı sadece onlar organize ederler.

Bir köşebaşı delikanlısı loto oynadığında ya da at yarışlarında bahis yaptığında, kazanma şansının ortalamanın epey altında olduğunu farkındadır. Onu böylesi oyunlara yönelten tek şey kazanılabilecek olan para değildir. Koşulacak yarışlar hakkında bilgi edinip arkadaşlarının oynadığı atlara karşı kazanan atları tahmin edebilmek onun için ayrı bir zevktir. Loto oyunu her-

hangi bir beceri gerektirmese de, köşebaşı delikanlılarının sürekli oynadıkları “sabit rakamları” vardır ve hangi rakamların çıkabileceği üzerine tartışma yürütmek, onlar için bir eğlencedir.

Lotoya para harcamayan bir köşebaşı delikanlısının cebinde uzun vadede daha fazla para kalması epey muhtemel olsa da, para biriktirmeyi sürdürmenin toplumsal açıdan hoş karşılanmayan yönleri vardır. Parası olan bir köşebaşı delikanlısından dostlarına yardımcı olması beklenir. Eli açık biri olmak itibar ve popülerlik anlamına gelir. Dolayısıyla, para biriktirmek loto oynamanın gerçek bir alternatifi değildir. Loto oynamayarak biriktirilecek küçük miktarlar gene bir şekilde çarçur edilecektir. Buna karşın loto oynayarak bir anda kazanılabilecek büyük miktardaki bir para bir köşebaşı delikanlısının hayatını gerçekten değiştirebilir. Üç rakamın tahmin edildiği bir loto oyununa yatırılan 10 sentten gelecek 60 dolar köşebaşı delikanlısının borçlarını kapatmasını, yeni kıyafetler almasını, arkadaşlarına kıyak çekmesini, ailesine bir miktar para vermesini ve en nihayetinde tekrardan loto oynamasını sağlar.

Gangsterler faaliyetlerini toplumsal etki alanları ölçüsünde yürütürler. Perakende ticarete malların fiyatının ve kalitesinin satışları belirlemesi gibi, Cornerville’de yasadışı loto oyununda ve at yarışlarında bahis yapmakta da benzer bir durum söz konusudur. Müşterilerin hangi simsara bahislerini teslim edeceğini belirleyen etmenler sadece kişisel bağlar ve kişisel güvendir. Köşebaşı delikanlıları sadece arkadaşı olan bir simsarla iş görmek isterler ve böylelikle müşteriyle simsar arasında kişisel bağlar kurulur. Bahis işlerinin daha yüksek mevkilerinde yer alanlar da, bulundukları konuma Cornerville sakinleriyle aynı dostluk ve güven ilişkilerini kurarak gelmişlerdir. Bu ilişki biçimi birtakım değişikliklere uğrayarak günümüzde de sürmektedir. Örneğin T.S., yürüttüğü faaliyetlerle ilişkili olan herkesle yakın bağlar kuramaz ama zamanın çoğunu Cornerville’de geçirir ve tıpkı köşebaşı delikanlıları gibi buradayken belli bir köşebaşında ya da berber dükkânında takılır, kahve ve sigara içmek için hep aynı

restorana gider. T.S.'nin kaldığı ev her ne kadar mahalle dışındaysa da, Cornerville'deki pek çok başarılı işadamlarının ya da mesleğinde belli bir yere ulaşmış insanın aksine kendisi köşebaşı delikanlılarıyla toplumsal bağlarını koparmamıştır.

Organize yasadışı kumar faaliyetleri bazı köşebaşı delikanlılarını gangsterlere bağımlı hale getirebilmektedir. İş olarak kumar oynatan bir kişinin, elde ettiği kazancın bir kısmını “söğüşlenen” zavallılara geri vermesi yazılı olmayan bir kuraldır. Tanıdığım barbut oynatan bir Cornerville sakini, günlük kazancının tümünü evdeki annesine götürmekteydi. Bir süre sonra bu kişi mahallede “işe yaramaz bir pinti” olarak görülmeye başlandı. Eğer oynattığı barbut oyununa destek olan iş arkadaşları bu yazılı olmayan kurala sadık kalmasalardı, bu kişi tüm müşterilerini kaybedebilirdi.

Cornerville'de gangsterler, eli açık olmaları ve yerel girişimlerin cömertçe hamiliğini yapmalarıyla bilinirler. Gangsterler, paralarını mahalledeki dükkânlarda harcarlar. Dans geceleri için toplu biletler satın alarak ya da başka türlü katkılarla köşebaşı delikanlılarının faaliyetlerini desteklerler. Yasal işler yapan genç biri T.S. ve onun meslektaşları hakkında şunları söylemiştir:

Bu gangsterler tanışabileceğiniz en iyi insanlardır. Bizim için çok şey yapıyorlar Bill. Onların yanına gidip “Dört gündür ağzımdan tek bir lokma geçmedi ve yatacak bir yerim de yok” dediğinizde size mutlaka bir şeyler verirler. Bir de bunları bir işadamına, yani toplumda saygın bir yeri olan bir kişiye söylediğini düşün. Seni hemen ofisinden dışarı atar.

Bütün gangsterler böylesi bir eylem örüntüsünü neredeyse tıpatıp aynı bir biçimde sergilerler. Kanun dışı faaliyetler yürüten insanların cömertliği her ne kadar tarihin kendisi kadar eski bir tema olsa da, önümüzde duran örneğin şahsa özel bir kişilik özelliği olmak yerine gangsterlerin yaşadığı topluluğa uyum sağlamalarının dikkate değer bir yönü olduğunun anlaşılması bu noktada önemlidir.

Gangsterlerin cömertliği, bundan faydalanan kişiler için belli yükümlülükler de yaratır. Gangsterlerin himayesine tamamen bağımlı hale gelmiş “asalakları” bir kenara koyarsak, köşebaşı delikanlılarının önemli bir kısmı zamanında ya borç aldıkları ya da para yardımı gördükleri için gangsterlere minnettar bir haldedir.

Gangsterlerin sahip oldukları gücün çok daha net bir biçimde görülebilmesi için, gangsterlerle rekabet halinde oldukları diğer kişiler birbirleriyle karşılaştırılabilir. Yasal işlerle uğraşan işadamları ve meslek sahibi kişiler genellikle toplumun önde gelen kişileri olarak kabul görürler. Cornerville’de büyüyen kişiler arasında da böyle insanlar vardır. Bu kişilerin dükkânları ya da ofisleri halen mahallededir ancak çoğunun yaşadıkları evler daha az nüfusun bulunduğu ya da toplumsal açıdan daha cazip yerlerde bulunur. Bu kişiler çalışma saatlerinin önemli bir kısmını Cornerville’de geçirirler ancak köşebaşı delikanlılarıyla “takılmak” için pek zamanları olmadığı gibi böylesi bir ilişki konusunda çok da hevesli değillerdir. Bu kişilerden, küçük bir grup olup Cornerville’de yaşamaya devam edenleri bile gündelik faaliyetleri sebebiyle toplumsal ilişkiler kurma konusunda sınırlılıklara sahiptir. Böylesi bir dükkân sahibi, müşterilerini beklemek için sürekli dükkânında durmak zorundadır. Bu kişiler, kendi arkadaş ve tanıdık çevreleriyle oluşturdukları düzgün işleyen bir alışverişe bağımlıdırlar ve köşebaşı delikanlılarıyla çok samimi olmayı göze alamazlar. Çok fazla arkadaşı olduğu ve bu arkadaşlarına sürekli veresiye vermek zorunda kaldığı için, bir dükkân sahibinin battığı gibi hikâyeler mahallede zaman zaman anlatılır. Eğer bir kişi, köşebaşı delikanlılarıyla çok yakın bağlar kurarsa, onların veresiye tekliflerini geri çevirmekte zorlanabilir. Buna karşılık, bu kişinin malları iyi, fiyatları makul ve dükkânı köşebaşı delikanlılarının gelmelerine müsait olduğu sürece onlarla çok içli dışlı olmadan da işini sürdürebilir. Ancak böylesi bir durumda da, bu kişi “köşebaşı delikanlılarının içinden gelen birinin” sahip olduğu nüfuza hiçbir zaman erişemez.

Cornerville’deki pek çok dükkân, yasadışı loto oyununa

muhtaçtır ve bu yüzden bu dükkânlar gangsterlerin organizasyonunun birer parçası haline gelir. Her türlü dükkânda yasadışı loto bahsi oynanabilmektedir ancak en yaygın oynatılan yerler berberler, lokantalar ve bilardo salonları gibi küçük dükkânlardır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, bu yerlerin aynı zamanda köşebaşı delikanlılarının uğrak yerleri olmalarıdır. Köşebaşı delikanlılarının dükkân sahipleriyle samimi ilişkileri olur ve dükkân sahipleri de kazançlarının önemli bir kısmını yasadışı lotodan elde ederler. Gangsterlerin böylesi bir ortamda sahip oldukları nüfuz çok da fazla açıklama gerektirmez. Cornerville'deki yasadışı faaliyetler loto etrafında şekillense de, mahalledeki gangsterlerin faaliyet gösterdikleri başka alanlar da vardır. Bazıları, devlete vergi ödemeyip piyasadaki içkileri olduğundan ucuza satarak halen içki kaçakçılığı işinde yer alırlar. Ancak Alkol Yasağı döneminde yapılan işlere göre, bu iş pek de önemli sayılmaz ve pek çok gangster de bu işle uğraşmaz. Belli zamanlarda, gangsterlerin, fabrika sahiplerine grev kırıcılar temin ettiği olmuştur ancak böylesi faaliyetler münferittir. Cornerville'de şu anda bir genelev bulunmamaktadır. Eldeki verilere göre, mahallede uyuşturucu kaçakçılığı çok az görülür ancak uyuşturucu işi yüzünden tutuklanan ve hapse atılan mahalle sakinleri bulunmaktadır. Zamanında alkol tekeline kendi denetiminde tutan "Patron" ayrıca şehrin doğu yakasındaki uyuşturucu trafiğini de kendi denetimine almıştır. Buna karşılık, yarı ortaklar da dâhil olmak üzere Cornerville'deki gangsterlerin fuhuş ve uyuşturucu işlerine el attıklarına dair bir kanıt yoktur.

Cornerville'de ayrıca hırsızlık ve silahlı soyun gerçekleştiren küçük çeteler de bulunur. Belli başlı gangsterlerin bir bölümü kariyerlerine bu işlerle başlamış olsalar da, daha güvenceli ve daha saygın bir konuma sahip kumar oyunlarına girmeleriyle beraber bu işleri bırakmışlardır. Silahlı soygunlara bazı zamanlar simsarların katıldıkları olur ancak gangster organizasyonunun önde gelenleri bu tür faaliyetlere hiç sıcak bakmazlar. Kendi altında çalışanların başlarının polisle derde girmesi, gangsterlerin

işlerini muntazam bir biçimde yürütmelerine taş koyduğu için, hiç de istenen bir durum değildir. Silahlı soygunları gerçekleştirenler genelde kendilerine eşlik eden birkaç kişiyle birlikte bağımsız hareket ederler. Bu soyguncuların bazıları gangsterlerle iyi ilişkilere sahiptir ve ne zaman başları kanunlarla derde girse gangsterlerden yardım isterler. Gangsterler her ne kadar silahlı soyguncuları küçük görseler de, iki kesim arasında gayri resmi ilişkiler bulunur.

Şehrin doğu yakasındaki işlerini kanunlar çerçevesinde yapanlardan koruma parası adı altında alınan haraç işi, diğer şehirlerdeki kadar örgütlü bir halde değildir. Birkaç yıl önce, gangsterler Cornerville'deki fırıncılardan zorla koruma parası toplamış olsa da, bu haraç işi kısa sürmüştür. Cornerville'e yakın bir şehirde ise bir keresinde gangsterler tavukçuluk işini kendi denetimleri altına almaya çalışmışlar ancak şehirde iyi tanınan ve ayrıca *American Legion*'ın²¹ üyesi olan bir işadınının bir cinayete kurban gitmesiyle bu iş en baştan başarısızlığa uğramıştır.

Yasal ya da yasadışı olsun, yürüttükleri işlerle gangsterler önemli sayıda insana istihdam sağlarlar. Bu işlerde çalışan kişilerin pek çoğunun, özel sektördeki işlerde çalışmalarını sağlayacak deneyimleri ve becerileri yoktur. Cornerville'de ayrıca pek çok insan iş başvurusunda bulunan İtalyanların ayrımcılığa uğradıklarına inanır ve bu inanışın altı hiç de boş değildir. Köşebaşı delikanlıları, toplumsal açıdan onay görmüş ekonomik organizasyonlarda kendilerine yer bulamazlar. Gangsterler de Büyük Buhran sırasında onların başka türlü bulamayacakları işlerde çalışmalarını sağlamışlardır.

Gangsterler ayrıca yeni girişimler için yatırım olacak sermayeler de sunarlar. Aşağıdaki hikâye tam da bu durumu özetlemektedir. Tom Leonardi Cornerville'de yaşayıp büyük bir şirket için çalışan bir gençti. Tom yaptığı işte epey ustalaşmıştı ve kendi

21 T.S.N.: ABD'de 1919 yılında Kongre onayıyla kurulan en büyük gazi yardımlaşma derneği.

işini kurabilirse iyi bir kazanç elde edeceğini fark etmişti. Elinde bir sermaye olmadığından, ürettiği ürünü önce kendi arkadaşlarına satmaya başladı. Böylece küçük bir ticaret ağı oluşturmuştu ancak işini büyütmeye için halen bir sermayeye ihtiyacı vardı. Şehirdeki yatırım bankalarının kim olduğu bilinmeyen ve oturaklı şirketlerle rekabete giren genç bir İtalyan'a destek sunmaya hiç de niyetleri yoktu. Tom da bunun üzerine bazı İtalyan gangsterlerine başvurdu ve onlar da Tom'un işine yatırım yapmaya ikna oldular. Onların sunduğu sermayeyle, Tom işini büyütmeye için gerekli olan donanımı ve teçhizatı satın aldı. Ona destek sunan sermayedarlar da, aynı dönemde satışların artması için bazen doğrudan baskı yoluna giderek epey bir çaba gösterdiler. Tom'ın kurduğu bu iş, şimdi kurulu bir hale gelmiştir ve eskiden belli zamanlarda başvuru alan "zorla" satış yöntemlerine artık çok az gerek kalmaktadır. Şirket mükemmel bir kalitede ürünler üretmektedir ve uzun yıllar boyunca kazançlı bir biçimde faaliyet gösterecek gibi durmaktadır. Bu örnek Tom Leonardi'nin üstün bir iş yapma kabiliyetinin yanı sıra gangster dostlarının desteği olmadan işinde bir atılım yapmakta zorlanacağını da bize gösterir. Tom Leonardi istisnai bir örnek değildir. Gangsterlerin sunduğu sermaye birçok yetenekli insanın başka türlü ulaşamayacakları yerlere gelmelerini sağlamıştır.

Şehrin doğu yakasında gangsterlerin sunduğu sermayeler, pek çok büyük yasal iş girişimlerinde kullanılmıştır. Bu sermayeler çoğunlukla içki üretimi ve satışında, finans şirketlerinde, gece kulüpleri ve restoranlarda, at yarışlarında ve spor reklamlarında kullanılmıştır.

Gangsterlerin durduğu nokta açısından, yasal işlere girmenin pek çok avantajı vardır. Kâr getirecek işlere yatırım yapılmasının nedeni zaten yeterince açıktır. Buna karşılık, kâr getirmeyen işler bile yasadışı faaliyetler için güvenli "cepheler" olarak görülür.

Örneğin, ödüllü boks maçlarının tanıtımını yapmak istikrarlı olduğu gibi genellikle kâr getirmeyen bir iş alanıdır. Bildiğim

kadarıyla, bu iş alanındaki en etkin gangster geçtiğimiz yıl bu işten yüz dolardan daha az bir para kazanmıştır. Buna rağmen, kendisi ve iş arkadaşları, yaptıkları bu işin hiç de boşa olmadığını düşünürler:

Boks maçlarının biletlerini belli polis memurlarına ve işadamlarına ücretiz dağıtıyorlar Ne zaman bir maç olsa, gangsterler belli bir polis memuruna maç biletleri gönderirler ve o memur da bu biletleri arkadaşlarına dağıtır. Böylece o polis memurundan ne zaman bir iyilik isteseler, bunu alırlar. İşte bu yüzden boks maçları diğer işler için iyidir... Ayrıca yasadışı loto oynatan kişilere de yaptıkları işten duyulan memnuniyeti ifade etmek için bu biletler gönderilir.

Aşağıdaki hikâyenin de gösterdiği üzere, yasal işlere girmenin en önemli motivasyon kaynaklarından biri “saygın” bir insan olmak umudu olarak durmaktadır. Kurt Joe kariyerine önde gelen bir çete liderinin korumalığını yaparak başlamıştı. Kanunla başı defalarca belaya girmişti. Bir keresinde, bir gangster öldürüldüğünde, Joe olay yerinden kaçarken yakalandı. Cinayetten yargılandı ve dava sonucunda beraat etti. Bu olaydan bir süre sonra, bir gangsterin öldürüldüğü cinayet üzerine Joe gene polis tarafından tutuklandı. Joe polislerin yakasını bırakmamasından hep şikâyetçiydi. Zaman içerisinde, yürüttüğü faaliyetler değişmeye başladı. Yasadışı loto işinden para kazanmaya başladı ve bazı yasal işlere girdi. Kariyerinin saygın yönünü ön plana çıkarttı ve Kurt lakabının kullanılmasının önüne geçti. Kızının gangsterlerle çıkmasına izin vermedi. Kızı sonunda yasal işlerle uğraşan saygın bir ailenin oğluyla evlendi. Büyük bir özenle hazırlanan düğün töreni içlerinde pek çok yerel işadamlarının ve önde gelen siyasetçilerin de bulunduğu büyük bir kalabalığa ev sahipliği yaptı. Düğünü sayfalarına taşıyan gazeteler, gelinin babasından “iyi tanınan bir beyefendi” olarak bahsetti. Joseph Lupo her ne kadar köşebaşı delikanlıları arasında halen Kurt Joe olarak bilinsede, itibar konusunda ilk gençlik yıllarına göre epey bir mesafe almıştı.

Cornerville'deki gangster faaliyetlerinin işleyişi, diğer yerlerdeki yasal faaliyetlerin işleyişiyle aynıdır. Gangsterlerin faaliyetleri, kanunlar çerçevesinde iş gören işadamlarını model olarak almaktadır ve Cornerville'de olduğu gibi toplumun geniş bir kesimi tarafından kabul görmek için itibar kazanmaya özel bir çaba harcarlar.

Beşinci Bölüm

Cornerville'de Gangsterlik: *Social and Athletic Kulübü*

1. Tony Cataldo ve Shelby Sokağı Çetesi

Bu bölümde gangster Tony Cataldo ile köşebaşı delikanlısı Carlo Tedesco'nun, *Cornerville Social and Athletic Kulübü* üzerinde denetim kurmak için birbirleriyle giriştikleri mücadelenin hikâyesi anlatılacaktır. Bu iki kişi arasındaki çatışma sadece iki olayda gün yüzüne çıkmıştır ancak ama her ikisi de asıl mesele- nin ne olduğunun farkında olduklarından, yaşanan krizler ara- sında kendilerine yakın üyeler üzerinde bir konum elde etmeye ve nüfuz kurmaya çalışmışlardır. Tony ve Carlo'nun muktedir olmaları kurdukları kişisel ilişkilerin mahiyetine bağlıydı. Do- layısıyla, Tony ile Carlo arasındaki mücadeleyi anlamamız için kulübün geçmişinde yürüttüğü faaliyetler sırasında, her ikisinin de kendilerine yakın üyelerle beraber nasıl eylemlilikler içinde olduklarını gözlemlememiz gerekir.

Tony Cataldo ile ortağı Sully Defeo, Shelby Sokağı'nın en

önemli kodamanlarıydı. Bu iki ortak arasındaki işbölümünün bir sonucu olarak, mahallede kişisel ilişkiler kurma işini üstlenen Tony olmuştu.

1912 yılında doğan Tony ailesinin en küçük erkek çocuğuydu. Babası Cornerville'e o doğmadan 10 yıl önce göç etmişti. Ülkedeki ilk yıllarında Cataldo ailesi çok yoksul bir durumdaydı ama Tony'nin doğduğu dönemde babası artık Sicilya kırsalında öğrendiği dokumacılıkla ürettiği malları seyyar olarak satmaya başlamıştı. Savaş döneminin getirdiği ekonomik patlama ailenin rahat bir şekilde geçinmesini ve mahalledeki gayrimenkullere yatırım yapmasını sağladığından Tony çocukluğunun ilk yıllarında çok az güçlüklerle karşılaşmıştı.

Zeki bir çocuk olan Tony okulda sınıf arkadaşları arasında sevilen biriydi fakat kendisinin eğitimi ilerletme gibi bir niyeti yoktu. Lisede geçirdiği üç yıldan sonra okulu bırakan Tony, Sully Defeo ile beraber devlet denetimindeki piyango biletlerini satmaya başladı. Daha sonra bu ikili, Cornerville'de yaygınlaşmaya başlayan yasadışı loto işine girdiler. İlk başlarda sadece kendileri için çalışıyor olsalar da, 23.000 dolarlık bir ödülü ödeyemeyince T.S.'den maddi destek almak zorunda kaldılar ve yarı ortağı olarak Cornerville'in bu en önde gelen gangsterinin altında çalışmaya başladılar. Birer yarı ortak olarak Tony ile Carlo, Cornerville'de ve eyaletin diğer yerlerinde yaklaşık üç yüz simsarı çalıştıran bir yasadışı loto organizasyonu oluşturmayı başardılar. Yasadışı loto dışında, bu ikili ayrıca büyük bir ganyan bayisi işlettikleri gibi şehrin dışında da *Beano*²² oynatılan bir yer açtılar. Yürüttükleri kumar faaliyetleri sebebiyle, Tony ile Carlo bazı zamanlar diğer eyaletlerde reklam ve tanıtım işlerine de girdiler. İkilinin kumar dışında yürüttükleri yasal işleri de bulunmaktaydı.

22 T.S.N.: Kökeni 16. yüzyıl İtalya'sına giden tombala benzeri bir oyun. ABD'de 1920'lerde yaygınlaşmaya başlanan bu şans oyunu daha sonra *Bingo* ismini almıştır.

Tony özellikle kişisel ilişkiler kurma konusunda fevkalade yetenekli biriydi. Gençlik yıllarında o sıralar Cornerville’de konuşulan tüm İtalyanca lehçelerini öğrendiği için her türlü toplumsal grubun arasına girmekte hiç güçlük çekmiyordu. Müstakbel kayınpederi İtalya’nın Abruzzo bölgesinden gelmeydi ve “Sicilyalılara karşı önyargılı olmasıyla” bilinen biriydi. Ancak Tony, Abruzzo lehçesini konuşabildiğinden, müstakbel kayınpederi Tony’nin Sicilyalı olduğunu kızıyla evlenmeye talip olana kadar fark edemedi.

Tony ile bahsi geçen eşi, Tony’nin ailesine ait bir binanın tadilat yaptıkları bir dairesinde yaşıyorlardı. Tony’nin anlattığına göre, kendisi ve eşi Cornerville dışında bir yere taşınmayı isteseler de, Tony’nin anne ve babasının isteklerine olan hürmetinden dolayı bunu yapmamışlardı.

Tony’nin büyük bir gurur duyduğu küçük bir oğlu vardı. Tony, “küfürlü konuşmayı” öğrenmesin diye oğlunun komşu çocuklarıyla oynamasına izin vermiyordu. Eşine, oğluna ve anne-babasına karşı bağlılığıyla Tony örnek bir aile babasıydı.

Carlo Tedesco ise Napoli’den Cornerville’e 1927’de 17 yaşındayken göç etmişti. Babasının da yaptığı ticaret işinde kendisini geliştiren Carlo, evlenip Shelby Sokağı’nda bir dairede yaşamaya başlamıştı. Büyük Buhran döneminin ilk yıllarında Carlo, ailesini geçindirmek için zaman zaman W.P.A işlerinde çalışmak zorunda kalsa da, ekonomik krizin yavaş yavaş ortadan kalkmasıyla beraber özel fabrikalarda en azından dönemlik işler bulmaya başladı.

Carlo’nun bana anlattığına göre, en büyük üzüntülerinden biri ABD’de bir okula gitmemiş olmasıydı. Carlo, İngilizceyi burada doğmuş olan pek çok köşebaşı delikanlısından daha iyi okuyup yazsa da, belirgin bir İtalyanca aksanıyla konuşmaktaydı ve bunun yaptığı işlerde ve toplumsal ilişkilerinde kendisine dezavantaj yarattığını düşünüyordu. Ancak Shelby Sokağı’nda pek çok İtalyanca lehçesi yaygın bir şekilde konuşulmaktaydı ve

Cornerville'in başka yerlerinde yaşasaydı, bu durum Carlo'ya daha ciddi bir dezavantaj yaratabilirdi. Cin fikirli ve kabuğuna sığmayan biri olan Carlo, sonuç olarak İngilizcesindeki aksanın onu pısrık biri yapmasına hiçbir zaman izin vermedi. Kendisi Shelby Sokağı'nın toplumsal hayatında hep aktifti ve tüm köşe-başı delikanlıları onu tanırdı.

Carlo ile yakın dostları, Joe Palermo olarak bilinen orta yaşlı bir berberin dükkânında takılırlardı. *Cornerville Social and Athletic* Kulübü'nün kuruluşu sırasında Carlo, Joe Palermo'nun dükkânında bir zamanlar berberlik yapmıştı ve 40'lı yaşlarında olan Mike Costa ile beraber bu grubun üzerinde nüfuz sahibi olan kişilerdendi.

Shelby Sokağı'na dair anlattığımız hikâyede önemli bir yere sahip üç grup daha bulunmaktaydı. Bu gruplardan biri Dom Romano ile ortağı Jim Rizzo'nun işlettiği bir lokantada takılırdı. Dom, 1914'te Cornerville'de doğmuştu ve Kuzey İtalya kökenli bir aileden gelmekteydi. Kendisi araba tamirciliğini öğrendiği bir meslek lisesinden mezun olmuştu. Bu iş alanında kendisine bir gelecek görmeyen Dom, lokantacılık işine girmişti. İlk başlardaki bocalama döneminin ardından işlerini yoluna sokan Dom, ortağı Jim ile beraber Cornerville standartlarına göre konforlu bir hayat kurmayı başarmıştı. Dom'dan sonra bu grubun en nüfuzlu üyesi Salvy Bellino idi. Lise mezunu olan Salvy, civardaki bir depoda yarı zamanlı olarak çalışıyordu ve grubun üyeleri arasında kendisini yazıyla en iyi ifade eden kişiydi. Salvy aynı zamanda pek çok spor dalını başarıyla yapabilen biriydi.

Tom Reppucci'nin liderlik ettiği ve çoğunluğu yarı zamanlı depo işlerinde çalışan 20'li yaşlardaki üyelerden oluşan *The Ten Friends* Kulübü, bahsi geçen üç gruptan bir diğerini oluşturmaktaydı. *Cornerville Social and Athletic* Kulübü'nden iki sene önce kurulduğu ve üyelerinin tamamı aksansız bir İngilizce konuştuğu için, bu kulübün üyeleri kendilerini diğer Shelby Sokağı gruplarından daha üstün görüyordu.

40'lı yaşlarında ve cana yakın bir şişman olan Matteo Firre-
ra ise belirgin bir İtalyanca aksanıyla konuşuyordu ve Marconi
Kulübü isminde, kendisinin kurduğu küçük bir kulübe liderlik
ediyordu. Matteo, üyelere şarap satarak ve kulüpte oynanan is-
kambil oyunlarından “pay” alarak kulübünü ayakta tutuyordu.
Üyelerin büyük bir çoğunluğu İngilizce konuşmakta zorlanmak-
taydı ve köşebaşı delikanlıları tarafından *greaser* olarak bilinir-
lerdi.

Tony Cataldo'nun nüfuz alanı Shelby Sokağı'nın ötesine ge-
çiyor ola da, kendisinin berberde ve lokantada takılan gruplarla
özellikle yakın bir ilişkisi vardı. Bu iki yerin sahipleri de, topladıkları yasadışı loto bahislerini ona teslim ediyorlardı. Dom, bu işten yüzde 20 pay alırken, Berber Joe'nun payı ise yüzde 25 idi. Berberde takılan grubun üyelerinden Chichi ile Lefty de yasadışı loto bahisleri toplarlardı. Chichi topladığı bahisleri Tony'ye teslim ederken, Lefty, Joe Palermo'nun simsarı olarak çalışıyordu. Tony, Shelby Sokağı'ndaki pek çok insanla bir şekilde samimi olsa da, *Cornerville Social and Athletic* Kulübü'nün kurulduğu dönemde Carlo Tedesco ile henüz tanışmamıştı.

2. Kulübün Kurulması

Cornerville Social and Athletic Kulübü'nün kurulma fikri Joe Palermo'nun berber dükkânında takılan grup arasından çıktı. Bir sabah Mike, Joe, Dick ve Chichi hep beraber kahve içmek için Carlo'nun evine gittiler. Böylesi ziyaretlerin eşinin ev içi sorumluluklarının artacağından endişe duyan Carlo, bir yer kiralayıp kulüp kurma fikrini ortaya attı. Bu konu hakkında bir plan yapmak için o akşam berber dükkânında bir toplantı düzenlenmesine karar verildi. Bu toplantıda Mike kendi kulüp fikrini ortaya koydu. Mike'in önerisine göre 10 asil ve düzenli üye olacaktı ve bunlar 3 dolarlık bir üyelik parası ödeyip haftalık 25 sent aidat ödeyeceklerdi. Kulübün tüm denetimi bu üyelere olacaktı. Sonradan gelecekler ise ortak üye olup yıllık bir dolar ödeyeceklerdi ve herhangi bir güce sahip olmayacaklardı. Kulüp

içerisinde şarap ve bira satışını sadece asil üyeler yapabilecekleri ve ortak üyelerin kulüpte oynadıkları iskambil oyunlarından küçük bir pay alacaklardı. Mike daha sonradan bu fikriyle ilgili bana şunları söylemişti: “O kulübe 200 kadar insanı üye yapmayı düşünüyordum. Böyle olunca, belli politikacıların yanına gidip onların bize iyilik yapmalarını ya da belki para vermelerini sağlayacaktık. Kafamdaki fikir böyle bir şeydi.”

Carlo tanıdıklar üzerinden para kazanmanın doğru olmadığını söyleyerek bu fikre itiraz etti ve tüm üyelerin eşit haklara sahip olmaları gerektiğini savundu. İşe gitmek için toplantıdan ayrılırken, toplantıdaki herkes onunla aynı fikirde gibiydi. Ancak ertesi gün Mike’ın halen kendi fikrini savunduğunu ve geri kalanların da bu fikri desteklediğini gördü. Bunun üzerine, Carlo oradakileri “ikiyüzlü pislikler topluluğu” diye suçladı ve böylesi bir planla kulübün asla bir başarıya ulaşamayacağını söyleyip kulüple ilgili hiçbir şey yapmayacağını açıkladı.

Kulübün kuruluş aşamasında, Mike’ın yanında berber dükkânında takılan klikte Joe, Chichi, Dick ve Dodo bulunuyordu. Ayrıca Tony Cataldo ile lokantada takılan klikten Salvy de dâhil olmak üzere beş kişi daha kuruluş aşamasında yer aldı. Bu çekirdek kadroyla birlikte Mike, berber dükkânının yanında boş bir yeri kiraladı ve aralarında Dom Romano ve Jim Rizzo olmak üzere çok sayıda insanı kulübe ortak üye olmaya ikna etti.

Daha en başından itibaren, kulüpte keskin bir ihtilaf bulunmaktaydı. Lokantada takılan klik, Mike’ın bir diktatör olmak istediğini söyleyip tepki gösterdiler. Yaşanan tartışmalara Dom Romano katılmazken, Salvy daha en başından Mike ile bir çatışmaya girdi ve sürekli ona muhalefet etti. Berber dükkânında takılan üyelerden bazıları bile Mike’ın liderliğinden hoşnut değildi. Guy, işleri yoluna sokması için Carlo’dan kulübe dönmesini istedi ancak Carlo, kulüp tüm üyeleri eşit haklara sahip olacak bir şekilde yeniden yapılandırılmadığı sürece dönmeyeceğini söyledi.

Tony Cataldo ise bu tartışmalarda tarafsız kaldı. Onun düşüncesine göre, sokağın gençlerinin böylesi bir kulüp kurması güzel bir fikirdi ve kulüp işlerini nasıl uygun görüyorlarsa öyle yürütmeleri gerekiyordu. Kulübe ayıracak çok zamanı olmasa da, onlara gene de yardımcı olmaya çalışacaktı.

Taraflar arasında ihtilaf çıkınca, bu gençler Tony'den harekete geçmesini bekler bir haldeydiler. Tony gerçekten de kulüp için bazı şeyler yaptı. Kulübün kurulduğu sonbahar aylarında, iki fiçı bira ve bir miktar sandviç alıp kulüptekiler için bir parti düzenledi. Kulüp için resmi izin belgesi alınması gerektiğinde, 25 dolarlık ücreti kendi cebinden ödedi. Bu konu hakkında Chichi bana şunları anlatmıştı:

Kulübe resmi izin belgenizi asınca, gelip giden insanlar resmi bir izinle kurulmuş bir kulüp olduğunuzu görürler. Kulübün gerçekten organize bir kulüp olduğunu düşünürler. Oranın sahibi bir kulüp olduğunu anlarlar... İzin belgeniz olunca, kulüpte içki bulundurma hakkınız da olur. Aslında bu içkileri kişiye ait dolaplarda tutmanız gerekiyor ama içkileri nereye koyduğunuza zaten kim karışır ki? Ayrıca izniniz olunca, polis de bir arama belgesi olmadan içeri giremez. İçeri girmeye çalışırlarsa, buna karşı çıkmak sonuna kadar hakkınızdır. Ama izin belgeniz olmayınca, polisler istedikleri gibi içeri girip etrafa bakınabilirler. Resmi izin belgesi almak kolay da değildir. Ücret olarak 25 dolar ödemeniz gerekir ve izni alması için bir avukata da ayrıca 25 dolar verirsiniz. Para verdiğiniz avukat izni almak için belli bağlantılar kurmak zorundadır. Çünkü bu konuda çok katı kurallar vardır. İzin belgesini ne için kullanacağınızı sorgularlar. Bu belgeyi almak için gerçekten iyi bağlantılara sahip birine ihtiyacınız vardır.

Tony, izin belgesini temin etmesi için Mike'a 25 dolar verse de, Mike bu parayla barbut oynayıp tüm parayı kaybetti. Her iki klikten de çeşitli kişiler bu hikâyeyi bana doğruladılar ve bu olay, kulübe bariz bir biçimde büyük bir darbe vurdu.

İlkbaharın sonlarında *Cornerville Social and Athletic* Kulübü dağıldı. Ortak üyeler dışında bazı asil üyeler de kulüpten ayrıldı

ve kulüpte geriye sadece Mike, Joe, Dick, Chichi ve Tony Cataldo kaldı.

Kulübün başarılı olması için, Mike'ın lokanta ve berber kliklerini bir araya getirmesi gerekiyordu. Ancak iki klik arasında ciddi belirgin farklar bulunuyordu. Lokanta kliği, daha fazla Amerikanlaşmış olarak görülüyordu ve yaşları daha ileri olup daha fazla eğitim almışlardı. Sadece tek bir üye İngilizceyi aksanlı konuşuyordu ve o da grupta statü olarak en alttaydı. Buna karşılık, berberde takılan klığın en önde gelen üç üyesi Carlo, Mike ve Joe İngilizceyi belirgin bir aksanla konuşuyorlardı. Lokantadaki klığın üyeleri daha fazla spor faaliyetlerinde bulunuyorlardı ve kulüpte beysbol oynayanlar sadece onlar olduğu gibi en iyi bowling oyuncularını da onların grubunda yer alıyordu. İki klik de zengin sayılmazdı ancak lokantadakiler iş bulma konusunda fazla olmasa da daha avantajlı bir konumdaydılar. Kulüp üyeleri arasında araba sahibi olanlar sadece Dom, Mac, Mario ve gene lokanta kliğinden başka bir kişiydi.

Mike'ın liderliği altında, kulüp içerisindeki bu farklılıklar kulüp dağılana kadar daha da belirgin bir hale geldi. Kulübü kurtarmak için son bir hamle olarak Mike, Carlo'dan kulübe üye olmasını istedi. Carlo, kulüp yeniden yapılandırılmazsa bunu kabul etmeyeceğini söyledi. O sırada orada olmayan Tony Cataldo dışında tüm üyeler, geri dönmesi halinde kulübü Carlo'nun planına göre yeniden yapılandırmayı kabul ettiler. Carlo da bunun üzerine kulübe tekrar üye olmayı kabul etti ancak ertesi gün, Tony'nin yaz için kulübü kendisine teslim etmeye üyeleri ikna ettiğini gördü. İskambil oyunlarından pay almak ve köpek yarışları için bahis toplama karşılığında Tony, kulübün kira ve elektrik masraflarını ödeyecekti. Carlo bu anlaşmadan haberdar olunca, kulüp üyelerini yine "ikiyüzlü pislikler topluluğu" olarak suçladı.

Tony Cataldo, kumar işleri için kulübün arkada odasını kullanmaya başladı. Kendisinin kulüpte olmadığı zamanlarda,

kardeşi Joe işin başındaydı. Tony'nin iki çalışanı, köpek yarışı bahisleri ve iskambil oyunu işlerine yardımcı olurken, diğer üç çalışanı da sürekli olarak kulüpte zaman geçiriyorlardı.

Köşebaşı delikanlıları, kulüpte kumar oynatılmaya başlanınca, Tony Cataldo ve organizasyonu ile daha yakın bir ilişki içine girdiler. Tony daha önceleri zamanının çoğunu şehrin doğu yakasında ve civardaki kentlerde arabayla gezerek geçiriyordu ve kulüpte takılmak için pek zamanı olmuyordu. Kulüpte kendi işlerini organize etmesiyle beraber Tony, fiilen kulübün patronu haline geldi. Kendisi artık kulüpte daha fazla görünüyordu ve olmadığı zamanlarda da kendi organizasyonundan insanlar köşebaşı delikanlılarına eşlik ediyordu.

Kulübün bu yeni hali köşebaşı delikanlılarını gangsterlere daha da bağımlı bir hale getirdi. Mike Costa ve diğer pek çok kişi, paralarını kulüpteki kumar oyunlarında kaybettiler ve gangsterlerden gelen yardımları kabul ettiler. Köşebaşı liderleri ise böylesi bir yardımı kabul etmeyi gururlarına yediremediler. Ancak yapılan bu yardımlar gangsterlerin köşebaşı çetelerindeki takipçiler üzerindeki nüfuzunu daha da arttırdı ve dolayısıyla da köşebaşı çetelerinin liderlerinin, takipçileri üzerindeki nüfuzları da azaldı.

Carlo'nun kumar alışkanlığı olmadığı gibi yasadışı loto bile oynamazdı. Kulüpteki o yaz boyunca arka odada sadece iki ya da üç kez kumar oynayan Carlo, bana şunları söylemişti:

Onlardan asla bir şey istemem. Orada kumar oynayıp 15 20 dolar kaybedince, onlardan gelen 50 senti ya da bir doları ne yapayım. O kadar aptal biri değilim.

Tony ve adamlarının, kulüpte kumar oynatarak yazın bazı akşamlar yüz dolar kazandıkları bile oldu. Sonra da gidip kulüptekilere kendilerine üç dolara mal olan birkaç fıçı bira alıyorlar. Yani gene 97 dolar kârdalar ama böylece bizim paramızla iyi insan oluyorlar. Bizim çocuklara bunu hep anlatıyorum. Hatta bunları Tony Cataldo'ya da söyledim. Tony tabii ki nazik biridir. Mesela onunla şehrin dışında bir yerde karşılaştın diyelim,

hemen sana bir içecek ya da başka bir şeyler ısmarlar. Gerçekten de beyefendi biri ama bunu bizim paramızla yapıyor.

3. Kulübün Yeniden Yapılandırılması

Köpek yarışları sezonu kapanıp Tony Cataldo kulüpten elini ayağını çekince, Mike gene Carlo'dan yardım istedi. Kulübün aynı kalacağı ama bu kez tüm üyelerin eşit haklara sahip olacağı üzerinde bir anlaşmaya varılınca, Carlo eski üyeleri tekrardan kulübe getirmeye başladı.

Yeniden yapılandırılan kulübün ilk toplantısında, berber kliğinden Dick, Chichi ve Joe sırasıyla başkan, müsteşar ve mali işler sorumlusu olarak seçildiler. Lokanta kliğinden olup Meridian Tıp Fakültesinde okuyan Mario başkan yardımcısı olurken, Salvy kayıt memurluğuna getirildi.

Carlo'nun bana anlattığına göre, arkadaşları ondan başkanlığa adaylığını koymasını istemişlerdi. Ne var ki, geceleri çalıştığından ve bu sebeple de pek çok toplantıya katılamayacağından kendisi bunu reddetmişti. Dom ise kulübün işlerinde aktif bir rol üstlenmiyordu. Bana anlattığına göre, yaptığı iş sebebiyle yaşanan tartışmalara katılacak bir durumda değildi. Bu toplantıda ayrıca ben de kulüp üyeliğine kabul edildim. Böylece kulüpte olup bitenleri doğrudan takip edebilecektim.

Kulübün yeniden yapılandırılmasından sonra yaşanan ilk ihtilaf kulüpteki enformel yapıların gücünü açıkça gösteriyordu. Mike, bir toplantı sırasında kulüp odalarının temizlemesi için düşük bir ücretle bir hademe tutulmasını önerdi. Buna karşı Salvy ise her bir üyenin sırayla kulüpte temizlik yapmasını önerdi. Toplantının ortalarına doğru kulübe gelen Carlo, Mike'a arka çıktı. Uzun ve ateşli bir tartışmanın ardından, kulübü tam anlamıyla iki kliğe bölen bir oylama yapıldı. Berberde takılanlar Carlo ile Mike'ı desteklerken, lokanta kliği Salvy'nin önerisine arka çıktı. Sonuç olarak, berber kliği iki oy farkla oylamayı kazandı.

Bu toplantı, kulüp başkanının kulüp içindeki konumunu açık bir biçimde ortaya koyuyordu. Dick tüm üyeler tarafından sevilen biriydi ancak onları bir arada tutmayı yine de beceremiyordu. Kulüpte bildik demokratik prosedür kuralları uygulanmıyordu ve başka bir öneri görüşülürken bile isteyen bir üye yeni bir öneri ortaya atabiliyordu. Bazı toplantılarda, aynı anda üç önerinin gündeme getirildiği bile olurdu. Dolayısıyla, getirilen önerilerin nasıl oylanacağı konusu kulüp başkanı Dick'i zor bir duruma sokuyordu. Dick bu durumlarda hep kararsız kalıyordu ve genellikle Salvy ya da Carlo'nun tavsiyelerine uyuyordu. Toplantılarda yaşanan düzensizlikte onun bu kararsızlığı önemli bir etkendi. Ne zaman bir tartışma yaşansa, tartışmanın taraflarının başkandan bir onay almadan konuşmaya başlaması bir alışkanlık haline gelmişti. Dick bazı zamanlar toplantı masasına eliyle vurarak düzeni sağlamaya çalışırdı ancak kulüp içerisinde yüksek itibara sahip kişiler onu desteklemediği sürece bu yaptığı da bir işe yaramazdı.

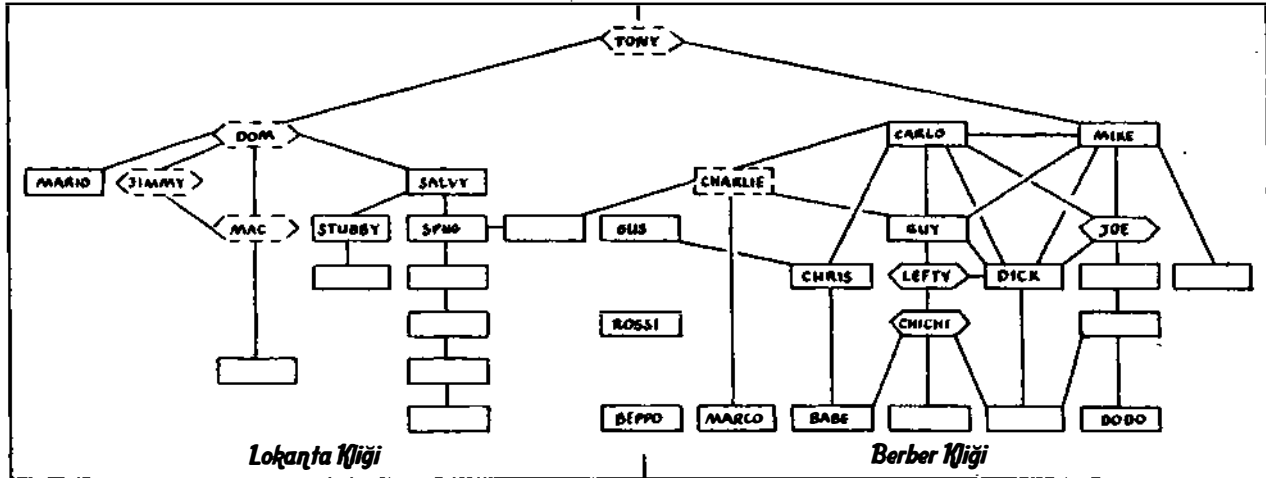
Hademe tutma önerisiyle ilgili yaşanan tartışmanın iyice hararet kazanmasıyla ipleri tamamen elinden kaçırarak Dick, ayağa kalkıp şunları demişti: "Başkanlıktan istifa ediyorum. Kulüpte kalmaya devam edeceğim ama kim istiyorsa o kulübe başkanlık etsin." Bunları dedikten sonra da toplantı masasını terk etti.

Bunun üzerine Carlo yüksek bir sesle, "Sayın Başkan, lütfen yerinize dönün" dedi. Bunu duyar duymaz Dick hemen geri döndü ve yerine oturup toplantıya devam etti.

Aşağıdaki şema bu dönemde kulüpteki enformel yapının bir resmini sunmaktadır. Anlattığım hikâyede bahsi geçmeyen kişilerin isimleri tabloda yer almamaktadır. Okuyucunun bu tabloda verilen tüm isimleri aklında tutmasına gerek yoktur ancak sonraki sayfalarda verilecek olan tablolarla bir karşılaştırma yaptığı takdirde, okuyucu kulüp içerisindeki kişisel ilişkilerin gelişimine dair bir fikir edinebilir.

CORNERVILLE SOCIAL AND ATHLETIC KULÜBÜ'NÜN ENFORMEL YAPISI

1939 Eylül Başı

Köşebaşı delikanlısı

Gangster organizasyonu üyesi

Katılım seyrek

Nüfuz hattı

Kutuların konumu grup içindeki statüyü göstermektedir

Hademe meselesinden sonra yapılan ilk toplantıda çok daha ciddi bir ihtilaf ortaya çıktı. Toplantıda Salvy kulüp için kendi tüzük önerisini okuyordu. Kulübün Ağustos ayında kurulduğunu ifade eden maddeye geldiğinde Mike hemen araya girdi. Mike, kulübün Ocak ayında kurulduğunu iddia etti ve başlangıçta belirlenen 10 asil üyenin isimlerinin tüzükte yer alması gerektiğini savundu. Lokanta kliğinden üyeler, bu isimleri gören siyasetçilerin tüm üyelerin “asil üyelerden” ibaret olduğunu düşüneceklerini söyleyerek Mike’a itiraz ettiler. Carlo öncülüğündeki berber kliği ise Mike’ı destekledi.

Tartışma daha da alevlendi. Lokanta kliğindeki üyeler, eleştiri oklarını kötü İngilizcesi yüzünden düzgün cevaplar veremeyen Mike’a yönelttiler. En sonunda sabrı taştan Mike mekân sahibinin kulüpteki tüm odaları kendisine kiraladığını, kulüpteki tüm eşyaların da kendisini ait olduğunu ve istese tüm bu eşyaları alabileceğini söyledi. Aslında kulüpteki katlanır sandalyeler, masa, kanepeler ve radyo aynı ölçüde Tony, Joe, Chichi ve Dick’e de aitti zira kulüp Tony’ye teslim edildiğinde, Mike gibi onlar da kulübün asil üyesiydiler. Mike sanki kulübün asıl sahibiymiş gibi konuşuyordu.

Savurduğu bu tehditle Mike, Carlo’nun desteğini kaybetti. Lokanta kliği bahsi geçen eşyaların satın alınmasına ya da kulüpten dışarı çıkartılmasına dair kararın kulüp tarafından verilmesi gerektiğini öne sürdü. Joe ile Chichi bu eşyaları kulübe geri satmak gibi bir niyetleri olmadığını söyledi ancak Mike’a doğrudan karşı çıkmadılar. Tartışma uzayıp giderken, Dick başını iki yana sallayıp şunu dedi: “Bu kulüpteki sorun ne biliyor musunuz? Bu kulübün içinde klikler var.”

En nihayetinde, Mike baş başa görüşmek için Joe ile Chichi’yi arka odaya çağırdı. Kısa bir süre sonra geri döndüklerinde, Mike eşyaları 40 dolara satacaklarını ilan etti ve ayrıca kulüp yeniden yapılandırıldığında, teslim ettikleri kasada olan 15 doları da geri istedi. Lokanta kliği bu fiyatın çok yüksek olduğunu söyleyip

eşyaların kulüpten dışarı çıkarılmasını talep etti. Toplantı bir kargaşa halinde sona erdi. Ertesi sabah, bu yaşananları Carlo, Joe ve Dodo ile tartıştık. Carlo bana şunları söyledi:

Yaşananlar çok kötüydü. Mike kendisini kaybetti. Aslında demek istediği şey daha farklıydı. Mike'ı iyi tanırım, hatta ne düşündüğünü ondan daha iyi bilirim. Aslında o isimlerin tüzükte geçmesini istediği falan yoktu. O isimlerin olduğu bir listenin bir duvara asılmasını istiyordu.

Dodo ise Mike'ın o isimlerin tüzükte geçmesini istediğini söyledi. Carlo bunun üzerine şöyle bir cevap verdi:

O zaman yanlış bir şey yapmış. O isimleri duvara asmak çok da sorun olmazdı. En başta ben de Mike ile aynı fikirdeydim zira kulübü yeniden yapılandırıldığımızda, eski kulübün devam ettiği üzerine anlaşılmıştı. Salvy'nin dedikleriyle o anlaşma bozuluyordu. Bu konuda, ben de böyle düşünüyorum. Ama Mike eşyalar hakkında laf etmeye başlayınca, ona karşı çıkmak zorunda kaldım çünkü yaptığı yanlıştı. Ne konuştuğunun farkında değildi.

Joe da bu söylenenlere onay verdi. Tüm bu olup bitenlerden sonra, kimlerin kulüpte kalmaya hakkı olduğuna dair kimse'nin bir fikri yoktu. Birkaç gün sonra, bir akşam bu meselenin çözüme kavuşturulması için mekân sahibi Bay Baccala kulübe davet edildi. Bay Baccala yaşanan durum karşısında şaşkınlığını gizleyemedi ve bir tarafı tutuyormuş gibi gözükmek istemedi. Anca Mike gene de Bay Baccala'ya, kulübün odalarını doğrudan Mike'a kiraladığını ve dolayısıyla tüm sorumluluğun kendisinde olduğunu söyletmeyi başardı.

Mesele bir çözüme kavuşmuş gibi gözükse de aslında halen kapanmış değildi. Kulüpteki bazı üyelere göre, yaşanan ihtilafta daha görüşlerini belirtmemiş olan bir kişi vardı ve bu kişi görüşlerini söylemeden, böylesi bir mesele bir karara bağlanamazdı. Bu konuda Chichi bana şunları söylemişti:

Eşyaların bir diğer sahibi olan Tony Cataldo'yu görmeye gittim ve ona olup bitenleri anlattım. Tek bir kişinin kulübü dağıt-

masına izin verdiğimizizi öğrenince Tony küplere bindi. Bana bir akşam kulübe geleceğini ve işleri yoluna sokacağını söyledi. Sorun çıkartan tek bir kişiydi. Eşyaların sahibi olan geri kalan üç kişi, eşyaları kulüpte bırakmaya razıydı. Yani Mike çok istiyorsa, eşyalardan kendi payına düşen üç dört sandalyeyi alabilir ama geri kalan eşyalar kulüpte kalacak. Bana göre, Tony her şeyi yoluna sokacak. Bana dediğine göre, kulübe izin belgesi alması için verdiği 25 doları Mike halen Tony'ye ödemiş. Mike'a karşı böyle kozu var yani, Tony toplantıya gelirse Mike ona hiçbir şey diyemez. Bir an önce kulüpte işleri düzeltmemiz gerekiyor. Seçimler geldi çattı ve biz daha hiçbir siyasetçiye ağırlayamadık. Bir an önce işe koyulmamız gerek.

Tony ile yapılan bir görüşmeden sonra Mike, kendisini ve diğer eşya sahiplerini tatmin edecek bir anlaşmaya vardıklarını bana söyledi. Carlo ise aynı akşam yaşanan başka bir olayı bana anlattı. Kendisi kulüpte kâğıt oynarken, Mike yanına gelmiş ve kulübün sahibi olarak ondan beş sent istemişti. Carlo ise böyle kuralların sadece kulübün düzenleyeceği özel bir toplantıyla karara bağlanabileceğini söyleyerek bu parayı ödemişti. En nihayetinde, kulüpte işleri bir düzene koymak için Carlo ipleri eline aldı. O gün kulübe gelmeyen Tony hariç tüm eşya sahiplerinin şahitler huzurunda taleplerini dile getirecekleri ve kendisinin de katılımıyla nihai bir kararın alınacağı özel bir toplantı düzenledi.

Toplantının açılışını yapan Dick, Mike'tan meseleyle ilgili görüşlerini dile getirmesini istedi. Kendisi adına birkaç şey söyleyen Mike daha sonra Carlo'nun her şeyi daha iyi açıklayacağını söyleyerek sözü ona bıraktı. Chici ile Joe da Carlo'nun kendileri adına konuşmasına onay verdiler.

Toplantı odasının tam ortasında duran Carlo sazı eline aldı. Mike'ın en iyi arkadaşlarından biri olduğunu ifade eden Carlo, buna rağmen eşya meselesi yüzünden, Mike ile neredeyse bir kavgaya tutuşacakları bir noktaya geldiklerini anlattı. Ona göre asıl mesele, Chichi ile Berber Joe'nun Mike ile beraberken farklı, başkalarıyla beraberken farklı konuşmalarıydı ve bu yüzden

onların şahitlerin huzurunda ne istediklerini söylemelerini istemişti. Tony Cataldo ise kulüp için iyi olan neyse onu istiyordu ve eşya sahiplerinin çoğunluğu ne derse ona uyacaktı. Carlo'nun ifadesiyle, Tony'nin böyle davranması büyük bir incelikti. Mike kulüpten 7,5 dolar alacaktı. Tony, Joe ve Chichi'nin ise alacakları kulüp aidatından düşülecekti. Böylesi bir çözüm kulüp açısından gayet iyiydi. Böylece, kulübün kasasından çok fazla para çıkmayacak ve Mike da "çenesini kapalı tutmak zorunda kalacaktı."

Carlo'nun yaptığı bu açıklamalara kimse bir itiraz getirmedi. Salvy tüm bu açıklamaların yerli yerinde olduğunu ancak asil üyelerin isimleri konusunun halen bir çözüme kavuşmadığını söyledi. Carlo öncelikle eşya meselesini çözmek gerektiğini ve bu mesele bir çözüme kavuşunca zaten Mike'ın da bir yetkisinin kalmayacağını ifade etti. Gene bir heyecana kapılan Mike, isimler konusunda bir anlaşmaya varmadan eşya meselesini bir çözüme bağlayarak, Chichi ile Joe'nun kendisini sattıklarını söyledi. Tartışmanın bu aşamasında, Carlo, başkanın sandalyesine geçti ve tüm tarafların sorularını ve iddialarını cevaplamaya başladı. Mario, kulüp başkanı Dick'e konuşma işini neden tamamen Carlo'ya bıraktığını sordu. Dick ise, "Çünkü içimizdeki en zeki kişi o" diye cevap verdi.

En sonunda Carlo, eşya meselesi üzerine varılan bu mutabakatı oylamaya sundu ve herkes olumlu oy kullandı. Mike istediği paranın bir kısmını almayı başarmıştı ancak böyle yaparak beraber kliğinin liderliğini Carlo'ya teslim etmiş oldu. Ertesi sabah kendisini gördüğümde, Tony Cataldo bana şunları söyledi:

Evet, kulüpte işleri yoluna soktum. Bu kulüp bir yerlere varmayı amaçlıyor ama bunu nasıl yapacaklar bilmiyorum. Kulübü ben kontrol edebilirim ama bence üyelerinin bu kulübe sahip çıkmaları gerekiyor. En başta kulüp on kişinin denetimindeydi ama sonra tüm üyelerin ne isterlerse yapmalarına [kulübün yeniden yapılandırılmasından bahsediyor] izin verdik. Ne isterlerse yapabilirler, benim için bir mahşuru yok.

Varılan son anlaşmaya dair Tony gibi Carlo da kendisine pay

çıkartmıştı. Carlo ile Tony'den hangisinin daha fazla pay sahibi olduğunu söylemek güçtür. İkisi de birbirlerinden bağımsız bir biçimde hareket etmişlerdi ama izledikleri yollar birbirleriyle paraleldi.

4. Siyaset Meselesi

1939 sonbaharında, Cleveland Kulübü'nde bir bölünme yaşandı ve Temsilciler Meclisi üyesi Michael Kelly, belediye meclisi üyeliği için *Boss*²³ Josph Maloney'ye karşı adaylığını koydu. Beş İtalyan kökenli kişi de adaylık başvurusunda bulundu ancak bunların dördü, önceki seçimlerde Maloney'ye karşı adaylığını koyanların hepsinden daha fazla oy toplayan Angelo Fiumara lehine adaylıktan çekilmeye ikna edildi. Cleveland Kulübü'nde en sonunda işler değişmişti ve bir İtalyan kökenli iki İrlandalıya karşı yarışüyordu.

Cornerville'de saflar ikiye ayrılmış gibi gözüküyordu. Fiumara, Cornerville'de etkili bir kulüp kurmuş olan Andy Cotillo'nun desteğini almıştı ancak destek aldığı tek önemli İtalyan siyasetçi de Cotillo'dan ibaretti. Biri hariç Cornerville'in tüm önde gelen gangsterleri, Kelly'nin yanındaydı. Fiumara'nın elindeki en büyük koz, tek İtalyan aday olmasıydı. Sicilya kökenli olması sebebiyle de, Fiumara özellikle Shelby Sokağı'nda gayet popüler biriydi.

Diğer İtalyan adayların, Fiumara lehine henüz adaylıktan çekilmediği sonbahar aylarının başlarında, pek çok *Cornerville Social and Athletic* Kulübü üyesi, kulübün siyasi amaçlarının ne olması gerektiği üzerine tartışüyordu. Carlo bu konuda bana şunları anlatmıştı:

23 T.S.N.: ABD'ye özgü *political boss* tabirinin kısaltılmış hali. *Political boss* olarak adlandırılan kişiler, bağlı oldukları siyasi partinin belli bir idari bölgedeki ya da şehirdeki birçok faaliyetinden sorumlu kişilerdir. Denetimlerinde olan bölgelerdeki seçimlere girecek adayları belirledikleri, bölgenin nüfuzlu kişileriyle olan yakın ilişkileri, bölge halkının önemli bir kesiminin oylarını etkileyebilmeleri ve parti merkezinin alacağı kararlar üzerindeki etkileri sebebiyle, bu kişiler siyasi bir makamları olmasa bile ABD siyasetinin nüfuzlu aktörlerinden biri olarak kabul edilir.

Bir kere seçildikten sonra bir siyasetçiden iyilik beklemenin hiçbir manası yok. Seçim öncesinde pek çok vaatlerde bulundurlar ama seçildikten sonra bunları hep unuturlar. Eğer bizim kulübün yüz üyesi olsaydı ve bir adayı desteklememiz için her birimiz iki dolar alsaydık o zaman işler değişebilirdi. Parasını aldığımız sürece desteklediğimiz adayın kazanıp kazanmamasını önemsemezdik. Gelen parayı da harcamak yerine kulübün kasasına koyar ve kendi kulübümüzden birilerini ileride desteklemek için kullanırdık.

Köşebaşı delikanlıları açısından, genel bir kural olarak vaatler yerine doğrudan gelen nakit para her zaman için daha tercih edilir olardı.

Eylül ayında yapılan ilk toplantıda, kulübün siyasi duruşu ele alınsa da herhangi bir eyleme geçilmedi. O sıralarda siyaset, kulüpteki eşya meselesinin gerisinde kalmıştı.

Ancak seçimlerden sekiz gün önce, “Belediye Meclisi Üyeliği için Angelo Fiumara” posterleri kulübün pençelerinde belirdi. Posterler Mike tarafından asılmıştı ve bana dediğine göre, Fiumara iki gün sonra akşamleyin kulüpte bir konuşma yapacaktı. Mike, Fiumara’dan kulübe geleceğine dair söz almıştı ve ayrıca Mike’ın bazı özel dostları da etkinlik için birkaç fıçı bira getirecekti. Bana anlatılana göre, Fiumara’yı desteklemek için bir toplantı düzenlenmemişti ancak ne de olsa kendisi “en mantıklı adaydı” ve kulüpteki herkes de Fiumara’nın arkasındaydı.

Etkinliğin düzenlendiği akşam Mike çok aktifti. Bira siparişleriyle o ilgilendi. Yapılacak konuşmaya dair son düzenlemeler için Andy Cotillo kulübe geldiğinde onunla konuşan Mike oldu. Carlo ise yapacağı konuşma için Dick’e cesaret veriyordu.

O sırada, içeri Tony Cataldo girdi. Yanında, çalışanlarından biri olan Bozo da vardı. Eşya meselesi üzerine yapılan toplantı dışında kendisi yaz aylarından beri ilk kez kulübe gelmişti. Tony doğrudan Carlo’nun yanında olan Mike’ın yanına gitti. Dom Romano ile Salvy Bellino’nun da katılmasıyla birlikte aralarında şöyle bir konuşma geçti:

TONY: Neler oluyor burada? Bildiğim kadarıyla sizin siyasetle bir işiniz yoktu. Eğer bir adayı destekleyeceğinizi bilseydim, size birkaç yüz dolar ya da bir yıllık kira parası kazandırabilirdim. Şimdi Fiumara'yı destekleyince elinize ne geçecek? Neden bu işi düzgün bir şekilde yapmıyorsunuz ki? Bu kulüpte diktatörler var. Bir toplantı düzenlemeden ve oylama yapmadan bir adayı nasıl desteklersiniz?

CARLO: Haklısın Tony. Böyle olmaması gerekiyordu ama oldu bir kere. Artık bunu değiştirmek için çok geç.

Mike ise seçimlerin çok yaklaşmasına rağmen kulübün çok geç kaldığını ve önceki Pazar düzenlenen toplantıda pek çok üye oradayken onlara Fiumara'yı desteklemelerinin doğru olup olmayacağını sorduğunu anlattı. Üyeler Mike'ın bu önerisine onaya verince de Mike yanına Dick ve başka birkaç kişiyi alıp hep beraber Mario'nun arabasıyla Fiumara'nın seçim bürosuna gitmişlerdi.

TONY: Bu kulübü böyle yönetirseniz sonunu getirirsiniz, asıl mesele bu.

DOM: Tony, herkes Fiumara'yı destekliyor. Seçim sandığına gittiğimde hep *woplara*²⁴ oy veriyorum. Niye bir *wopa* şans vermeyelim ki?

TONY: Kime oy verdiğiniz umurumda değil ama birini destekleyecekseniz neden karşılığında bir şey almıyorsunuz ki?

DOM: Bir *wopun* seçilecek olması benim için yeterli.

TONY: Peki seçilince o senin için ne yapacak? Bakın, benim siyasetçilere dair epey deneyimim var. Siyaseti hepinizin bildiklerinin toplamından daha iyi biliyorum. Size çeşitli vaatlerde bulunurlar ama seçilince, bu vaatler unutulur gider ve tüm kapılar yüzünüze kapanır. O halde, niye seçimi kazanmadan önce onlardan bir şeyler almıyorsunuz ki? Şimdi bunun tam zamanı. Elinize biraz para geçme imkânı varken niye onların palavralarıyla yetinesiniz ki?

24 T.S.N.: ABD'de özellikle İtalyan kökenliler için kullanılan argo ifade. 20. Yüzyıl başlarında kullanılmaya başlanan kelime, İtalyancada "haydut" ya da kabadayı" gibi anlamları olan *guappo* kelimesinden gelmektedir.

DOM: Para her şey değildir, Tony.

TONY: Bunu diyebiliyorsun çünkü senin kendi işin var ve eline iyi para geçtiğinden rahatça geçinebiliyorsun. Ama kulübün diğer üyeleri ne olacak?

DOM: Para bize ne sağlayacak ki? [Tony gülümsedi ve bir cevap vermedi.]

BOZO: Şehirde bir adayı destekleyip eline tek kuruş geçmeyen sadece bu kulüp. Mesela X Sokağı'ndaki kulüp Fiumara'yı desteklediği için para alıyor.

SALVY: Kulübün hangi adayı desteklediği umurumda değil. Ben kendim Fiumara'yı destekliyorum. Ama bu etkinliğin düzgün bir şekilde yapılmadığını düşünüyorum. Mike'ın kulüp adına konuşma hakkı var mı?

DOM: Dediğin doğru ama Mike böyle yapınca kimse ona itiraz etmedi ki.

SALVY: Sen bir yalancısın. Ben itiraz etmiştim.

DOM: Tamam ama Tony'nin derdi bu değil. Tony Cataldo, Kelly'nin yanında yer alan biri ve bu kulübü yönetmek istiyor. [O sırada etrafına bakınan Tony bu sözlerle dikkatini Dom'a yöneltti.]

TONY: Bunun doğru olmadığını sen de biliyorsun. Bu kulübün işlerine karıştığım hiç oldu mu?

DOM: Hayır.

TONY: Ben her zaman bu kulübü kendi haline bıraktım, sırf neyi istiyorsanız onu yapın diye. Ama ben de bu kulübün bir üyesiyim. Burada işlerin doğru bir şekilde yürütülmesini istemek benim de hakkım. Hâlihazırda yakından tanıdığım bir siyasetçi var mesela. Onu buraya getirip konuşmasını sağlayabilirdim, o da size para verirdi. Onu desteklediğinizi açıklamanıza ya da oy vermenize gerek bile kalmazdı. Ben bir adayı desteklemeye inanmıyorum. Mesela adayınız kaybetti diyelim, o adam daha sonra size nasıl bir fayda sağlar ki? Hiçbir adayı açıktan desteklemeyin. Ama tüm adaylara arkalarında olduğunuzu söyleyin. Ben buna inanıyorum. İçlerinden biri seçilince, böylece yanına gidip ondan bir iyilik isteyebilirsiniz. [Dediklerini daha

iyi açıklamak için Tony bana döndü.] Boşu boşuna siyasetle ilgilenmedim ben. Öğrendiğim bazı şeyler var. Bir siyasetçi bir seçimi kazandığında, ondan ne kadar iyilik görebilirsin? Sonuçta herkesin her istediğini yapacak değil. O yüzden fırsat varken para almak doğru bir şey. Yani hiç yoktan iyidir. Ben bu ırk temelli siyasete inanmıyorum. Hangi ırktan olursa olsun en iyi adayı tercih ediyorum. Benim bölgem için en iyisini yapacak adayı yani. Ama ona desteğimi açıktan ifade etmiyorum. Bunun bir getirisi yok. Aramızda kalsın, ben Kelly'yi destekliyorum. Akıllı başında biri ve onu iyi tanıyorum. Onu tanıyalı yıllar oldu. Kelly gerçekten başkaları için bir şeyler yapabilecek biri. [Tony yeniden kulüp üyelerine döndü ve lafına devam etti.] Bu seçim savaşını kimin kazanacağını biliyorum. Eğer kazanan kişinin yanında olmak istiyorsanız, sizin o tarafta yer almanızı sağlayabilirim. Eğer kaybeden tarafın yanında yer alırsanız, seçimlerden sonra sizin için ne yapabilirim ki?

Tony Carlo ile Mike'a dönüp bir sonraki akşam konuşma yapması için kulübe bir aday getirmek istediğini söyledi.

MIKE: Yarın kulübün kendi toplantısı var Tony.

CARLO: Bunun için çok geç.

TONY: Hiç de geç değil. Seçim akşamına kadar kulüp açık kalabilir. Tüm adayları dinleyip istediğinizi destekler istediğinizi desteklemezsiniz... Ben bu adayı kendim getireceğim, eğer kulübe sokmak istemezseniz bunu anlarım.

CARLO: Diyelim ki içeri sokmadık?

TONY: Eğer istediğiniz buysa, buna saygı duyarım.

Andy Cotillo, Fiumara adına konuşma yapacak bazı kişilerle tekrar içeri girince, Tony köşedeki bir sandalyeye kendini bıraktı. Sandalyeyi duvara yaslayıp sigara yakan Tony, konuşmaların başlamasını beklemeye başladı. Andy, Mike'a Fiumara'nın gelmek üzere olduğunu ve önden konuşma yapacakların bir an önce konuşmalarına başlamaları gerektiğini söyledi. Bu sırada oda artık hınca hınç dolmuştu ve dışarıda da konuşmaları bir hoparlör sistemiyle dinleyecek olan bir kalabalık birikmişti.

Mike, Dick'e açılış konuşmasını yapmasını söyledi. Kalabalığın karşısına geçen Dick bir şeyler kekelese de, bir türlü konuşmasına başlayamadı. Sonunda pes etti ve ilk konuşmacı mikrofonu eline aldı. Cornerville siyasetinin önde gelen ya da daha az bilinen bazı siyasetçileri Fiumara'dan önce konuşmalarını yaptı. Aşağıda yer alan bazı alıntılar konuşmalara dair fikir verebilir:

Diyorlar ki, ırk meselesini ortaya atan bizmişiz. Ama ırk meselesini asıl çıkartanlar onlar ve onlarla mücadele etmek için bizim de kendimizi korumamız gerekiyor. Bu meseleyi 50 yıl önce onlar yarattılar. Bize aşağı ırk dediler. Bunu hep yüzümüze çarptılar. Angelo Fiumara'yı seçerek şimdi tüm bunlara cevap verme fırsatı elimizde. Ne pahasına olursa olsun Fiumara'yı seçmeliyiz yoksa kendi mahallemizdeki tüm itibarımızı kaybederiz.

Cornerville'de parlak bir zekâya ve geçmişe sahip gençlerimiz var ama siyasetin kodamanları nezaketen bile olsa bu gençlerin ellerini halen sıkıyor. Angelo Fiumara'yı belediye meclisine seçmek onurumuzun, itibarımızın ve saygınlığımızın bir gereği ve hakkımız olan siyasi güvenceyi elde etmenin tek gerçek yolu.

Şimdi onlar size gelip 5, 10, 20 dolar gibi bir dizi banknotu önünüze koyacaklar. Açıkça söylüyorum, aptalca davranmayın sakın. Ne veriyorlarsa alın. O paralar işinize yarar. Ama sonra gidin ve oyunuzu Fiumara'ya verin. (*kahkahalar ve alkışlar*). Eğer oyunuzu verirsiniz, o zaman Cleveland Kulübü'nü darımaduman edip ilk kez bu seçim bölgesinden bir İtalyan'ı belediye meclisine gönderebiliriz.

Yapılan konuşmalar büyük bir coşkuyla karşılandı. Etkinlik sona ererken Carlo, Mike'a kendi başına hareket ederek yanlış yaptığını ve en iyi dostu olsa da bir sonraki toplantıda bu meseleyi gündeme getireceğini söyledi. Ancak Carlo yine de kulübün Fiumara'nın arkasında durması gerektiğini düşünüyordu. Bana anlattığına göre, kendisi Tony ile aynı fikirde değildi ve bir sonraki toplantıda ona karşı görüşlerini de dile getirecekti.

Etkinlikten sonraki akşam saat tam sekizde, Tony Cataldo

kulüpte kendisini gösterdi. O sırada üyeler amaçsızca oturuyor ve iskambil oynuyorlardı. Tony kulüptekilere şöyle seslendi: “Ne duruyorsunuz öyle, hafiften işe koyulup toplantıya başlayalım.”

Dick kulüpte olmadığından, başkan yardımcısı Mario başkanlık koltuğuna geçti. Dom Romano da kulübe gelmemiştir.

Mario toplantıyı başlatınca, Salvy bir önceki toplantının tutanaklarını okumaya başladı. Okumayı bitirince, Tony tutanak-taki şu cümleyi tekrar okumasını istedi: “Seçimleri kazanma şansı en fazla olan en iyi adayı tespit etme konusu ele alındı ancak bir karara varılamadı.”

Salvy, “Bu konuda söylemek istediğin bir şey mi var?” diye sordu.

Tony omzunu silkerek şöyle dedi: “Bu konuyu gündeme getirmek gibi bir niyetim yok. Eğer üyeler onay veriyorsa, buna karışmak istemem.”

Lokanta kliğinden bir üye ise şunları diyerek tartışmayı sürdürdü: “Bazı üyelerin Fiumara’yı destekleyip buraya getirme hakkını nereden aldıklarını öğrenmek istiyorum. Olup bitenleri biri bana açıklayabilir mi?”

Mike her şeyi açıklayacağını söyleyip, önceki akşam Tony’ye anlattıklarını tekrarladı.

Bunun üzerine Tony şöyle dedi: “Tamamdır o zaman. Tony yanlış bir şey yapmış ve bunun sorumluluğunu üzerine alıyor. Konu kapanmıştır, söylenecek daha fazla bir şey yok.”

Salvy ise hararetli bir biçimde Mike’a şöyle dedi: “Sen bu kulübün çoğunluğunu mu temsil ediyorsun? Bizim ne yapacağımıza hangi hakla sen karar verirsin?”

Başka bir üye, Mike’ın Fiumara’dan bir mektup aldığını duyduğunu ve kulüptekilerin bu mektuptan haberlerinin olmadığını söyledi. Salvy de bunun doğru olduğunu söyledi. Bu konuya açıklama getirmek için Carlo, İtalyanca yazılmış bu mektubun

bir süre önce Mike'a geldiğini ve bir toplantı öncesinde kendisinin oradaki üyelere bu mektubu okuyup İngilizceye tercüme ettiğini anlattı. Tony buna karşılık olarak şöyle dedi: "Bu, hiçbir şeyi açıklığa kavuşturmuyor. Eğer toplantı sırasında yapılmadıysa bu iş, o zaman resmi değildir."

Carlo konuşmasına devam etmek isteyince, Tony sözünü kesmeye çalıştı. Salvy de toplantılarda alınan kararlar sadık kalınması gerektiğini vurguladı. Bunun üzerine Carlo, mektup meselesini bir kenara bırakıp Mike'ın kesinlikle yanlış bir iş yaptığını kabul ettiğini ancak artık çok geç olduğundan, kulübün Mike'ın yaptıkları için sorumluluğu kabul etmesi gerektiğini söyledi.

Tüm bunlar karşısında heyecanına yenik düşen Mike, üyelerin de hatalı olduğunu söyledi. Pencerelelere Fiumara posterlerini asmakla hata yaptıysa, o halde üyeler neden o posterleri indirmemişlerdi? Tony buna kesin bir biçimde karşı çıktı:

Yüzde yüz haksızsın ve şimdi de yaptığın şeyden ötürü üyeleri sorumlu tutmaya çalışıyorsun. Üyeler niye posterleri indirsin ki? Üyelerin asıl yapması gereken, posterlerin niye asıldığını öğrenmek için bir sonraki toplantıyı beklemek ve sonrasında uygun bir prosedürle posterlerin indirilmesini sağlamak.

Mike bir kez daha kendisini savunmaya kalksa da, Carlo yüksek sesle İtalyanca bir şeyler söyleyerek onu susturdu. O sırada, Tony'nin yüzünde gayet memnun bir tebessüm belirdi.

Carlo, tüm üyelerin Fiumara'nın arkasında olduğunu ve bu yüzden kulübün kendisini destekleyebileceğini söyledi. Tony ise karşılık olarak şunu söyledi: "Fiumara'ya oy vermemeniz gerektiğini söylemiyorum. İstedığınız adaya oy verebilirsiniz. Ama Sayın Kulüp Sekreteri sizden rica edeceğim, o cümleyi tekrar okuyun."

Salvy tutanaktaki cümleyi tekrar okudu. Toplantı sırasında, Tony bu cümleyi Salvy'ye dört ya da beş kez okuttu. Tony kaldığı yerden devam etti:

Hep kendi bildiğinizi okuyorsunuz. Ama tutanaktaki o cümleyi duymadınız mı? En iyi adayı seçmeniz gerekiyor. En iyi demek, kendi topluluğunuz için ve bu kulüp için en fazla şeyi yapabilecek kişi demektir. İtalyan bir adayı desteklemek anlamına gelmiyor bu. Burası ABD. Burada artık yeni bir kuşak var. Her birimizin eşit olması gerekiyor. Eğer en iyi aday bir İrlandalı, bir Alman, bir Yahudi ya da bir Çinli ise ona oy vermeniz gerekiyor. En iyi aday sizin için en fazla şeyi yapacak kişidir. Ve sizin için en fazla şeyi yapacak olan da, kazanacak olan adaydır. Şimdi siz hangi adayın kazanacağını bildiğinizi mi söylüyorsunuz?

Carlo, ister kazansın ister kaybetsin gene de Fiumara'dan yana olduğunu söyledi. Başka bir adaydan kişisel çıkar elde etmektense, Fiumara'nın kazanıp bundan hiçbir şey elde etmemeyi tercih ediyordu. Tony buna şöyle cevap verdi:

Anladığım kadarıyla bu söylediklerim sizi öfkeliyor. Şunu açıklığa kavuşturmak isterim; Fiumara'ya oy vermemeniz gerektiğini söylemedim size. Ne istiyorsanız onu yapın. Tek vurduğum nokta, en iyi adayı yani en yüksek kazanma ihtimaline sahip adayı desteklemeniz gerektiği.

Tony bu laflardan hemen sonra ayağa kalktı. Geçtiğimiz baharda kendisine anlatılanlara göre, kulübün siyasetle ilgilenme gibi bir derdi yoktu. Chichi'ye seslenen Tony bunun doğru olup olmadığını sordu. Chichi kafasını sallayarak onayladı. Mario bu değişimi açıklayabileceğini söyledi. Burası artık yeni bir kulüptü ve geçtiğimiz baharda alınan kararlar geçerli değildi. Tony kaldığı yerden devam etti:

Anlıyorum ama eğer siyasete bulaşacaksanız, bunu doğru bir şekilde yapmanız gerek. Kendi tecrübelerimden, şehrin tüm kulüplerinde bu işlerin nasıl yapıldığını gayet iyi biliyorum. Ya bunu bir iş teklifi gibi yaparlar ya da kulübü tüm adaylara açık tutup seçimden önceki akşam kendi üyeleri arasında gizli bir oylama yaparlar. Sonra da bu oylamada en fazla oy alan adaya gidip o kadar oyu ona garanti ettiklerini söylerler. O adaya şöyle dersiniz: "Kusura bakmayın ama kimseyle düşman olmak istemediğimiz için kimseye açıktan destek veremiyoruz. Ama size

şu kadar oyu garanti edebiliriz.” O aday da böylece kendisine o kulüpten oy geleceğini bilir ve siz de kimseyle düşman olmazsınız. Siyasette tüm adaylarla karşılıklı bir ilişkinizin olması gerekir.

Lokanta kliğinden bir üye bunun iyi bir fikir olduğunu söyledi. Tony’den bunu kulübe bir öneri olarak sunmasını istedi ve Tony de bunu kabul etti.

Bunun üzerine Carlo, kulübün açıktan Fiumara’yı desteklemesi için bir öneri sundu. Tony bundan rahatsız oldu ve şöyle dedi: “Bu konu hakkında zaten bir öneri var şimdi. Böylesi ikinci bir önerinin gelmesini ilk öneriye yapan kişiye karşı bir saygısızlık olarak görüyorum.”

Carlo saygısızlık yapma gibi bir niyetinin olmadığını söyledi. İki öneri aynı anda değerlendirilebilirdi ve üyeler de hangi öneriyi tercih ettiklerine karar verebilirlerdi. Salvy ise üyelerin ilk önce Tony’nin önerisi için oy kullanmaları gerektiğini belirtti. Carlo, Tony’nin önerisinin gelecekteki prosedürlerle ilgiliyken, kendi önerisinin şu andaki durumla ilgili olduğunu ve bu yüzden, iki önerinin birbirleriyle çatışmadığını öne sürdü. Mario gelecekteki prosedürlere dair bir karar almanın bir anlamı olmadığını zira zamanı gelince kulübün ne yapacağına dair yeni kararlar alınabileceğini söyledi. Tony’ye önerisinin şu anda olup bitenleri kapsayıp kapsamadığını sordu. Tony, önerisinin şimdi olup bitenleri de kapsadığını söyledi.

Bu noktada ben konuşmak için ayağa kalktım. Tony şöyle dedi: “Bill Whyte de kendi düşüncelerini söylesin. Kendisi gerçekten dışarıdan gelen biri olduğundan, bu konu hakkında tarafsız bir yorum yapabilir.”

Yaptığım konuşmada, kulüpteki hemen herkesin Fiumara’yı desteklediğinin farkında olduğumu söyledim. Ben de ona oy verecektim. Ama diğer siyasetçilerin neler diyeceklerini dinlemekten de bir zarar çıkmazdı. Kulübün tüm adaylara açık olması iyi bir fikirdi.

Benim konuşmamdan kısa bir süre sonra bu konu oylamaya sunuldu. On bire yedi oyla Tony'nin önerisi kabul edildi. Bir kişi hariç tüm lokanta kliğinin oylarını alan Tony, berber kliğinden de birkaç oy almayı da başarmıştı.

Oylama sonrası Carlo ayağa kalktı, "Görüşürüz beyler, ben okuldaki Fiumara mitingine gidiyorum" dedi. Berber kliğinden bir üye de onunla beraber çıktı. Carlo daha sonra bana kulüpten bu şekilde çıkmasının bir hata olduğunu söyledi: "Yaptığım yanlış. Tony'ye hakaret ediyordum gibi oldu. Dışarı çıktığımda bunu fark ettim ama artık çok geçti."

Kulüpteki toplantı dağılırken Tony üyelere bir kez daha seslendi:

Eğer içinizden bu gece burada kalıp Mike Kelly ile tanışmak isteyen olursa, onu saat 9.00-9.30 arası buraya getireceğim. Bana dediğine göre buraya gelmesi için tek uygun vakti bu. Sadece birkaç üye bu akşam burada olsa bile, bu umurumda değil. Kelly, bu mahallenin yüzde 90'ının hatta 95'inin Fiumara'dan yana olduğunu biliyor ama sadece birkaç oy için bile buraya gelmeye razı. Bunları Mike Kelly'den yana olduğum için anlatmıyorum, kulübün bu adamla tanışmasının iyi olacağını düşündüğümünden anlatıyorum. En azından sizleri tanımış olur ve eğer seçilirse, sizin için bazı iyilikler yapabilir.

Bu konuşmanın ardından Tony hemen harekete geçti. Cebinden bir tomar para çıkartıp bir kısmını berber kliğinden Dodo'ya verdi ve ondan gidip birkaç fıçı bira almasını istedi. Dodo kendisine söylenileni yapmak için hemen yerinden fırladı ve dışarı çıktı. Bu sırada Tony'nin çalışanlarından biri içeri girdi. Tony onun da eline bir tomar para tutuşturdu ve gidip sekiz somun ekmek, jambon ve gerekli diğer erzakları almasını buyurdu. Daha sonra toplantılara ara sıra katılan üyelere biri, Bölgede aday olan Ciampa için çalıştığını ve orada seçim çalışması yapmak yerine başka bir yerde çalıştığını görürse, Ciampa'nın ona parasını vermeyeceğinden endişe ettiğini söyledi. Tony bunun üzerine şöyle dedi: "Hiç merak etme. Ciampa konusunu ben

hallederim. Kamyonetinle sana başka işler bulabilirim. Şimdi beş dolara bu işi yapar mısın?”

Beppo, kamyonetin tanınmaması için tamamen Kelly posterleriyle donatılması karşılığında, Tony'nin önerisini kabul etti. Tony yanındakilerden birini posterleri kulübe getirmesi için yol-ladı.

Hoparlörlü kamyonet kulübe geldiğinde, yavaş yavaş bir kalabalık oluşmaya başlamıştı. Hepsi berber kliğinin üyesi olan Dick, Chichi, Dodo, Guy, Lefty, Marco, Charlie ve Babe Kelly'yi karşılamak için kulüpte kalanlardı. Diğerleri Fiumara'nın mitin-gine gitmişti. Tony'nin çalışanları, dostları ve mahalleden insan-lar kulübün içini doldurmuştu. Tony bana dönüp şöyle dedi: “Sana dediğim gibi, istediğim zaman 10 dakika içerisinde bura-ya bir kalabalığı toplayabilirim.”

Kısa bir süre sonra Kelly kulübe vardı. Etrafı gittiği her yer-de ona eşlik bir kalabalıkla çevriliydi. Sully Defoe, Kelly'yi ko-lundan tutup kalabalığın arasından Tony'nin yanına götürdü. Tony, Kelly'yi bazı kulüp üyeleriyle tanıştırdı ve konuşmasını yapması için ayarlanmış olan arka odaya götürdü. Kelly iki oda arasındaki basamaklarda konuşmasını yapmaya hazırlanırken, berber kliğinden Marco onun arkasına geçti ve kalabalığa şöyle bağırdı: “Baylar ve Bayanlar! İşte huzurunuzda bir sonraki be-lediye meclisi üyesi Mike Kelly!” Kalabalıktan alkışlar yükseldi. Marco daha fazla bir şey söylemeye fırsat bulamadan, Kelly'nin dalkavuklarından biri, kalabalıktan Kelly için üç kere tezahürat yapmalarını istedi. Tezahüratların yapılmasından sonra, halen şevkini kaybetmemiş olan Marco kendi adına da Kelly için üç kez daha tezahürat yapılmasını istedi. Tüm bu tezahüratların ar-dından Kelly konuşmasına başladı:

Bu akşam burada bir konuşma yapmak istemiyorum. Sadece *Cornerville Social and Athletic* Kulübü'nün başkanına, yöneti-cilerine ve üyelerine beni burayı davet edip sizlerle tanışmama vesile oldukları için teşekkür etmek istiyorum. Bana böyle bir

ayrıcalık sunulmasından kıvanç duyuyorum. Tüm içtenliğimle sizlere şunu söylemek isterim ki, eğer gelecek Salı günü oyunuzu Mike Kelly'ye vermek istiyorsanız, ben sizin oylarınıza tamamen talibim.

Kelly'nin dedikleri bundan ibaretti. Kelly kulüpten çıkarken dalkavukları dışında Tony Cataldo, Sully Defoe ve bu ikilinin adamları da ona eşlik etti. Kulübün içi bir anda boşalmıştı ve geriye sadece olup bitenleri konuşan ve arta kalan biraları içen birkaç kulüp üyesi kalmıştı. Fiumara buluşmasına giden diğer bazı üyeler de bir süre sonra kulübe gelmeye başladı.

Bu üyelerin de gelmesiyle başlayan tartışma köşebaşı delikanlılarının gangsterlere olan yaklaşımlarındaki baskın çatışmayı yansıtıyordu. Her ne kadar Tony lehine oy kullanmış olup onun için alışveriş yapmaya gitmiş olsa da, Dodo şöyle bir yorumda bulundu: "Tony Cataldo çok uyanık biri. Nasıl bir anda böyle kalabalık topladı, gördünüz. Bizim bundan kazanacağımız bir şey olmayacak. Tüm bu olup bitenler onun çıkarına oldu."

Salvy, gangsterlerin adaylarla nasıl bir uyum halinde olduklarını görmenin ilginç olduğundan bahsetti. Onun tercihi "bağımsız bir adamın" seçimi kazanmasıydı ve bu yüzden de Fiumara'ya oy verecekti. Ama yine de, Tony Cataldo'nun kulübü tüm adaylara açma fikrinin doğru olduğunu düşünüyordu. Carlo o akşam kulübe geri dönmedi.

Seçimden önceki akşam sadece 16 üye, kulübe gelmişti. Carlo, Mike ve Dom kulübe gelmeyenler arasındaydı. Tony, Joe'nun dükkânında tıraşını olduktan sonra toplantı başladı.

Tüm üyelere seslenen Tony, bazı üyelerin Kelly'nin kulübe gelmesine izin verildiği için kulüpten ayrıldığını duyduğunu söyledi. Kulübün tüm adaylara açık olması kararı oy çokluğuyla kabul edildiği için, Tony, bazı üyelerin bu tavrının verilen bu kararı tanımayan saygısızca bir tavır olduğunu söyledi.

Dick ise kulübün bir adayı destekleme kararı almak üzerey-

ken bu olayın gerçekleştiğini ifade etti. Tony çok az üye olduğundan böylesi bir destekleme kararının alınamayacağını öne sürdü. Ona göre, sadece on ya da on iki oyla kulübün bir adayı desteklediğini açıklaması aptalca olurdu. Tony şöyle devam etti:

Ben kendimi değil kulübün çıkarlarını düşünüyorum. Kelly'den bir iyilik isteyebileceğim gibi Maloney'den de bir iyilik isteyebilirim. Fiumara'ya gidip ondan da benim için bir iyilik yapmasını isteyebilirim.

Tony'nin bu dediklerine herhangi bir itiraz gelmedi. Chicchi kimlerin kulüpten ayrıldığını sordu. Salvy, Mike ile berber kliğinden iki kişinin daha ismini okudu. Bazıları Carlo'nun da ayrıldığını düşünüyordu ama bunun doğru olmadığı açıklandı. Salvy yaptığı açıklamada, üyelik aidatını ödemediği için, Mike'ın istese de istemese de kulüp üyeliğinin düştüğünü söyledi. Mike'ın bir baş belası olduğunu da ekleyen Salvy, kendisinin bir daha kulüpten içeri sokulmaması gerektiğini söyledi. Tony bunun üzerine şöyle dedi:

Sayın Kulüp Sekreteri, bence olaya biraz fazla sert yaklaşıyorsunuz. Bu noktada az biraz hoşgörülü olmanın kimseye bir zararı olmaz. Sonuçta bu kişi, benim buradaki en büyük rakibim ama ben gene de onun kulüpten kapı dışarı edilmesi gerektiğini düşünmüyorum.

Kısa süren toplantının ardından, ben de dâhil olmak üzere bazı üyeler okulda düzenlenen Kelly mitingine giden Tony Cataldo'ya eşlik etti. Yolda yürürken, Tony seçim günü kişi başı beş dolardan kulüpteki bazı üyelere seçimde iş ayarlamaya çalışacağından bahsetti. Tony'nin dediğine göre, kulüptekilerin seçimlerle bu kadar ilgili olduklarını daha önceden bilseydi, kendisi çok daha fazla üyeye iş bulabilirdi. Ama yine de yapabileceğini yapacaktı. Tony son olarak şöyle dedi: "Bu işi ayarlamamın bana hiçbir faydası yok. Ama yine de kulüptekilere yardım etmek istiyorum."

Mitingde konuşmalar yapılırken, kulüp üyeleri dönüşümlü

olarak ya salonun arka kısımlarında oturdular ya da dışarı çıkıp Tony'nin bahsettiği iş üzerine konuştular. Üyelerin genel düşüncesi, diğer adayların neler sunabileceklerini beklemek yerine Mike'ın aklına uyarak hata yaptıkları yönündeydi.

Seçim günü, berber kliğinden Guy, Chichi, Babe, Chris ve Dodo beş dolardan iki seçim bölgesinde çalıştılar. Bu işi Kelly aracılığıyla ayarlayanlar Tony Cataldo ile Sully Defoe idi. Bu üyeler, seçim günü boyunca kaldırımında durup gelip geçenlere “Oynuzu Kelly’ye verin” kartları dağıttılar. Aynı işi Mike da, Fiumara için yapmıştı ancak kendisinin dediğine göre o bunu gönüllü olarak yapmıştı. Carlo o gün kendi işinde çalışmak zorundaydı ve kendisini seçim günü hiç ortalıkta görmedim.

Bir Kelly rozeti takıp, Kelly propagandası yapan kartları dağıtan Dodo bu işi yaparken bir yandan da arkadaşlarına şöyle diyordu: “Sakin unutmayın. Listedeki ilk adaya oy vereceksiniz.” Listenin en başında yer alan isim Fiumara idi. Bana dediğine göre, satın aldığı bazı eşyaların taksitleri için Dodo’nun bu beş dolara ihtiyacı vardı. Aslında Fiumara’nın kulübe geldiği gün yapılan konuşmalarda verilen bir tavsiyeye uyuyordu: “Aptalca davranmayın sakın. Ne veriyorlarsa alın.”

Guy ise bana şunları dedi: “Ben oyumu Kelly’ye verdim. Bence gerçekten en iyi aday o. Her ikisinin de konuşmalarını dinledim ve beni en fazla ikna eden Kelly oldu.”

Mike’ın bana dedikleri ise şöyleydi:

Tony o kulüpten birkaç kişiyi arkasına kuyruk gibi takmış. Benim öyle birilerinin peşine takılmak gibi bir niyetim yok. Fiumara’dan tek bir kuruş bile almıyorum zaten. Seçimden sonra, kim bir iyilik istiyorsa kendisi için, onu götürüp Fiumara ile tanıştıtabilirim. Ben tüm üyeleri düşünüyorum.

Yaptığım gözlemler üzerinden, kulüpte birkaç üyenin Kelly’ye oy verdiklerine emin olduğumu söyleyebilirim. Tony, bu kişileri Kelly’ye oy vermeleri için özellikle ikna etmeye çalışmamıştı. Kulüpteki faaliyetleri, Guy ile muhtemelen başka bazı

üyeleri etkilemişti ancak kendisinin asıl niyeti Kelly'nin gözüne girmekti. Bu açıdan da Tony tam anlamıyla başarılı olmuştu. Başka bir adaya meyilli olan bir kulübe gidip o adayın açıktan desteklenmesinin önüne geçmiş ve çabaları sonucunda olabildiğince üyeyi kendi adayının yanına çekmişti. Bu gerçekten etkileyici bir zaferdi.

5. Kriz ve Tony Cataldo

Angelo Fiumara, 600 oy farkla Michael Kelly'nin önünde seçimleri rahat bir biçimde kazandı. Joseph Maloney ise ancak üçüncü olabildi. Fiumara ise Cornerville'de ezici bir çoğunluğun oylarını almayı başarmıştı.

Seçimden sonraki sabah, Shelby Sokağı gençleri Joe'nun berber dükkânında sonuçları tartışıyorlardı. Fiumara'yı destekleyen *Ten Friends* Kulübü üyeleri durumdan gayet memnundu ve Fiumara'ya destek çıkıp sonradan Kelly'yi kulübe davet ederek *Cornerville Social and Athletic* Kulübü'nün kendisini "komik duruma" düşürdüğünü açık bir biçimde ifade ettiler. O sırada orada bulunan Carlo çok keyifsizdi. Shelby Sokağı'ndaki pek çok kişinin kendisini suçladığını belirten Carlo, bu suçlamalardan artık kendisine gına geldiğini söyledi ve şunları ekledi:

Kulüp aleyhinde konuşmanın kurallara aykırı olduğunu biliyorum ama kulüptekilere içimden tüm geçenleri söyleyeceğim. İstiyorlarsa beni cezalandırsınlar. Onlar hakkında ne düşündüğümü anlatıp kulüpten ayrılacağım. Kendilerinden utanmaları gerektiğini onlara mutlaka söyleyeceğim.

Bu olup bitenlerden üç kişiyi sorumlu tutuyorum. Onlardan çekinecek bir şeyim olmadığı için isimlerini doğrudan söyleyeceğim. Bunlardan ilki Tony Cataldo değil, o ikinci sırada geliyor. Birinci sırada kulüp sekreteri [Salvy] var. Sırf kişisel husumetleri yüzünden bu meseleyi başımıza sardı. Üçüncü kişi ise Bill Whyte'dir.

Carlo'ya neyi yanlış yaptığımı sorunca şöyle bir cevap aldım:

Bill, birileri konuşmak için ayağa kalktığı anda kulaklarımı dikip dikkatle ne diyeceklerini dinlerim ben hep. Konuşanı dikkatle

takip eder, dediklerini dinlerim ve hiçbir şeyi kaçırmam.

Sen o gün konuşmak için ayağa kalktığında, Tony Cataldo, “İşte Bill Whyte, o tarafsız biri, bize bir şeyler anlatabilir” demişti. Seni öne çıkartmıştı yani. Sen de çıkıp, diğer adayları niye dinlemeyelim ki demiştin. Ama oysaki sen, sadece kendin o adayları dinlemek istiyordun. Bu kulüpte sana saygı duyan ve dediklerini ciddiye alacak pek çok üye var çünkü senin zeki biri olduğunu düşünüyorlar. Böyle diyerek sen onları Tony Cataldo lehinde oy kullanmaya teşvik ettin.

Bu suçlama karşısında hatamı kabul ettim ve hiçbir bahane öne sürmedim. Carlo, dediklerinin kişisel olmadığını belirtti. Mike da ortada kırılacak bir şey olmadığını söyledi. Carlo daha sonra bana bazı arkadaşlarının beni çok sert bir biçimde eleştirdiğini anlattı. Ancak neler döndüğünden haberim olmadığı için böyle bir hata yaptığımı söyleyerek Carlo beni yine de savunmuştu.

Bir süre sonra Chichi içeri girdi. Carlo o sırada dükkânın arka tarafında oturuyordu. Hemen kapının yanında dikilen Chichi’nin yüzünde sersemce bir gülümseme vardı. Chichi’ye ikiyüzlü bir pislik olduğunu söyleyen Carlo, ona karşı hissettiği tiksintiyi anlatacak kelimeleri bulamadığını belirtti. Kısa bir süre sonra Guy da içeri girdi ve Chichi’nin yanına geçti. Carlo ona da ateş püskürdü: “Bir bardak bira ve seçim günü verdikleri beş dolarla hepinizi satın aldılar. Aldığınız o beş dolara ne oldu şimdi?”

Guy, çok bir işe yaramasa da aldığı paranın yine de yanına kâr kaldığını söyledi. Ancak Guy bu kez farklı biçimde kendisini savunmaya çalışıyordu. Seçim günü bana söylediğinin aksine bu kez Kelly’nin en iyi aday olduğunu iddia etmiyordu. Carlo onlara hain olduklarını söyledi:

İlk kez bir İtalyan aday oldu ve siz de gidip onu sattınız. Tüm kulübü gülünç bir duruma düşürdünüz. Fiumara’nın yanına gidersem, ona *Cornerville Social and Athletic* Kulübü üyesi olduğumu nasıl söyleyebilirim artık. Biz onu böyle satmışken, neden bizim için bir iyilik yapın ki?

Takip eden birkaç gün boyunca, Carlo bu dediklerini sürekli tekrarladı. Lokanta kliğinden Spug ile o sıralardaki karşılaşmasını bana anlatan Carlo'nun dediğine göre, berber dükkânında yanına gelen Spug ona Kelly'nin kulübe çağırılması için yapılan oylamaya katılmadığını ama yine de yapılanı bir hata olarak görmediğini söylemişti.

Ben de ona, "Sence gerçekten öyle mi? O zaman, hadi gel dışarı çıkalım" dedim. Niye dışarı çıkalım dediğimi anlamamıştı. Çünkü dışarı çok soğuktu. İkimiz dışarı çıktık ve dükkânın önünde öylece dikildik. Çok da bir şey demedim o sırada.

Carlo ile Spug dışarıda öylece dururlarken, kulüple bir bağlantısı olmayan bazı adamalar gelip kulübün yaptıklarından ötürü Carlo'yu eleştirdiler. Carlo kendisini savunacak hiçbir şey demedi. En sonunda Spug'a şöyle dedi:

"İçeri geçelim, dışarı soğuk."

Spug da, "Sana soğuk olduğunu söylemiştim" diye bana cevap verdi.

Ben de ona şöyle dedim: "Ne demek istediğimi şimdi anlıyor musun? Bu insanlar bu yaptıklarımızdan ötürü kendimizi komik duruma düşürdüğümüzü düşünüyorlar."

Spug da bana şöyle cevap verdi: "Tanrı aşkına Carlo, ben böyle olacağını hiç düşünmemiştim ki!"

Carlo'nun anlattığına göre, kendisi bir akşam Salvy'yi de sıkıştırmıştı:

O akşam iskambil oynarken ufaktan ufaktan ona dokunduyordum. En sonunda dayanamadı ve "Neden sürekli bunları söylüyorsun? Yaptıklarımızın bir hata olduğunu ben de biliyorum. Mike'a kızgın olduğum için öyle davrandım."

Duyamak istediği tam da bu olan Carlo, kişisel husumetinin kararını etkilediğini söyleyerek Salvy'yi payladı.

Siyasetin getirdiği bu krizin etkileri, seçim gününden sonraki akşam kulüpte kendisini gösterdi. O akşam, berber kliğinden

den Carlo ile Charlie ve lokanta kliğinden Dom ve Stubby ile *fan-tan*²⁵ oynuyorduk. Saat 8.30 gibi kulüpte olan kişiler sadece bizdik. O sırada Matteo Firrer'a'nın oğlu içeri girdi ve Carlo'ya, Mike'ın onu Marconi Kulübü'nde görmek istediğini söyledi. Carlo, dönene kadar oyuna onsuz devam etmemizi söyledi. Kısa bir süre sonra Matteo'nun oğlu tekrar geldi ve bu kez Charlie'yi çağırdı. Charlie de oynadığı eli bitirdikten sonra kulüpten ayrıldı. Stubby bunun üzerine şunu dedi: "Görüyorsun değil mi, Mike nasıl da kendi özel arkadaşlarını yanına çağırıyor. Gerçekten o herifin bu kulüpten uzak durması gerek. Onsuz işler daha iyi gidiyor."

Birkaç dakika sonra Carlo geri döndü ve bize şöyle dedi: "Özür dilerim arkadaşlar ama Matteo'nun kulübünde kaçırmamız gereken bir Fiumara kutlaması var şimdi. Gelmek isterse-niz hepinizi bekleriz."

Stubby ile Dom bir cevap vermediler. Ben de daha sonra uğ-rayabileceğimi söyledim. İki el daha oynadıktan sonra Dom'ın önerisiyle kulübü kilitleyip ayrıldık. Saat daha 9.00 bile olmamıştı.

Matteo'nun başında olduğu Marconi Kulübü'ne gittiğimde, kulübü dolduran orta yaşlı bazı insanların yanı sıra Carlo, Mike, Charlie, Dodo ve Marco'yu da orada buldum. Gelenlerden biri çok sayıda içki de getirmişti. Carlo ile arkadaşları biraların kapaklarını açmaya başladılar. Matteo'nun üç arkadaşı mandolin, gitar ve trampet ile İtalyanca şarkılar çalmaya başladı ve Carlo, Charlie ve Matteo da onlara eşlik etti. O geceki eğlencenin sorumluluğunu üzerine alan kişi Carlo oldu.

Tüm bu kutlamaların arasında, o gece Carlo'nun Mike ve Matteo ile ciddi bir konu üzerine konuştuklarına da şahit oldum. Matteo, kulübünü daha da büyütmekten bahsediyordu ve kendisi ile Carlo'nun da bundan faydalanabileceğini söylüyordu.

25 T.S.N.: Çin kökenli olup 19. yüzyıl sonu itibariyle ABD'de popülerleşen ve rakibinin kâğıtlarını tahmin etmeye dayalı iskambil oyunu.

Carlo da ona şöyle cevap verdi: “Doğru diyorsun Matteo, bu konuda anlaşabiliriz.”

Matteo’nun kulübündeki biralar bitince, Carlo herkesi yakındaki bir birahaneye götürdü. Birahane *Ten Friends* Kulübü’nden inanlarla doluydu. Kutlamalara orada da devam edildi. Carlo yanındakiler ile *Ten Friends* Kulübü üyelerine bira ısmarladı. Carlo, *Ten Friends* Kulübü için kadeh kaldırıncı, başkan Tom Reppucci de *Cornerville Social and Athletic* Kulübü için kadeh kaldırdı. Sonrasında Matteo’nun kulübü için de kadeh kaldırıldı. Gece boyunca Charlie ile Carlo şarkılar söylediler ve birahane kapanana kadar orada içtik.

İki gün sonra Carlo ile konuştuğumuzda, Carlo bana nasıl bir yol izleyeceğini anlattı. Eğer kulüpten ayrılırsa, başka bazı üyeler de ayrılacaktı ve böylece kulübün sonu gelecekti. Ama onun yapmak istediği şey bu değildi.

Carlo’nun niyeti kulüpte aktif bir üye olmaya devam etmektir. Kulüptekilere Matteo’nun başında olduğu Marconi Kulübü’nden hiç bahsetmedi. Marconi Kulübü’ndekilerin *greaser* olarak adlandırılmaları, Carlo’nun Matteo ile beraber hareket etmemesinde önemli bir etkenidir.

Carlo *Cornerville Social and Athletic* Kulübü’nün ciddi sorunlar yaşadığını düşünüyordu. Berber kliğindekiiler Matteo Firrera’ya yakınlaşıırken, lokanta kliğindekiiler ise *Ten Friends* Kulübü ile yakınlaşıyorlardı.

Carlo’nun dediğine göre, *Cornerville Social and Athletic* Kulübü’nü yeniden canlandırmak için öncelikle Dick’in başkanlıktan ayrılmaya ikna edilmesi gerekiyordu. Daha sonra arkadaşlarının baskısıyla Salvy’nin de görevini bırakmaya zorlanması lazımdı. Ama Carlo bunu yapmak istemiyordu: “Salvy’nin duygularını incitmek istemiyorum. Onu istifaya zorlarsam kendisini aşağılanmış hissederek.”

Carlo’nun bana anlattığı önerisine göre, Şubat ayında kulüp-

te yeni bir görev dağılımı yapılana kadar, beş kişiden oluşan bir komite kurulacaktı. Bu komite tüm tartışmalı konularda karar mercii olarak kulüpten uzaklaşan üyeleri kulübe tekrar çekmeye çalışacaktı. Her ne kadar üyelerin, komitenin aldığı kararları oylamaya götürme hakları olsa da, toplantılarda yaşanan amansız tartışmaların önü böyle bir komiteyle engellenebilirdi.

Ben bu komitede yer almak istiyorum. Ayrıca Tony Cataldo'nun da bulunması gerektiğini düşünüyorum. Yaptıkları yüzünden Tony'yi suçlamıyorum. Ben kimsenin arkasından konuşmam. Ama onunla enine boyuna konuşup hakkında ne düşünüyorsa yüzüne karşı söylemek istiyorum. Tony aklı başında biri ama kulüpte konuşurken dediklerine dikkat etmesi gerekiyor. Onun kulübün iyi bir üyesi olmasını istiyorum.

Carlo benden bu planını kulüpte önermemi istedi ve bu önerinin kulüpte destek bulmasını sağlamaya söz verdi. Ben de, kısa bir süre önce yaşanan sıkıntılarda benim yaptıklarımın da kısmen bir etkisi olduğunu düşündüğüm için yapabileceğim ne varsa yapacağımı söyledim.

*Cornerville Social and Athletic Kulübü'*nde, seçimlerle ilgili olarak ortaya çıkan sorunların en çarpıcı sonuçlarından biri Tony Cataldo ile Carlo Tedesco arasındaki ilişkide yol açtığı değişimdi. Kulübü "tüm adaylara açma" konusunda yaşanan ihtilafa kadar, benim gözlemlerime göre bu iki kişi arasında daha önce hiç doğrudan bir temas olmamıştı. Carlo, sonrasında Tony ile görüşmesini bana şöyle aktardı:

Doğrudan yanına gidip hakkında düşündüklerimi ona anlattım. Ben insanların arkasından konuşan biri değilim. Tony'ye, "Kulüpte yaptıklarının oradaki insanların iyiliği için olduğunu istediğin kadar söyleyebilirsin ama sen de ben de biliyoruz ki tüm yaptıkların sadece kendi bireysel çıkarların içindi" dedim. Tony haklı olduğumu söyleyip özür diledi ve ekledi: "Ne zaman işe ihtiyacın olursa bana gel, sana haftalık 30 35 dolara bir iş ayarlarım" dedi.

"Neden böyle bir şey yapıyorsun ki?" diye sordum.

O da, “Kendine olan güvenin için” dedi.

Diğerleri gangsterlerle benim gibi konuşmazlar hiç. Ama ben ne zaman yanlış bir şey yaparlarsa bunu yüzlerine karşı söylerim. O akşam Tony beni bir gece kulübüne davet etti. Benim cebimden tek bir kuruş bile çıkmazken kendisi o akşam 25 dolar harcadı. O günden beri sürekli beni arayıp soruyor. Ne zaman beni görse, “Bir sorunun mu var Carlo, neden benim yanıma hiç uğramıyorsun?” diyor. Ben de ona, “Tabii bir ara gelirim” diyorum.

Tony sürekli benim suyuma gidip, kulüptekeyken onun dediklerinin aynısını söylememi bekliyor. Ama ben böyle bir şeyi hayatta yapmam. Ne zaman bizim çocukların aleyhinde bir işse girirse ona karşı çıkarım. Ben böyle bir insanım.

Bir iki hafta sonra Carlo bana şu hikâyeyi de anlattı:

Dün akşam mühim konuşmalar yaptık, hepsini kaçırdın Bill. Bizim çocuklardan birkaç kişi ve Tony Cataldo kulüptekeydi. Guy, Lefty, Chichi, Dodo ve Chris buradaydı. Arka odada hep beraber içki içerken, Tony’nin seçimler sırasında yaptıklarından bahsediyorduk. Ben bizim çocuklara şöyle dedim: “Tony’yi çok da suçlamamamız gerek çünkü başı biraz beladaydı ve bizim yardımımıza ihtiyacı vardı. Tek sorun o işleri yapma şekliydi. Eğer bize yardıma ihtiyacı olduğunu söyleseydi, ona yardım etmek bizi sadece memnun ederdi.”

Bu dediklerim üzerine bizim çocuklar Tony’nin nasıl bir belaya bulaştığını sordular. Ben de, bunun artık çok önemli olmadığını, olup bitenlerin geride kaldığını söyledim. Ama bizim çocuklar halen Tony’nin niye böyle bir şey yaptığını merak ediyorlardı. Ben de, bunu kendim anlatmak istemediğimi, eğer istiyorsa Tony’nin anlatabileceğini söyledim. Sonuçta her şey tatlıya bağlanmıştı ve ortada bir kırgınlık yoktu.

Tony bunun üzerine, “Peki, ne olduğunu anlatacağım” dedi. Sonra da bize hikâyeyi anlattı. Seçimlerden önceki hafta, Tony’nin 10 adamı aynasızlar tarafından içeri alınmıştı ve gelen bilgilere göre 20 adamı daha içeri alınacaktı. Tony her içeri alınan kişi için 50 dolar ceza ödemek zorundaydı ve böylesi bir durumda işlerini yürütmesinin bir imkânı yoktu. O da bu yüzden sorunu halletmesi Kelly’ye gitmiş, Kelly de bölge

savcısının yanına çıkıp içeri girenlerin serbest bırakılmasını ve aynasızların daha fazla adamını içeri almamasını sağlamıştı. İşte bu yüzden, Tony'nin Kelly'ye arka çıkması gerekiyordu. Kelly'nin yanında olması, kulüp için değil kendisi içindi. Tony tüm bu hikâyeyi anlatınca gülmeye başladım. Diğer çocuklar da benimle beraber güldüler. Çünkü Tony'nin başının belaya girdiğini söylerken, gerçekte neler olup bittiğini bilmiyordum. Tony bunun anlayınca sinirlendi ve benim ikiyüzlü bir pislik olduğumu söyledi.

Ben de, "Bana nasıl böyle bir şey söylersin Tony? Ben senin arkadan hiç konuşmadım ki? Ne diyeceksen yüzüne söyledim" dedim. Bunu deyince Tony sakinleşti ve bize bonfile ısmarlayacağını söyledi. Bizi X denen bir yere götürdü ve hepimize bonfile söyledi. Tony daha sonra da bizi bir gece kulübüne götürdü. Bizim için orada en az 15 dolar para harcadı.

Tony'ye, "Eğer bana doğruları söylersen senin hep yanında olurum. Ama bir dolap çeviriyorsan, ne yaparsan yap beni satın alamazsın" dedim. O da güldü ve "Sen ikiyüzlü bir pisliksin" dedi. Ben de cevap olarak "Ben böyle biri değilim, bunu iyi bil" dedim. Tony ona ne düşündüğümü söylemekten çekinmediğini iyi biliyor. Eğer kulüpte ben olmasaydım, kulüptekiler Tony ne derse onu yaparlardı... Bu yüzden tüm toplantılara gidiyorum, hiçbirini kaçırmıyorum... Tony fırsatını bulsa beni parasıyla satın almak ister. Sana da anlatmıştım ya, kendime güvenerek konuştuğum için bana haftada 35 dolara iş bulabileceğini söylemişti bir keresinde.

Carlo'nun benim için bu hikâyeleri biraz abartarak anlatmış olması mümkündür ancak daha sonra olup bitenler Carlo ile Tony arasında yeni türden bir ilişkinin ortaya çıktığını doğruluyordu.

Carlo'nun planını bir öneri olarak sunacağım toplantı, seçimlerden bir hafta sonra yapıldı. Toplantının yapıldığı zaman, yukarıda Carlo'nun anlattığı iki hikâyenin arasında bir vakte denk düşmekteydi. Toplantı başladığında Carlo daha gelmemişti. O gelene kadar Tony Cataldo ile Dom Romano toplantının başındaki rutin meseleleri ele aldılar. Daha sonra Carlo geldi ve

banası planını bir öneri olarak sunmam konusunda halen istekli olduğunu ve uygun bir anı bulunca bu öneriyi kulübe sunmamı söyledi.

Süregiden tartışmaya Carlo'nun da dâhil olmasıyla birlikte tartışmanın boyutu da değişti. Dom kendi fikirlerini dile getirince, Tony bunları bir öneri olarak sundu ve yapılan oylamada bu öneri kabul edildi. Oylamadan sonra Carlo, Tony'nin yanına gidip onunla konuştu. Bunun üzerine Tony önerisinde bir değişiklik yapılmasını istedi. Carlo da bu değişiklik lehinde konuştu ve bu değişiklik de bir itiraz olmadan geçti.

Dodo, kulüpte bira satışıyla ilgili bir öneri sundu. Tony, öneride bazı değişiklikler yapılması için Dodo'yu ikna etti ve bu önerinin kabul edilmesi lehinde konuştu. Carlo yine Tony ile bir şeyler konuştu ve Tony hemen yeni bir öneri sundu. Tony ile Carlo bu öneri lehinde konuştular ve öneri oybirliğiyle kabul edildi.

Ben Carlo'nun planını önermeye fırsat bulamadan, kulüpten biri satın alma komitesinde kimlerin olduğunu sordu. Dick sadece Tony ile Guy'ın üye olarak kaldığını, diğer üyelerin kulüpten ayrıldıklarını söyledi. Carlo komitenin sadece satın alma işleriyle mi uğraştığını sordu. Dick öyle olduğunu söyledi. Bunun üzerine, Carlo kulüptekilere şöyle seslendi:

Sayın başkan, benim bir önerim var. Elbette, herkes kendi önerisini dile getirebilir, bazılarınız benim önerimden hoşlanmayabilir. Ama yine de kendi önerimi sunmak istiyorum. Bu komiteyi kulüpte karşılaştığımız diğer sorunlarla ilgilenecek şekilde genişletsek nasıl olur?

Carlo konuşmasına bazı üyelerin kulüpten ayrıldığını ve artık daha fazla üye kaybetme lüksleri olmadığını söyleyerek devam etti. Onun düşüncesine göre, böylesi konularla ilgilenecek ve kulübün maddi durumuyla ilgili sorunları çözüme kavuşturacak bir komitenin seçilmesi gerekiyordu:

Komite, her zaman için meseleleri kişiselleştirmeden kulü-

bü düşünerek ele alacak akli başında insanlardan oluşmalı. Ben kendimi akli başımda biri olarak gördüğümü iddia emiyorum ama bu komitede yer almam gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca Tony Cataldo da bu komitede bulunmalı. Bu komite toplamda beş kişiden oluşmalı.

Bunun üzerine Tony söz alıp ayağa kalktı:

Sanırım geçen toplantıda içimizden birinin kulüpten ayrılanlar konusunu incelemesini söylediğimde, bu konu da ele alınmıştı. Komitenin beş kişiden oluşması çok daha iyi olur. Sonuçta, üye sayımızın sadece 50 kadar olması hiçbirimizi memnun etmez. Bu kulübün bence 200 kadar üyesi olması gerekiyor. Üyeler ayrıldığı sürece bu rakama ulaşmamız imkânsız.

Salvy, Tony'nin bu dediklerini onayladı: "Haklısın, yaşadığımız tartışmaları bir çözüme kavuşturacak bir tür uzlaşma kurulu oluşturmaliyiz."

Ben de bu planı destekleyen kısa bir konuşma yaptım ve sonrasında Tony, komite üyelerinin başkan tarafından seçilmesini bir öneri olarak sundu. Öneri oybirliğiyle kabul edildi. Dick, kulüptekilere göz gezdirip Spug'ı, beni ve Salvy'yi seçti. Salvy'yi seçmesiyle Tony şöyle dedi: "Sayın Başkan bu isme itiraz ediyorum. Bence bu komitede kulüp görevlileri yer almamalı." Salvy de Tony'ye onay verdi. Bunun üzerine Dick, Tony ile Carlo'yu komiteye seçti ve beşinci kişiyi seçmeden önce duraksadı. Birileri Rossi'nin ismini önerdi ve Dick de onu seçti. Rossi, Cornerville'in sayılı komünistlerindendi. Toplantılarda sürekli konuşsa da kulüptekiler onu çok ciddiye almazlardı. Kendisi kulüpteki iki kliğe de bağlı değildi.

Lokanta kliğinden biri, komitenin kulüpten hâlihazırda ayrılmış insanları geri getirmek gibi bir görevi olmaması gerektiğini söyledi. Salvy de bu kişinin dediklerini destekledi. Carlo ise bunun üzerine şöyle dedi:

Asıl meseleyi anlamıyorsunuz. Bu kulüpten ayrılmış kimse yok aslında. Tüzüğe göre, dört hafta boyunca aidatını ödemezsen üyeliğin düşüyor ama öncelikle durumunun kulüp tarafından

değerlendirilmesi gerekiyor. Daha önce aidatını ödemeyen üyeleri konuşmak için bir komite oluşturmadığımıza göre, bu üyelerin kulüpten ayrılmış olduklarını nasıl kabul edebiliriz?

Salvy, Carlo'ya karşı çıktı. Carlo da cebinden bir posta kartı çıkardı ve Salvy'nin önüne koydu. Bu, Salvy'nin bir ay kadar önce Carlo'ya gönderdiği bir karttı ve Carlo'nun dört haftadır aidatını ödemediğini, önümüzdeki hafta da aidatını ödemezse kulüp üyeliğinin düşürüleceğini söylüyordu. Carlo bu posta kartının kendisine gönderilmesinden rahatsız olduğunu anlattı. Onun iddiasına göre, bir "durum değerlendirmesi" yapılmadan Salvy'nin bu kartı kendisine göndermeye hiçbir hakkı yoktu. Ayrıca kendi posta kutusuna bakabilecek herkesin okuyabileceği bir posta göndermek de hoş bir durum değildi.

Salvy posta kartına baktı ve meselenin ne olduğunu sordu. Carlo daha önce dile getirdiği savlarını yineleyince Salvy bir cevap veremedi.

Tony de Carlo ile aynı fikirdeydi: "Niye üyeleri kulüpten postalamamız gerekiyor ki? Bence buradaki üyelerin yüzde 90'ı iyi insanlar. Geri kalan kesimin ise zaten bir oy çoğunluğu yok, isteseler de seslerini çıkaramazlar."

Bu konuşmalar üzerine konu kapandı. Toplantıya ara verilince, Tony kulüptekilere sandviç ve bira ısmarladı.

Bir hafta sonra kulübün olağan toplantısı gerçekleştirildi. Carlo o sırada şehirde değildi. O olmadığı için, yeni kurulan komite de toplanamadı. Toplantılara artık daha düzenli bir biçimde katılan Dom, Tony ile Cataldo olmadığında toplantılarda başı çeken kişi oluyordu. Bu toplantıda, Mike ile bazı eski üyelerin kulübe yeniden katılmak istedikleri açıklandı. Salvy bu isimlerin öncelikle komiteye sunulması gerektiğini öne sürdü. Bazıları Salvy'yi desteklerken, bazıları da ona karşı çıktı. Tartışmayı sona erdiren Dom'un şu sözleri oldu:

Diğer kulüplerde bu işi şöyle yapıyorlar. Eğer eski bir üye geri

dönmek isterse bir oylama yapıyorlar. Olumlu bir sonuç çıkarsa da, gidip o kişiyi kulübe davet ediyorlar. Bu yüzden, bu konuyu ilk olarak komiteye sunmanın hiçbir anlamı yok. Diyelim ki, komiteye böyle bir isim sunduk, onlar da bu ismin geri dönmesine onay verdiler. Kulüpteki oylamada olumsuz bir sonuç çıkınca ne olacak peki? Bir kişinin geri dönüp dönmemesini öncelikle kendimiz oylamalıyız.

Dom bu dediklerini bir öneri olarak sundu ve çok fazla itiraz olmadan öneri kabul edildi. Mike ve diğer isimlerin geri dönmesi için kulüpten onay çıkınca, Dom bu kişilerin geri dönüş işlemlerinin nasıl olacağıyla komitenin ilgileceğini açıkladı.

Carlo Cornerville'e dönünce, Spug ile beni yapılacak komite toplantısına çağırıldı. Dediğine göre Tony Cataldo toplantıya gelemeyecekti:

Geçenlerde Tony'yi gördüm ve bana bu toplantı için ne zamanın ne de tahammülünün olduğunu söyledi. Ben ne karar alırsam, Tony de buna uyacakmış. Benim tamamen kulübü düşünerek hareket ettiğimin o da farkında.

Carlo, Salvy'yi çağırıp bir önceki toplantıyla ilgili bilgi aldı ve daha sonra Spug, ben ve o hep beraber kulübe geri dönmeleri söz konusu olan 13 kişilik listeyi inceledik. Bu kişiler 7 ila 12 hafta boyunca aidatını ödemeyip üyeliği düşmüş isimlerdi. Mike da listede yer alıyordu. Carlo, kulübün bu konudaki yaklaşımının esnek olması gerektiğini savundu. Ona göre 50 sentlik üyelik ücretini ve haftalık 15 sent olan gecikmiş aidatları ödeyen herkes kulübe geri kabul edilmeliydi. Spug, en başta kulüp üyelerinin böylesi bir esnek yaklaşımı asla kabul etmeyeceklerini söylese de, daha sonra Carlo'nun kendisi ile beni ikna ettiği gibi kulüp üyelerini de ikna edebileceğine inandığını belirtti.

Şükran Gün'nden iki gün önce kulüp bir hindi, bir şişe viski ve bir kutu spagetti için çekiliş düzenlemişti. Çekilişin planlandığı sonbahar aylarının başında, her asil üye tanesi 10 sentten, 10 adet çekiliş bileti satmakla yükümlü kılınmıştı. Kulüp her ne kadar satılan biletlerle bu çekilişten kâr etmiş olsa da, bu çekiliş

kulüpteki anlaşmazlığı daha da büyüttü ve Aralık ayında düzenlenen ilk toplantı da bu anlaşmazlığın açığa çıktığı yer oldu.

Carlo, Rossi ve ben toplantıda yer alan komite üyeleriydik. Spug ile Tony Cataldo dışında Dom da toplantıya gelmemişti. Toplantı başlamadan önce, Carlo komitenin eski üyeleri geri alma kararıyla ilgili olarak Rossi'yi bilgilendirdi ve Rossi de bu karara onay verdiğini söyledi. Kulüp başkanı komiteden raporunu açıklamasını isteyince, Carlo eski üyelerin isimlerini okuyup komitenin bu isimler konusunda neden esnek davranması gerektiğini açıkladı ve komitenin önerisini kulübe sundu. Rossi kısa bir süre önce, Tony Cataldo ile berber dükkânında konuştuğunu ve onun da aynı fikirde olduğunu söyledi. Salvy bu önerinin bazı eski üyeler için uygun olabileceğini ancak 10 adet çekiliş bileti satması gerekip de satmayanların bu öneriye dâhil edilmemesi gerektiğini söyledi. Mike bu çekilişin “en ateşli savunucularındandı” ve kendisi satması gereken biletleri satmamıştı.

Bunun üzerine Rossi safını değiştirdi. Dedğine göre, son toplantıdan önce Mike ile konuşmuş ve ona kulüptekilerin onu geri dönmesini istediklerini söylemişti. Mike ise ona cevap olarak “Siz de kim oluyorsunuz?” demişti.

Carlo bu açıklamaların kişisel olduğunu söyleyip itiraz edince, Rossi lafına şöyle devam etti: “Ben komiteyle ters düşmek istemiyorum. Geri kabul edilecek üyelerin ödemeleri gereken aidatlar üzerine anlaşmış olabiliriz ama çekiliş meselesini daha önce hiç ele almadık.”

Carlo kafasına sallayarak bana şöyle dedi: “Rossi'nin komiteye girdiğini daha ilk duyduğumda, ‘Ayyayı yedik’ demiştim. Bu herif bir öyle bir böyle konuşuyor hep.”

Carlo'nun tüm çabalarına rağmen, kulüp Mike'ın ödemesi gereken cezalar ve üyelik ücreti dışında satamadığı çekiliş biletlerinin parasını da ödemesine karar verdi. Carlo bu kararın yine de hiç yoktan iyi olduğunu düşünüyordu zira Mike hayatta böyle

bir kararı kabul etmeyecek olsa da, diğer eski üyeler kulübe geri dönebilecekti.

Takip eden haftalarda kulübün üye sayısında bir artış oldu ve kulüpte işler daha pürüzsüz bir biçimde yürümeye başladı. Kurulan komite her ne kadar tüm önerilerini hayata geçirememiş olsa da, *Cornerville Social and Athletic* Kulübü yaşanan krizi atlatmayı başarmıştı.

6. Tony'nin Beano Partisi

Tony Cataldo ile Sully Defeo civardaki bir kentte her hafta *Beano* oynatıyorlardı. İkili her Cumartesi akşamı *beano* oynattıkları mekâna Cornerville'den otobüs kaldırıyordu. Buna karşılık, *Cornerville Social and Athletic* Kulübü üyeleri bu mekâna 1939 yılının Aralık ortasına kadar hiç gitmemişlerdi.

Tam bu zamanlarda, bir akşam Carlo, Salvy ve diğer kulüp üyeleri bowling salonunda takılırlarken, Tony onlara katıldı. Hep beraber bowling oynadıktan sonra Tony, Carlo ile birlikte Marconi Kulübü'ne gitti. Orada onlara Mike ile Matteo da katıldı ve hep beraber içki içip sandviç ve acı biber yediler. Tony; Carlo, Mike ve başka bir iki kişiyi daha şehrin başka bir tarafındaki bazı arkadaşlarını ziyaret etmeye davet etti. Carlo bu daveti kabul etti. Ancak gittikleri yerde çok geçmeden Carlo kendisini bitkin hissetmeye başladı. Midesi kötü durumdaydı. Bunun üzerine, Tony hiç vakit kaybetmeden arkadaşlarından affını istedi ve Carlo ile diğer gelenleri arabasına alıp akşam saat 12.30'dan 2.30'a kadar Carlo'yu arabasıyla dolaştırdı, ara sıra da açık havaya çıkarttı. Carlo bu olay hakkında bana şunları anlatmıştı:

Sence gerçekten beni mi düşünüyordu? Hiç de öyle değil. Tek istediği bana bir iyilik yapmış olmak mıydı? Ertesi sabah kulübe gelip bana bakmış. Beni orada bulamayınca da, diğer çocuklarla beraber elinde bir şişe viskiyle benim evime geldi... İyi olduğumu görünce bana şöyle dedi: "Carlo, yardımına ihtiyacım var. Cumartesi akşamına kadar Noel'e özel düzenlediğimiz *Beano* etkinliği için 500 bilet satmam gerekiyor." Bunu deyin-

ce, önceki akşam neden bana bu kadar yardım etmek istediğini anladım. Neyse bu çok da önemli değildi. Çünkü ona bir iyilik yaparsam, ben de ondan ileride bir iyilik isteyebilirim. Günlerden Pazartesi ve bizim çocuklar kulüpte takılıyordu. Ona, “Olur Tony, *Beano* oynamaya ben de gelirim. Beni bilirsin, hiçbir eğlenceyi kaçırmam” dedim. Ondan bir tomar bilet aldım ve gidip bizim çocuklara dağıttım. Bazılarının bana ters ters baktıklarını görünce, onlara şöyle dedim: “Bizim için eğlenceli bir akşam olacak. Ayrıca bindiğimiz otobüste bizim kulübün bir afişi de asılı olacak ve böylece kendi reklamımızı da yapmış olacağız.” Tony de bu dediklerime onay verdi. O sırada Salvy elindeki biletlere bakıp “Bu da nereden çıktı şimdi?” diye homurdanıyordu.

Tony olup biteni ona açıklamaya başladı ama ben lafını kestim ve şöyle dedim: “Tony, bu işi bana bırak. Kulüpten bir şey istiyorsan, gelip beni görmen yeterli. Salvy ile ben kulüpte sürekli tartışırız ama toplantıların dışında o benim en iyi dostlarımdan biri. Onun bu biletleri satın alacak ilk kişi olacağından eminim çünkü o akli başında biri ve ne yaptığını bilir.” Bu dediklerim Salvy’yi mutlu etti ve hemen bir bilet satın aldı.

Daha sonra, Callahan kardeşler [kulübe yeni üye olmuşlardı ve kulübün tek İrlanda kökenli üyeleri idi] yanıma geldi ve “Niye böyle bir şey yaptın ki? Biz bu bilet parası bir doları kazanmak için tüm sene çalışıyoruz” diye yakındılar. Onlara Tony’nin mekânında güzel zaman geçireceğimizi ve *beano* oynayarak bazı ödüller de kazanabileceğimizi anlattım.

Bir süre sonra Tom Reppucci yanıma geldi ve ona da beş bilet verdim. Biraz tereddüt etse de biletleri aldı. Ona *Ten Friends* Kulübü’nün afişinin asılı olduğu bir otobüse binerek mekâna gideceklerini anlattım. Zaten ona kendi kulübünde dağıtması için hep piyango ya da çekiliş biletleri veririm. O da kendi arkadaşlarına, “Carlo bize hep iyi davrandı, şimdi biz ona yardım edelim” der. Mesela onların kulüpteki sobayı ben kurdum ve bir sorun çıktığında da hep tamir ederim. Bunun için de hiç para almam. Bana bir iki dolar vermek istedikleri olsa bile, bu parayı asla kabul etmem.

O gün Tony için 60 kadar bilet satmış olmalıyım. Beraber başka bir kulübe daha gitmeyi teklif etti ama ben reddettim.

Tony o kadar bileti nasıl sattığını öğrenmek istiyordu. Bana, “Sen bilet işinden bahsedince, ters ters bakanlar vardı, onlar ne olacak?” diye sordu.

Ben de, “O işi bana bırak, gelip bana laf edecekler ama ben kendimi bu işten sıyrmasını bilirim. Sen sadece biletleri satmak istemiyor muydun? Bak, istediğin oldu” dedim.

Carlo’ya neden Tony için böyle bir şey yaptığını sordum. Dedğine göre, bu işi yapmasında benim de payım vardı. Bir *Community Chest*²⁶ örgütü benden Cornerville’de işlerini yürütebilecek mahalle sakinlerinin isimlerini isteyince, ben de Shelby Sokağı için Carlo’nun ismini onlara vermiştim. Carlo da bu işi kabul etmişti. Carlo durumu bana şöyle açıkladı:

Bana bahsettiğin ilk andan beri o *Community Chest* işi hep aklımın bir kenarında kalmıştı. Tony Cataldo buradaki tüm kulüpleri biliyor. O iş için bir şeyler yapmam gerektiğinde, Tony’dan benim için tüm bu kulüplerle konuşmasını isteyebilirim. Bizim buradaki eski topraklar, gangsterleri üniversite hocası gibi görüyor. Eğer böyle biri işini yürütürken hapse girmemeyi başarmışsa, ona *Ivy League*’den mezun olmuş biri gibi davranıyorlar. Ben onların yanına gidersem, bana Carlo diye hitap ederler ama Tony’ye hep Bay Cataldo diye seslenirler. Bu hayır işine para toplamak için buranın kurallarına göre oynaman gerekiyor.

Eğer çok fazla dürüst davranırsan, buradaki insanlar sana saygı duymazlar. Bu yüzden az biraz dolap çevirmen lazım. Tıpkı bir denizde ilerleyen kayık gibi az biraz bir kenara az biraz da diğer kenara doğru hareket etmen gerekiyor. Anca yapmak istediğini yapınca, aslında bu işi onların iyiliği için yaptığını ve kendilerini aldatmak gibi bir niyetinin olmadığını onlara anlatabilirsin.

Beano partisi için Cumartesi akşamı saat 7.30’ta kalkacak otobüsler zamanında gelmedi. Saat sekize doğru gelirken, Tom

26 T.S.N.: ABD’de 20. Yüzyılın başında kurulan hayır örgütlerine verilen genel isim. Özellikle yoksul mahallelerde ve kentlerde hayır işleri yürüten bu örgütler bunun için ilgili bölgelerin zenginlerinden ve nüfuzlu kişilerinden para ve yardım topluyorlardı. Günümüzde bu örgütlerin büyük bir kısmı *United Way of America* çatısı altında faaliyet göstermektedir.

Reppucci otobüslerin durumunu sormak için kulübe geldi. Carlo birkaç kez dışarı çıkıp Tony Cataldo'yu görmeye gitti. Tony ona üç otobüs çağırdığını, bir otobüsün yolda olduğunu ancak bir otobüsün garajdan çıkarken kaza yaptığını ve bir diğerinin de yanlışlıkla civardaki başka bir kente gittiğini söyledi.

Tony durumu Carlo ile konuşmak için saat 8.30 gibi kulübe geldi. Ulaşım sorununu halen halletmeye uğraşıyordu ancak otobüsler şimdi bile gelse, kulüptekiler yine de *beano* partisinin büyük bir kısmını kaçırmış olacaktı. Tony isteyenlere ya paralarını iade edeceğini ya da bir sonraki parti için yeni bilet vereceğini söyledi. Carlo durumu kulüptekilere açıkladı ve sonra Tony'nin yanına gidip yapılacak en iyi şeyin bir sonraki *beano* partisine gitmek olduğunu söyledi. Tony bunu kabul etti. Carlo'ya biletleri daha sonra toplayıp kendisine getirdiği takdirde, duruma göre paralarını iade edeceğini ya da yeni bilet vereceğini söyledi.

Bir sonraki kulüp toplantısında, Tony otobüslerle ilgili yaşanan sorunda ötürü üyelerden özür diledi. Tüm biletlerin parasını iade etme teklifini yineledi. Üyelerden biri biletini daha önceden yırtmıştı ancak Carlo onun için Tony ile konuştu ve Tony bu kişiye de parasını iade etti.

Cornerville Social and Athletic Kulübü her ne kadar *beano* partisine katılamamış olsa da, Carlo kulüp üyelerini bilet almaya ikna ederek ve kulüple ilgili diğer işleri hallederek, Tony'ye önemli bir hizmette bulunmuştu. Bu olaydan bir aydan biraz fazla bir zaman sonra, *Community Chest* örgütünün bağış toplama etkinliği başladı. Daha öncesinde, Carlo'nun bana anlattığına göre, Tony zor bir iş olsa da, bu etkinlik için ona yardımcı olacağını söylemişti. Etkinlik sona erince, Carlo'ya Tony'nin bu iş için ne yaptığını sordum. Carlo, Tony'den bağış istemiş ancak Tony kendisi de bağış toplayan eniştesine öncesinde beş dolar verdiğini söylemişti. Carlo ayrıca Tony'nin diğer kulüplerle bu etkinlik için konuşup konuşmadığından hiç bahsetmedi. Bu da

Tony'nin diğer kulüplerle hiç konuşmadığı anlamına geliyordu. Carlo, bu olayla ilgili olarak Tony ile kurduğu ilişki hakkında konuşmaya hiç istekli değildi.

7. Yeni Yönetim

Kasım ayının sonuna doğru kulübe Tony Cataldo'nun kuzeni ile üç çalışanı katıldı. Üyelik ücretlerinin yanı sıra bu kişilerin aidatlarını da Tony ödüyordu. Bu sıralar kulübe başka üyeler de katıldı. Bu katılımlarla üye sayısı elli beşi bulsa da, kulüpteki en aktif olan kişiler yine eski üyelerdi ve Şubat ayında yapılacak yönetim seçimleri yaklaştığında, klikler arası çekişme halen sürmekteydi.

Yönetim seçimlerinin yapılacağı toplantıya Tony katılmadı ve çalışanlarından sadece biri toplantıda hazır bulundu. Dick artık bir gece işinde çalıştığından toplantıya gelememişti ve bu yüzden başkan yardımcısı Mario toplantıya başkanlık yaptı.

Mario başkan adaylarının kimler olduğunu sorunca, lokanta kliğinden biri Dom Romano'yu, berber kliğinden biri de Carlo Tedesco'yu aday olarak gösterdi. Yapılan ilk oylamada, iki aday da on dörder oy aldı. Bir oy ise "tarafsız" olarak işaretlenmişti. Mario tam olarak ne yapması gerektiğine bir türlü karar veremiyordu. Üyelerden bazıları Mario'nun kimin başkan olacağına karar vermesi gerektiğini söylerken, bazıları da yeni bir oylama yapılması gerektiğini öne sürdü. Mario sonunda yeni bir oylama yapılmasına karar verdi ve çıkan sonuç gene aynı oldu. Bunun üzerine Mario, tercihini Dom'dan yana kullandı.

Diğer mevkiler için herhangi bir çekişme yaşanmadı. Carlo, Salvy, Chichi ve Joe sırasıyla başkan yardımcısı, sekreter, sekreter yardımcısı ve mali işler sorumlusu olarak seçildiler.

Yapılan bu başkanlık seçimi aslında iki kliğin sahip oldukları oy potansiyelini sergilemekten başka bir anlama gelmiyordu. Carlo seçimler hakkında daha sonrasına bana şunları söyledi:

Dom iyi bir çocuktur. Bence iyi bir başkan olacak. Başkan ol-

mak istememin tek nedeni karşıdaki kliği yıkmaktı. Böyle bir arada hareket eden büyük bir klik her kulüp için kötüdür. Benim güvenilebileceğim isimler ise sadece Dodo, Guy, Chichi, Lefty ve Berber Joe'dur. Evet, Marco da beni destekler. Ama mesela Chris'e güvenemem. Neyi haklı görürse ona göre hareket eder o. Yani benim yanımda çok az insan varken, karşıımızda koca bir klik vardı ve buna rağmen seçimlerde oylar eşit çıktı.

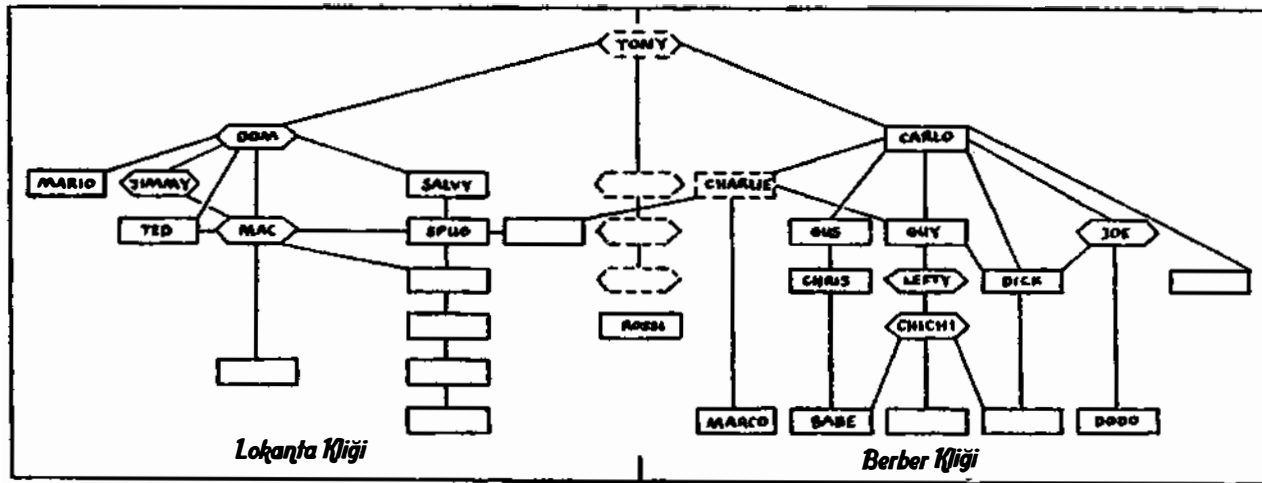
Dom ise bana şunları söyledi:

Aslında başkan olmaya zorlandım. Yoksa başkan falan olmak istemiyordum. Ama Salvy bana, "karşıdaki kliği yıkmak için senin başkan olmanı istiyoruz" deyince kabul etmek zorunda kaldım.

Aşağıdaki şema, seçimler sırasında kulübün enformel yapısını göstermektedir. Carlo'nun, berber kliği üzerinde kesin bir denetimi bulunsa da, lokanta kliğindekipleri halen denetleyememektedir.

CORNERVILLE SOCIAL AND ATHLETIC KULÜBÜ'NÜN ENFORMEL YAPISI

1940 Şubası

Lokanta Kligi

Berber Kligi

_____

Köşebaşı delikanlısı

Gangster organizasyonu üyesi

--- Katılım seyrek

_____ Nüfuz hattı

Kutuların konumu grup içindeki statüyü göstermektedir

Carlo için başkanlık seçimini kaybetmek sadece geçici bir yenilgi oldu. Kısa bir süre içerisinde, kulüpte daha önce hiç sahip olmadığı kadar güçlü bir konum elde etti. Başkanlık seçiminden sonra yapılan ilk toplantıda, yakın dönemde seçilmiş olan ve Chris ile Ted'den (yeni bir üye) oluşan "genel hizmetler komitesine" benimle birlikte Gus'ın da eklenmesini önerdi. Herhangi bir itiraz olmadan ikimiz de komiteye seçildik.

Gus, seneler önce Chris ile Babe'in de üye oldukları bir kulübün başkanlığını yapmıştı. *Cornerville Social and Athletic* Kulübü kurulunca, Chris ile Babe kesin bir biçimde berber kliğinde yer alsalar da, Gus tarafsız kalmıştı. Hademe meselesi gündeme geldiğinde, Gus hararetli bir biçimde lokanta kliğinin tarafını tutmuş ve oylamanın sonucu istediği gibi olmayınca da kulüpten ayrılmıştı. Ancak seçimlerin hemen ardından yaşanan kriz sonrası Carlo, Gus'ı kulübe geri dönmeye ikna etmişti.

Gus'ı yukarıda bahsi geçen komiteye öneren Carlo, hemen sonrasında kulübe dair çeşitli planlarını Gus'a açtı ve böylece Gus da Carlo'nun yanında yer almaya başladı. Benim o sıralar komite ve kulüp toplantılarına ayıracak çok az zamanım vardı ve bu yüzden Carlo'ya, benim adıma her türlü kararı verebileceğini söyledim. Komitenin bir diğer üyesi Chris zaten Gus'ın bir takipçisiydi ve diğer üye Ted de komite işleriyle pek ilgilenmiyordu. Tüm bu koşullar sayesinde, Carlo üye bile olmadan bu komitenin ne yapacağına karar verecek kişi konumuna geldi.

Nisan ayında yapılan toplantıda, Carlo komiteye herhangi bir onay olmadan kulüp yararına harcama yapabilmesini ve toplantılarda bir oylama yapılmadan üyeleri kabul etmesini sağlayacak yeni yetkiler verilmesini önerdi. Bu öneri hararetli bir tartışmaya yol açtı. Carlo'nun iddiasına göre, kulüpte aylık toplantıları bekleyemeyecek kadar önemli gelişmeler yaşanmaktaydı. Örneğin, yeni birileri üye olmak için kulübe başvuruyor ama bir toplantı yapılamaması sebebiyle haftalarca beklediği için bu kişinin üye olma hevesi kaçıyordu. Ya da kulübün bazı uygun şeyleri

satın alması için acele etmesi gerekirken, bir sonraki toplantıyı beklemek gerekiyordu. Carlo ayrıca yeni bir şeyler satın alırken ya da yeni üyeleri kabul ederken komitenin her zaman kulüp üyelerinin hassasiyetlerini dikkatli bir biçimde göz önünde bulunduracağını da söyledi. Zaten komitenin her türlü faaliyeti de kulüp toplantılarında bir değerlendirmeye açık olacaktı. Sonuç olarak, Carlo'nun tüm bu dedikleri toplantıda kabul gördü ve kendisi de komitenin bir üyesi oldu. Daha sonrasında, Carlo bana aslında komiteye seçilmeyi kabul etmek istemediğini ancak komite için istediği yetkilerin tam olarak ne anlama geldiğini bilmediklerinden kulüp üyelerinin kendisini işin başında görmek istediklerini anlattı. O da bunun üzerine bir aylığına komitede yer almayı kabul etmişti.

Carlo'nun komitede ilk yaptığı iş, dışarıda oynanan bir tür İtalyan işi bowling oyunu olan *Bocce* için bir dizi top almak oldu. Bu toplar satın alındıkları ilk günden itibaren, neredeyse her sabah ve her öğleden sonra *Bocce* oynamak için kulüp üyeleri tarafından kullanıldı. Kulübe üye olmayanlar da bu oyunlara katılıyorlardı ve oyunlar kulübün sattığı biralar üzerine oynandığından kulübün kasasına da ek para giriyordu. Bu toplar alınmadan önce, bira satışlarından elde edilen gelir biraları soğuk bir yerde saklama masraflarını ancak çıkartırken, *Bocce* oynamaya başlandığı ilk ayda elde edilen gelir 19 doları aştı.

Komitenin giriştiği bir sonraki iş ise, *Cornerville Social and Athletic Kulübü*'nün ilk pikniğini düzenlemek oldu. Öncelikle, piknik konusunda tecrübesi olan üyelere danışan Carlo, gerekli hazırlıkları yaptı ve düzenlenen piknik etkinlik sosyal ve mali açıdan başarılı oldu.

Carlo kulübe izin belgesi alma işine de el attı. Haziran ayında gerçekleştirilen kulüp toplantısında, devletin koyduğu ücret olan 25 dolara kulübe bir izin belgesi almak için eski Temsilciler Meclisi üyesi Art Porcella'yı ikna ettiğini açıkladı. Bu konuda Carlo şunları söyledi:

Art Porcella'ya bu iş için ne gibi bir söz verdiğimi muhtemelen merak ediyorsunuzdur. Size söyleyeyim, hiçbir söz vermedim! Ona sadece şunu dedim: "Eğer katıldığınız bir seçim ya da desteklediğiniz bir aday olursa, bizim kulübe gelip üyelerimize bir konuşma yapmanızdan her zaman için memnuniyet duyarız. Onları ikna edip etmemek ise artık size kalmış."

Carlo ayrıca izin belgesi için eyalet senatosu üyesi Geroge Ravello'dan da beş dolarlık bir katkı aldığını kulübe bildirdi. Her ne kadar izin belgesi alma çabaları en nihayetinde olumlu bir sonuç üretmemiş olsa da, tüm bu yaptıklarıyla Carlo, kulüp için bir şeyler yaptığı izlenimini vermiş oldu.

Benim katıldığım son kulüp toplantısında olup bitenler de, Carlo'nun kulüp içindeki değişen konumunu somut bir biçimde ortaya koyuyordu. Toplantının gündeminde yer alan konular, satın alınan *Bocce* topları, kulüp için izin belgesi alma, düzenlenecek piknik ve kabul edilen yeni üyelerdi. Başkan Dom Romano tüm bu konular üzerinde konuşması için sözü Carlo'ya bıraktı. Üzerinde durulacak başka çok az konu olduğundan, toplantı boyunca konuşan ve soruları cevaplayan genellikle Carlo oldu. Carlo'nun yaptığı açıklamalara ciddi bir itiraz hiç gelmedi. Ara ara bazı üyeler Carlo'ya yarı ciddi bir biçimde sataşıyor olsalar da, Carlo her seferinde diğer üyeler tarafından savunuldu. Carlo'yu savunan isimler gayet ilginçti. Bir seferinde Salvy ona destek çıkarken, birkaç kez de Dom Carlo'yu savundu. Carlo'ya en ciddi itiraz kulübe yakın bir dönemde yeniden kabul edilmiş olan Mike'tan gelmişti.

Carlo ile Mike artık dost değillerdi ve Mike yeniden kulübe katılmak istediğini belirttiğinde, Carlo onun ismini toplantıda-kilere hiçbir yorum yapmadan sunmuştu. Mike, Carlo'nun komiteye seçildiğinde, bir ay sonra komiteden ayrılacağını beyan ettiğini ancak geçen bunca aya rağmen bunu yapmadığını ve şimdi de kulübü yönetmeye kalktığını söyledi. Carlo kendisini savunmak için bir şey demedi. Söz alan Başkan Dom, işini bu kadar iyi yaptığı sürece Carlo'nun istediği kadar komitede yer alabileceğini ifade etti.

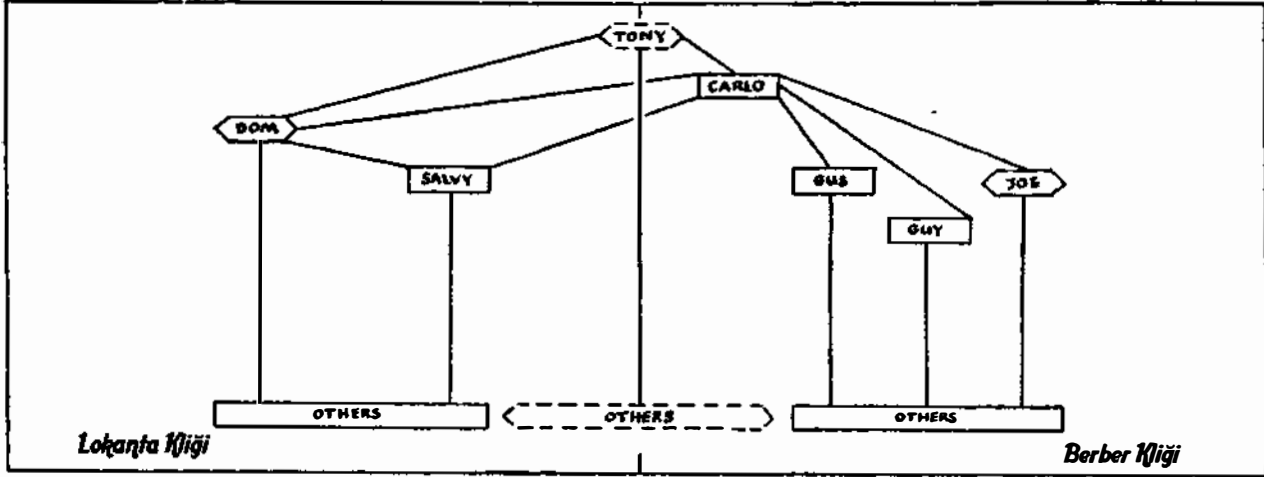
İlkbahar ayları ve yazın ilk günleri boyunca, kulüpteki berber kliği ile lokanta kliği arasındaki mesafe gitgide azaldı ve *Corner-ville Social and Athletic* Kulübü sıkı bir biçimde örgütlenmiş ve düzenli bir biçimde faaliyet gösteren bir örgüt haline geldi. Tüm bu gelişmelerde öne çıkan isim olan Carlo, kulüpte denetimi eline aldı ve sadece bir klığın lideri olmak yerine Tony Cataldo'yu dışarıda tutarsak tüm kulübün lideri haline geldi. Bu dönemde, Tony sadece birkaç kez kulüpte görüldü ancak perde arkasından kulüp içindeki etkinliğini sürdürdü. İlkbaharda, ortağı Sully Defoe ile dört çalışanı daha kulübe üye oldu. Sadece kendi organizasyonlarındaki adamları düşündüğümüzde bile, Tony ile Sully'nin kulüpte 10 kişilik bir blok oyu bulunmaktaydı. Bu kişilerden çok azı toplantılara katılmaktaydı ancak aidatları düzenli olarak ödendiğinden istedikleri zaman toplantılara katılıp oy kullanabiliyorlardı.

Carlo'ya, neden Tony'nin adamlarını kulüpten uzak tutmak için bir girişimde bulunmadığını sorduğumda, bana neler döndüğünün farkında olduğunu ve bu meseleyi halletmek için öyle ya da böyle bir yol bulacağını anlattı. Daha en başından beri, kulübün kasasına daha fazla para girmesi ve kulübün siyasi konumunun güçlendirilmesi için kulübe daha fazla üyenin katılması esas amaç olmuştu. Mike gibi kulüp içerisinde sevilmeyen bir üye haline gelen biri bile kulübe iki kez geri kabul edilmişti. Dolayısıyla, bu şartlar altında Carlo'nun Tony'nin arkadaşlarına karşı anında bir çizgi çizerek durumu yoktu.

Haziran ayında yapılan toplantıda, 10 yeni üyenin daha ismi kulübe sunuldu. Bu isimlerden yedisi zaten geçici olarak komite tarafından kabul edilmişti. Carlo bana bu kişilerin kendisinin iyi dostları olduğunu ve kendi çetesini kulüpte topladığını söyledi. Carlo'nun kulüpte daha da güçlenen bu konumu aşağıdaki sadeleştirilmiş tabloda gösterilmektedir.

CORNERVILLE SOCIAL AND ATHLETIC KULÜBÜ'NÜN ENFORMEL YAPISI

1940 Yazı

Köşebaşı delikanlısı

Gangster organizasyonu üyesi

Katılım seyrek

Nüfuz hattı

Kutuların konumu grup içindeki statüyü göstermektedir

Cornerville'den 1940 yılının Temmuz ayında ayrıldım ancak 1941 Mayıs'ında ziyaret etmek için geri döndüğümde kulüpteki bütünleşmenin sürdüğünü ve Carlo'nun gücünü daha da arttırdığını anlatan hikâyeler dinledim. 1940 sonbaharında, seçimlerde aday olan kişileri destekleme konusunda, Carlo ile Tony gene karşı karşıya gelmişlerdi. Bu kez Carlo iki kılığı da arkasına almıştı ve Tony ile tek başına tartışması gerekmemişti. Yaşanan tartışmaların birinde, Spug, Tony'nin yüzüne "Bir gangsterin arkasına takılacak değiliz" demişti.

Tony'nin kulüpte taraftarları gene vardı ancak yapılan oylamayı büyük bir farkla kaybetti. Carlo'nun bu olayla ilgili yorumu şöyleydi: "Bizim çocuklar, önceki seçimlerde ellerine hiçbir şey geçmediğini unutmamışlardı."

Kulüpte 1941 yılının Şubat ayında yapılan seçimde, Carlo başkan, Salvy de başkan yardımcısı seçildi. Ancak Salvy kısa bir süre sonra askere alındı ve sadece ara ara Cornerville'e gelmeye başladı. Ancak kendisi kulüpte aktif olsaydı bile, aralarındaki ilişki artık değişmiş olduğundan Carlo'ya karşı muhalefet yürütmesi pek ihtimal dâhilinde değildi. Cornerville'i ziyaretim sırasında Salvy ile Carlo'yu ararken, Salvy'nin Pazar sabahını Carlo'nun evinde geçirdiğini öğrendim. Carlo'yu daha sonra gördüğümde, ona Salvy ile anlaşmazlıklarının sürüp sürmediğini sordum. O da bana şöyle cevap verdi: "İkimiz de artık birbirimizi iyi anlıyoruz. Kavgaya ettiğimiz zamanlar elbette oluyor ama bu eski günleri anarken oluyor sadece." Carlo'nun yakın bir dostu haline gelen Spug da Carlo'nun bu anlattıklarını doğruladı.

Tony Cataldo, Shelby Sokağı'nın halen en nüfuzlu insanı olsa da, *Cornerville Social and Athletic* Kulübü artık Carlo Tedesco'nun kulübüydü.

8. Carlo ile Tony

Cornerville Social and Athletic Kulübü'nün bu bölümde anlatılan ayrıntılı geçmişi, kulüpte olup bitenlerin Carlo Tedesco'nun yükselişi ile Tony Cataldo'nun gücündeki iniş çıkışlar üzerinden

anlatılabileceğini göstermektedir. Tüm bu olup bitenlerin genel bir değerlendirmesinin yapılması ise kulüpte yaşananların daha net bir perspektiften anlaşılmasını sağlayacaktır.

Kulübün kuruluşu sırasında Carlo, Mike karşısında yenilgiye uğramıştı. Ancak kulüptekilerin Mike'ın liderliğinden hoşnutsuzluğa kapılmalarıyla birlikte Mike'ın gücü azalmış ve kulübün yeniden yapılandırılmasına Carlo öncülük etmişti. Kulüpteki eşyalar üzerine yaşanan ihtilafta Carlo, Joe ile Chichi'yi Mike'ı yalnız bırakmaya zorlamış ve yapılan toplantılarda Joe ile Chichi'nin yanı sıra Mike adına bile konuşacak duruma gelmişti.

Ortada resmi bir karar olmadığı halde, kulübün Fiumara'yı desteklemesine hükmeden Mike, kulübün tüzüğü açısından savunulması mümkün olmayan bir eylem gerçekleştirmiştir. Lokanta kliğindeki, Mike'ın sadece kendi çıkarları için hareket ettiğini düşünmüşlerdir. Her ne kadar Mike, Fiumara'nın desteklenmesinden eline hiçbir şey geçmediğini ve gerekirse kulüp ile Fiumara arasında aracılık yapabileceğini ısrarla söylemiş olsa da, lokanta kliğindeki böylesi bir eyleme göz yummanın Mike'a teslim olmak anlamına geleceğini düşünmüşler ve bunu kabul edilemez olarak görmüşlerdir. Tony kulüpte çok az zaman geçirse de, ara sıra gerçekleştirdiği ziyaretler ve yaptığı maddi yardımlar sayesinde konumunu korumuştur. Eşya meselesini halletmesi için kulübe çağırılması onun konumunu güçlendirmiştir. Fiumara'nın desteklenmesi konusunda da, inisiyatifi Mike'ın elinden almış ve kulüpteki bölünmelerden kurnazca istifade etmiştir. Kulübün Fiumara'yı desteklemesinde bir sorun görmediğini ancak Mike'ın yaptığı hatayı kabul etmesi gerektiğini belirten Tony, böylece lokanta kliğindeki Mike'a saldırımları için gerekli cephaneyi sağlamıştır. Tony'nin bu meseledeki tek derdi kulüptekileri kendi görüşlerine ikna etmek değildi. Kendisi ayrıca onları Kelly ile tanıştırmak ve seçimler sırasında onlara iş bularak kulüptekilere iyilik yaptığına da inanılmasını istiyordu.

Fiumara'nın seçimleri kazanmasıyla patlak veren kriz, kulübün neredeyse sonunu getirecekti. Pek çok üye, kulübü ayakta tutmaya çalışmanın artık bir anlamı olmadığını düşünüyordu. Ancak Carlo kulübü ayakta tutmaya kararlıydı ve beş kişiden oluşan bir komite kurarak işe koyuldu. Her ne kadar ortaya koyduğu önerilerin büyük bir çoğunluğunu kabul ettirmeyi başarmasa da, bu komitenin kulübü ayakta tutmakta küçük bir rol oynadığını söylemek yanlış olacaktır. Zira belediye meclisi seçimlerinde kulübün muğlak bir tavır takınması kulüptekiler tarafından büyük bir hata olarak değerlendiriliyordu ve aslında bu hatayı telafi etmenin hiçbir yolu olmasa da, kulüptekiler o sıralar bir şeyler yapılması gerektiğini düşünüyordu. Eğer kulüptekiler hiçbir şey yapmayıp öylece bekleselerdi, gündeme gelecek başka bir mesele kulübü tamamen parçalayacaktı. O sıralar kulübün ihtiyacı olan, kulüp içerisinde bir şeyler yapılıyor olmasıydı. Bu yüzden de, komitenin getirdiği önerilerin kabul edilip edilmemesi, bu öneriler üzerinden kulüpte bir hareketliliğin ortaya çıkmasının yanında hiç de önemli değildi. Tüm bu yaşananlar üyelere kulübün halen faal olduğu izlenimini verdi. Yaşanan bu hareketliliğin curcunasında kriz de kendiliğinden sönmüldü.

Belediye meclisi seçimleri öncesinde Tony, Carlo'ya karşı üstün gelmişti. Ancak Fiumara'nın seçimi kazanması, kulüpte Tony'nin hanesine eksi olarak yazılırken, Carlo'nun itibarını daha da arttırdı. Carlo da, kulüp içerisinde konumunu güçlendirmek için bu durumdan faydalanmayı ihmal etmedi. Hemen her fırsatta, lokanta klüğindekilere kendisinin haklı onların ise haksız çıktığını hep hatırlattı. Carlo tüm bu manevralarla Salvy'nin kulüpteki nüfuzunu da zayıflattı. Daha sonra saldırılarını Tony'ye yönelten Carlo, kulüptekiler arasında liderlik konumuna yükseldi. Oluşturulan beş kişilik komite de Carlo için önemli bir araç oldu. Bu komitenin sunduğu, kulüp tarafından tasdikli kanallar aracılığıyla Carlo faaliyetlerini rahatça yürütüp üyeleri harekete geçirebildi.

Tony'nin bu duruma karşı tepkisi kendisiyle ilgili belirgin

noktaları açığa vurur. Carlo, Tony'yi kulübün çıkarlarını feda etmekle suçladığında ve neden Kelly'yi desteklediğini açıklaması için onu oyuna getirdiğinde, Tony'nin tepkisi her seferinde Carlo ve arkadaşları için para harcamak oldu. Bu Tony açısından karakteristik bir davranıştı. Ne zaman kendisine karşı bir itiraz yükselse, Tony bu itiraz eden kişileri kendisine karşı minnettar bir hale getirmeye çalışırdı.

Tony, Carlo'nun kulüp içerisinde kilit bir rolü olduğunu siyasetle ilgili yaşanan kriz sırasında fark etti. Artık bu aşamada, Tony'nin bu mesele için Carlo'ya bir üstünlük kurması mümkün olmadığından ve Fiumara'nın seçimleri kazanması da Carlo'nun önemini daha da arttırdığından, Tony'nin Carlo ile bir uzlaşma yolu bulması onun için bir zorunluluk haline geldi. Seçimlerin yapıldığı günden itibaren Tony kulübe olan yaklaşımını Carlo üzerinden belirlediği gibi, toplantılarda onun tavsiyelerine göre hareket etti ve elindeki sosyal ve maddi imkânları da Carlo lehine kullandı.

Tony sadece ara sıra gözükerek kulüpteki konumunu sürdürmezdi. Eğer Tony, seçim döneminde verdiği tavsiyelere uyarak mağdur olan kulüp üyelerini kendi hallerine bıraksaydı, kulüp üyeleri aslında Tony ile başa çıkabileceklerini fark edebilirlerdi. Ancak kulüp işlerine doğrudan karışan Tony, onların böyle bir şeyi keşfetmelerine hiç fırsat vermedi. Seçimlerden sonraki altı hafta boyunca, Tony kulüpteki her tartışmada ve kulübün geliştirdiği her eylem planında yer aldı. Tony kendi konumunu yeniden oluşturmakta o kadar başarılı oldu ki, Carlo aracılığıyla kulübün büyük bir kısmını kendisinin düzenlediği *Beano* partisine gelmeye bile ikna etti. Kendi çalışanlarından bazılarını kulübe sokmayı da başaran Tony, daha sonra dikkatini başka meselelere yöneltti.

Tony'nin aklından geçenleri tam olarak bilemeyeceğimden, eylemlerini ne dereceye kadar kendisine karşı bir minnet duygusu oluşturmak hesabıyla gerçekleştirdiğini veya bu eylemlerinin

ne ölçüde mevcut durum karşısında plansız tepkiler olduğunu söylemem mümkün değildir. Kesin olan şudur ki, her iki etken de değişen oranlarda Tony'nin eylemleri üzerinde etkili olmuştur. Buna karşılık, Tony'nin niyetlerini tespit etmek çok da önemli değildir. Tony'nin kendi tarzı gereği köşebaşı delikanlılarını kendisine minnettar kılmaya çalıştığını, bu minnet duygusu ortadan kalkınca da bu kez daha yoğun bir şekilde aynı tavrı sergilediğini ve böylece kendisine olan minnet duygusunu yeniden inşa ettiğini söylemek yeterli bir gözlem olacaktır.

Kulüpteki başkanlık seçimi yaklaştığında, Salvy kulüpteki konumunun hiç de sağlam olmadığını fark etmiş ve başkanlık için şansı olmadığını anlamıştı. Bu yüzden de Salvy, Dom'ı lokanta kiliği için başkan adayı olmaya ikna etti. Dom o sıralar kulüp işlerinde giderek daha fazla etkin bir rol üstlenmeye başlamıştı ve üyeler arasında da sevilen biriydi. Zeki biri olan Dom, bağımsız düşünmeyi ve hareket etmeyi tercih eden bir insandı ancak Tony Cataldo'yu tamamen karşısına almayı göze alabilecek biri de değildi. Her ne kadar adaylığı Salvy tarafından planlanmış olsa da, Dom'ın daha öncesinde Salvy'den emir aldığına dair bir emare bulunmamaktaydı. Bu şartlar altında, Dom'ın başkan olarak Carlo'nun kulüpteki liderlik konumunu ondan alması hiç de şaşırtıcı olmazdı. Ancak tam aksine başkanlık seçimini kaybetse de, Carlo daha da yoğun bir biçimde kulüp üyelerini harekete geçirmeyi sürdürdü. Carlo'nun bu eylemleri istenen sonuçları verdikçe, giriştiği her eylem konumunu daha da güçlendirdi ve en sonunda iki klik üzerinde de kendi tahakkümünü kurmuş oldu.

Cornerville Social and Athletic Kulübü'nün anlatılan bu hikâyesinde öne çıkan iki ana karakter bulunduğundan, bu iki insanı birbirleriyle karşılaştırmak yerinde bir yaklaşım olacaktır. Carlo ile Tony'nin sahip oldukları güç birbirlerinden farklıydı. Carlo bir köşebaşı delikanlısı olup tüm zamanını diğer köşebaşı delikanlılarıyla geçiren biriydi. Sürekli olarak arkadaşlarını harekete geçirebilecek bir konuma sahipti. Buna karşılık, Tony'yi

Cornerville’de ayrıcalıklı bir konuma getiren faaliyetleri, köşebaşı delikanlılarıyla çok fazla zaman geçirmesini de engelliyordu. Tony sadece çıkarları etkilendiği zaman kulüpte görünme ihtiyacı duyuyordu. Fiumara’nın seçimleri kazanıp hem Tony’nin hem de Carlo’nun kulüpte etkin bir rol oynamaya giriştiği dönemde, sadece eylemlerine bakarak içlerinden hangisinin Cornerville’de daha nüfuzlu biri olduğunu söylemek olanaksız bir hale geldi. Tony, Carlo’yu bir şeyler yapmaya ikna ettiği gibi, Carlo da farklı zamanlarda Tony’yi harekete geçirmesini bildi. Ancak Carlo bağış işi için Tony’den bir şeyler yapmasını isteyince olumlu bir sonuç elde edemedi. Kulüp işleri söz konusu olduğunda Carlo Tony’yi harekete geçirebilse de, kulüp dışında bunu yapması mümkün olmuyordu. Carlo aslında Tony’nin tüm faaliyetlerinin sadece küçük bir alanında etkin olabiliyordu. Buna karşılık Tony, Carlo’nun esas faaliyet alanında etkin bir durumdaydı. Kulüp dışında Tony’nin, Carlo’nun nüfuzunun yetmediği pek çok insan üzerinde etkin bir konumu bulunmaktaydı ve Carlo’nun ulaşmasının mümkün olmadığı yüksek yerlerdeki insanlarla çeşitli “bağlantılara” sahipti.

Cornerville Social and Athletic Kulübü’nde bir bölünme olduğu sürece, Tony’nin klikler arası rekabetten ve tek tek üyelerin kendisine olan minnet borçlarından yararlanması mümkün olmuştu. Ancak kulüp Carlo’nun önderliğinde bütünleştğinde, Tony’nin kulübe dair işlerini halletmesi sadece Carlo ile kurduğu kişisel ilişki üzerinden gitmeye başladı. Kendisi kulüpteysen bunu gayet iyi başarsa da, kulüple ilgilenemeyecek kadar meşgul olduğu dönemlerde Carlo’nun kendisine destek olup olmayacağından emin olamıyordu. Carlo ise kendi bağımsızlığını korumayı hep başardı. Bu konuda bana bir keresinde şunları söylemişti:

Eğer Tony’ye gidip ondan birkaç dolar borç isterseniz, büyük bir memnuniyetle bu parayı size verir. Ama sizden bunun karşılığı olarak 200 dolar ödemenizi ister, para anlamında değil, ona yapacağınız iyilikler olarak yani. Ona olan borcunuzu nakit

olarak ödeyip ödemediğiniz umurunda bile değildir. Eğer verirseniz o parayı alır ama bu sizden iyilik istemesini yine de engellemez. O insanları böyle satın alıyor... Mike ne zaman paraya sıkışsa, gidip Tony'den borç alır. Bizim çocuklardan birçoğu da böyle yapar. Ama ben asla böyle bir şey yapmam! Ne kadar paraya sıkışsam da, gider başkasından para alırım ama ondan asla almam. O bana borç vermeyi çok istiyor ama asla ona bu fırsat tanımayacağım.

Tony köşebaşı delikanlılarıyla temas halinde olsa da, onlarla bir samimiyeti bulunmamaktaydı. Daha da fazlası, yürüttüğü işler gereği köşebaşı delikanlılarını kendilerine hiçbir getirişi olmayan tutum ve davranışlara da ikna etmesi gerekiyordu. Carlo'nun ise köşebaşı delikanlılarıyla samimi bir ilişkisi olsa da, kendisi ciddi siyasi bağlantılara sahip biri değildi. Carlo sahip olduğu konumun sınırlılıklarının farkına varmıştı ancak yine de Tony'nin kulübe egemen olmasını hiç istemiyordu. Bana bu konuda şunları söylemişti:

Diyelim ki, Tony kulübün tek patronu oldu. Seçim zamanında Mike Kelly'nin yanına gider ve ona "Hey Mike, benim kulübümde 70 üye var, bu da 200 300 kadar oy eder. Şimdi benim adamlarımdan onunu polis içeri almış, her biri için 50 dolar ceza ödemem gerekiyor. Bu meseleyi halledebilir misin?" der. Kelly de onun için bu meseleyi çözer. Ama daha sonra kulüpteki çocuklardan biri bir iyilik için Kelly'nin yanına gittiğinde, Kelly onu gülümseyerek karşılar ve şöyle der: "Neden daha önce gelmedin ki? Daha yeni sizin çocuklardan onunun işini hallettim. Şimdi artık daha fazlasını yapamam." Bunu dedikten sonra Kelly, Tony'nin yanına gider ve ona "Tony, sizin çocukları benim yanıma gönderme. Zaten 10 tanesinin sorunlarını hallettim. Benden bu kadar çok şey bekleme" der. Olayların gelişimi böyle olur yani. Tony kendi işlerini güvence altına almayı başarırken biz kulüptekiler sadece hava alırız.

Altıncı Bölüm

Siyaset ve Toplumsal Yapı

1. Siyasi Organizasyonların Değişen Doğası

Boss Joseph Maloney 1939 yılında belediye meclisi seçimlerini kaybedince, Cleveland Kulübü Cornerville, güney yakası ve Welpport'taki son kalelerini de kaybetti. Kulüp yıllardır kan kaybediyordu ve son darbenin de gelmesiyle birlikte Maloney'nin kulübün kurucusu Matt Kelliher başkanlığında, Cleveland Kulübü'nün Dördüncü İdari Bölgede tamamen bir üstünlük sağladığı 1890 ile 1930 arasındaki mutlu günlere bakıp iç geçirmekten başka yapacak bir şeyi kalmamıştı. Kendisi kulübün hikâyesini bana şöyle anlatmıştı:

Her seçim bölgesinde bir şefimiz olurdu. Şef dediğimiz kişi seçim bölgesindeki herkesi bilir ve kimlerin nasıl oy kullanacaklarını bize aktarırdı. Hâkim olduğumuz seçim bölgeleri çeşitlilik gösterirdi. Mesela X Sokağı'nın biraz ötesinde üst sınıfların olduğu bir seçim bölgesi vardı. Oranın şefinin eğitilmiş biri olması gerekirdi. Sonra bir de, gelen malları indirip yükleyen işçilerin olduğu bir bölge vardı. Orası için farklı bir yaklaşım sergilememiz gerekirdi.

İnsanlar kulüpten yardım istemeye geldiklerinde doğrudan buraya [kulübün ofisine] gelirlerdi. Matt her sabah saat dokuzdan on bire kadar burada olurdu. Diğer zamanlar ise onu İdare Bölgede bulabilirdiniz. O kendi seçim bölgesindeki herkesi ve kimin nasıl oy vereceğini bilirdi. Birisi Matt'ten iş istemeye geldiğinde, Matt adamı dinler, bir şeyler yapmaya çalışacağını ve birkaç gün sonra gelmesini söylerdi. Bu birkaç günde Matt seçim bölgesindeki şeffle temasa geçer ve adamın kim olduğunu öğrenirdi. Eğer son seçimlerde bize oy vermemişse, seçimlerde çok hasta olduğu için oy kullanamadığını ispatlayamadığı sürece Matt o adam için bir şey yapmazdı. Ama gelen adam bizden biri çıkarsa, Matt onun için elinden geleni yapmaya çalışırdı.

Bir insan bizim sayemizde işe girince, kulübe aidat ödemeyi de sürdürürdü ve seçim zamanı ondan seçim kampanyamıza bir miktar bağış yapmasını beklerdik. Bir adayı desteklemek için hiçbir zaman para kabul etmedik. Böylece bağımsızlığımız koruduk... Temsilciler Meclisi için ilk kez aday olduğumda -aslında ben aday olmayı istemsem de kulüp beni aday göstermişti- masraflarımın 150 dolarını ben, geri kalanını ise kulüp ödemişti.

O günlerde siyasi mevkileri insanlara hizmet etmek için kendimize hedef koyardık. Belediye meclisi bir yerlerden mülk almaya karar verdiğinde, Kelliher'in önceden o yerleri kendisi için satın alma fırsatı hep olurdu. Kendisi emlak işindeydi ve şehir o günlerde sürekli genişlediğinden emlak işlerinde çok para vardı. Ama onun için insanlara hizmet önce gelirdi. Yapmayı başardığı iyilikler için asla tek bir kuruş bile almadı. İkimiz de hiçbir zaman sahip olduğumuz mevkileri satmadık ve yaptığımız iyiliklerden para almadık.

O günlerde seçim bölgelerinde denetim tam anlamıyla bizdeydi. Sadece 50 oya bakarak idari bölgede seçim sonuçlarının nasıl olacağını tahmin edebilirdik. Bir keresinde, bir gecede idari bölgenin Demokratlardan Cumhuriyetçilere geçmesini sağladık. 1905 yılındaki belediye başkanlığı seçimleriydi. Seçimlerden az biraz zaman önce, kulüpte saat sabah üçe kadar süren bir toplantı yaptık. Desteklediğimiz aday listesini matbada çoğaltıp kalan az zamanda olabildiği kadar insana dağıttık. Seçim bölgelerindeki şeffler, oy vermeye gelenlere aday listesini görüp görmediklerini sordu. Görmeyen herkese bu listeyi ver-

diler ve insanlar önce bu listeye bakıp sonra gidip oylarını kullandılar. Oylar sayıldıktan sonra ortaya çıktı ki idari bölgenin, tıpkı daha önce Demokratlar için yaptığımız gibi bu sefer de Cumhuriyetçiler tarafından kazanılmasını sağlamıştık. Bir keresinde adamın biri, Matt'e bu seçimlerde aday listesine olduğu gibi oy vermeyeceğini söylemişti. O adamın seçim bölgesinde almadığımız 13 oy vardı ve Matt geri kalan 12 oyun kimler tarafından verildiğini öğrenmek için her şeyi yapmaya hazırdı.

Maloney, kulübün çöküşünü nüfusun değişmesine, Yeni Düzen (*New Deal*) politikasına ve "gangsterliğin yükselişine" bağlıyordu:

Günümüzde artık her şey değişti. Güney yakasında nüfus sürekli değişiyor. Devamlı başka yerlere taşınan insanlar oluyor. Bu yüzden, seçim bölgelerindeki şeflerin artık oralaradaki tüm insanları tanımaları mümkün olmuyor. İnsanların evlerinde kalıp taşınmadıkları tek yer Cornerville.

Ama İtalyanlar da hep kendilerinden birine oy verirler. İtalyanlara zamanında hiç ihtiyacımız olmadığı halde kulüpte hep söz hakkı tanıdık. Çok da fazla oyları yoktu ve onları kandırma yoluna da gidebilirdik ama biz kulüpte her zaman İtalyan kökenli temsilciler bulunması sağladık. Bunu kulübün iyiliği için yaptık. Ama buna rağmen, onlar bizim arkamızda durmadılar. İtalyanlar kesinlikle güvenilir insanlar değiller. Onlara güvenemezsin. Ayrıca sürekli hile yaparlar. Benim hesaplarıma göre, Cornerville'de her seçimde 800 ila 1000 arası sahte isimle oy kullanan insan [*repeater*] oluyor. Bunu durdurmaya çalıştım ama yapabileceğim fazla bir şey de yoktu. İtalyanlar hep birbirlerine benzer.

İtalyanların sadakatsizliğinden bahsederken, Maloney aslında farkı bağlılık duygularının çatışmasını işaret ediyordu. İtalyan göçmenler çeşitli zamanlarda kendilerinden önce ülkeye gelen İrlanda kökenlilerle sokak kavgalarına girişmiş ve iki etnik grup arasında nahoş duygular ortaya çıkmıştı. İdari bölgenin siyasi denetimi İrlanda kökenlilerde olduğu için de, azınlık olarak İtalyan kökenliler kendi siyasi çıkarları açısından Cleveland Kulübü'nü desteklemek durumunda kalmışlardı. Yakın bir döneme kadar,

Cleveland Kulübü'nün desteğini alan İtalyan kökenliler, Cornerville sakinleri tarafından kendi camialarına ihanet eden ve sadakat göstermeyen insanlar olarak görülürlerdi. İdari bölgede İtalyan oylarının oranı giderek arttıkça, İtalyan kökenlilerin Cleveland Kulübü ile yollarını ayırmaya başlaması aslında pek de şaşırtıcı bir durum değildi.

Maloney'nin Cornerville'de sahte isimlerle oy kullanıldığı iddiası gerçeklik payı taşısa da, verdiği rakamlar abartılıdır. Buna karşılık Cornerville sakinleri bu suçlamaya cevap olarak, Cleveland Kulübü'nün seçimlerin dürüst bir biçimde yapılmasına hiç izin vermediğini ve seçimler dürüstçe yapılmış olsaydı kulübün seneler önce dağılacağını söylerler. Benim kendi gözlemlerime ve Cornerville sakinlerinin ağız birliği etmişçesine verdikleri beyanlara göre, ihtiyaç duyduğu zamanlarda Cleveland Kulübü de sahte isimlerle seçmenlere oy kullandırmıştır. Maloney, kendi seçmenlerinin önemli bir kısmının aday olduğu idari bölgenin dışında yaşadığını açık bir biçimde itiraf etmiştir: "Herkesin kendi ikametgâhını seçme hakkı vardır. İki ayrı yerde kayıtlı olmadığı sürece farklı bir yerde oy kullanmanın bir sakıncası bulunmamaktadır."

Maloney, kulübün geçmişini anlatmaya şöyle devam etmiştir:

Eskiden her şey daha farklıydı. Yeni Düzenin yürürlüğe girmesiyle siyaset tümünden değişti. *Home Relief* ve W.P.A ile birlikte Cornerville gibi yerlerde siyasetçilere çok da ihtiyaç kalmadı. Seneler önce, iş için insanlar bize gelir ve bizden bir şeyler yapmamızı isterlerdi. Ama şimdi bu insanların *Home Relief* ve W.P.A programlarına başvurmaları yeterli oluyor. Devletin bu politikaları her şeyi berbat etti.

Maloney'ye, W.P.A işlerine girmek için siyasi bir desteğin gerekli olup olmadığını da sordum. Maloney de cevap olarak, siyasi bir destek olmadan da bu programlarda iş bulunabileceğini söyledi. Aynı soruyu eyalet senatosu üyesi George Ravello'nun eşi Carrie Ravello'ya da sordum ve kendisi bana şu cevabı verdi:

Evet, dediğiniz doğru. Eğer belli meziyetleriniz varsa, bir siyasetçiye başvurmadan da iş bulabilirsiniz. Ancak resmi onay almanız dört hafta kadar sürer. Ama mesela ben, bu süreyi sizin için bir haftaya kadar indirebilirim. Ama daha iyi işler bulmanız için mutlaka belli meziyetlere sahip olmanız gerekir. Diyelim, bir inşaat işinde denetmen olmak istediniz ama gerekli meziyetleriniz yok. O zaman ben çıkıp da “Billy Whyte’i denetçi yapın” diyemem. Bunu diyebilmem için iş deneyiminizin olması gerekir. Benim bir şey yapmam için belli meziyetlerinizin olması şarttır.

Köşebaşı delikanlıları da bu açıklamaların bazılarını doğrulamışlardı ancak onlara göre, siyaseten arkası güçlü olan ama bir meziyeti olmayan birçok insan W.P.A programlarında iyi işler bulabiliyordu.

Şehrin doğu yakasındaki siyasetçi sayısı epey fazlaydı. Bu yüzden, iş bulma konusunda asıl önemli soru, hangi siyasetçinin W.P.A programlarında iş bulabileceğiydi. Bayan Ravello’ya bu konuda seçmenlerine yardımcı olup olamadığını sorunca, o da bana şunları söyledi:

Dave Collins’i tanırım. Kendisi eyaletteki tüm W.P.A projelerinin başındaki kişi. Ben doğrudan onun ofisine gidebilirim. Bay Collins, Senatör Corcoran [ABD Kongresi Senatörü] ile olan bağlantılarımı bilir.

Bayan Ravello’ya, Collins’in bu konuma nasıl geldiğini sordum:

Kendisi altı ay önce bölge yöneticisi tarafından atandı zira Bay Collins, Senatör Corcoran’ın desteğini almıştı. Sen ne düşünüyorsun bilmiyorum Bill ama günümüzde asıl önemli olan neler bildiğin değil kimleri tanıdığın.

Bayan Ravello ayrıca W.P.A işleri için bağlantı kurulması gereken en önemli kişinin Senatör Corcoran olduğunu da sözlerine ekledi. Önem sırasında, ABD Temsilciler Meclisi üyeleri onu takip etmekteydi.

Yeni Düzen politikasının ilk günlerinden sonra, *Home Reli-*

ef programının federal idaresi konusunda önemli değişiklikler oldu. Başlangıçta, insanların bir işte çalışma talepleri olağanüstü bir seviyedeydi ve alışlageldik siyasi kanallar dışında iş olanaklarının nasıl dağıtılacağı konusunda önceden belirlenmiş bir yöntem bulunmuyordu. Eyalet senatosu üyesi George Ravello'nun sekreteri olan Paul Ferrante'nin bana anlattığına göre, Ravello çifti üst düzey bir devlet yetkilisinden *Home Relief* programları için birtakım işe atama formları almışlardı ve birilerine iş vermek istediklerinde, tek yapmaları gereken bu formları doldurmaktı. Ancak bu programlar federal düzeyde daha gelişkin ve organize bir yapıya kavuştukça, yerel siyasetçilerin bu programlarla ilgili tasarrufları giderek azaldı.

Ancak bu değişim, *home relief* programlarının siyasetin etkisinden azade olması anlamına gelmek yerine, artık baskının siyaset hiyerarşisindeki daha yüksek yerlerden gelmesi gerektiğini işaret ediyordu. Carrie Ravello'nun da belirttiği gibi, Senatör Corcoran ile bağlantıları olması sayesinde kendisi W.P.A yönetimiyle etkin bir biçimde iş görebiliyordu. Bu bağlantıları olmadan, kendisinin iş bulma konusunda çok fazla şey başarması pek mümkün değildi. Pek çok Cornerville sakininin anlattığı hikâyeler de bu durumu doğrular. Senatör Corcoran'ı görmeye gidenler elbette Cornerville sakinleri değildi. Onların gözünde Senatör ulaşılamaz bir konumdaydı. Bu yüzden, ABD Temsilciler Meclisi üyesi Branagan'dan yardım isterlerdi. Branagan'ın pek çok sekreteri vardı ve bunlardan biri Cornerville'in bağlı olduğu idari bölgede yaşayan genç bir İtalyan idi. Onun aracılığıyla, pek çok Cornerville sakini W.P.A programlarında iş bulmayı başarmıştı.

Senatör Corcoran'ın, karşısında sorumlu olduğu bir eyalet yetkilisi yoktu. Daha küçük bir ölçekte, Branagan'ın da benzer bir konumu bulunmaktaydı. Onun da kendisine göre bir örgütlenmesi vardı ve ABD Kongre'sinde bazı idari bölgeleri temsil ettiğinden, bu idari bölgelerde hiçbir siyasetçiye tâbi bir durumda değildi. Ancak tüm bunlar, Corcoran ile Branagan'ın geri kalan

siyasetçilerden bağımsız hareket ettikleri anlamına gelmiyordu. Sahip oldukları nüfuzu sürdürebilmeleri için, diğer siyasetçilerin belli işlerini görmeleri ve onlarla gayri resmi ittifaklar kurmaları gene de gerekliydi. Buradaki önemli nokta, Corcoran ile Branagan'ın kendi hesapları doğrultusunda diğer siyasetçilerle ilişki kurmaları ve temsil ettikleri bölgelerde kimsenin bir tahakkümü altında olmamalarıdır. Federal himayeciliğin getirdiği gücü ellerinde tutarak, bu siyasetçiler öylesine yüksek konumlara geldiler ki diğer siyasetçilerin, kendi seçmenlerinin Yeni Düzen siyasetinin nimetlerinden faydalanmaları için onların yanına gitmesi gerekiyordu. Sadece kendi örgütlenmesini arkasına alabilen idari bölge siyasetçileri, Joseph Maloney'nin anlattığı hikâyede de görülebileceği üzere sınırlı bir güce sahiptiler. Josep Maloney ve benzer siyasetçiler kendi seçmenlerinin taleplerini karşılayabilmek için ABD Temsilciler Meclisi üyelerine ya da ABD Kongresi Senatörlerine tâbi olmak zorunda kalmışlardı.

Sonuç olarak, görünen şudur ki, Yeni Düzenin yürürlüğe girmesi siyaseti yeniden yapılandırmış ve böylece idari bölgelerdeki *boss*ların yerel örgütlenmeleri en başta ABD Kongresi Senatörleri, ardından da ABD Temsilciler Meclisi üyeleri olmak üzere daha merkezi siyasi örgütlenmelerin gölgesinde kalmıştır. Sonuç olarak, idari bölge siyasetçileri daha aşağı bir konuma itilmiştir. Maloney, anlattığı hikâyenin sonunu gangsterlerden bahsederek bağlamıştır:

Kelliher'in asla fuhuş ve benzeri suçlarla bir işi olmazdı... Alkol Yasağı döneminde, içki kaçakçıları bu kadar siyasetin içinde değillerdi. İşlerini yapmaları için siyaseten bir korumaya sahip olmaları gerektiği doğrudu ama o adamlar daha çok kendi işleriyle ilgilenirlerdi. Yasağın kalkmasıyla beraber içki kaçakçılığı yapan bu adamlar içki satma ruhsatı aldılar. Sonrasında, at ve köpek yarışlarının yasal olmasıyla bu işlere de girdiler. Büyük bir hızla her yere yayılıyorlardı ve siyasi denetimi de ellerine almak istiyorlardı. Onların aslında ne kadar güçlü olduklarını ilk kez 1933'te fark ettim. Pek çok insana bana karşı oy kullandırtabilecek bir durumdaydılar. Mesela Bob Madigan ve Red

O'Donnel gibi isimler şimdilerde pek çok oyu satın alabiliyorlar. Madigan, X Sokağı'ndaki içki satan yerin sahibi. O'Donnel ise bu idari bölgedeki çok pek at yarışı bayisinin sahibi ve içki satan dükkânları da var. Onların yanında takılan pek çok insan var ve bunlar özellikle seçim zamanları etrafa bedava içki dağıtıyorlar. Sonra yasadışı loto oynatan insanlar var. Bunlar rahatlıkla insanların evlerine girebiliyor ve onları ciddi bir biçimde etkileyebiliyorlar. Bu insanlar uzun bir süreden beri benim aleyhimde propaganda yapıyorlar. Örneğin bir yasadışı loto simsarının topladığı bahislerden birine büyük ikramiye çıkınca, bu parayı kazanana vermemek için gidip o adama, "Üzgünüm dostum, Joe Maloney beni içeri attırdı ve polisler de tüm bahis kuponlarıma el koydu, o yüzden sana paranı veremem" diyor. İnsanlar paralarını alamamalarından beni sorumlu tutuyorlar ama bu doğru değil. Onların işlerine karıştığım falan yok.

Bu güruh uzun zamandan beri peşimde. İçki dükkânlarını çalışma saatleri dışında da açık tutuyorlardı ve bu durum hoşuma gitmiyordu. Bence, bu dükkânların Pazar günleri açık olması da doğru değil. Sonra yine onların X Kafesinde insanlar hırsızlığa uğruyor, o yüzden orayı polise şikâyet ettim. Tam şehrin göbeğinde, bu bölgede oluyor tüm bu olaylar. Özellikle akşamları bu bölgede her türlü şey dönüyor.

Bu güruh bu yüzden beni burada istemiyor. Bu ofiste üç kez silahla tehdit edildim ve bir keresinde de adamın biri bana bıçak çekti. T.S. beni siyasetin dışına itmek istiyor.

Eğer yanlış insanları seçmeseydik, bugün halen güçlü olabilirdik. Art Porcella'yı eyalet Temsilciler Meclisi'ne yolladık ama sonra bize sırtını döndü ve gangsterlerle iş tutmaya başladı. Mike Kelly ise benim hatamdı. Kulübün büyük bir kesimini karşıma alarak ona arka çıktım. Daha önce bizden bağımsız bir biçimde üç kere seçimlerde adaylığını koymuştu ama hiçbirini kazanamamıştı. Bazen bize karşı yarışan bir aday olduğunda, onu bizim kulübün içine katmaya çalışırız. Bu bazen işe yarar bazen de yaramaz. Mulrooney [kulübün bir üyesi] Kelly ile iyi arkadaştı ve bana "Neden Kelly'ye bir şans vermiyorsunuz?" dedi. Biz de Kelly ile konuştuk ve o da bize sadık kalacağına söz verdi. Böylece onu destekleme kararı aldık. Ancak kampanyası başladığında, onun aslında zayıf bir aday olduğuna dair haberler gelmeye başladı. Biz de konuyu araştırmaları için kendi

adamlarımızı gönderdik ve söylenenlerin doğru olduğu ortaya çıktı. Görünüşe göre, iki İtalyan aday seçimleri kazanacaktı. Bunu önlemek için, daha önce hiç yapmadığımız bir şekilde, iki aday yerine tek adayı desteklemeye karar verdik. Böylece Kelly'nin seçimi kazanmasını sağladık.

Yasama işlerine başlayınca, Kelly özellikle şehrin sorunlarıyla ilgili komitelerde hiç çalışmak istemedi. Hukuki işler komitesine girmek istiyordu ve ben de nüfuzumu kullanıp onu oraya soktum. O sıralarda, alkol satışı ile at ve köpek yarışları için ruhsatlar bu komite aracılığıyla veriliyordu. Kelly o komitede hukuk işlerine daha hâkim biri oldu ve sonra da kendisini İçki Satıcıları Derneği'ne danışman olarak atamayı başardı. Bunu yaparak Kelly beni gafil avladı. Gangsterler zaten dışarıda bizimle uğraşıyorlardı ve Kelly de içeride büyük sorunlar çıkararak kulübe büyük bir zarar verdi. Kelly'nin gangsterlerle arası iyidir. Zaten o yüzden, son kavgada tüm polisler benim karşımda oldu.

Cleveland Kulübü esasen üyelerine iş ve siyasi iyilik sağlamak için kurulmuştu ancak başarılı olması aynı zamanda kanunlar çerçevesinde faaliyet gösteren iş çevreleriyle ve bu çevrelerin önde gelen isimleriyle kurduğu ilişkiye de bağlıydı. Hem Matt Kelliher hem de Joseph Maloney, emlak işi yaparak para kazanıyorlardı. Bu yüzden, bu iki isim de belli bir seçmen çevresine ya da yerel iş çevrelerine maddi açıdan bağımlı değillerdi. Şehrin genişlemesi durup Büyük Buhran kapıya dayanınca, bu iki ismin de gelir kaynakları kurudu. Daha önceden belli bir servete kavuştuğu için, Maloney bu durumdan doğrudan etkilenmemişti. Ne var ki, yaşanan değişim yüzünden, Cleveland Kulübü'nü daha önceden ayakta tutan temeller üzerinden bir siyasi örgütlenmeye girişmesinin ya da bu örgütlenmeyi sürdürmesinin de bir imkânı kalmamıştı.

Matt Kelliher, gücünün doruğundayken, şehirdeki sanayi sektörleri hızla geliştirmekteydi. Özellikle kamu hizmeti veren kurumlar, şehirdeki ve eyaletteki siyasi örgütlenmelerin sunacağı imtiyazlara ve yardımlara muhtaç bir durumdaydı. Kelliher, seç-

menlerini demiryollarında ya da telefon şirketinde işe sokmak istediğinde, bu kurumların Kelliher'i geri çevirme şansları pek yoktu. İdari bölgenin eski *boss*ının gücü, özel sektör dışında devlet kurumlarına da kendi adamlarını sokabilmesinde yatıyordu.

Bu durum daha sonraları tamamen değişti. İş dünyası artık daha fazla imtiyaz peşinde koşmuyordu ve asıl meseleleri kendi konumlarını korumaktı. Siyasetçiler, iş çevrelerinin belli imtiyazlarını ellerinden alacak kanunlar yürürlüğe soktuğunda, işadamları da kendi çıkarlarını korumak zorunda kalırlardı. Ancak belli bir konumu korumak yerine getirisi yüksek alanlara para harcamak işadamları açısından daha fazla tercih edilecek bir durumdu ve Büyük Buhran zamanında, zaten boşta olan iş sayısı da epey azdı. George Ravello 1932'de eyalet senatosuna seçilmişti. Ravello'nun eşi bana, hem kendisinin hem de kocasının, seçmenlerine kamu hizmeti veren kurumlarda ve büyük şirketlerde iş bulamadıklarını anlatmıştı: "Bu çevreler bize karşı yükümlü değiller. O halde neden bize iyilik yapsınlar ki?" İş adamları artık eyaletteki ve yereldeki siyasetle çok yakından ilgilenmemektedir. Hükümet derken kastettikleri Washington'daki federal hükümettir.

Gangsterler ise Büyük Buhran zamanında köşeyi dönmüşlerdi ve iş dünyasında bir daralma yaşanırken faaliyet alanlarını genişletmişlerdi. Alkol Yasası döneminde, içki kaçakçılarının siyasetçiler ve polisler arasında dostlar edinmeye ihtiyaçları olsa da, karşılaştıkları sorunlar çok da ciddi sayılmazdı. Onlar için tek mesele, içki nakliyatının polise yakalanmadan ellerine ulaşmasıydı. Bunun dışında, içki kaçakçılarının kanunların getirdiği düzenlemelere tâbi olmaları da söz konusu değildi. Ancak faaliyet alanlarının önemli bir kısmı yasallaştıkça, tıpkı kanunlara uyan işadamlarının yaptığı gibi, gangsterlerin de faaliyetlerini yürütme ve genişletme imtiyazlarını elde etmek için eyaletteki ve bulundukları şehirlerdeki yerel hükümetlere başvurmaları gerekli olmaya başladı. Sonuç olarak, gangsterler kendi çıkarlarını korumak için etkin bir tekel örgütlenmesi kurmayı başardılar.

Eskiden, siyasetle ilişki kuranlar kanunlara uyan işadamlarıyken, artık onların yerini gangsterler almıştı.

Cleveland Kulübü bu değişime ayak uyduramamıştı. Joseph Maloney'nin kumar ya da benzeri gangsterlik faaliyetlerine dair ahlaki çekinceleri vardı. Belediye meclisi üyeliği seçimlerinin arifesinde kulüpte yaptığı bir konuşmada Maloney şunları söylemişti:

Siyaset bir iştir. Kendi organizasyonunuzu korumanız gerekir. Eğer birileri kurduğum organizasyonla iyi ilişkiler kurmak isterse, ona yardım etmeye çalışırım. Yasadışı loto ya da piyango oynatması benim için önemli değildir, yeter ki kazananlara paralarını versin. Bu idari bölgede işlerini yürütmek için bana haraç verildiğini kimse söyleyemez. Başkalarının işlerine karışmadığı ve başlarını belaya sokmadığı sürece kimseyle bir sorunum olmaz. Eğer bizim organizasyonumuzla araları iyiye, elbette o kişilere yardım etmeye çalışırız. Ancak biz şiddete, silahlı soyguna ve benzeri şeylere karşıyız. Yaşadığımız bölgede tek istediğimiz asayiş ve nizam.

Cleveland Kulübü kendi üyelerine hizmet etmek için kurulmuştu ve kendi kuruluş temellerini ortadan kaldırmadan farklı yerel örgütlenmelerin çıkarlarına hizmet edemezdi. Bu sebeple, Maloney gangsterlerin siyasi güçlerini genişletme çabalarına hep karşı çıktı. Ancak bu nafile bir mücadeleydi.

Cornerville'li genç bir siyasetçi kim olursa olsun gangster faaliyetlerinin genişlemesiyle birlikte büyümüştür. Örneğin siyasete giren Cornerville'li bir avukatı düşünelim. Kendisinin en iyi hukuk eğitimini alacak maddi gücü olmadığı gibi şirketler hukuku üzerine deneyim kazanmasını sağlayacak sosyal bağlantılara da sahip değildir. Cornerville'de kendisi için en kazançlı alan ceza hukukudur ve gangster davaları da bu alanın en fazla para getiren işleridir. Aslında aldığı gangster davaları bile çok getirisi olan davalar değildir zira çok da güçlü olmayan bir siyasetçiye genelde küçük davalar verilir. Bu siyasetçinin, yürüteceği kampanyaları finanse etmesi için beraber çalıştığı insanların desteğine ihtiyacı

vardır ve bu kişiler arasında ona yardım etmeye en istekli olanlar da gangsterlerdir.

Eğer genç siyasetçinin kazançlı bir işi varsa, kampanyasını kendi başına yürütebilir ancak iş hayatında başarılı olmak, genelde kişinin siyasete olan ilgisini azaltan bir durumdur. Doğru yakasında, görünüşe göre, siyasetle uyum gösteren tek bir meslek kolu bulunmaktadır. Bu da cenaze levazımatçılığıdır. Eyalet senatosu üyesi Ravello da, belediye meclisi üyesi Fiumara da bu işi yaparlar.

İtalyan cemaatinde insanlar genellikle “kendi içlerinden birine”, yani kendisiyle İtalya’nın aynı bölgesinden gelen kişilere cenazelerini kaldırırlar. Cornerville içerisinde ve civarında, İtalya’dan göç edilen her bölgenin en az bir cenaze levazımatçısı bulunur. İtalyan cemaatinde bir cenaze levazımatçısının aktif sosyal ilişkiler kurmanın yanı sıra, özellikle kendi *paesani*si arasında da öne çıkan biri olması gerekir. Bir İtalyan cenazesi tüm akrabaların ve aile dostlarının katıldığı çok teferruatlı bir anma törenidir. Cenaze levazımatçısının geçmişte benzeri etkinlikleri başarıyla düzenlemiş olması, onun toplum içerisindeki konumunu daha da güçlendirir.

İşinde başarılı olduğu sürece, cenaze levazımatçısı siyasete girmeden önce de kendi topluluğu arasında iyi tanınan ve güçlü sosyal bağlantılara sahip olan biridir. Arkasındaki siyasi desteğin çekirdeği olarak kendisinin güvendiği kesim, onunla aynı bölgeden gelen İtalyan göçmenlerdir. Hem bir cenaze levazımatçısı ve hem de bir siyasetçi olarak da sahip olduğu bağlantıları genişletmek ister ve bu iki faaliyet alanı da birbirlerini güçlendirir. Siyasi kampanyaları, yaptığı cenaze işlerinin reklamı olurken, yaptığı cenaze işleri de siyasi bağlantılarını daha da genişletir. Belli bir cenaze levazımatçısına yakın olmayan kişiler, bir siyasi bağlantıya sahip olmak için aile cenazelerinin aslen cenaze levazımatçısı olan bir siyasetçi tarafından kaldırılmasına daha fazla eğilimlidirler. O kişiye bir iş götürerek yardım ettikleri için

böylece ondan bu iyiliğin karşılığını isteyecek duruma gelirler. Cenaze masraflarını ödeyemeyecek durumda olan kişiler varsa, aslen cenaze levazımatçısı olan bir siyasetçi, bu işi para almadan onlar için yapabilir. Ölen kişi artık oy kullanamasa da, akrabaları ve dostları nasılsa oy kullanacaktır.

Bazı siyasetçiler, kendisine göre daha bağımlı bir halde olsalar da, aslen cenaze levazımatçısı olan bir siyasetçi bile gangsterlerin gücüne uyum sağlamak zorunadır. Bu uyum sağlama sürecinin tek bir yolu yoktur. Bazı örneklerin de gösterdiği üzere, Cornerville’de siyasetçilerle gangsterler arasındaki ilişki türleri çeşitlilik gösterir.

Taylor Kulübü’nün başında olan Tom Marino, siyasete girmeden uzun bir süre önce yasadışı loto işinde çalışmaya başlamış bir yarı ortaktı. Marino, eyaletin Temsilciler Meclisi’ne girmek için iki kez aday oldu. Bu sırada, kendi dükkânında yasadışı loto oynatmaya da devam etti. Kendisi hem siyasette hem de gangsterler arasında orta derecede öneme sahip biriydi. Sully Defoe siyasete girene kadar, Cornerville’de seçimlerde adaylığını koyan tek gangster Tom Marino idi.

Cornerville’de, ismini vermeyeceğim başka bir siyasetçi ise seçilmesini onların desteğine borçlu olduğu için gangsterlerin adayı olarak bilinirdi. Bu siyasetçi, içki ve yarış işlerinin yasallaşmasında gangsterlere sadık bir biçimde hizmet etti ve bunun karşılığında onların maddi desteğini aldığı gibi seçmenlerine yarış pistlerinde işler verildi. Duyduğuma göre, bu siyasetçiden bir şeyler almanın tek yolu, T.S.’nin gangster organizasyonundaki önemli bir ismin desteğini almaktı ve köşebaşı delikanlıları bu durumdan çok şikâyetçilerdi. Yürüttüğü kampanyaların birinde, ben de bu siyasetçiyi bir gangster patronundan emirler alırken gördüm.

Doğu yakasındaki gazetelerde George Ravello hakkında çıkan haberler, tamamen gangsterlerin çıkarlarına hizmet eden bir siyasetçiyi resmederdi. Bu haberlerde ortaya konan portre ha-

talıydı ancak gene de bu durum, böylesi bir izlenimin ne kadar kolay edinilebildiğini gösteriyordu. Welpport'tun önde gelen ve renkli gangsterlerinden biri olan Joe Kenney silahla vurulunca, Ravello acilen ölüm döşeğinde son nefesini vermeyi bekleyen Kenney'yi ziyarete gitti. Gazeteler bu ziyareti manşetlerinde taşıdılar. Bu olaydan iki gün sonra, Carrie Ravello, Kenney hakkında bana şunları anlattı:

Joe Kenney'yi severdim çünkü çok düzgün biriydi. Birçok açıdan mükemmel bir insandı. Kendi mahallesindeki yoksullara hep yardım ederdi. Eğer beş parasız kalmışsanız, yanına gidip ona "Sen Joe Kenney misin? Senin çok iyi bir insan olduğunu duydum" demeniz yeterli olurdu. Size hemen bir şeyler verip, her şeyin yoluna gireceğini söylerdi. Kendisi Welpport'ta çok sevilen biriydi. Oradaki tüm serserileri ve ayyaşları her zaman harekete geçirebilirdi. Bir evin kapısını çalıp "Beni Joe Kenney gönderdi" dediğinizde, ev sahibi hemen üstünü başını değiştirir, sizinle gidip Joe Kenney'nin hatırına seçimlerde fazladan oy kullanırdı. O gerçekten de eşsiz ve düzgün bir insandı. Toplumdaki yerini hep bilirdi.

Onun öldürüldüğünü duyduğumda büyük bir şoka uğradım. Onu gerçekten severdim. Bunu inkâr edecek değilim. Ölümler yanında bulunan tek siyasetçi George olmuştu... Daha bir sürü başka siyasetçi de olmalıydı orada... Ama George dışında hepsi korkuyordu. Ama George korkmuyordu. Bana "Onun hakkında kim ne derse desin, Kenney bana hep iyi davrandı" demişti.

Kenney, Alkol Yasağının kalkmasından kısa bir süre sonra Ravello'dan bir gece kulübüne içki ruhsatı ayarlamasını istemişti. Ravello o sıralarda daha yeni seçilmişti ve bu yüzden Kenney'nin bu isteğini yerine getirmede. Kenney gerekli ruhsatı daha iyi bağlantıları olan başka bir siyasetçi aracılığıyla edinmişti ancak Ravello'nun elinden geleni yaptığının farkında olduğundan, bu ikili bu olaydan sonra iyi dost oldular. Kenney, siyasi kampanyalarında Ravello'yu hep destekledi. Ravello da böylesi kabadayıların dostluğundan memnundu ve kendisinin verdiği siyasi desteği seve seve kabul etti.

Ravello her ne kadar Cornerville'deki gangsterlere iyilik yapmış olsa da, hiçbir zaman için belli bir gangsterin adayı olarak bilinmedi. T.S, bir seçim dışında Ravello'nun hiçbir siyasi kampanyasını desteklemedi. Ravello, gangsterlerin şefi olan T.S. ile aynı seviyede idi ve ondan emir almıyordu. Kendisi gangsterlere karşı olmasa da, onların maddi desteğine muhtaç değildi ve yaptığı iyilikler için gangsterlerden ya da farklı kişilerden nakit para almayı hiçbir zaman kabul etmedi.

Siyasi bir kariyere başlayabilmesi için, Andy Cotillo'nun ise gangsterlerin nüfuzuna karşı mücadele etmesi gerekmişti. Art Porcella onun en güçlü siyasi rakibiydi ve bir seçimde gangsterlerin desteği ve sahte isimle oy kullanan insanlar sayesinde Cotillo'yu ucu ucuna yenmeyi başarmıştı. Cotillo mahalledeki bu durumu değiştirmeye çalışırken, bir yandan da Cleveland Kulübü'ne karşı da mücadele etmek zorunda kaldı. Cornerville'deki tüm siyasetçiler başkalarını destekliyorken, Cotillo ve siyasi çevresi seçilmesi hiç beklenmeyen sürpriz bir adaya destek çıktılar. Seçim günü Cotillo, Porcella'nın yakın bir dostu ve nüfuzlu bir gangster olan Len Cardullo ile bir tartışma yaşadı. Cotillo, kendisinin desteklediği bu aday seçildiği takdirde, Cornerville'deki gangster organizasyonun faaliyetlerine son vereceğini ifade etti. Cardullo, cevap olarak Cotillo'nun suratına bir tokat çaktı. Cotillo, Cardullo'dan fizik olarak daha güçlü ve daha yapılı biriydi ancak bu tokada cevap vermeyecek kadar da basiret sahibiydi. Gerçekleşmesinden sadece birkaç saat sonra, tüm mahallede bu olay konuşulur oldu.

Seçimi Cotillo'nun adayı kazandı ve yeni belediye başkanıyla bağlantısı olan Cornerville'deki tek siyasetçi artık Cotillo'nun kendisiydi. Zaman kaybetmeden pek çok yeni üye, onun *Victory* Kulübü'ne katılmaya başladı ve birkaç ay içinde Cotillo, Cornerville'de en büyük siyasi örgütlenmeye sahip siyasetçi oldu. Cotillo kendisine belediye başkanının yanında bir iş de ayarladı. Cardullo ile yaşadığı hadiseden bir sene sonra, Cotillo ile kulübü eyaletteki Temsilciler Meclisi'ne aday olarak kulüp üyelerinden

biri olan Al Macarella'yı gösterdi. Cotillo başka kulüplerin de bu adayı desteklemelerini sağladı ve böylece Macarella seçimin en büyük favorisi haline geldi. O zamana değin, Cotillo hep önceki seçimleri haksız yere kaybettiğinden yakınmıştı. Ancak belediye başkanı ve seçim kurulu ile olan bağlantıları sayesinde artık oy kullanılacak yerlerdeki denetim ona geçmişti. Ne var ki, istediği adayı seçtirmek için kendisinin halen daha fazla oya ihtiyacı vardı. Bu yüzden, Len Cardullo ile bir araya geldi ve onunla bir anlaşma yaptı. Anlaşma sonucunda, Cardullo'nun adamları Macarella lehine oy kullanacaktı. Buna karşılık, Cotillo'nun adamları da eyalet senatosu için Cardullo'nun adayına oy vereceklerdi.

Cotillo her ne kadar siyasi kariyerinin başında gangsterlerin ve Cleveland Kulübü'nün siyasi gücünü ortadan kaldırma niyetini açıktan ifade etmiş olsa da, en nihayetinde Cleveland Kulübü'nü alt etmek için gangsterlerle anlaşmak zorunda kalmıştır. Ancak iki taraf için de kazançlı olan bu anlaşma geçiciydi ve böyle bir anlaşmaya gitmesi Cotillo'nun göreceli bağımsızlık halini artık sürdüremeyeceği anlamına gelmiyordu.

Cornerville'de Andy Cotillo dışında, gangsterlere doğrudan meydan okuyan başka bir siyasetçiye hiç rastlamadım. Cotillo da zaten bu meydan okumayı bir daha tekrarlamadı. Cotillo gangsterlerden hoşlansa da hoşlanmasa da, bir siyasetçi pek çok açıdan kendisine benzeyecek bir biçimde toplumsal bir konumu olan gangsterleri her zaman için hesaba katmak durumundadır. Hem siyasetçi hem de gangster benzer ortamlarda yetişir. İkisi de aynı gruplar ya da aynı türden gruplar üzerinde nüfuz sahibidir. İkisinden de benzer rolleri oynamaları beklenir ve iki kesimin de pek çok ortak çıkarı bulunur. İki kesim arasında işbirliğine dayanan ve farklı türden samimiyetleri içeren ilişkilerin gelişmesi neredeyse bir zorunluluktur. Carrie Ravello bana bu durumu şöyle özetlemiştir: "Kendimizi kandırmayalım Bill. Eğer seçimleri kazanmak istiyorsak, hepimiz istisnasız gangsterlerin yanına gideriz." Ravello eyalette en fazla tanınan ve saygı gören üç siyasetçinin ismini sayıp şöyle devam etti: Onlar da böyle yapıyor ve geri kalan bizler de aynısını yapıyoruz."

2. Siyasi Kariyer

Bir Cornerville sakini, siyaset basamaklarını tırmanabilmek için ya Demokratlara ya da Cumhuriyetçilere katılır. Bu kişinin seçtiği yol faaliyetlerinin mahiyetini de belirler zira Demokrat bir siyasetçi olmakla Cumhuriyetçi bir siyasetçi olmak arasında temelden bir fark bulunmaktadır.

Cumhuriyetçi bir siyasetçi, eyalette partiyi kontrol eden üst sınıf insanların dikkatini çekerek siyaset basamaklarını tırmanır. Ancak izlediği bu yol kendisinin Cornerville'den uzaklaşmasını da beraberinde getirir. Yargıç Gennelli'nin siyasi kariyeri bu durumun mükemmel bir örneğini oluşturur. Gennelli, Cornerville'de yoksul bir İtalyan ailesinin çocuğu olarak doğmuştu. Daha çocukken, sokaklarda gazete satıyor ve ayak-kabı boyuyordu. Hukuk fakültesine girmeyi başaran Gennelli, Cumhuriyetçiler arasında etkin bir konuma yükseldi ve yargıda ufak bir göreve atandı. İşinde giderek daha başarılı olan Gennelli, doğu yakasının merkezinde kendisine ait ofisler açtı ve kendisine sekreter olarak ABD orijinli genç kızları işe aldı. Bir süre sonra daha iyi bir makama getirildi. Gennelli böylece daha kariyerinin başlarında Cornerville'den çıkıp gözde bir bölgeye yerleşmeyi başardı. Cumhuriyetçilerin kendisini başsavcılık için aday göstermesini sağlayan Gennelli, İtalyan oylarını kazanmak için epey canlı bir kampanya yürüttü. Ancak Cumhuriyetçiler ve dolayısıyla da kendisi seçimi kaybetti. Ancak Gennelli seçimlerde diğer Cumhuriyetçi adaylara göre Cornerville'de biraz daha başarılı oldu. Üst sınıftan insanlar onu harikulade bir hukukçu olarak görüyor ve kariyerinin ABD demokrasinin canlılığının bir kanıtı olduğunu düşünüyorlardı. Buna karşılık, Cornerville sakinlerinin gözünde Gennelli, kendilerine yardım etme amacı olmayan, üst sınıftan gelme bir hukukçuydu. Ancak İtalyan oylarını çekememesi, Gennelli'nin daha da yükselmesini engellemeyemedi. Daha sonraki Cumhuriyetçi yönetim onu eyaletteki en yüksek mahkemenin başına getirdi.

Chick Morelli belki onun kadar yükselemeyecek olsa da, o da adım adım Yargıç Gennelli'nin yolunu takip etmektedir ve attığı her bir adım onu Cornerville'den daha da uzaklaştırmaktadır.

Demokrat bir siyasetçi ise gücünü Cornerville halkının desteğinden alır. Onun başarısı mahallede yaşayan farklı gruplarla kurduğu iyi ilişkilere bağlıdır. Bu nedenle, demokrat bir siyasetçinin kariyerini anlamamız için öncelikle Cornerville'deki bu gruplaşmaların mahiyeti hakkında genel bir fikir edinmemiz gerekir.

Cornerville'de, Nortonlular gibi köşebaşı çeteleri ve *Cornerville Social and Athletic* Kulübü gibi kulüpler bulunur. Tüm bu gruplar birbirlerinden bağımsız olarak hareket ederler. Aynı zamanda, bazı küçük gruplar da daha büyük bir organizasyonun birer parçası olarak karşımıza çıkabilirler.

Cornerville'de ayrıca belli bir siyasetçi tarafından kurulan ve o kişi etrafında inşa edilen bazı siyasi kulüpler de vardır. Böylesi bir kulübün hedefi başındaki kişinin (ya da onun aday gösterdiği kişinin) seçilmesini sağlamak ya da belli bir oy potansiyeline ulaşip daha iyi siyasi bağlantılara sahip olmaktır. Bunların karşılığında, kulüp başkanından beklenen, üyelerinin çıkarlarını gözetmesidir. Üyeler, kulübün arkasında durduğu adayları desteklemekle yükümlüdürler. Hangi adayların arkasında durulacağı ise gerçekte kulüp başkanı tarafından belirlenir. Başkanın kendisi adaylığını koyduğunda, üyelerin çoğunun ona oy vereceğinden emin olabilir ancak kendisinin aday olmadığı seçimlerde kulüp sadece görünüşte bir birlik içinde hareket eder. Siyasi kulüpler birtakım köşebaşı çetelerinin bir araya gelmesinden oluşur. (Kulüp başkanı ve belki bazı üyeler köşebaşı delikanlısı olmaktan daha üst bir konuma sahip olsalar da, kulübe dışarıdan bakanların yanı sıra üyelerin büyük bir kısmı da kendilerini köşebaşı delikanlıları olarak görür.) Kulüp başkanının, beraber kulübü kurduğu ve kendi denetiminde olan bir kliği bulunur. Alacağı kararların desteklenmesi konusunda başkanın en büyük

güvencesi bu kliktir ancak kulüp içerisinde kendi enformel ilişki ağını oluşturmuş ve ciddi bir seviyede bağımsız olarak hareket eden başka klikler de bulunabilir. Kulüp başkanı, kulübün gündemindeki konular hakkında diğer kliklerin liderlerinin fikirlerini alma, bu kliklerin itibarlarını tanıma ve onları belli ölçülerde kayırma zahmetine girmezse, kulübün dağılması epey yüksek bir ihtimaldir. Bazı kulüpler de yaşanan tam da bu olmuştur.

Cornerville'deki İtalyan Katolik kiliselerinin her biri *Holy Name Society*'nin²⁷ yolunu izler ve bu doğrultuda aynı isimle kendi cemiyetlerini kurar. Resmi olarak bu cemiyetlerin siyasetle bir ilgileri yoktur ve hiçbir aday desteklemezler. Buna karşılık, siyasi sadakat açısından bu cemiyetlerin içerisinde ciddi bir bölünme olduğu dikkatli bir gözlemcinin gözüne hemen çarpabilir. Örneğin, bu cemiyetlerin birinde Art Porcella'nın Washington Kulübü'nü destekleyenler ile Andy Cotillo'nun *Victory* Kulübü'nü destekleyenler arasında ciddi bir bölünme vardır. Yaşanan bu belli başlı bölünmelerde, köşebaşı delikanlılarının çeteleri de rol oynar. Nortonlular çetesinden Doc bana şu hikâyeyi anlatmıştır:

Joe, *Holy Name Society*'ye katılmamı istiyordu. Ben de onu b aşım dan savmak için, "Duyduğuma göre orada bir sürü klik varmış" dedim. Joe bunu inkâr etti ve bana "Bir akşam gel ve nasıl bir yer olduğunu kendi gözlerinle gör" dedi. Ben de dediğini yaptım. O akşam gördüklerim karşısında kahkahalarımı tutamadım. Büyük bir salonda on masa vardı ve her bir masa ayrı bir kliğindi. Bir masada A Sokağı'ndan bir grup toplanmıştı. Başka bir masadaysa X Sokağı'ndan insanları gördüm. Odadaki her masa böyleydi. Bir tanıdık gelip onların masasına oturmamı istedi. Sonra Joe kendi kliğiyle beraber oturmam için beni kendi masalarına davet etti... Ben de ona "Hani burada hiç klik yoktu?" dedim. O da bana, "Ya biz işte ta eskilerden beri çok iyi anlaşıyoruz, ondan böyle bir arada oturuyoruz" dedi.

27 T.S.N.: Katolik kiliselerinin bir araya gelip oluşturduğu ve genellikle Dominikan Tarikatının etkisi altında olan uluslararası cemiyet. Misyonusunu, İsa'nın ve Tanrının ismini daha da yüceltmek olarak tanımlayan cemiyetin en güçlü ve en örgütlü olduğu ülke ABD'dir.

ABD'deki ilk kuşak İtalyanların oluşturdukları yardımlaşma dernekleri de siyasete katılım gösterir ve her bir İtalyan siyasetçi kendi *paesanisinin* desteğini almaya çalışır. Ancak bu derneklerin siyasetteki nüfuzu o kadar fazla değildir zira üye sayılarının da gösterdiği üzere üyelerin önemli kısmı *paesani* olmak yerine başka yerlerden gelenlerdir. Siyasette en fazla aktif olanlar genellikle genç İtalyanlardır ve daha yaşlı kesimlerin desteğini almak için faaliyet yürütenler de genellikle onlardır.

İtalyan bir siyasetçi açısından, *Knights of Columbus*²⁸ ile *Sons of Italy*²⁹ gibi derneklerin mahalledeki şubeleri de bazı önemli bağlantılar kurma fırsatını sunduğu için gayet önemlidir. Bu dernekler, belli gruplar üzerinde önemli bir nüfuza sahip olanlar da dâhil olmak üzere, Cornerville'in her bölgesinden erkekleri içinde barındırdığı için, İtalyan siyasetçilerin yürüttükleri faaliyetlerle öne çıkmalarına olanak sağlar. *Knights of Columbus*'un Cornerville'deki konseyi her ne kadar sadece İtalyan üyeleri barındırıyor olsa da, konsey yetkilileri aracılığıyla önemli siyasi mevkilere ya da bağlantılara sahip diğer konseylerdeki İrlandalı konsey liderleriyle bağlantı kurmak da mümkün olmaktadır.

Genel görüşe göre, aile, idari bölge siyasetindeki en önemli toplumsal birimdir. Cornerville'deki birinci ve ikinci kuşak İtalyan göçmenler birbirlerinden koptukları için, toplumsal bir birim olarak aile enformel klliklere göre artık daha az bir öneme sahiptir. Ancak ailenin önemi gene de küçümsenmemelidir. Zayıflayan aile bağlarına rağmen, İtalyan aile şebekesinin yükümlülükleri burada doğmuş orta sınıf ABD'li ailelerinkine göre çok daha etkindir. İtalyan ailelerinde akrabalarından, birbirlerine yar-

28 T.S.N.: 1882'de Connecticut'ta, ABD'deki işçi sınıfı mensubu ve göçmen Katoliklere yardım etmek amacıyla kurulan yardımlaşma derneği. Gönümüzde Katolik eğitimi yaygınlaştırma, kamusal alanda Katolikliği savunma ve daha fazla güçlendirme gibi amaçları olan *Knights of Columbus* dünyanın en büyük Katolik yardımlaşma derneğidir.

29 T.S.N.: 1905'te New York'ta, o dönemler yoğun bir göçle gelen İtalyanları, ABD toplumuna asimile etme amacıyla kurulan yardımlaşma derneği. *Sons of Italy*, ABD'nin en büyük ve en eski İtalyan yardımlaşma derneğidir.

dım etmeleri ve ailenin çıkarları söz konusu olduğunda uyum içerisinde hareket etmeleri beklenir. Dolayısıyla, kampanyalarını yürütürken İtalyan bir siyasetçi aile kurumunu sürekli hesaba katmalıdır. Köşebaşı çetelerinde hiçbir yeri olmayan kadınlar ise aile bağlarının özellikle etkisi altındadır.

Bu koşullar altında, geniş bir ailenin üyesi olup hangi adaya oy vereceği konusunda “değişikliğe gidebilecek” İtalyan bir erkek, sonuç olarak politik bir figür haline gelir. Kendi enformel grup bağları içerisinde bu erkek, muhtemelen bir liderlik konumuna ya da buna yakın bir konuma sahip olur ve böylece kendi grubundakilerin de aynı siyasetçiyi desteklemesi mümkün bir hale gelir. Ancak birden fazla grupta yer alıp sadece birinde lider olan ya da hiçbirinde lider olmayan bir erkeğin bir çatışmayla yüz yüze kalması gayet muhtemeldir. Ailesi bir adayı desteklerken, içinde bulunduğu köşebaşı çetesi başka bir adayı destekliyorsa, bu erkeğin hangi tarafa sadık kalacağını seçmesi gerekir. Böylesi bir durumla karşı karşıya kalan erkek ya ailesinin ya da içinde bulunduğu enformel grubun siyasi tavrından uzaklaşmak zorunda kalır.

Birleşik bir grupta belli bir siyasetçiye bağlı olma kararı verildiğinde, üyelerden biri bazı özel iyilikler gördüğü için başka bir siyasetçiye bağlı kalmayı tercih ederse, ortaya çıkan sonuç farklı türden bir ayrışmadır. Böylesi bir durumda, grubun diğer üyeleri bu üyenin gruba karşı yükümlüğünü yerine getirmemesinde “yanlış bir şey görmezler” ve grubun bağlı olduğu siyasetçiyi desteklemesi için o kişinin üzerinde bir baskı kurmazlar.

Paesani genellikle belli bir bölgeye yerleşir ve dolayısıyla da aynı ailenin üyeleri çoğunlukla bir arada yaşar. Enformel köşebaşı grupları da ayrıca katı bir yerelliğe sahiptir. Aynı doğrultuda, Cornerville’li bir siyasetçi de, genellikle büyüdüğü yer olan bir bölgeyi kendi kalesi olarak görür. Bu sebeple, eğer bir kişi ailesiyle A Sokağı’nda yaşayıp hep orada takılıyorsa ve siyasetçinin biri de A Sokağı’nda güçlüyse, bu kişi bu siyasetçiyi destekleme konusunda bir çatışma yaşamaz.

Bir siyasetçi, örgütlenmesini birbirlerinden farkı olmayan insanları bir araya getirerek oluşturmaz. Siyasetçinin kendisi de karmaşık bir organizasyona sahip bir toplumda yetişmiştir. Dolayısıyla, başarılı bir siyasi kariyere sahip olmak için siyasetçinin, yetiştiği toplumdaki dallanıp budaklanmalara aşina olması ve farklı grupların desteğini nasıl alacağını iyi bilmesi gerekir.

Cornerville’de hiçbir siyasetçi, köşebaşı delikanlılarının desteğini almadan başarılı olamaz ve pek çok köşebaşı delikanlısı da siyasete girer. Bir köşebaşı delikanlısı, kendi takipçileri için bir siyasetçinin belli işlevlerini yerine getirir. Onların çıkarlarını kolladığı gibi dışarıdaki insanlarla kurulan temaslarda onlar adına konuşur. Ancak bir köşebaşı liderinin yapamadığı şeyler de vardır. Kendisini ve grubunu belli bir siyasetçiye tâbi kılmadığı sürece, bir köşebaşı liderinin, takipçileri için devlet kadrosunda iş bulması ya da onlara iyilik yapılmasını sağlaması mümkün değildir. Hem kendisinin hem de takipçilerinin aklına, neden bir siyasetçiye tâbi olunması gerektiği sorusu sıklıkla takılır. Ne de olsa, siyasetçiler hep halkın çıkarlarını göz ardı etmişlerdir. Bu yüzden, dostları köşebaşı liderini siyasete girmesi için ikna etmeye çalışır. Eğer kalabalık önünde konuşma konusunda zaten iyiye, bu isteklere karşı gelmek daha da zor bir hale gelir. Siyasete girmesiyle beraber köşebaşı lideri bağlantılarını daha da genişletmeye başlar ve böylece daha büyük ve daha nüfuzlu toplumsal çevrelere dâhil olur.

Köşebaşı lideri, ilk siyasi kampanyasında öncelikle, ciddiye alınacak kadar bir desteğe sahip olduğunu göstermeye çalışır. Eğer bir gücü olduğunu gösterebilirse, daha canlı bir kampanya yürütme ya da rakipleriyle anlaşma yoluna gitme fırsatını ele geçirir. Eğer önemli bir siyasi figür haline gelmişse, seçimlerden çekilip başka bir adayı desteklemesi karşılığında kendisine para ya da devlet kadrosunda bir iş bile önerilebilir. Köşebaşı lideri böylesi bir teklifi kabul ederse, takipçileri “satıldıklarını” hissederek ve artık kendisinin önemli bir siyasi bir figür olarak yoluna devam etmesi çok zor bir hale gelir. Eğer grubundakilere belli

iyilikler yapabilirse, bu köşebaşı lideri gene etrafında takipçiler toplayabilir ama kendisinin herhangi bir seçimi kazanması artık mümkün değildir.

Eğer bir köşebaşı lideri kendisine gelen teklifleri reddedip seçimlerde mücadele etmeyi sürdürmeye karar verirse, kampanyalarını finanse edecek bir yol bulması şarttır. Ayrıca artık bir siyasetçi olarak sıradan bir yurttaşken ihtiyaç duymadığı harcamaları da yapmak durumundadır. Ne zaman mahallede bir etkinlik düzenlense, kendisinden bu etkinliğin kitapçığine kendi reklamını vermesi ve belli sayıda bilet alması beklenir. Mahalledeki insanlar siyasete soyunmuş köşebaşı liderinin kendilerini reddetmeyi göze alamayacağını bildiğinden, onu “yolunacak kazlar listesinin” en başına yerleştirirler. Ondan ayrıca, takipçilerini ve yanında dolaşanları eğlendirirken olabildiğince cömert olması da beklenir. Kendi grubundaki köşebaşı delikanlıları, bu faaliyetleri için ona maddi açıdan çok az yardım sunabilir. Eğer kendi siyasi kulübünü kurabilmişse, kulübün kasasından belli bir miktar kampanya parası alabilir ancak kuruluşu birkaç yılı geçmeyen kulüplerin sunabileceği miktarların ciddi bir rakama ulaşması nadiren görülen bir durumdur. Siyasetçiler, kampanyalarına bağışta bulunan kişilere karşı yükümlü bir hale gelirler ve dolayısıyla, siyasi faaliyet yürütmenin yüksek maliyeti, Cornerville’li siyasetçileri kendi özgün bağlarından kopartır.

Cornerville’li bir siyasetçi, kariyerinin her bir aşamasında, hakiki ya da gerçekleşmesi muhtemel bir sadakat çatışması yaşar. Siyasi açıdan daha fazla yol kat etmeye çalışırken aynı zamanda kariyerinin başında yanında olan dostlarının desteğini almayı sürdürmeye çalışırsa, bu çatışma daha da büyür.

Bir siyasetçi seçimleri kazandığı zaman -diyelim ki eyaletteki Temsilciler Meclisi’ne seçildi- artık faaliyetlerini toplumsal yapıda daha üst bir seviyede yürütmeye başlar. Eğer sadece para kazanmak ve görev süresi sona erdiğinde kendisine yağlı bir kapı ayarlamak istiyorsa, doğru bağlantıları kurarak bunu başarabi-

lir. Ancak varsayalım ki, bu kişi gerçekten seçmenlerine yardım etmek ve onlara karşı siyasi sorumluluklarını yerine getirmek istiyor olsun. Bu siyasetçi, görev süresinin ilk zamanlarında seçmenlerine çok fazla yardım edemez. Başta Demokrat Partili bir eyalet valisi varsa, bu siyasetçinin seçmenlerini sadece bir iki iş sokmasına izin verilir. Yönetimdeki partinin her bir temsilcisi, valinin politikalarını destekleme karşılığında ufak bir patronaj elde eder. Ancak Cumhuriyetçi Parti yönetimdeyse, Demokrat Partili temsilcilerin dağıtabilecek iş bulma olanakları da azalır. En son sorup soruşturduğumda, at yarışlarıyla ilgili işler, eyalet valisinin gözetimi altında siyasi kanallar aracılığıyla dağıtılmaktaydı. At yarışlarını denetimi altında tutan eyaletteki Temsilciler Meclisi'nin, yasama organını destekleyen siyasetçilere ödül olarak buradaki iş imkânlarını seçmenlerine dağıtmasına izin veriliyordu. Seçmenlerine iyilik yapmak için, eyalet Temsilciler Meclisi üyesinin, güç sahibi siyasetçilerle bağlantılara sahip olması gerekir. Onların yardımını almak için de bu üyenin bu siyasetçilere bir iyiliğinin dokunması şarttır. Ancak yeni seçilmiş bir üyenin kendisine yapılacak iyiliklere karşılık verecek çok az gücü olduğundan, istediği iyilikleri elde etmekte zorlanır.

Kendisinden yukarıda olan siyasetçilerle belirli bir ilişki tarzını koruması gerektiğinden, bir siyasetçinin seçmenlerine karşı sadakatini koruması genellikle güç bir durumdur. Köşebaşı delikanlılarına ait bir kulüpte yaptığı konuşmada, Joseph Maloney Cornerville için neden daha fazlasını yapamadığını şöyle açıklamıştır:

Bazı zamanlar, adamın birine belediye başkanı aracılığıyla bir iş ayarlamaya çalışırsın. Ve tam o sırada belediye başkanıyla aranızda bir mesele çıkar. Şimdi onunla didişmen mi gerekir yoksa sessiz kalman mı? Bu soruyu çok dikkatli tartman gerekir. Eğer didişmeye karar verirsen, senden iş bekleyen adamı eli boş bırakabilirsin ve o da her yerde "Joe o didişmeye girmeseydi, şimdi bir işim olacaktı" der.

Öte yandan, bir siyasetçi hiçbir didişmeye de girmezse, üs-

tündeki siyasetçiler bu kişinin kolayca yola getirildiği sonucuna varıp ona siyasi patronajdan çok daha ufak bir pay verme yoluna da gidebilirler.

İtalyan siyasetçiler başka bir sorunla daha yüz yüzedirler. İtalyan bir siyasetçi yerelde kampanyasını yürütürken bir yandan da idari bölgede İrlandalıların hâkimiyetine karşı da mücadele eder. Başkente gittiğinde, orada İrlandaların denetimi elinde tuttuklarını görür. İrlandalıların ona yardımcı olması için, onun da onlara yardımcı olması gerekir ve böylece bir anda kendisini İrlandalılara yardım ederken bulur. İtalyan seçmenlerinin bu durumdan haberleri olursa, bu İtalyan siyasetçiye rahatlıkla kendilerine ihanet etmekle suçlayabilirler.

Bazı İtalyan siyasetçilerinin deneyimlerine göre, kendilerinin yaptıkları iyilikleri İrlandalılar, İtalyanlara göre daha fazla takdir ederler. İtalyanlar, ırksal bağların diğer İtalyanları onlara yardım etmeye yükümlü hale getirdiğini düşünür. Bu yüzden de, özellikle İtalyan siyasetçilerden kendilerine yardım etmelerini beklerler ve talep ederler. İrlandalılar ise İtalyanların kendilerine karşı böyle bir yükümlülükleri olmadığını düşünür ve dolayısıyla, onlardan gördükleri her iyiliği takdir etmek için ayrıca bir çaba gösterirler. Bir İtalyan siyasetçisi kariyerine başladığında İrlandalılara karşı nahoş duygular içerisinde olur. Ancak onları tanıyıp onlarla siyasi işler gördükçe, İrlandalıların gerçekten de çok iyi insanlar (bu anlamda, kendisi gibi İtalyanlardan bile daha iyi) olduklarını görür. Bu siyasetçi eğer dikkatli davranmazsa, İrlandalılarla bu yakınlaşması ve onlara karşı bu yaklaşımı, İtalyan seçmenlerin kendisinden kopmasını sağlayabilir.

Bir idari bölge siyasetçisinden, sahip olduğu konumu yaptığı iyiliklerle koruması beklenir ancak bu tek başına yeterli değildir. Böylesi bir siyasetçinin yapabileceği büyük ve küçük iyiliklerin miktarı, gücü orantısında sınırlıdır ve bu sınırlı sayıdaki iyilikleri nasıl dağıttığının kariyeri üzerinde önemli etkileri vardır.

Genel anlamda, böylesi bir siyasetçinin seçmenlerine yaptı-

ğı iyiliklerin önemi iyilik yaptığı kişilerin toplumsal yapısındaki konumlarıyla belirlenir. Çeşitli gruplar üzerinde nüfuzu olan “kodaman” biri tek bir grup üzerinde nüfuzu olan bir köşebaşı liderinden daha fazla iyilik görürken, köşebaşı lideri de takipçilerine göre daha fazla iyilik görür. Dolayısıyla, en alt seviyede yer alan bir kişinin en iyi sonuçları alması için, taleplerini daha tepedeki biri aracılığıyla siyasetçilere iletmesi gerekir. Böylece bu kişi kendisine aracılık yapan bu tepedeki kişiye karşı yükümlü hale gelirken, tepedeki kişi de siyasetçiye karşı yükümlü bir hale gelir.

Fiumara, Kelly ve Maloney’nin çektiği seçimlerin yapıldığı günün geç saatlerinde, Nortonlular çetesinden Mike Giovanni’nin kardeşi Terry ile tanışmıştım. Terry bir Fiumara rozeti takıyordu ve Cornerville’deki çeşitli yerleri dolaşarak, seçimlerde neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Ona Fiumara için gerçekten etkin bir biçimde kimlerin çalıştığını sorunca, bana şöyle bir cevap verdi:

Nasıl yani? Fiumara için gerçekten çalışma konusunda benim dışımda kimsenin ismini veremem. Üç sene önce bu işlere girdiğinde, Fiumara’nın yanında sadece ben vardım. Şimdi olanların hiçbirisi yoktu o zamanlar. [Fiumara’nın yaşadığı ev güney yakasındaydı.] Eğer Fiumara seçilirse, ben de kazanmış olacağım. O ucuz gangsterlere günlerini göstereceğiz o zaman. Seçimler sırasında şehri terk etmem için bir sürü paralar önerildi ama ben reddettim. Sonra bir de, seçim günü beni pataklayacaklarını duydum. Ama işte buradayım ve kimse bana elini süremedi.

Fiumara’nın seçilmesi durumunda, gangsterlerin ne yapacağını da Terry’ye sordum. O da cevap olarak, “Onunla bağlantı kurmaya çalışacaklar. Bunun için yanıma gelip beni görmeleri gerek” dedi.

Altı ay kadar bir zaman sonra Terry ile tekrar karşılaştım ve ona dostu Fiumara ile arasının nasıl olduğunu sordum. O da bana şöyle dedi: “Ne dostu? Fiumara’nın canı cehenneme. Bill sana söyleyeyim, en iyi siyasetçi ölü siyasetçidir.” Fiumara ile yaşadığı kopuş konusunda Terry çok fazla konuşmak istemiyordu

ancak daha öncesindeki beklentilerinin boşa çıktığı ve bunun onu büyük bir hayal kırıklığına uğrattığı açıktı.

Terry Giovanni eyaletin orta sıklet boks şampiyonuydu ve köşebaşı delikanlıları arasında iyi tanınan ve sevilen biriydi. Terry'nin nüfuzu en fazla yetiştiği sokaktaki köşebaşında etkili olsa da, Cornerville'deki ve Cornerville'in bağlı olduğu idari bölgedeki diğer köşebaşı delikanlılarıyla pek çok bağlantıları vardı. Barbut oynatıp at yarışı bahisleri toplayan Terry, hayatını kazanma noktasında sıkıntılar yaşıyordu. Dediğine göre, o eylemlerinde bağımsız biriydi ve kendisini gangster organizasyonunun bir parçası olarak görmüyordu. Başka kaynaklardan da öğrendiğine göre, Terry'nin Fiumara'ya yardım etme konusunda anlattıkları gerçekten de doğrudu. Daha en başından beri Fiumara'yı desteklemiş ve yorulmadan ve sadık bir biçimde hep onun için çalışmıştı. Terry, dostlarını da Fiumara'nın kampanyasında çalışmaya ikna etmişti. Ama tüm bunlara rağmen o sadece bir köşebaşı delikanlısıydı. Fiumara ile bağlantı kurmak istediklerinde, gangsterlerin yanına gelmelerini gerektirecek toplumsal bir konuma sahip değildi. Yaptığı iyiliklerin büyüklüğü yüzünden Fiumara'nın kendisine epey bir borçlu olduğunu düşünse de, toplumsal konumu böylesi bir borçluluğu yansıtacak bir niteliğe sahip değildi ve Terry bu yüzden büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı.

İtalyan bir siyasetçinin aynı zamanda kendi mahallesinin toplumsal örgütlenmesini de hesaba katması gerekir. İçinde bulunduğu sınırlılıklar dâhilinde, siyasetçinin eski dostlarına ve aşağı tabakadan insanlara iyilik yapma imkânı vardır ve işin kaymağını sadece kendisine ve ailesine ayırmaktan imtina ederse, bazı köşebaşı delikanlılarını memnun etmesi da mümkün bir hale gelebilir. Ancak daha önemli insanlara daha önemli şeyler verdiği gerekçesiyle onu sadakatsiz olarak görecektir çok fazla sayıda köşebaşı delikanlısı hep olacaktır. Köşebaşı delikanlıları siyaseti pis işlerin döndüğü bir yer olarak görüp, siyasetçilerin üçkâğıtçı insanlar olduklarını düşünür.

Pek çok oyu etkileme gücüne sahip önemli bir kişi, bir siyasetçinin güvenilmez olduğunu düşünürse, bu durum o siyasetçi için büyük bir sorun teşkil eder. Ancak bazı köşebaşı delikanlılarının böylesi bir düşünceye sahip olması, siyasetçi açısından o kadar büyük bir sorun yaratmaz. Dolayısıyla, bir siyasetçinin toplumun her seviyesinden insanların güvenini kazanması bir zorunluluk değildir. İşin aslına bakarsak, tüm toplumda böylesi bir güveni oluşturmak neredeyse imkânsızdır. Siyasetçi, kariyerine başladığında, en yakın dostları kendisi gibi sıradan insanlardır. Bu yüzden, doğal olarak onlara siyasi faaliyetleri sayesinde onların da önemli çıkarlar elde edecekleri sözünü verir. Ancak sadece kendi çevresindeki insanlara yardım etmeye yoğunlaştığı takdirde, siyasetçinin kendisine geniş bir destek bulması imkânsız bir hale gelir. Kendisine böylesi bir destek bulması için, siyasetçinin başka gruplar üzerinde nüfuzları olan önemli insanlarla iş görmesi gerekir. Vereceği kararlarda, kendi dostlarına verdiği sözlerden cayma pahasına toplumun kodamanlarına verdiği sözleri tutması gerekir. Siyasetçi önemli insanlara verdiği sözleri tuttukça ve bu önemli insanlar da, siyasetçinin belli siyasi kazançlar elde edip toplumda kendisine bir yer edinmesine izin verdikçe, siyasetçi toplumda kendisine yaygın bir destek bulacağından emin bir hale gelebilir. Bazı köşebaşı delikanlıları sırtlarını bu türden bir siyasetçiye dayasa da, başka yerlerdeki köşebaşı delikanlıları onların boşluğunu doldurmaya her zaman hazırdır.

Bir siyasetçinin kariyerindeki basamakları tırmanma süreci toplumun farklı seviyelerinde yer alan gruplarla etkileşimi üzerinden açıklanabilir. Siyasete atılmadan önce, bir köşebaşı liderinin takipçileriyle etkileşimi en üst seviyededir. Kendisinin her ne kadar diğer gruplarla etkileşimi takipçilerinden daha fazla olsa da, faaliyetlerinin merkezini kendi köşebaşı çetesi oluşturur. Ancak siyasete atılmasıyla beraber köşebaşı liderinin diğer gruplarla etkileşim oranı artarken, doğal olarak kendi grubuyla etkileşimi de azalır. Siyaset basamaklarını daha da tırmandıkça, toplumsal yapıda daha üst seviyede yer alan insanlarla etkileşim kurmaya

başlar. Bağlantılarıyla etkileşimi arttırdıkça ve daha yukarılarda-ki insanlarla bağlantılar kurmaya başladıkça, eskiden köşebaşı lideri olan bu yeni siyasetçinin kendi grubuyla ilişkileri daha da azalmaya başlar. Eğer grubundaki üyelerden bazıları onunla beraber yükselip aynı çevreler içerisine karışmışsa, siyasetçinin bu kişilerle etkileşim hali yine yüksek olabilir. Ancak sonuç olarak, grubundaki insanların çoğuyla eskiden gündelik faaliyetler üzerinde kurduğu temasları artık gerçekleştirmez. Geçmişin aksine, artık o köşebaşı grubunun bilinen lideri değildir. Grup, varlığını bir birim olarak sürdürdüğü takdirde, eski liderinin siyasete atılıp grupla ilişkisinin zayıflamasının bir sonucu olarak grup içerisinden başka biri lider olarak ortaya çıkmalı ve grup faaliyetlerini yönlendirmelidir. Eski grubunun desteğini korumak için siyasetçinin, kendisinin yerine geçen bu yeni liderle samimi ilişkiler (takipçilerinden çok yeni liderin kendisiyle daha fazla etkileşime girerek) kurması gerekir. Eğer yeni lider ve grubu, eski liderleri olan siyasetçinin kendilerine karşı yükümlülüklerini yerine getirmediğini düşünüyorsa, siyasetçi ile köşebaşı lideri arasında aniden ya da kademeli bir kopmanın gerçekleşmesinden de gözlemleneceği üzere, siyasetçi ile eski grubu arasındaki toplumsal ilişkiler daha da bozulur.

3. Siyasi Bir Kampanya Yürütmek

Siyasette başarılı olmak istiyorsa, bir siyasetçinin kampanyasına başlamadan önce toplumun belli bir kesimini kendisini desteklemeye hazır hale getirmesi gerekir. Kendi siyasi kulübünün olması siyasi başarısında olumlu bir etken olsa da, eyalet senatörü Ravello'nun siyasi kariyerinden de anlaşılacağı üzere bu bir zorunluluk değildir.

Arkasında hazır bir desteğin olması, seçimlerde adaylığını koyan siyasetçinin belli bir siyasi güce sahip olması anlamına gelir. Böylece, onu destekleme konusunda bir fikri olmayan seçmenler de siyasetçinin seçimleri kazanma şansı olduğuna ikna olur ve seçimlerden hangi sonuç çıkarsa çıksın siyasetçinin kendilerine

belli iyilikler yapabileceğini düşünür. Kendisini desteklemeye hazır bir grubun varlığı ayrıca kendi siyasi faaliyetleri için çalışacak gönüllüleri de beraberinde getirir. Siyasetçinin bir kampanya yürütmekteki hedefi, zaten arkasında olduğunu bildiği çekirdek bir desteğe yeni oylar ekleyebilmektir. Bu oyları alabilmek için, siyasetçi toplumsal örgütlenmede stratejik öneme sahip kişileri kazanmaya çalışır. Bu doğrultuda, siyasetçi ilk olarak geniş bir kişisel nüfuza sahip kodamanlara yönelir. Cornerville’de ve şehrin diğer komşu bölgelerinde, kodaman olarak bilinen kişiler diğer siyasetçiler ve gangsterlerdir.

George Ravello 1937 sonbaharında ABD Kongresi’nde senatör olmak için adaylığını koyduğunda, ilk olarak Ed Murphy ile John Feeney’nin desteğini arkasına almaya çalışmıştı. Murphy eski eyalet valisiydi ve Ravello tüm siyasi kampanyalarında Murphy’ye destek olmuştu. İkisi ayrıca iyi arkadaşlardı. Ravello, başsavcılığa adaylığını koyup kazandığı seçimlerde Feeney’nin kampanyasına da destek olmuştu. O zamana değin sadece Dördüncü, Beşinci ve Altıncı İdari Bölgelerde seçim çalışması yürütmüş olan Ravello’nun, Kongre’ye seçilmesi için Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci İdari Bölgelerin yanı sıra Maxton ile Belfry şehirlerinde de seçim çalışması yürütmesi gerektiğinden, kendisinin görece çok tanınmadığı yerlerde nüfuzu olan kişilerin desteğini alması şarttı. Yedinci İdari Bölgede (Ansbury) popüler bir siyasetçi olan Jack Flangan, zamanında Murphy tarafından yetkili bir makama atanmıştı ve ona karşı bağlılığı yüzünden kendisi de seçimlerde Ravello’yu destekledi. Tom Foley ise Altıncı İdari Bölgedeki önemli bir siyasi isimdi ve Murphy onu da zamanında devlet bürokrasisinde önemli bir makama getirmişti. Foley ile Ravello zaten yıllardır yakın arkadaşlardı ve kendisinin Ravello’yu destekleyeceği zaten en başından belliydi. Welpor’ta bir gangster olan ve daha sonra bir cinayete kurban giden Joe Kenney de Ravello’nun kampanyasına destek olma sözü verdi. Cleveland Kulübü geçmişte Ravello’ya karşı hep muhalefet etmişti ancak Ravello ile Joseph Maloney arasında yürütülen uzun

görüşmeler sonucunda bu kulüp de Ravello'yu destekleme kararı aldı.

Ravello dışında eyaletteki Temsilciler Meclisi'nin üyesi Art Porcella, Temsilciler Meclisi'nin eski üyesi DiAngelis ve Beşinci İdari Bölgenin eski belediye meclisi üyesi Capizza da Kongre'ye girmek için adaylıklarını koymuşlardı. İrlandalı olan en güçlü rakibini seçimlerde mağlup etmek istiyorsa, Ravello'nun öncelikle bu üç adayın seçimden çekilmelerini sağlaması gerekiyordu. Ravello ilk olarak federal savcılık kadrosunda bir iş bulma vaadi karşılığında (daha sonra bu sözünü yerine getirememiştir) Capizza'yı adaylıktan çekilmeye ikna etti. Daha sonrasında, doğu yakasının en büyük otellerinden birisinde "ABD'de İtalyan Dayanışmasını Yükseltmek" başlıklı bir konferans düzenlendi. Konferansa Ravello, Porcella, DiAngelis, T.S. (Cornerville'deki gangsterlerin patronu), Al Dantone (Beşinci İdari Bölgenin gangster patronu) ve belediye mahkemesi yargıcı Frangello katıldı. Porcella başlangıçta inatla adaylıktan çekilmeyi reddetse de, konferansa katılanlar onu en sonunda Ravello lehine adaylıktan çekilmeye ikna ettiler. Bunun karşılığında, Ravello bir sonraki Kongre Senatörlüğü seçiminde Porcella'yı destekleyecekti. Bu konferans iki ezeli rakip siyasetçinin bir anlaşmaya varmalarını sağlaması dışında, Ravello'nun kariyerinde ilk kez T.S.'nin desteğini alması açısından da tarihi bir konferans olmuştu.

Bu noktada belirtmek gerekir ki, bir siyasetçinin kodamanları yanına çekmesi, onlardan belli miktarda oyun geleceğini güvence altına almamaktadır. Bir siyasetçinin bir başkasının aracılığı yerine kendi çabalarıyla daha fazla oy alabileceği iyi bilinen bir gerçektir. Bir siyasetçi bir idari bölgedeki makam için yarıştığında, destek aradığı kesimlerle doğrudan temas kurar. Böylece kendisi bu gruplara karşı yükümlü bir hale gelir ve bu gruplar bu yükümlülük dâhilinde siyasetçiden bazı iyilikler bekler. Ancak aynı siyasetçi başka bir aday için belli gruplardan destek istediğinde, bu gruplar iyilik görecekları kişiden bir adım daha uzak olurlar. Bir iyilik beklediklerinde, bu gruplar onlardan oy isteyen

siyasetçinin yanına giderler ve bu siyasetçiden de bu talebi, desteklediği siyasetçiye iletmesi beklenir.

Bir siyasetçinin başka bir siyasetçiyi desteklemesinde, geniş bir çoğunluğu pek de ilgilendirmeyen başka bir güçlük daha bulunmaktadır. Örneğin, George Ravello kendisini eyalet senatosu seçimlerinde desteklediği için Joseph Maloney'ye karşı borçlu hissediyordu ve 1939'daki belediye meclisi üyeliği seçimlerinde bu yüzden onu desteklemişti. Ancak genel çoğunluk, Ravello'nun Maloney'ye karşı kişisel bir yükümlülüğü olduğunu düşünüyordu ve bu yüzden de, sadece Ravello'ya en fazla bağlı olanlar onun desteklediği adaya oy vermeyi uygun görmüşlerdi.

Kelly, Maloney ve Fiumara arasında geçen ve seçimler için yürütülen kampanyalar ise bir İtalyan siyasetçinin ya da gangsterin bir İrlandalı aday için destek toplamaya çalıştığında, ırksal bağların bu gangsterin ya da siyasetçinin oy toplama gücünü en aza indirdiğini göstermiştir. Dolayısıyla, bir kişinin ne kadar oy üzerinde etkili olabileceği toplumdaki konumu kadar, mevcut durumun koşullarıyla da ilgili gibi gözükmektedir.

Tüm bunların dışında, siyaset sahnesinde büyük bir miktarda oyu kontrol ettiklerini iddia eden ve para ya da bir iyilik karşılığında bu oyları isteyene yönlendirebileceğini iddia eden “düzenbazlar” ve “şarlatanlar” da bulunur. Cornerville'in de içinde olduğu idari bölgede 17.000 civarı oy olduğundan, tecrübeli bir siyasetçi bile böylesi iddialara sahip kişilerin şarlatan olup olmadıklarından ve ne kadar oyu etkileyebildiklerinden her zaman emin olamaz. Böylesi şarlatanlar özellikle idari bölgeye yabancı olup Cornerville'deki oylara ihtiyacı olan ama Cornerville'deki siyasetçilerin desteğini alamamış siyasetçilerle iş görme konusunda ustalardır.

İdari bölge üzerinden giden bir seçimde, siyasetçiler olabildiğince çok kulüp ya da grupla temasa geçmeye çalışırlar. Kendi seçim bölgesindeki insanları yakından tanımak ve her bir kişinin kendi gruplarındaki göreceli konumunu bilmek siyasetçinin kendi işidir. Siyasetçi, her bir grup içerisinde zımnen de olsa

grup faaliyetlerini düzenli olarak yönlendiren bir kişi olduğunu sürekli varsayar. Dolayısıyla, lider olarak bildiği kişiyi kazanmaya çalışır ve ondan takipçilerini kendi lehinde bir siyasi faaliyet için seferber etmesini bekler. Daha geniş bir seçmen bölgesini kapsayan seçimlerde yarışan bir siyasetçi ise bu tarz işleri kendi altındaki insanlara havale etmek zorundadır.

Siyasetçi kampanyasını desteklemesi için köşebaşı liderine kişisel bir hediye olarak ya da nasıl harcayacağını onun takdirine bırakarak para da önerebilir. Ayrıca köşebaşı liderine ve takipçilerine belli iyilikler için söz de verebilir. Tüm bunların dışında, siyasetçi köşebaşı liderinin, kendisinin adına diğer gruplarla konuşmasına ve kamuoyu önünde kendisinin adamı olarak bilinmesine izin verip onun belli bir önem kazanmasını da sağlayabilir.

Siyasetçi çoğu kez birkaç aylık kira masraflarını çıkaracak kadar parayı kulüplere verir, kulüp için gerekli izin belgesinin eyaletten alınmasını sağlayabilir ya da başka türden hediyeler dağıtabilir. Böylesi iyiliklerden takipçileri de fayda sağladığından, köşebaşı lideri grupta kendi konumunu sağlamlaştırmış olur. Ancak takipçiler köşebaşı liderinin sadece kendisine çıkar sağlayacak bir biçimde para aldığını ya da iyilik gördüğünü fark ederlerse liderin, çıkarları için kendilerine olan yükümlülükleri ihlal ettiğini düşünürler ve böylece bu kişinin grup içindeki konumu ve nüfuzu yok olur. Pek çok köşebaşı liderinin başına böylesi olaylar geldiğine dair epey bir kanıt vardır. Bu durum siyasi faaliyet içerisinde olmanın risklerinden biri olarak kabul edilir. Bazı köşebaşı liderlerinin bana anlattıklarına göre, geçmişte bir siyasetçiyi desteklediklerinde, bazıları bunu sadece kendi çıkarları için yaptığını düşünmüş ve bu şüphenin kendisi bile konuma zarar vermiştir. Bu yüzden, bu liderler siyasetten uzak duruyorlardı. Kendi konumunu böylesi bir olay yüzünden kaybeden bir köşebaşı liderinin, belli bir miktarda oya sahip olduğunu iddia eden bir şarlatan olarak siyasette faal olmaya devam etmesi yaygın biçimde görülen bir durumdur.

Bir siyasetçi önündeki seçimi gerçekten kazanma şansına sahip olduğunu fark ettiğinde, yeni bir sorunla karşı karşıya kalır. Girdiği bu seçimde sadece favori adayların seçilme şanslarını azaltmak için aday olan kişiler karşısına çıkar. Cleveland Kulübü, idari bölgedeki üstünlüğünü İtalyan oylarını bölmek için bazı İtalyan “piyonları” aday göstererek uzun yıllar boyunca sürdürmüştür. Boss bunun için Cornerville’de takipçileri olan ve belki daha önce de adaylığını koymuş genç bir İtalyan’ı seçer. Bu kişiye belli iyilikler ve belki de bir iş önerilir. Kampanyasının maliyetini de zaten kulüp karşılayacaktır. Tüm bu ayarlamalar olabildiğince gizli bir şekilde yapılır. Aday gösterilen piyon Cleveland Kulübü’nün hâkimiyetine karşı tıpkı rakipleri gibi canla başla karşı çıkar ve kamuoyu önünde kendisi de kulübü eleştirir.

Bu piyonlar, bazı durumlarda kulüp tarafından gerçekten desteklenen ve bir seçimi kazanması sağlanan Cleveland Kulübü’nün İtalyan üyeleriyle karıştırılmamalıdır. İtalyan kökenli bu kişiler kulübe karşı sorumlu olduklarından, bu kişilerin aday olarak gösterilmesi, kulübün sahip olduğu denetimi ortadan kaldırmadan İtalyanların belli duygularını tatmin etmeye yarıyordu. Bazı durumlarda kulübün, bir yandan bir İtalyan piyonu adaylığa zorlarken bir yandan da kulüp üyesi bir İtalyan’ı seçimlerde desteklediği bile oluyordu. Bu piyon, seçimlerdeki en güçlü rakipten olabildiğince oy çalması amacıyla seçiliyordu.

Kongreye seçilmek için yürüttüğü kampanyaların birinde, George Ravello da İrlandalı bir piyonu aday olarak göstertmiştir. İrlandalılara karşı bu taktik önümüzdeki yıllarda daha sık bir biçimde kullanılabilir ancak şu an itibarıyla İrlandalılar siyasi konum açısından daha güçlüdürler ve böylesi piyonları adaylıktan çekilmeye ikna etmek için ellerinde pek çok koz vardır.

Bazı İtalyanlar ise alabileceklerinin en iyisini almak için seçimlerde aday olur. Böylece, adaylıklarını sürdürmeleri için İrlandalıların verebilecekleri ile adaylıktan çekilmeleri için İtalyanların verecekleri arasında bir seçim yapma şansına sahip

olurlar. Ne kadar iddialı olsalar da, siyaseti böylesi bir fırsata çeviren rüşvetçilerden çok azı gerçekten yüzden fazla oyu etkileme gücünü sahiptir ancak bazen yüz oy bile bir seçimde büyük bir fark yaratabilmektedir.

George Ravello, eyalet senatosuna seçilmek için yürüttüğü başarılı siyaset kampanyası hakkında konuşurken şunları da belirtmiştir: “En son seçimde on iki İtalyan aday vardı. Altı tanesi adaylıktan çekildi. Ama öyle kendi kendilerine adaylıktan çekilmediler. Çekilmelerini ben sağladım...” İtalyan Topluluğu Kulübü üyelerine yaptığı bir konuşmada Ravello, bu iş için 600 dolar harcadığını söylemişti. Görünüşe göre, böylesi adayların seçimden çekilmeleri için takım elbise, şık bir şapka ya da bir palto satın almak en çok başvuru yöntemleridir.

Siyasetçi kampanyasına gerçek anlamda başlayınca, kampanya komitesini toplantıya çağırır. Geçmiş kampanyalarında çalışmış olanlara ilaveten belli bir bölgede etkili olacağına söz veren yeni kazanılmış kişiler de seçim çalışmalarının merkez bürosuna çağırılır. Ancak en fazla nüfuza sahip destekçiler bu toplantıda kendilerini göstermezler. Siyasetçi onlarla özel olarak görüşür.

George Ravello’nun Kongre’ye seçilmek için yürüttüğü kampanyanın ilk toplantısına 30 kadar erkek ve kadın katılmıştı. Suriyeli kulüplerin temsilcileri olarak gelen iki kişi hariç tüm katılımcılar İtalyan kökenliydi.

Toplantıyı güney yakasında büyük bir İtalyan kulübünün önde gelen isimlerinden biri olan Başkan Leo Fatalo açtı. Toplantının perde arkasındaki önemli isimler şöyleydi: Kampanyanın yöneticisi olan Tom Bongiorno, Ravello’nun eski sekreteri olup gene onun aracılığıyla önemli bir siyasi konuma yükselmiş olan Al Deleo ve Ravello’nun o zamanki sekreteri Paul Ferrante. Ravello toplantıya gelememişti ancak eşi Carrie Ravello onun adına toplantıya gelenleri karşıladı ve onlara siyasi durumun bir değerlendirmesini yaptı. Carrie Ravello, toplantının amacının Ravello için çalışan herkesi bir araya getirmek ve komiteler ha-

linde örgütlenip her bir komitenin belli bir bölgede çalışmasını sağlamak olduğunu anlattı. Ravello, sözlerini şöyle tamamladı:

Bunca yıl boyunca, ne zaman bizim yardımımıza ihtiyacınız olduğunda büromuz ve evimiz sizlere hep açık oldu. George, senatör olarak Washington'a gittiğinde hiç şüphemiz olmasın ki, bene yine burada olacağım ve şimdi olduğu gibi kapımız yine hep size açık olacak. Tıpkı geçmişte yaptığım gibi belediyenin, eyalet yönetiminin ve sosyal hizmetler kurumlarının farklı bölümlerinde halktan insanları ağırlamaya devam edeceğim. Bunu zorunda olduğum için değil, gerçekten sevdiğim için yapacağım. Sağlık durumum elverirse bile bu işleri yapmak hayatımın asıl amacıdır.

Daha sonrasında, Leo Fatalo kampanyanın işleyişi hakkında önerisi olan herkesin konuşabileceğini söyledi ve katılımcılardan 20 kadar kişi kısa konuşmalar yaptı. Bu kişilerden, Ravello'nun geçmiş kampanyalarında yer almış olanlar, Ravello için "her zaman mücadelenin içinde olduklarını" ve "her türlü işe koşturduklarını" anlattılar. Bu kişiler ayrıca Ravello'nun, bölgesindeki yoksullar için yaptığı yardımlardan ve İtalyan kökenlilere karşı konmuş olan ayrımcılık bariyerlerini aşarak onlara sağladığı imkânlardan da bahsettiler. Toplantıda kampanya için yürütülen çalışmalardan da bahsedildi ve geçmişe göre, Ravello'nun belli bölgelerde daha da fazla oy toplayacağı tahminleri yapıldı.

Kampanya stratejisi üzerine çeşitli öneriler de getirildi. Ancak diplomatik bir nezaket dışında bu önerilerin dikkate alındığını görmedim. Paul Ferrante'nin bana anlattığına göre, bu toplantının asıl amacı seçim kampanyasında çalışan kişilerin şevkini arttırmaktı.

Bir sonraki hafta düzenlenen ikinci toplantıda, katılımcıların genelinin ilgisini ve dikkatini çeken bir öneri sunuldu. Bir Suriye kulübünün temsilcisi her bölgeye birer şef atanmasını ve bu şefler altında çalışacak beş ya da altı kişinin kapı kapı dolaşıp seçmenlerden oy toplamasını önerdi. Bir İtalyan kulübünün temsilcisi bu öneriye karşılık şöyle dedi: "Her bölgeye şef

atamak mı? Hepimiz eşitiz. Neden bir kişi bir diğerinden daha üst bir mevkide bulunsun ki?" Aynı kişi ayrıca her bölgeye şef atanmasının küskünlükler yaratacağını ve bunun yerine Bayan Ravello'nun söylediği gibi her bölgede birer komite kurulması gerektiğini de ekledi.

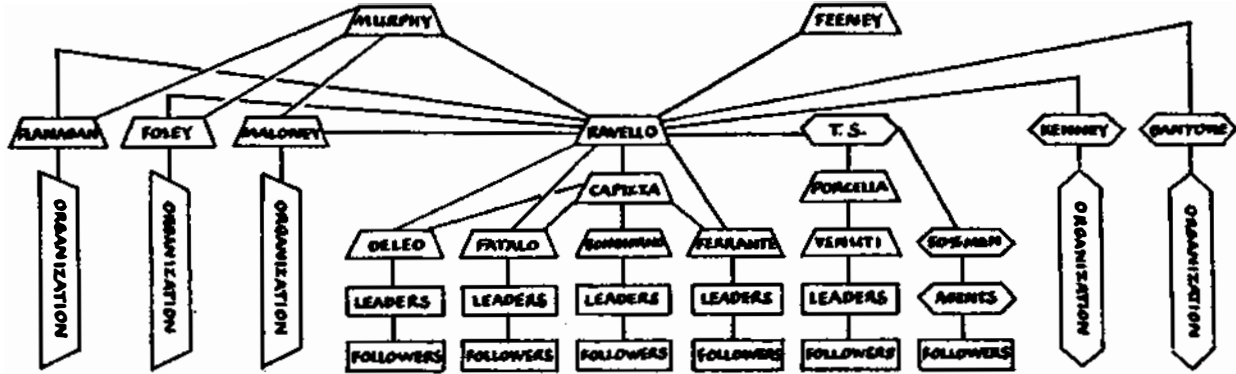
Ravello'nun kampanyasını toplumsal yapı üzerinden açıklamak açısından, bu iki farklı bakış açısı epey önem taşır. George Ravello, çeşitli iyilikler yapması ve kampanyasına bir temel oluşturması için bir siyasi kulüp kurmamıştı. Ravello, yardım etmeye çalıştığı erkeklerle ve kadınlarla kendisi arasına bir kurumun girmemesinden hep gururla bahsederdi. Dediğine göre, isteyen herkes herhangi bir konu için yanına gelip onu bizzat görebilirdi ve bu gerçekten de doğrudu. Kendisi ya da eşi sabah saatlerinin bir kısmını ofisinde onu görmek isteyen insanlara ayırırdı. Yasama işlerinin olmadığı günün geri kalan saatlerinde ise Ravello ile eşi seçmenlerine yardım etmek için diğer siyasetçilerle görüşürdü. Evde olduklarıdaysa, bir iyilik isteyen ya da sadece bir şeyler içip veya bir tabak spagetti yiyip oturup konuşmak isteyen insanlar ziyaretlerine gelirdi. Ravello çifti gece ya da gündüz günün her saati göreve hazırdı. Bölgedeki diğer siyasetçilere nazaran Ravello çifti sıradan insanlar açısından çok daha fazla ulaşılabilir bir haldeydi.

Ravello, yürüttüğü kampanyalarda kişisel ilişkilerine bel bağlardı. Hemen her bölgede ahabplarıyla beraber belli bir nüfuzu olan birkaç kişiyi tanırdı. Eğer bu bölgelerde tek bir kişiyi şef olarak atamış olsaydı, diğer tanıdıklarını kendisine yabancılaştırmış olurdu. Ravello, siyasi kulüplerde olduğu gibi resmen bir hiyerarşik yapı oluşturmamıştı. Zaten kendisi için bölge şefliği yapabilecek kişiler de, işlerin birilerinin başkalarına ne yapacaklarını söyleyerek yürüdüğü bir toplumsal yapıyla çok fazla alakası olmayan insanlardı.

Buna karşılık, Ravello'nun kampanyasında enformel bir temele dayanan bir hiyerarşi elbette bulunmaktaydı. Bu hiye-

rarşik yapının en başında eski Vali Muphy ile Başsavcı Feeney yer alıyordu. Siyasetçilerden Joseph Maloney, Tom Foley ve Jack Flanagan; gangsterlerden ise T. S., Joe Kenney ve Al Dantone, Ravello ile aynı hiyerarşik seviyede bulunuyorlardı. Ravello'nun altında ise Westland'daki (Beşinci İdari Bölge) kampanyadan sorumlu Frank Capizza yer alıyordu. Eyalet Temsilciler Meclisi üyesi Art Porcella, Cornerville'deki kampanyadan sorumluydu. Capizza'nın hemen altında ise Al Deleo, Leo Fatalo, Tom Bongiorno ve Paul Ferrante yer alıyordu. Bu dört ismin altında yer alanlar ise, köşebaşı liderleri ile onların takipçileriydi (aşağıdaki şemaya bakınız).

RAVELLO'NUN KAMPANYA ORGANİZASYONU

- Siyasetçi
- Gangster organizasyonu üyesi
- Köşebaşı delikanlısı
- Nüfuz hattı

Kutuların konumu grup içindeki statüyü göstermektedir

Kampanyanın genel sorumlusu Tom Bongiorno olsa da, kendisiyle aynı hiyerarşik seviyede olan kişilerin bölgeleri hariç, Ravello kampanyayı kendisi organize etti. Kampanya boyunca tüm emirleri kendisi verdi ve sık sık değişen ayarlamaları gene o yaptı. Tom'un etrafta olup kendisine verilen ufak görevleri yerine getirmekten başka bir işlevi yoktu.

Ravello, resmi bir hiyerarşik yapı oluşturmamak için yetkileri ve sorumlulukları kendi altındakiler arasında paylaştırmamaya özellikle dikkat etmişti. Tom, Paul, Al ya da Leo'nun işlevlerinin belli olduğu bir düzen ortada yoktu. Bu sebepten ötürü bu dört ismin her biri kampanya boyunca Ravello'nun ilgisini çekmeye çalışıp ön plana çıkmaya çalıştılar. Dördü de zamanlarının çoğunu seçim bürosunda ya da Ravello'nun evinde geçirip kampanyayla ilgili yaşanan hiçbir gelişmeyi kaçırmamaya özen gösterdiler. Bazı köşebaşı liderleri de, Ravello nereye giderse mümkün olduğunca onun peşinden giderdi ve bu yüzden de kendi bölgelerinde oy toplama işini aksatırlardı. Kampanya için sıkı bir biçimde çalışan insanlar da vardı ancak onlar da, yanında olup da Ravello'ya kampanya için ne yaptıklarını anlatamadıklarından, verdikleri emeklerin takdir edilmeyeceğinden endişe ederlerdi. Bu endişelerini Paul'a aktardıklarında, Paul onları şöyle sakinleştirmeye çalışmıştı: "X bölgesinde harika bir iş çıkardığınızı duydum. Böyle devam edin. George'a mutlaka bu yaptıklarınızı anlatacağım." Ancak Paul'un, bu söylediklerinin ciddiye alınmasını sağlayacak kadar bir statüsü yoktu. Kampanyayı bölge şefleri olmadan organize ederek, Ravello bazı sıkıntıları def etmiş olsa da başka sorunlarla karşı karşıya kalmıştı.

Bir kampanyanın organize edilme biçimi, kazanılmak için uğraşılan makama ve bu makam için oy verecek bölgenin büyüklüğüne bağlı olarak değişir. Dördüncü İdari Bölgede, eyaletteki Temsilciler Meclisi'ne seçilmek için aday olan Sam Venuti'nin yürüttüğü kampanya bir örnek olarak görülebilir. Sam Venuti, Art Porcella'nın kurucusu ve başkanı olduğu Washington Kulübü'nün sekreteriydi. Aynı seçim döneminde, Art

da eyalet senatörlüğü için yarışıyordu. Kulüp hem Art'ı hem de Sam'i destekleyeceğini açıklamış olsa da, kulübün yürüttüğü çabaların önemli bir kısmı Art içindi ve bu yüzden, kampanyasını yürütmek için Sam, büyük oranda kendi başına çaba vermek durumunda kalmıştı.

Seçimlerden iki hafta önce Sam, daha büyük bir öneme sahip insanların kendisine destek çıkmalarını sağlayınca, Washington Kulübü'nden en yakın 15 dostunu kendi ofisine çağırdı. Cornerville'den yeteri kadar destek alacağından emin olduğundan, kendi seçim kampanyası için idari bölgenin geri kalan kısımlarına ağırlık verilmesi gerektiğini bu dostlarına anlattı. Çağrısına uyup gelen dostlarından, hemen hemen hiç desteğe sahip olmadığı güney yakasındaki evleri tek tek dolaşıp seçmenlerden oy toplamalarını istedi. Bu işi yapacak olanlar, seçmenlere Sam Venuti'nin onların dostu olduğunu, hep halkın iyiliği için çalıştığını, pek çok sivil toplum faaliyetinde yer aldığını ve Temsilciler Meclisi üyeliği görevini hakkıyla yerine getirecek biri olduğunu anlatacaklardı. Seçmenlere özellikle idari bölgenin o kısmı için Sam Venuti'nin yaptıklarından da bahsedilecekti. Bunları anlattıktan sonra da, seçmenlere Sam Venuti'ye oy verip vermeyecekleri sorulacaktı. Kaç kişinin olumlu yanıt verdiği kayıt altına alınacak ve böylece Sam kampanyanın gidişatından haberdar edilecekti. Diğer adayların karşı bir hamle geliştirmemesi için, Sam bu çalışmanın gizlice yürütülmesi gerektiğini dostlarına özellikle anlattı. Onlardan iki hafta boyunca neredeyse her akşam çalışmalarını gerektirecek zor bir iş yapmalarını beklediğinin farkında olduğunu söyleyen Sam, bu çalışmayı yürüttükleri takdirde onlara minnettar kalacağını da belirtti.

Dostları Sam için bu çalışmayı büyük bir sadakatle yürüttüler ve çalışmanın sonunda 1000 kadar insanın Sam Venuti'yi destekleme sözü verdiğini ona rapor ettiler. Ancak seçimlerde Sam, Cornerville dışındaki tüm idari bölgede 300 kadar oy alabildi ve bu oyların da sadece bir kısmı yürütülen çalışma sonucu gelen oylardı. Çalışmayı yürütenler ne kadar ikna edici olsalar

da konuştukları insanlarla doğrudan bir bağlantıları yoktu ve bu yüzden, böylesi bir toplumsal bağ olmadan aldıkları sözlerin çok da bir kıymeti olmuyordu.

Seçim dönemi yürütülen kampanyalar sırasında, her bir bölge siyasi reklamlarla dolup taşar. Her bir adayın, afişleri asma işini üstlenen bir ekibi bulunur. Bir tarafta resminin olduğu ve diğer tarafta da meziyetlerinin (eğitim durumu, iş ve siyaset tecrübesi, sivil toplum faaliyetleri) anlatıldığı kartvizitler siyasi mitinglerde dağıtılır. Hoparlörlerle donatılmış seçim arabaları, sokakları dolaşıp adayın meziyetlerini ve yapılacak mitingleri duyurur.

Buna karşılık, Cornerville’de siyasi kampanyalarla ilgili dağıtılan basılı materyaller çok azdır. Cleveland Kulübü, seçmenlere çağrıda bulunan tek sayfalık bir broşürü her seçimde basmaktadır ancak bu broşürlerin Cornerville sakinlerine ilk kez postalanması, Joseph Maloney’nin idari bölgedeki üstünlüğünü kaybetmeye başladığı dönemde olmuştur.

Böylesi reklamlarla siyasetçiler çok da fazla oyu etkilemeyi beklemezler. Asıl niyetleri isimlerinin halkın gözünün önünde olmasıdır. Belli bir adayın seçim kampanyasına yüklü miktarda para harcadığının bilinmesi, pek çok insanın bu adayla yakın olmaktan elde edilecek bazı şeyler olduğunu düşünmesine de yol açar.

Kampanya boyunca yapılan reklamlar, siyasetçiye güçlü, varlıklı ve olabildiğince başarılı bir aday olarak resmeder. Tüm bu çabalar, seçmenlerin siyasetçiye karşı olumlu bir tavır sergilemesinde belli bir ölçüde etkili olur.

4. Siyasi Mitingler

Seçimlerde yürütülen kampanyaların son haftası, tüm adayların kendileri için düzenledikleri siyasi mitinglerle geçer. Aynı dönemde, eğer daha büyük makamlar için seçime giren adaylar yoksa, Temsilciler Meclisi ya da belediye meclisi üyeliği gibi

daha düşük seviyedeki makamlar için de kişiye özel mitingler düzenlenir. Eğer belediye başkanlığı ya da eyalet valiliği için yürütülen bir kampanya yürürlükteyse, adaylar seçim bölgelerinde çalışan yerel komitelerinin ve diğer kampanya komitelerinin kendileri için en az bir miting düzenlemesini isterler. Konuşma yapılması gereken başka mitingler de olduğu için, büyük bir makam için yarışan adayın mitingde kendisini göstermesi gecenin geç saatlerini bulur. Miting programının açılışını genelde adayın bölgedeki önde gelen destekçisi yapar ve kampanya komitesi, daha düşük seviyedeki makamlar için yarışan adayların toplanan kitle karşısında konuşma yapacak olmalarından duyduğu memnuniyeti açıklar. Bu adayların bir kısmı zaten o sırada sahnededir ve konuşmalarını yapmak için anons edilmeyi beklerler. Konuşmalarını bitirmeleriyle birlikte, bu adaylar idari bölgedeki diğer mitinglere katılmak için yola koyulurlarken, onların yerlerini başka bir mitingde konuşma yapıp gelmiş diğer adaylar alır. Mitinglerde bazen yemek verildiği, popüler şarkıların seslendirildiği ve çeşitli şakaların yapıldığı da olur.

Eğer esas aday genelde olduğu üzere geç kalmışsa ve kalabalık da huzursuzlanmaya başlamışsa, miting başkanı, siyasetçinin bir başka mitingden yeni ayrıldığını ve gelmesinin an meselesi olduğunu anons eder. En sonunda, dışarıdan araba kornalarının sesi gelir ve mitingin yapıldığı salonun arkasından adayın geldiğine dair sesler yükselir. Kısa bir süre sonra, esas aday etrafında ona her mitingde eşlik eden hareketli bir destekçi kalabalığıyla geniş adımlarla salonun koltuklarının arasındaki koridordan yürür. O sırada konuşmakta olan ve daha düşük bir makam için yarışan aday, konuşmasına devam etmek için kalabalığın yaptığı tezahüratların sonlanmasını, esas adayın büyük bir zafer havasıyla yürürken kendisine yapılan tezahüratlara karşılık vermesini ve esas adayın yakınında yer alıyormuş gibi gözükmek için koltuklarından fırlayan yarıdakçaların yarattığı itiş kakışın bitmesini beklemek zorundadır. Sonrasında, takipçileri koltukların arasındaki koridorda dikilirken esas aday sahneye çıkar ve miting başkanı

ve diğer tüm adaylarla el sıkışıp kendisine ayrılan yere oturur. Miting başkanı konuşması bölünen adaydan konuşmasına devam etmesini ister ve bu kişi az biraz zekiyse lafı çok uzatmadan konuşmasını bitirir. Esas adayı çağırmadan önce, miting başkanı sırada başka konuşmacıların olduğunu belirtir ve kalabalıktan program bitene kadar mitingden ayrılmamasını rica eder. En sonunda, esas aday konuşmasını yapar ve konuşmasının bitmesiyle birlikte etrafında bir yordakçı ordusuyla salondaki koltukların arasından geniş adımlarla çıkar gider. Kitlenin büyük bir kısmı da onunla beraber mitingi terk eder.

Mitinge katılan kişiler orada konuşan tüm adayları destekledikleri için orada değildirler. Destekledikleri aday bazen eyalet valiliğine adaylığını koyan kişiyken, bazen de eyalet senatosuna ya da Temsilciler Meclisi'ne adaylığını koyan kişidir. Ancak mitingin düzenlendiği salondaki koltuklara oturma düzeni yine de bölgenin coğrafi ve politik hatlarıyla şekillenmiştir. Kendi adaylarını desteklemek için gelen bir köşebaşı grubunun erkekleri, miting salonunun belli bir yerinde konumlanır. Başka bir siyasetçiye destekleyen diğer bir köşebaşı grubu ise salonun başka bir yerinde toplanır. Yaşlılar ve kadınlar böylesi belirgin kümeleşmeler oluşturmazlar da, Cornerville'i ve mahalledeki siyasi eğilimleri yakından bilen biri, Cornerville'de düzenlenen böylesi bir mitingde oturma düzeninin arka planını rahatlıkla fark edebilir. Bazen aynı makam için birbirlerine rakip olan adayların destekçilerinin, diğer bir seviyede aynı esas adayı desteklediği de olur ancak bu, aynı çizgide buluştukları anlamına gelmez. Örneğin, eğer A kulübü ile B kulübü bir idari bölgede siyasi açıdan birbirlerine rakiplerse ve A Kulübü, belediye başkanı adayıyla yakın bağlantılara sahipse, B Kulübü'nün aynı adayı desteklemekte çok da çıkarı olmaz zira eğer bu aday seçimi kazanırsa A Kulübü bölgedeki patronaj ilişkilerinin de hâkimi haline gelecektir.

Mitinglerde siyasetçilerin kalabalığa yaptıkları sesleniş, aday kişinin hangi makam için yarıştığına ve mitingin yapıldığı yerdeki insanlarla olan ilişkisine göre değişir. Ravello'nun ABD Kongre'sine seçilmek için yarıştığı seçimler kapsamında yapı-

lan mitinglerin birinde, konuşmalar Jack Flanagan ile George Ravello'nun kendisi tarafından gerçekleştirilmişti. Bu, ABD Kongresi'ne senatör yollamak için yapılan hususi bir seçim olduğundan ve sadece Kongre senatörlüğü için yarışıldığından tüm konuşmalar Ravello'nun kendisi hakkındaydı. Miting başkanı Frank Capizza, İrlanda kökenli bir siyasetçi olan Flanagan'ı sahneye şöyle çağırmıştı: "O militan bir Demokrat Partili! Asla mücadeleden yılmayan bir Demokrat! Ansbury yargısının büyük ismi. İşte karşınızda Jack Flanagan!" Flanagan konuşmasında şunları demişti:

Sanırım buradaki tek İrlanda kökenli kişi benim. Ama biliyorsunuz, bu, ırkların yarıştığı bir seçim değil. Bu seçimlerde ırkları oylamıyorsunuz. Siz de biliyorsunuz ki, sırf ırkından dolayı George Ravello'yı yerden yere vuran pek çok insan var. Ama kapalı kapılar arkasında oturup sırf ırkından dolayı insanlara ayrımcılık yapan o kişilere ABD toplumunda bir yer yok. George Ravello belki bir siyasetçide sahip olmasını istediğiniz her özelliğe sahip olmayabilir. Sonuçta kimse mükemmel değildir. Ama onun hakkında bildiğim bir şey var ki, birileri ondan yardım istediğinde George Ravello asla o kişinin ırkına, dinine ya da rengine göre hareket etmez. Ben George Ravello'yu daha eyalet senatosuna seçilmeden önce tanıdım. Onun işçi sınıfından gelen insanlara karşı tutkusuna hep hayranlık beslemişimdir. O asla kendi cebini doldurmaya kalkmadı. Her zaman dürüst insanların yanında yer aldı. Zaten mücadeleden yılmamak onun karakterinde olan bir şey. Belki her zaman düğün bir İngilizce ile konuşamıyor olabilir ama George Ravello, seslerini duyuramayan insanların hep sesi olmuştur. Kendisi Washington'a gittiğinde, federal hükümetteki insanlara her zaman "Benim bölgemdeki insanların durumu nasıl?" sorusunu soracaktır. Başkalarının aksine, George Ravello yorulmadan ve usanmadan dürüst insanların ve kendisini tanıyıp sevenlerin sesi olmayı orada da sürdürecektir.

Bu bölge sadece ırkları yüzünden buradaki seçmenleri barındırmıyor. Sizlerin ve benim ırkımın göçmenlerinin özür dileycekleri bir şey yok. Ne zaman ihtiyacı olsa, ülkemizin bizlere olan çağrılarına hep olumlu karşılık verdik. Askere en fazla insan gönderen yerlerden birisi de bu bölge oldu. O za-

man kimseye ırkından dolayı bir ayrımcılık yapılmadı, kimse bu nedenle geri çevrilmedi. Binlerce çocuğumuzu özgür bir ülke olmanın nimetlerinden faydalanmak için askere gönderdik. Biz burada kimseyi ırkından ya da inancından ötürü geri çevirmiyoruz. Bizler gerçek ABD yurttaşlarıyız ve bununla gurur duyuyoruz.

George Ravello belki zengin biri değil ama altın gibi bir kalbi var. O, haksızlığa uğramış olan herkese kulak verir. Bizlerin, hükümetten ve siyasetçilerden çalışma ve barınma haklarımızı talep edecek birine ihtiyacımız var. İhtiyacımız olan, bu haklarımızı yüksek sesle dile getirecek ve talep edecek bir insan. Bizler çok da fazla şey istemiyoruz. Tek istediğimiz çalışma hakkımızın kabul edilmesi. Kimseden bir bağış beklemiyoruz. George Ravello, Washington'da tam da bu isteğimiz için çalışacak.

Bu bölgede böylesi bir birliğin sergilendiğini görmek gerçekten çok etkileyici. Her bir kesimin önde gelen isimleri İtalyan topluluğu adına burada bir birlik oluşturdu. Başka yerlere giden bazı kişiler de oldu ama onlar bir ordusu olmayan komutanlar gibiler. Cornerville'de ve Dördüncü İdari Bölgede herkes birlik halinde. Burada aramızda olmayan tek bir önemli insan var [Kampanya sırasında, George Ravello'nun eşi Carrie Ravello'nun sağlığı bozulmuştu] ve o da yaptığı işlere devam etmek için can atıyor. Ama maalesef kendisi şu an bir hastane yatağında. Yine de, Carrie Ravello'nun, hayat mücadelesi veren tüm mazlumların ve yoksulların halen sesi olmaya çalıştığını buradan bile duyabiliyorum. Kendisi Cumhurbaşkanımızla ve eşiyle tanıştığında, onlara kendi insanların ne kadar iyi olduğunu anlatmıştı. Ama şimdi o hasta yatağında büyük acılar içerisinde yatıyor ve muhtemelen kendi insanların onun için ne yapabileceklerini merak ediyor.

Flanagan'ın konuşması kalabalıkta büyük bir coşku yarattı. Daha sonra, miting başkanı Capizza, Bayan Ravello'nun gönderdiği telgrafi okumak için sözü aldı:

Daima sizler için çalışmış olan Carrie Ravello'yu hepiniz tanınıyorsunuz. O hep sizlerin iyilik meleği ve koruyucusu oldu. Şimdi ise hasta yatağında ve dua ediyor. Yarın oyunuzu kullanırken sizlerden iyilik meleşiniz Carrie Ravello'yu aklınızdan

hiç çıkarmamanızı istiyorum.

Bayan Ravello'nun telgrafı ise şöyleydi:

Cornervillé'deki halkıma:

Bugün hayatımın belki de en üzücü günü zira orada sizlerin arasında bulunamıyorum. Daha önce beni hiç hayal kırıklığına uğratmadığınızı nasıl biliyorsam, şimdi de hayal kırıklığına uğratmayacağınızdan o kadar eminim. Tüm yaptıklarınız için hepimize teşekkür ediyorum. CARRIE RAVELLO

Telgrafın okunmasıyla tezahüratlar yükseldi. Sonrasında Capizza konuşmasına devam etti:

Doktoru Bayan Ravello'ya gerekli ilaçları verdi ama iyileşmesi ve daha önceden olduğu gibi büyük bir yardımseverlikle çalışması için ona asıl cesaret verecek olan şeyin kocasının Kongre'ye seçilmesi olduğunu çok iyi biliyorum.

Miting salonunun arka sıralarından birisi ayağa kalktı ve Carrie Ravello'ya acil şifalar dileyen ve kocasının seçileceğinden hiç endişe etmemesi gerektiğini söyleyen bir telgraf gönderilmesini önerdi. Bu öneri büyük bir coşkuyla kabul edildi.

Flanagan'ın konuşmasının ardından, George Ravello salona vardı ve salondaki kalabalık onu büyük bir coşkuyla karşılarken sahnedeki yerine geçti. Miting başkanı Capizza onu şöyle tanıttı:

George Ravello artık aramızda ve büyük bir sabırsızlıkla konuşmasını yapmayı bekliyor. ABD'nin 48 eyaletinden [o yıllardaki eyalet sayısı] sadece tek bir İtalyan kökenli ABD Kongre'sinde bulunuyor. Ama şimdi bunu değiştirme şansımız var. Bu seçimleri kazanabilecek tek İtalyan aday o. Bu ülkedeki biz İtalyan kökenliler siyaseten hep çok gerilerde kaldık. Ama artık gaza basıp seçimi kazanma şansı olan tek aday etrafında birlik olmamız gerekiyor. Şimdi sözü Doğu yakasının *LaGuardia*'sına [koruyucusuna]; yeteneklerini hepimizin bildiği; işlenmemiş bir cevher olan; rakiplerinin o büyük kibirlerinden daha büyük bir yüreğe sahip, gerçek bir savaşçıya yani George Ravello'ya bırakıyorum.

Ravello konuşmasını yapmak için öne doğru geldiğinde, kalabalıktan birileri ona “Haydi George, konuşur hünlerini bize” diye bağırdı. Ravello da, “Merak etmeyin, zaten bu yüzden buradayım” diye cevap verdi. Kalabalıktan tezahüratlar yükseldi. Ravello kampanyasının gidişatından ve oy toplama becerilerinden bahsetti. Şimdiki yürüttüğü kampanyayı şöyle anlattı:

Az önce Maxton’da düzenlenen büyük bir mitingdeydim. Maxton Şehir Konseyi’nin başkanı Joe Brennan orada benim adıma konuşma yaptı. Maxton’da 1100 İtalyan oyu var. Bunların 1000 tanesini ben alacağım. Ayrıca Portekizlilerden, Litvanyalılardan ve İrlandalılarından da 1000 oy alacağım. Bu yarışı kazanan kişi ben olacağım. Dördüncü İdari Bölgenin tarihinde ilk kez Art Porcella, Mike Kelly, Andy Cotillo ve diğer herkes tek bir aday için yani benim için çalışıyor. Cleveland Kulübü’nün Demokrat kanadında ilk kez bir İtalyan kökenlinin Kongre adaylığı destekleniyor. Altıncı İdari Bölgeden Tom Foley de benim için adaylıktan çekildi.

Ravello sonrasında daha önceki kampanyalarından bahsetti ve ilk kez eyalet senatosuna seçildiği zamanki deneyimlerini anlattı:

İlk seçildiğim zamanlarda hemen herkes birbirine “Kim bu adam?” diye soruyordu. “Çiçeği burnunda bir siyasetçi” deyip geçiyorlardı. En fazla altı ay dayanabileceğimi söyleyip duruyorlardı. “İngilizce konuşmayı bile beceremiyor, onu kolayca avucumuzun içerisine alırız” diyorlardı. Ama ben bildiğim yoldan asla şaşmadım ve onların tuzaklarına düşmedim.

Bana hep seçimleri nasıl kazandığımı sorarlar. Bunun cevabı ne biliyor musunuz? Çünkü ben hep halkın içinden biri oldum. Halkım için doğru olan neyse, dobra dobra söyledim. Ve her zaman halkıma yardım ettim. Eğer sizin için yapabileceğim bir iyilik varsa, hangi bölgeden geldiğinizi hiç sormadım.

Washington’a gittiğimde, orada gene sizler yani emekçi kişiler için işler bulmaya çalışacağım. Büyük şirketlere ruhumu satmayacağım. Benim çok konuştuğumu söyleyenler var. Bilmiyorum ne kadar doğru. Ama bildiğim bir şey varsa o da, konuşmam gerektiğinde konuştuğum; mücadele etmem ge-

rektiğinde de mücadele ettiğimdir. Ben konuşuyorum çünkü kimse elime para sıkıştırıp beni susturamaz. Eğer susmanız için verilen paraları geri çevirirseniz, sizler de istediğiniz gibi konuşur ve kendi adınıza daha kârlı çıkarsınız.

Ravello, kendisini dinlemek için salonu dolduran büyük kalabalığa teşekkürlerini şöyle sundu:

Burada bir kişinin özellikle olmasını çok isterdim. Bu kişi sevgili eşim. Onun Cornerville’de yürüttüğü çalışmaları yakından biliyorsunuz. Sevgili eşimin dostları olan sizlerin, burada benim için toplanmasına ne kadar teşekkür etsem azdır. Onun mesajını sizlere iletmek istiyorum: “Şu anda neler hissettiğimi kelimelerle ifade etmem mümkün değil ama eğer her bir İtalyan yarın sandığa gidip geçmişteki gibi oylarını kullanırsa, bu bizim için büyük bir zafer olacaktır.”

Ravello konuşmasına devam edecekken, sahnedeki platformdan birisi öne çıkıp ABD bayrağının altında durup buruşmuş olan İtalyan bayrağını düzeltmeye kalktı. Ravello ondan durmasını istedi. Buruşmuş bayrağı çekip eline alan Ravello onu kalabalığa doğru sallamaya başladı. Kalabalık da coşkulu bir tezahüratla Ravello’ya eşlik etti. Ravello bayrağı omuzlarına sarıp konuşmasına bir süre daha devam etti. Sonra da bayrağı bir masanın üzerine yerleştirdi.

Ravello, kalabalığa içlerinde kaç kişinin posta hizmetlerinde çalıştığını sordu. Hiç kimseden ses çıkmadı. Bunun üzerine, bu sefer kaç kişinin federal hükümete bağlı memur olarak çalıştığını sordu. Bir sürelik duraklamadan sonra bir adam ayağa kalktı. Ravello bu kişiden sahneye gelmesini rica etti. Ona ne kadar zamandır bu işte olduğunu ve tam olarak ne yaptığını sordu. Sonrasında adamın ismini alan Ravello, onu sahnedeki bir sandalyeye doğru yönlendirdi ve şöyle dedi: “Tamam, şimdi oturabilirsin. Haftaya seni terfi ettirmiş olacağım.” Kalabalıktan kahkahalar ve alkışlar yükseldi. Adam salondaki eski yerine dönmeye kalkınca, Ravello onu tekrardan sahnedeki sandalyeye yönlendirdi ve konuşmasını şöyle sonlandırdı:

Oyunuzu bana verin... Beni senatör olarak seçerseniz üç seneliğine buradaki evimi ve işimi geride bırakmış olacağım. Ama üç sene sonra geri döneceğim ve döndüğümde de bu şehrin ilk İtalyan kökenli belediye başkanı ben olacağım. (Tezahüratlar.) Ve belediye başkanı olduğumda da bu bayrak belediye binasının önünde dalgalanıyor olacak.

Konuşmasının bitmesiyle Ravello coşkulu bir alkış aldı. Cornerville'deki mitinglerde yapılan siyasi konuşmalar beş ana konu üzerinden ilerler: ırk vurgusu, sınıf vurgusu, siyasetçinin kendisine vurgu yapması, sahip olduğu meziyetleri anlatması ve sahip olduğu siyasi güçten bahsetmesi.

İrk konusuna yapılan vurguda, aday kendisinin ve kendisi gibi olanların ırkları yüzünden ayrımcılığa uğradıklarından bahseder. Bunun için "hepsinin bir araya gelip" ayrımcılık bariyerini aşmak, sahip oldukları itibarı yükseltmek ve daha fazla fırsata sahip olmak için İtalyan bir adayı seçmeleri gerektiğini söyler.

Diğer ırklara kıyasla bu vurgu İtalyan izleyicilerde çok daha büyük bir coşkuya yol açar. Siyasetçiler de yaptıkları konuşmalarda sürekli büyük işler başarmış İtalyanları örnek göstererek, İtalyan halkının en az diğerleri kadar önemli bir halk olduğunu vurgular.

İtalyan olmayan bir siyasetçi ise İtalyanlardan oluşan bir kalabalığa karşı konuştuğunda, İtalyan halkını ne kadar takdir ettiğinden bahsederek kalabalıkta bir sempati oluşturmaya çalışır. Bunun için, tıpkı İtalyan aileleri gibi kendisinin de geniş bir aileden geldiğini ya da kendisinin de Cornerville'de veya ona benzer bir mahallede büyüdüğünü ya da İtalyan yemeklerini ne kadar sevdiğini anlatır.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde, İtalyan olmayan siyasetçiler sıklıkla Mussolini'yi överek oy toplamaya çalışırlardı. 1938 yılında, önde gelen İrlandalı siyasetçilerden birisinin bu diktatörü "Avrupa ve dünya barışının en önemli gücü" olarak tanımladığını kendi kulaklarımla duydum.

Cornerville siyasetinde ırkın önemi, kendisini en çarpıcı olarak 1940 yılındaki başkanlık seçimlerinde göstermiştir. Önceki iki başkanlık seçimi için yürüttüğü kampanyalarda Demokrat Partili Roosevelt³⁰ Cornerville’de çok popülerdi ve buradaki oy oranı eyaletten aldığı oy oranından çok daha fazlaydı. Bu iki seçimde, Cornerville insanların zihinlerinde Roosevelt ve ABD demokrasisi ile Mussolini ve faşizm düşüncesi arasında bir çatışma bulunmamaktaydı. Rahatlıkla “İtalya için Mussolini; ABD için Roosevelt” diyebiliyorlardı. Ancak Roosevelt, Charlottesville’de yaptığı konuşmada Mussolini’yi “arkadan bıçaklamakla”³¹ suçlayınca, Cornerville sakinlerinde bir çatışma ortaya çıktı. Böylesi aleni bir faşizm karşıtı siyasetin bazı İtalyan oylarını Demokrat Parti’den uzaklaştıracağı aşikârdı ancak Roosevelt’in kullandığı arkadan bıçaklamak ifadesi Cornerville’deki insanları hassas yerlerinden vurmıştu. İtalyan göçmenler senelerdir kendilerine yakıştırılan “onlar düşmanlarını arkadan bıçaklar” ifadesiyle yaşamının zorluklarını çekiyorlardı. Roosevelt’in bezer bir ifade kullanması bu eski yarayı deşmişti. Cumhuriyetçilerin Cumhurbaşkanı adayı Wendell Wilkie de faşizme karşı açıktan cephe alıyordu ancak kendisi böyle bir ifadeyi hiç kullanmamıştı. Cumhuriyetçi siyasetçiler ve bazı Demokratlar, Cornerville sakinlerinin bu tepkisine sahip çıktılar. Nisan ayından Kasım’a kadar “arkadan bıçaklamak” ifadesi sürekli olarak Cornerville sakinlerine hatırlatıldı. Benim bilgi kaynaklarım da, Cornerville’deki Cumhurbaşkanlığı seçimi kampanyalarında en etkin silah olarak bu ifadenin kullanıldığını doğrulamıştır. Bu ifadenin yarattığı etki, 1936 ile 1940 seçimlerinde Roosevelt ve Cumhuriyetçi adayların Cornerville’deki aldıkları oy oranları karşılaştırılarak da anlaşılabilir:

30 T.S.N.: Dört kez Cumhurbaşkanlığına (1932-1936-1940-1944 seçimleri) seçilen Franklin D. Roosevelt, ABD tarihinde iki kereden fazla Cumhurbaşkanlığı görevine getirilen tek isimdir. 1947’de Kongre’de kabul edilip 1951 yılında yürürlüğe giren Anayasadaki 22. Değişiklik ile birlikte ABD Cumhurbaşkanlarının görev süresi iki dönem ile sınırlandırılmıştır.

31 T.S.N.: Bu konuşmanın hemen öncesinde İtalya, İngiltere ile Fransa’ya karşı savaş ilan etmişti.

1936 Seçimleri

Roosevelt:	%89
Landon:	%11

1940 Seçimleri

Roosevelt:	%51
Willkie:	%49

1936 seçimlerinde Roosevelt Cornerville’de rakibinden 3278 oy daha fazla alırken, 1940’ta bu fark sadece 117 idi. Buna karşılık, aynı seçimlerde Demokratların eyalet valiliğine aday gösterdiği isim, Demokratların daha önceki seçimlerde eyalette aldığı oy oranının altında bir performans göstermiş olsa da Cornerville’de oyların yüzde 63’ünü almayı başarmıştır.

Irka yapılan vurgu mantiken aslında Cornerville’de ve diğer yerlerde insanların “siyasetçilerin ırk gözetmeksizin seçmenlerine hizmet etmesi gerektiği” yönündeki beklentisiyle çelişmektedir. Ancak bu durum, mitinglerde konuşmacıların aynı konuşmada hem ırka vurgu yapmalarını hem de siyasetçilerin ırk gözetmeksizin hizmet vermeleri gerektiğini belirtmelerini engellemektedir ve pek çok siyasi konuşmada bu durum gözlemlenebilir.

Siyasetçi, desteğini istediği insanların sınıfsal durumuyla bir bağ kurmaya çalışmadığı sürece, sadece ırka vurgu yapması çok da işine yaramayacaktır. Yargıç Gennelli, eyalet başsavcılığına adaylığına koyduğunda, bu gerçeğe yüzleşmek zorunda kalmıştı. Carrie Ravello’nun bana anlattığına göre, tıpkı High Sokağı gibi zengin muhitlerindeki Cumhuriyetçi adaylar gibi, Gennelli de Cornerville’deki Demokrat siyasetçilerin başa çıkmakta zorlanmayacağı bir isimdi. Kendisi bana şöyle demişti: “Gennelli yüksek bir makama sahip bir hukuk adamıydı. Bir şeyler istemek için ofisine gittiğinizde, sizden tomarla para isterdi. Kendisi aslında Cornerville’de doğmuş olsa da uzun zaman önce buradan taşındı. Onun buradaki insanlarla hiçbir işi yok ve buradaki insanların da bu yüzden onunla hiç işi olmaz.” Gennelli destekçileri ise “asıl sorunun İtalyan kökenlilerin bir araya gelememeleri” olduğunu iddia eder.

Sınıf vurgusu ırk vurgusuyla yakından ilişkilidir. Cornerville yerlisi bir aday, kendi arka planı ile seçmenlerinin arka planları arasında benzerliğe vurgu yapar. Dışarıdan gelen bir aday da kendi doğup büyüdüğü yer üzerinden aynı benzerliği kurarak bir bağ oluşturmaya çalışır. İşçi sınıfı mensupları, kendilerini değerli hissetme konusunda hassastırlar. Ravello'nun kampanyası sırasında, "Tanrının egemenliği yoksullarıdır" ifadesi sık sık kullanılmıştır. Siyasi rakiplere karşı en fazla kullanılan savlardan biri de, rakip siyasetçinin sınıf atladıkça emekçi insanlarla bağlarının koptuğu iddiasıdır.

Bir siyasetçinin İtalyan işçilere karşı ilgisini göstermesi de tek başına yeterli değildir. Siyasetçi bu kişilere ayrıca kendisine vurgu yaparak da ulaşmaya çalışır. Her zaman yoksullara yardım etmeye hazır olduğunu belirtir ve geçmişte yaptığı iyiliklerden bahseder.

George Ravello'nun, eşinin hastalığına kampanya sırasında sürekli vurgu yapılması, bu duruma bir örnektir. Eğer Carrie Ravello ile eşine karşı seçmenlerin özel bir bağlılığı olmasaydı, onun hasta olması verilecek oyları o kadar da fazla etkilemezdi. Carrie Ravello senatörlük seçimlerinde oy verecek tüm bölgelerde binlerce kişisel bağlantı kurmuştu ve pek çok insan ona karşı şükran duygusu geliştirmişti.

Koyduğu adaylık için sahip olduğu meziyetlerden bahsederken, siyasetçinin iki durumu bir arada idare etmesi gerekir. Bir yandan dinleyenleri, eşit koşullar altında siyasetin "büyük isimleriyle" başa çıkacak kadar bir eğitime ve deneyime sahip olduğuna ikna etmesi gerekirken, bir yandan da halen dinleyiciler gibi sıradan bir insan olduğunu ve ne kadar yükselirse yükselsin onlara bağlı kalacağını göstermesi gerekir. Bir siyasetçinin, kendisinin her zaman için dostlarına, sınıfına ve ırkına sadık kaldığını ve bundan sonra da sadık kalacağını söylemesi, sahip olduğunu iddia edebileceği en büyük meziyettir. Ondan beklenen, kendi durumunu sadece kendi insanlarına hizmet etmek için iyileştirmesidir.

Her bir adayın, dinleyicilerini seçimleri kazanacağına ikna etmesi şarttır. Konuşmasında aday mutlaka arkasında olan kurumlardan ve önemli isimlerden bahseder. Kazanacak olan adaya henüz bağlılığını ilan etmemiş olan grupların, elde edilecek iyilikler paylaşılmadan önce adayı desteklediklerini açıklamaları kendi çıkarlarıdır. Adayların çoğu kazanacakları yönünde bir tahminde bulunur ancak aynı zamanda, kazansalar da kaybetse-ler de belli iyilikleri yapacak kadar iyi bağlantılara sahip olduklarını da göstermek isterler. Daha yüksek mevkiler için yarışan adayların özel durumlara göre hareket etmesi de gerekir. Örneğin, başsavcılık ya da şeriflik için yarışan bir aday, Cornerville’de konuşurken “insani” uygulamalar üzerinde dururken, orta sınıf ile üst sınıf mensuplarının yaşadıkları yerlerde kanunların uygulanması gerekliliğinden dem vurur.

Mitingler siyasetçilere kendilerini kamusal alanda gösterme ve reklamlarını yapma fırsatını verirken, siyasetçinin önde gelen destekçileri de daha göz önünde olan insanlar haline gelirler ve bu sebeple de siyasetçinin davasına daha da bağlanırlar. Yakın kişisel ilişkileri olmadan bir siyasetçinin başarılı olma şansı yoktur. Başlangıçta sahip olduğu bağlantıları daha da genişletmesi, kamuoyu önünde kendisini göstererek mümkün olur. Böylece siyasetçinin ismi tüm bölgede bilinir hale gelir ve daha önce hiçbir bağlantısının olmadığı insanlar gelip ondan yardım ister. Eğer onlara iyilik yapabilirse, nüfuz alanı daha da genişler.

Siyasetçinin anladığı şekliyle, bir mitingin esas amacı takipçileri arasındaki şevki daha da canlandırmaktır. Dostları seçimlerde aday olması için kendisine baskı yaptığında, Doc bana, “Tek istedikleri aslında seçimlerde tezahürat yapacakları birisinin olması” demişti. Siyasetçinin bir mitingde konuşma yapacak olması, topluca mitinge gelecek olan takipçilerinde bir heyecan yaratır. O siyasetçi onların şampiyonudur. Kamuoyu önünde böylesi önemli bir konuma sahip olmasından onun adına kıvanç duyarlar. Kendi destekledikleri siyasetçi konuşma yapması için çağrıldığında, onu coşkuyla alkışlarlar. Konuşmasının uygun

yerlerinde alkış tutup tezahürat yaparlar. En sonunda konuşması bittiğinde de, tekrardan bağırmaya başlayıp tezahürat tutarlar.

Cornerville'deki mitinglere katılan insanların büyük bir kısmı bir adaya bağlı durumdadır. Sam Venuti'nin kendi kampanya komitesine söyledikleri bu durumu doğrular:

Cornerville için konuşacak olursak, bana oy verebilecek tüm insanlar zaten bana oy verme konusunda ikna olmuş durumda. Cornerville'deki mitinglere gene katılacağım ama oraya sadece biraz rahatlamak için gideceğim. İşin aslına bakarsak, âdet yerini bulsun diye gideceğim yani. Çünkü gelecek olanlar gene aynı insanlar. Bildiğimiz yardakçılar.

Cornerville'deki mitinglerde, siyasetçiler esasen kendi destekçilerine konuşma yaparlar. Temsilciler Meclisi üyeliği için yaşanan çekişmenin tuhaf gibi duran zikzaklı gidişatı bu durumla ilgilidir. Bu makam için seçmenlerin iki adaya birden oy verme hakkı vardır ve bu yüzden, siyasetçinin rakiplerine saldırmaktan imtina edip onların destekçilerinin ikinci oylarını almayı hedeflemesi kendi çıkarınadır. Kampanyalarının başlangıcında, siyasetçiler gerçekten de rakiplerine olan saldırılarını en aza indirirler ve kendi meziyetlerini ön plana çıkartırlar. Ancak kampanya ilerledikçe daha da artan bir hiddetle rakipleriyle uğraşmaya başlarlar. Her bir siyasetçi belli rakiplerini dışarıda tutup bir ya da iki siyasetçiye sataşmaya odaklanır. Siyasetçi kendi destekçileri yüzünden böylesi bir saldırıya girişmek zorunda kalır ve bu tavır belli seçmenlerin ikinci oylarını kendisine vermelerini engelleyecektir. Destekçileri artık mitinglerde siyasetçinin kendi meziyetlerinden bahsetmesinden bıkmıştır ve onların şevkini canlı tutacak olan, diğer rakiplere yapılacak sataşmalardır. Siyasetçi takipçilerini sadece coşturmak zorunda değildir aynı zamanda onların coşkusu da canlı tutmak zorundadır. Geçmişte takipçilerini heyecanlandıran cümleleri artık çok fazla işe yaramıyordu.

Siyasetçinin konuşmalarında kullandığı kelimeler destekçilerine belli bir cephaneye de sağlar. Bir adayı destelemek için kişisel

bağlılıklar yeterli olsa da, böylesi yükümlülükleri olmayan başkalarını o adaya oy vermeye ikna etmek için başka yollara ihtiyaç vardır. Siyasetçi tüm adaylar içerisinde en meziyetli, en samimi ve dostlarına en sadık kişi olmalıdır. Diğer rakipler ise yetersizliklerini ya da sadakatsizliklerini göstermiş olmalıdır. Tüm bu iddiaların her yerde savunulacak bir biçimde parlatılması işi siyasetçiden beklenir.

Geçmiş bir seçimde, eyalet senatosuna seçilmek için Art Porcella ile George Ravello birbirleriyle çekişiyordu. İki aday da Westland'de düzenlenen bir mitingde birer konuşma yaptılar. Ertesi sabah, Porcella takipçilerine mitingde neler olup bittiğini anlattı. Kısaca Ravello'nun konuşmasını özetledi ve sonra uzun uzun kendi konuşmasından bahsedip "Ravello'yu nasıl rezil ettiğini" anlattı. Aynı günün ilerleyen saatlerinde, bahsi geçen mitinge katılmamış ve ayrıca Porcella'nın takipçilerine yaptığı açıklamalardan habersiz olan X kişisi Porcella'nın ofisinden yeni ayrılmış olan Y kişisi ile karşılaştı. X kişisi, Porcella için çalışma şevkinin pek olmadığını zira pek çok kişiden önceki akşam, "Ravello'nun Art'ı rezil ettiğini" duyduğunu söyledi. Y kişisi bunun doğru olmadığını ve X kişisine Porcella'anın yanına gidip asıl hikâyeyi dinlemesini tavsiye etti. Bunun üzerine X kişisi, Art'ın ofisine gitti ve oradaki bir grupta beraber Art'ın anlattıklarını dinledi. Ofisten ayrıldığında, X kişinin tüm şevki yerine gelmişti ve diğer insanlara mitingde aslında neler olup bittiğini (Porcella'nın anlatımına göre) anlatmak için sabırsızlanıyordu.

Cornerville sakinleri akıcı ve güçlü konuşmalara değer ver-seler de, sırf hitabeti güçlü diye birine oy vermezler. Birkaç yıl önce, Tony Cardio'nun en büyük ağabeyi eyaletteki Temsilciler Meclisi üyeliğine aday olmuştu. Doc'un bana anlattığına göre, kendi grubundakiler gittikleri tüm mitinglerde Cardio'nun konuşma becerisinden epey bir etkilenmişlerdi. Hepsinin ortak görüşü, Cardio'nun adaylar içerisindeki en iyi hatip olduğuydu ancak hiçbirisi ona oy vermedi zira Cardio ile olan ilişkilerinden hareketle, onun da kendisini başkalarından üstün gören bir insan olduğunu düşünüyorlardı.

Daha yüksek makamlar için yürütülen kampanyalarda yapılan konuşmalar adayla pek bir ilişkisi olmayan Cornerville sakinlerini daha fazla etkileyebilir. Bu durum aynı zamanda Roosevelt'in Charlottesville konuşmasının yarattığı yıkıcı etkiyi de açıklar. Ancak Roosevelt'in konuşmasında geçen "arkadan bıçaklamak" gibi çarpıcı bir ifadenin kendisi bile aslında Cornerville sakinlerinin oylarını doğrudan topluca etkilememiştir. Bu ifade belli insanlar üzerinde bir etki yaratmış ve sonrasında o insanlar da başkalarını etkilemiştir. Cornerville'deki siyasi eğilimin değişmesi, insanların birbirleriyle etkileşime girip uzun bir mayalanma sürecinin yaşanmasını gerektirmiştir. Eyalet siyasetindeki en önemli isimler bile, kişisel bağlantılarıyla belli bir destekçi grubunun oluşmasını sağlayan yerel liderler üzerinden iş görürler. Bu siyasetçiler bile kişisel bağlantıları olmadan yerel liderlerin sağlayacakları bu desteği arkalarına alamayacaklarının farkındadırlar.

Mitinglerde yaptıkları konuşmalarda Cornerville siyasetçileri, kendilerine oy vermeye halen ikna olmamış kişileri ikna etmek için mantıklı tezler sunmayı çok da amaç haline getirmezler. Onların konuşmaları, daha ziyade, hâlihazırda lehte oy vermeye kısmen ya da tamamen ikna olmuş kişilerin duygularına hitap edip, bu kişilerin siyasi kampanyanın başarısı için gerekli olan ilişkiler ağını daha da genişletmelerini hedefler.

5. Seçim Günü

Doğu yakasındaki tüm seçimlerden seçim kurulu sorumludur. Bu kurulun üyeleri ikisi Demokrat Partiden İkisi Cumhuriyetçi Partiden olmak üzere belediye başkanı tarafından seçilir. Bölge-lerdeki tüm seçim yetkililerini bu kurul atar. Oy kullanma işleminin yapıldığı her yere birer sandık başkanı atanır. Her bir sandık başkanının altında ise birer kâtip ve ikişer denetçi çalışır. Tüm bu atamalarda, Cumhuriyetçi Parti ile Demokrat Parti'den eşit sayıda insan seçilir.

Giriş kapısında denetçiye ismini ve adresini beyan eden seç-

mene bir oy pusulası verilir. Seçmen oy kabinine geçer ve burada tercihlerini işaretler. Kabinden çıktığında, başka bir denetçi seçmen oyunu sandığa atıp ayrılmadan önce seçmenin ismini tekrardan kontrol eder. Oy kullanılan yerlerde ayrıca birer polis memuru da bulunur.

Seçim günü, her bir adayın oy kullanılacak yerlerde kendisi için çalışan destekçileri olur. Bu kişiler, bu yerlere yakın bir kaldırımda (kanunlara göre, oy kullanılacak yerden en az 15 metre uzaklıkta bir yer) desteklediği adayın rozetlerini ve kurdelelerini takarak dururlar. Seçmenler yakınlarından geçerken “X için oy kullanmayı unutmayın” gibi cümleler kurarlar ve benzer cümleleri içeren küçük kartları seçmenlere dağıtırlar. Bu iş için adaylar, bölgede iyi tanınan kişileri görevlendirmeye çalışırlar.

Seçimlerde bu işi yapan kişiler bile çok da fazla oyu etkilemediklerini düşünürler. Bu kişilerden biri bana şunları anlatmıştır:

Orada kimseyi etkilediğiniz falan yok. İnsanlar zaten kime oy vereceklerini kararlaştırmış oluyorlar. Şimdi seçimden birkaç hafta önce, ben birisine gidip “Ben şu adayı destekliyorum, eğer kararsızsan sen de ona oy verir misin?” dediğimde on kişiden dokuzu “Neden olmasın?” der. Ama seçim günü çok farklıdır. O gün kimsenin oyunu değiştiremezsin.

Seçim günü çalışan bu kişilerin bir işlevi de, rakip adayların destekçilerinin kendilerine haksız bir avantaj sağlamamalarıdır. Geçmiş yıllarda, bazı seçimler sırasında seçmenleri sindirmeye yönelik girişimler olmuştu ve rakip adayların seçim çalışanları arasında kavgaya dönüşebilecek tartışmalar yaşanmıştı. Cornerville seçimlerini gözlemlediğim sırada, sık sık seçim günü bazı olaylar yaşanabileceği kulağıma gelmiş olsa da, bir iki münakaşa dışında Cornerville’deki oy verme işlemleri gayet sakin geçmiştir.

Tüm siyasi örgütlerin, her bir bölgedeki tüm seçmenlerin isimlerinin ve adreslerinin olduğu resmi bir seçmen listesi vardır. Seçim öncesi tüm bu isimler bir değerlendirmeye alınır. Rakip

adaya bağlı isimler dışarıda bırakılırken, geri kalanlara yönelik bir seçim çalışması yürütülür. Bu kişilerden oy kullanacağı yere araçla gitmek isteyenler tespit edilir ve bu kişilere seçim günü araç tahsis edilir.

Eski zamanlarda, kendi haklarını korumaları için adayların oy kullanma yerlerinde bir çalışanını görevlendirmelerine izin verilirdi. Bu kişilerin, gerektiğinde bakmak için bölgedeki tüm seçmenlerin isimlerinin bulunduğu resmi bir liste ellerinde olur ve her gelen seçmeni kontrol edip şüpheli gördükleri kişilere itiraz edebilirlerdi. Zaman zaman dışarı çıkıp, oy kullanmayan isimleri arkadaşlarına iletir ve o kişilerin “oy kullanmaya getirilmesi” için uğraşırdı.

İçeride çalışan bu kişilerin dışarıya bilgi vererek, oy kullanmayan kişiymiş gibi gelip ikinci kez oy kullanan kişilerin önünü açtığı gerekçesiyle, seçim kurulu oy kullanılacak yerlerin içerisinde sadece görevlendirilmiş yetkililerin olmasına karar vermiştir. Bu yeni kuralın bir etkisi olarak, oyların denetlenmesi işi, bir aday için içeride çalışanlar yerine dışarıda çalışanlara kalmıştır. Elinde seçmen listesi olan bir kişi, oy kullanılacak yere yakın bir kaldırımda durur ve geçen seçmenlerin isimlerini listede kontrol eder. Seçmenler isimlerini ve adreslerini seçim yetkililerine beyan ederken yanlarında olamadığı için, bu kişinin işi çok daha zordur. Ancak kendi bölgesini iyi biliyorsa, bu kişinin isabetli bir biçimde kayıt tutması yine de mümkün olabilir.

Dördüncü İdari Bölgede ve doğu yakasının diğer yerlerinde idari bölge dışında yaşayan pek çok insan büyük bir oranda sahte isimlerle oy kullanır. Kendisine devlet kadrosunda iş bulduğundan ya da başka bir iyilik yaptığından ötürü Cleveland Kulübü’ne borçlu olan pek çok kişi, oy kullanmak için kulübün daha fazla önem verdiği bölgelere gider. Oylarını sorunsuz bir şekilde vermek için bu kişiler pansiyon ya da otel sahipleriyle anlaşılır. Seçmenlerin kaldıklarını beyan ettikleri adreslerde 1 Ocak tarihinde gerçekten kalıp kalmadıklarını kontrol etmek

için polis geldiğinde ise, otel ve pansiyon sahipleri sorulan isimleri onaylarlar. Polis de zaten kendisine sözlü verilen bu bilgileri doğrulama zahmetine çoğu kez girmez. Bazıları da, teknik açıdan kanunlara uygun hareket ederek 1 Ocak tarihinde gerçekten kayıtlı olduklarını beyan ettikleri adreslerde kalır. Sadece oy kullanmak için belli bir yere giden bu insanlar yüzünden, o bölgede yaşamayan insanların isimleri seçim listesinde kalmaya uzun bir süre boyunca devam eder. Bu kişiler “tek gecelik seçmenler” olarak bilinir.

Tek gecelik bir seçmen, resmi seçmen listesinde olan kendi ismiyle oy kullanıyorsa, seçim sırasında oy kullanmasına karşı çıkmak mümkün olamaz. Joseph Maloney bu durumu şöyle açıklamıştır: “Eğer bir seçmenin ikametgâhından şüpheliyseniz, kanunlara göre itirazınızı seçimden en az iki hafta önce yapmalısınız. İnsanların oy kullanmalarına engel çıkartılmasın diye böyle bir kanunun çıkmasını sağladık.”

Cleveland Kulübü için sahte isimle oy kullanan pek çok kişi vardır ve bu kişiler şehir dışında olan ya da henüz oy kullanmamış kişilerin isimleriyle defalarca oy kullanırlar. Böylece kulüp tüm üyelerinin oy kullandığından ve üyeleri için oy verildiğinden emin olur.

Sahte isimle oy kullanma konusunda, Cleveland Kulübü muazzam bir avantaja sahip olsa da, İtalyan siyaset kulüpleri de yakın zamanda seçim listeleri üzerinden kendilerine avantaj sağlamaya başlamıştır. Belli yerlerde oy kullanmaları için çok fazla sadık destekçiye sahip olmadıklarından, İtalyan kulüpleri sahte isimleri seçim listelerine kaydettirmek noktasında zorluk çekerler. Bağımsız ve güçlü ilk İtalyan siyasetçilerinden biri, kurduğu kulübün üyelerinin resmi makamlara fazladan isimler vermelerini sağlamış ve gerçekte var olmayan kişilerin isimleri böylece nüfus kütüklerine işlenmiştir. Oy kullanacak seçmenlerin kayıt altına alınması sırasında da, bu siyasetçinin destekçileri kendilerini bu sahte isimlerle kayıt ettirmişlerdir. Bu kişiler aldıkları

talimatlar gereği, seçim kurulunda siyasetçinin daha önceden bağladığı memurun veznesine gidip işlemlerini orada halletmişlerdir. Bu kişiler böylece seçim günü hiçbir sorun yaşamadan, farklı yerlerde birden fazla oy kullanabilmişlerdir.

Seçim kurulunun işbirliği olmadan, yaygın bir biçimde sahte isimlerle birden fazla oy kullanmak imkânsızdır. Seçim kurulunda bir mevki sahibi olmak, dolgun maaşı, çalışan kişiyi önemli kılması ve çok fazla çalışmayı gerektirmemesi sebebiyle gözde bir arpalıktır. İdari bölgenin önde gelen bir siyasetçisinin siyasi desteğini güvence altına almak için, belediye başkanı bu siyasetçinin bir adamını seçim kuruluna atayabilir. Kurula bu şekilde atanan kişi de, sorumlu olduğu siyasetçinin adamlarının denetçi, sandık başkanı ve kâtip olarak oy kullanılacak yerlere atanmalarını sağlar. Bahsi geçen görevlere atanacak kişilerin iki parti arasında eşit dağıtılması zorunluluğu, Dördüncü İdari Bölgedeki oy kullanılacak yerlerde toptan bir denetimin sağlanması önünde çok da büyük bir engel oluşturmaz. Bu mevkilere idari bölgenin sakinlerinin atanması zaten alışlageldik bir durumdur. Kendi denetimlerindeki idari bölgelerdeki oy kullanılacak yerlere yapılacak atamalar için çok az Cumhuriyetçi, Demokrat Partili bir siyasetçiye bağımlı bir haldedir ve bu yüzden, bu siyasetçiye çok da sorun çıkartamazlar. Bir idari bölge siyasetçisinin, oy kullanılacak tüm yerlerin kendi adamlarının denetiminde olmasına çok da ihtiyacı yoktur. Belli sayıda yeri kontrol ettiği sürece, bu siyasetçi sahte isimlerle yüksek bir oranda oy kullanılmasını sağlayabilir.

Siyasetçilerin seçim günü çalışanlarının oy kullanılacak yerlere sokulmaması, sahte isimle birden fazla oy kullanmayı daha kolay bir hale getirmiştir. Eskiden, belli bir grubun adamları oy kullanılacak yerlerin memuriyetlerine atanmış olurdu ve sandık başındaki yetkiliye de rüşvet verilir. Buna karşın, bu duruma karşı çıkabilecek rakip adayların adamları oy kullanılan yerlerde yine de bulunurlardı. Bu kişiler ısrarlı bir protestoya giriştikleri takdirde, kendilerini korumak için polis memurları ve yetkililer,

gelen seçmenleri daha dikkatli kontrol etmek zorunda kalırlardı ve kurulan tezgâh dağılırdı. Böylesi bir durumda, bu kişileri parayla ikna ederek ya da şiddetle tehdit ederek bina dışına çıkartmak şart olurdu.

Günümüzde ise seçim görevlilerini (özellikle de sandık başkanını) ve oy kullanılan yerlerdeki polis memurlarını bağlamak, sahte isimle birden fazla oy kullanılması için yeterli olmaktadır. Yasal olarak kayıtlı bir seçmen oy kullanmaya geldiğinde, isminin oy vermiş olarak görüldüğünü tespit ederse, kimse bunun sorumluluğunu üstlenmez. Eğer bu seçmen, seçim kuruluna gerçek kimliğini ispatlama zahmetine girerse, oy kullanmasına izin verilir ancak kendisi adına daha önce kullanılmış oy yine de geçerliliğini korur.

ABD Kongresi için yapılan seçimlerde, Ravello'nun idari bölgesindeki seçim bölgeleri Joseph Maloney'nin denetimindeydi ve sahte isimle oy kullananlar burada tüm öğlen ve akşam boyunca Ravello adına faaliyet gösterdiler. Ravello'nun seçimdeki esas rakibi Branagan ise Altıncı İdari Bölgedeki oy kullanılan yerleri kontrol ediyordu ve Ravello'nun gözlemcilerinden gelen raporlara göre, şehrin en büyük taksi şirketinden kiraladığı 50 araba, sahte isimle oy kullananları ve diğer seçmenleri oradaki oy kullanılan yerlere taşıyordu. Bu yöntemlerle ve sahte isimle oy kullanmış 50'den fazla kişi olduğu söyleniyordu ve her biri 20 seçim bölgesinde ikişer kere oy kullanmıştı. Bu da neredeyse iki binden fazladan oy demekti. Branagan'ın sahte isimle oy kullanma şebekesinin büyüklüğü seçimi daha büyük bir oy farkıyla kazanmasını sağlamış olsa da, Branagan sadece yasal olarak kullanılan oylar düşünüldüğünde de seçimi açık bir farkla kazandığından, sahte isimle oy kullanmak seçimin kaderini belirlememişti.

Sahte isimle oy kullanmak, Cornerville'de ekseriyetle "yanlış" bir iş olarak kabul edilir. Ancak bu yanlışla karşı üretilen mazeret, eğer kendileri bu işi yapmazsa bir başkasının bunu yapip seçimi

haksız bir biçimde kazanacağıdır. Cornerville'deki birbirlerine rakip siyasi organizasyonları oluşturan gruplar arasında keskin düşmanlıklar bulunduğundan, bu kesimlerin birbirleriyle araları hep kötüdür. Bu yüzden de, seçimler halkın özgür tercihini yapabileceği bir alan olarak görülmez. Tam tersine, bir güç ve iktidar savaşı olarak değerlendirildiğinden, seçimleri kazanmak için başvurulacak her yol mubah olarak görülür.

Seçim günü oluşturulan organizasyonlara katılan insanlara verilen görevler, bu kişiler arasındaki toplumsal farklılaşmayı yansıtır. Bir siyasetçi için seçim günü çalışanlar ve sahte isimle oy kullananlar, köşe başı delikanlıları ile benzer bir toplumsal itibara sahip daha yaşlı kimselerdir. Bu kişiler genelde toplumun en alt tabakasındaki “sert adam” rolünü üstlenirler. Bir üst seviyede, seçmenleri ya da sahte isimle oy kullananları, oy kullanılacak yerlere taşıyanlar bulunur. Onların üstünde, belli bölgelerin sorumlusu olan kişiler yer alır. Ravello'nun, bir bölge şefinin olmamasına karar verildiği 1937 kampanyasında bile, seçim günü belli kişiler bazı bölgelerin gayri resmi sorumlusu haline getirilmiştir. Bölge şeflerinin üstünde ise daha büyük yerlerin ya da birkaç bölgenin sorumlusu olan kişiler bulunur. En üst seviyede ise adayın kendisi ya da ait olduğu siyasi organizasyonun başkanı ile o adayın güçlü müttefikleri yer alır. Bu kişiler tüm bölgeleri dolaşıp yürütülen faaliyetleri denetlerler.

6. Siyasi Yükümlülüklerin Mahiyeti

Cornerville'deki siyasi organizasyonları karşılıklı kişisel yükümlülükler olarak tanımlamak yapılabilecek en iyi tanımdır. Bu yükümlülüklerin mahiyeti, ortaya çıktığı durumlar, yarattığı eylem biçimleri ve bu yükümlülüklerden kurtulmak için gerekli olan eylemler gözlemlenerek anlaşılabilir.

Cornerville'de herkesin kabul ettiği üzere, bir siyasetçi bir seçmene iyilik yaptığında, o seçmen siyasetçiye karşı yükümlü hale gelir. Yapılan iyiliğin önemine göre, siyasetçiye oy vererek ya da onun için daha önemli hizmetler gerçekleştirerek bu yüküm-

lülükten kurtulmak mümkündür. Siyasetçinin seçmenlerine bir iyilik yapması için, daima kişisel nüfuzunun ağırlığını kullanması da gerekmemektedir. Devlet kurumlarında bir işi olduğunda, bir tercümana ihtiyacı olmasa da kötü İngilizce konuşan biri ya da hayatı boyunca sadece İngilizce konuşmuş bir köşebaşı delikanlısı bile, kendi alanından çıktığı andan itibaren meramını anlatamaz hale gelir. Ayrıca bu kişiler, belli özel bilgilere sahip olmamalarından ötürü devletin karmaşık yapısını anlayamazlar ve işlerini nasıl halledebileceklerini de bilmezler. Seçmenin bazı durumlarda kendi lehine çözülmesi gereken bir meselesi vardır ve doğru yetkiliyi bulup derdini anlatması yeterli olur. Ancak nereye gitmesi gerektiğini ve kendisini nasıl ifade edeceğini bilmeyen bir kişinin kendisi için konuşacak birisine ya da bir kılavuza ihtiyacı olur. Bu işleri o kişi için yapabilecek bir siyasetçi de seçmenine gerçek bir hizmet sunmuş olur ve böylece bir yükümlülük ortaya çıkar.

Siyasetçi ise kampanyasını destekleyenlere karşı yükümlü hale gelir ve siyasi faaliyet yürütmenin yüksek maliyeti sebebiyle, özellikle maddi destek sunanlar listenin en başına yerleşir. Siyasal faaliyetlerini kendi imkânlarıyla yürüttükçe, siyasetçi bu tarz yükümlülüklerden daha azade bir hale gelir. Bu durum, aslen cenaze levazımatçısı olan siyasetçilerin, hukukçu siyasetçilere göre gangsterlere daha az bağımlı olmasını da açıklar. Zira hukukçu siyasetçiler için gangsterler en önemli müşteriler olduğu gibi kampanyalarına da en fazla maddi destek sunan kişilerdir.

Siyasetçinin kampanyasını irdelemek, topladığı kampanya parasını nasıl harcadığını ortaya koyabilir ancak bu paraları hangi belli kanallara aktardığı konusunda bize bir fikir vermez. Gerçekte olup bitenlere baktığımızda, siyasetçi aslında parasının büyük bir kısmını yaygın bir desteğe sahip olmadığı yerlerde harcamaktadır.

Fiumara'nın 1937 seçimlerindeki kampanyası, böylesi bir davranış tarzının bir örneğini oluşturur. Seneler boyunca, be-

lediye meclisi üyeliğine Joseph Maloney'nin seçilmesi artık kanıksanmış bir hale geldiğinden, İtalyan kökenli siyasetçilerin çoğu dikkatlerini başka makamlara çevirmişlerdi. O sıralarda, seçmenlerin gözünde Fiumara, idari bölgenin sadece başka bir cenaze levazımatçısıydı. Fiumara siyasete atılıp kampanyasını başlattığında, İtalyan ve İrlandalı olmayan diğer grupların oylarını kazanmaya yoğunlaştı. Kendisine destek sunan kulüplere para vermenin yanı sıra seçimlere katılan partilere de bağışta bulundu. Bu paraları kendi çıkarları için veriyordu. Harcadığı para yerel kaynaklara göre 6400 dolardı ve Dördüncü İdari Bölgenin belediye meclisi üyeliği için verilen yarışta ilk kez bu kadar fazla para harcanmıştı. Bazıları Fiumara'nın boşuna para harcadığını düşünse de, kendisi seçimlerde *Boss* Joseph Maloney'nin esas rakibi haline gelmeyi başardı. Girdiği ilk seçimde, üç binin üzerinde oy alarak Fiumara, Maloney'nin ardından ikinci sırada yer aldı. Fiumara'nın bu kadar güçlü bir aday haline gelmesi, bol miktarda para harcamasıyla ilişkiliydi ve zaten 1939 yılındaki seçimlerde Maloney'yi bu kez mağlup etmeyi de başardı.

Bu kadar fazla paralar harcayan Fiumara bile parasını farklı yerlere eşit miktarda dağıtmamıştır. Fiumara, İtalyan oylarını olabildiğince az para harcayarak almaya uğraşmıştır. 1939 seçimlerinde, Fiumara'nın Cornerville'deki seçim çalışanlarının çoğu gönüllü kişilerden oluşuyordu. Cornerville'de çok az desteğe sahip olan Maloney ile Kelly ise bu bölgedeki çalışanlarına adam başı beş dolar ödemişti. Bu aslında genel bir yaklaşımdır. Bir siyasetçi, belli bir yerde yaptığı iyiliklerle kişisel yükümlülükler zinciri oluşturmayı başarmışsa, orada daha az para harcar. Böylesi bir zinciri oluşturmadığı yerlerde ise kampanya parasını daha cömertçe harcar.

Arkasındaki desteği arttırmak için büyük miktarlarda para harcaması gereken bir siyasetçi, bu paraları karşılamak için seçmenlerine yaptığı iyilikler için para almayı tercih edebilir. Bu uygulama günümüzde giderek daha yaygın bir hale gelmektedir.

Bir işe girmek, bir davayı sonuca bağlamak ya da başka türlü iyilikler için, kişinin istediği iyiliğin önemi oranında bir parayı ödemesi gerekir. İdari bölge siyasetçisi, bu paranın hepsini kendine ayırmaz zira istenen iyiliği gerçekleştirebilecek kişiye belli miktarda para ödemesi gerekmektedir. Eğer istenen iyilik siyaset hiyerarşinin en tepelerinde yer alan birinin gerçekleştirebileceği bir iş ise, para bir aracıyla gönderilir. İdari bölge siyasetçisi gerekli parayı, siyasetin “kodaman” ismine ulaştırması için “çantacı” denen bir kişiye verir. Bu düzen içerisinde faaliyetlerini yürüten tüm önemli siyasetçilerin, kendilerini olası bir soruşturmadan korumak için, rüşvet işleriyle ilgilenen güvendikleri dostları olur. Cornerville sakinlerine göre, seçmenin verdiği paranın hepsi siyasetin kodaman ismine gitmez. İdari bölge siyasetçisi ile çantacı denen kişi de kendi “paylarını” alırlar. Eğer istenen iyilik gerçekleştirilirse, seçmenin parasına ne olduğunu sorup soruşturması hoş karşılanmaz. Buna karşılık, Dördüncü İdari Bölgedeki tüm siyasetçiler bu düzen içerisinde faaliyet göstermezler. Örneğin, George Ravello, verdiği siyasi hizmetler karşılığında nakit para almayı reddeder.

Siyasetçiler ile seçmenler arasındaki yükümlülüklerin mahiyeti, siyasetçinin sunduğu hizmetleri para karşılığında yapıp yapmadığıyla belirlenir. İsteddiği iyilik karşılığı para ödeyen bir seçmen, para ödemeyen kişiye göre kendisini siyasetçiye daha az yükümlü hisseder. Ancak bir iyilik için para ödenmesi, kişisel yükümlülüklerin temelini tamamen ortadan kaldırmaz. Ödenen paranın miktarı ve istenen iyiliğin önemi de burada rol oynar. Örneğin, istediği iyilik için para ödeyen bir seçmen şöyle düşünebilir: “Bana iş bulması için bu siyasetçiye şu kadar para ödedim. Ama bu devirde iş bulmak hiç de kolay değil ve bu iş için para verecek, hatta benden daha fazlasını ödeyecek pek çok insan var. O halde, beni bu işe soktuğuna göre bu siyasetçi iyi biri olmalı. Ben de onu bir sonraki seçimlerde desteklemeliyim.” Ancak yine de belirtmek gerekir ki, seçmenle siyasetçi arasında para ilişkisi söz konusu olunca yükümlülük duygusu çok da sağlam temellere oturmamaktadır.

1939 seçimlerinde, Joseph Maloney rakibi Mike Kelly'ye saldırırken bu duruma işaret etmiştir:

Adayın biri, en az 200 kişiyi işe sokacağını söylüyor. Bu kadar işi nereden bulacak ki? Evet, bu işleri ayarlayacak adamları var ama bu adamlara ödenmesi gereken paralar da var. Bu adamlara bu paraları verince, o adaya karşı yükümlülüğünüz de kalmaz ki.

Köşebaşı delikanlılarından biri de bu konu hakkında düşüncelerini şöyle ifade etmiştir:

Bazen siyasetçiler, onlar için çalıştığınız takdirde size para vermek isterler. Daha sonra başka bir iyilik için yanına giderseniz, o zaman size, "Ama ben zaten sana para ödedim" derler... Eğer biraz kafanız çalışıyorsa, siyasetçi size para vermek istediği zaman parayı almazsınız. Belki o zaman ondan ileride bir fayda görebilirsiniz.

Ancak pek çokları, bu düşüncenin tam karşıtı bir tutum sergiler. Tony Cataldo ile *Cornerville Social and Athletic Kulübü*'nün pek çok üyesine göre, köşebaşı delikanlıları seçimlerden sonra siyasetçiden pek fayda görmeyeceklerini kabul edip, fırsat bu fırsat deyip alabilecekleri tüm parayı almalıdırlar. Seçim sonrasında, kendisine destek sunmuş olsalar dahi, siyasetçi köşebaşı delikanlılarına karşı kendisini yükümlü hissetmeyecektir ve bu yüzden, seçim öncesinde para almak en azından sunulan desteğin boşa gitmemesini sağlayacaktır.

Bir siyasetçi, aldığı desteğin büyük bir kısmını para dağıtarak sağlarsa, seçmenlere karşı yükümlü olmaktan da kendisini kurtarmış olur. Para ilişkisi yüzünden arada güçlü kişisel bağlar olmadığından ötürü, bu seçmenler seçim sonrası siyasetçiye sırtlarını çevirebilirler ancak siyasetçinin bir sonraki seçimde aynı seçmenleri yine parayla kazanması mümkündür. Eğer bazı seçmenler siyasetçiyi desteklemeyi tamamen bırakmışsa, siyasetçinin para karşılığında kendisini destekleyecek başka gruplar bulması da yine mümkündür.

Verilecek oyları güvence altına almada, para vermenin etkinliği çok da abartılmamalıdır. Siyasetin para ile yürütülmesi konusunda köşebaşı delikanlılarının tavrı şöyledir: “Siyaset alavere dalavere işidir, siyasetçi de sadece kendi çıkarları için bizi kullanmaya çalışıyor. Biz de, tıpkı onun yaptığı gibi bazı sözler verip ondan kapabileceğimizi kapabiliriz. Alacağımızı aldıktan sonra da ne istersek onu yaparız.” Bu anlamda, bir Fiumara destekçisinin *Cornerville Social and Athletic* Kulübü’nde, köşebaşı delikanlılarına yaptığı tavsiyeyi tekrar hatırlayabiliriz: “Aptalca davranmayın sakın. Ne veriyorlarsa alın. Ama alacağınızı aldıktan sonra gidin oyunuzu Fiumara’ya verin.” Dolayısıyla, siyasi yükümlülük tek başına siyasetçinin yaptığı iyiliğe dayanmak yerine siyasetçi ile seçmen arasındaki kişisel bağlar üzerinden belirlenir. Kişisel bağların olmadığı yerde, para bu boşluğu tam olarak dolduramaz. Ancak tüm bu anlatılanlar, siyasetçinin seçmenle ilişkisi konusunda istediği yolu seçmekte özgür olduğu gibi bir izlenim yaratmamalıdır. Siyasetçi eğer kampanyası öncesi yeteri kadar geniş bir yükümlülükler ağı oluşturamamışsa, arkasına destek almak için olabildiğince fazla para harcamalıdır. Eğer kendisi zaten seçimle bir makama gelmiş biriyse ve gerekli kampanya parasını bulamıyorsa, yaptığı iyiliklerden para alma yoluna gidebilir. Zaten üstünde yer alan pek çok siyasetçi de böyle yaptığından, siyasetçinin kendisi de böyle davranmaya zorlanabilir. George Ravello’nun, seçmenleri için daha fazla iş ve iyilik ayarlayamaması noktasında öne sürülen bir neden de, yaptığı iyiliklerden para almaya yanaşmamasıdır. Kendisi ilk kez seçildiği dönemde, siyasetin önemli isimlerinden bazı iyilikler istemiş ve onlar da, bu iyilikler karşılığında para ödemesi gerekebileceğini belirtmişlerdir. Ravello’nun bu paraları ödemeyeceği ortaya çıkınca, bu kişiler Ravello’ya istediği iyilikleri yapamayacaklarını söylemişlerdir.

Ancak tüm bunlar, önemli iyiliklerin ille de para karşılığı yapılacağı anlamına gelmez. Tıpkı seçmen ile siyasetçi arasında olduğu gibi, siyasetçiler arasındaki ilişkiler de paranın yanı sıra

maddi olmayan kişisel yükümlülöklere de dayanır. Para ödemeyi reddederek bir siyasetçi bazı iyiliklerin yapılmasını sağlayamasa da, bazı iyiliklerin yapılmasını sağlamak yine de mümkündür.

Cornerville standartlarına göre, bir iyiliğı dostluk adına yapan bir siyasetçi, para için yapan siyasetçiye göre ahlaken daha üstündür. Benzer bir biçimde, bir adaya bağılılığını kampanyasına gönüllü olarak katılarak gösteren birisi de, belli bir iyilik karşılığında katkı veren diğetine göre daha değerli görülür. Tıpkı köşebaşı çetelerinde olduğı gibi, siyasette de iyilikler kişisel sadakat üzerinden karşılıklı olmalıdır.

Siyasi organizasyonlar geçtiğimiz yıllarda yoğun bir biçimde değişime uğramış olsa da, Cornerville sakinlerinin çoğı, yukarıda bahsedilen standartlara inanmaya devam eder. Ancak nakit paranın cazibesi yine de çok güçlüdür ve Cornerville sakinleri de, her zaman en fazla sayğı duydukları adaya oy vermezler. Giderek daha fazla idari bölge siyasetçisi, seçmenle ilişkilerini para üzerinden kurma yoluna gittiğinden, seçmenlerin de siyasetçiden iyilik görme konusundaki seçenekleri giderek azalmaktadır. Seçmenler de bu sebeple, hiç iyilik görmemek yerine bir iyiliğı parayla satın almanın hiç yoktan iyi olduğı düşüncesine kapılırlar.

Şimdiye kadar, siyasette iyilik konusu bu bölümde kişisel ilişkiler üzerinden ele alındı. Ancak tıpkı diğey yerlerde olduğı gibi, Cornerville’de de insanlar siyasetçinin, seçmenlerinin yaşadığı yerlere parklar, oyun alanları inşa edilmesini sağlayarak, bölgenin genel refahını daha da arttırması gerektiğini düşünür. Cornerville sakinleri, kendi temsilcilerinin bu yükümlölüklerini yerine getirmemelerinden epey bir şikâyetçidirler. Üstün körü bir bilgiye sahip bir araştırmacı bile, Cornerville’in bu konularda diğey bölgelere göre çok az destek aldığını görebilir.

Cornerville sakinlerinin bu duruma dair çeşitli açıklamaları vardır. Onlara göre, siyasetçiler onları satmıştır ya da siyasetçilerin Cornerville’i kalkındırmak gibi bir dertleri yoktur ya da

insanların siyasetçilere ihtiyaçları kalmayacağı korkusuyla Cornerville için çok da fazla bir şey yapmak istemezler. Ancak tüm bu duygusal açıklamalar meseleyi çok da fazla aydınlatmaz. Cornerville’i gerçekten de daha iyi bir yer haline getirmek isteyen bir siyasetçinin, seçilir seçilmez bu hedefinden vazgeçtiğini söylemek doğru olmayacaktır. Bir siyasetçinin tek derdi rüşvet almak olsa bile, böylesi kamusal projeler aslında rüşvetin en fazla döndüğü yerlerdir. Bu yüzden meselenin aydınlatılması için daha farklı bir açıklama gereklidir. Bu konuda, siyasetçi-seçmen ve siyasetçi-siyasetçi ilişkileri bize bir ipucu sunabilir.

Kamusal projelerle belli bir yerin şartlarını iyileştirmeye gitmek genel olarak halkı mutlu edecek olsa da bu türden bir siyasetin işleyişi halka dayanmaz. Siyasetçinin belli insanlara karşı yükümlülükleri bulunur ve kendi organizasyonunun devamlılığını bu insanlara karşı yükümlülüklerini yerine getirerek sağlar.

Dolayısıyla, siyasetçinin çabalarını en fazla ısrarcı olunan taleplere yoğunlaştırması gerekir. Eğer bir kişi siyasetçiden üç şey (hapse girmemesini, kendisine iş bulmasını ve çocuklarının oynayabileceği yeni bir oyun alanının açılmasını sağlamak) isteyecekse, bunları hepsini bir arada istemez. İlk tercihi özgürlüğünün güvence altına alınması olacaktır. Bunun ardından siyasetçiden elinin ekmek tutmasını sağlamasını ister. Siyasetçinin, kişinin bu iki isteğini yerine getirmesi yeterince tatmin edici olacaktır ve bahsi geçen kişi de, muhtemelen oyun alanı isteğinden hiç bahsetmeyecektir zira tüm seçmenler gibi o da siyasetçiden isteyebileceği şeylerin, onun için ne yapabileceği ile ilişki olduğunun farkındadır.

Seçmenlerin düşüncesine göre, yaşadıkları yerlerin kalkındırılması tüm bir halkın genel hakkıdır ve dolayısıyla, bu konuda yapılan işleri kişisel iyilik olarak değerlendirmezler. İş olup kanunlarla başı dertte olmayan birisi, yaşadığı yerin daha iyi bir yer haline gelmesi için bir siyasetçiyle yakın ilişkiler kurma zahmetine girmez.

Polisin içeri aldığı bir köşe başı delikanlısını dışarı çıkartması ya da sahip olduğu nüfuzla gangsterleri koruması kendisinden istendiğinde, siyasetçinin bunun için polis ve başsavcılık ile bağlantılar kurması gerekir. Bu kesimlerle yakın bağlantılar oluşturması, belli bir yerin şartlarının iyileştirilmesi konusunda ona yardımcı olmayacaktır zira polis ya da başsavcılığın bu konularda bir yetkisi yoktur. Siyasetçiden bir kişiyi *relief roll*³² listesine alması istendiğinde, siyasetçi bu konularla ilgilenen devlet yetkilileriyle temas kurmaya çalışır ve bu kişiler de belli bir yerin şartlarının iyileştirilmesi konusunda ilgilenmezler. Siyasetçiden bir kişiyi devlet kadrosuna alması istendiğinde, siyasetçinin eyalet ya da devlet yönetimindeki önemli kişilerle bağlantı kurması gerekir ve böylece de belli bir yeri iyileştirme meselesiyle ilgilenen kişilerle gerçekten temas kurmuş olur. Ancak siyasetçi her şeyi bir anda isteyemez. Siyasetteki genel anlayışa göre, karşılığında önemli hizmetler sunmadığı sürece siyasetçinin büyük iyilikler isteme hakkı yoktur. Eğer çok fazla şey isterse bağlantısı kopar ve hiçbir şey elde edememiş olur.

Belli bir yerin şartlarını iyileştirme konusunda, hiyerarşik yapıda gerekli olan etkileşimler, kişisel iyiliklerin yapılmasını sağlamak için gerekli olan etkileşimlerden daha farklıdır. Aşağıda verilen bazı örnekler bu farkı daha iyi gösterecektir.

Diyelim ki, adamın biri bir devriye polisi ya da komiser yardımcısı tarafından tutuklandı. Bu kişi idari bölge siyasetçilerinden biriyle temasa geçer. Siyasetçi de, tutuklama işini yapan memurların üstü olan baş komiserle konuşur. Baş komiser de, tutuklamayı yapan memurdan bu işi unutmasını söyler ve o da kendisine denileni yapar. Böylece, tutuklanan kişi dışarı çıkar. Baş komiser her ne kadar kendi bölümünün sorumlu kişisi olsa da, hiyerarşide onun üstünde polis şefi, emniyet amiri ve emniyet müdürü yer alır. Ancak bu örnekte olduğu gibi, pek çok

32 T.S.N.: *Home Relief* programı kapsamında, muhtaç durumda olduğu ve devletin maddi yardım sunması gerektiği tespit edilen kişilerin isimlerinin yer aldığı liste.

durum için polis şefinin, üstündeki kişilere ulaşılması çok da gerekli olmaz.

Başka bir örnek olarak, diyelim ki adamın biri adi bir suç sebebiyle mahkemeye çıkartıldı. Bu kişi yine bir idari bölge siyasetçisinden yardım ister. En alt seviyedeki mahkemelerin yargıçları genellikle yakın geçmişte siyasete bulaşmış ve siyasi faaliyetleri sayesinde bu makamı elde etmiş kişilerdir. Siyasetçi ilgili yargıçla görüşür ve yargıç da zanlıya karşı hoşgörülü davranmaya ikna olur. Daha yetkili mahkemeler için daha önemli bağlantılar gereklidir ancak en alt seviyedeki davalar için hiyerarşinin daha üstündeki makamlara ulaşmadan meseleyi kişisel ilişkilerle çözmek mümkündür.

Ya da diyelim ki, adamın biri hakkında bölgenin savcı yardımcısı bir soruşturma açtı. Bu kişi yine bir idari bölge siyasetçisiyle temasa geçer. Eğer siyasetçi hiyerarşinin bu kısımlarıyla bağlantılar kurmuşsa, kendisi doğrudan bölge savcısıyla konuşur ve savcı da yardımcısından soruşturmayı kapatmasını ister. Ancak meseleyi bölge savcısına taşımadan çözmek daha çok başvuru bir yöntemdir zira bölge savcısının altında çalışanlar, belli türden siyasi baskılara açık bir durumdadır.

Tüm bu örneklerin aksine, belli bir yerin şartlarının iyileştirilmesini sağlamak için ise daha farklı bir yol izlemek gereklidir. Aşağıda anlatılan hikâye izlenmesi gereken yolu ortaya koyar.

Yakın bir dönemde, bazı köşebaşı delikanlıları küçük bir parkta düzenli olarak *softball*³³ oynuyorlardı. Oyunculardan bazıları çok iyi vuruculardı (*hitter*) ve vurdukları topolar zaman zaman parkın duvarlarını aşır sokağın karşısındaki binaya isabet ediyordu. Bu yüzden binanın bazı camları kırılmıştı. Bina *Eastern City Bank and Trust* bankasına aitti. Binanın yöneticisi, kırılan camlar yüzünden bankanın emlak işleri bölümüne bir şikâyetle bulundu ve bankadan bir yetkili gelip park müdürüyle

33 T.S.N.: Beysbolun daha küçük bir sahada ve daha hafif bir topa oynanan bir türü.

temasa geçti. Park müdürü de, 16 yaşından büyük erkeklerin parkta *softball* oynamasına yasak getirdi ve Cornerville komiserinin gerekli önlemleri almasını istedi. Komiser de durumu komiser yardımcısına aktardı ve bir Pazar günü öğlen vakti köşebaşı delikanlıları gayet çekişmeli geçen bir *softball* maçı oynarlarken komiser yardımcısı parka gelip oyunu durdurdu.

O sıralarda, köşebaşı çetelerinden birinin lideri olan Sam Franco, 16 takımdan oluşması hedeflenen bir *softball* ligi kurmak için uğraşıyordu. Park müdürünün 16 yaşından büyük erkeklere parkta *softball* oynamalarını yasaklaması, oyuna olan ilgiyi daha da arttırmıştı ve Sam kuracağı lig için bir şekilde parkı kullanmak istiyordu. Sam, park müdürünü tanıyan kendisinden daha yaşlı birisini buldu. Park müdürü düzenli olarak civardaki bir kiliseye gidiyordu. Sam ile arkadaşı bir gün kilise dışında park müdürünü beklediler ve çıkışta yanına gidip banka binasının güvenliği için parkın duvarlarının üstüne bir tel örgü çektirmesinin mümkün olup olmadığını sordular. Park müdürü ise onlara böyle bir işi yapması için elinde resmi bir karar olmadığını ve onlar için bir şey yapamayacağını söyledi. Birkaç gün sonra Sam ile arkadaşı park müdürü ile yeniden konuşmaya çalıştılar ancak park müdürü onlarla konuşacak bir şeyi olmadığını söyleyip çabucak yanlarından uzaklaştı ve çekip gitti.

Doc'ın çalıştığı serbest zamanları değerlendirme merkezine giden Sam, burada Cornerville Mahalle Merkezi'nin, genç erkeklerden sorumlu kişisi olan Bay Kendall'a danıştı. Bay Kendall, Sam'e lig için yaptığı planlamalara devam etmesini söyledi ve takım kaptanlarıyla birlikte ligue ilgili gelişmeleri ve planları ele almak için iki haftada bir toplanmaları için Mahalle Merkezi'nde onlara bir yer ayarladı.

Bay Kendall öncelikle bankanın Cornerville'deki mülklerinden sorumlu kişi ile konuştu. Sorumlu kişi köşebaşı delikanlılarını gayet iyi anladığını söylese de, yapacak bir şeyinin olmadığını ifade etti ve meseleyi bankadaki hiyerarşinin daha üst kade-

melerine götürmekten de hiç bahsetmedi. Bay Kendall bunun üzerine, park müdürüyle bağlantıları olan Cornerville’li siyasetçi Sam Venuti ile temas kurdu. Sam Venuti park müdürüyle konuşmaya gitse de bir sonuç elde edemedi.

Bu sırada, köşebaşı delikanlıları lig için toplantılar düzenliyorlardı ve Sam Franco, Bay Kendall’a kısa bir süre içerisinde bir şeyler yapılmazsa, lige olan ilginin kaybolacağını ve ligin başlamadan dağılacağını söyledi. Bay Kendall, belediye meclisi üyesi Fiumara ile belediye başkanının sekreterlerinden biri olan Andy Cotillo’yu telefonla aradı. İkisi de konu hakkında ellerinden geleni yapacaklarını söylediler. 10 gün sonra Bay Kendall yeniden Fiumara’yı aradı. Ancak Fiumara meseleyi çoktan unutmuş gibi görünüyordu. Fiumara’nın kurulmak istenen *softball* liginin oy potansiyelinin farkında olmadığını hisseden Bay Kendall, bazı takım kaptanlarını bir araya getirdi ve onları Fiumara ile bizzat görüşmeye gönderdi.

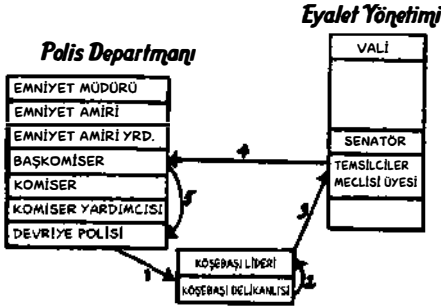
Bu görüşmeyle birlikte olayın seyri hızla değişti. Fiumara, tel örgü kurulması kararı için belediye meclisiné bir önerge vereceğine ve ayrıca belediye başkanıyla da görüşeceğine söz verdi. Aynı sıralarda Andy Cotillo da harekete geçmişti. İki siyasetçi de, belediye başkanıyla çeşitli görüşmeler gerçekleştirdi. Her bir görüşme sonrası, Bay Kendall gidişattan haberdar ediliyordu. Cotillo telefon açıp Bay Kendall’a “Başkanla görüştüm, her şeyi yoluna sokacağını söylüyor” dedikten beş dakika sonra, bu sefer Fiumara telefon açıyor ve aynı şeyleri söylüyordu. İki siyasetçi de birbirlerinden haberleri yokmuş gibi konuşuyorlardı ancak biliydi ki, ikisi bir arada belediye başkanıyla görüşüyorlardı. Kısa bir süre içerisinde, tel örgü için gerekli olan para ayarlandı. *Softball* liginin ilk maçı tel örgülerin kurulmasından bir hafta öncesine denk düşüyordu ve sahanın şekli, vurulan topun banka binasına gelmeyecek bir şekilde yeniden düzenlenmesini gerektirdiğinden oyuncuların işi daha zorlaşmıştı. En az 1000 kadar insan oyunu seyretmeye gelmişti ve Fiumara da seyirciler arasındaydı. Maçtan sonra takım kaptanları sahanın yeni şekliyle mi

oynamaya devam edeceklerini yoksa tel örgülerin kurulmasını mı bekleyecekleri konusunda bir karara varmak için Cornerville Mahalle Merkezi'nde Bay Kendall ve Fiumara ile görüştüler. Sam Franco, belediyenin tel örgüleri kurmasının en az bir ay süreceğini ileri sürdü. Fiumara ertesi sabah belediye başkanı ile görüşeceğini ve işleri hızlandırmaya çalışacağını söyledi. Gerçekten de ertesi gün öğleden sonra, belediye başkanı yanında bir belediye mühendisiyle beraber parkı teftiş etmeye geldi ve bir hafta içerisinde de tel örgüler kuruldu. Böylece parkta her akşam iki lig maçı oynanmaya başlandı.

Pek çok insan meselenin bu şekilde çözülmesine hayret etmişti. Söylenenlere göre, yıllardan sonra ilk kez park bütçesinden belli bir miktar Cornerville'e ayrılmıştı. Doğru kanalların işletilmesiyle beraber meselenin çözüme kavuşma hızı da ayrıca etkileyiciydi.

Bu olup bitenleri anlamak için, ABD yönetim şeklinde yasama ile yürütme organları arasındaki ayrımı ortaya koymamız gerekir. Parklar departmanı gibi yürütme organının idari departmanlarının kendilerine özgü birer hiyerarşi vardır. Bu departmanlar, yasama organı temsilcilerinin baskılarına çok açıktır ancak işlerinin gereği olarak belli etkileşim kanallarını ve standart prosedürleri işler halde tutmaları için, bu baskılara bir noktaya kadar direnmeleri gerekir. İdari hiyerarşiyi ilgilendiren bir eylem planı, seçmenlerin inisiyatifi yerine, yasama organından yetkili bir kişinin ilgili departmanın başındaki kişiye emir vermesiyle hayata geçirilir. Eğer asıl talep toplumun en alt seviyesinden geliyorsa, daha üst seviyelerde belli bir organizasyon ve koordinasyonla yasama hiyerarşisinin mümkün olan en üst noktasına bir baskı uygulanması gerekir.

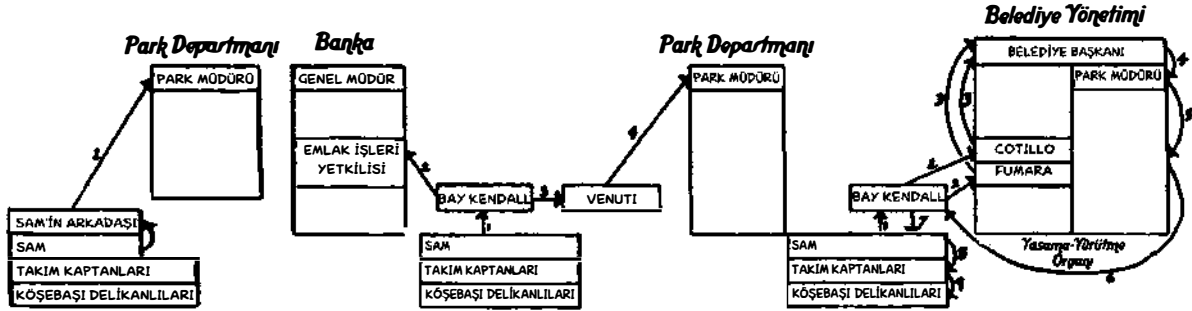
POLİSİN BİRİSİNİ İÇERİ ALMASI VE İÇERİ ALINAN BU KİŞİNİN DIŞARI ÇIKARILMASI

Oklar kurulan etkileşimlerin doğrultusunu ve sıralanımını göstermektedir. Kutuların konumu görelî konumları göstermektedir.

Bu olayda köşebaşı delikanlıları, işlerini doğrudan park müdürüyle halledememişlerdir zira kendi konumlarıyla park müdürünün konumu arasında büyük bir fark vardır. Sam Venuti park müdürüyle konuyu görüşse de, ona emir verecek bir gücü olmadığından, bir sonuca varamamıştır. Angelo Fiumara, Sam Franco gibi 16 köşebaşı lideri ile bunların takipçilerini içinde barındıran güçlü bir organizasyonun sorumlu kişisi olduğunu fark edene kadar Bay Kendall'la irtibata geçmeye gerek görmemiştir. Ancak Bay Kendall'ın konumunu fark etmesiyle birlikte, o ve Andy Cotillo belediye başkanını etkilemeye girişmişlerdir. Cotillo belediye başkanının sekreteriyken, Fiumara da Cotillo üzerinden belediye başkanıyla bağlantı kurmuştur. İki siyasetçinin de, yasama hiyerarşisinin en tepesine baskı yapma güçleri olduğundan, Sam Franco'nun ön ayak olduğu girişim sonuç olarak başarıya ulaşmıştır.

PARKTA TEL ÖRGÜLERİN KURULMASI

Oklar kurulan etkileşimlerin doğrultusunu ve sıralanımını göstermektedir
Kutuların konumu görelî konumları göstermektedir.

Yukarıdaki iki şema, farklı iki olay için gerçekleşen eylemlerin mahiyetini göstermektedir. Bu örnekler, belli bir yerin şartlarının iyileştirilmesini sağlamak ile kişisel bir iyiliği gerçekleştirmek için gerekli olan etkileşimlerin yönleri arasında ciddi farklar olduğunu ortaya koymaktadır. Kişisel iyilikler için çoğu kez siyasi organizasyonun en tepesine ulaşmak gerekmez. Gerekli eylem, hiyerarşinin en alt seviyesine yakın bir yerde gerçekleştirilebilir. En tepedeki kişiye ulaşmak gerekse bile, bu kişinin, altındaki hiyerarşiyi toptan harekete geçirmesi gerekmez. Bu kişi, kendi departmanının yerleşik ilişkilerine zarar vermeden kişisel ilişkileri üzerinden işin görülmesini sağlayabilir. Bir yerin şartlarını iyileştirmek ise en alta örgütlülüğe, en tepede ise iyi bağlantılara sahip olmayı gerektirir. Açıktır ki, pek çok Cornerville siyasetçisi bu iki gerekliliği aynı anda yerine getirmedikleri için, Cornerville'in şartlarını düzeltmekte başarısız olmuşlardır. Kendilerinden bekleneni yapamadıkları için de pek çok Cornerville sakini onların ikiyüzlü oldukları düşüncesine kapılmıştır.

Üçüncü Kısım

Sonuç

1. Çete ve Birey

Köşebaşı çetelerinin yapısı, üyelerinin uzun bir zamana yayılan ve bir alışkanlık halini almış bir şekilde sürekli ilişki halinde olmaları üzerinden şekillenir. Pek çok çetenin çekirdeğinin oluşumu, üyelerinin yakın bir çevrede yaşıyor olması üzerinden ilk toplumsal iletişim deneyimlerinin gerçekleştiği çocukluk yıllarına kadar gider. Okul yılları çetenin özgün örüntüsünde değişimlere yol açıyor olsa da, okul sıralarında ya da okul bahçesinde kurulan ilişkilerle gelişen bir çeteye hiç rastlamadım. Çeteler köşebaşlarında gelişmişti ve üyeleri, çocukluk yıllarından yirmili yaşlarının sonlarına ya da otuzlu yaşlarının başlarına kadar istikrarlı bir biçimde köşebaşı merkezli bir hayat sürdürmüşlerdi. İlerleyen yıllarda, bazı çeteler, ailelerinin Cornerville'den taşınmasıyla dağılmış ve geri kalan üyeler de civardaki köşebaşı çetelerine katılmışlardı. Ancak genel duruma baktığımızda, Cornerville'den taşınmak köşebaşı delikanlısını kendi çetesinden uzaklaştırmaktadır. Herhangi bir akşam, herhangi bir köşebaşında toplanan kişilere baktığımızda, şehrin başka yerlerinden ya da civardaki banliyölerden eski dostlarıyla zaman geçirmeye gelmiş köşebaşı delikanlılarını görmek her zaman mümkündür. Bir köşebaşı delikanlısının ikamet ettiği yer, mahalle içerisinde de değişebilir ancak bu kişi neredeyse her zaman kendi köşebaşısına sadık kalmayı sürdürür.

Bir köşebaşı delikanlısının grup faaliyetlerinde ev çok küçük bir rol oynar. Yemek yediği, uyduğu ya da hasta olduğu zamanlar hariç, köşebaşı delikanlısı nadiren evinde zaman geçirir ve dostları onu bulmak için ilk olarak daima takıldığı köşebaşına gider. Köşebaşı delikanlısının lakabı bile gündelik faaliyetlerinde çetesinin sahip olduğu mutlak önemi gösterir. Bir köşebaşı çetesiyle birkaç ay zaman geçirdikten sonra bile, birkaç tanesi hariç hiçbirinin soyadını öğrenmemiş olmak gayet doğal bir durumdur. Pek çok köşebaşı delikanlısı, kendi çeteleri tarafından takılan lakaplarla bilinir. Bu çetelerde ayrıca evli ve bekâr kişileri birbirlerinden ayırmak da kolay değildir. Evli bir köşebaşı delikanlısı, haftada bir akşamını ayırıp eşini dışarı çıkartır. Köşebaşı delikanlısının eşiyle beraber dışarı çıkıp eğlendiği başka zamanlar da olur ve bazı köşebaşı delikanlıları da, diğerlerine kıyasla eşlerine daha fazla bağlılık gösterir ancak evli ya da bekâr bir köşebaşı delikanlısını hemen her akşam aynı köşebaşında bulmak daima mümkündür.

Köşebaşı delikanlısının köşebaşı dışındaki toplumsal faaliyetleri de benzer bir düzen içerisinde gerçekleşir. Pek çok köşebaşı çetesi, haftanın aynı gecesini bowling oynamak gibi özel bir etkinliğe ayırır. Nortonlular çetesinde belli bir akşam bowling oynamak o kadar yerleşik bir hale gelmişti ki, çete dağıldıktan sonra bile bazı üyeler bu geleneği bir süre daha devam ettirmişti.

Köşebaşı dışında, grupların akşamları düzenli olarak buluştukları mekânları da olur. Neredeyse her gece aynı saatlerde, aynı grup en sevdikleri kafede “kahve-sigara” ya da köşebaşına yakın bir meyhanede bira içmek için buluşurlar. Bazı geceler başka faaliyetler gerçekleştiriliyor olsa da, grubun üyeleri köşebaşına ya da evlerine dönmeden önce gene aynı kafede ya da meyhanede buluşurlar. Grubun, buluştuğu mekânda oturdukları masalar bile bellidir. Hemen her gece, aynı gruplar aynı masalar etrafında toplanırlar. Her bir grubun kendi masası olduğu diğer Cornerville grupları tarafından da kabul edilir. Eğer her zaman oturdukları yere yabancılar oturmuşsa, özellikle etrafta fazla boş yer

yoksa, grup için oturacak yer aramak can sıkıcı bir durumdur. Ancak pek çok grup, akşam saat dokuzdan sonra bu mekânlara gittiği için, mekânda bu oturma prosedürüne aşına olan düzenli müşteriler dışında çok fazla insan olmaz.

Bir köşebaşı delikanlısının hayatı düzenli ve daraltılmış bir döngü üzerinden ilerler. Bu konuda Doc bana şunları söylemiştir:

Buradaki insanlar ne yapıyorlarsa, 300 metre yarıçaplı bir dairenin içinde yapıyorlar. Acı ama gerçek bu, Bill. İştene eve gelip köşebaşında takılıyorlar, evinde yemek yiyip tekrar köşebaşına geçiyorlar, sonra başka bir yere geçip tekrar köşebaşına geliyorlar. Eğer birisi köşebaşında değilse bile, orada olan arkadaşları onun nerede olduğunu büyük ihtimalle bilir. Pek çok insan tek bir köşebaşında takılır durur. Birisinin, takıldığı köşebaşını değiştirmesi nadiren görülen bir durumdur.

Grubun istikrarlı yapısı ve üyelerinin toplumsal güvencelerden yoksun olması grup içinde yoğun bir toplumsal etkileşimin yaşanmasını sağlar. Grubun yapısı bu etkileşimlerin sonucudur.

Böyleli etkileşimli bir ortamda, grup dayanışmasının temelini oluşturan bir karşılıklı yükümlülükler sistemi ortaya çıkar. Faaliyetlerini sürekli biçimde bir grup olarak gerçekleştirmeleri, gruptakilerin birbirlerine iyilik yapmalarını gerektirecek pek çok durumu da beraberinde getirir. Bir köşebaşı delikanlısı olmanın racunu, imkânı olduğunda dostlarına yardım etmesini ve onlara zarar verecek bir eyleme girişmemeyi gerektirir. Grup içerisindeki hayat muntazam bir biçimde devam ettikçe, üyeleri birbirine bağlayan yükümlülüklerin açıktan belirtilmesine gerek kalmaz. Bir keresinde Doc benden kendisi için bir şey yapmamı isteyince, ben de ona benim için bu kadar fazla şey yapmış birisine yardım etmenin beni çok mutlu edeceğini söylemiştim. Doc bu dediğime itiraz edip şöyle demişti: “Böyle düşünmeni hiç istemem. Dostum olduğun için senden bu yardımı istiyorum, başka bir şey için değil.”

Bu zımni yükümlülükler sadece ilişkiler bozulduğu sırada gündeme getirilir. Alec ile Frank yakın dostlarken, ikisinin de birbirlerine yaptıkları yardımlardan bahsettiklerini hiç duymamıştım. Ancak Aphrodite Kulübü ile gerçekleştirilen faaliyetler yüzünden araları açılınca, ikisi de Doc'a, bir diğeri için o kadar şey yapmasına rağmen, o kişinin aynı sorumluluğu göstermediğinden yakınmıştı. Başka bir deyişle, görünüşte aralarındaki dostluk hatırına yaptıkları şeyler sonradan karşılık yükümlülükler sisteminin parçası olarak ortaya konmuştu.

Köşebaşı delikanlılarının hepsi yükümlülüklerine tam bağlı bir hayat sürdürmez ve bu durum onların statüleri açısından farklılaşmalarını da kısmen açıklar. Düşük statüsü olan birinin yükümlülüklerini ihlal etmesi, konumunda çok fazla değişikliğe yol açmaz. Arkadaşları bu kişinin geçmişte de yükümlülüklerini yerine getiremediğini bilir ve zaten düşük konumu geçmişteki bu performansıyla ilgilidir. Buna karşılık, tüm grup üyeleri, grup liderinin kişisel yükümlülüklerini yerine getirmesini bekler. Yükümlülüklerini yerine getirememesi, grup içinde bir kafa karışıklığına yol açıp liderin konumunu tehlikeye atar.

Karşılıklı yükümlülükler sistemi ile grup içi statü arasındaki en ilişkinin en belirgin bir biçimde gözlemlenebileceği yer para konusudur. Cornerville'de kaldığım sırada, Sam Franco'nun lideri olduğu ve Millerlılar diye bilinen bir köşebaşı çetesiyle tanışmıştım. Sam zaman zaman çalıştığı tuhaf bir iş dışında işsizdi. Eline az biraz para geçtiğinde, grup yapısında kendisine en yakın iki kişi olan Joe ile Chichi için bu parayı harcardı. Ender de olsa Joe ile Chichi'nin de paralı oldukları günler olurdu ve onlar da Chichi'nin bu iyiliğine karşılık verirdi. Sam ayrıca grup hiyerarşisinin en altında yer alan iki üye için de sık sık para harcardı. Diğer üyeler için de zaman zaman para harcadığı olurdu. Grupta, Joe ile Chichi'nin hemen altında yer alan iki üyenin ise Cornerville standartlarına göre maddi durumları gayet iyiydi. Sam'in dediğine göre, kendisi bu iki üyeden sadece ara sıra borç alırdı ve aldığı miktar 50 senti geçmezdi. Bu aldığı borçları da

ilk fırsatta hemen geri öderdi. Grupta daha aşağı konumlarda yer alan ve neredeyse her zaman Sam'dan daha fazla parası olan dört üye daha bulunuyordu. Sam bu üyelere de borç aldığını hiç hatırlamıyordu. Kendisinin anlattığına göre, köşebaşı civarında sadece bir kere yüksek miktarda borç almıştı. Onda da başka bir köşebaşı çetesi liderinden 11 dolar borç almıştı.

Nortonlular arasında da durum aynıydı. Doc, Danny'den borç almaktan hiç çekinmezken, diğer takipçilerden para almaya özen gösterirdi.

Liderlerin takipçileri için harcadığı para, onların lider için harcadıkları paradan çok daha fazladır. Grup yapısının altlarına gittikçe, liderin bir takipçiye bağı kalmasını sağlayacak parasal ilişkiler de azalır. Ancak bu, liderin tüm üyelere daha fazla parası olduğu ve hatta onlardan daha fazla para harcadığı anlamına gelmez. Lider sadece eli açık biri olmalıdır. Dolayısıyla, grup içindeki finansal ilişkiler toplumsal açıdan açıklanmalıdır. Bilinçli olmadan ya da bazı durumlarda bilinçli olarak, grup lideri grupta statüsü düşük olan üyelere karşı kendisini yükümlü bir hale getirmekten kaçınır.

Lider grubunun odak noktasıdır. Onun yokluğunda çetesi daha küçük gruplara bölünür ve hep beraber yapılan bir faaliyet ya da muhabbet olmaz. Ancak liderin grupta kendisini göstermesiyle, durum çarpıcı bir biçimde değişir. Küçük gruplaşmalar birleşip yeniden tek büyük bir grup ortaya çıkar. Muhabbet herkesin katıldığı bir hal alır ve sonrasında, hep beraber yapılan bir faaliyet bunu genellikle izler. Yapılan tartışmalarda da odak noktası liderdir. Takipçilerden biri, bir şeyler anlatırken liderin dinlemediğini fark ederse konuşmasına ara verir ve sadece liderin dikkatini çektiğinde tekrardan konuşmaya başlar. Liderin ayrılmasıyla, bu birliktelik hali yerini yeniden bölünmelere bırakır.

Lider belirene kadar, çete üyeleri bir grup olarak toplanmadıklarını tam olarak hissetmezler. Herhangi bir faaliyete girişmeden önce, liderin gelişini beklemeyi bir yükümlülük olarak

görürler ve onun gelmesiyle ondan gerekli kararları vermesini beklerler. Bir akşam Nortonluların bir bowling maçı vardı ve maç bahsi için koyacağı parası olmadığından Uzun John, Chick Morelli'nin kendisi yerine oynamasını kabul etti. Maçtan sonra Danny, Doc'a, "Chick'in oynamasına izin vermemeliydin" dedi.

Doc sıkkin bir ifadeyle şöyle cevap verdi: "Ya Danny, Chick'in Uzun John yerine oynamasını öneren sendin zaten." Danny de bunun üzerine, "Biliyorum ama gene de izin vermemeliydin" diye cevap verdi.

Grup lideri, karşılaşılan durum bir eylem gerektirdiğinde harekete geçmesi gereken kişidir. Kendisi takipçilerine göre her işin altından rahatlıkla kalkabilecek biridir. Geçmişte olup bitenler de onun haklılığını hep göstermiştir. "Haklı olmak" bu açıdan grup üyeleri için tatmin edici olmak anlamına gelir. Lider belli yargılara varma konusunda en bağımsız kişidir. Takipçileri yapacakları bir eylem ya da gruba yeni katılan birinin kişiliği konusunda kararsız kaldıklarında, gerekli kararları ve yargıları veren grup lideridir.

Grup lideri, takipçilerinden birine bir söz verdiğinde bunu mutlaka tutar. Takipçileri tavsiye ve cesaret almak için onun yanına gider. Başka hiç kimse takipçileri kadar, grup liderine güven duymaz. En nihayetinde, grupta neler olup bittiğini en iyi bilen odur. Takipçileri arasında hır gür çıktığında, daha en başından bu durumdan haberdar olur. Yaşanan tartışmanın tarafları, ondan meseleye bir çözüm üretmesini beklerler. Hatta taraflar bir uzlaşmaya varmak istemeseler bile, ilk fırsatta onun yanına gidip olup bitenleri kendi açılarından anlatırlar. Bir grup üyesinin statüsü, kısmen liderin bu kişinin grup içerisinde düzgün bir şekilde hareket ettiği düşüncesine bağlıdır.

Bir lider tarafsız ve adil olmasıyla saygı görür. Takipçilerinden birine karşı kırgınlığı olsa bile, liderin bu kişiye grup içerisinde kin gütmeye hakkı yoktur. Liderin elbette yakın dostları (grup içi hiyerarşide ona yakın bir konumda yer alanlar) bulunur ve

bazı üyelere çok da fazla ilgi göstermez ancak tarafsız olduğuna dair itibarını korumak istiyorsa liderin, kişisel husumetlerinin yargılarının önüne geçmesine izin vermemesi gerekir.

Bir liderin gruptaki en iyi beysbol ya da bowling oyuncusu veya en iyi dövüşçü olması şart değildir ancak grubun ilgi alanına giren konularda bazı becerilere sahip olması yine de gereklidir. Kendisinin başarılı olduğu faaliyetleri teşvik edip çok da başarılı olmadığı faaliyetlere grup içerisinde çok yüz vermemesi doğal bir durumdur zira böylece konumunun gerektirdiği başarılı performansı sergileyip grup üzerindeki nüfuzunu korumuş olur.

Takipçilerine göre lider, grubu dışında daha fazla tanınır ve saygı görür. Onun toplum içinde hareket etme alanı çok daha geniştir. Liderin üstlendiği en önemli işlevlerden biri de grubunu mahalledeki diğer gruplarla ilişkiye sokmasıdır. Bu ilişki ister çatışma ister rekabet isterse de işbirliği olsun, liderden beklenen, kendi grubundaki dostlarının çıkarlarını korumasıdır. Takipçilerinin desteğini arkalarına almaları için, bir siyasetçinin ya da gangsterin liderle iş görmesi gerekir. Liderin grup dışındaki itibarı gruptaki konumunu güçlendirirken, gruptaki konumu da dışarıdaki itibarını arttırır.

Bir liderin takipçileriyle ilişkisinde, onları farklılaşmamış bir grup olarak ele almaması gerekir. Doc bana bu durumu şöyle açıklamıştır:

Herhangi bir köşebaşı çetesi tek bir liderden ibaret değildir, aynı zamanda o liderin yardımcıları da olur. Onlar da aslında belki kendilerine göre liderdirler ama esas liderin onları yönlendirmesine izin verirler. Bu duruma belki, “İşleri yürütme şeklini beğendikleri için onun liderlik etmesine izin veriyorlar” diyebilirsin. Bu da doğru olabilir ama liderin de kendi otoritesini o üyelere dayattığını söylemek gerek. Çoğu zaman bir köşebaşında belli insanların ciddi bir durum ortaya çıkana dek, kendilerini pek göstermediklerini görürsün. Ama ciddi bir durum ortaya çıktığında, bu adamlar öne çıkarlar ve tüm denetimi ellerine alırlar. Bu gibi şeyler bazen çok hızlı olur.

Bir grup lideri, grubunu ilk önce yardımcılarıyla görüşerek harekete geçirir. Örneğin, Millerlılar grubu her Cumartesi akşamı bowling oynamaya giderdi. Ancak bir Cumartesi akşamı grup lideri Sam'in hiç parası yoktu ve o da bu yüzden, gruptakileri başka bir şeyler yapmaya ikna etme işine girişti. Sam, grubunu bu rutin sosyal etkinlikten o akşam nasıl vazgeçirdiğini bana daha sonra şöyle anlatmıştı:

Bizim çocuklara benimle gelmelerinin kendileri için en iyisi olduğunu göstermem gerekiyordu. Hepsi buna inanmalıydı. Ama bunun için bizim gruptan sadece iki kişiyi ikna etmem yeterliydi. Eğer onlar ikna olursa, bizim çocuklar içlerinden “Joe -ya da Chichi- böyle diyorsa, bizim için iyi olan budur” diyeceklerdi. Joe ile Chichi'ye fikrimi açıkladım ve onları ikna ettim. Diğerleri için özel bir çaba harcamadım. Joe ile Chichi bowling salonuna benimle gelmeye karar verince, diğer çocuklar da bize katıldı.

Millerlılar grubundan bir başka örnek ise lider ile yardımcıları bir grup faaliyeti hakkında anlaşmazlığa düştüğünde neler olabileceğini bize gösterir. Bu konuda Sam şunları anlatmıştır:

Bir keresinde Blank Gölü'nde [yerel bir işadamı onlara bu topraklarda inşaat yapma izni vermişti] bir kamp yeri inşa edecektik. Gerekli olan para için bir piyango çekilişi düzenlemiştik. Toplam 54 dolar toplamıştık ve o parayı Joe ile ben saklıyorduk. Joe o sıralarda bilardo oynarken bahis yapmıştı ve piyango parasından üç dört dolar kaybetmişti. Cumartesi günü geldiğinde, bizim çocuklara “Hadi hep beraber Blank Gölü'ne gidelim ve tepenin orada kamp yerini inşa edelim” dedim. Bunu söyler söylemez, Joe şöyle dedi: “Eğer kamp yerini tepede yaparsanız ben gelmiyorum. Bence kamp yerini diğer tarafa yapmalıyız.”

Joe'nun bilardo oynarken para kaybettiğini biliyordum. Aslında kimse bu durumu öğrenmesin diye sadece mazeret ürettiyordu. Tepenin orası kamp yerini inşa etmek için en uygun yerdi. Joe'nun bahsettiği yer bataklıktı ve hiç de uygun bir yer değildi. Ama gruptakileri benimle gelmeleri için zorlarsam, iki ayrı hizibin ortaya çıkacağını da farkındaydım. Bazıları be-

nimle gelecek, bazıları da Joe'nun tarafını tutacaktı. Bu yüzden meseleyi o sırada çok üstelemedim. Sonra Joe'yu tek başına bir kenara çektim ve ona şöyle dedim: "Piyango parasının bir kısmını kaybettiğini biliyorum Joe. Paran olduğunda bu parayı yerine koyarsın ve kimse de sana bir şey diyemez. Ama kamp yerini dediğin yerde inşa edemeyiz, sen de biliyorsun bunu. Oradaki arazi hiç uygun değil. Dediğim gibi tepenin orada inşa etmemiz lazım." Joe da bana hak verdi ve bizim çocukları toplayıp hep beraber kamp yerini inşa etmeye gittik.

Gruptaki anlaşmazlıklar, her zaman bu örnekte olduğu gibi uzlaşmayla çözülmez. Bir keresinde, Doc ile Sam'e ikisinin de bildikleri bir köşebaşı çetesini sormuş ve çetenin liderinin kim olduğunu öğrenmek istemiştin. Sonrasında, bu konuşma üzerine Sam bana şunları anlatmıştı:

Doc, Carmen'in lider olduğunu söylemişti. Ama bu doğru değildi. Ona da yanıldığını söyledim çünkü asıl lider Dominic. Ama işte tesadüf, o akşam Dominic ile Carmen arasında bir tartışma olmuş ve neredeyse bir kavga çıkıyormuş. Şimdi o çete ikiye ayrılmış durumda.

Doc ise şunları söylemiştir:

Bazen kimin lider olduğunu tam kestiremezsin. Çünkü liderlik konusunda bir anlaşmazlık vardır. Belki birden fazla kişi liderlik için rekabet ediyordur. Sen de asıl lider kimdir anlayamazsın.

Bir gruptaki liderliğin el değiştirmesi, alttan bir kalkışmayla değil en tepedeki kişiler arasındaki ilişkilerde yaşanan değişimlerle olur. Bir çeteye ikiye bölündüğünde, bunun açıklaması lider ile eski yardımcılarının birinin arasında yaşanan çatışmada bulunabilir.

Ancak tüm bu anlatılanlar, gerçekleştirilecek eylemleri tek öneren kişinin grup lideri olduğu izlenimini yaratmamalıdır. Diğer üyelerin belli konularda çeşitli önerileri olur ancak bu önerilerin kabul görmesi sadece doğru kanalların işletilmesiyle mümkündür.

Cornerville Social and Athletic Kulübü'nün bir toplantısında, konumu en altlarda bir yerde olan Dodo, elde edeceği kârın yüzde 75'ini kulübe bırakma karşılığında, kulüpte bira satma işinin kendisine bırakılmasını önermişti. Tony, Dodo'nun bu önerisini destekledi ancak kârdan alacağı payın daha az olması gerektiğini belirtti. Sonrasında, Carlo, Dodo'nun bira satışı işini biraz daha farklı bir şekilde yapmasını önerdi ve Tony de bunu onayladı. Tony önerinin son halini kulübe sundu ve oybirliğiyle öneri kabul edildi. Bu olayda, Tony ile Carlo'nun inisiyatifiyle ciddi bazı değişikliklerin yapılmasıyla beraber Dodo'nun önerisi kulüpte kabul edilmişti.

Başka bir toplantıda Dodo, kulübün gelirlerinin bir bankaya yatırılması ve hiçbir kulüp görevlisinin iki dönemden fazla görev almaması şeklinde iki öneri daha sundu. Tony o toplantıya katılmamıştı. Kulüp başkanı Dom, aynı anda birden fazla öneri yapılmaması gerektiğini söyledi. Dom ayrıca, Dodo'nun önerilerini oylamaya sunmadan önce kulübün bu önerileri ele alması gerektiğini de belirtti. Dodo bu açıklamalara itiraz etmedi. Dom daha sonra elde bu kadar az para varken, bu paraları bir bankaya yatırmanın saçma olacağını anlattı. Carlo da kendi düşüncelerini ifade etti. Böylece, Dodo'nun ilk önerisinin üzerinden sadece geçilirken, ikinci önerisine dair tek bir kelime bile edilmeden diğer meselelere geçildi. Konumu orta sıralarda olan Chris ise aynı toplantıda kulüpte görev alabilmesi için, bir üyenin en az bir senedir kulüpte yer almasının şart koşulmasını bir öneri olarak sundu. Carlo bunun iyi bir fikir olduğunu söyleyerek destek çıktı ve öneri oybirliğiyle kabul edildi.

Bir liderin faaliyetleri, bu faaliyetleri bir çift olarak ya da daha toplu bir biçimde icra etmesiyle şekillenir. Bir faaliyet, bir çift tarafından gerçekleştirildiğinde sadece iki kişi söz konusuysa, toplu bir biçimde gerçekleştirilen faaliyetlerde iki ya da daha fazla insan bulunur. Bir lider, grubun hangi faaliyetleri gerçekleştireceğini söylerken, takipçilerinin fikirlerini genellikle almaz. Bir takipçi de, lidere bir çift olarak bir faaliyet gerçekleştirmeyi

önerebilir. Ancak hem lider için hem de grubun geri kalanı için aynı anda bir faaliyet gerçekleştirmeyi öneremez. Başka bir deyişle, bir takipçi, içinde liderin de olduğu toplu bir faaliyeti bir teklif olarak sunamaz. Ancak lider grupla beraber değilse, grup yapısının altında yer alan kişiler küçük gruplar halinde toplu faaliyetler elbette gerçekleştirebilir. Liderin olmadığı böylesi toplu faaliyetleri gözlemleyerek, lider ya da liderin yardımcısı olmayan kişilerin gruptaki görelî konumlarını tespit etmek mümkün olabilir.

Bir köşebaşı çetesinin her bir üyesinin, çete hiyerarşisinde belli bir konumu vardır. Bu konumlar, uzun bir süre boyunca hiç değişmese bile, çete üyeleri belli bir durağanlık üzerinden anlaşılamaz. Belli bir konuma sahip olmak, bir bireyin grubun diğer üyeleriyle alışlageldik bir biçimde etkileşim kurduğu anlamına gelir. Eğer etkileşimlerin örüntüleri değişirse konumlar da değişime uğrar. Üyelerin konumları birbirlerine bağımlıdır ve başkalarının konumlarında bazı değişikliklere yol açmadan, bir üyenin konumunu değiştirmesi mümkün değildir. Grup, en tepede bulunan kişilerin etrafında kurulduğu için de, düşük statüye sahip bazı üyelerin grubun dengesini çok fazla rahatsız etmeden konumlarını değiştirmeleri ya da gruptan ayrılmaları mümkündür. Örneğin, Lou Danaro ile Fred Mackey, Nortonlular çetesinin faaliyetlerine katılmayı bırakınca, grup faaliyetlerinin eskiden olduğu gibi devam etmesinde bir sorun yaşanmamıştır. Ancak Doc ile Danny'nin ayrılmalarıyla, Nortonlular çetesinde bir parçalanma yaşanmış ve grup içi etkileşim örüntülerinin farklı hatlar üzerinden yeniden kurulması gerekmiştir.

Tüm bu süreçleri, grup dengesi üzerinden genelleştirmek mümkündür. Eğer bu etkileşimler, grup faaliyetlerinin organize edilme biçiminin alışlageldik örüntüleriyle uyum içindeyse, grubun bir denge halinde olduğu söylenebilir. Grubun denge haline çok fazla zarar vermeden, bu etkileşim örüntülerinde bazı değişiklikler yaşanabilir ancak ani ve keskin değişiklikler bu denge halini yok eder.

Grup üyelerinin eylemleri aynı zamanda bu denge hali üzerinden de anlaşılabilir. Gruptaki her bir birey, diğer bireylerle kendilerine özgü tarzlarla etkileşime geçer. Bu tarzlar muhtemelen kişinin kendi doğal halinin sınırlarıyla sabitlenmiştir ancak bu tarzların gelişimi ve kişisel bir form alması, bireyin hayatı boyunca ötekilerle etkileşiminin getirdiği deneyimler üzerinden olur. 20. yüzyıldaki Amerikan hayatı, bireyden yüksek bir seviyede esneklik bekler ve normal bir insan, ötekilerle olan etkileşiminin sıklığı ve çeşitliliği üzerinden, yaşanan değişimlerin belli sınırlılıklarına ayak uydurmayı öğrenir. Bu esneklik sadece, farklı türden etkileşimlere ayak uydurma becerisi gerektiren farklı durumları deneyimleyerek geliştirilebilir. Bireyin deneyimi daha sınırlı oldukça, etkileşim kurma biçimi de daha katı bir hale gelir ve belli değişiklikler ona dayatıldığında kişi bunlara ayak uydurmakta daha fazla zorlanır.

Varılan bu yargı, bir köşebaşı delikanlısının sorunlarını anlayabilmemiz için önemli ipuçları sunar. Daha önce de gördüğümüz üzere, grubun hemen her günlük faaliyetleri belirgin bir içimde durağan örüntülerle ilerler. Grup üyeleri, her gün bir araya gelip yoğun bir sıklıkla birbirleriyle etkileşime geçerler. İster grubun en tepesinde yer alıp grup için toplu faaliyetlerin ne olacağına karar veriyor olsun; ister orta sıralarda yer alıp liderin verdiği bu kararları takip ediyor ve daha altındakilerin de bu kararları sahiplenmesini sağlıyor olsun; isterse de en altta yer alıp daima karar verilen toplu faaliyetleri takip ediyor olsun; bir bireyin uzun bir zamana yayılmış daimi bir grup faaliyetinin içinde olması, istikrarlı ve sabit kalan bir etkileşim tarzını geliştirir. Bireyin kendisini iyi hissetmesi için bu etkileşim tarzını sürdürmesi gerekir. Faaliyetleri için aşına olduğu kanallara ihtiyaç duyar ve bunlar olmayınca kendisini huzursuz hisseder. Bu bağlamda, Doc bana şunları anlatmıştır:

Angelo ile Phil, bir akşam Tivoli’de oynayan bir filmi seyretmeye gideceklerdi. Frank’in biletini ödeyecek kadar paraları yoktu ve bu yüzden de Frank’i yanlarına alamamışlardı. Frank’i o hal-

deyken görmem gerekiyordu. Diğer çocuklar tarafından yalnız bırakılmak korkunç bir şeydir. Frank de sanki bir kafese kapatılmış gibiydi. Park yerinin orada, Frank'in yanına oturdum. Danny o sırada orada barbut oynatıyordu. Frank bana döndü ve "Sence Danny bana 25 sent verir mi?" diye sordu. Ben de, "Bilmem, öğrenmek istiyorsan, kendisine sor" dedim.

Ancak Frank bunu yapmak istemedi. Bu sefer bana, "Peki, Uzun John'ın 25 senti var mıdır?" diye sordu. Ben de, "Hayır, Uzun John beş parasız diye biliyorum" dedim. Frank ne yapacağını bilemez bir haldeydi. Eğer Danny'den 25 sent isteyecek cesareti olsaydı, parayı alıp Angelo ile Phil'in peşinden gider ve sinemaya girmeden onlara yetiştirirdi. Parası olsaydı buna yapacağına emindim. Ama artık çok zaman geçmişti ve onlara yetişmesi imkânsızdı. Barbut oyunu saat 9.30 gibi sona erdi. Frank ile beraber Danny'nin yanına gittik ve Frank, benden kendisi için Danny'den bir şey istememi rica etti. Ben de ona, Danny'ye bunu kendisinin söylemesini istedim. Frank gene bunu yapmadı ve eve gideceğini söyleyip bizden ayrıldı. Ama biraz yürüdükten sonra vazgeçip yanımıza döndü ve Jennings Kafes'e ne zaman gideceğimizi sordu. Saat onda gideceğimizi söyledim. Zaten oraya hep aynı saatte giderdik. Frank bu kadar bekleyemeyeceğini söyleyip eve gideceğini söyledi. Danny, Uzun John ve ben daha sonra Jennings Kafes'e gittik. Geleli daha 15 dakika olmamışken, Frank içeri girdi ve yanımızdaki bir masaya oturup orada bulduğu bir gazeteyi okumaya başladı. Danny, Frank'e "Sorun nedir Frank, kahve içmiyor musun?" diye sordu. Frank de, "Yok hayır, canım istemiyor" dedi. Danny de ona "Olur mu öyle şey, bir kahve iç, benden olsun" dedi. Frank de kendine bir kahve aldı. Daha sonra tam biz ayrılırken Angelo ile Phil içeri girdi. Frank aslında bizimle beraber kafeden ayrılmak istemiyordu, bunu hemen anlamıştım. Ama başka çaresi de yoktu çünkü birisi sana bir şey ısmarlıyorsa onunla beraber mekândan ayrılman gerekir. Frank bizimle beraber evine kadar yürüdü ve muhtemelen Angelo ile Phil'i görmek için zaman kaybetmeden tekrar Jennings Kafes'e döndü.

Frank'in, Danny ile Doc'a olan saygısı sonsuzdu ve eskiden olsa, onlara eşlik etmekten şüphesiz çok mutlu olurdu. Ancak grubun lideri bir süreden beri Angelo idi. Frank, Danny ve Doc

ile artık çok fazla zaman geçirmiyordu ve onların yerine sürekli Angelo ve Phil ile düzenli olarak takılıyordu. Angelo ile Phil, kendisinin yanında olmayınca, bu durum onu çarpıcı bir biçimde huzursuz etmişti.

Grupta aşağılarda bir yerde konumu olan bir kişi, kendi grubu dışındaki gruplarla sık sık muhatap olan lidere göre, değişikliğe gitme konusunda daha az esnektir. Bu durum, sadece birkaç saati kapsayan olayların Frank'i neden bu kadar fazla rahatsız ettiğini de açıklar. Ancak konumu ne olursa olsun, etkileşim tarzında ciddi bir değişikliğe gitmesinin gerekli olması, bir köşebaşı delikanlısını öyle ya da böyle rahatsız eder. İlk bölümde bahsedildiği üzere, Uzun John'ın gördüğü kâbuslar ve Doc'ın ara ara tutan baş dönmeleri bu durumun örnekleri olarak görülebilir.

Uzun John'ın hayatının önceki dönemlerinde de zaman zaman kâbus gördüğü olurdu ancak ölüm korkusunun geçmesiyle birlikte geceleri artık rahat uyuyordu. Tekrar kâbuslar görmeye başladığı son döneme kadar, uzun bir süreden beri hiç böyle bir sorun yaşamamıştı. Kâbus gördüğü önceki dönemlerde, Uzun John'ın hangi koşullar içerisinde olduğunu bilmesem de, Uzun John'ın yeniden kâbus görmeye başladığı dönemlerdeki toplumsal durumu meseleyi yeterince açıklıyor gibidir. Uzun John, Doc ve Danny ile yoğun bir etkileşim halinde olmaya alıştı. Her ne kadar o sıralar Nortonlular çetesi üzerinde çok da nüfuzu olmasa da, diğer üyeler onu belli bir faaliyeti yapmaya zorlayamadıkları gibi zaman zaman kendisinin onları zorladığı bile oluyordu. Nortonlular çetesi dağılıp Doc ile Danny Spongi'nin yakın çevresine katılınca, Uzun John için zor bir dönem başladı. Artık Doc ve Danny ile eskisi gibi çok fazla etkileşim kuramıyordu. Norton Sokağı'na gittiğindeyse, eski grup üyelerinin Angelo'nun liderliğinde yeni bir grup oluşturduklarını görüyordu. Eğer onların faaliyetlerine katılacaksa, Angelo'nun verdiği kararlara uyması gereken bir takipçi olması gerekecekti. Nortonlular çetesinde daha aşağı konumlara sahip kişiler de artık ona bazı şeyleri dayatır olmuştu. Doc ve Danny ile ilişkisinin kopmasıyla beraber Uzun John bu dayatmalara karşı savunmasız kalmıştı.

Toplumsal durumunu değiştirerek Doc, Uzun John'ın kâbuslarına bir çözüm üretmeyi başardı. Onu Spongi'nin yakın çevresine sokan Doc, Uzun John ile kendisi ve Danny arasındaki eski yakın ilişkiyi yeniden inşa etti. Böylece, Uzun John'ı kendisinin eski takipçilerinin dayatmalarından korumuş oldu. Doc ve Danny ile yeniden yoğun bir etkileşim kurmaya başlayan Uzun John da böylece kâbus görme belasından sıyrıldı ve eskiden olduğu gibi kendisinden emin bir biçimde hareket etmeye başladı.

Doc'ın baş ağrıları ise işsiz olduğu ve harcayacak çok parasının olmadığı bir dönemde ortaya çıkmıştı. Yaşadığı bu sorunu Doc işsiz olmasına bağlıyordu ve bu bir açıdan da doğrudu. Ancak meseleyi tam olarak anlamamız için, işsizliğin bir birey olarak Doc faaliyetlerinde yol açtığı değişimleri incelememiz şarttır. İşsiz kalmaktan ve parasız olmaktan kimse hoşlanmasa da, Cornerville'deki pek çok insan fazla güçlük çekmeden böyle bir duruma uyum sağlayabilir. Peki, Doc'ta farklı olan neydi? Onun özellikle duyarlı bir insan olduğunu söylemek, sadece olgunun kendisini adlandırmak olacaktır ve geçerli bir cevap üretmeyecektir. Asıl cevaba ulaşmamız için, Doc'un kurduğu etkileşimleri gözlemlememiz gerekir. Doc, kendi grubundan insanlarla yoğun bir etkileşim halinde olmaya ve diğer grupların üyeleriyle sürekli temas halinde olmaya alışmış biriydi. Bazen grubu için toplu faaliyetlere karar verdiği olsa da, gruptan birisinin kendisi ile onun yapacağı bir faaliyet önerip Doc'ın bu faaliyeti grup için toplu bir faaliyet haline getirmesi alışlageldik bir durumdu. Başka bir deyişle, gruptan birisi bir faaliyet önerir ve Doc da gruptakileri bir araya toplayıp bunu bir grup faaliyeti haline getirirdi. Ancak Doc'ın siyasi kampanyasında olup bitenler, bu örüntünün bozulduğunu işaret ediyordu. Mike sürekli olarak Doc'a kampanyası için ne yapması gerektiğini anlatırken, ben de ona iş bulması için Bay Smith ile başka insanları görmesini söylüyordum. Biz ona yapması gereken faaliyetleri sürekli söylerken, Doc bunları toplu faaliyetler haline getiremiyordu. Parası da olmadığından ötürü grup faaliyetlerine katılması için

başkalarının desteğini kabul etmesi ve ne yapılacağına onların karar vermesine izin vermesi gerekiyordu. Tüm bunlar sebebiyle, Doc pek çok durumda en iyi dostlarıyla beraber olmaktan kaçınıyordu ve dolayısıyla, alıştığı etkileşim tarzının sıklığı çarpıcı bir biçimde azalmıştı. Diğer gruplarla temas kurmak için, bir zamanlar sürekli köşebaşı dışındaki yerleri dolaşması gerekirken, tanıdığı gruplarla bile olağan örüntülerini gerçekleştiremiyordu ve yakın dostları dışındaki çevrelerle giderek daha da az görüşüyordu. Tek başınayken baş dönmesi yaşamasa da, bir grup insanla beraberken, eğer alıştığı şekilde hareket edemiyorsa başı dönmeye başlıyordu.

Doc serbest zamanları değerlendirme merkezinde çalışmaya başlayınca baş dönmeleri de sona erdi. Öncelikle merkezdeki gençler sonra da kendi çetesindeki köşebaşı delikanlıları için eskiden olduğu gibi yapılacak faaliyetleri belirleyen kişi yine oydu. Artık parası olduğu için dostlarıyla beraber olabiliyor ve bağlantılarını genişletebiliyordu. Ancak işini kaybedip yine parasız kalınca, Doc bir kez daha alıştığı etkileşim tarzından vazgeçmek zorunda kaldı. Çalıştığı merkez 1939-1940 yıllarının kış aylarında kapandı ve Doc 1941 baharında bir W.P.A işinde çalışmaya başlayana kadar gene işsiz kaldı. Baş dönmeleri tekrar başladı ve W.P.A. işinde çalışmaya başlamadan kısa bir süre önce Doc, dostlarının ifadesiyle bir sinir krizi geçirdi. Doğu yakasında çok iyi bir şöhreti olan bir doktor, Doc'ı muayene etti ancak durumuyla ilgili biyolojik bir neden bulamadı. 1941 yılının Mayıs ayında Cornerville'i ziyaret ettiğimde, Doc'ın baş dönmeleri yeniden azalmaya başlamıştı. Kendisi yaşadığı sıkıntıları bana şöyle anlatmıştı:

Cebimde para yokken köşebaşına çok takılmıyorum. Köşebaşına gittiğimde de orada öylesine dikiliyorum. Yapmak istediğim şeyleri yapamıyorum. Bizim çocuklar bir filme, Jennings Kafeye ya da bowlinge gitmek istediklerinde, yeteri kadar param var mı diye kuruş hesabı yapmam gerekiyor. Eğer param yetmiyorsa bir bahane uydurmam gerekiyor. Bizim çocuklara gelmek istemediğimi söyleyip kendi başıma yürüyüşe çıkıyorum.

Spongi'nin Yeri'nde takılmaktan bazen sıkılıyorum ama başka nereye gidebilirim ki? O yüzden, canım sıkılsa da oradan ayrılamıyorum. Danny bana para vermek istiyor. Niyetinin iyi olduğunu biliyorum ama o da zor bir dönemden geçiyor. Geçen hafta, para durumundan şikâyet ediyordu ve birkaç gün sonra bana iki dolar vermek istedi. Ben de reddettim. Birilerinden bir şey istemek çok canımı sıkıyor. Bazen Danny ile Spongi'ye sigara vermeyi öneriyorum. Onlar "Sağ ol, bende var" deyince de, "O zaman ben sizin sigaranızdan alayım" diyorum. İş böyle şakaya vursam da durumun kendisi yine de utanç verici. Zaten canım çok ama çok sigara çekmediği sürece bunu yapmıyorum. Bana para veren tek kişi ise Danny.

Lou Danaro, onunla beraber dışarı çıkmam için epeydir peşimde. Kendisine *Buick* marka bir araba almış, şu yeni çıkanlardan. Gayet iyi bir araba yani. Benden bir kız getirip hep beraber dışarı çıkmamızı istiyor. Ama ben bunu yapmak istemiyorum. Çünkü yan rolde biri olmayı kabul etmem gerekiyor. Yanlış söyledim, böyle dememi isteyen aslında sensin çünkü. Benim asıl demek istediğim, Lou ile dışarı çıkarsam istediğim şeyi yapamayacak olmam.

Geçen yaz benden Norton Mahalle Merkezi'nin düzenleyeceği bir pikniğin başkanı olmamı istediler. Kurulan komiteyle beraber çalıştım, yapacağım ne varsa yaptım. Ama piknikten önceki akşam tüm komitenin pikniğin yapılacağı kamp yerine gidip geceyi orada geçirmesi gerekiyordu. Tüm organizasyonun en eğlenceli zamanı o akşamdı. Ama ben gitmedim çünkü hiç param yoktu. Ertesi sabah onları pikniğe gitmek için otobüse binerlerken gördüm. Onlara daha sonra geleceğimi söyledim. Etrafta dolanıp birilerinden otlandım ve sonra bizim çocuklardan birisinin arabasına binip onunla dolaştım. Birkaç saat böyle zaman geçirdikten sonra eve döndüm. Böylesi bir organizasyonun başkanından beklenen her konuda aktif olmasıdır. İnsanlarla ilgilenmesi falan gerekir. Organizasyondakiler benim sorumluluktan kaçtığını düşünüyorlar ama bu doğru değil. Tek sorun paramın olmaması.

Üzerine bayağı bir düşündüm ve baş dönmelerini beş parasızken yaşadığımı fark ettim. Eskiden gerçekten aktif biriyken beni görmemiş olman ne kötü. O sıralarda farklı bir insandım. Her zaman kızlarla dışarı çıkardım. İnsanlara bir sürü borç para

verirdim. Paramı istediğim gibi harcardım. Hep ne yapacağımı ve nerelere gideceğimi düşünürdüm.

Tüm bu anlattıkları, Doc'ın yaşadığı sıkıntının nedeninin farkında olduğunu gösterir. Ancak farkında olması, sıkıntılarını iyileştirmemektedir. Doc'ın asıl ihtiyaç duyduğu şey, alıştığı tarzda hareket etmesini sağlayacak bir fırsattı. Böylesi bir fırsatı olmadığı için de toplumsal açıdan daha uyumsuz bir hale geliyordu. Eğer grubunda düşük konuma sahip biri olup yapacağı faaliyetlere başkalarının karar vereceği şekilde bağımlı biri olsaydı, parasının olmaması üzerinden gelişen bağımlılık haliyle gruptaki konumunun getirdiği davranış tarzı arasında bir uyumsuzluk söz konusu olmazdı. Ancak Doc kendi köşebaşı çetesinde lider konumundaydı ve dolayısıyla, konumunun gerektirdiği davranış biçimi ile beş parasız olmasının dayattığı davranış biçimi arasında bir çatışma ortaya çıkıyordu.

Uzun John ile Doc'ın yaşadığı sıkıntılara getirilen bu açıklama biçiminin ikna ediciliği, bu kişilerin eylemlerinin nesnel bir biçimde çalışılmasına dayanır. Bir insanın tavırları gözlemlenemeyeceği için, bunun yerine o insanın hal ve davranışları gözlemlenerek tavrı hakkında bir sonuca varılmalıdır. Bir insanın eylemleri gözlemlenmeye doğrudan açık olduğu ve diğer bilimsel veriler gibi kayıt altına alınabileceği için de, bir insanı eylemleri üzerinden anlamaya çalışmak oldukça makul bir yaklaşımdır. Böylesi bir yaklaşım, enformel grup ilişkileri hakkında bilgi sunmak kadar kişinin topluma nasıl uyum sağladığını anlamamız için de bize bir çerçeve sunar.

2. Toplumsal Yapı

Kitapta şimdiye dek Cornerville'in hikâyesi, orada yaşayan ve bir faaliyet içerisinde olan insanların gördüğü şekliyle, yani Cornerville'nin tertibi üzerinden anlatılmıştır. Cornerville sakinleri, toplumu, içindeki insanların diğer insanlara karşı konumlarının ve yükümlülüklerinin tanımlandığı ve bunun kabul edildiği sıkı bir hiyerarşik yapı olarak görürler. Bu bakış açısı

sadece Cornerville dünyasını değil aynı zamanda tinsel dünyayı de içerir. Cornerville sakinlerinin kendi dünyalarını sembolik anlamda nasıl temsil ettikleri gözlemlendiği takdirde bu durum daha iyi anlaşılabilir.

Cornerville sakinlerinin koruyucu azizleri için her yıl düzenledikleri *Festa* sadece dini inanışların ve pratiklerin mahiyetini değil, aynı zamanda toplumsal tertibin bir resmini de ana hatlarıyla bize sunar. 1940 yazına kadar, Cornerville ve civarında yeterince büyük bir nüfusa sahip her bir İtalyan kentinin *pasesanisi* bu kutlama için bir araya gelirdi. Her bir *Festa* komitesi, her yıl belli bir hafta sonunu ve kurulacak sunak ile her yeri kaplayacak renkli lambaların asılı olduğu ipleri tutacak direklerin inşa edileceği yeri seçerdi.

Cuma ve Cumartesi akşamları çeşitli müzik gruplarının konserleri olurdu ancak asıl kutlama Pazar günü yapıldı. Pazar sabahı tüm *paesani* bir araya gelip koruyucu azizlerinin onuruna toplu bir ayin (*Mass*³⁴) gerçekleştirilirdi.

Bu toplu ayin, Kilise ile *Festa* arasındaki tek doğrudan bağlantıydı. *Festa* her ne kadar dini inanışların bir parçası olsa da insanların aslen kendi kendilerine gerçekleştirdikleri bir kutlamaydı.

Pazar günü öğleden sonra ise, kurulan sunak önünde başlayıp isteyen herkesin katılabileceği bir geçit töreni düzenlenirdi. Komite, bu geçit töreni sokakları dolaşırken, koruyucu azizin heykelini taşıma ayrıcalığına sahip olmak isteyenlerin bağışlarını kabul ederdi. Daha büyük geçit törenlerinde bazen yüzlerce insan koruyucu azizin heykelini taşıyarak yürürdü. Bir ya da daha fazla İtalyan kilisesinin, flüt ve davul çalan çocuklardan oluşan bando takımlarının yanı sıra bir ya da iki profesyonel bando takımı da törene eşlik ederdi. Meleklerle benzeyecek bir şekilde giydirilmiş küçük çocuklar ellerinde çiçek buketleri taşırdı.

34 T.S.N.: Katolik kiliselerinde, İsa'nın kendini feda edişi ve yeniden dirilişi anısına ekmek ve şarap ile gerçekleştirilen bir ayin türü.

Çoğunluğu kadın çok azı erkek olan bir kalabalık ise yakılmış mumları ellerinde taşıyarak yürürdü. Özellikle yaşlı kadınların bazıları ayakkabısız ve hatta bazen çorap bile giymeden geçit töreniyle beraber yürürdü.

Koruyucu aziz heykelinin tepesindeki saçağa, bağışlanan paraların iliştiirildiği flamalar asılırdı. Pencereleiden atılan bozuk paraları yakalamak için bazı kadınlar her biri bir ucundan tutacak bir şekilde büyük bir bayrak ya da örtü taşırlardı. Başka kadınlar da sokaktaki kalabalık arasında dolaşıp insanlardan bağışta bulunmalarını rica ederdi. Verilen büyük bağışları onurlandırmak için, bando takımı bağış yapan kişinin evinin önüne geçip İtalyan milli marşını çalardı. Mahalledeki İtalyan kiliselerinin önünden geçilirken geçit töreni durur ve heykel kiliseye bakacak bir şekilde tutulurdu. Ancak kilisede ayrıca bir tören düzenlenmezdi.

Koruyucu aziz heykelinin sunağa geri getirilmesi, geçit töreninin en coşkulu anını oluştururdu. Bando takımları şarkılarını çalar, heykeldeki flamalar indirilir ve süslenmiş bir kutu içerisinde saklanan güvercinler sokağın ortasında havaya uçurulurdu. Heykel sunağa yerleştirilmeden önce, genellikle koruyucu azizin hayat hikâyesi ve onun oradaki insanlar için ne anlam ifade ettiğii kalabalığa anlatılırdı.

Pazar akşamı son bir konser daha verilirdi. Ayrıca *Festa* komitesinin bazı üyeleri kısa konuşmalar yapar ve önde gelen bir siyasetçi de, İtalyan halkının dini inançlarına duyduğu saygıyı ifade eden bir konuşma gerçekleştirirdi.

Festa, başka şehirlere hatta eyaletlere göç etmiş *paesinin* kalabalık bir içimde bir araya gelmelerine vesile olurdu. Binlerce kişi, *Festa* boyunca akşamları sokaklarda dolandır dururdu. Donurma ve şeker satıcıları *Festa* günlerinde çok iyi iş yaparlardı. Mahalledeki meyhaneler ve restoranlar, *Festayı* kutlayan dostlar ve akrabalarla dolup taşardı. Her bir ailenin tüm üyeleri tek bir evde toplanıp hep beraber yiyip içerdi. *Festa*, dini ve sosyal bir

kutlama olduğu kadar aynı zamanda bir karnavaldı. En ince ayrıntısına kadar düşünülmüş olan bu etkinliğin masrafları 2500 doları bulurken, kutlamalar sırasında toplanan bağışların miktarı da hemen hemen bu civarda olurdu.

Çeşitli *Festa* etkinliklerinin bazı komite üyeleriyle yaptığım görüşmelerde, *Festanın* onlar için ne anlam ifade ettiğini öğrenmeye çalıştım. Bilgi kaynaklarımdan birinin açıklaması şu şekildedeydi:

Bu etkinliklerin asıl nedenini sana anlatayım. İnsanların Tanrıya olan inançlarını tazelemek ve güçlendirmek istiyoruz. İsa'nın havarileri olmak istiyoruz. Böylece genç kuşaklara iyi örnek oluyoruz. Bir çocuk büyürken her yıl *Festa* izler ve sonra o da kendi çocuğunu her yıl *Festaya* götürür. Bu şekilde kendi dinimizi koruyup güçlü kalmasını sağlıyoruz. Protestanlar doğrudan Tanrıya dua ederler. Onlar, "Tanrı hepimizi ve yaptığımız her şeyi bilir; o halde O'na niye kendimiz dua etmeyelim?" diye düşünürler.

Evet, Tanrının her şeyi bildiği doğrudur ama biz insanlar aciz ve günahkâr varlıklarız. Ondan istediğimiz iyilikleri Tanrı bizim gibi günahkârlara neden bahşetsin ki? Biz Tanrıya doğrudan dua etmek yerine bir azize; yani bir zamanlar hepimiz gibi insan olup dindarlığı ve mübarek bir hayat sürmesi sayesinde aziz mertebesine ulaşmışlara dua ediyoruz. Yani biz günahlarından arınmış bir azize dua ediyoruz çünkü onlar, hayatları boyunca namuslu bir hayat sürdürdükleri için bizim günahlarımızı da sırtlarında taşıyabilirler. Azizden bize aracılık etmesini ve Tanrı karşısındaki savunucumuz olmasını isteriz. Bizler yoksul ve sıradan insanlarız. Eğer azizimiz onuruna yirmi ya da otuz yılda bir *Festa* düzenliyor olsaydık, azizimiz bizim kim olduğumuzu hatırlayamazdı. Bu yüzden, yılın bir gününü kendi azizimize ayırıp o gün onun onuruna *Festa* düzenliyoruz. Böylece o da bizim kim olduğumuzu hiç unutmuyor ve onun inayetine sığınıp dua ettiğimizde bize yardım etmeye çalışıyor.

Bazı cahiller bir azizin mucizeler gerçekleştirebileceğini sanır. Bu kesinlikle doğru değildir. Aziz sadece Tanrıdan bir mucize gerçekleştirmesini isteyebilir. Bizim Tanrımız bir merhamet tanrısıdır. Bir günahkâr, azize dua ettiğinde, aziz o kişi ile

Tanrı arasında durur ve Tanrı da böylece günahkâra acıyıp günahlarını affeder. Kutsal âlem işte böyledir. Yaşadığımız maddi dünyayla aslında aynıdır, tek fark bu dünyada bizim maddi şeylerle uğraşmamızdır. Diyelim ki, araba sürerken aşırı hız yaptınız. Polis sizi durdurdu ve size ceza kesti. Bu durumda, yargıcın karşısına çıkmayı beklemek yerine ne yaparsınız? Komiser yardımcısı, komiser ya da baş komiser gibi nüfuzu olan birisinin yanına gidersiniz. Gittiğiniz baş komiser belki kardeşinizi ya da belki bir dostunuzu tanıyordur. Onunla olan dostluğu hatırına sizi affeder. Eğer baş komiser sizi affetmezse, komiserle ya da komiser yardımcısıyla konuşursunuz. Onlar da sizin için baş komiserle konuşur.

Bir meseleyi kapatmak için baş komisere para vermek ile bir *Festada* yapılan geçit töreni sırasında aziz heykeline para asmanın aynı şey olup olmadığını da bu kişiye sordum:

Hayır, bunlar farklı şeyler. Bir azize para vermenin nedeni *Festanın* başarıya ulaşması içindir. Azize olan bağlılığını böyle göstermek istersin. *Festa* öncesinde, azize belli miktarda para vereceğine yemin edersin. Eğer para verecek durumun yoksa, geçit töreninde yalın ayak yürürsün ama yemin ettiğin parayı verirsen aziz heykelini sen taşırsın. Böylece ona olan inancını göstermiş olursun. Tanrıdan bir iyilik satın alman mümkün değildir. Tanrıyı parayla etkileyemezsin. Parayı sadece inandığın dinin kurumlarının ayakta kalması için verirsin. Dostluk hatırına dahi sizin için bazı şeyleri yapmayacak insanlar elbette vardır. Onların gözü sadece para puldadır.

*Festalar*a daha çok eski kuşakların katıldığı doğrudur ancak genç kuşakların topluma olan bakış açısı da eski kuşaklarıkiyle esasen aynıdır. Cornerville sakinlerine göre, yaşadıkları toplum büyük ve küçük insanlardan oluşur ve aradaki araçlar bu iki kesim arasında bir köprü olma rolünü üstlenir. Cornerville'deki insan yığınları, onlara göre küçük insanlardır. Onlar büyük insanların doğrudan yanına gidemezler ve bunun için, aracı insanlar onlara yardımcı olur. Bu yardımı almak için, küçük insanlar araçlarla bağlantı kurarlar. Bu bağlantı da, küçük insanların aracı insanlara hizmet edip onları kendilerine karşı yükümlü hale

getirmesiyle oluşturulur. Aracılar da, büyük insanlara aynı şekilde yaklaşır. Büyük insanların, araçların ve küçük insanların etkileşimleri böylece karşılıklı yükümlülükler sistemine dayanan bir kişisel ilişki hiyerarşisi oluşturur.

Nortonlular gibi köşebaşı çeteleri ve *Cornerville Social and Athletic* Kulübü gibi küçük kulüpler bu hiyerarşinin en altında yer alsalar da aralarında belli toplumsal ayrımlar yine de vardır. Doc, Dom Romano ve Carlo Tedesco gibi köşebaşı çetesi liderleri, kendi takipçilerinin yukarıdakilere karşı çıkarlarını kollayan araçlardır. Chick ile diğer okumuş gençlerin konumları köşebaşı delikanlılarından daha yukarıdadır ancak onlar da mahalle dışında oluşturulan hiyerarşinin en altında yer alırlar. Hiç şüphesiz, büyük insanların statüleri arasında da ciddi farklılıklar bulunur. Shelby Sokağı'ndaki köşebaşında, Tony Cataldo büyük bir insan olarak görülür ve kendisi köşebaşı delikanlılarıyla ilişkilerini çete liderleri üzerinden düzenler. Diğer taraftan, Tony Cataldo, köşebaşı delikanlılarını büyük insanlar adına kontrol etmek için, büyük insanlar ile köşebaşı delikanlıları arasında aracı olur. Gangsterlerin patronu T.S. ile eyalet senatörü George Ravello, Cornerville'in en büyük insanlarıdır. T.S. kendisine bağlı çalışanlar aracılığıyla altındaki insanları idare eder. Ravello her ne kadar kendisi ile köşebaşı delikanlıları arasında resmi bir ayrımın olmasını reddediyor olsa da, en alta yer alan bir insanın, bu siyasetçinin yanına kendisi gitmek yerine siyasetçiyle bağlantıları olan bir aracıyı devreye sokması çok daha fazla işine yarar.

Köşebaşı çetelerinin, gangsterlerin, polislerin ve en son olarak da toplumsal yapının karşılıklı yükümlülükler sistemine dayanan bir kişisel ilişki hiyerarşisi üzerinden tam anlamıyla tanımlandığını ve incelendiğini artık söyleyebiliriz. Cornerville'deki tüm kurumların bu esas unsurlar üzerinde inşa edildiğini söylemek yerinde bir yaklaşım olacaktır.

3. Cornerville'in Esas Sorunu

Bazılarına göre, kenar mahallelerinin asıl sorunu, herhangi bir

düzenlen uzak olmalarıdır. Cornerville örneği düşünüldüğünde bu teşhis son derece yanıltıcıdır. Cornerville’de bazı çatışmaların olduğu doğrudur. Köşebaşı delikanlıları ile okumuş gençler, farklı davranış tarzlarına sahiptirler ve birbirleriyle anlaşamazlar. Kuşaklar arası çatışmalar da vardır ve bir kuşak diğerinin yerine geçerken toplumda bir savrulma hali olur. Ancak bu savrulmanın bile kendine göre bir nizamı mevcuttur.

Cornerville’in esas sorunu, nizamsız olması değil, kendi toplumsal organizasyonunun dışarıdaki toplumsal yapıyla kenetlenememesidir. Yerel siyasetin kendisine has olmasının, gangsterlerin güçlenmesinin ve mahallede yaşayanların ırklarına ve İtalya’ya olan bağlılıklarının altında yatan neden budur. Bir Cornerville sakininin, kendi mahallesinde ya da ABD toplumunun genelinde hangi kanallar aracılığıyla aşama kaydettiği ve kabul gördüğü gözlemlendiği takdirde bu durum daha da belirgin bir hale gelir.

Toplum içerisindeki devingenliğe, yaşadığımız toplum özel bir önem atfeder. Geleneksel yaklaşıma göre, bir emekçi en alt seviyede hayatına başlar ve zekâsıyla ve çalışkanlığıyla başarıya giden basamakları tırmanır. Ancak bir Cornerville sakinin bu merdiveni tırmanması bir kenara, ilk basamağa adımını atması bile çok zordur. Yaşadığı mahalle, nizamsızlığı ve kanunsuzluğuyla nam salmış bir yerdir. Bu kişi ayrıca bir İtalyan’dır ve üst sınıflardaki insanlar, İtalyanları makbul olmaktan en uzak göçmen grubu olarak görürler. Yakın dönemde gerçekleşen İkinci Dünya Savaşı da bu yaklaşımı daha da pekiştirmiştir. Bir Cornerville sakini, en alttaki basamağa adımını atsa bile, daha fazla mesafe kat etmesinin önündeki engellerin hiç değişmediğini görür. Doğu yakasındaki köklü işletmelerin yönetici kadrolarında İtalyanca isim taşıyan kişilerin olmaması hiç de tesadüf değildir. Bu yüzden, İtalyan göçmenler kendi iş hiyerarşilerini kurmak zorunda kalmıştır. Ne var ki, 1920’lerdeki ekonomik canlanma sona erince, Cornerville’de alttan gelenlerin ilerlemeleri daha da güç hale gelmiştir.

Bir Cornerville sakininin hayatta başarılı olması için, ya iş dünyasında kariyer yapıp Cumhuriyetçi siyaset içinde yer alması ya da Demokratların siyaseti içinde yer alıp gangsterlerle iş görmesi gerekir. Birbirlerinden çok farklı olduğu ve aralarında neredeyse hiç bağlantı olmadığı için, bu iki ayrı dünyadan sadece birini tercih etmesi mümkündür. Eğer ilk dünyayı tercih ederse, toplumun geniş bir kesimi tarafından başarılı bir insan olarak görülürken, Cornerville’de bir yabancı muamelesi görür. Eğer ikinci dünyayı tercih ederse, Cornerville’de kabul görse de, Cornerville dışındaki saygıdeğer insanlar tarafından kendi toplumlarının dışında biri olarak görülür. Bir köşebaşı delikanlısının kendi mahallesinin toplumsal hayatında pişmesi, onu gangsterler arasında ya da Demokratların siyaset dünyasında bir kariyer yapmaya hazırlar. Eğer rotasını diğer dünyaya çevirirse, onu Cornerville’de tutan bağların hemen hepsinden kendisini koparması için epey bir çaba sarf etmesi gerekir. Sonuç olarak, yaşadığımız toplumun büyük bir kısmının Cornerville’e karşı derin bir güvensizliği vardır ve bu, mahallenin hayat tarzına en iyi biçimde uyum sağlamış kişileri cezalandırma eğilimindedir. Buna karşılık, aynı toplum ”başarılı” insanların para ve mal-mülk anlamında ödüllendirilmelerinden yanadır. Pek çok Cornerville sakini açısından bu ödüllere kavuşmanın tek yolu, gangsterlerin ve siyasetçilerin dünyasında ilerlemekten geçer.

Benzer bir biçimde, yaşadığımız toplum İtalyanlara özgü olduğu düşünülen niteliklerden sıyrılmış olanları ödüllendirirken, tam anlamıyla Amerikanlaşmamış olanları cezalandırma eğilimindedir. Bazıları şu soruyu sorar: “Neden bu insanlar İtalyan olmayı bırakıp bizim gibi gerçek Amerikalı olmuyorlar?” Bu sorunun cevabı, bahsi geçen insanların iki türden engelle karşılaşıyor olmalarında yatar. Önlerindeki ilk engel kendi toplumlarının yapısıyken, diğer engel Cornerville dışındaki dünyanın kendisidir. Cornerville sakinleri iyi birer ABD yurttaşı olma konusunda gayet isteklidirler. Cornerville sakinlerinin ABD’ye olan sevgileri hakkında sarf ettikleri ifadeler kadar etkileyici cümleleri

ben başka hiçbir yerde duymamıştım. Ancak organize bir yaşam tarzı bir gecede değişecek bir şey değildir. Köşebaşı çeteleri üzerine bu kitapta yapılan çalışmanın da gösterdiği üzere, buradaki insanlar belli faaliyet rutinlerine bağımlı hale gelmişlerdir. Bu rutinlerden aniden kopmaları, kendilerini sadakatsiz ve çaresiz hissetmelerine yol açacaktır. Zaten bir Cornerville sakini, İtalyan olduğunu unutmak istese bile, içinde yaşadığımız toplumun geneli, onun bunu unutmasına izin vermez. Diğer tüm İtalyanlar gibi, o da kötü bir insan olarak damgalanır. Kendine olan saygısını korumak için, İtalyan biri kendisine ve etrafına sürekli olarak İtalyan halkının ne kadar büyük olduğunu, İtalyan kültürünün diğer hiçbir kültürden aşağı kalır bir yanı olmadığını ve İtalyan halkının yetiştirdiği büyük isimlerin eşsiz olduğunu söyler. Mussolini'nin Cornerville halkının gözünde bu kadar önem kazanması da bu durumla ilişkilidir. Chick Morelli, başkanı olduğu İtalyan Topluluğu Kulübü'nde yaptığı bir konuşmada, Mussolini hakkında Cornerville halkının hissiyatının bir benzerini şöyle dile getirmiştir:

Mussolini hakkında ne düşünürseniz ne düşünün, bir şeyi itiraf etmeniz gerekiyor. İtalyan halkının daha fazla saygı görmesinde, kimse onun kadar fazla çaba harcamamıştır. Okula başladığım ilk seneye göre, İtalyan halkı şimdi çok daha fazla saygı görüyor. Bunun için teşekkür edilmesi gereken kişi Mussolini'dir.

Mussoli'nin, ABD halkının İtalyanlara daha fazla saygı duymasını sağlayıp sağlamadığı (İkinci Dünya Savaşı öncesi dönemde) tartışmalı bir konudur. Ancak Mussoli'nin onlara daha fazla itibar kazandırdığına inandıkça, Cornerville sakinlerinin kendilerine olan saygıları da artmıştır. Öyle ya da böyle, Mussolini'ye olan inanç, ABD'deki İtalyan göçmenlerinin maneviyatlarına önemli bir destek sunmuştur.

Eğer gangsterler ile siyasetçilerin iç içe geçtiği Cornerville'deki düzen ve Cornerville sakinlerinin İtalya'ya olan bağlılıkları, Cornerville'in ABD'nin daha geniş toplumuna uyum sağlamasında engelse, bu durumun tavsiye ve nasihatlerle değiştiri-

lemeyeceği de açıktır. Böylesi bir uyum ancak belli eylemlerle mümkün olabilir. Cornerville sakinlerinin kendileri dışındaki topluma daha fazla uyum göstermeleri için, bu topluma katılım göstermeleri konusunda daha fazla fırsata sahip olmaları şarttır. Bunun için, bu insanlara daha fazla ekonomik fırsatların verilmesi dışında, kendi kaderlerini denetleme konusunda da daha fazla sorumluluk verilmelidir. Cornerville halkının genel ekonomik durumu çok daha geniş bir konu olduğu için bu konuya bu kitapta kısaca değinmek fazla bir işe yaramayacaktır.

Buna karşılık, yerel halkın kendi kaderi üzerinde daha fazla sorumluluk almasını cesaretlendirme konusunda, mahallede kurulan serbest zamanları değerlendirme merkezi bir örnek olarak sunulabilir. Bu merkezin kurulması, sosyal hizmetler çalışanlarının, Cornerville halkına onların anlam dünyasına göre yaklaşımları ender örneklerden biridir. Bu merkez, köşebaşı çetelerine, oldukları gibi yaklaşmayı tercih etmiştir. Bu merkezle ortaya çıkmıştır ki, çetelerin liderlere sahip olduğunu kabul ederek ve köşebaşı delikanlılarına daha fazla sorumluluk vererek onlarla olumlu bir ilişki kurmak mümkündür.

Sosyal hizmetler çalışanları sık sık konuşmalarında liderlerden ve liderlikten bahsederler ancak bu kelimelerin onlar için özel birer anlamı bulunur. “Lider” kelimesi onlar için grup çalışanı ile aynı anlama gelmektedir. Bir grup çalışanının en önemli görevlerinden biri ilgilendiği insanlara liderlik edebilmesidir. İşin aslına bakarsak, formel ya da enformel olsun, bir süre boyunca beraber olmuş her grup kendi liderliklerini geliştirir. Ne var ki, bu liderlik sosyal hizmetler çalışanları tarafından nadiren kabul görür zira sosyal hizmetler çalışanlarının aradığı şey bu değildir. Liderliğin ne olduğu üzerine kafa yormak yerine, ne olması gerektiği üzerinde dururlar. Cornerville dışındaki kişiler açısından, bir topluluğun önde gelen isimleri orta sınıf statüsü kazanmış saygıdeğer iş adamları ya da meslek sahipleridir. Yukarılara doğru tırmanan ve böylece Cornerville’den giderek daha fazla uzaklaşan bu kişilerin yerel nüfuzları aslında çok sınırlı-

dır. Bu topluluğa böylesi “liderler” öncülük edemez. Mahallenin gerçek toplumsal yapısında ve hayatında önemli değişiklikler yaratmaları için, Cornerville’e yabancı kişilerin mahallenin lider olarak gördüğü insanları lider olarak kabul etmeye hazır olmaları şarttır.

Meseleye getirilen bu açıklama, bu haliyle bir antropoloğun bir sömürge valisine sunduğu reçete gibi algılanabilir: Yerlilerin kültürüne saygı göster ve toplumla, liderleri üzerinden ilişki kur. Bu yaklaşım, Cornerville ile kurulacak etkin bir ilişkide asgari bir gerekliliktir. Ancak bu asgari gerekliliği karşılamak kendi başına yeterli olabilir mi? Eğer yereldeki resmi otoritenin tüm tepe kadroları Cornerville’e yabancı kişilerden oluşuyorsa, Cornerville’e yönelik bir programın başarıya ulaşma şansı var mıdır? Bir bireyin, kendi topluluğundan farklı olarak gördüğü kişilere kendisini tâbi kılması, o birey üzerinde nasıl bir etki yaratır?

Doc bir keresinde bana şunları anlatmıştı:

Böyle bir mahallede yetişmiş olmanın nasıl bir şey olduğunu asla tahmin edemezsin. İlkokulda birinci sınıfa başlarsın ve öğretmenin Bayan O’Rourke’tur. İkinci sınıfta, Bayan Casey öğretmenin olur. Üçüncü sınıfta Bayan Chalmers, dördüncü sınıfta Bayan Mooney diye gider bu. Mahallenin itfaiye merkezinde de durum böyledir. İtalyan kökenli kimse yoktur. Belki komiser İtalyan olabilir, onun yardımcılarında bazıları da bazen İtalyan olur. Ama asla bir İtalyan’ı Cornerville’de baş komiser yapmazlar. Mahalle merkezlerinde gerçekten yetkisi olanlar asla İtalyan kökenli değildir.

Sen de fark etmişindir, buradaki eski topraklar okul öğretmenlerine ve benzer mesleklere sahip olanlara karşı büyük bir saygı duyarlar. İtalyan bir genç, kendisi gibi bir İtalya’nın iyi işlere sahip olmadığını görünce, kendisini nasıl İrlandalılarla ya da Yankilerle bir tutabilir ki? Bunları görünce kendisini daha da aşağıda görür.

Eğer imkânım olsaydı, buradaki öğretmenlerin yarısının İtalyan olmasını sağlardım. Mahalle merkezlerindeki de dörtte üçü İtalyan olurdu. Geri kalan dörtte birlik kısma do-

kunmazdım. O da, sadece ABD’de olduğumuzun bir kanıtı olarak dursun diye.

Bu mahalle merkezleri başlangıçta bir gereklilikti Bill. Anne-babalarımız bu ülkeye ayak bastıklarında, nereye gideceklerini ve ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Bunun için aracı olarak sosyal hizmetler çalışanlarına ihtiyaçları vardı. Bu çalışanlar, geçmişte gerçekten iyi işler çıkardılar ama artık bizim gibi ikinci kuşaklar yetişiyor ve bu insanların kendi kanatları var. Sosyal hizmetler çalışanlarının bizleri özgür bırakıp kendi başımıza uçmamıza izin vermeleri gerekiyor.

Ekler

EK A: *Köşebaşı Toplumu*'nun Gelişimi

Köşebaşı Toplumu kitabını yazmayı bitirdikten sonraki yıllarda, topluluklar ve örgütlere dair saha çalışmalarında gerekli olan araştırma yöntemlerini derslerimde öğrencilere öğretmeye çalıştım. Bu alandaki diğer hocalar gibi ben de, öğrencilerime bu konuda verebileceğim okuma listelerinin darlığından yakınıyordum.

Günümüzde, topluluklar ve örgütlere dair yayımlanmış pek çok başarılı çalışma bulunmaktadır. Ancak birkaç istisna dışında hepsi konuyu mantık-akıl denklemi üzerinden ele alır ve tıpkı bilgi kaynakları gibi araştırmacının da toplumsal bir canlı olduğunu gözden kaçırır. Oysaki araştırmacının da oynaması gereken bir rol ve başarılı bir biçimde işini görmesi için karşılanması gereken kişisel ihtiyaçları vardır. Üniversitede çalışan bir araştırmacı sahaya günde sadece birkaç saatliğine gidiyorsa, kendi toplumsal hayatını sahadaki faaliyetlerinden ayrı tutmayı başarabilir. Oynaması gereken rol de, o kadar karmaşık bir hale gelmez. Ancak araştırmacı çalıştığı toplulukla uzun bir süre beraber yaşayacaksa, kişisel hayatı ile araştırması içinden çıkılmaz bir halde birbirlerine karışır. Dolayısıyla, bir araştırmanın neden başarılı olduğuna dair gerçek bir açıklama, aslen araştırmacının çalışması boyunca geçirdiği zamanı nasıl anlattığıyla ilgilidir.

Toplulukla geçirilen zamanın anlatımı aynı zamanda saha ça-

lışmasından elde edilen verilerin incelenmesine de yardımcı olabilir. Bir araştırmaya dair fikirlerimiz, eldeki kanıtların dikkatli bir biçimde değerlendirilmesine dayanan mantıki bir süzme sürecidir. Ancak meseleleri düz bir çizgi üzerinden düşünmemiz genellikle çok mümkün olmaz. Bunun yerine, kendimizi kafa karıştırıcı bir veri yığınının arasında kaybolmuş hissederiz. Bunu aşmak için bu veri yığınının olabildiğince dikkatli bir biçimde inceler ve mantık ve muhakeme becerilerimize başvururuz. Böylelikle bir iki fikir ortaya atmış oluruz. Ancak veriler halen tutarlı bir örüntüye oturmuş değildir. Bunun üzerine verilerle, yani çalışma konusu olan insanlarla birlikte yaşamaya başlar ve verilere bambaşka bir açıdan bakmamızı ve bu verilerde daha önce fark etmediğimiz bir örüntüyü fark etmemizi sağlayacak bir olayla karşılaşmayı umut ederiz. Böylesi bir örüntüyü keşfetmek saf bir sanatsal yaratıcılıkla ilgili değildir. Onu keşfetmemizi düşündüğümüzde, notlarımızı tekrar gözden geçirmemiz gerektiği gibi bazen de, bu örüntünün gerçekten incelediğimiz hayatların düzgün bir parçası mı yoksa bizim hayal gücümüzün bir ürünü mü olduğunu anlamak için yeni veriler elde etme işine koyulmamız da gerekli olabilir. Bu aşamada mantığımız önemli bir rol oynar. Ancak şahsen şuna eminim ki, araştırmaya dair fikirlerimiz araştırma teknikleri üzerine kitaplarda okuduğumuz açıklamalara paralel bir biçimde gelişmez. Bu fikirler, kısmen içine gömüldüğümüz verilerden ve bu verileri elde etmek için oluşturduğumuz yaşama biçiminden doğar. Bu süreç büyük ölçüde bilinçaltı seviyesinde gerçekleştiği için, bu deneyimlerimizi hiçbir zaman tam anlamıyla anlatamayacağımızdan hiç şüphem yoktur. Buna karşılık, araştırmayı nasıl yaptığımıza dair bir anlatı *Köşebaşı Toplumu* kitabının kademe kademe nasıl ortaya çıktığını anlamamızda yine de yardımcı olacaktır.

Burada önerdiğim şey, *Köşebaşı Toplumu* kitabındaki yaklaşımımın diğer araştırmacılar tarafından da benimsenmesi gerektiği değildir. Benim yaklaşımım belli bir ölçüde bana özgü olduğu gibi, o anki mevcut durum ve araştırmaya başladığım sırada var

olan bilgi durumumla da ilgilidir. Öte yandan, bir saha araştırmasının süreçlerine dair bazı ortak noktaların da olması gerekir. Mantık-akıl denkleminin ötesine gidebilmemiz ve asıl araştırma sürecini tanımlayabilmeyi öğrenmemiz araştırmanın nasıl yapıldığına dair anlatıları bir araya getirmemizle mümkün olabilir. Aşağıdaki bölümler sadece bu amaç üzerinden değerlendirilmelidir.

1. Kişisel Arka Plan

Bu kitabın yazarı olarak öncelikle gayet istikrarlı bir orta sınıf arka planım olduğunu belirtmem gerekir. Büyükbabalarımın biri doktorken, bir diğeri eğitim müfettişiydi. Babam ise üniversitede profesördü. Dolayısıyla, yetiştiğim şartlar Cornerville’de anlattığım hayattan çok daha farklıydı.

Swarthmore Üniversitesi’nde iken iki ilgi alanım vardı. Bunlardan biri iktisat (toplumsal koşulların iyileştirilmesi bağlamında), diğeri edebiyattı. Üniversitedeyken bir dizi hikâye ile tek perdelik oyunlar yazdım. Üniversiteyi bitirdikten sonraki yaz bir roman yazmaya giriştim. Tüm bu yazma çabalarım, bana kendimi daha iyi tanıma fırsatı verme anlamında çok faydalı oldu. Bazı hikâyelerim üniversitenin edebiyat dergisinde yayımlandı ve bir hikâyem *Story* dergisi tarafından kabul edilse de hiçbir zaman yayımlanmadı. Yazdığım tek perdelik oyunlardan üçü Swarthmore Üniversitesi’nde her yıl düzenlenen tek perdelik oyunlar yarışmasında sahnelendi. Benim gibi edebiyat alanında kariyer yapmak isteyen biri için, tüm bunlar hiç de kötü bir başlangıç sayılmazdı. Buna karşın, kendimden pek de memnun değildim. Yazdığım oyunlar ve hikâyeler deneyimlediğim ya da gözlemlediğim olayların ve durumların kurgusal anlatımlarıydı. Ancak kendi deneyimlerimin dışına çıkıp siyasi bir roman yazmaya kalkıştığımda, sonuç hüsrana uğradı. Daha son bölümlerini yazarken bile roman taslağımın kıymetsiz olduğunu fark etmiştim. Ama yine de, kendime bir roman yazdım diyebilmek için romanı tamamladım.

Genç yazarlara, sürekli kendi deneyimlerinden yola çıkarak yazmaları tavsiyeleri verildiğini artık bildiğimden, roman yazarken karşılaştığım bu durumdan utanacak bir şeyin olmadığını gayet iyi farkındayım. Öte yandan, yazma deneyimimde beni rahatsız eden asıl şey zaten kendi deneyimlerimden yola çıkmamdı. Çocukken, ev hayatım çok mutlu geçtiği gibi entelektüel açıdan da gayet doyurucuydu. Ne var ki, bu hayatta maceraya hiçbir yer yoktu. Hiçbir şey için mücadele etmeme gerek kalmamıştı. Birçok iyi insan tanımıştım ancak hepsi benim gibi sağlam ve sıkı bir orta sınıf kökene sahipti. Üniversitede tanıdığım öğrenciler de, profesörler de hep orta sınıftandı. Kenar mahalleleri (ve bu bağlamda, ayrıca üst sınıf zengin mahalleleri) hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Kitaplarda okuduklarım dışında fabrikalarda, tarlalarda ve madenlerde yaşanan hayatlar hakkında hiçbir fikrim yoktu. Hissettiğim bu boşluk duygusu zaman içinde o kadar fazla üzerime çöktü ki, artık hikâye yazamayacak bir hale geldim. Kendi kendime hep, “eğer kayda değer bir şeyler yazarsam, öncelikle kendi toplumsal sınırlarımın ötesine geçmem gerek” diyordum.

Toplumsal koşulların düzeltilmesi gerektiğine olan inancım, ilgi duyduğum iktisat bilimi de *Köşebaşı Toplumu*’nu yazmamda belirleyici oldu. Üniversiteye dair en canlı hatıralarımdan biri, bir öğrenci grubuyla beraber Philadelphia’daki kenar mahallelerini ziyaret etmemizdi. O güne dair tek hatırladıklarım mahallelerdeki yıkık dökük evlerden ya da aşırı kalabalık sokaklardan ibaret değildi. Aynı zamanda, orada kendimi bir turist olarak hissetmekten duyduğum utanç da belleğime işlemişti. Pek çok başka genç insan gibi ben de, bu insanlar için iyi şeyler yapmak istiyordum ancak durumun benim yapabileceklerimin çok ötesinde olduğunu da bildiğimden, orada bulunmamın aslında ikiyüzlü bir şarlatanlıktan fazlası olmadığını düşünüyordum. Sonuç olarak, ileride bir gün böylesi bir mahalleye geri dönüp oradaki insanların hayat koşullarını gerçekten öğrenmem gerektiği fikri yavaş yavaş zihnime işlemeye başladı.

Toplum koşullarının iyileştirilmesi gerektiğine olan inancım üniversitedeki kampüs hayatımda farklı biçimlerde kendisini gösterdi. İkinci sınıftayken, büyük bir gösteriyle kardeşlik kulüplerinden ayrıldıklarını açıklayan 15 öğrenciden biri de bendim. Bu olay kampüste büyük bir heyecana yol açmıştı ve bu kulüplerin bazı önemli isimleri kardeşlik kulüplerinin dağılacağı korkusuna kapılmışlardı. Aslında endişelenmelerini gerektirecek çok da önemli bir durum yoktu zira kardeşlik kulüpleri biz olmadan da yollarına devam etti. Üniversitedeki son senemde, üniversite reformu için yürütülen bir eyleme de katıldım. Bu sefer, üniversite kampüsündeki toplumsal hayatın tümünden yeniden yapılandırılmasını amaçlıyorduk. Girişimimiz büyük bir coşkuyla başlasa da, kısa bir süre içerisinde bu coşkusu tümünden yitirdi.

Başarısızlıkla sonuçlanmış bu girişimler bana çok önemli bir şeyi öğretmişti. Bir şeyleri gerçekten değiştirmek hiç de dışarıdan görüldüğü kadar kolay değildi. Ayrıca kendimin de bazı hatalar yaptığını fark etmiştim. Bu eylemlerde bize karşı en fazla mücadele eden bazı kişilerin aslında çok da iyi insanlar olduklarını da bir süre sonra fark ettim. Bundan çıkardığım sonuç, onların haklı ve benim haksız olduğum değil, insanları harekete geçiren güçler hakkında aslında çok az şey bildiğimdi. Üniversitedeki bu başarısız reform girişimlerinden çıkardığım dersler, diğer insanları anlamaya yönelik ilgimi daha da büyüüttü.

O sıralarda okuduğum bir kitap da üzerimde derin bir etki yaratmıştı. Bu kitap, Lincoln Steffens'in otobiyografisiydi. Kitap lise ile üniversite hayatım arasındaki dönem Almanya'dayken elime geçmişti. Almancamı geliştirmek için o sıralarda bu kitap dışında İngilizce başka hiçbir şey okumuyordum ve sanırım biraz da bu yüzden üzerimdeki etkisi böylesine derin oldu. Öyle ya da böyle bu kitaptan çok etkilenmiştim ve birkaç kere baştan okudum. Lincoln Steffens inatçı bir reformcuydu ve bir şeyleri değiştirme konusundaki inancından asla vazgeçmemiş, sürekli bunun için çabalamıştı. Steffens'in aynı zamanda etrafındaki

dünyaya karşı da büyük bir merakı vardı ve yaşadığı toplumun nasıl işlediğini anlamaya yönelik ilgisini hiçbir zaman kaybetmemişti. Onun hayatı, benim gibi bir arka planı olan bir insanın kendi sınırlarının ötesine geçerek faaliyetleri ve inançları tamamen farklı bireyleri ve grupları daha iyi anlayabileceğini gösteriyordu. Örneğin, “yozlaşmış siyasetçilerin” sizinle konuşmalarını sağlamanız hiç de öyle zor bir şey değildi. Bilmem gereken tam da buydu. Bu bilgi, insanlarla mülakat yaparken özellikle karşımdaki insanın benden hiç hoşlanmadığı ve beni oradan defedeceği hissine kapıldığım bazı zamanlarda çok işime yaramıştı.

2. Cornerville’i Bulmam

Swarthmore Üniversitesi’nden 1936 yılında mezun olduğumda, *Harvard Society of Fellows*’tan bir burs kazandım. Bu burs sayesinde, istediğim bir araştırma konusu hakkında üç sene boyunca çalışmam mümkün olacaktı. Bu bursun tek kısıtlaması Massachusetts’te kalıp Chicago Üniversitesi’ndeki kendi doktora programıma devam edemeyecek olmamdı. Şimdi baktığımda, bu kısıtlama için ne kadar teşekkür etsem azdır diyorum. Eğer doktora programıma devam etme iznim olsaydı, büyük ihtimalle bu imkândan istifade edemeyecektim. Ancak bu yolun tıkalı olması sebebiyle, üniversitedeki derslerimi bir kenara bırakıp yapmak istediğim şey üzerine yoğunlaşmak zorunda kaldım.

Başlangıçta kafamdaki çok da net olmayan fikir, bir kenar mahallesini çalışmaktı. Şehrin doğu yakası bana pek çok seçenek sunuyordu. Harvard bursumu almaya başladığım ilk haftalarda, doğu yakasının çeşitli kenar mahallelerinin sokaklarını dolaşıp buralarda bulunan sosyal hizmetler kurumlarındaki insanlarla sohbet ettim.

En sonunda, verdiğim karar hiç de bilimsel değildi. Cornerville’i seçme nedenim kafamdaki kenar mahallesi imgesine tam olarak uymasıydı. Nedense, kenar mahallesi denince, aklıma hep tıkkış tokuş halde kırık dökük beton binalar geliyordu. Şehrin diğer kısımlarındaki harabe ahşap evler kafamdaki

bu resme uymuyordu. Ancak şunu da belirtmem gerekir ki, Cornerville’i çekici kılan nesnel bir durum da söz konusuydu. Bulunduğum şehirde metrekareye düşen insan sayısının en fazla olduğu yer burasıydı. Kenar mahallesi denince aklımıza aşırı kalabalık geliyorsa, Cornerville bunun kusursuz bir örneği idi.

3. Çalışmayı Planlamam

Çalışacağım kenar mahallesini bulmamla birlikte, nasıl bir çalışma yürüteceğimi hemen planlamaya koyuldum. O sıralarda kafamdaki planı tek başıma hayata geçirmem mümkün değildi. Bunun üzerine, sosyoloji literatürünü taramaya başladım ve Robert Staughton Lynd ve Helen Merrell Lynd çiftinin *Middletown: A Study in Modern American Culture* kitabı üzerine kafa yormaya başladım. Zaman geçtikçe artık kendimi bir iktisatçıdan çok bir sosyolog ya da sosyal antropolog olarak görüyordum. Sosyoloji literatüründe, kenar mahallelerinin epey bir yer işgal ettiğini ancak o mahallelerde yaşayan topluluklar üzerine gerçek bir çalışmanın olmadığını fark ettim. Bu yüzden, Cornerville’deki topluluk üzerine bir çalışma yapmam gerektiği sonucuna vardım. Bu bariz bir biçimde ağır bir işin altına girmek demekti. Yürüteceğim çalışmaya dair hazırladığım ilk taslağa göre, mahallenin tarihini, ekonomisini (yaşam koşulları, barınma, piyasa ilişkileri, gelir dağılımı ve istihdam); siyasi koşullarını (mahalledeki siyasi yapı ve bu yapının gangsterlerle ve polislerle ilişkisi) ve toplumsal yapısını (eğitime ve serbest zamanları değerlendirmeye dair örüntüler, kilise, genel sağlık koşulları ve benzeri konular) özel olarak araştırmayı planlıyordum. Tek bir kişinin tüm bu işlerin altından kalkamayacağı ortada olduğundan, kafamdan geçen düşünce on kişilik bir araştırma grubu oluşturmaktı.

Elimde bu projeyle, *Harvard Society of Fellows*’ın sekreteri ve aynı zamanda seçkin bir biyokimyacı olan L. J. Henderson’ın yanına gittim. Bay Henderson ile bir saat kadar konuştuk ve yanından ayrıldığımda tüm planlarım altüst olmuştu. O sıralarda bir dostuma şöyle yazmıştım: “Bay Henderson üzerimden sanki

bir kova soğuk su döktü. Bana, daha sahada çok az tecrübem varken böylesi büyük planlar oluşturmamam gerektiğini anlattı. Ona göre, önce sahaya gitmem ve belli aşamalar kaydettikçe, benimle çalışacak insanları bir araya getirmem gerekiyordu. Eğer on kişilik projemi sonbaharda hayata geçirmeye kalkarsam, bu işi başlatan ben olduğum için tüm sorumluluk ve koordinasyon işleri kaçınılmaz bir biçimde bana kalacaktı. Bana, “hiçbir aşinalığının olmadığı bir sahada seninle çalışacak on kişiyi nasıl yönlendirebilirsin ki?” diye sormuştu. Onun düşüncesine göre, on kişilik bir ekiple işe koyulmam araştırmamı mahvetmekten başka bir işe yaramayacaktı. İşin aslına bakarsan, tüm bu söyledikleri bana mantıklı ve makul geldi.”

Bu son cümleyi muhtemelen Bay Henderson ile yaptığım görüşmenin etkisinden kurtulduktan sonra yazmış olmalıydım zira bu görüşme en başta tüm cesaretimi kırmıştı. Verilen kötü bir tavsiyeyi kabullenmek ne kadar zorsa, sanırım iyi bir tavsiyeyi kabullenmek de hiç kolay değildir. Buna karşın, Bay Henderson’ın haklı olduğunu kısa bir sürede kavradım ve tasarladığım büyük plandan vazgeçtim. İyi ama aynı zamanda acı tavsiyeleri verenler nadiren takdir edilirler. Bu yüzden, vefatından kısa bir süre önce kendisini ziyaret edip kafamda oluşturduğularımı ona anlattığımda, bana verdiği tavsiyeler için Bay Henderson’a her zaman müteşekkîr kalacağımı yeri gelmişken belirtmek isterim.

On kişilik projemden vazgeçmiş olsam da, ayaklarımın yere bastığı halen söylenemezdi. Giriştiğim iş bana çok büyük gözüküyordu, bana yardım etmesi gereken en az bir kişi olması gerektiğini düşünüyordum. Bu sebeple, üniversiteden en azından bir kişinin destek amaçlı olarak sahada bana eşlik etmesini sağlamak için çeşitli faaliyetlere giriştim. Böylece 1936-37 kışı, yapacağım araştırmanın taslağında yaptığım değişikliklerle ve gerekli desteği sunmaları için Harvard’daki profesörlerle yaptığım görüşmelerle geçti.

Bu dönemde yazdığım araştırma taslaklarıma yeniden göz

attığımda, hepsinin sahada yürüttüğüm gerçek çalışmadan ne kadar uzak olduğunu görmek oldukça ilginç. Araştırmam ilerledikçe, yazdığım taslaklar giderek daha fazla sosyoloji alanına kayıyordu ve sonuç olarak, bireylerin arkadaşlık örüntülerine dair sosyometri çalışmalarına daha fazla ağırlık vermeye karar verdim. Öncelikle mülakat yapabileceğim bir aile bulup onlara kimlerle dost olduklarını, hangi insanlara daha yakın ya da daha uzak olduklarını sormayı planlıyordum. Sonra da, bu ailenin bahsettiği kişilerin yanına gidecek ve onların da kimlerle dost olduklarını ve bu dostlarıyla beraber neler yaptıklarını öğrenecektim. Böylece, araştıracağım topluluğun en azından belli bir kısmının toplumsal yapısını bir şema olarak ortaya koyabilecektim. Ancak, insanları eylemleri üzerinden gözlemleyerek toplumsal yapıyı inceleyebileceğimi fark etmemle birlikte, tüm bu planlarımı hayata geçirmeme gerek kalmadı.

Yaklaşık bir sene sonra, 1937 yılının sonbaharında, benim gibi Harvard'dan burs alan ve fiziksel kimyadan sosyolojiye geçerek çalışma alanını değiştiren John Howard'a, Cornerville'deki çalışmama katılması için bir davette bulundum. Howard ile iki sene boyunca beraber çalıştık ve kendisi daha çok mahalledeki bir kilise ve bu kilisenin bağlı olduğu *Holy Name Society* üzerine yoğunlaştı. Onunla yaptığımız konuşmalar kafamdaki fikirleri netleştirmemde çok yardımcı oldu. Ne var ki, Cornerville'de çalışmama başlamamdan sadece birkaç ay sonra, saha araştırmam için bir ekip kurma fikrinden tamamen vazgeçtim. Sanırım Cornerville'deki hayatı çok ilginç ve çok cazip bulduğumdan, artık büyük ölçekli kavramlar üzerinden düşünmeye ihtiyaç duymuyordum.

Çalışmamı planladığım sırada her ne kadar yolumu kaybetmiş gibi dursam da, bu dönemde edindiğim deneyimler, sonunda bir çalışma planı halini alan saha araştırması yöntemlerimi geliştirmemde ve bu kitapta aktarılan verileri bir araya getirmemde çok yardımcı oldu.

Cornerville’de çalışmaya başladığım tarih olan 1936’dan günümüze kadar, topluluklar ve örgütler üzerine sosyolojik ve antropolojik çalışmaların nasıl bu kadar hızlı geliştiğini anlamak hiç de kolay değildir. O sıralarda, W. Lloyd Warner’ın *Yankee City* isimli çalışması hakkında daha hiçbir şey yazılmamıştı. Lynd çiftinin *Middletown* ve Carolyn Ware’in *Greenwich Village* kitaplarını büyük bir ilgiyle okuyup onlardan istifade ettikçe, kendi çalışmamın hedeflediği topluluk araştırmasının hiç de bu kitaplardaki araştırmalara benzemediğini gitgide daha fazla fark ediyordum. O dönemin sosyoloji literatüründeki diğer çalışmalar da, topluluk konusunu toplumsal sorunlar üzerinden ele alıyorlardı ve dolayısıyla, bir topluluğun organize bir toplumsal sistem olduğuna dair bir anlayış literatürde yoktu.

Çalışmama başladıktan sonraki ilk yazımı, Durkheim’in eserlerini ve Pareto’nun *The Mind and Society* (1937 sonbaharında L. J. Henderson’dan alacağım bir seminer için) kitabını okuyarak geçirdim. Tüm bu okuduklarımın faydasını gördüğümü hissetsem de, bu daha çok genel konular açısından olmuştu. Daha sonra, Bronislaw Malinowski’den başlayarak, sosyal antropoloji literatüründeki çalışmaları okumaya başladım. Sosyal antropoloji alanında okuduklarım, yapmak istediğim çalışmayla daha alakalı gibi duruyordu ancak okuduğum kitaplardaki araştırmacılar ilkel kabileler üzerine çalışırken, benim hedefimde büyük bir şehrin mahallesi vardı.

Literatürde bana rehberlik edecek kitapları bulmak istiyorsam bu, çalıştığım alanda benden daha deneyimli ve becerikli birilerinin yardımına ihtiyacım olduğu içindi. Bu açıdan, Harvard’a geldiğim ilk dönemde, Conrad M. Arensberg ile tanıştığım için kendimi çok şanslı hissediyorum. Arensberg de, benim gibi burslu bir araştırma görevlisiydi ve dolayısıyla birbirimizi sürekli görüyorduk. *Yankee City* isimli kitabının çalışmasında W. Lloyd Warner ile birkaç ay çalışan Arensberg, daha sonra İrlanda’ya gidip Solon Kimball ile beraber orada küçük bir topluluğu çalışmıştı. Onunla tanıştıgımda, Arensberg saha çalışmasından yeni

dönmüştü ve elde ettiği verileri yazıya döküyordu. Kendisi ayrıca Eliot Chapple ile beraber toplumsal örgütlerin analizi için yeni bir yaklaşım geliştirmeye çalışıyordu. Kafa kafaya veren bu ikili, toplumsal araştırmaların daha fazla bilimsel verilere dayanması için yollar arıyordu. Chapple ile Arensberg, *Yankee City* ve İrlanda çalışmalarının verileri üzerinden giderek, beş farklı teorik taslak hazırladılar. Gerek kendi araştırmalarının bulgularıyla, gerekse de danıştıkları Bay Henderson'ın, Elton Mayo'nun ya da benzer isimlerin eleştirileriyle, sırasıyla ilk dört taslak geçerliğini yitirdi. En sonunda, ikili bir etkileşim teorisi geliştirmeye başladı. Buna göre, toplumsal bir araştırmada geri kalan her şey öznel olsa bile, insanlar arasındaki etkileşimin örüntülerini (A ile B ne kadar sıklıkla ilişkiye geçiyor, beraber ne kadar zaman geçiriyorlar, üç kişi bir aradayken yapılacak faaliyete kim karar veriyor gibi) nesnel bir biçimde ortaya koymak mümkündü. Dolayısıyla, kişiler arası ortaya çıkan bu durumların dikkatlice gözlemlenmesi, bir topluluğun toplumsal yapısına dair güvenilir veriler sunabilirdi. En azından başlangıçtaki varsayım buydu. Bu teori, daha henüz tamamlanmış bir araştırmanın sonucu olarak çıktığı için de, önceki çalışmalar teorinin öngördüğü kadar niceliksel veri içermiyordu. Görünüşe göre, bu teoriyi sahaya uygulayacak ilk kişi ben olacaktım.

Arensberg ile ben bu teori üzerine uzun uzun sohbetler yaptık. Bazı zamanlar, Eliot Chapple de bu sohbetlere katıldı. Teori bana başlangıçta kafa karıştırıcı gelmişti (tam olarak anladığımdan hiç emin değildim) ancak bu teori üzerinden sağlam bir iş çıkarabileceğimi giderek daha fazla hissediyordum.

Arensberg ayrıca benimle beraber saha araştırması yöntemleri üzerine de çalıştı ve insanları eylem halinde gözlemlemenin ve ahlaki yargılardan tamamen azade bir biçimde gerçek davranışları olduğu gibi kayıt altına almanın önemini bana hep hatırlattı. Harvard'daki ikinci dönemimde, sosyal antropolojideki topluluk çalışmalarına dair Arensberg ile Chapple'ın verdiği bir seminer dersine de girdim. Bu ders de bana çok yardımcı oldu ancak

Cornerville araştırmam boyunca (özellikle de ilk aşamalarında) Arensberg ile yaptığım uzun sohbetlere çok şey borçluyum.

1937 yılının sonbaharında, Elton Mayo'dan kısa bir seminer aldım. Bu seminer özellikle Pierre Janet'in çalışmaları üzerineydi ve ayrıca doğu yakasındaki bir hastanede yatan psikonevrotiklerle mülakat yapmayı da içeriyordu. Her ne kadar amatör seviyesini geçmemi sağlayamayacak kadar kısa olsa da, bu deneyim mülakat yapma becerilerimi geliştirmeme yine de yardımcı oldu.

L. J. Henderson, yöntemlerimin ve teorilerimin gelişmesinde çok belirgin değilmiş gibi gözükse de, aslında çok geniş bir etkide bulundu. *Harvard Society of Fellows*'un başkanı olarak kendisi, Pazartesi akşamları yediğimiz yemeklere kendi evindeki bir ailesi reis gibi başkanlık ediyordu. Bu yemeklerde A. Lawrence Lowell, Alfred North Whitehead, John Livingston Lowes, Samuel Eliot Morrison ve Arthur Darby Nock gibi isimler de bulunsa da, burslu araştırma görevlileri açısından en etkileyici isim açık bir biçimde kendisiydi. Bay Henderson, özellikle genç sosyal bilimcileri faka bastırmaktan hoşlanıyor gibiydi. İlk Pazartesi akşamı yemeğimde, kendisi benimle konuşup toplum hakkındaki tüm fikirlerimin rasyonellikten uzak bir duygusallığa dayandığını bana göstermeye uğraştı. Bay Henderson'ın keskin eleştirilerine sık sık gücenmiş olsam da, onun söyleyebileceklerine karşı ayakta durabilecek bir çalışma yapma konusunda daha da kararlı bir hale geldim.

4. İlk Girişimler

Çalışmama başladığım sırada, sosyoloji ya da antropoloji üzerine bir eğitimim yoktu. Kendimi bir iktisatçı olarak görüyordum ve meselelere ilk olarak aldığım iktisat dersleri (örneğin, kenar mahalle konutlarının ekonomisi gibi) üzerinden yaklaşıyordum. O sıralarda, Harvard Sosyoloji Bölümünden kenar mahalleleri ve barınma üzerine bir ders alıyordum. Bu dersin dönem projesi olarak, Cornerville'deki bir sokaktaki apartmanları çalışmaya karar verdim. Çalışmama temel kazandırmak için, barınma

meseleleriyle ilgilenen özel bir acenteye başvurdum ve yapacağım çalışmanın sonuçlarını onlara sunmayı teklif ettim. Arkama böylesi bir desteği alarak, Cornerville’de çeşitli dairelerin kapıları çalmaya başladım. Böylece, Cornerville’deki insanların evlerinin içine girip dairelerini gözlemleme ve onlarla hayat koşulları üzerine konuşma fırsatı buldum. Sonuç olarak, Cornerville sakinleriyle ilk kez temas kurmuş oldum ancak yapmak istediğim çalışma açısından bundan daha münasebetsiz bir başlangıç olamazdı. İnsanların evlerine zorla girdiğim için kendimi çok rahatsız hissediyordum. Eminin ki, evlerine girdiğim insanlar da böyle hissediyorlardı. Çalışmamı olabilecek en hızlı bir şekilde tamamladım ve her ne kadar Cornerville’e ilk adımımı atmış olsam da, bu çalışmamı kendi haneme bir eksi olarak yazdım.

Kısa bir süre sonra, başka bir yanlış başlangıç daha yaptım. Aslında buna başlangıç bile denemezdi, olsa olsa bir denemeydi. O sıralar mahalleye girmenin bir yolunu bulma konusunda kafam gerçekten karmakarışıkta. Cornerville önümde öylece duruyordu, hiç de uzaklarda bir yerde değildi. Sokaklarında istediğim gibi dolaşabiliyordum. Hatta bazı insanların evlerinin içlerine bile girmiştim. Ancak yine de karşımda tamamen yabancı olduğum bir dünya duruyordu.

O sıralarda, şehrin doğu yakasına dair kendinden emin duran bilgileriyle beni etkileyen, Harvard İktisat Bölümünden genç bir hocayla tanıştım. Kendisi bir aralar oradaki bir Mahalle Merkezi’nde bulunmuştu ve oranın sert genç erkekleri ve kadınları hakkında bana pek çok şey anlattı. Bana ayrıca doğu yakasında içki içilen yerlere gittiğinde, içki ismarlayarak kızlarla nasıl tanıştığından ve hayat hikâyelerini anlatmaları için onları nasıl cesaretlendirdiğinden bahsetti. Dediğine göre, karşılaştığı kadınlar böylesi bir konuşma yapmak için can atıyorlardı ve kendisinin fazladan bir şey yapmasına gerek bile kalmıyordu.

O zamanki aklımla, böylesi bir girişimde bulunmak bana çok makul geldi ve hemen bir denemeye giriştim. Bu iş için,

Cornerville'in girişinde bulunan Regan Otel'i'ni seçtim. İçimde bir ürpertiyle, otelin barına giden merdivenleri tırmandım ve içeri girip etrafı kolaçan ettim. Daha ilk anda, akıl hocamın bana hiç bahsetmediği bir durumla karşılaştım. Etrafta kadınlar olduğu doğrudur ama hiçbirisi yalnız değildi. Bazıları bir erkekle beraberken, birkaçı da başka kadınlarla bir çift ya da üçlü bir grup oluşturmuşlardı. Tek başına olan bir kadınla bile samimi olmamı sağlayacak bir yeteneğimin olduğuna pek inanmıyorken, aynı anda birden fazla kadınla samimi olmaya çalışmak kendi açımdan hiç de makul durmuyordu. Ancak yine de bir girişimde bulunmadan yenilgiyi kabul edecek değildim. Etrafımı tekrardan göz gezdirdim ve iki kadın ve bir erkekten oluşan üçlü bir grup gördüm. Kadınların sayısı erkeklerden fazla olduğuna göre, bu gruba yaklaşabileceğim fikri bana makul gözüktü. Onlara yaklaştım ve şöyle bir giriş cümlesi kullandım: "Affedersiniz, aranıza katılmamın acaba bir mahsuru var mı?" Gruptaki erkek gözlerini bana dikmiş bakarken bir süre bir sessizlik oldu. Sonrasında, adam bana barın dışındaki merdivenlere kadar eşlik etmeyi önerdi. Ben de, bunun hiç gerekli olmadığına onu ikna ettim ve kimsenin yardımı olmadan oradan çıkabileceğimi söyleyip tam da bu şekilde oradan ayrıldım.

Daha sonradan, Cornerville'den çok az insanın Regan Otel'i'ne gittiğini öğrendim. Oradaki girişimim başarıya ulaşmış olsaydı bile ulaşacağım yerin Cornerville olmayacağı çok açıktı.

Bir sonraki hedefim, Cornerville'deki mahalle merkezleri oldu. Buralar halka açık yerlerdi. İçeri istediğiniz gibi girebiliyordunuz ve içeridekilerin çoğu (o sıralar hiç öyle söylemiyor olsam da) benim gibi orta sınıftan insanlardı. Oraya gittiğim ilk anda bile, Cornerville'i çalışmam için mahalle merkezlerinin ötesine geçmem gerektiğini fark etmiştim. Ancak belki sosyal hizmetler çalışanları bana bu konuda yardımcı olabilirlerdi.

Şimdi baktığımda, kafamdaki çalışmaya başlamak için mahalle merkezlerinin hiç de uygun yer olmadığını rahatlıkla göre-

biliyorum. Eğer yeniden böyle bir çalışma yapacak olsaydım, ilk olarak mahalledeki bir siyasetçiyle tanışmaya çalışır ya da Katolik olmasam bile mahalledeki Katolik kilisesine giderdim. Daha sonra benimle beraber çalışacak olan John Howard, Katolik olmadığı (gerçi eşi Katolik'ti) halde, Katolik kilisesi aracılığıyla mahalleye girmeyi başarmıştı.

Ancak tüm bunlara rağmen, Mahalle Merkezi o sırada benim için en uygun yer olmuştu zira orada Doc ile tanıştım. İçinde yaşayan insanlarla tanışıp Cornerville'i çalışma planlarımı ve çalışmamdan beklentileri bir dizi sosyal hizmetler çalışanına anlattım. Her birinin anlattıklarına gösterdikleri ilgi farklı derecelerde oldu. Bana belli tavsiyeler verseler de bugün aklımda sadece bir tanesi kalmış durumda. Yaptığım açıklamaların belirsizliğine rağmen, Norton Mahalle Merkezi'ndeki, kadınlardan sorumlu olan sosyal hizmetler çalışanı bana neye ihtiyacım olduğunu bildiğini söyledi ve Doc'ı anlatmaya başladı. Dedğine göre, çok zeki ve becerikli bir insan olan Doc, bir zamanlar Mahalle Merkezi'nde aktif bir faaliyet göstermiş ama daha sonra merkeze gelmeyi bırakmıştı. Bu yüzden de artık oraya çok az uğruyordu. Doc, aradığım ve kurmak istediğim bağlantıları bana sunabilecek kişi olabilirdi. Dedğine göre, sosyal hizmetler çalışanı evinden çıkarken ve evine giderken sık sık Doc ile karşılaşılıyordu ve bazen de onunla sohbet ediyordu. Eğer istersem, bir akşam Mahalle Merkezi'nde onunla görüşmemi sağlayabilirdi. Bu tam da aradığım fırsattı ve ben de hemen üzerine atladım. Doc ile buluşacağım akşam mahalleye giderken, iyi bir başlangıç yapmak için önümde büyük fırsat olduğunu hissediyordum. Ancak bir şekilde Doc'ın teklifimi kabul edip benimle çalışmaya gönüllü olması gerekiyordu.

Cornerville üzerine çalışmam bir açıdan, yukarıda bahsi geçen sosyal hizmetler çalışanının Doc ile tanışmam için ben geri çağırıldığı 4 Şubat 1937 tarihinde başladı. Sosyal hizmetler çalışanı, Doc ile beni kendi ofisine götürdü ve konuşmamız için bizi orada yalnız bıraktı. Doc, bir sandalyeye yayılırken, konuşmaya

başlamam için sessizce beni bekledi. Karşımda duran kişi, orta boylu ve sıska yapılı biriydi. Genelde siyah saçları olan İtalyanların aksine, saçları açık kahverengiydi. Saçları, şakaklarında daha seyrek bir hal alıyordu. Yanakları çökük bir haldeydi ve insanın içine işleyen açık mavi gözleri vardı.

Doc'a ilk olarak ne yapmak istediğime dair, sosyal hizmetler çalışanının ona bir şey anlatıp anlatmadığını sordum. O da şöyle cevap verdi: "Hayır, bana sadece benimle tanışmak istediğini ve benim de seninle tanışmak isteyebileceğimi söyledi."

Doc'a, maalesef notlarıma eklemeyi unuttuğum uzun bir açıklama yapmaya giriştim. Hatırladığım kadarıyla, Doc'a, üniversitede okurken aşırı kalabalık yerleşim yerlerine yönelik bir ilgi geliştirdiğimi ancak böylesi yerlere çok yabancı biri olduğumu fark ettiğimi anlattım. Böylesi bir yerde yaşanan sorunları çalışmayı umuyordum. Ancak Cornerville'e yabancı biri olarak çok fazla şey yapabileceğimi zannetmiyordum. Eğer buradaki insanları tanıyıp sorunlarını kendi ağızlarından öğrenirsem, ihtiyacım olan kavrayışı geliştirebileceğimi düşünüyordum.

Doc yüzündeki ifade hiç değişmeden beni dinlediğinden, nasıl bir tepki vereceğine dair hiçbir tahminim yoktu. Anlattıklarımı bitirince, bana şu soruyu sordu: "Zenginlerin mi yoksa yoksulların mı hayatlarını görmek istiyorsun?" "Mümkünse hepsini görmek istiyorum. Buradaki topluluğu tam bir resmini elde etmeyi çok isterim" dedim. "O halde, görmek istediğin şeyler olduğunda, ben seni her akşam gerekli yerlere götürürüm. Seni kumarhanelere ya da köşebaşlarına götürebilirim. Tek bilmen gereken, benim dostum olduğun. Oradakilerin de bunu bilmesi yeterli. Gideceğimiz yerleri ben çok iyi biliyorum ve oradakilere dostum olduğumu söylersem, kimse sana orada karışmaz. Bana sadece ne görmek istediğini söyle, ben de sana istediğini ayarlayayım."

Doc'ın teklifi o kadar mükemmeldi ki, bir an nasıl cevap vereceğimi bilemedim. Onunla beraberken nasıl davranmam

gerektiğine dair öneri almak için Doc ile bir süre daha konuştuk. Doc kumarhanedeyken, bir polis baskını olabileceğini ve bu yüzden, tutuklanma riskini göze almam gerektiğini de belirtti. Ancak dediğine göre, bu çok da ciddi bir risk değildi. Tek yapmam gereken, sahte bir isim vermemdi ve daha sonra mekânı işleten kişi sadece beş dolar ceza ödeyip beni kefaletle dışarı çıkaracaktı. Ben de bu riski alabileceğimi söyledim. Ona ayrıca kumarhanedeyken diğer insanlarla kumar oynamamın gerekli olup olmadığını da sordum. Doc bunun gerekli olmadığını ve zaten benim gibi toy birisinin orada kumar oynamasının hiç de akıllıca olmayacağını söyledi.

En sonunda, Doc'a benim için ne kadar önemli bir iş yaptığını söyleme fırsatını buldum: "Bir topluluğu tanımak için atman gereken ilk adımlar en zordur. Seninle beraber dolaşırken, başka türlü belki yıllar boyunca göremeyeceğim şeyleri görme fırsatım olacak."

"Haklısın. Sen bana sadece ne görmek istediğini söyle, ben de sana onları ayarlayayım. Bilgi istediğin zaman, ben senin için gerekli soruları sorarım ve sen de söylenenleri dinlersin. Buradaki insanların hayat felsefelerini öğrenmek istersen, ben ortamda bir tartışma açarım ve sen de bir fikir sahibi olursun. İstediğin başka bir şey olursa, ben sana uygun ortamı hazırlarım. Öyle uyduruk bir şey de olmaz, merak etme. Tek yapman gereken, bana ne istediğini söylemen."

"Bu gerçekten harika olur. Bundan daha iyisini herhalde isteyemezdim. Ben de girdiğimiz ortamlara ayak uydurmak için elimden geleni yapacağım ama ortama uymayan bir şey yapacak olursam, bunu bana mutlaka söylemeni istiyorum."

"Olayı çok da büyütmeye gerek yok. Hiçbir sorun yaşamayacaksın, merak etme. Gideceğimiz yerlere dostum olarak gireceksin. Benim dostum olarak girdiğin için de herkes sana saygılı davranacak. O yüzden, ne yaparsan yap, kimse sana çıkışmayacak. Seni yavaş yavaş tanıyanlar da, başkalarına nasıl davranıyor-

larsa sana da öyle öyle davranmaya başlayacaklar. Zaten bilirsin, aşırı samimiyet saygısızlığı da getirir. Ama başın bir belaya girmeyecek. Dikkat etmen gereken tek bir şey var. İnsanları yedirip içirmeye kalkma. Para konusunda çok cömert olma.”

“Benim yolunacak bir kaz olduğumu mu düşünürler?”

“Evet. Paranı boş yere harcaman iyi olmaz.”

Doc ile nasıl ve ne zaman bir araya geleceğimiz üzerine de biraz konuştuk. Sonrasında bana şu soruyu sordu: “Burası hakkında bir şeyler mi yazmak istiyorsun?”

“Evet, asıl amacım o.”

“Bir şeylerin değişmesini mi istiyorsun?”

“Aslında bakarsan öyle. Buraya gelip de, bu mahallenin ne kadar kalabalık olduğunu ve insanların parasının ya da işlerinin olmadığını gören birinin başka türlü düşünebileceğini aklıma bile getiremiyorum. Ancak, bir insan yapabileceği en iyi şey ne ise onu yapmalı diye düşünüyorum. Ben reform başlatacak biri değilim, siyasetçi olacak bir meziyetim de yok. Sadece burada olup bitenleri en doğru şekilde anlayıp onları yazmak istiyorum. Bilmiyorum, bu yaptığımın bir etkisi...”

“Bence zaten bir şeyleri böyle değiştirirsin. Hakkında yazılar yazarak yani, çoğunlukla böyle olur.”

Doc ile ilk görüşmemiz böyleydi. O sıralarda, Doc’ın dediği gibi onun himayesi altında Cornerville’de istediğim her yere çok rahat bir biçimde girip çıkacağıma pek de inanmıyordum. Ancak işler tam da Doc’ın dediği gibi oldu.

Doc ile tanıştığımız bu günlerde, Cornerville’de kendime kalacak bir yer arıyordum. Aldığım burs, Harvard’da çok konforlu bir yerde kalmamı sağlıyordu. Çalışmam için Cornerville’e, kaldığım bu yerden gidip geliyordum. Bu, teknik açıdan sürdürüleceğim bir şey olsa da, toplumsal açıdan bunu sürdüremeyeceğime giderek daha fazla ikna olmaya başladım. Eğer Cornerville’de

yaşamazsam, oraya hep yabancı biri gibi kalacağımın artık daha iyi farkındaydım. Daha sonraları da zaten Cornerville’de yakın ilişkiler kurmam için gerekli olan zaman ayarlamasını bir türlü beceremediğimi de fark ettim. Cornerville’deki hayat önceden zamanı belirlenmiş randevular üzerinden gitmiyordu. Oradaki insanlarla tanışmak, onları daha yakından tanımak için onların faaliyetlerine ayak uydurmak gerekiyordu ve bu yüzden, günler ilerledikçe bu insanlarla daha da fazla zaman geçirmem gerekiyordu. Kaldığım yerden Cornerville’e gidip gelmeye kalktığımda, öğlenleri ya da akşamları mahalleye geldiğimde, görmeyi umduğum insanları oldukları yerde bulamıyordum. Ya da aradığım insanları bulsam bile onlarla geçirdiğim zaman diliminde herhangi bir olay yaşanmıyordu ve tek uğraşları muhabbet etmek ya da canları sıkılmasın diye yürüyüşe çıkmış olan insanlarla zaman geçirmiş oluyordum.

Harvard’da kalırken geçirdiğim pek çok öğleni ve akşamı, Cornerville’e yapacağım bir sonraki ziyareti düşünerek ve neler yapabileceğimi bir mantığa oturtmaya çalışarak geçiriyordum. Görmeye gittiğim insanları bulabilecek miydim? Aradığım insanları bulsam bile, o gün onlardan bir şeyler öğreneceğimden emin olabilir miydim? Cornerville’e gidip beyhude bir çabaya girişmektense, Harvard’da kalıp sosyoloji ve sosyal antropoloji üzerine acıklı cehaletimi gidermek için kitap ve makale okumam belki de daha faydalı olacaktı. Ancak böyle yaparsam da, Cornerville’de dolanmaktan ve başlangıçta karşılarında kendimi çok rahatsız hissettiğim insanlarla zaman geçirmektense, aşına olduğum ve dolayısıyla rahat ettiğim bir ortamda kalmayı tercih ettiğimi kendime itiraf etmek zorunda kalacaktım.

Böylesi düşüncelere kapılmış olduğumu görmemle birlikte, artık radikal bir karar almak zorunda olduğumu fark ettim. Cornerville’i anlayabilmem ve oradaki insanlar tarafından kabul edilmem sadece orada yaşamamla mümkün olacaktı. Ancak Cornerville’de başımı sokabileceğim bir ev bulmam hiç de kolay değildi. Böylesi aşırı kalabalık bir mahallede, boş bir da-

ire bulmak neredeyse imkânsız gibi bir şeydi. Norton Mahalle Merkezi'nde, kendime bir oda ayarlayabilirdim ancak amaçlarıma ulaşmam için bundan daha iyisini yapmam gerektiğini fark etmem uzun sürmedi.

Bu konuda en büyük yardımı, İtalyan kökenli ABD vatandaşlarına yönelik İngilizce yayımlanan bir gazetenin yazı işleri müdüründen aldım. Bu kişiyle çalışmam hakkında daha önce-
sinde sohbet etmişim ve kendisi aklımda cana yakın biri olarak kalmıştı. Cornerville'de boş bir daire bulmama yardım edebileceği umuduyla yanına gittiğimde, beni küçük bir lokanta işleten Martini ailesine yönlendirdi. Öğle yemeğini yemek için oraya gittim ve yemek sonrası ailenin erkek çocuğu Al Martini'ye, kalacak yerleri olup olmadığını sordum. Bana karşı samimi davran-
sa da, Al fazladan bir yerlerinin olmadığını söyledi. Buna karşın, mekânı ve yemeklerini sevdiğimden ötürü öğle yemekleri için o lokantaya gitmeye devam ettim. Bu ziyaretlerimin birisinde, bahsettiğim yazı işleri müdürüyle karşılaştım ve kendisi beni masasına davet etti. Konuşmamızda, bana araştırmamla ilgili bazı sorular sordu: Tam olarak neyin peşindeydim? Harvard Üniversitesi'yle nasıl bir bağlantım vardı? Üniversitedekilerin bu çalışmamdan beklentileri nelerdi? Bu soruları bir şekilde cevapladıktan (maalesef verdiğim cevapları notlarıma kaydetmemiştim) sonra, yazı işleri müdürü bana aldığı cevapların onu tatmin ettiğini ve “kendilerini eleştirmek” için geldiğimden şüphelenen insanlara karşı zaten hep benim lehimde konuştuğunu anlattı.

Yazı işleri müdürüyle tekrardan kalacak yer meselesini konuştuk. Ona Norton Mahalle Merkezi'nde kalabileceğimden bahsettim. Bunun uygun olacağını belirtse de şunu da ekledi: “Eğer İtalyan bir aileyle yaşarsan, senin için çok daha iyi olur. İtalyancayı daha çabuk sökersin ve buradaki insanları daha yakından tanımış olursun. Ama senin iyi ve eğitimli bir aileyle kalman gerek. Kaba saba insanlarla kalamazsın. Gerçekten iyi bir ailenin yanında kalman senin için çok iyi olur.”

Bunları dedikten sonra yazı işleri müdürü, daha önce konuştuğum Al Martini'ye döndü ve şöyle dedi: "Bay Whyte için burada ona bir yer ayarlayamaz mısınız?"

Al Martini bir an durakladı ve şöyle dedi: "Belki ayarlayabiliriz. Anneme tekrar bir sorayım."

Al annesiyle konuştu ve kalabileceğim bir yerleri olduğu ortaya çıktı. İşin aslına bakarsak, Al bana kendi odasını verecekti ve kendisi de aşçının çocuğunun odasına geçip onunla ikiz bir yatağı paylaşacaktı. Böylesi bir ayarlamaya kibarca itiraz etsem de, ödeyeceğim kira parası dışında artık her şey kararlaştırılmıştı. Martini ailesinin, kira parasının ne kadar olacağı konusunda hiçbir fikri yoktu. Aynı şekilde, ben de ne kadar kira ödemem gerektiğini hiç bilmiyordum. Karşılıklı kaçamak cevaplardan sonra onlara aylık 15 dolar ödemeyi önerdim. Onlar da 12 dolar ödememe razı oldular.

Kalacağım oda sade olsa da ihtiyaçlarımı karşılamak için gayet uygundu. Odanın ısıtma sistemi yoktu ancak notlarımı orada çıkartmaya başladığımda odaya küçük bir soba aldım. Evin banyosu yoktu ancak nasılsa Harvard'a gidip geldiğimden, duş almaya ihtiyaç duyduğum zamanlar üniversitenin imkânlarından (dostum Henry Guerlac'ın odasındaki duştan) faydalandım.

Kaldığım ev gayet yaşanır bir yerdi ve benim için başımı sokabileceğim bir yerden fazlası oldu. Martini ailesiyle kalalı daha bir hafta olmamışken, onların gözünde bir pansiyonerden çok daha fazlası olduğumu anladım. Yemeklerimi daha çok onların lokantasında yiyordum ve gece yatmadan önce de onlarla sohbet ediyordum. Bir öğlen Harvard'dayken, kendimi iyi hissetmemeye başladım ve üşütmek üzere olduğumu fark ettim. Harvard'daki odam halen durduğundan, hasta olmak üzereyken geceyi orada geçirmem kendi açımdan çok daha mantıklıydı. Martini ailesine bu durumu haber vermek hiç aklıma gelmedi.

Öğle yemeğini yemek için ertesi gün lokantaya geldiğimde,

Al Martini beni sıcak bir biçimde karşıladı ve akşam eve gelmeyince herkesin çok endişelendiğini anlattı. Annesi akşam saat ikiye kadar uyumayıp beni beklemişti. Şehre yakın bir zamanda gelmiş bir yeniyetme olduğumdan, annesi başıma her türlü şeyin gelebileceğini düşünmüştü. Al, bana annesinin beni aileden biri gibi gördüğünü söyledi. Evlerine elbette istediğim gibi girip çıkabilirdim ancak eve gelmeyeceğim zamanlar bunu annesine haber vermem, endişelenmemesi için iyi olurdu.

Bu dilek beni çok derinden etkiledi ve o günden sonra Martini ailesinin iyi bir evladı olmak için elimden geleni yaptım.

İlk zamanlarda, Anne Martini ve Baba Martini ile sadece te-bessüm ve jestlerle iletişim kuruyordum. Baba Martini tek bir kelime bile İngilizce bilmezken, Anne Martini tek bir cümle biliyordu ve bunu da, öğlenleri şekerleme yapmaya çalışırken gü-rültü yapıp onu rahatsız eden sokaktaki çocuklara karşı kullanı-yordu. Pencereden kafasını çıkartıp şöyle bağıırıyordu: "Allah'ın belaları sizi! Defolun gidin buradan!"

Cornerville'e taşınmadan birkaç hafta önce, bir *Linguaphone*³⁵ plağıyla kendi başıma İtalyanca öğrenmeye başlamıştım. Mahalleye taşındıktan bir süre sonra, bir sabah gramofonda çalan cümleleri tekrarlarken, Baba Martini yanıma geldi. Bir süre plakta çalınan diyalogu dinleyip anlamaya çalışan Baba Martini sonra bana dönüp çok etkilenmiş bir biçimde bazı jestler yaptı. Beraber oturduk ve ona gramofonu gösterip kullandığım öğren-me tekniğini açıkladım. O günden sonra, Baba Martini büyük bir zevkle bana İtalyanca öğretme işine girdi. Ben de ona İtal-yanca hocam diyordum. Kısa bir sürede, İtalyanca basit cümle-ler kuracak bir seviyeye geldim ve Baba Martini ve *Linguaphone* sayesinde, kurduğum cümleleri gayet iyi telaffuz edebiliyordum. Daha sonraları, Baba Martini beni arkadaşlarına büyük bir ke-

35 T.S.N.: 1901 yılında Londra'da kurulan ve kişinin kendi başına yabancı bir dili öğrenmesi için, özellikle dinleme ve konuşmaya dayalı eğitim teknikle-rini kullanan çalışma setleri satan şirket.

yifle İtalya'daki memleketinden bir *paesanisi* olarak tanıştırmaya başladı. Sınırlı kelime bilgimle kurduğum cümleleri dikkatli bir biçimde ifade ettiğimde, bazıları gerçekten Toskana bölgesindeki Viareggio Köyü'nden gelen bir göçmen olduğuma inanıyordu.

Bir süre sonra, araştırmamı neredeyse tamamen İngilizce konuşan genç kuşaklar üzerine kurduğumdan ötürü İtalyanca bilgim araştırmam açısından gerekliliğini yitirdi. Ancak yine de, İtalyanca bilmemin, daha çok genç kuşaklarla takılıyor olsam olsa bile, Cornerville'de toplumsal bir konum elde etmemde çok önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum. Mahallede 20 yıl kadar çalışmış olup, İtalyanca öğrenmek için hiçbir çabaya girişmemiş okul öğretmenleri ve sosyal hizmetler çalışanları vardı. İtalyancayı öğrenme çabalarım, oradaki insanların yaptığım çalışmanın samimiyetine inanmalarında çok etkili oldu ve muhtemelen benim kendim yapacağım hiçbir açıklama aynı etkiyi yaratmayacaktı. Mahallerine gelen araştırmacının İtalyancayı öğrenmeye çalışması, Cornerville sakinlerini oraya onları eleştirmek için gelmediğime ikna olmalarını sağlamıştı. Bir dili bilmek, o dili kullanan insanları daha iyi anlamayı da beraberinde getirir. Ancak karşında farklı bir dille konuşanları anlamayınca, onları eleştirmek insanın daha kolayına gelir.

Martini ailesiyle günlerim aşağı yukarı şöyle geçerci: Sabahları dokuzda kalkıp kahvaltı yapmak için dışarı çıkardım. Al Martini, kahvaltıyı lokantada yapabileceğimi bana sürekli söylese de, onların sütlü kahve ve kuru ekmekten ibaret kahvaltılarına ne kadar kendimi zorlasam da bir türlü alışamamıştım. Kahvaltımı yaptıktan sonra odama geri döner ve öğlene kadar önceki gün sahada aldığım notları daktilo ederdim. Öğle yemeğini Martini ailesinin lokantasında yedikten sonra, köşebaşına gitmek için evden ayrılırdım. Genellikle yine Martini ailesinin lokantasında akşam yemeğini yemek için eve döner ve daha sonra tekrar dışarı çıkardım.

Eve genellikle saat on bir on iki arası gibi gelirdim. Birkaç aile

dostunun olduğu zamanlar hariç, lokanta o sıralarda genelde boş olurdu. Mutfakta Baba Martini ile sohbet ederken, bir yandan da bulaşıkları durulayarak ona yardım ederdim. Bazen de, Martini ailesi mutfak kenarındaki bir masada aile sohbeti yapardı ve ben de kendime bir sandalye çekip onlara katılırdım. Onlarla otururken, kendime bir bardak şarap alır ve sandalyeme yaslanıp çoğunlukla edilen sohbeti dinler, bazı zamanlar da biraz daha geliştirdiğim İtalyancamla sohbete katılmaya çalışırdım.

Lokantanın öğlen ikide kapandığı ve Al'in iki erkek kardeşi ve kız kardeşi ile onların eşlerinin ve çocuklarının hep beraber öğle yemeğini yemek için geldikleri Pazar günleri ise bu rutinim değışirdi. Martini ailesi, bu yemeği aileden biriymiş gibi para ödemden onlarla yemem için çok ısrarcı olurdu. Her zaman için masada, yiyebileceğinden çok daha fazla yemek bulunurdu ve yemeklerin de hepsi çok lezzetli olurdu. Yemeğin üzerine iki bardak da *Zinfandel* şarabı içerdim. Bu yemek ve şarap sonrası odama geçip yaptığım bir ya da iki saatlik şekerlemeye birlikte Cornerville çalışmama dair yaşadığım her türlü gerilim üzerimden kalkar ve önümüzdeki hafta Cornerville sokaklarına tekrardan dalmak için kendimi yenilenmiş ve hazır hissederdim.

Martini ailesinin lokantasında ya da doğrudan onların aracılığıyla önemli bağlantılar kurmuş olsam da, Martini ailesinin benim için önemi bundan çok daha fazlaydı. Yaptığım saha çalışması stresli bir işti. Özellikle bir yabancı olarak, insanların sizi kabul edip etmeyeceklerini anlamaya çalışırken bu stres tavan yapardı. Yaptığım çalışma her ne kadar keyifli olsa da, sürekli gözlem yapıp insanlarla mülakatlar gerçekleştirdiğim için, hep belli bir role bürünmem gerekiyordu ve gün içinde tam anlamıyla kendimi rahat hissedemiyordum. Ancak tüm gün bu şekilde çalıştıktan sonra akşam eve geldiğimde, rahatlayıp Martini ailesiyle keyifli zaman geçiriyordum. Her zaman çıkıp geri dönebileceğim böylesi sıcak bir evim olmasaydı, Cornerville üzerine böylesine yoğun bir çalışmayı yürütmem herhalde imkânsız olurdu.

5. Doc ile Geçen İlk Günler

Doc ile ilk kez dışarı çıktığımız günü halen daha dünmüş gibi hatırlıyorum. Bir akşam, Norton Mahalle Merkezi'nde buluştuk ve oradan birkaç blok ötedeki bir kumarhaneye gittik. Bir apartman binasının arka tarafından içeri girip uzun ve karanlık bir koridorda Doc'ı takip ederken oldukça gergindim. Beni endişelendiren olası bir polis baskını değil, içerideki ortama ayak uydurup uyduramayacağım ve orada kabul görüp görmeyeceğimdi. Önümüzdeki kapı, içinde neredeyse hiçbir mobilyanın olmadığı ve duvarlarındaki boyaların döküldüğü küçük bir mutfığa açılıyordu. Kapıdan içeri girer girmez şapkamı çıkartıp asacak bir yer aradım. Ancak etrafıma baktığımda, şapkamı asabileceğim hiçbir yer göremedim. Bir katılımcı gözlemci olarak, böylece Cornerville hakkında ilk dersimi öğrenmiş oldum: Bir evin içindeyken (en azından ortam sadece erkeklerden oluşmuyorsa) şapkamı çıkartmayacaktım. Eğer etrafta kadınlar da varsa, her ne kadar yasak olmasa da, şapkamı çıkartmam bir gereklilik değildi.

Doc, mekânı işleten Chichi ile arkadaşlarına ve mekândaki müşterilere beni "Dostum Bill" diye tanıttı. Orada geçirdiğim zamanın bir bölümünü birkaç kişinin oturup sohbet ettiği mutfakta Doc ile beraber geçirirken, geri kalan zamanda da diğer odaya geçip barbut oyunlarını izledim.

Mekândaki insanlar kumar, at yarışları, seks gibi konular hakkında sohbet ediyorlardı. Çoğunlukla konuşulanları dinledim ve elimden geldiğince samimi ve ilgiliymişim gibi davrandım. Orada şarap ve içinde anasonlu likör olan kahve içtim. Hesabı hep oradakiler ödedi (Doc bu ilk buluşmamızda benim kendi hesabımı ödememe izin vermemişti). Doc'ın öngördüğü gibi, kimse neci olduğumu bana sormadı. Ancak daha sonra bana anlattığına göre, bir ara tuvalete gittiğimde kim olduğuma dair hararetli bir İtalyanca sohbet olmuştu ve Doc, oradakilere federal bir ajan olmadığımı bana kefil olmak zorunda kal-

mıştı. Benim kendisinin bir dostu olduğunu söyleyip meseleyi kestirip atmıştı ve oradakiler de daha fazla ses çıkartmamışlardı.

Chichi'nin kumarhanesine daha sonraları Doc ile beraber birkaç kez daha gittik ve en sonunda bir gün oraya tek başıma gidecek cesareti kendimde buldum. Mekâna gittiğimde, sıcak bir içimde ve dostça karşılanınca, artık Cornerville'in bir parçası olduğumu anlamıştım.

Doc, kumarhaneye gitmediği zamanlarda zamanını Norton Sokağı'nda geçiriyordu ve ben de onunla beraber orada takılmaya başladım. Norton Sokağı başlangıçta araştırmam için başka bir yere gitmeden önce zaman geçirdiğim öylesine bir yerdi. Ancak daha sonraları oradaki insanları daha yakından tanımaya başladıkça ben de Norton Sokağı çetesinin bir üyesi oldum.

Aradan belli bir zaman geçtikten sonra, Norton Mahalle Merkezi'nde İtalyan Topluluğu Kulübü kuruldu ve Doc da üye olması için davet edildi. Kulübe benim de üye olmam için Doc çeşitli manevralara girişti ve en sonunda üyeliğim kabul edildi. Bu kulübe üye olmak benim için gayet sevindiriciydi zira kulüp, tanıştığım köşebaşı çetelerinden çok daha farklı şeyleri temsil ediyordu.

Cornerville'in erkekleri dışında birkaç kadınla da tanışma fırsatım oldu. Bunlardan birini evinden alıp onunla bir dans gecesine de gittim. Ertesi gün, köşebaşındakiler bana "Sevdiğin nasıl?" gibi sorular sorunca, durumun ciddiyetini hemen kavradım. Cornerville'de bir kadının evine gidip onunla dışarı çıkmak, evlenme niyetini gösteren bir davranıştı. Şanslıydım ki, kadının ailesi yerel âdetleri bilmediğimin farkındaydı ve benim böyle bir niyetle hareket ettiğimi düşünmediler. Bu yine de benim için önemli bir uyarıydı. O günden sonra, bazı Cornerville kadınlarını son derece çekici bulsam da, bir daha asla bir kadınla tek başıma dışarı çıkmadım ve hiçbirinin evine gitmedim.

Cornerville'de yaşadıkça, oradaki hayatın erkeklerin aksine

kadınlar için hiç de ilginç ve keyif verici olmadığını fark ettim. Cornerville’li genç bir erkek, dilediğinde etrafta dolaşıp takılabiliyordu. Ancak kadınların köşebaşlarında takılmaları söz konusu bile olamazdı. Zamanları kendi evleri ile kadın arkadaşlarının ve akrabalarının evleri arasında geçiyor ve bulurlarsa da bir işte çalışıyorlardı. Pek çoğunun hayali aşağı yukarı şöyleydi: Cornerville dışından az biraz parası, iyi bir işi ve eğitimi olan genç bir erkek gelip onu baştan çıkaracak ve Cornerville’i terk etmesini sağlayacaktı. Benim böylesi bir rolü oynamam haliyle hiç mümkün değildi.

6. Katılımcı Gözlemcilik Eğitimi

1937 ilkbaharı, benim açımdan katılımcı gözlemcilik hakkında yoğun bir öğrenme süreci olarak geçti. Bu dönemde, başta Nortonlular çetesi olmak üzere çeşitli gruplardan kendimi nasıl ifade edeceğim konusunda önemli dersler aldım.

Cornerville’de zaman geçirmeye başladıkça, yaptığım çalışmaya dair bir açıklamaya ihtiyacımın olduğunu fark ettim. Bana hep kefil olan Doc ile beraberken, kimse ne yaptığımı ya da kim olduğumu sormuyordu. Ancak Doc olmadan diğer grupların arasına girdiğim ve hatta Nortonlular çetesinin diğer üyeleriyle yalnız kaldığım zamanlarda, karşımdaki insanların benim hakkımda merak ettikleri şeyler olduğunu fark edebiliyordum.

Başlangıçta, insanlara getirdiğim açıklama oldukça detaylıydı. Cornerville’in toplumsal tarihi üzerine çalışıyordum ancak bunu bambaşka bir bakış açısıyla yapmak istiyordum. Geçmişten başlayıp günümüze kadar gelmek yerine, öncelikle mevcut koşullar hakkında bilgi edinmek istiyordum ve böylece, şimdiki zamandan başlayıp geçmişe varmak istiyordum. O sıralarda, bu açıklamam bana gayet iyi gözükse de, bunu anlattığım iki insanın da ilgisini çekmedi. İki durumda da, açıklamamı bitirmemle beraber derin bir sessizlik oldu. Hem karşımdaki kişi hem de ben ne diyeceğimizi bilememiştik.

Bu açıklamamın, en azından mahalleye dair yapmak istediğim çalışmanın tüm detaylarını içermesi gibi bir erdemi olsa da, Cornerville sakinleri açısından bir anlam ifade edemeyecek kadar çok detaylı olduğu açıktı.

Bir süre sonra, Cornerville'deki insanların bana dair kendi açıklamalarını getirdiklerini fark ettim. Ben, Cornerville hakkında kitap yazan biriydim. Bu çok muğlak bir açıklama gibi gözükse de, Cornerville sakinleri açısından gayet yeterliydi. Artık anlamıştım ki, mahallede kabul görmem, yaptığım açıklamalardan çok mahallede insanlarla kurduğum ilişkilere dayanıyordu. Cornerville hakkında bir kitap yazmamın hayırlı olup olmadığı tamamen oradaki insanların bana dair kişisel fikirleriyle alakalıydı. Eğer onların gözünde iyi bir insansam, yürüttüğüm proje de iyiydi. Ama eğer kötü niyetli bir insan olarak görülüyorsam, yapacağım hiçbir açıklama yazdığım kitabın iyi bir fikir olduğuna onları ikna edemeyecekti.

Cornerville sakinleri bana dair meraklarını elbette bana sadece doğrudan sorular sorarak gidermediler. Örneğin, Doc'a gidip ona benim hakkımda sorular sordular. Doc tüm bu soruları cevaplayıp o insanlara benim hakkında hep güvenceler verdi.

Cornerville'deki hayatımın ilk dönemlerinde, çalıştığım grupların ya da örgütlerin kilit isimlerinin desteğini almamın ne kadar önemli olduğunu da öğrendim. Tek tek herkese kendimi anlatmak yerine, ortalama bir köşebaşı delikanlısı yerine Doc gibi bir lidere kendimi ve yaptığım çalışmamı anlatmam, genel ahalیه çok daha fazla bilgi sunuyordu. Her zaman için, isteyen herkese yaptığım çalışmaya dair bilgi verme konusunda istekli ve şevkli olduğum izlenimini versem de, sonuç olarak gerçekten kapsamlı bilgiler verdiğim kişiler hep grup liderleri oldu.

Cornerville'deki bu ilk zamanlarında, Doc ile olan ilişkim de hızla dönüşümden geçti. Doc, başlangıçta benim için sadece bir bilgi kaynağı ve bana arka çıkan biriydi. Ancak onunla daha fazla zaman geçirmeye başladıkça, ona edilgen bir bilgi kayna-

ğı muamelesi yapmayı bıraktım. Nasıl bir çalışma yaptığım, Cornerville’de hangi meselelerin kafamı çok karıştırdığı gibi konularda onunla çok daha açık bir biçimde konuşmaya başladım. Onunla geçirdiğim zamanın çoğu, yaptığım gözlemlere ve kafamda oluşan fikirlere dair konuşmalarla geçiyordu. Dolayısıyla, Doc da kesin bir biçimde bu araştırmanın ortak çalışanlarından biri oldu.

Doc’ın yaptığım çalışmaya dair bu kusursuz farkındalığı, ilgimi çekeceğini düşündüğü her türlü konuyu araştırıp bana göstermeye onu daha da fazla teşvik etti. Kız kardeşi ve eniştesiyle beraber kaldığı daireden onu alırken, kendisi sık sık bana şöyle derdi: “Hey Bill, geçen akşam burada olmalıydın. Senin ilgini çekecek şöyle bir olay oldu.” Doc daha sonra bana olan biteni anlatmaya koyulurdu. Doc’ın bu anlatımları daima ilginç olduğu kadar çalışmam açısından da gayet faydalı bilgiler içeriyordu.

Doc benimle çalışmayı ilgi çekici ve keyifli buluyordu ancak aramızdaki ilişkinin onun açısından bazı sıkıntılar yarattığı da bir gerçektir. Bir keresinde bana söylemişti: “Buraya geldiğinden beri, aslında beni epey bir yavaşlattın Bill. Şimdi bir şey yaparken hep Bill Whyte bunu bilmek ister diye düşünüp yaptığım şeyi sana nasıl açıklayacağıma kafa yormak zorunda hissediyorum kendimi. Sen gelmeden önce, içimden ne geliyorsa onu yapardım.”

Ancak Doc bunu ciddi bir sıkıntı olarak görmüyor gibiydi. Aslında katılımcı gözlemcilik konusunda hiç eğitimi olmasa da Doc keskin bir gözlemciydi ve Cornerville’deki toplumsal örgütlenmenin dinamiklerini açıklığa kavuşturması için çok az uyarıcı bile onun için yeterli oluyordu. Her ne kadar birbirlerinden ayırmak artık imkânsız olsa da, kitapta yaptığım bazı yorumlar aslında bana değil daha çok ona aitti. Diğer insanlara kıyasla en yakın çalıştığım kişi Doc olsa da, çalıştığım her grupta liderler üzerine yoğunlaştım. Onlardan sadece bana arka çıkmalarını değil, aynı zamanda çalışmama daha etkin bir biçimde katılma-

rını da istedim. Neler olup bittiğine dair, ait oldukları topluluk içerisinde sahip oldukları konum sebebiyle takipçilere göre çok daha iyi gözlem yapma şansına sahip olduklarından ve takipçilerle karşılaştırıldıklarında, genel olarak çok daha becerikli gözlemciler oldukları için, onlarla aktif bir işbirliğine gitmenin bana çok daha fazla şey öğreteceğini fark etmiştim.

Aldığım eğitime göre, yaptığım mülakatlarda insanlarla bir tartışmaya girmemem ya da kendi değer yargılarımı onlara yansıtmamam gerekiyordu. Cornerville'e dair genel eğilimlerim de zaten böylesi tartışmalara yol açacak türden değildi. Oradaki insanları kabul etmeye gayet istekliyken, onlar tarafından kabul görmekten gayet memnundum. Ki çok az resmi mülakat yaptığım için de, aldığım eğitimin bana öğrettiklerini uygulamama çok da gerek kalmadı. Cornerville'deki hayata gündelik katılımımda, oradaki insanlara ve topluluğa karşı ilgimi sürekli olarak göstermeye uğraşım.

Köşebaşında beysbol ve seks üzerine yapılan sohbetlere katılmayı da öğrendim. Bu konular zaten evrensel olduklarından, bu sohbetlere katılmam için fazladan bir şey öğrenememe gerek kalmadı. Buna karşılık, at yarışlarıyla ilgili sohbetlere etkin bir biçimde katılamadım. *Morning Telegraph* ve bunun gibi at yarışı bültenlerini okumamın bana yardımcı olacağını farkında olsam da, beysbola dair bilgim köşebaşında yapılan sohbetlere yabancı kalmamamı zaten yeterince güvence altına alıyordu.

Hassas konularda görüşlerimi dile getirmemeye dikkat etsem de, bazı konular hakkında bir tartışma yürütmenin toplumsal örüntünün bir parçası olduğunu ve böylesi tartışmalara kendi görüşlerimi söylemeden katılamayacağımı fark ettim. Özellikle profesyonel ligdeki belli beysbol oyuncularının ve antrenörlerinin meziyetleri hakkında yapılan hararetli ama aynı zamanda iyi niyetli tartışmalara sık sık katıldığım oldu. Sokaktan ne zaman bir kadın ya da grup halinde kadınlar geçse, köşebaşı delikanlıları bu kadınları akıllarının bir kenarına yazarlardı ve daha sonra

bu kadınlar üzerine değerlendirmelerini paylaşırlardı. Bu değerlendirmeler çoğunlukla, bahsi geçen kadınların güzel olup olmadıkları hakkında olurdu ve bu sohbetlerde Marry'nin Anna'dan daha iyi bir "vücudu" olduğu gibi iddialarda bulunmaktan hiç gocunmuyordum. Tabii, köşebaşındakilerden birisinin Mary ya da Anna'ya bir ilgisi varsa, böylesi teşhirci yorumlar yapmıyor ve konuyu geçiştiriyordum.

Bazı zamanlar, köşebaşında öylesine takılmamın "araştırma" kavramının anlamı açısından yeterli olup olmadığını sorguladığım da oluyordu. Belki de, oradaki insanlara doğrudan sorular sormam gerekiyor diye düşünüyordum. Ancak ne zaman soru sorup ne zaman sormayacağım ve hangi soruları sorabileceğim öğrenmem gereken başka bir konuydu.

Araştırmamın ilk aylarında, Doc ile beraber bir akşam Chichi'nin kumarhanesindeyken bu konudaki dersimi aldım. Şehrin başka bir kesiminden bir adam, şehirdeki kumarhane faaliyetlerinin nasıl organize edildiğinin hikâyesini eğlenceli bir biçimde bize anlatıyordu. Bana anlatıldığına göre, bu kişi bir zamanlar büyük bir kumarhane işletmecisiydi ve anlattığı pek çok ilginç konu hakkında bilgi sahibi bir insandı. Daha çok konuşan kendisi olsa da, ara sıra soru soran ya da yorum yapan kişiler de oluyordu ve bu grubun bir parçası olmak için, ben de kendimi bir şeyler söylemek zorunda hissettim: "Sanırım tüm aynasızlara rüşvet veriliyordu, öyle değil mi?"

Adamın ağzı bir anda bir karış açık kaldı. Beni şöyle bir süzdü ve sonra polis memurlarına rüşvet verildiğini hararetli bir biçimde inkâr edip hemen ardından başka bir konuya geçti. Tüm akşam boyunca, kendimi epey bir huzursuz hissettim.

Doc, ertesi gün bana önceki akşamla ilgili şöyle bir ders verdi: "Kim', 'ne', 'neden', 'ne zaman', 'nerede' sorularına çok girme Bill. Böyle sorular sorarsan, insanlar sana tek bir kelime bile etmezler. Eğer insanlar seni kabul ederlerse, onların yanında takılmaya başlarsın ve bu soruları hiç sormadan uzun vadede almak istediğin cevapları alırsın."

Doc bu dediklerinde gerçekten de haklıydı. İnsanlarla oturup onları dinledikçe, mülakat yaparken sormaya cesaret bile edemeyeceğim soruların cevaplarını kendiliğinden almaya başladım. Soru sormayı elbette tamamen bırakmadım. Soracağım soruların hassasiyetini ve karşımdaki insanla ilişkimin derecesini artık kestirebiliyordum ve böylece, sadece karşımdaki insanla ilişkimin yeteri kadar sağlam olduğunu düşündüğümde hassas konulara dair sorular soruyordum.

Köşebaşında kendi konumumu oluşturmamla birlikte, çok da fazla çaba göstermeden veriler bana kendiliğinden gelmeye başladı. Sadece belli bir meseleyle ilgilendiğim ve belli bir kişiden bilgi almam gerektiğini düşündüğüm zamanlarda, mülakat yapacağım kişilerle yalnız kalmaya çalışıyordum ve mülakatı daha resmi bir havada gerçekleştiriyordum.

İlk başlarda Cornerville'deki hayata uyum göstermeye odaklanmışken, sonraları bu mahallenin içine ne kadar karışmam gerektiği meselesi karşıma çıktı. Bir akşam Nortonlular ile beraber sokakta yürürken tam da böylesi bir sorun yaşadım. Yapılan küçük sohbetin ruhuna uygun bir biçimde, ben de müstehcen ve küfürlü ifadeler kullandım. Tüm çete üyeleri bir anda durdular ve hayretler içerisinde bana baktılar. Doc kafasını salladı ve şöyle dedi: "Bill, senin böyle konuşmaman gerek. Bu senin tarzın değil." Açıklama olarak ben de, sadece köşebaşında sıklıkla kullanılan kelimeleri kullanmaya çalıştığımı anlattım. Ancak Doc, benim farklı biri olduğum konusunda ısrar etti ve değişmemem gerektiğini söyledi.

O gün aldığım ders, müstehcen ve küfürlü ifadeler kullanmakla ilgili değildi. Öğrendiğim şey, oradaki insanların onlar gibi olmamı beklemedikleriydi. Onlara karşı dostça davranmayı sürdürdüğüm sürece, onların ilgisini çeken ve de bende hoşlarına giden aslında tam da onlardan farklı biri olmamdı. Dolayısıyla, o günden sonra Cornerville'e tamamen ayak uydurmaktan vazgeçtim. Buna karşılık, davranış tarzım kaçınılmaz bir biçimde kö-

şebaşı hayatından etkileniyordu. John Howard, Cornerville'deki çalışmama katılmak için Harvard'dan ilk geldiğinde, Cornerville'deki konuşma tarzımın Harvard'daki konuşma tarzımdan çok farklı olduğunu daha en başta fark etti. Bu durum müstehcen ya da küfürlü ifadeler kullanmakla ya da bozuk bir gramerle cümleler kurmakla ilgili değildi. Artık Cornerville'in doğal ortamına göre konuşuyordum ve Cornerville ile Harvard'ın doğal ortamları birbirlerinden çok farklıydı. Cornerville'deyken konuşma tarzım daha şen şakrak bir hal alıyor, kelimelerin son hecele-
rindeki "g"leri yutuyor ve konuşurken daha fazla el-kol hareketi yapıyordum. (Cornerville'de, kullandığım kelime dağarcığı da şüphesiz bir değişime uğradı. Cornerville üzerine yoğunlaştığım dönemlerde, Harvard'a yaptığım ziyaretlerde daha az konuşur bir halde oluyordum. Orada, eskiden üzerine konuşmakta hiç güçlük çekmediğim uluslararası ilişkiler, bilimin doğası ve buna benzer konularda artık söyleyecek bir şey bulamıyor ve bu konular üzerine yapılan sohbetlere katılamıyordum.)

Nortonlular ve diğer gruplar tarafından kabul gördükçe, o insanlara bu durumdan duyduğum mutluluğu olabildiğince göstererek mutlu olmalarını sağlamaya çalışıyordum. Aynı zamanda, içinde bulunduğum grupları etkilemekten de kaçınıyordum zira gözlemlediğim grupları olabildiğince benim varlığımdan etkilenemeyecek bir biçimde çalışmak istiyordum. Bu yüzden, Cornerville'de kaldığım süre boyunca, tek bir istisna dışında, içinde bulunduğum gruplara dair liderlik ya da yöneticilik gibi her türlü konumu reddettim. Sadece bir keresinde, İtalyan Topluluğu Kulübü'nün sekreterliğini yaptım. Niyetim ilk başta, bana yapılan adaylık teklifini reddetmekti ancak sekreterlik konumunun aslında tutanakları yazmak ve kulübün yazışmalarını gerçekleştirmek gibi kimsenin yapmak istemediği işlerden ibaret olduğunu gördüm. Özellikle tutanaklardaki notları kullanarak, kulüp toplantılarında olup bitenlerin tam bir anlatımını aktarabileceğimi fark ettiğim için bu görevi kabul ettim.

Çalıştığım kişileri ve grupları etkilemekten ne kadar kaçın-

dıysam da, Cornerville'de bir dosttan beklendiği şekliyle etrafımdaki insanlara karşı olabildiğince yardımcı olmaya çalıştım. Köşebaşı delikanlılarından birinin bir iş için şehir merkezine gitmesi gerekip benden ona eşlik etmemi istediğinde, bu isteği hep yerine getirdim. Bir işe girmeye çalışan birinin kendisi hakkında bir mektup yazması gerektiğinde, mektubu yazmasında ona hep yardım ettim. Bu tür yardımlar hiçbir sorun yaratmıyordu ancak iş para meselesine geldiğinde, tam olarak nasıl davranmam gerektiğinden emin değildim. Dostlarım benim için nasıl para harcıyorsa, ben de onlar için para harcamaktan elbette hiç kaçınmadım. Ancak borç verme konusunda ne yapacaktım? Cornerville gibi bir mahallede, bir insandan dostlarına mümkün olan her durumda yardım etmesi beklenir ve genellikle ihtiyaç duyulan yardım da maddidir. Bazı durumlarda borç para verdiğim oldu ancak her seferinde kendimi huzursuz hissettim. Birisine borç verdiğinizde, karşıdaki insan en başta doğal olarak bunu takdir eder. Ancak bu insan, borcunu ödemesi gerekip bunu yapamadığında kendisini acaba nasıl hissederdi? Belki bu durumdan utanır ve sizinle görüşmemeye çalışırdı. Böylesi durumlarda, borç verdiğim insanlara borcunu ödeyecek parası olmadığını bildiğimi ve bundan rahatsız olmadığımı özellikle belirtirdim. Bazen de borcunu ödemesine gerek olmadığını söyledim. Ancak bu aramızdaki hesabın kapandığı anlamına gelmiyordu ve o kişiyle aramızdaki huzursuzluk varlığını sürdürüyordu. Böylece, bazen bir dosta iyilik yapmanın o kişiyle ilişkimizde bir gerginliğe yol açabileceğini öğrenmiş oldum.

Bu meselenin kolay bir çözümü olduğunu hiç sanmıyorum. Bir araştırmacı bazı zamanlar düşüncesize davranıp borç vermeyi reddedebilir. Ancak öte yandan, maddi durumu nasıl olursa olsun, bir araştırmacının borç vermek için fırsat kollamamasının ve mümkünse ince bir tavırla borç vermekten kaçınmasının daha iyi olacağını düşünüyorum.

Eğer araştırmacı birden fazla grubun içine girmeye çalışıyorsa, yaptığı saha çalışması daha karmaşık bir hale gelir. Bazen

içinde olduğu farklı gruplar arasında bir ihtilaf çıkar ve araştırmacıdan bir taraf seçmesi beklenir. 1937 yılının ilkbaharında, Nortonlular ile İtalyan Topluluğu Kulübü arasında bir bowling maçı ayarladığında, Doc elbette Nortonlular için oynayacaktı. Neyse ki, o sıralar bowling becerim çok iyi olmadığından, iki taraf da beni takımlarında oynamam için davet etmedi ve böylece maçı kenardan bir seyirci olarak izleyebildim. Bir seyirci olarak iki takımın da iyi atışlarını tarafsızmış gibi alkışlamaya çalışsam da, Nortonlular için tezahürat yaparken daha coşkulu olduğum korkarım çok rahat fark edilebiliyordu.

İtalyan Topluluğu Kulübü'nün üyeleriyle beraberken, benden köşebaşı delikanlılarına yönelik aşağılayıcı tutumlara karşı bir savunma geliştirmem istediğini hiç hissetmedim. Ancak köşebaşı delikanlılarıyla beraberken bir keresinde tuhaf bir durum oldu ve okumuş gençlerden biri benimle görüşmeyi bıraktı. Yapılan bir tartışmada bahsi geçen okumuş genç bana şöyle demişti: "Bill, bu adamlar benim ne demek istediğimi anlamazlar ama eminim sen benim ne kastettiğimi anlamışsındır." Bu lafa karşı bir şeyler söylemem gerekiyordu. Ona, köşebaşı delikanlılarını çok fazla hafife aldığını ve akıllı insanların sadece okumuş gençlerden ibaret olmadığını söyledim.

Bu söylediklerim her ne kadar kendi düşüncelerimle örtüşüyor olsa da, daha pratik bir bakış açısı geliştirme niyetiyle böylesi bir cevap verdiğim açıktı. Verdiğim cevap, okumuş gençlerin üstün olma hislerini sarsmadığı gibi karşımdaki kişiyle olan ilişki-me de zarar vermiyordu. Ancak bu kişinin ortamdan ayrılmasıyla beraber, köşebaşı delikanlılarının o kişinin söylediklerine karşı tepkileri de daha belirgin bir hale geldi. Hepsi o kişi hakkında ateşli yorumlar yaptılar ve bana, benim farklı olduğumu ve bunu takdir ettiklerini söylediler. Dediklerine göre, ben o kişiden çok daha fazla şey biliyor olsam da bunu gösterme ihtiyacı duymuyordum.

Cornerville'e taşındıktan sonraki ilkbahar ayları mahallenin

hayatında kendime sağlam bir yer edinmemi sağladı. Daha gelmeli birkaç hafta olmuşken, Doc bana şöyle demişti: “Bu sokak lambası gibi sen de bu köşebaşının bir demirbaşı oldun.” Norton Sokağı’nda gördüğüm kabulün belki de en önemli göstergesi, Mike Giovanni’nin Norton Sokağı’nın gençlerine karşı organize ettiği beysbol maçıydı. Sokağın yeni yetişen genç beysbol oyuncularına karşı eskiler geçmişte hep büyük zaferler kazanmışlardı. Bu son maçta, Mike beni de takımın as kadrosuna dâhil etti. Pozisyonum sağ kanat (*right field*³⁶) gibi çok da önemli olmayan bir mevki idi ancak takıma girmem gene de önemliydi. İkinci devrenin son oyununda skor eşitti ve vuruculuk işi bana kalmıştı. Takımımızdan iki oyuncu oyun dışı kalmıştı ve tüm kalelerimiz doluydu. Beysbol sopasını alıp atılan topu karşılamaya hazırlanırken, bazılarının Mike’a yedek takımdaki vurucuyu benim yerime oyuna sokmayı önerdiklerini duydum. Mike muhtemelen duymamı istediği için yüksek bir sesle şöyle dedi: “Hayır, ben Bill Whyte’a güveniyorum. O, bu zor işin altından kalkabilecek biri.” Mike’ın bana olan bu güveni beni daha da canlandırdı. Yerime geçtim ve ilk iki atışı karşılayamadım. Üçüncü atışta karşıladığım top yerden sert bir şekilde ikinci kaleye doğru gitmişti. En azından, bana sonradan anlatılan böyleydi zira vuruşu yapmamla ilk kaleye doğru koşmaya başlamıştım ve yaptığım vuruşun nereye, nasıl gittiğini hiç fark etmemiştim.

Aynı akşam kahve içmeye gittiğimizde, hem iyi bir insan hem de çok iyi bir beysbol oyuncusu olduğumu düşündüğü için, Danny bana kendi eliyle yaptığı bir yüzüğü hediye etti. Danny, oynattığı barbut oyununda kullandığı kehribar zarlardan birinden bu yüzüğü yapmıştı. Önce yaktığı sigaralarla uzun bir süre uğraşarak zarda bir delik açmıştı ve sonra da, gene yanan bir sigarayla zarın köşelerini düzelterip üst tarafının kalp şeklini al-

36 T.S.N.: Beysbolda savunma yapan takımın sağ kanadında yer alıp vurulan topları yere düşmeden yakalamakla ve arkadaşlarına aktarmakla görevli oyuncu. Oyun sırasında bazı oyuncuların oyun dışı kalmasıyla, sağ kanat oyuncularını vurucu pozisyonuna da geçebilirler.

masını sağlamıştı. Orada bulunan dostlarıma, bu yüzüğü sürekli saklayacağım sözünü verdim.

Bu arada belirtmem gerekir ki, maçı kazandıran atışım aslında skoru 18-17 yapmış ve takıma sadece tek bir sayı kazandırmıştı. Başka bir deyişle, maçta takımımıza sayıları getiren tek kişi ben değildim. Ancak takım arkadaşlarımdan bana olan güvenlerini hissetmek harikulade bir duyguydu ve böylece kendimi Norton Sokağı'na daha da fazla ait hissetmiştim.

Çalışmama dair ilk verileri elde etmeye başladıkça, yazılı notları nasıl organize etmem gerektiğine dair bir karar vermek durumunda kaldım. Çalışmamın ilk zamanlarında, tüm notlarımı tarih sıralamasına göre tek bir dosyaya yerleştiriyordum. Ancak aynı anda farklı grupları ve meseleleri çalışmaya başladıkça bu yöntemin çok da verimli olmayacağı ortaya çıktı. Görünen o ki, notlarımı artık farklı dosyalara ayırmam gerekiyordu. Böylesi bir dosyalama işi için, önümde iki seçenek varmış gibi duruyordu. İlki, notlarımı siyaset, gangsterler, kilise ve aile gibi konular üzerinden dosyalamamdı. Diğer seçenek ise Nortonlular, İtalyan Topluluğu Kulübü diye çalıştığım gruplar üzerinden notlarımı dosyalamaktı. Üzerinde çok da düşünmeden, notlarımı bir süre sonra, çalıştığım gruplar üzerinden dosyalamaya başladım. Kafamdan geçen düşünce, ileride ilgili konuların ne olduğuna dair daha net bir fikrim olunca, bunları tekrardan konular üzerinden dosyalayabileceğimdi.

Dosyalarımın materyaller biriktikçe, sosyal gruplar üzerinden notları organize etmemin, çalışmayı yürütme tarzıma uygun düştüğünü fark ettim. Mesela, İtalyan Topluluğu Kulübü'nün okumuş gençlerinden biri şöyle diyordu: "Bu gangsterler mahallemizin adını kötüye çıkartıyor. Gerçekten de bu mahalleden temizlenmeleri şart." Nortonlular çetesinden biri ise şöyle diyordu: "Bu gangsterler gerçekten de iyi insanlar. Ne zaman ihtiyacınız olsa size yardım ediyorlar. Oysaki kanunlara uyan bir işadama size zaman bile ayırmaz." Bu alıntılar acaba "Gangsterlere Karşı

Farklı Tutumlar” başlığı altında dosyalanabilir miydi? Eğer böyle bir dosyalama yapsaydım, bu sadece Cornerville’de gangsterlere karşı farklı tutumların olduğunu gösterecekti. Ancak sadece bir soru formu kullanarak (böylesi bir konu için hiç de uygun olmayan bir yöntem) mahalledeki farklı tutumlar ortaya konabilirdi. Ayrıca bu konu hakkında kaç kişinin belli bir düşünceye sahip olduğunu öğrenmek gerçekten önemli miydi? Bana göre, kişinin tutumlarını katıldığı grupla bağlantılı olarak göstermek bilimsel açıdan daha ilgi çekiciydi. Böylece, iki bireyin neden belli bir konu hakkındaki farklı tutumlara sahip olduğu ortaya konabilirdi.

Zaman geçtikçe, tek bir dosyadaki notlar bile o kadar fazla sayıda olmaya başladı ki, artık aradığımı notu hemen bulup çıkartmam mümkün olmuyordu. Bunun üzerine basit bir indeksleme düzeni oluşturdum. Üç sütuna ayrılmış bir sayfada her bir mülakatın ya da gözlemin tarihini, mülakat yapılan ya da gözlem yapılan kişileri ve mülakatın ya da gözlemin kısa bir özetini bu sütunlara kaydediyordum. Böylesi bir indeks düzeni, her bir dosya için üç ila sekiz sayfa arası tutuyordu. Notlarımı değerlendirmem ya da notlarıma dayanarak bir şeyler yazmak istediğimde, indeksi beş ila on dakika arası bir zaman zarfında gözden geçirmem, elimde neler olduğuna dair tam bir fikir veriyor ve aradıklarımı bulabilmemi sağlıyordu.

7. Siyasetin İçine Girmem

1937 yılının Temmuz ve Ağustos aylarını anne ve babamla beraber Cornerville’den uzak bir biçimde geçirdim. Sanırım Cornerville’de kalamayacak kadar yaz tatilimi anne-babamla yapmaya alışmış biriydim. Ama en azından yeni perspektifler geliştirmek için çalışmamdan biraz uzaklaşmaya ihtiyacım olduğunu ve bazı okumlar yapmam gerektiğini düşünerek bu ayrılığı kafamda meşrulaştırdım. O sıralarda, çalıştığım konu hakkında bir perspektif geliştirmem hiç de kolay gözüküyordu zira topluluk hayatı üzerine geniş bir çalışma ile gruplar üzerine yoğun

bir çalışma arasındaki bağlantıyı halen fark edebilmiş değildim.

Cornerville'e geri döndüğümde, çalışmamı daha da genişletmem gerektiğini tüm kalbimle hissediyordum. Ne var ki, diğer alanlara daha yoğun bir biçimde katılım göstermem, Nortonlular ve İtalyan Topluluğu Kulübü ile olan bağlantılarımın kopması anlamına gelebilirdi. O sıralarda, Cornerville çalışmamda olan bakış açım göre, bu aslında mantıklı bir karar da olabilirdi. Neyse ki böylesi bir yola girmedim. İtalyan Topluluğu Kulübü haftada sadece bir kez toplandığından, bağlantılarımın kopması için bir neden yoktu. Buna karşılık, Nortonlular çetesi çok daha fazla zamanımı alıyordu. Cornerville'de yaşarken, bir köşebaşımın ve grubumun olması benim için çok önemliydi. O sıralarda, bir grubun faaliyetlerini ve kişisel ilişkilerini belli bir zaman dilimi içerisinde incelemenin o grubu çalışmak için yeterli olmayacağını çok da farkında değildim. Bir grubu uzun bir süre boyunca izleminin ne kadar önemli olduğunu anlamam, ancak çalıştığım gruplarda yaşanan değişimleri fark etmemle oldu.

Nortonlular çetesi ve İtalyan Topluluğu Kulübü ile öyle ya da böyle durağan bir süreç içerisinde takıldıkça, Cornerville'deki topluluğun siyasi hayatına dair daha kapsamlı ve derin bir bakış açısı geliştirerek çalışmamı daha da genişletmem gerektiğine karar verdim. Cornerville'deki siyaset ile köşebaşı faaliyetleri birbirlerinden ayrılamaz bir biçimde iç içe girmiş bir haldeydi. Bazı siyasi organizasyonlar yeni adaylar çıkartmak için yoğun bir arayış içerisindeydi. O sıralar, siyaset üzerine içeriden gözlemler yapmam için en iyi yolun belli bir siyasi organizasyonun parçası olmaktan geçtiğini düşünüyordum. Ancak bir yandan da, böylesi bir durumun etiketlenmeme yol açıp bu siyasetçiye muhalif olan insanlarla ilişkimi etkileyeceğinden ve çalışmamı zora sokacağından da çekiniyordum.

Neyse ki bu sorun kendiliğinden çözüldü. 1937 yılının sonbaharında belediye başkanlığı seçimleri yapılacaktı. Geçmişte belediye başkanlığı ve eyalet valiliği yapmış bir İrlandalı siya-

setçi gene belediye başkanlığı için adaylığını koymuştu. İyi birer vatandaş olmaya çalışan *Yankeeler* arasında Murphy'nin ismi yolsuzlukla özdeşleşmişti. Ancak Murphy'nin, Cornerville'de yoksulların ve İtalyan halkının dostu olmak şeklinde bir şöhreti vardı. Cornerville'deki siyasetçilerin çoğu onu destekliyordu ve mahallede oyların büyük bir çoğunluğunu alması bekleniyordu. Dolayısıyla, ben de Murphy için çalışmamın, siyaset konusuna girmek için bir başlangıç olacağını düşündüm. (Bu yeni siyasi yönelimim Harvard'daki meslektaşlarım arasında bazı endişelere yol açıtıysa da, benim gibi acemi birisinin böylesine kötü bir şöhreti olan siyasetçinin seçimleri kazanmasını sağlayamayacağını söyleyerek bu endişeleri gidermeye çalıştım.)

Murphy'nin siyasi kampanyasına katılabilmek için bazı yerel bağlantılarımın olması gerekiyordu. Bana bu bağlantıyı sağlayan kişi, içinde yaşadığımız idari bölgeyle diğer başka iki idari bölgenin temsilciliğini yapan eyalet senatörü George Ravello oldu. Yaşadığım evdeki lokantada, George Ravello'nun sekreteri ve aynı zamanda Martini ailesinin de dostu olan Paul Ferrante ile tanıştım. Ferrante'nin Ravello'ya hizmetleri tamamen gönüllülük üzerine kuruluydu. Paul o sıralarda işsizdi ve ileride bir gün siyasi bir makamda iş bulacağı umuduyla Ravello için çalışıyordu.

Paul ile yaptığımız kısa bir ön görüşme sonrası, belediye başkanlığı kampanyası boyunca eyalet senatörünün ücretsiz çalışan sekreterinin gene ücretsiz çalışan bir sekreteri oldum. Belediye başkanlığı seçimlerinin ardından, ABD Kongresi senatörlüğü için yapılan özel seçimde, bu kez Kongre'ye adaylığını koyan George Ravello'nun kampanyasına kayıt oldum. Yaptığım çalışma açısından talihli bir durum olarak, birtakım İrlandalı adaylara karşı yarışması sebebiyle Cornerville'deki siyasetçiler en azından resmi olarak Ravello'yu destekliyorlardı. Dolayısıyla, Ravello'nun kampanyasında aktif olmam, Cornerville'de yürüttüğüm çalışmada bana bir engel çıkartmayacak gibi duruyordu.

George Ravello'nun kampanya çalışanı olarak tam anlamıyla ayrıksı bir konuma sahiptim. Böylesi kampanyalarda, pek çok çalışan en azından ciddi denilebilecek bir miktarda oy getirebileceklerini iddia ederlerken, benim kendi oyum dışında garantisini verebileceğim başka hiçbir oy yoktu. George Ravello, bir keresinde beni arabasıyla eyalet senatosuna götürürken, bana İtalyan Topluluğu Kulübü'nden ne zaman onu desteklemelerini isteyeceğimi sordu. Bu, o sıralarda kulüpte çok hassas bir konuydu. Kulübün tüm üyeleri, bir yandan bir İtalyan kökenlinin yüksek bir makama gelmesini isterlerken, bir yandan da, George Ravello ile isimlerinin özdeşleşmesini utanılacak bir durum olarak görüyorlardı. Ravello'nun kamuoyu karşısında kullandığı dil pek kibarca sayılmazdı ve karıştığı birkaç olay kulübün genç üyelerini utandırmıştı. Örneğin, bir keresinde bir kadın, eyalet senatosuna Ravello tarafından sunulan bir önergeye karşı bir konuşma yapıyordu. Konuşmanın ortasında büyük bir öfkeye kapılan Ravello, eğer kendi mahallesine bir gün gelirse, zavallı kadını tersaneden iskeleye fırlatmakla tehdit etmişti. Başka bir olayda ise George Ravello, bir Eyalet Şartlı Tahliye Kurulu üyesiyle kavgaya çıkmıştı. Bu kavgada bir gözü moraran Ravello'nun fotoğrafı birçok gazetenin sayfalarını süslemişti.

Sonuç olarak, o gün Ravello'ya, hangi makam söz konusu olursa olsun, kulübün hiçbir adayı desteklememe şeklinde bir yaklaşımı olduğunu anlattım. Her ne kadar bu dediğim doğru olsa da eyalet senatörü açısından hiç de tatmin edici bir cevap değildi. Ancak kendisi yine de bu meseleyi çok uzatmadı. Ravello belki de İtalyan Topluluğu Kulübü'nün desteğini almanın çok da önemli olmadığını düşünmüştü.

Ravello'ya oy getirebilecek biri olmadığımın, ben de ayak işleriyle uğraşarak ve mahallenin farklı yerlerine Ravello posterleri asmak gibi geçici işleri yaparak kendimi faydalı kılmaya çalışıyordum.

Eyalet senatörünün kampanyasına gerçekten bir katkı ol-

duğuna kimsenin inanmadığı ortadaydı. Ancak kampanyaya bir zararım da dokunmadığından, hem bir siyasi ofis hem de bir cenaze levazımatçısı olma işlevini gören Ravello'nun kampanya merkezine girip çıkmam, bu yüzden bir sorun yaratmıyordu.

Bu merkez, bulunmaktan en fazla rahatsızlık duyduğum yerlerden biri oldu zira içeride yürütülen cenaze işleri sebebiyle bilimsel tarafsızlığımı ve soğukkanlılığımı korumam pek mümkün olmuyordu. Cornerville'e dair belleğime kazınan en rahatsız edici hatıralardan biri bu döneme aitti. Ravello'nun seçmenlerinden biri hayatını kaybetmişti. Yaşadığı dairenin merdivenleri çok dar olduğundan, merhum bir tabuta yerleştirilememiştir. Dostları ve ailesi için merhumun bedeni tabuta konmadan cenaze evinin arka odasına getirilmişti. Ne yazık ki, vefatından kısa bir süre önce kangrenli bacağı kesildiğinden ötürü, merhumun bedeni iki parça halindeydi. Bana anlatılana göre, kopmuş bir bacağı mumyalamak mümkün olmadığından, merhumun bedeninin sadece geri kalan kısmı mumyalanmıştı. Bu yüzden, kangrenli bacak tüm merkeze tiksindirici bir koku yayıyordu. Merhumun ailesi ve dostları son vazifelerini yerine getirmek için odaya girerlerken, biz kampanya çalışanları da merkezin önünde bekleyip siyasi konulara odaklanmaya çalışıyorduk. Paul Ferrante ara sıra arka odaya geçip içeri parfüm sıkıyordu. Ancak parfüm kokusuyla kangrenli bacağın kokusu birbirine karışınca, ortaya hiç de iyi bir sonuç çıkmıyordu. Tüm gün boyunca merkezdeki yerimde kalmayı sürdürsem de, mesaim bitip merkezden ayrıldığımda midem altüst olmuş bir haldeydi.

Cornerville'deki siyasetçiler beni yanlarında tutmak isteseler de, benden nasıl faydalanacaklarına dair pek de bir fikirleri yoktu. Bu sebeple, ben de onlar için kendi iş tanımımı daha fazla geliştirmeye karar verdim. Kampanya çalışanlarının bir toplantısından önce, Carrie Ravello'ya (George Ravello'nun eşi ve Ravello ailesinin gerçek beyni) böylesi toplantıların sekreterliğini yapmayı önerdim. Böylelikle, toplantılarda notlar almaya ve bunları daktilo edip sonradan okuması için Carrie Ravello'ya

sunmaya başladım. (O sıralarda karbon kâğıdı daha yeni yeni piyasaya girdiğinden, bu kayıtların kopyalarını kendime çıkarabiliyordum.)

İşin aslına bakarsak, böylesi bir kayıt işinin organizasyon açısından çok da önemli bir faydası yoktu. Bu toplantılar resmi olarak siyasi stratejilerin ve taktiklerin görüşüleceği buluşmalar olarak değerlendiriliyor olsa da, asıl işlevi Ravello'yu destekleyen ikinci halkadaki siyasi güçlerin şevkini arttırmaktı. Gerçek kararların alındığı üst düzey toplantılara ben hiçbir zaman katılmayı başaramadım. Buna karşılık, kendi katıldığım toplantılarda aldığım notlar, yürütülen faaliyetlerin belli bir alanına dair eksiksiz kayıtlar oluşturmamı sağladı. Daha sonraları, büyük siyasi mitinglere katılmaya başladım ve bu mitinglerde Ravello'nun önde gelen destekçilerinin konuşmalarını ve faaliyetlerini de kayıt altına almaya çalıştım.

Seçim günü, sandıklar açılır açılmaz oyumu kullandım ve nasıl bir görev alacağımı öğrenmek için Ravello'nun seçim merkezine gittim. Bana verilen görev icabı başka bir idari bölgede Ravello'nun sekreteri Paul Ferrante ile beraber çalışacaktım. O günün ilk yarısı, Cornerville dışında Ferrante'yi takip etmemle geçti ve ne kendi açımdan ne de organizasyon açısından faydalı bir iş yapabildim. Nasıl bir katkı sunduğum konusunda çok fazla bir endişem yoktu zira siyaset adı altında yürütülen pek çok faaliyetin artık tutanak kaydından fazlası olmadığını düşünmeye başlamıştım. Seçim sabahı, Paul Ferrante'nin bazı dostlarının yanına uğrayıp farklı mekânlarda kahve içip durduk. Daha sonra arabayla etrafı dolaşıp seçmenlere, onları seçim yerlerine taşımayı önerdik. Dolaştığımız yer kalabalık bir mahalleydi ve böylesi seçmenleri rahatlıkla bulacağımızı düşünüyorduk. Ancak durup uğradığımız otuz yerden sadece bir kadını arabayla seçim yerine götürdük. O kadın da zaten bize, beş dakika geç gelseydik seçim yerine yürüyerek gideceğini anlattı. Uğradığımız diğer kişiler de ya evlerinde değillerdi ya da seçim yerine daha sonra yürüyerek gideceklerdi.

Saat iki gibi Ferrante'ye ondan ayrılıp kendi idari bölgeme gitmemin uygun olup olmayacağını sordum. Ferrante bu isteğim karşısında hiç güçlük çıkarmadı ve ben de seçim gününün geri kalan kısmını Cornerville'de geçirebildim.

Evime vardığımda, Ravello'nun baş rakibi olan İrlandalı siyasetçinin kendi idari bölgesinden endişe verici haberlerin gelmeyi başladığı kulağıma çalındı. Denilene göre, bu siyasetçi taksilerden oluşan bir filo oluşturmuştu ve kendisi için sahte isimle oy kullananlar, idari bölgenin hemen her yerinde fazladan oy kullanıyorlardı. Görünen o ki, eğer biz de aynı yola başvurmazsak, bu düzenbaz adam seçimi hileyle kazanacaktı. Saat beş gibi, seçim yerimin hemen karşısındaki sokağın köşebaşında diğer insanlarla dikilirken, Ravello'nun baş yardımcısı telaşla yanımıza geldi. Dediğine göre, Joseph Maloney'nin denetimindeki idari bölgede ortam, sahte isimle oy kullanmaya son derece müsaitti ve bu şekilde oy kullanacakları taşıyacak arabalar da hazırды. İhtiyacı olan, bu işi yapabilecek birkaç kişiydi zira Ravello için bu önemli işi yapacak insanları bulmakta kendisi güçlük çekiyordu. Ravello'nun yardımcısı kimlerin gönüllü olduğunu bile sormadı ve doğrudan sahte isimle oy kullanacağımız seçim yerlerine götürecek arabalara bizi yönlendirdi. Bir süreliğine tereddüt etsem de bana söylenenlere itiraz etmedim. O gece sandıklar kapanmadan, George Ravello için üç kez daha oy kullandım. Aslında çok matah bir iş de yapmış sayılmazdım zira tıpkı benim gibi bu işlerin acemisi biri benimle aynı süre zarfında dokuz kere oy kullanmayı başarmıştı. Kullandığım bu oyların ikisini Joseph Maloney'nin denetimindeki idari bölgede verdim.

Üçüncü oyumu ise kendi seçim yerimde kullandım. O sıralarda yine köşebaşındaydım ve Ravello'nun adamları ellerinde seçim listesiyle yanıma gelip benden kendi seçim bölgemde başka birisinin adıyla oy kullanmamı istediler. Onlara kendi isimle zaten oy kullandığımı anlattım. Ancak oyumu sabah verdiğimi öğrenince, bu kez bana endişe edecek bir durumun olmadığını ve seçim yerinde sabahkinden farklı görevlilerin bulunduğunu an-

lattılar. Benim için seçtikleri isim Frank Petrillo idi. Dediklerine göre, balıkçı olan Petrillo o gün avlanmak için denize açılmıştı ve seçimde oy kullanamamıştı. Aslında yaptıkları, Petrillo'nun "vatanlık görevini" onun adına yerine getirmektir. Seçim listesine baktığımda, Petrillo'nun 45 yaşında ve iki metre altı santim boyunda biri olduğunu gördüm. Ben ise 23 yaşındaydım ve boyum da bir doksandı. Dolayısıyla, Petrillo adıyla oy kullanmak bana hiç de akla yatkın gelmiyordu ve bu konudaki endişelerimi dile getirdim. Bunun üzerine, Ravello'nun adamları, seçim yerinde Joseph Maloney'nin adamları olduğundan bu durumun hiç de önemli olmayacağı güvencesini bana verdiler. Aslında tam olarak ikna olmamıştım ama yine de benden istedikleri gibi seçim sırasına girdim ve sandıkların kapanacağı o son saatte oy vermek için beklemeye başladım.

Kapıdaki görevli kadına ismimi söyledim ve oy pusulasını aldım. Oy atma kabinine girip George Ravello'yu işaretledim. Tam oyum sandığa atacakken, aynı kadın beni süzüp bana kaç yaşında olduğumu sordu. O anda Frank Petrillo gibi davranmanın saçmalığı kafama dank etti. 45 yaşında olduğumu söylemem gerektiğini biliyordum ancak böylesi saçma bir yalanı söylemek bana hiç de makul gelmiyordu. O yüzden 29 yaşında olduğumu söyledim. Bana bu kez boyumu sordu ve ben de yine kafamda bir orta yol bulup iki metre boyunda olduğumu söyledim. Bu cevaplarıma karşı bir itiraz gelmese de sorgulama devam etti. Aynı kadın benden bu kez soyadımın yazılışını söylememi istedi. Yaşadığım heyecan yüzünden bunu yanlış yaptım. Diğer görevli kadın da yanımıza geldi ve bana kız kardeşlerimin isimlerini sordu. Listede Petrillo soyadıyla bazı kadın isimleri gördüğümü hatırlıyordum. Ki yanlış isimler söylersem bile onların seçim listesine kayıtlı olmadıklarını iddia edebilirdim. İki kız kardeşimin olduğunu söyledim ve isimleri sorulunca da, Celia ve Florence isimlerini verdim.

Kadın görevli bana pis pis baktı ve "Ya peki Marie Petrolli?" diye sordu. Ben de derin bir nefes aldım ve onun kuzenim oldu-

ğunu söyledim. Görevliler oyuma itiraz etmek zorunda olduklarını söylediler ve seçim yerinin başındaki kişiyi çağırdılar.

Bu kişinin gelmesini yaklaşık bir dakika boyunca bekledim ve bu süre zarfında, geleceğim hakkında senaryolar kafamdan geçip durdu. Doğu yakasının gazetelerinin ilk sayfalarındaki manşetleri şimdiden tahmin edebiliyordum: “HARVARDLI ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ SAHTE İSİMLE OY KULLANMAKTAN TUTUKLANDI.” Hem böyle bir haberi manşete taşımayı hangi gazeteci istemezdi ki? Bu tam da, bir insanın bir köpeği ısırdığı türden bir haberdi. O kısacık sürede, kafamda Harvard ile nasıl bir bağlantım olduğu ya da Cornerville’de bir çalışma yürüttüğüm hakkında bir şey söylememe kararı aldım.

Seçim yerinin görevlisi en sonunda yanıma geldi ve oyuma itiraz etmek zorunda olduğunu söyleyip oy pusulasının arkasına ismini yazmamı istedi. Ancak artık o kadar gerilmiştim ki, verdiğim ismin ne olduğunu bile unutmuştum ve bu yüzden ismi mi “Paul” diye yazdım. Görevli oy pusularını alıp arka tarafına baktı. Benden gerçek isminin bu olduğuna ve o gün daha önce oy kullanmadığıma yemin etmemi istedi. Ben de dediği gibi yemin ettim. Tekrardan çıkış kapısına yöneldiğimde görevli durmamı istedi. İçeri gelen kalabalığı görünce, koşarak oradan kaçabileceğim aklımdan geçse de bunu yapmadım. Bana denildiği gibi görevlinin yanına geri döndüm. Görevli, seçim kabinine girip bana arkasını döndü ve oy pusulasının arkasına yazdığım ismi karaladığını gördüm. Sonrasında, pusulayı alıp sandığa attı ve çaldığı zille oyun geçerli olduğunu ilan etti. Gidebileceğimi söyleyince, ben de elimden geldiğince sakın ve telaşsız bir tavırla oradan ayrıldım.

Sokağa tekrar geri dönüce, Ravello’nun yardımcısına oyuma itiraz edildiğini söyledim. O da bana “Çok da kafana takma, en azından şansımızı denemiş olduk” dedi. Ona oyumun en nihayetinde geçerli sayıldığını da anlattım. Bunu deyince, Ravello’nun yardımcısı bana şöyle dedi: “Bu çok iyi haber o zaman. Hem

sana bir şey de yapamazlardı orada. Eğer aynasızlar seni tutukla-salardı, seni içerde tutamazlardı. Seni hemen dışarı çıkartırdık.”

O akşam yemek yemekte zorlandım. Tutuklanabileceğim aklıma gelene kadar yaptığım işe dair bir suçluluk duygusu hissetmemiştim. O ana değin benden istenilenleri hiçbir şey hissetmeden yapmaya çalışmışım. Akşam yemeğinden sonra, İtalyan Topluluğu Kulübü’nden Tony Cardio’ya bakmaya çıktım. Sahte isimle oy kullanmak için seçim yerine giderken, Tony’yi seçim yerinden çıkarken görmüştüm. Birbirimizi görünce, Tony sırtarak bana “Bugün seni iyi çalıştırıyorlar galiba, öyle değil mi?” demişti. Hemen o anda, Tony’nin sahte isimle oy kullanacağını bildiği sonucuna varmışım. Seçim yerinde olup bitenlerden sonra, bu işi neden yaptığımı ona açıklamam gerektiği hissine kapılmışım. Şansıma o akşam Tony’yi evinde bulamadım. Kafamdaki endişeler dağıldıkça, işlediğim suçun farkında olmamın Tony ya da diğer insanların ne yaptığımı bilmelerini gerektirmediğini fark etmeye başladım. Tony ile daha sonra seçimler üzerine yaptığımız sohbette de dolaylı olarak bunun doğru olduğunu gördüm zira Tony, seçimlerde neler yaptığıma dair bana tek bir soru bile sormamıştı.

Seçim günü yürüttüğüm faaliyetler bu şekildeydi. Peki, tüm bunlardan elime geçen neydi? Birinci elden kendi deneyimlerimle, sahte isimle nasıl oy kullanıldığını görme şansım olmuştu. Ancak bunu çok da bir değeri yoktu zira bu faaliyetleri zaten bir süreden beri yakından inceliyordum ve gerekli bilgileri bir riske girmeden de elde edebilirdim. İşin aslına bakarsak, sahte isimle oy kullanarak, araştırmam açısından önemli bir şey de öğrenmemiştim ve üstüne üstlük tüm çalışmamı da tehlikeye atmışım. Tutuklanmaktan yırtmayı başarmış olsam da, böylesi işler Ravello’nun adamının söylediği gibi öyle her zaman o kadar kolay halledilemiyordu. Bir sene sonra, başka bir seçim zamanı Cornerville dışındaydım ve benim adıma oy kullanmak isteyen birinin tutuklandığını öğrendim.

Tutuklanma riski dışında başka tehlikeler de söz konusuydu. Yaşadığımız idari bölgede, sahte isimle oy kullanmak ne kadar yaygın olsa da aslında çok az insan bu işi yapıyordu ve bu kişiler genelde diğer insanlar tarafından pis işler yapan kişiler olarak görülüyordu. Eğer sahte isimle oy kullandığım etrafta yayılmış olsaydı, mahalledeki itibarım epey bir zedelenmiş olacaktı. Anladığım kadarıyla, sahte isimle oy kullandığımı sadece Ravello'nun organizasyonundaki birkaç kilit isim biliyordu. Sahte isimle oy kullanma işini daha çok Cornerville dışında yapmıştım ve Norton Sokağı'ndaki dostlarım da Cornerville'de sahte oy kullandığım seçim yerinde oy vermiyorlardı. Bu yüzden de sahte oy verdiğimi görmemişlerdi. Tony Cardio'ya ne yaptığımı söylemem de tamamen bir tesadüftü. İşin aslına bakarsak her açıdan çok şanslıydım.

Bu deneyim, benim için kişisel menfaatlerimin ötesinde bazı sorunlar ortaya çıkarmıştı. Ben, itibarlı, kanunlara uyan bir orta sınıf vatandaş olarak yetiştirilmiştim. Sahte isimle oy kullandığımı fark etmemle birlikte vicdanım beni rahatsız etmeye başlamıştı. Kendime dair oluşturmaya çalıştığım izlenim kesinlikle bu değildi. Bu yaptığımı, saha araştırmasının bir parçası deyip de geçiştiremezdim. Böyle bir işi yapmamın gerekli olmadığını farkındaydım ve daha ilk anda bu işi yapmayı reddedebilirdim. Zaten içinde bulunduğum ortamda, bu işi yapmayı reddedenler de olmuştu. Ne var ki, kendimi tamamen kampanyanın rüzgârına bırakmıştım. Bir mahalledeki insanların beni kabul etmeleri için, her şeyi onların yaptığı gibi yapmam gerektiğini öğrenmem gerekiyordu. Farklı davranış tarzlarına sahip farklı gruplaşmaların olduğu bir mahallede, belli bir grubun tarzına tamamen uyum göstermenin aslında çok ciddi sonuçları da olabiliyordu.

İlaveten, bir saha araştırmacısının sadece sahadaki insanlarla yaşamayı öğrenmesi gerektiği düşüncesinden de sıyrılmam gerekiyordu. Saha araştırmacısı kendi değerlerine göre yaşamaktan vazgeçmemelidir. Eğer bir katılımcı gözlemci kendisini daha ön-

ceden ahlak dışı bulduğu bir eylemi yaparken bulursa, nasıl biri olduğuna dair kafasında derin şüpheler uyanabilir. Nasıl biri olduğuyla ilgili tutarlı bir tavır sergilemediği sürece de saha araştırmacısının çeşitli sıkıntılarla karşılaşması oldukça muhtemeldir.

8. Norton Sokağı'na Dönüş

Ravello'nun kampanyasının sona ermesiyle birlikte Norton Sokağı'na geri döndüm. Buna karşılık, Ravello'nun organizasyonu ile bağlarımın zayıflamasına da izin vermedim. Bunun iki nedeni vardı. Öncelikle, siyaset konusu üzerine ileride daha fazla çalışmam gerekebileceğini düşünüyordum ve bağlantılarımın kopmasını istemiyordum. Diğer neden ise, seçimi kazanma şansı varken siyasetçiye baş tacı eden ama seçimi kaybedince onu hemen satan sıradan bir üçkâğıtçı olarak görülme istemememdi. Ancak Ravello'nun organizasyonu ile çok güçlü kişisel bağlarım olduğu da pek söylenemezdi. Carrie Ravello beğendiğim ve saygı duyduğum bir insandı. George Ravello beni şaşırtan biriydi ve bana karşı ilgisi vardı ancak kendisini daha yakından tanımam gerektiğini hiç düşünmemiştim. Ravello'nun sekreteri Paul Ferrante, seçim sonrası bir süreliğine ortadan kaybolmuştu ve bana halen 10 dolar borcu vardı. Geri kalan kişiler ise benim için çok da önem taşıyorlardı. Bugün notlarıma baktığımda, bu kişilerin isimleri bana çok fazla anlam ifade etmemektedir.

Norton Sokağı'nda tekrardan faal hale gelmemle birlikte mahalledeki hayat bana daha farklıymış gibi gözükmeye başladı. Gözlemlediğim dünya bir değişimden geçiyordu. Cumhuriyetçi Kadınlar Kulübü'nde düzenlenen "Her Şey ABD için Gecesi"ne katılan bazı İtalyan Topluluğu Kulübü üyelerine ben de eşlik etmiştim ve onların *Yankeelerin* denetimindeki üst tabakayla bağlantılar kurduklarını görmüştüm. Aphrodite Kulübü ve İtalyan Topluluğu Kulübü ile kurdukları ilişki sebebiyle, Nortonlular çetesinde bazı gerginlikler ve sorunlar yaşandığını da fark etmiştim. Doc ise (büyük bir hüsrana sonuçlanacak) seçimlerde adaylığını koymaya hazırlanıyordu ve herhangi bir bilimsel kaygı gütmeyen, ben de onu izlemeye başladım.

Daha sonra, 1938 yılının Nisan ayında, bir Cumartesi akşamı Cornerville'deki en heyecan verici araştırma deneyimlerimden birini yaşadım. Nortonlular çetesi, o akşam para ödüllü bir bowling turnuvasında yarışacaklardı ve bu, tüm sezonun en büyük bowling etkinliği olacaktı. Turnuva öncesinde köşebaşında takılırken, Nortonlular'ın yaklaşan turnuva hakkında tartışmalar yaptıklarını çok iyi hatırlıyorum. Doc, Danny ve Mike turnuvada sıralamanın nasıl olacağına dair tahminler yürütürlerken ben de onlara kulak misafiri olmuştum. Bu tahminler, başlangıçta bende çok da bir etki yaratmamıştı zira kendime sakladığım tahminlerim de aşağı yukarı aynıydı. Sonrasında, köşebaşındakilerin bu tahminler üzerinden şakalar yaptıklarını ve çeşitli tartışmalara girdiklerini görünce, bir anda tüm durumu sorgulamaya başladım ve konuya daha farklı bir yerden bakmaya çalıştım. Doc, Danny ve Mike'ın yaptıkları tahminlerin isabetli olduklarını düşünüyordum ancak turnuvada yapılacak skorlar neden ille de çetenin yapısını yansıtmalıydı ki? En tepede yer alanlar, çetenin geri kalanlarından daha başarılı oyuncular mıydı? Bu doğru bir açıklama değildi zira Frank Bonnelly, profesyonel ligdeki bir beysbol takımının denemelerine girme sözü alacak kadar iyi bir sporcuymuştu. O halde, Frank'in bowling oynarken hepimizi geçmesi gerekmiyor muydu? Bunları düşünürken bir sene önce kadar Norton Sokağı'ndaki gençlere karşı oynadığımız beysbol maçı aklıma geldi. Ortamda tartışmasız en iyi beysbol oyuncusu olarak kabul edilen Frank, yapılan atışları sürekli ıskala geçip oyun dışında kalıyor ve yerden gelen topların bacaklarının arasında geçmesine mani olamıyordu. Ancak gene hatırladım ki, ne ben ne de diğer çete üyeleri Frank'in o günkü performansına hiç şaşırmiştık. Frank'in kendisi bile olup bitenleri kabullenmiş gibiydi ve şöyle demişti: "Bizim çete gibi tanıdığım insanlarla oynarken bir türlü düzgün beysbol oynayamıyorum."

Turnuva akşamı bowling salonuna gittiğimde, tanık olduklarım beni büyüleyip büyük bir hayrete sürükledi. Nortonlular'ın toplumsal yapısı bowling salonunda da varlığını sürdürmektey-

di. Tüm üyeler grup içindeki yerlerini bowling salonunda da korumaya devam ediyorlardı ve ben de bunlardan biriydim. O sıralarda, Doc, Danny ve Mike ile dostluğum sayesinde grubun tepesine yakın bir yerde olduğumu ve dolayısıyla, benden bu önemli turnuvada üstün bir başarı sergilememin beklendiğini hiç düşünmemiştim. O akşam hissettiğim, dostlarımin bana güvendiği ve iyi bir maç çıkarmam istedikleriydi. Bu durum beni fazlasıyla cesaretlendirmişti. Sıra bana gelip bowling topunu elim aldığımda, önümdeki kukaları devireceğime dair müthiş bir özgüvenim vardı. O günden önce ya da sonra böylesi bir duyguyu bir daha hiç yaşamadım. O akşam bowling salonunda, grup yapısının birey üzerindeki etkisini öznel bir biçimde deneyimlemiştim. Gerçekten de çok tuhaf bir histi ve atış pozisyonu alıp topu kukalara doğru fırlattığımda, sanki benden daha büyük bir güç topu kontrol ediyor gibiydi.

Turnuva sona erdiğinde, tüm katılımcıların skorlarına göz attım. Kendi deneyimim beni yeteri kadar büyülemişti ancak şimdi skorlara baktığımda heyecanla fark etmiştim ki, iki üye hariç herkes daha önce yapılan tahminlere göre sıralanmıştı ve bu iki üyenin farklı sıralaması gene grup yapısıyla açıklanabilirdi.

Bu turnuva üzerine daha sonraları kafa yorduğumda, zihnimde iki konu ön plana çıkıyordu. İlk olarak, bireysel performans ile grup yapısı arasındaki ilişkiyi keşfederek önemli bir noktayı yakaladığımda artık emindim. Buna karşın, yaptığım bu gözlemi Cornerville çalışmamın örüntüsüyle nasıl bağdaştırabileceğimi o sıralar halen bilmiyordum. O sırada (ve şimdi de), bireysel performans ile grup yapısı arasındaki ilişkinin başka her türlü grup faaliyetinde de gözlemlenebileceğine inanıyordum. Coşkulu bir beysbol takipçisi olarak, çok iyi vuruşlar yapıp topu arkadaşlarına fırlatabilen ve mükemmel tekniğe sahip bazı oyuncuların nasıl olup da profesyonel ligde kendilerine yer bulamadıkları hep kafamı karıştıran bir mesele olmuştu. Aynı şekilde, bazı çok iyi beysbol oyuncularının belli bir noktada büyük bir düşüş yaşamaları ve bazı oyuncuların da tecrübe kazanmakla

açıklanamayacak kadar olağanüstü aşamalar kaydetmesi de bana hep ilginç gelirdi. Zannımca, bir beysbol takımının toplumsal yapısının incelenmesi, bu gibi gizemli performans değişimlerini kısmen açıklayabilir.

Zihnimde öne çıkan diğer konu ise saha araştırması yöntemleriyle ilgiliydi. Bowling salonundaki son gecenin skorları elimdeydi. Bu listedeki skorlar, grup üyelerinin yılın en önemli etkinliği olarak gördükleri maça ait oldukları için son derece önemliydi. Ancak aynı grup, aylardır her Cumartesi akşamı bowling oynuyordu ve içlerinden bazıları, hafta içleri de bowling salonuna gidiyordu. O sezon, Cumartesi akşamı oynanan tüm maçlardaki kişisel skorları tutmam benim için gayet basit bir iş olacaktı zira ben de o grupla beraber düzenli olarak bowling oynuyordum. Böylece, niceliksel yöntemlerle çalışmayı tercih eden arkadaşlarımın gıpta edecekleri ciddi bir istatistiki veri elimde olacaktı. Ancak o sıralar bana bir anlam ifade etmediği için bu skorların kaydını tutmamıştım. Cumartesi akşamlarını bowling salonunda geçirmeyi kendim ve dostlarım açısından sadece bir eğlence olarak görüyordum. Bowling oynamayı sadece bir eğlence aracı görerek araştırmamı ihmal etmiş olduğum için halen ara sıra suçluluk hissettiğim oluyor. Çalıştığım grubun üyeleriyle bowling oynamamın nedeni toplumsal bir konum elde etmek ve böylece o kişilerle mülakat yapmak ve o kişileri önemli konularda gözlemleyebilmektir. Ancak gözlemlemem gereken önemli konular nelerdi? Grup üyelerinin bowling salonunda sergiledikleri davranışların, tam da gözlemlemem gereken önemli bir konu olduğunu anlamam, çok değerli bir istatistiki veri oluşturma fırsatını iskaladığımı fark etmemle ancak mümkün olmuştu. Sırf başka konularda onları gözlemlemek için grupla beraber bowling oynamak yerine, grup üyelerini bowling oynarlarken gözlemlemek için bowling oynamam gerekiyordu. O günün sonunda, çalıştığım grubun gündelik rutin faaliyetlerinin aslında çalışmamın esas verilerini oluşturduğunu artık anlamıştım.

9. Araştırmayı Yeniden Planlamam

1938 yılının son ilkbahar günlerinde ve yaz aylarında araştırmamda önemli değişiklikler oldu. O yıl, 28 Mayıs tarihinde Kathleen King ile evlendim ve üç hafta sonra beraber Cornerville'e döndük. Kathleen beni kaldığım yerin lokantasında ziyaret etti ve orada Cornerville'deki dostlarımla tanıştı. Artık evli bir insan olsam da Cornerville'den halen taşınmak istemiyordum ve neyse ki Kathleen Cornerville'de benim yanıma taşınma konusunda gayet istekliydı. Ancak bu bazı sorunları da beraberinde getirdi. Kalacağımız evden çok fazla beklentimiz olmasa da içinde bir tuvaletin ve banyonun olmasını yine de istiyorduk. Pek çok umutsuz girişimden sonra, en sonunda Shelby Sokağı'nda tadilattan geçen bir bina bulduk. Norton Sokağı'ndaki bazı dostlarım bu sokak konusunda bizi uyardılar ve oradaki ahalinin gaddarlıklarıyla bilinen Sicilyalı göçmenlerden oluştuğunu anlattılar. Ancak bulduğumuz dairenin tuvaleti ve banyosu vardı. Ayrıca temiz ve havadar bir daireydi. Merkezi ısıtması yoktu ancak bir mutfak sobası da işimizi hayli hayli görebilirdi.

İki kişi olduğumuzdan, farklı türden sosyal faaliyetler gerçekleştirmemiz de artık mümkündü ve Cornerville'de ben nasıl erkeklerle samimi olmuşsam, Kathleen de burada bazı kadınlara samimi olabilirdi. Ancak bu türden sosyal faaliyetler aslen gelecekle ilgiliydi. Benim için asıl mesele, çalışmamın nasıl bir aşamada olduğu ve nasıl bir yöne doğru gittiği idi. İçinde bulunduğum dönem bir durum değerlendirmesi yapmam açısından gayet uygundu.

Cornerville çalışmamı tanımlamaya çalışırken, araştırmamın nasıl bir yola girdiğini anlayabilmem için sahada 18 ay geçirmek zorunda kaldığımı sık sık ifade etmişimdir. Bu açıklama bir açıdan gerçekten de doğrudur. En başta, kafamdaki genel fikir bir topluluk çalışması yapmaktı. Böylesi bir çalışmayı yürütmem için de kafamdan geçen, katılımcı bir gözlemci olmam gerektiği idi. Cornerville'deki ilk birkaç ayım boyunca içinden geçtiğim

süreç tam da, sosyolog Robert Johnson'ın kendi saha araştırmasına dair yaptığı tanımlamaya uyuyordu. Başlangıçta katılımcı olmayan bir gözlemciydim. Topluluk tarafından kabul görmeye başladıkça, neredeyse hiç gözlem yapmayan bir katılımcı haline geldim. Artık Cornerville'deki hayatı hissedebiliyordum ancak bunun anlamı, Cornerville'deki dostlarım olup bitenleri nasıl görüyorlarsa, benim de olup bitenleri aynı biçimde gördüğüm-
dü. Artık Cornerville'in içine karışmıştım fakat gördüklerimin ne anlama geldiğini halen tam olarak kestiremiyordum. İçimde önemli bir iş yaptığıma dair bir his olsa da bunun ne olduğunu tam olarak açıklayamıyordum.

Tam bu dönemde karşıma çıkan pratik bir mesele imdadıma yetişti. 1939 yılının yazında üç yıllık bursum sona erecekti. Aldığım bursu üç seneliğine tekrardan yenileme şansım vardı ve bunun için, başvurumu en geç 1939 yılının ilkbahar aylarının başında yapmam gerekiyordu.

Cornerville'de olmaktan mutluydum ve bir yerlere varmak üzere olduğumu da hissediyordum. Ne var ki, çalışmamı nihayete erdirmem için en az üç seneye daha ihtiyacım olduğunu düşünüyordum. Cornerville'de geçirdiğim süre boyunca, çalışmama dair gösterebileceğim çok az şey yaptığımı fark etmiştim. Bursumun yenilenmesi için başvuru yaparken, ilk üç senelik dönemde nasıl bir çalışma yürüttüğümü da somut bir biçimde sunmam gerekiyordu. Bunun için bir şeyler yazmam şarttı. Böylesi bir iş için önümde birkaç ayım vardı ancak işin kendisi beni en başta epey bir ürkütüyordu. Cornerville'deki çalışmamda elde ettiğim makul seviyedeki sağlam verilerin neler olduğunu kendi kendime sorgulamaya başladım. Acaba yazmaya başlamak için elimde hazır bir şeyler var mıydı? Bu konu üzerine uzun uzun düşündüm ve hem Kathleen ile hem de mahallede benimle beraber çalışan John Howard ile bu konu üzerine fikir alışverişleri yaptım.

Çalışmamı o sıralar halen bir topluluk araştırması üzerinden yürütmeye çalışıyordum ve bu doğrultuda, Cornerville'deki

aile hayatı üzerine çok az şey bildiğimi ve kilise üzerine verilerimin de (gerçi John Howard'ın mahalledeki Katolik kilisesi üzerine çalışmaya başladığını biliyordum) çok yetersiz olduğunu fark ettim. Kaldığım aile lokantasındaki oda, Cornerville'in en önde gelen gangsteri olan T.S.'nin yaşadığı yere bakıyordu. Bazı zamanlar, takipçileriyle beraber kendisini o civarlarda görmek mümkündü. Pencereden T.S. ile takipçilerinin oluşturduğu grubu defalarca görmüştüm ancak kendisiyle daha tanışmamıştım. Gangsterliğin Cornerville hayatında önemli bir yeri vardı ve benim bu konu hakkında bildiklerim de, gangsterlere benden az biraz daha yakın olan kişilerden duyduğum dedikodulardan ibaretti. Cornerville'deki siyasi hayat ve toplumsal örgütlenme üzerine epey bir bilgi edinmiştim ancak arada çok fazla boşluk olduğunu hissettiğimden bu parçaları bir türlü bir araya getiremiyordum.

Siyasi hayat ile toplumsal örgütlenmeyi nasıl bir araya getirebilirdim? Oluşturduğum dosyaları gözden geçirirken, Norton Sokağı ile İtalyan Topluluğu Kulübü hakkındaki dosyaların, diğer dosyalardan çok daha kalın olduklarını fark ettim. Eğer Cornerville hakkında bildiğim bir şeyler varsa, bunlar esasen Nortonlular çetesi ile İtalyan Topluluğu Kulübü hakkında olmalıydı. Belki bu ikisi hakkında bildiklerimi yazarsam, Cornerville'de ne yaptığının mantığını da daha iyi anlamaya başlayabilirdim.

Gerçekten de, Nortonlular çetesi ile İtalyan Topluluğu Kulübü hakkında saha çalışmamı yazıya döktükçe, araştırmama dair bir örüntü zihnimde giderek daha da berraklaşmaya başladı. En sonunda, bildiğimiz anlamda bir topluluk çalışması yürütmediğimin farkına vardım. Lynd çiftinin *Middletown: A Study in Modern American Culture* kitabını inceleyen bir okur, bu kitabın genel olarak bir topluluktaki insanlar hakkında yazıldığını görebilirdi. Kitaptaki bireyler ya da gruplar sadece yazarların işaret ettikleri konularla bağlantılı olarak hikâyede kendilerine yer buluyorlardı (Lynd çiftinin, bu kitabın devamı niteliğindeki *Middletown in Transition : A Study in Cultural Conflicts* isimli

çalışmasında, çalışılan topluluğun önde gelen bir ailesinin anlatıldığı bölüm, bu durumun bir istisnasını oluşturur). Kitabı okuyan bir kişi ayrıca Middletown kentinin ekmek parası kazanmak, bir aile kurmak, gençleri yetiştirmek ve serbest zamanları değerlendirmek üzerinden örgütlendiğini de fark edecektir.

Yaptıkları çalışmayla, Lynd çifti gerçekten de hayranlık uyandıracak bir iş başarmışlardı. Ancak benim yapmak istediğim daha farklı bir işti. Ben özellikle belli kişiler ve gruplar üzerinde duruyordum.

Çalışmam sırasında rast geldiğim başka bir farklılık daha vardı. Daha önceden oluşturduğum varsayıma göre, sosyolojik bir çalışma, belli bir zaman diliminde tarihsel bir arka plan üzerinden bir topluluğun tanımını ve incelemesini yapmalıydı. Ancak artık farkındaydım ki, *zamanın* kendisi çalışmamın en önemli unsurlarından biriydi. Çalıştığım grupları, zaman içerisinde geçirdikleri evrimler üzerinden gözlemliyor, tanımlıyor ve inceliyordum. Belli insanların davranışlarını, onlarla belli bir zaman diliminde tanışarak değil, onları zaman içerisinde gözlemleyerek daha verimli bir biçimde açıklayabileceğimi düşünüyordum. Başka bir deyişle, çalışmamda durağan bir fotoğraf çekmek yerine film karelerini arka arkaya yerleştiriyordum.

Ancak bu çalışma eğer belli kişiler ve gruplar hakkında ise, 20 binden fazla insanın yaşadığı bir mahallede, sadece bu kişilere ve gruplara dayanarak ciddiye alınabilir şeyler söylemem mümkün olabilir miydi? Bir süre sonra, eğer kişileri ve grupları içinde bulundukları toplumsal yapıdaki konumları üzerinden çalışırsam bunun mümkün olabileceğini fark ettim. Bunun için, aralarında nasıl farklılıklar olursa olsun, tüm bireyler ve gruplar arasında belli benzerliklerin olduğunu varsaymam gerekecekti. Dolayısıyla, Cornerville'deki köşebaşı çeteleri hakkında anlamlı açıklamalar yapmam için, mahalledeki tüm köşebaşı çetelerini incelememem şart değildi. Tek bir köşebaşı çetesini çalışmak elbette yeterli olmayacaktı ancak bazı köşebaşı çetelerini çalışıp

aralarındaki benzerlikleri ortaya koyabilirsem, çalışmamın bu kısmını halletmem mümkün olacaktı.

İtalyan Topluluğu Kulübü hakkında ise daha fazla veriye ihtiyacım yok gibiydi. O sıralarda, Cornerville’de çok az üniversiteli genç vardı ve dolayısıyla bu kulüp kendi başına Cornerville’deki okumuş gençlerin önemli bir bölümünü temsil etmekteydi. Ayrıca benim düşünceme göre, bu gençler, toplumsal yapıda ve toplumsal hareketlilik süreçlerinde önemli noktaları da temsil ediyorlardı. Sunset Tiyatro Kulübü çok önceden dağılmış olsa bile, bu gençler mahalleden ayrıldıklarında, onlar gibi başka okumuş gençler mahallede hep olacaktı. İlaveten, faaliyetlerini gözlemledikçe, bu gençlerin Cumhuriyetçi siyaset ve mahalle merkezleriyle önemli bağlantıları olduğunu da gördüm.

Sonuç olarak, siyaset konusu ile köşebaşı çeteleri arasındaki bağlantıyı artık çok daha iyi görebiliyordum. Bir siyasetçi, Cornerville’deki her bir bireyi tek tek etkilemeye çalışmıyordu. Bunun yerine, bilinçli ya da bilinçsiz bir biçimde grup liderlerine özel bir ilgi gösteriyordu. Dolayısıyla, kendi grupları ile daha büyük siyasi organizasyonlar arasındaki gerekli bağlantıları kuranlar, Doc gibi grup liderleri oluyordu. Artık belli grupları ayrıntılı bir biçimde inceleyerek, çalışmamı yazıya dökmeye başlayabilir ve daha sonra bu grupları topluluktaki daha büyük yapılarla ilişkilendirebilirdim. Aklımda böylesi bir örüntü varken, siyaset konusu hakkında tahmin ettiğimden çok daha fazla veri olduğunu da fark ettim.

Ne var ki, çalışmam halen önemli eksiklerden mustarıpti. Katolik kilisesinin rolü hakkındaki bilgilerim bölük pörçüktü ve bir şekilde bunları bir araya getirmeyi umut ediyordum. Cornerville’deki aile yapısı hakkında da sistemli bir çalışma yürütmemiştım. Aile konusunu ele almadan da, Cornerville üzerine bir çalışma yapılabileceğine inanıyordum ve ayrıca aile konusunu kafamda şekillenmeye başlayan kitapta nereye yerleştirebileceğimi de hiç bilmiyordum. İtiraf etmem gerekirse, hiç de bilimsel

olmayan gerekçelerle, toplumun temel birimi olan aile yerine siyaset, gangsterlik ve köşebaşı çeteleri gibi konular bana çok daha ilgi çekici geliyordu.

Beni en fazla endişelendiren eksiklik ise gangsterler ve polis konusundaydı. Gangsterlerin faaliyetlerini nasıl yürüttüklerine dair genel bir bilgim olsa da, bu bilgiler köşebaşı çetelerine dair kişisel deneyimlerimle edindiğim ayrıntılı veriler yanında hiç sayılırdı. Kitabım yavaş yavaş şekillendikçe, gidermem gereken en önemli eksikliğin bu olduğunu düşünmeye başladım. Ne var ki, o sıralar bu eksikliği nasıl gidereceğime dair hiçbir fikrim yoktu.

Nortonlular çetesi ile İtalyan Topluluğu Kulübü hakkında yazdıklarımı tamamlayınca, bu yazdıklarımı bursumu yenileme başvurusuyla beraber gönderdim. Birkaç hafta sonra bursumun cevabı geldi. Bursum, umduğum gibi üç sene yerine sadece bir seneliğine yenilenmişti. Bu haberi ilk aldığımda büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Daha çalışma rotamı yeni keşfetmişken, geri kalan 18 ay içerisinde çalışmamı düzgün bir biçimde tamamlamam bana imkânsız gibi görünüyordu.

Şimdi dönüp baktığımda, bursumun sadece bir seneliğine yenilenmesinin benim ve araştırmam için en iyisi olduğunu düşünüyorum. Bir açıdan bakınca, aslında bir topluluğu ya da bir örgütü çalışmanın mantıken bir sonu yoktur. Çalıştığınız konu hakkında daha fazla şey öğrendikçe, öğrenmeniz gereken daha çok şey olduğunu fark edersiniz. Eğer bursum bir sene yerine üç seneliğine yenilenseydi, çalışmamı bitirmem daha da uzun sürecekti. Kim bilir, böyle uzayınca belki de daha iyi bir çalışma ortaya çıkacaktı. Öte yandan, sadece 18 ayımın kaldığını öğrenmemle birlikte daha adamakıllı planlar tasarlayıp araştırmama hız verdim ve çok daha amaçlı bir biçimde yazmaya başladım.

10. Yeniden Köşebaşı Çetesi

Aslında başlangıçtaki niyetlerim daha farklı olsa da, köşebaşı çeteleri hakkındaki çalışmamı daha da genişletmek için attığım

en önemli adımlar, Doc'ın çalıştığı serbest zamanları değerlendirme projesi üzerinden gelişti. Bu süreç, Doc'ı bir işe sokma girişimlerinin bir parçası olarak ortaya çıktı. Cornerville Mahalle Merkezi'nin, deneme amaçlı üç serbest zamanları değerlendirme merkezi açmak için gerekli başışı aldığını öğrenince, Mahalle Merkezi'nin yöneticisi Bay Smith'i, Doc gibi mahalledeki grup liderlerini buralarda işe alması için ikna etmeye çalıştım. Bahsi geçen üç merkezin de başına mahalleden birilerini getirtme konusunda Bay Smith'i ikna etmemin imkânsız olduğunu görünce, en azından Doc'ın bu üç merkezden birinin başına geçmesini sağlamaya çalıştım. Gördüğüm kadarıyla, Bay Smith bu fikirden etkilenmiş olsa da belli çekincelere sahipti. Sonunda Doc ile Bay Smith'i tanıştırmam hiç ummadığım bir biçimde başarısızlıkla sonuçlandı. Sonradan bana anlattığına göre, Doc Mahalle Merkezi'nin ofisinde gerçekleştirilen görüşmede bir baş dönmesi yaşamıştı ve bu yüzden de Bay Smith üzerinde iyi bir izlenim bırakmamıştı. Eğer Doc ile ben, kendisinin yaşadığı baş dönmelerinin altında yatan nedenleri doğru anlamışsak, alıştığı toplumsal faaliyet örüntülerini sürdürmesini sağlayacak düzenli bir iş ve gelir, yaşadığı sinirsel rahatsızlıkları giderecekti. Öte yandan, bu durumu Bay Smith'e açıklamam pek mümkün değildi zira bu durumu anlatmam karşısında Bay Smith, asıl niyetimin bir dostum için bir iyilik yapmak olduğunu düşünebilirdi. Doc'ın işe alınmasını sağlamak için, son bir çare olarak Bay Smith'e Nortonlular çetesi üzerine çalışmamın bir kopyasını verdim ve daha yayımlanmaya hazır olmadığı için bu yazdıklarını kimseyle paylaşmamasını istedim. Bu girişimim sonrası Bay Smith'in fikri değişti ve Doc'ı işe almayı kabul etti.

Serbest zamanları değerlendirme merkezlerinin kurulması için ön çalışmalar yürütülürken, Doc'ın bu işte başarılı olacağına dair kendimden emin tahminlerimin yanlış çıkabileceği endişesine kapıldım. Merkezlere dair planların ele alındığı ön toplantılarda Doc çok pasif ve ilgisiz duruyordu. Ancak çalışacağı merkezin açılmasıyla beraber, Doc'ın bu işte başarılı olacağı

kesin olarak ortaya çıktı. Çalıştığı merkeze yaptığım ilk ziyaretlerin birisinde Doc, beni bu kitapta ismi çok az geçse de, çalışmamda önemli bir rol oynayacak olan Sam Franco ile tanıştırdı. Doc, Sam ile merkezin açıldığı akşam tanışmıştı. Sam ve çetesi o akşam merkezin etrafında takılıp binayı gözetliyorlardı. Grubun temsilcisi olarak merkeze gelen kişi Sam olunca, Doc grubun liderinin o olduğunu hemen anlamıştı. İkisi kısaca merkez üzerine konuşmuşlardı ve daha sonra Sam dışarı çıkıp çetesini merkeze getirmişti. Ertesi akşam ise Sam merkezde Doc'ın yardımcısı olmuştu. Merkezin olduğu muhitte Doc çok az insanı tanırken, Sam herkesi bir şekilde tanıyordu.

Köşebaşı çeteleri üzerine çalışmamı genişletmek istediğimi bilen Doc, bana aradığım insanın Sam olabileceğini söyledi. Doc'ın bana anlattığına göre, Sam'in Cornerville'de olup bitenlere dair gazete haberlerini yapıştırdığı ve kendi grubuyla ilgili özel bilgileri yazdığı bir defteri de vardı.

Bu defteriyle birlikte Sam'i kendi daireme davet ettim. O gün, Sam'in böylesi bir defter tutma işine Ulusal Gençlik İdaresi'nde (*National Youth Administration Project*³⁷), Cornerville'deki gençlerin sorunları üzerine bir araştırma yürüten birisinin yanında çalıştıktan sonra başladığını öğrendim. Sam'in tuttuğu defter dağınık ve belli bir doğrultudan yoksundu ancak defterindeki bir bölüm özellikle ilgimi çekti. Bu bölümde Sam, kendi çetesindeki her üyeye bir sayfa ayırmıştı. Her sayfanın başında, aklında kaldığı kadarıyla ilgili üyenin el çizimi bir resmini yapmış ve sayfanın geri kalanında o üyenin yaşı, adresi, eğitimi, işi ve hayatta başarmak istedikleriyle ilgili bilgileri girmişti. ("Hayatta Başarmak İstedikleri" başlığının altına çoğunlukla "Yok" kelimesi iliştilmişti.)

Yapmam gereken, bu insanlara ayrı birer birey olarak bak-

37 T.S.N.: ABD'de Yeni Düzen siyaseti doğrultusunda, ilk olarak *Works Progress Administration* projesinin bir parçası olarak kurulan ve 16-25 yaş arasındaki gençlere eğitim ve iş imkânları sunmayı amaçlayan devlet kurumu.

manın çok iyi bir fikir olduğunu ancak bu bireylere birbirleriyle olan ilişkileri üzerinden bakmanın daha da doğru olacağına Sam'i ikna etmekti. Bu doğrultuda bir açıklamaya girişir girişmez, Sam daha en başta neyi kastettiğini anladı ve bu önerimi büyük bir coşkuyla kabul etti. Çetesindeki üyelerin birbirleriyle olan ilişkisi Sam'in zaten bildiği bir şeydi ancak bu bildiklerini o kadar kanıksamıştı ki ne kadar önemli olabileceğini hiç düşünmemişti. O günden sonra Sam, çalışmamın sonuna kadar benim araştırma asistanım oldu. Hatta bu iş için, Harvard Üniversitesi'nin Sam'e 100 dolar ödemesini bile sağladım.

Sam ile beraber ilk iş olarak kendi çetesi olan Millerlilar'ı incelemeye koyulduk. Ayrıca Doc'ın merkezine gelen diğer çeteleri de onunla beraber inceledik. Aynı grupları inceleyen iki keskin gözlemcinin olması çalışmamız açısından büyük bir avantajdı. Sam ile Doc'ın, bir istisna dışında her bir çetenin liderlik yapısının nasıl olduğuna dair sürekli hemfikir olmaları tam da bu durumun ispatıydı. Bahsi geçen istisnai durum açıkçası kafamı kurcalamamış değildi ama bu duruma dair açıklama kısa bir süre sonra kendiliğinden ortaya çıktı.

Sam ile Doc bir köşebaşı çetesinin liderinin kim olduğu konusunda farklı görüşlere sahiptiler ve ben de bir öğlenimi onların bu tartışmasını dinleyerek geçirdim. Doc'a göre lider Carl idi. Sam ise asıl liderin Tommy olduğunu iddia ediyordu. Bu tartışmanın ertesi sabahı, Sam büyük bir telaşla evime geldi ve bana şu haberi verdi: "Dün akşam ne olmuş, biliyor musun? Carl ile Tommy birbirlerine girmişler. Aralarında büyük bir tartışma olmuş ve çete ikiye bölünmüş. Bir kısmı Carl'ın peşinden giderken, diğerleri de Tommy'nin peşine takılmış." Dolayısıyla, Doc ile Sam'in bu çete hakkında farklı görüşleri aslında doğrudan çete içinde yaşanan liderlik kriziyle ilgiliydi.

Başka köşebaşı çeteleri üzerine çalıştığım bu dönemde, Nortonlular üzerine yaptığım araştırmanın artık tamamlanmış olduğunu varsayıyordum. Buna karşın, Doc ile yakın ilişkim

halen sürüyordu ve çetenin geriye kalan üyeleriyle de Cumar-tesi akşamları eğlencesinde halen bowling oynuyordum. Ancak dikkatimi başka konulara verdiğimden ötürü, hemen dibimdeki Nortonlular çetesinde olup bitenlerin gözümünden kaçtığını fark ettim. Uzun John'ın, bowling artık eskisi gibi iyi oynayamadığını ve Doc, Danny ve Mike ile eskisi kadar yakın olmadığını biliyordum. Uzun John ne zaman Norton Sokağı'nda olsa, takipçilerin eski günlere nazaran onun üzerine daha fazla gittiklerini de fark etmiştim. Tüm bu olup bitenler arasında bir bağlantı kurmam gerekiyordu ancak bunu yapmam, Doc'ın bana gelip Uzun John'ın psikolojik sorunlar yaşadığını anlatmasıyla ancak mümkün oldu.

Doc'ın verdiği bu bilgi tüm zihnimin aydınlanmasını sağladı. Bir anda her şey yerli yerine oturmuştu. Önceki sene, grup içi konum ile bowling salonundaki performans arasındaki ilişkiyi tesadüfen keşfetmiştim. Şimdi ise grup içi konum ile performans arasındaki ilişkiye ruh sağlığı şeklinde yeni bir bağlantı daha eklenmişti. Bu sadece Uzun John'ın durumunu açıklamıyordu. Doc'ın yaşadığı baş dönmeleri de bu durumla yakında alakalı olmalıydı.

Meseleyi daha genel bir biçimde şöyle açıklayabiliriz. Birey zaman içerisinde belli türden etkileşim örüntüsüne alışkın bir hale gelir. Eğer bu örüntü şiddetli bir değişime uğrarsa, bireyin bazı ruhsal sorunlar yaşaması da muhtemel bir hale gelir. Bu elbette ham bir açıklamadır. Böylesi bir duruma yol açması için, hangi derecede bir değişimin gerektiğini ve başka toplumsal faaliyetlerin bu durumu telafi edip edemeyeceğini ölçmek için daha fazla araştırmanın yapılması gerektiği aşîkârdır. Ancak böylesi bir açıklama üzerinden, insan ilişkileriyle psikolojik uyumu bir araya getirmek gayet mümkündür.

Daha da fazlası, uygulanacak terapiyle bu açıklamayı sına-
ma fırsatım da vardı. Eğer teşhisim isabetliyse, uygulanacak tedavi de açıktı: Uzun John'ın eski etkileşim örüntüsüne benzer bir

durum yeniden oluşturulursa, yaşadığı sinirsel rahatsızlıklar da ortadan kalkacaktı. Grup yapısı üzerine vardığım sonuçları sınamak için bu karşıma çıkan ilk fırsattı. Dolayısıyla, uzun John'ı iyileştirme işine büyük bir şevkle sarıldım.

Her ne kadar olumlu bir sonuç elde edeceğime inanıyor olsam da, Doc'ın becerikli terapisi altında Uzun John'ın rahatsızlığından kurtulup bir de üstüne, o yılın ödüllü bowling turnuvasını da kazanması beni tam anlamıyla mest etti. Uzun John'ın bu turnuvayı kazanması, teşhisin doğruluğu açısından bir gereklilik değildi ve sadece iyi bir maç çıkarması bile yeterli olacaktı. Turnuva sonunda kazandığı beş dolar ise etkileşim teorisinin doğruluğunu göstermek açısından pastanın üzerindeki çilek olmuştu.

11. Gangsterlik Üzerine Çalışmam

Cornerville'in önde gelen gangsterlerinden Tony Cataldo ile tanışmam tamamen tesadüf eseri oldu. Bir gün, öğle vakti gibi Cornerville'de ilk kaldığım evin lokantasına uğradım. Al'in ağabeyi Ed Martini de o gün oradaydı. Ed, mahalledeki bir polisten bir ziyafet için bir çift bilet satın almak zorunda kalmıştı ve bu durumdan yakınıp duruyordu. Dediğine göre, eşi ziyafetlere gitmeyi sevmiyordu. Bana, bu ziyafette ona eşlik edip edemeyeceğimi sordu.

Ed'e ziyafetin neyle ilgili olduğunu sordum. Dediğine göre, ziyafet Cornerville polis komiserinin oğlunun şerefine veriliyordu. Komiserin genç oğlu baro sınavlarını başarıyla vermişti ve hukuk kariyerine başlayacaktı. Kısa bir süre düşündüm. Ziyafete esasen polis memurlarının, siyasetçilerin ve gangsterlerin katılacağı gayet açıktı. Bu ziyafete gitmemin benim için iyi bir fırsat olduğuna karar verip Ed'in teklifini kabul ettim.

Ziyafetin verildiği yere geldiğimizde, Ed ile önce ziyafet salonunun hemen dışındaki bekleme odasına geçtik. Burada Tony Cataldo ve onun çalışanı Rico Deleo ile karşılaştık. Ed, görünüşe göre Tony'yi uzaktan da olsa tanıyordu. Rico ise benim kaldığım

evin karşısında oturuyordu. Rico bana ne yaptığımı sorunca, ona Cornerville hakkında bir kitap yazdığımı söyledim. Tony, önceki yaz Shelby Sokağı'nda düzenlenen *festada* beni fotoğraf çekerken gördüğünü söyledi. Tony'nin aklına bu olayın gelmesi benim için talihli bir durumdu. Böylece, aslında araştırmamda küçük bir yeri olsa da *festa* hakkında öğrenmek istediklerimi onunla konuşma fırsatı buldum.

Dördümüz daha sonra hep beraber ziyafet masasına geçtik ve yemeklerin gelmesi için burada bir saatten fazla bekledik. Kötü servis yüzünden masadaki zeytinleri ve kerevizleri hatır hutur yerken, aramızdaki muhabbet daha da koyulaştı. Yemekten sonra hep beraber alt kata geçip üç el bowling oynadık. Tony bana karşı çok cana yakın duruyordu ve istediğim zaman onun dükkânına uğrayabileceğimi söyledi.

Tony'nin, işlerinin bir kısmını yürüttüğü dükkânındaki arka odayı birkaç kez ziyaret ettim. Tony, tanışmamızdan bir hafta sonra Kathleen ile beni evinde akşam yemeğine davet etti. Davet için evlerine gittiğimizde Tony'nin genç ve çekici eşiyle de tanıştık. Tony'nin eşi bize, yemek davetini ona sadece bir gün önce söylediği için Tony'ye çok kızdığını anlattı. Dediğine göre, bir Harvard profesörü ile bir grafik sanatçısı gibi önemli misafirleri ağırlamak için en az bir hafta gerekiyordu. Ancak yemek yine de mükemmeldi ve yemekte yapılan tüm servisler ayrı birer öğün gibiydi. Tony, yemekten sonra bizi arabasıyla civardaki bir banliyöde yaşayan akrabalarının evine götürdü. Daha sonra hep beraber bowling oynamaya gittik.

Cataldo çiftinin evinde iki kez akşam yemeği yedik. Onlar da bizim evimize iki kez ziyarete geldiler. Tüm bu buluşmalarda, havadan sudan konuştuğumuz konular dışında *festa*, İtalya'dan gelen *paesanin*in topluluk hayatı gibi konular üzerine de sohbet ettik. Tony yaptığım çalışmaya epey bir ilgi göstermişti. Yapığımız sohbetler de yavaş yavaş kendiliğinden yaptığı işlere doğru kaydı. Sanki bir gangsterle değil de yasal işler yapan bir işadımı-

na işlerinin nasıl gittiğini ve nasıl sorunlarla karşılaştığını soran bir arkadaş gibi sohbet ediyordum. Tony de yaptığı işlere dair içini dökmekten gayet memnun gözüküyordu.

Gangsterler üzerine araştırmam için artık çok daha iyimser olabiliirdim. Cataldo çiftiyle gayet iyi anlaşıyorduk ve gangsterler üzerine yeni saha araştırmam için Tony'nin peşinden gitmeye hazırdım. Ancak ilk buluşmaların ardından Tony nedense bana olan ilgisini yitirdi.

Tony ile aramıza bir anda böyle bir mesafe girmesi kafamı karıştırmıştı. Buna getirdiğim tam bir açıklama vardı ancak bu açıklama iki kısımdan oluşmaktaydı.

Öncelikli olarak, tam o sıralarda Tony'nin başı büyük bir belaya girmişti. Birkaç adam, bir öğlen vakti işlettiği ganyan bayisini soymuş ve içerideki müşterilerin ve de ayrıca Tony'nin paralarını çalıp kaçmışlardı. Müşterileriyle iyi ilişkilerini sürdürmek için Tony, müşterilerinin çalınan paralarını da onlara ödemişti ve dolayısıyla, o günkü soygunda çalınan paralarına bir masraf daha eklenmişti. İşin kötüsü, ganyan bayisinden kaçarlarken Tony, adamları penceresinden görmüştü ancak silahlı bir çatışma çıkması halinde Cornerville'deki tüm kumar oynatan yerler polis tarafından kapatılacağı için onlara ateş açamamıştı. Bir "baskıyla" karşılaşmamaları için gangsterlerin işlerini sessiz bir biçimde yürütmeleri şarttı.

Bu olay, Tony ile ilişkimizin bir duraksamaya girmesini açıklıyordu ancak neden aramızda bir mesafe oluştuğuna bir açıklama getirmiyordu. Benim düşünceme göre, diğer etken toplumsal statüyle ilgiliydi. Tony, beni eşine (ve muhtemelen akrabaları ile dostlarına da) Harvard Üniversitesi'nden bir profesör olarak tanıtmıştı. Cataldo çifti toplumsal statü konusunda gayet hassas insanlardı. Küçük oğullarının mahalledeki ayaktakımıyla oynamasına kesinlikle izin vermiyorlardı. Kendi anlatımlarına göre, mahallede kalmalarının tek nedeni Tony'nin işleriydi ve ileride bir gün Cornerville'den taşınmayı umuyorlardı. Bu yüzden de,

onları ilk kez ziyaret gittiğimizde Kathleen ile beni şehrin daha makbul yerlerinde yaşayan dostları ve akrabalarıyla tanıştırmaya götürmüşlerdi.

Öte yandan, akşam yemeği için bizim eve geldiklerinde, Cataldo çifti karşılarında sadece bizi bulmuşlardı. Tony ayrıca kendisinin denizdeki küçük balıklar olarak gördüğü Shelby Sokağı'ndaki insanlarla benim samimi olduğumu da görmüştü. İlk tanıştığımızda, benimle bir bağlantıya sahip olmak ona önemli gibi gözükse de sanırım artık bu konudaki fikrini değiştirmişti.

İşin aslına bakarsak, böyle bir durumla karşılaşabileceğim benim de aklımdaydı ve Cataldo çifti bize geldiklerinde, Harvard'dan bazı dostlarımı da o akşam yemeğe davet etmeyi aklımdan geçirmiştım. Ancak genel olarak Harvard'daki dünyamla Cornerville'deki dünyamı ayrı tutmayı tercih ediyordum. Simgesel mantık üzerine çalışan Harvard'dan bir dostum bir keresinde, benden onu barbut oyunlarına götürmemi istemişti. Dediğine göre, barbut oyununu sürekli kazanmasını sağlayacak matematiksel bir formül bulmuştu. Ona barbut oynayan arkadaşlarımla bu formülü sadece parmak hesabı yaparak çok önceden bulduklarını anlattım ve böylesi bir maceraya girişmemesini rica ettim. Bir keresinde de, Harvard'daki meslektaşlarımdan birinin eşi ziyaretimize gelmişti. Kendisinin ardından, mahallede bir tanıdık erkek de bizi ziyarete geldi. Tanımadığı misafiri tartmak için bu kişi, geçtiğimiz senelerde işlenen meşhur cinayetleri ballandıra ballandıra anlatmaya başladı. Onu dinlerken, arkadaşımın eşinin gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Tüyler ürpertici bir cinayet hikâyesinin ardından arkadaşımın eşi şu soruyu sordu: "Peki cinayeti işleyen kimdi?" Bunun üzerine Cornerville'li tanıdığımız kafasını sallayarak şöyle dedi: "Hanımefendi! Hanımefendi! Bu mahallede böyle sorular soramazsınız!"

Bu dostumuz bizi yeteri kadar iyi tanıdığından ve işi şakaya vurabilecek biri olduğundan bu olayın bize bir zararı dokunmamıştı. Yine de, Cornerville hayatımla Harvard hayatımı bir-

leştirme konusunda hiç de cesaretli değildim. Endişe ettiğim konu, Cornerville'in Harvard'a zarar vermesi değildi. Beni asıl endişelendiren, Harvard'dan dostlarımın farkında olmadan çeşitli potlar kırarak beni zor durumda bırakmaları ya da mahalledeki insanları rahatsız edecek davranışlar sergilemeleriydi. Sonuç olarak, bu iki dünyayı birbirlerinden ayrı tutuyordum ve bu sebepten dolayı da, Tony'nin ben ve Kathleen ile ilişki kurarak toplumsal statüsünü geliştirmesi çok da mümkün durmuyordu.

Tony ile ilişkimin çıkmaza girdiğini görünce, ben de gangsterleri çalışmak için farklı yollara başvurmaya karar verdim.

Önümde iki seçenek var gibi duruyordu. Ağabeylerinden biri Tony'nin yanında çalışıyordu. Kafamda kurduğum düşünceye göre, kardeş olmaları ve beraber çalışmaları sebebiyle, Henry neredeyse Tony kadar gangsterlik faaliyetlerini biliyor olmalıydı. Henry ile az biraz tanışıklığımız vardı ve bu ilişkiyi daha da geliştirmeye çalıştım. Henry ile yaptığımız karşılıklı ev ziyaretlerinin yanı sıra Tony'nin dükkânının arka odasında da çeşitli sohbetler yaptık. (Bu da, Tony ile ilişkimizin mesafeli bir hale gelmesinin nedeninin bana karşı bazı şüpheler geliştirmesi olmadığını gösteriyordu zira Tony böylesi bir durumda, ağabeyiyle ilişkimizin ilerlemesine izin vermezdi.)

Henry ile olan ilişkimizin ilerlemesi sayesinde, Tony'nin gangster organizasyonu hakkında benim için çok değerli olan sohbetler yapma şansına sahip oldum. Ancak yine de gangsterler konusunda ihtiyacım olan bilgileri tam olarak edindiğimi düşünmüyordum. Tony ile yeniden yakınlaşıp faaliyetlerini yürütürken onu gözlemleyebileceğim düşüncesinden halen vazgeçmiş değildim. Tam o sıralarda Tony'nin, Kathleen ile kaldığımız dairenin hemen karşısında yer alan *Cornerville Social and Athletic* Kulübü'ne üye olduğunu öğrendim. Onun izini süreme amacıma uygun olarak ben de bu kulübe üye oldum.

Bu kararın ilk sonuçları açıkçası beni hayal kırıklığına uğrattı. Her ne kadar resmen bir üyese de Tony kulübe nadiren

uğruyordu. Geçen birkaç haftadan sonra, bu kulüp üzerinden onunla ilişkimi daha fazla ilerletemeyeceğim açıkça ortaya çıktı. Bu durumda ne yapmam gerekiyordu? İlk olarak kulüpten ayrılmayı düşündüm. Eğer o sıralar ilgimi çeken başka araştırma konuları olsaydı belki de bunu yapardım. Ancak o sıralar tek planım, gangsterlerin Cornerville'deki rolü üzerine odaklanmak olduğundan, sonuç olarak kulüpte kalmamın en akıllıca karar olacağını düşündüm. O dönemdeki notlarıma, bu kararı alma nedenimi kaydetmemiştim. Belki de, kulüpte ilginç bazı olayların olabileceği içimde doğmuştu ya da belki de sadece şanslıydım.

Öyle ya da böyle, *Cornerville Social and Athletic Kulübü*'nün araştırmam açısından yeni bakış açıları sunabileceğini düşünüyordum. Kulüp sayıca, çalıştığım diğer tüm köşebaşı çetelerinden daha kalabalıktı. Nortonlular çetesi üzerinde uyguladığım gözlem yapma yöntemlerini burada daha da geliştirebilirdim.

Köşebaşı Toplumu'nun ilk taslağında, seçimlerle beraber yaşadığı krizden önce *Cornerville Social and Athletic Kulübü* hakkında sistematik bir biçimde bilgi edinmemi sağlayan yeni yöntemlerimi anlatmış ve bu yöntemleri nasıl geliştirdiğimi açıklamıştım. Başka bir deyişle, Tony kulüpte aktif olmaya başlayıp kulübü manipüle etmeye giriştiğinde, onun manipüle etmeye çalıştığı bu yapıyı zaten tam anlamıyla bildiğimi varsayıyordum. Ancak şimdi notlarımı tekrardan gözden geçirdiğimde, bu iddiamın aslında yanlış olduğunu ve geçmişte olup bitenlere sonradan yanlış eklemeler (*retrospective falsification*) yaptığımı itiraf etmem gerekiyor. Kitabın ilk taslağında yazdıklarım, yaptıklarımın ziyade yapmam gerekenleri tanımlıyordu. İşin aslına bakarsak, kulüpte bir krize yol açacak seçimlerden birkaç hafta önce kulübe dair sistematik gözlemler yapmaya başladığım doğrudur. Ancak grup yapısına dair sistematik sonuçlara vardığım doğru değildi ve grup yapısına dair elde ettiğim bilgiler sadece izlenimlerden ibaretti.

Kulübün örgütsel yapısını ortaya koymak için daha sistematik çabalara girişmeme beni teşvik eden iki etken vardı. İlk olarak, kulüpte zaman geçirmeye başlamamla birlikte kulübün liderini tespit etme işine girişmiştim. Ancak doğal olarak böylesi bir lider bulamadım. Eğer Tony kulüpte çok takılmıyorsa, onun yokluğunda birilerinin liderliği üstlenmesi gerektiğini düşünüyordum. Kulübün bir başkanı vardı ancak kendisi çok da kararlı hareket edemeyen iyi niyetli bir insandı ve belli ki liderlik rolünü üstlenmeye çok hevesli değildi. Kulübün liderini tespit edememizin nedeni, kulüpte iki ayrı kliğin ve dolayısıyla da iki ayrı liderin olmasıydı. Gözlemlerimi yapmaya başladığım dönemde, bu liderlerden birisi olan Carlo Tedesco'nun resmen kulübün üyesi olmaması da işleri benim açımdan daha da karmaşıklıyordu. Kulübün yapısını ortaya çıkarmaya yönelik ilk olgunlaşmamış girişimlerim meseleyi benim için daha da karmaşık bir hale getirdiğinden, veri toplama işini daha sistematik bir hale getirme kararı aldım.

Seçim sırasında kulüpte yaşanan kriz, böylesi gözlemlere ihtiyacımın olduğunu daha da belirgin bir hale getirdi. Tony'nin manipüle etmeye çalıştığı yapı hakkında daha fazla bilgi edinmem şarttı.

Cornerville Social and Athletic Kulübü'nü gözlemlemem, daha önce hiç karşılaşmadığım kadar karmaşık bir işti. Kulübün 50 civarında üyesi bulunmaktaydı. Neyse ki bunların sadece 30 kadarı düzenli katılımcılardı ve odaklanmam gereken insan sayısı bu yüzden görüldüğünden daha azdı. Ancak bu rakam bile işimi daha güç bir hale getiriyordu.

Sonuç olarak, daha az insandan oluşan köşe başı çeteleri için kullandığım yöntemler yerine daha formel ve sistematik yöntemler geliştirmem gerektiğine karar verdim. İlk olarak, kulüpteki safları ortaya çıkartacak bir eşleştirme işine giriştim. Beraber en fazla zaman geçiren ve birbirlerine yakın olan insanların kulüpte kararlar alınırken aynı safta yer alacaklarını varsayarak,

kulüpte her gece gözlemlediğim gruplaşmaları kaydetmeye başladım. Bu işi, sadece kendi dairemin penceresinden bakarak da yapmam belli bir ölçüde mümkündü. Pencerenin panjurları üzerinde biraz oynayarak, kimseye görünmeden penceremden aşağıya bakabilir ve kulübün vitrininden içeride kimlerin olduğunu görebilirdim. Ne var ki kaldığımız daire ikinci kattaydı ve ne yaparsam yapayım kulübün daha iç taraflarını görmem mümkün değildi. Kulübün içini tam olarak görmem için aşağıya inip kulüptekilere eşlik etmem gerekiyordu.

Kulüpte gece etkinlikleri tüm hızla sürerken, ben de kimlerin beraber sohbet ettiğini, kimlerin beraber iskambil oynadığını ya da benzeri etkileşimlerde bulunduğunu gözlemliyordum. Notlarıma kaydetmek için odada kaç kişi olduğunu sürekli sayıyordum. Kulüpteki eşyalara aşina olduğumdan, masanın ya da radyonun etrafında toplanan veya sandalyelere ve koltuklara oturan insanları aklımda tutmam sorun olmuyordu. Yerini değiştiren olduğunda ya da belli gruplar arasında bir etkileşim ortaya çıktığında da bunları aklımda tutmaya çalışıyordum. Gecenin ilerleyen saatlerinde, kulüpteki bu konumlamalarda değişiklikler olabiliyordu ancak yaşanan her hareketliliği aklımda tutamasam da, bu hareketliliği hangi üyelerin başlattığına dikkat etmeye çalışıyordum. Mekânda yeni bir gruplaşma düzeni ortaya çıktığında bunu da aklımda tutmaya çalışıyordum.

Ara sıra tuvalete gidip, yaptığım gözlemleri notlarıma kaydediyordum ancak bu eşleştirme işini çoğunlukla gece sonunda eve gidince aklımda kalanlarla yapıyordum. İlk başlarda, bu işi yapmak için her gece bir ya da iki kez kendi evime gitmem gerekiyordu ancak deneyim kazandıkça, kulüpteki en az iki konumlanma şeklini aklımda tutabildiğimden, bu işi artık gecenin sonunda evde yapmaya başladım.

Kullandığım bu yöntem gayet verimliydi ve eşleştirme işinin pek çok sıkıcı zahmetinden de beni kurtardı. Kulübe dair oluşturdüğüm eşleştirmeler biriktikçe, kulüpteki önemli toplumsal

gruplaşmalar ve iki klik arasında gidip gelen üyelerin kimler olduğu belirgin bir hale gelmeye başladı. Kulüpte bir tartışma yaşandığında artık kimin nerede duracağını rahatlıkla tahmin edebiliyordum.

Yaptığım bu gözlemler sırasında 106 tane gruplaşma kaydetmiştim. Elde ettiğim verileri incelerken, geçici olarak kulübün iki ayrı klikten oluştuğunu varsaydım. Elimdeki verilere göre, gözlemlediğim gruplaşmaların sadece kırkında (tam olarak yüzde 37,7'sinde) iki klikten de insanlar bulunuyordu. Bu 40 gruplaşmadan da sadece onunda bir klikten iki ya da daha fazla insan bulunmaktaydı. Diğer 30 gruplaşmada, diğer bir kliğin sadece tek bir üyesi iskambil oynamaya ya da yapılan bir sohbete katılmıştı. Kaydettiğim tüm gruplaşmaları, hangi kliğin ağırlıklı olarak içinde yer aldığına göre iki farklı sütunda ayrı ayrı kaydettim. Daha sonra da her bir sütunda diğer klikten olan isimlerin altını kırmızı kalemle çizdim. Toplam 462 isimden sadece 75'inin (yani yüzde 16'sının) altı kırmızı kalemle çizilmişti. Şüphesiz, iki kliğin olduğu bu kulüpte saf bir ayrışmanın olacağını varsaymak yersizdir ancak çıkardığım ham istatistikler kulüpte iki ayrı oluşumun bulunduğunu açıkça gösteriyordu. Kulüpte alınan kararları anlamak açısından bu bilgiye sahip olmak gayet önemliydi.

Kulüpteki gruplaşmalara dair yaptığım bu gözlemler, kulüpte kimlerin nüfuz sahibi olduğunu işaret etmiyordu. Bu kişileri tespit etmek için, bir ya da daha fazla insanı harekete geçiren faaliyetleri kimin başlattığına ve kimlerin önerilerinin ya da taleplerinin daha fazla olumlu tepki aldığına özellikle dikkat etmeye çalıştım. Altı ay boyunca yaptığım bu gözlemlerde, A kişinin B kişisini bir faaliyet için harekete geçirdiği tüm olayları bir çizelge altında topladım. Sadece iki kişiden oluşan bu faaliyetlerin verdiği sonuç tamamen olumsuzdu. Aklımda olan düşünce, A ile B kişileri arasındaki ilişkide, B kişinin daha alt bir konumda olduğuydu. Ancak çıkardığım çizelgeye göre, B kişisi de aynı ölçüde A kişisini belli bir faaliyet için harekete geçirebiliyordu.

Ancak iki kişi yerine toplu faaliyetleri (üç ya da daha fazla kişinin yer aldığı) bir çizelge haline getirdiğimde, kulübün hiyerarşik yapısı açıkça ortaya çıkıyordu.

Araştırmamın bu aşaması ilerledikçe, bir gangster organizasyonu ile bir köşebaşı çetesini ya da bir kulübü nasıl ilişkilendirmem gerektiğini daha iyi anlamaya başladım. Tony Cataldo'nun, *Cornerville Social and Athletic Kulübü*'nde oynadığı rolü incelemem, bu ilişkiyi anlamam için gerekli olan bağlantıyı bana sunmuştu. Geliştirdiğim yeni gözlem yöntemleri de bu bağlantıyı incelemem için gerekli olan verileri bana sağlamıştı.

Bu yeni yöntemleri kullanırken, vahim bir hata yaptığımı da yeri gelmişken belirtmem gerek. Bu olay, kulüpte yaşanan siyasi kriz sırasında başıma geldi. Tony, o sıralar desteklediği adayın kulüpte bir konuşma yapması için üyeleri ikna etmeye uğraşıyordu. Ancak üyelerin neredeyse tamamı Fiumara'yı desteklemeye eğilimliydi. Bu kritik noktada, yapılan tartışmalara ben de katıldım ve ben dâhil kulüpteki hemen herkesin Fiumara'yı desteklediği açık olsa da, diğer siyasetçileri de dinlemenin iyi bir fikir olabileceğini söyledim. Bu açıklamamdan hemen sonra konu hakkında bir oylama yapıldı ve Tony bu oylamada Carlo'ya üstünlük sağladı. Bunun sonucunda, Mike Kelly bizim kulüpte bir miting düzenledi ve bu olay sonrasında kulüp neredeyse dağılma noktasına geldi.

Bu olayda, katılımcı gözlemciliğin olmazsa olmaz bir kuralını çiğnemiştım. Etrafımda gerçekleşen bir olayı faal bir biçimde etkilemeye çalışmıştım. Güçlerin eşit dağıldığı böylesine karmaşık bir çekişmede Tony'nin dediklerini desteklemem, kulübün aldığı kararda belirleyici bir etken olmuştu. Peki, neden böylesi bir müdahalede bulunmuştım?

O sıralarda, Tony Cataldo ile tekrardan yakın bir ilişki kurabileceğimden halen umutluydum ve bu doğrultuda bir tavır sergileme ihtiyacı duymuştım. Dolayısıyla, aslında imkânsız bir işi yapmaya soyunmuştım: Hem Carlo ile yandaşlarını karşıma

almayacak hem de Tony'nin takdir edeceği bir tavır sergilemeye çalışmıştım. Bu, aptalca olduğu kadar nafile de bir girişimdi. Umduğumun aksine Carlo'yu karşıma almıştım. Ancak kafamdaki planı bilmediğinden, Carlo olup bitenlerden haberim olmadığımı düşünerek beni yine de affetmişti. Cahil olarak görülmek, hain olarak görülmekten daha tercih edilir bir durum olduğundan, bu davranışıma dair hiçbir bahane sunmadım.

İronik bir biçimde, Tony'nin takdirini alma girişimim de tamamen başarısızlığa uğramıştı. Kulüpteki bu kriz öncesi, Tony Cataldo, Carlo'yu çok az tanıyordu ve onun kulüpte lider konumunda olduğundan habersizdi. Carlo'nun kendisine karşı bu kadar hararetili ve etkin bir muhalefet yürüttüğünü görünce, Tony onun nasıl bir konuma sahip olduğunu hemen kavradı ve Carlo ile daha yakın bir ilişki kurmak için her türlü çabayı gösterdi. Kriz sırasında zaten onun yanında yer aldığımdan ötürü de, Tony benimle daha yakın bir ilişki kurmak için fazladan bir çaba gösterme ihtiyacı duymadı.

Bu durum karşısında, görüşlerimi dile getirmek gibi bir zorunluluğum yoktu. İşin aslına bakarsak, Tony'ye karşı çıkan bir tavır sergilemiş olsaydım, kendisinin benimle daha yakın bir ilişki kurmaya çalışması çok daha muhtemel olurdu.

Bu olay üzerine daha sonra da kafa yordum ve yaptığının, araştırmamın gerektirdiği duruş açısından akılsızca olduğu gibi meslek etiğini de çiğneyen bir tavır olduğuna kanaat getirdim. Bir katılımcı gözlemciyi kabul etmiş insanların aleyhine olabilecek bir durumu, sırf başka bir araştırma alanındaki toplumsal konumumu güçlendirmek için savunmak o insanlara karşı büyük bir haksızlıktı. Bir araştırmacı, arasına katıldığı insanların tam bilgisi dâhilinde, bilinçli ve açık niyetli bir biçimde bir eylemi etkileme işine elbette zaman zaman girişebilir. Ne var ki, bir araştırmacının toplumsal konumunu korumak için kimseyi bir yere yönlendirmek gibi bir gayesi olmadığını beyan edip sonra da çatışmadaki taraflardan birini desteklemeye kalkması kesinlikle şaibeli bir tutumdur.

12. Belediye Binasına Yürüyüş

Eğer karşılaştığı insanların sorunlarına bir ilgisi bulunmuyorsa, sanırım kimse gidip de bir kenar mahallesinde üç buçuk sene yaşamaya kalkmaz. Eğer araştırmacının böylesi kaygıları varsa, sadece edilgen bir gözlemci olarak kalması gayet güçtür. Ben de belli bir noktadan sonra, yaşadığım mahallenin sorunları hakkında bir şeyler yapma isteğime en sonunda teslim oldum. Yapmak istediğimin aslında köşebaşı çetelerinin yapısı hakkında öğrendiklerimi sınamak olduğuna kendimi ikna etmeye çalışsam da asıl niyetimin bu olmadığına gayet farkındaydım.

Cornerville’de geçirdiğim süre boyunca, mahallenin siyasetçiler tarafından unutulduğu, mahallenin koşullarını iyileştirilmesi için hiçbir şey yapılmadığı ve siyasetçilerin sadece kendileri ve yakın dostlarının çıkarları için çalıştığı gibi şikâyetlere neredeyse sürekli olarak şahit oldum. Mahalledeki çöplerin doğru dürüst toplanmaması hakkında epey fazla şikâyet olsa da, mahalledeki halk hamamının hali bu şikâyetlerin belki de en acıklısıydı. 1939 yılının ve daha önceki bazı senelerin yaz aylarında mahallenin tek halk hamamında sıcak su bulmak imkânsız gibi bir şeydi. Mahalledeki dairelerin sadece yüzde 12’sinde bir banyo olduğu düşünülürse, bu gerçekten de çok ciddi bir sorundu.

Cornerville sakinleri, bu gibi konularda birbirlerine sürekli yakınıyorlardı ancak bu yakınma hali belli ki, esasen kendi dostlarına ve dost olmak istediği insanlara iyilik yapmaya odaklanmış mahallenin yerel siyasetçileri üzerinde bir tesir yaratmıyordu. Böylesi bir ortamda, kalabalık bir kitleyle beraber doğrudan belediye başkanının yanına gitmek acaba bir işe yarayabilir miydi? Varsaydığım gibi, eğer köşebaşı çetelerinin liderleri kendi çetelerini çeşitli faaliyetler doğrultusunda harekete geçirebilecek bir güce sahiplerse, az sayıda insan üzerinden geniş katılımlı bir gösteri yapmak da mümkün olmalıydı.

Bu konuyu Sam Franco’ya açtığımda, kendisi yaptığım öneriyi coşkuyla karşıladı ve hemen harekete geçmeye hazırlandı.

Dediğine göre, Cornerville'deki kendi muhiti böylesi bir gösteriye destek verecekti. Norton Sokağı için bu konuyu Doc ile görüştüm. George Ravello'nun seçim merkezinin yer aldığı bölge için ise yerel liderlerden birinin desteğini aldım. Shelby Sokağı'ndaki yeni tanıdıklarım sayesinde, oranın da desteğini almam mümkün oldu.

Tüm bunların ardından, önümüzde zor bir iş bizi bekliyordu. Birbirlerinden farklı grupları organize etmemiz, bu grupları bir araya toplamamız ve aynı anda hepsinin yürüyüşe geçmesini sağlamamız gerekiyordu. Yapılacak bu gösterinin başında biri de olmalıydı. Köşebaşı çetelerinin liderleri arasındaki bağlantıyı kuran ve eylemi başlatan kişi olduğumdan, bu işi benim üstlenmem en akla yatkın seçenektir. Ancak çalışmam için büründüğüm gözlemci rolünden böylesi bir kopuşa şahsen hiç de hazır değildim. Organizasyon komitesinde yer almayı kabul etsem de, başka bir ismin eylemin başında olması gerektiğinde ısrarcı oldum. Yürüyüşün başına geçecek kişi olarak Doc'ı önerdim ve konuştuğum insanlar da bu öneriyi kabul ettiler. Ne var ki, Doc ile konuştuğumda, bu eyleme katılmayı gerçekten istediğini fakat böylesi bir sorumluluğu üstlenmeye hazır olmadığını gördüm. Bunun üzerine, Mike Giovanni'nin ismini önerdim. Beraber gösterinin planlamasını yaptığımız küçük grup da bu önerimi kabul etti. Mike, insanları yürüyüşe getirmek için Cornerville'de halka açık bir toplantı düzenleyeceğini ancak gösterinin başında olacak ismin, bu toplantıya farklı yerlerden gelen insanların temsilcileri tarafından seçilmesi gerektiğini söyledi. Mike'ın bu önerisi herkes tarafından kabul edildi.

Ne var ki, bu toplantının nasıl düzenleneceği hakkında bir yanlış anlama yaşandı. Sam Franco toplantıya kendi bölgesinden sadece birkaç kişiyi getirmişken, Shelby Sokağı'ndan yoğun bir kalabalık topluca toplantıya geldi. Sonuç olarak, gösterinin başında kimin olacağı seçilirken, Shelby Sokağı'ndan daha önce gösterinin planlamasında hiç yer almayan bir kişi adaylığını koydu ve seçimi de bu kişi kazandı. Sam Franco'nun dostları bu

durumdan epey rahatsız olmuşlardı zira onlara göre, eğer kendi kitlelerini getirmiş olsalardı, onlar da rahatlıkla kendi adaylarını seçtirebilirlerdi. Ayrıca Sam ve başka birkaç kişi daha, seçilen başkanın niyetleri hakkında bazı şüphelere sahiplerdi. Bu kişinin, gösteriyi kendi çıkarları için kullanacağından neredeyse emindiler. Açıkçası ben de bu kaygıyı paylaşıyordum. Bu noktadan itibaren, eylem komitesinin faaliyetlerinin bir kısmı, gösteriyi kendi çıkarları için kullanmasın diye seçilen başkanı denetlemeye çalışmak oldu.

Yaptığımız bu seçim toplantısında kendi demokrasi anlayışımızın mağduru olmuştuk. Gösterinin başında olacak kişiyi toplanan kalabalık ya da ilgili seçmen grubu aracılığıyla seçmek mantıklı olsa da, bu seçim hiç de umduğumuz gibi gelişmemiş ve yoğun bir kalabalıkla gelen Shelby Sokağı sakinleri kendi adaylarını seçtirtmeyi başarmışlardı.

Bu toplantının ardından, yürüyüşün hangi tarihte gerçekleştirileceği de bir sorun yarattı. Toplantıda alınan karar gereği yürüyüş bir hafta sonra gerçekleştirilecekti. Ne var ki, Shelby Sokağı'ndakiler, kendi ahalilerinin iyice havaya girdiklerini ve yürüyüşün bir an önce yapılmasını talep ettiklerini söylediler. Ben de Sam Franco ve diğer bir iki komite üyesiyle bu konuyu konuştum. Ne yazık ki tüm komiteyi bir araya getirmeyi başaramamıştım. Yine de, konuşabildiğim kişilere yürüyüşün birkaç gün daha erkene alınmasını önerdim. Yürüyüşten önceki akşam tüm komite toplantı yapmak için bir araya geldi. O akşamki toplantıda, görüşleri alınmadığı için bazı komite üyelerinin rahatsız olduğu ortaya çıktı. Büyük bir hata yaptığımı anlamıştım. Neyse ki tam bu anda yerel bir siyasetçi de toplantıya geldi ve yürüyüş fikrine muhalefet etmeye çalıştı. Bu hepimizin motivasyonunu tekrardan yükseltti. Yürüyüşün nasıl planlandığı hakkında kendi aramızda tartışmak yerine, biriken tüm öfkemizi bu siyasetçiye yönelttik.

Ertesi sabah, yürüyüşü başlatmak için park yerinde bulunan

mahalle hamamının önünde toplandık. Önceki gün, yürüyüşle ilgili bir teksir makinesinde çoğalttığımız el ilanlarını tüm mahallede dağıtmıştık ve ayrıca gazetelere de böyle bir yürüyüşün yapılacağı haberini vermiştik. Park yerinde epey bir kalabalık birikmişti ve komite de yürüyüşü başlatmak için hazırды. Mahallenin bazı eski kuşak sakinleri de park yerinin etrafında toplanmışlardı. Başlangıçta, onların da bizimle beraber yürüyeceklerini düşünmüştüm ancak bir süre sonra yanıldığımı anladım. O zaman fark ettim ki yürüyüşe katılmalarını sağlamamız için, aslında önceden onların liderleriyle de iletişim kurmamız gerekiyordu. Yürüyüş başlayınca, mahallenin çeşitli yerlerinden gençler de ellerinde evlerinde yaptıkları pankartlarla aramıza katıldı. Böylece, şehrin sanayi bölgesinin içinden geçerek belediye binasına doğru yürümeye başladık. Geçtiğimiz caddelerde tüm trafiği durdurma keyfine de vardık. Ancak trafiği duraklatmamız çok da uzun sürmedi zira yürüyüşteki kalabalık çok hızlı hareket ediyordu. Tüm komite üyelerini kalabalığın en başına yerleştirme hatasına düştüğümüzden, arkamızdaki hemen herkes en öne yaklaşmaya çalışıyordu ve yürüyüşün başındaki bizler de bu izdihamdan kaçışmaya uğraşıyorduk. Bu ortamda, bebek arabalarıyla yürüyen kadınlar da doğal olarak kalabalığa ayak uyduramıyorlardı.

Belediye binasının bahçesinde toplanırken, gösterinin sadece belli bir düzen içerisinde gerçekleştirilmesi kaygısı güden polisler bize bir güçlük çıkarmadılar. Ben dâhil 10 kişiden oluşan komitenin üyeleri belediye başkanını görmek için hep beraber binaya girdik. Geri kalan kalabalık ise bizleri beklerken, o anda oluşturulmuş bir bandonun eşliğinde “God Bless America” marşını ve başka şarkıları söylediler. Belediye başkanının şehir dışında olduğunu öğrensek de, yaptığımız eylemden vazgeçmeye hiç niyetimiz olmadığından onun yerine belediye başkanının vekiliyle görüştük. Belediye başkanının vekili isimlerimizi aldı ve şikâyetlerimizi not etti. Bize karşı gayet ciddi ve saygılı bir tavır sergiledi. Komite üyeleri tam konuşmaya başladıklarında,

arkamda bulunan Sam'in kısık bir sesle şöyle dediğini duydum: "Senin ne işi var burada adı gangster bozuntusu!" Arkama dönüp baktığımda, Cornerville'in yerel siyasetçilerinden Angelo Fiumara'nın kalabalığı itip kararak içeri girdiğini gördüm. Bir şekilde içere giren Fiumara, bulduğu ilk fırsatta konuşmaya başladı: "Sıradan bir vatandaş olarak ben de bu protesto hakkında bir şeyler söylemek istiyorum..." Fiumara'nın lafına karışan Sam yüksek bir sesle şöyle dedi: "Bu kişinin bizimle bir ilgisi yok. Bizim işimize burnunu sokmaya çalışıyor sadece." Mike Giovanni de Sam'in bu dediklerini tekrarladı ve belediye başkanının vekili, Fiumara'ya şu anda dinleyemeyeceğini söyledi. Komite üyeleri konuşmalarını yaparlarken, ben de oradaki gazetecilere daha önceden hazırladığımız yazılı açıklamayı dağıttım. Görüşmenin sonunda, belediye başkanının vekili tüm şikâyetlerimizin ciddi bir biçimde değerlendirileceği ve ellerinden ne geliyorsa yapacakları sözünü verdi.

Görüşmenin ardından, halk hamamının olduğu park yerine gittik ve orada gösteriye katılan kalabalığa içeride neler olup bittiğini anlattık. Angelo Fiumara, burada da kalabalığa seslenmek istedi ancak onu oradan bir şekilde def ettik. Ertesi günün gazetelerinde, yaptığımız gösterinin haberleri ve fotoğrafları yer alıyordu. Bazı gazeteler gösteriye 300 kişi civarında bir kalabalığın katıldığını yazarken, bazılarında bu rakam 1500'e kadar çıkmıştı. Mahalledekiler, gösteriye 1500 kişinin katıldığını okumaktan gayet memnunnlardı ancak bana göre 300 rakamı gerçeğe daha yakındı. Gösterinin hemen ertesi günü, bazı mühendisler gelip hamamın kazanlarını incelediler ve bir hafta içerisinde sıcak suya kavuştuk. Kısa bir süreliğine olsa da sokakların temizliği ve çöp toplama işleri de belli bir düzene girdi. Yaptığımız tüm hatalara karşın, gerçekleştirdiğimiz gösteri sonuç vermişti.

Gösterinin ardından, bundan sonra ne yapacağımız sorunu karşımıza çıktı. Hep beraber bir organizasyona girişmiş ve bir gösteri düzenlemiştik. Bir şekilde Cornerville'deki bu ortaklaşmayı sürdürmemiz gerekiyordu.

Ne yazık ki bu konudaki girişimlerimiz tamamen başarısızlığa uğradı. Sonradan düzenlediğimiz komite toplantılarında herhangi bir eylem kararına varamadık ve bu toplantılar giderek azalmaya başladı. Benim düşünceme göre, bu başarısızlığın nedenleri karşılaştığımız bazı güçlüklerle alakalıydı. Öncelikli olarak, komite üyeleri beraber görüşmeye ya da beraber iş yapmaya alışkın insanlar değillerdi. Komite toplantılarının resmi düzeni dışında onları bir araya getiren başka bir neden yoktu. Sahip oldukları bağlar kendi köşebaşlarıyla sınırlıydı. İkinci olarak, o kadar fazla ses getiren bir eyleme imza atmıştık ki bundan sonra yapacağımız hiçbir faaliyet bu eylemin cazibesine erişemeyecekti. Düzenlediğimiz gösteri yürüyüşünün gölgesinde kalacak bir faaliyet için de insanlarda bir coşku yaratmamız doğal olarak çok da kolay değildi.

Sonuç olarak, benim anladığım haliyle, her türlü köşebaşı organizasyonu öyle ya da böyle sürekliliği olan bir faaliyet etrafında kurulmalıydı. Bir sonraki ilkbaharda düzenlenen *softball* ligi bu ihtiyacı bir ölçüde gidermişti. İşin aslına bakarsak, bu ligi kurmak için yine aynı insanlarla beraber çalışmıştık ve dolayısıyla, belediye binasına düzenlediğimiz yürüyüş bir açıdan sürekliliği olan sonuçlar üretmişti. Ancak bu sonuçlar kafamızdaki beklentileri karşılamaktan çok uzaktı.

13. Cornerville'den Ayrılmam

1940 yılının ilkbahar ve yaz aylarını çoğunlukla *Köşebaşı Toplumu*'nun ilk taslağını yazmakla geçirdim. Nortonlular çetesi ve İtalyan Topluluğu Kulübü üzerine örnek olay incelemelerini zaten yazmış durumdaydım. Bunlara üç ayrı bölüm daha ekledim ve isimlerini ilk taslakta şöyle koydum: “Siyaset ve Toplumsal Yapı”, “*Cornerville Social and Athletic* Kulübü’ndeki Gangster” ve “Gangsterliğin Toplumsal Yapısı.”

Bu ilk taslağı yazarken, yazdığım çeşitli kısımları Doc’a da gösterdim ve beraber bu kısımları detaylı bir biçimde değerlendirdik. Kendisini ve çetesini anlattığım kısımları beraber değer-

lendirirken, Doc bazen gülümser ve şöyle derdi: “Burada yazdığın şu olay kesin başıma dert olacak. Ama madem böyle olması gerekiyor, ne yapalım, başa gelen çekilir.”

1940’ın yaz aylarının ortasında Cornerville’i terk etmeden hemen önce, *Cornerville Social and Athletic* Kulübü beni uğurlamak için bir bira partisi düzenledi. Kulüptekilerle, üç kez “God Bless America” marşını ve altı kez de “Beer Barrel Polka” şarkısını söyledik. Hayatım boyunca defalarca başka yerlere taşındığım oldu ancak hiçbirisinde Cornerville’den ayrılırken olduğu gibi yuvamdan kopuyormuşum gibi hissetmedim. Eksik olan tek şey Nortonlular çetesinin bana elveda demesiydi ancak bu teknik olarak mümkün değildi zira Nortonlular diye bir çete artık yoktu.

14. Yıllar Sonra Cornerville

Ayrılmamdan 40 seneyi aşkın bir süre geçtikten sonra, kitabımın araştırma konusu olan bu mahallenin ve kitapta geçen belli başlı karakterlerin gerçek isimlerini vermemde artık bir sakınca olmadığını düşünüyorum. Çalıştığım yer, Boston’daki North End mahallesiydi. ABD tarihinin en önemli yerlerinden biri olan bu mahallede, turistler Paul Revere’in North Sokağı’ndaki evini ve Salem Sokağı’ndaki Old North Kilisesi’ni halen ziyaret ederler. North End’in güney ucunda ise Amerikan Devriminin liderlerinin bir araya geldiği meşhur Faneuil binası yer alır. Boston Limanı’nda bir yarımada olarak North End, Boston Çay Partisinin gerçekleştiği yerdir.

North End, 19. yüzyılda ve 20.yüzyılın başlarında da ABD’nin siyasi tarihinde önemli bir yere sahip olmuştur. Çalışmamı yürüttüğüm sırada North End, Üçüncü İdari Bölge’de yer alıyordu ve bu idari bölgenin West End kısmı Hendrick Kulübü’nün hâkimiyeti altındaydı. Herbert Gans, *Urban Villagers: Group and Class in the Life of Italian-Americans* isimli kitabında Üçüncü İdari Bölge’nin bu kısmını çalışmıştı. Lincoln Steffens’in idari bölgedeki en gözde bossı ve Hendrick

Kulübü'nün kurucusu olan Martin Lomasney (Matt Kelliher), tam bu bölgede 20. yüzyılın ilk on yıllarında tüm ipleri elinde tutmaktaydı. Çalışmama başladığım 1937 yılında, Lomasney artık vefat etmişti ve İrlandalıların çoğunlukta olduğu bu kulüp, John I. Fitzgerald (Joseph Maloney) önderliğinde idari bölge siyasetindeki etkinliğini artık yitirmektedir.

1980 yılı itibariyle North End bir dönüşümden geçmekteydi. Mahallede halen İtalyan göçmenleri ağırlıklı olarak yaşasa da kentteki soylulaştırma çalışmaları hız kazanmıştı. Mahalledeki yükseltilmiş demiryolları birkaç on yıl önce yıkılmıştı ve sahil şeridinin manzarası açılmıştı. Böylece, mahallenin rıhtımlarında lüks lokantalar ve çok işlevli apartman blokları (*condominium*) açılmıştı. Mahallenin diğer ucunda yer alan Quincy Market alanının olağanüstü bir zariflikle yeniden yapılandırılması, Boston'ın zaten ticaret, bankacılık ve siyaset merkezine yakın bir yeri olan North End'i daha da çekici bir hale getirmişti.

Mahallenin dış görünüşü genel olarak çok değişmemişti. North Bennett Sokağı (Norton Sokağı) 1980 yılında da 1940 yılında bıraktığım gibi durmaktaydı. Orlandi (Martini) ailesinin işlettiği *The Capri* Lokantası uzun bir süre önce kapanmıştı ancak mahallede ilk kaldığım daireyi barındıran ve hemen Hannover Sokağı'nın bitişiğinde, Paramenter Sokağı 7 numarada bulunan bina halen aynı haliyle yerinde durmaktaydı. Kathleen ile evlenince taşındığımız ve sahil şeridinden yarım blok ötede bulunan Hannover Sokağı (Shelby Sokağı) 477 numarada yer alan bina da olduğu gibi duruyordu. Ancak binanın hemen karşısında yer alan Hannover Cemiyeti (*Cornerville Social and Athletic Kulübü*) artık yoktu ve içinde bulunduğu bina da yıkılıp yerine çok işlevli bir apartman bloğu dikilmişti.

Yazdığım bu kitap North End üzerinde nasıl bir etki yaratmıştı? Kitabın mahallede önemli bir etki yarattığına ya da mahallenin geniş bir kesimi tarafından okunduğuna dair elimde bir kanıt yok. Kitabın Kathleen Whyte tarafından tasarlanan

ilk kitap gömleği, mahalle kütüphanesinin duyuru panosundaki “Yakın Dönemde Çıkmış Önemli Kitaplar” başlığı altında 10 seneden fazla bir süre boyunca asılı kalmıştı ancak Ralph Orlandella’nın (Sam Franco) bana aktardığına göre, kitabın birer kopyasını gönderdiğim kişiler hariç köşebaşı delikanlıları arasında kitabı okuyan kimse yoktu.

Mahallenin sosyal hizmetler çalışanları kitabı elbette okumuşlardı ancak kitap çalıştıkları kurumlar üzerinde önemli bir etki yaratmamıştı. Dolaylı olarak duyduklarım göre, bir kişi hariç North Bennett Sokağı Meslek Okulu’ndaki (Norton Mahalle Merkezi) çalışanlar kitaba bozulmuşlardı zira onlara göre, kendileri bana yardım eli uzatmış olsalar da, ben kitapta onları diğer sosyal hizmetler çalışanları ve kendi seçkin destekçileri karşısında zor durumda bırakmıştım. Beni, Ernest Pecci (Doc) ile tanıştıran ve kurumda kadınlardan sorumlu sosyal hizmetler çalışanının söyledikleriye beni biraz olsun rahatlatmıştı. Duyduğuma göre, kendisi araştırmamın hem çalıştığı kurumun hem de mahallenin isabetli bir tasvirini yaptığını belirtmişti. 1950’li yıllarda kurum en sonunda, North End’de doğup büyümüş birini mahallenin genç erkekleriyle ilgilenmesi için tam kadrolu olarak işe almıştı ancak bu kişi de, üniversite mezunu olup sosyal hizmetler konusunda eğitim görmüş biriydi.

North End Cemiyeti’ndeki (Cornerville Mahalle Merkezi) tepkiler ise çeşitlilik gösteriyordu. 1953’te yaptığımız görüşmede, Frank Havey (Bay Kendall) bana, kitabın doğruluğunu sorgulamadığını ancak kendi yerleşik kitlesini kaybetmeden, mahalle merkezinin köşebaşı delikanlılarını ne ölçüde kendine çekebileceğinden emin olmadığını söyledi. Bay Havey bana, ayrıca temin ettikleri bir bağış sayesinde mahalledeki bir İkinci Dünya Savaşı kahramanını işe aldıklarını da anlattı. Bu kişi, mahallede 42 takımdan oluşan bir basketbol ligi düzenlemişti ve diğer düzenli programlarında bir aksama olmadan, kurum bu dönemde tarihinin en canlı günlerini yaşamıştı. Ne yazık ki gelen paranın tükenmesiyle birlikte bu kişi kurumdan ayrılmak

zorunda kalmıştı. Sonuçta 1950’li yılların başlarında kurumda iki İtalyan kökenli çalışmaktaydı ancak her ikisi de mahallenin dışından gelmiş insanlardı.

Havey ayrıca, mahalledeki yerel halkın liderlerinin önemini kabul etmek ile sosyal hizmetler programlarının niteliğini belirleyen standartlar arasında bir çıkmaza düştüğünü de itiraf etti. Sosyal hizmetler eğitimi veren kurumlar canla başla kendi mezunlarının mesleki itibarını korumaya uğraşıyorlardı. Ona göre, temel eğitimini bir köşebaşında almış birisini işe almak, bu işin okulunu okumuş sosyal hizmetler çalışanlarının mesleki itibarlarına zarar verebilecek bir durumdu.

Havey’nin bildiği kadarıyla, sosyal hizmetler alanında yüksek lisans yapmamış birisini işe alırsa, ödeneklerinin kesileceği tehdidiyle karşılaşan kimse yoktu. Ancak ödeneklerini sağlayan kişiler, ona çalışanlarından kaçının böylesi bir eğitime sahip olduğunu sıklıkla soruyorlardı ve bazı benzer kurumlar hakkında “istenen seviyede olmamak” gibi eleştiriler yapıldığı sürekli kulağına çalınıyordu. Kendisinin yaptığı araştırmaya göre, istenen seviyede olmadığı düşünülen bu kurumların ortak özelliği, ileri seviyede eğitim almamış insanları işe almakta ısrarcı olmalarıydı.

Kitabın üçüncü baskısını hazırladığım sırada, Frank Havey ile tekrardan konuşma fırsatı buldum. North End Cemiyeti’nde geçirdiği 40 yılın ardından, Bay Havey 1974’te emekliye ayrılmıştı. Boston’daki sosyal hizmetler çevrelerinde ismi büyük bir saygıyla ve hayranlıkla anılıyordu. Emekliliği şerefine verilen şatafatlı bir ziyafetin dışında, Boston Üniversitesi’nden bir öğretim görevlisi, North End’de geçirdiği 40 yıl hakkında sözlü tarih çalışması yürütüyordu ve kendisiyle gayet kapsamlı mülakatlar gerçekleştirmişti. Bay Havey, North End’e dair hatıralarını ileride bir gün bir kitap haline getirmeyi düşündüğünü de anlattı (yazdığı takdirde, bu kitabı büyük bir ilgiyle okuyacağıma eminim).

Bay Havey’nin bana aktardığına göre, köşebaşlarına ilişkin

olarak mahalle merkezlerinin tutumu 1970’li yıllarda da aynen devam etmekteydi. Çalıştığı yere, North End’den olup köşebaşı geçmişine sahip kişileri işe almak için kendisinin çeşitli girişimleri olmuştu. Zamanında, kurum için gayet güzel işler çıkaran böylesi iki kişiyi işe almış ancak bu ikisi de birkaç ay sonra işten ayrılmıştı. Onun açıklamasına göre, bu kişiler mahalle merkezinin standartlarıyla köşebaşı standartları arasında kalmışlardı. Ancak kendi ifadesiyle, sosyal hizmetler eğitimi gerektirmeyen pozisyonlara North End’den insanları almakta bir sorun yoktu. Ne var ki, basketbol etkinliği düzenlemesi ya da dikiş kursu vermesi için insanları işe almak, bu kişilerin mesleki kariyerlerine bir katkıda bulunmuyordu.

Ayrıca Havey, kendi kurumunun sunamadığı danışmanlık hizmetleri için yerel halktan öğrencilerin ya da yarı zamanlı çalışanların işe alınmalarına belli başlı sosyal hizmetler kurumlarını ikna etmeyi başaramamıştı. Böylesi işe almalar, sosyal hizmetlerde yüksek lisans derecesine sahip birilerinin denetimindeki programlar için hayata geçirilmişti. Sosyal hizmetlerde yüksek lisans derecesi olan İtalyan kökenli birinin işe alınması mümkün olmuştu ancak bu kişi de North End’in yerlisi değildi.

1960’larda, yerel liderlere dayanan serbest zamanları değerlendirme merkezleri ve başka programlar ABD genelinde giderek popülerlik kazanmaya başladı. Acaba bu değişimde benim de bir etkim var mıydı? Şahsi fikrim öyle olmadığı yönünde. Bana göre, bu değişimler kenar mahalle insanların artan aktivizmlerinin zorunlu bir sonucu olarak, eski paternalist stratejilerin işe yaramadığına dair bir kavrayışın gelişimiyle alakalıydı. Benim kitabım, en iyi ihtimalle bu eğilim için belli bir akademik meşruiyet sağlayıp sosyal hizmetler planlamacılarına, eğitimcilerine ve öğrencilerine bazı yeni fikirler için ilham vermiş olabilir. Bununla beraber, sunulan bu konular, başarıları terfi ve kalıcı iş teklifiyle ödüllendiremediği sürece, sadece “kıyıda köşede kalmış” programlara yerel liderleri atayarak esas sorunu çözülmeden bırakacaktır.

Geçtiğimiz on yıllarda genel eğitim seviyesi yükseldikçe, üniversite mezunu olmayan insanların özel sektördeki yöneticilik pozisyonlarına gelmeleri de artık giderek güçleşmektedir (bazı alanlarda ara sıra da olsa böylesi istisnai örneklerle rastlamak yine de mümkündür). Yöneticilik pozisyonları için üniversite diplomasına sahip olmak çoğu kez yeterli olmaktadır ve pek çok şirkette, yöneticilik pozisyonu için girilen rekabette yüksek lisans derecesi sahibi olmak bu kişilere özel bir avantaj sağlamamaktadır. Bu bağlamda, özel sektöre göre sosyal hizmetler alanında yerlilik çitasının çok daha yukarılara taşındığını söylemek acaba mümkün müdür?

Peki, 1940'tan sonra, kitapta geçen belli başlı kişilere ne olmuştu? Joseph Langone (George Ravello) vefat edeli çok olmuştu ancak sahip olduğu cenaze levazımatçısı halen yerinde duruyordu ve yine ailesi tarafından işletiliyordu. Ravello'nun erkek çocuklarından biri ise 1980 yılı itibarıyla eyalet yönetiminde yer almaktadır.

Ernest Pecci'nin (Doc), kendini ekonomik açıdan güvence altına almasıysa epey bir zamanını almıştı. Pecci, İkinci Dünya Savaşıyla yaşanan ekonomik canlanmaya kadar kendisine düzenli bir iş bulamamıştı. Savaş sırasında, Pecci'nin en azından geçinmesini sağlayacak bir geliri olmuştu ancak ekonomik canlanmanın savaş sonrasında sonlanmasıyla bir kez daha işten çıkarıldı. O sıralarda, insanların bir işe girmesi ya da çalıştıkları işte kalması sahip oldukları iş deneyimlerine göre şekilleniyordu ve bu yüzden Pecci bir süre daha işsiz kaldı.

Pecci en sonunda bir elektronik fabrikasında kendisine bir iş buldu. Son ziyaretimde (Aralık 1953), Pecci fabrikanın üretim-planlama departmanında yardımcı denetçiliğe kadar yükselmişti. Bu departman, geri kalan tüm departmanların neler yapacağını belirlediği için fabrikanın kalbini oluşturunuyordu.

Pecci'nin çalıştığı yerde böylesi bir konuma gelmesi önemli bir başarıydı ancak kendisi bu başarısını çok da ciddiye almıyor-

du. Bu konuda bana şunları söylemişti: “İşin teknik kısmında berbatım. Gerçekten iyi yaptığım tek bir şey var, o da ustabaşına gidip önceki emirler yerine farklı bir emiri yerine getirmesi gerektiğini ona söylemek.” Dolayısıyla, Pecci North End’deyken sergilediği sosyal becerilerinin bir kısmını yeni girdiği iş hayatında da hayata geçiriyordu. Ancak kendisi ileri seviyede teknolojik bir alanda çalışıyordu ve bu alandaki eğitim eksikliği yüzünden çalıştığı yerde daha iyi yerlere gelemiyordu.

Pecci, İkinci Dünya Savaşı’nda ilk düzenli işine girmesinden kısa bir süre sonra evlenmişti. Eşi kendisi gibi North End’li olan çekici bir kadındı. Gayet zeki ve becerikli biri olan eşi, kendisine ait bir giysi dükkânında çalışıyordu.

Kitabım yayımlandıktan yaklaşık beş sene sonra Pecci’yi ziyaret etme şansı buldum. Kitaba dair Pecci’nin tepkisi gururlanmakla mahcubiyet arasında gidip geliyordu. Ona, çetesindeki üyelerin kitaba nasıl tepkiler verdiklerini sordum. Dediğine göre, Frank Luongo (Mike Giovanni) kitabı sevmiş gibiydi. Gillo’nun (Danny) yaptığı tek yorum şöyle olmuştu: “Doc, sen gerçekten olağanüstü birisin. Eğer kadın olsaydım, seninle evlenirdim.” Peki, çetenin geri kalan üyeleri kitap hakkında ne düşünüyorlardı. Pecci’nin bildiği kadarıyla hiçbirisi kitabı okumamıştı. Ancak kitabın bahsi bir keresinde yaptıkları bir sohbette geçmişti. Bir akşam çete üyelerinden biri, Pecci’ye şöyle demişti: “Duyduğuma göre Bill Whyte’ın kitabı çıkmış. Kütüphaneye gidip kitabı okusak fena olmaz, değil mi?” Pecci ise onların bu hevesini kırmak için şöyle demişti: “Bence gerek yok, kitap sizin çok ilginizi çekecek türden değil. Daha çok üniversite hocalarına yönelik.”

Bir keresinde de, *Italian News* gazetesinin yazı işleri müdürü Pecci ile görüşmüştü. Yazı işleri müdürü kitap hakkında bir makale yazmayı düşünüyordu. Ancak Pecci adamın tüm hevesini kırıp onu böyle bir işe girişmekten vazgeçirmişti.

Benim varsayımıma göre, kendisi dâhil kitapta geçen belli isimlerin zor durumda kalmamaları için Pecci, kitabın elinden

geldiğince mahallede okunmamasını sağlamaya çalışmıştı. Örneğin, Bennett Sokağı çetesinin düşük konuma sahip üyeleri, kitapta ne kadar düşük konuma sahip olduklarının açıklanmasından ve karşılaştıkları güçlüklerin anlatılmasından rahatsız olabiliyorlardı. Bu sebeple, Pecci'nin kitabın okunmaması için gösterdiği tüm çabaları gayet iyi anlayabiliyorum.

Yıllar sonra, Pecci'nin çalıştığı fabrikanın üretim-planlama departmanının yöneticiliğine getirildiğini öğrendim. Ancak 1960'lı yıllarda vefat ettiğini öğrenene kadar, kendisinden bir daha bir haber alamadım. Onunla ilişkimizin bu kadar kopmasının önüne geçemem beni hep rahatsız eden bir durum oldu. Ancak öte yandan, nedenini şimdi bile tam olarak açıklayamadığım bir şekilde, Pecci ile aramıza giderek artan bir soğukluk girmişti ve birbirimizden uzaklaşmıştık. Mektup yazarak onunla haberleşmeye çalışsam da Pecci mektup yazma konusunda benden bile daha az özenli biriydi. Ondan gelen son mektupta ise Pecci, "Doc'ın" gerçekte kim olduğunu kimseye açıklamamamı istiyordu. Pecci, kitabın yayımlanmasından sonraki ilk senelerde, Harvard Üniversitesi ile Wellesley Üniversitesi'nde konuşma yapması için davetler almış ve kendisi de bu davetleri kabul etmişti. Gördüğüm kadarıyla, Pecci yaptığı konuşmalarda gayet başarılı olmuştu ve özellikle Wellesley'deki kadın öğrenciler üzerinde çok iyi bir etki yaratmıştı. Ancak bir süre sonra, böylesi konuşmalar yapmaktan doğal olarak sıkılmıştı ve ben de onu bu konuda hiç zorlamamıştım.

Boston'a yaptığımız ziyaretlerin birisinde, Kathleen ile beraber Pecci çiftinin Medford banliyösündeki evlerine gitmiştik. Bu görüşmemiz gayet sıcak geçmişti ancak seneler sonra Boston'a tekrar gittiğimde bu kez buluşamadık. Yaptığımız telefon konuşmasında, Pecci bana yapması gereken daha önemli işler olduğunu söylemiş ve benimle buluşmak için de hiç istekli davranmamıştı.

Pecci belki de *Köşebaşı Toplumu* ile benim şan ve servet ka-

zandığımı ancak beni köşebaşı toplumuyla asıl tanıştıran kişi olmasına karşın kendisinin bu şan ve servetten hak ettiği payı alamadığını düşünmüştü. Böylesi bir şan ve servetin adil bir biçimde paylaştırılması elbette mümkün değildir ancak Pecci de dostluğumuz sayesinde bazı kazançlar elde etmişti. Zamanın popüler televizyon programı “The \$64,000 Question”’a katılmış ve büyük ödülü kazanamasa da yarışmadan bir Cadillac ile ayrılmıştı. Pecci, yarışmaya katılmak için *Köşebaşı Toplumu* kitabından bahsettiğine dair bana hiçbir söylememişi. Zaten yarışmanın sunucusu da kendisini tanıtırken *Köşebaşı Toplumu* kitabından hiç bahsetmemişi. Yine de, Pecci’nin yarışmaya başvururken, hayatının bu yönünden bahsetmiş olabileceğini düşünüyorum zira böylesi programlara katılabilmek için insanlar kendi hayat hikâyelerini olabildiğince ilgi çekici bir halde sunmaya çalışırlar.

Aramızdaki soğukluk belki de onu son aradığımda Pecci’nin artık köşebaşı günlerini çok geride bırakmış olmasıyla ilgiliydi. O günlerle bir bağı kalmadığını düşündüğü için, Pecci’nin eski hatıralarını anmak gibi bir niyeti de artık yoktu.

Frank Luongo ise North End’den taşınmış ve bir işçi sendikasının başına geçmişti. Başlangıçta, savaşla beraber büyüyen ekonomiyle o da kendisine düzenli bir iş bulmuştu. İşe girmesiyle birlikte bir sendika kurmaya çalışan Frank, bu yüzden işinden kovulmuştu. İşten atılmasını mahkemeye götürən Frank, sendikal faaliyetleri yüzünden kovulduğunu öne sürmüştü. Dava sonucunda Frank işine iade edilmişti. Bana yazdığı mektuplarda Frank, işe tekrar alınmasıyla iş yerindeki havanın bir anda değiştiğini anlatmıştı. Diğer işçiler onun bir daha asla işine geri dönmeyeceğini düşünmüşlerdi. Ancak onun yeniden işe alındığını görünce, diğer işçiler de sendikaya üye olmaya başlamışlardı. Frank aylarca vardiyanın başlamasından ve bitmesinden yarım saat önce ve sonra, fabrika kapısında işçilere kurduğu sendikanın tanıtımını yapan kartlar dağıtmıştı. Tek başına 1500 işçiye sendikaya üye yapmayı başarmıştı. Sendika yasal bir kimliğe kavuştuğunda ise Frank sendikanın başkan yardımcısı olmuştu. Frank

ayrıca Bay CIO ismiyle sendikanın çıkardığı haftalık bir gazetede köşe yazıları da yazıyordu. Frank'ın bu yazıları renkli bir içeriğe sahipti ve okuyan kişilerin ilgisini epey çekiyor olmalıydı.

Bir sonraki sendika seçimlerinde Frank başkanlığa adaylığını koydu. Bana yazdığına göre, rakibi olan kişi, sendikanın kurulması sırasında hiç faal olmamıştı ancak işçiler arasında sevilen biriydi ve İrlanda kökenliydi. Neticede Frank seçimleri kaybetti. Bu seçimlerden kısa bir süre sonra, çalıştığı şirket savaşın bitmesiyle geniş çaplı işten çıkarmalara girişti. Sendikada bir mevkii olmayan Frank, kıdemli bir çalışan olmasına rağmen işten çıkarılanlar arasındaydı.

Boston'dan ayrıldığımda, Frank ile senelerce düzenli olarak mektuplaşmıştık. Ancak bir süre sonra ilişkimiz koptu. Uzun yıllar kendisinden bir haber alamadıktan sonra, Cornell'deyken bir öğrenci odama geldi ve sendikal faaliyetler üzerine yürüttüğü saha çalışmasında Frank ile tanıştığını bana anlattı. Frank o sıralar Tekstil Çalışanları Sendikası'nın kurulmasıyla uğraşıyordu ve New York'ta Stuyvesant mahallesinde hayatını sürdürüyordu.

Yaklaşık bir yıl sonra arabayla Boston'a gitmem gerekiyordu. Yola çıkmadan önce Frank'e bir mektup yazdım ve dönüş yolunda bir öğle yemeği için ona uğramak istediğimi aktardım. Frank teklifimi memnuniyetle kabul etti ancak buluşacağımız gün planlarımızı netleştirmek için evine telefon açtığımda hastanede olduğunu öğrendim. Kathleen ile beraber, kaldığı hastanede eşiyle onu bir saatliğine ziyarete gittik. Frank'in durumu çok kötüydü. İleri seviyede kanserdi ve kendisi de günlerinin sayılı olduğunun farkındaydı.

Eski günleri andıktan sonra Frank, bana aradan geçen yıllarda bir sendikacı olarak neler yaptığını anlattı. Konuşmamızın sonunda, yıllar boyunca çeşitli üniversitelerden hocaların ve öğrencilerin, çalıştığı sendikalar hakkında görüşmek için defalarca yanına geldiklerinden bahsetti ve şöyle dedi: "Ama artık canıma tak etti. Bir daha üniversitelerden gelen kimseye bilgi vermeye-

ceğim.” Ona bunun nedenini sorunca, Frank şöyle cevap verdi: “O gelenlere hep zaman ayırdım. Bildiklerimi tek tek onlara anlattım ve sordukları sorulara elimden geldiğince cevap verdim. Onlardan her seferinde tek bir şey istedim. Tek istediğim, çalışmalarını tamamlayınca, kitaplarının birer kopyasını bana göndermeleriydi. Bana hep ‘Ne demek, memnuniyetle göndeririz’ dediler ama hiçbiri tek bir kitap bile göndermedi. O yüzden hepsinin canı cehenneme diyorum.”

Bu konuşma üzerine, zamanında Frank’e *Köşebaşı Toplumu* kitabının bir kopyasını göndermeyi unutmadığım için kendimi iyi hissettim. Birkaç hafta sonra hayata gözlerini yumduğu için, sosyal bilimciler belki Frank Luongo’nun bu tavrı yüzünden bir şey kaybetmemiş olabilirler. Ancak gelecekteki araştırmacıların, sahada insanlara verdikleri sözleri tutma konusunda (artık onlarla bir işleri kalmamış olsa bile) daha fazla çaba göstermeleri gerektiğini hatırlatmak için, Frank’in son sözlerinin bu kitapta yer almasını gerekli görüyorum.

Peki, Christopher Ianella’ya (Chick Morelli) ne olmuştu? Bu soru zihnimi özellikle kurcalasa da kesin bir cevaba varmakta zorlanıyordum. Kendi içimde yaptığım muhasebe sonrası, yürüttüğüm çalışmayla zarar vermiş olabileceğim kişinin Chris olduğuna kanaat getirdim. Kitabın onun üzerinde nasıl bir etki yarattığını öğrenmem gerekiyordu. Chris’e telefon açıp onunla görüşmek istediğimi söyledim. Konuşmanın başında ismimi hatırlayamasa da görüşmekten memnun olacağını söyledi. Buluşmamızda, oturup neler konuşacağımızı açıkçası çok merak ediyordum.

Chris, North End’den taşınmıştı ancak ilginç bir biçimde halen aynı idari bölgede yaşıyordu. Eski köşebaşı delikanlısı Pecci banliyöye taşınırken, Chris gibi önü açık biri halen şehrin aynı bölgesinde kalmayı tercih etmişti.

Beni evinde ağırlayan Chris, beni eşiyle de tanıştırdı. Eşi North End’li olmadığı gibi İtalyan kökenli de değildi. Konuş-

mak için, etraftaki mobilyalarla, kitaplarla ve perdelerle tam bir orta sınıf mekânını andıran dairesinin oturma odasına geçtik. İkimiz de asıl konuşmak istediğimiz konunun ne olduğunu biliyorduk ancak önce biraz havadan sudan konuştuk. Sonra, Chris'ten kitabım hakkında neler düşündüğünü bana dürüstçe anlatmasını istedim.

Chris lafına, kitaba dair iki temel eleştirisinin olduğundan bahsederek başladı. İlk olarak, onun anlattıklarından alıntı yaptığım yerlerde, konuşmasının diğer köşebaşı delikanlılarından farklı olduğunu yeterince göstermediğimi düşünüyordu: “Beni kaba saba konuşan biri gibi yani bir gangster gibi göstermişsin.”

Bu eleştiri karşısında şaşkınlığımı gizleyemedim. Bu sırada, eşi lafa karıştı ve kitapta Chris'i bir züppe gibi gösterdiğimi söyledi. Chris de eşinin bu düşüncesine hak verdi. Eşi daha sonra kütüphanedeki rafların birinden kitabı bulup çıkardı ve Pecci'den alıntı yaptığım bir yeri bize okudu. Bir etkinlikte, bir siyasetçinin onuruna bir dans gecesi düzenleneceği açıklanmış ve bu gecenin biletlerini satabileceğini düşünen kişiler, biletleri almaları için sahneye davet edilmişlerdi. Chris de biletleri almak için tam yedi kere sahneye çıkmıştı.

İkisi de bu yazılanlara güldüler ve Chris bir daha asla böyle bir şey yapmayacağını söyledi. Eşinin anlattığına göre, evlenmeden önce Chris, ona içinde kendisinin de geçtiği bir kitap olduğundan bahsetmişti. Ancak bu kitabı yalnızca evlendikten sonra okuması için ona vermişti.

Chris eşinin bu söylediklerini kahkahayla karşıladı ve ikinci eleştirisine geçti: “Kitapta yaptığımız şeylere dair anlattıkların hep doğru ama o sıralarda hepimizin genç insanlar olduğunu ayrıca belirtmen gerekiyordu. O sıralar hepimiz bir geçiş aşamasındaydık. Zaten sonrasında çok daha farklı bir insan oldum.”

Chris ayrıca başka insanların da kitaptan rahatsız olduklarını belirtti: “Kitabın yayımlanmasından bir süre sonra Pecci ile

karşılaşmıştık. Pecci kitapta yazılanlara çok kızmıştı. Bana şöyle demişti: 'Ne olduğunu gördün mü? Bill Whyte için o kadar şey yaptım ama o gidip benim hakkımda neler neler yazmış. Yükselmek için senin en iyi dostlarını bile satabileceğini söylediğimi yazmış kitabında. Buna benzer bir şeyler dediğimi hatırlıyorum ama niyetim kötü değildi. Sana kızgın olduğum bir zaman ettiğim bir laftı sadece bu. Ama o gidip bunu kitabına koymuş.'

Chris, yazdığım kitabın Pecci olan ilişkimi nasıl etkilediğini de merak ediyordu. Pecci'nin kitabın taslak halinin tamamını okuduğunu ve onun aslında böyle yaparak, kitapla açığa çıkan bazı konuşmaların yarattığı tahribatı gidermeye çalıştığını Chris'e elbette anlatmadım.

Chris'in dediğine göre, kitapta anlatılanların aksine o hiç de geçinmesi zor bir insan değildi ("İşin aslına bakarsan, ben bayağı saf biriyim" demişti). Daha sonra bana, hiçbir çıkarı olmadığı halde, dostlarına yardım ettiği bazı olayları anlattı.

Ayrılmaya hazırlanırken, Chris'e kitap hakkında söylemek istediği başka şeyler olup olmadığını sordum.

"Keşke biraz daha yapıcı olsaydın diyorum, Bill. Sence, böylesi eleştirilerin olduğu bir kitap gerçekten bir işe yarar mı?"

Ona ne demek istediğini sordum. Chris de bana, kitapta (bana anlattığı şekliyle) "th"leri telaffuz etmesiyle ilgili sıkıntılarını anlattığım bölümden bahsetti. Ayrıca kitabımda, mahalle gençlerinin tiyatro salonlarında yarattığı kargaşalardan, insanların dans gecelerine kravat takmadan gittiklerinden bahsetmiş ve North End'i görgüsüz, kaba bir mahalle olarak göstermiştim. (Kitabımda, tiyatrolarda çıkan kargaşalardan, kravat takmadan dans gecelerine gitmekten hiç bahsetmemiştim.)

"Sorun şu ki Bill, insanlar sana hep içlerini dökmek istemişlerdi. Evet, bunları yazman bazı gerçekleri gösteriyor ama sana bu anlatılanlar hep özel şeylerdi."

Chris beni metro istasyonuna bırakırken, kendisinin siyasi

kariyeri hakkında da konuştuk. Chris'in sadece üç oy farkla belediye meclisine seçilemediğini öğrenince çok şaşırdım. Benim tanıdığım Chris Lanella, siyasi hedeflerine hiç de bu kadar fazla yaklaşabilecek biri değildi. Şaşkınlığımı gizlemeye çalışarak bu konu hakkında sohbeti sürdürmeye çalıştım.

“İşin komik tarafı ne, biliyor musun Bill? North End'den çok az oy aldım. Beraber büyüdüğün insanlar galiba kendi içlerinden birisinin yükselmesini çekemiyorlar. Aldığım oyların çoğu şu an yaşadığım bölgeden geldi. Buradaki köşebaşı gençleri tanıyorum ve onlarla aram gerçekten çok iyi.”

Sanki bunun doğruluğunu bana göstermek istiyormuşçasına, Chris yol boyunca geçtiğimiz köşebaşlarındaki gençlere samimi bir biçimde sürekli selam verdi. Sonraki ziyaretlerimin birinde, Chris Lanella'nın en sonunda belediye meclisine seçildiğini ve daha sonra 1980 yılında, Boston Belediye Meclisi'nin başkanlığına getirildiğini öğrendim.

Chris'in bana anlattıkları gerçekten de üzerine düşünmem gereken konulardı. Açık olan bir şey vardı ki, seneler sonra Chris'i tekrar görmek benim için çok rahatlatıcı olmuştu. Kitabı ilk okuduğunda incinmiş olsa da bunu büyük bir sorun haline getirmemişti ve artık kitapta anlatılan o eski hallerine gülüp geçebiliyordu. Bu konuyu daha sonra Pecci ile konuştuğumda, kitabın Chris'e aslında yardım etmiş olabileceğini bile düşünmeye başladım. Bu teoriyi ortaya atan Pecci idi. Ona göre, pek çok insanın diğerlerinin kendisi hakkındaki fikrini öğrenme şansı pek olmuyordu. Belki de Chris kitabı okuduktan sonra davranışlarını değiştirme ihtiyacı duymuştu. Pecci ayrıca Chris'in olumlu anlamda çok değiştiğini de düşünüyordu. Halen bir yerlere varmak için çok uğraşsa da, eskisi gibi diğer insanlara karşı duyarsız, bencil biri değildi. Aslında artık Demokratlar arasında siyaset yapan Chris'in, iyi yerlere gelmesi için davranışlarını değiştirmesi gerçekten de şarttı. Chris'in Demokratlara katılması ilginç bir durumdu zira North End'den ayrıldığım sırada Chris

Cumhuriyetçilere daha yakın duruyordu. Ancak daha sonraları, sebebini açıklayamadığım nedenlerle Chris, siyasi geleceği için Demokratların arasına katılması gerektiğine karar vermişti. Sonuç olarak, kitap Chris'e bir zarar vermemişti ve aslında bir açıdan ona yardım etmiş bile olabilirdi.

Chris'in kitabı kabullenmiş olması, kitabın yazarı olarak beni çok memnun etmişti. Bunun dışında, Chris'in bu yaklaşımı her türlü övgüyü de hak ediyordu. Benim düşünceme göre, kendisine dair sunulan böylesi bir tasviri kabullenebilen bir insanın, bahsi geçen davranışları değiştirmesi hiç de şaşırtıcı değildi.

Chris'in kitaba dair itirazları gayet ilginç gözüküyordu. Kitapta ondan yaptığım alıntılar konusunda haksız olduğumu pek düşünmüyorum. Chris'in köşebaşı delikanlılarından daha farklı konuştuğu gerçekten doğrudu ancak bu farklılık hiç de düşündüğü kadar keskin değildi. Kendisinden yaptığım alıntılarda bozuk cümleler ya da köşebaşı delikanlılarına ait tipik ifadeler varsa, bunlar eminim ki benim uydurduğum şeyler değildi. Chris ile köşebaşı delikanlıları arasındaki farklara karşı aşırı hassas olduğumdan, Chris'in onlara benzediğini gösteren ifadeleri uydurmuş olmam da hiç akla yatkın durmamaktadır. Chris'in yaptığı bu eleştiri bence, araştırma yöntemlerimden çok kendisinin toplumsal statü arzularıyla yakından ilişkiliydi.

Chris ile dostlarının, o sıralarda genç olduklarını ve belli bir aşamadan geçtiklerini belki de gerçekten belirtmem gerekiyordu. Ancak genç olmak bence tek başına yeterli bir açıklama değildi. Chris ve dostları yeniyetme gençler sayılmazlardı. Hemen hepsi o sıralarda yirmili yaşlarının ortalarına gelmişlerdi. Ancak onlar açısından asıl önemli gerçek, toplumda henüz bir yer edinememiş olmalarıydı. Hepsi artık evlerinden ayrılmış ancak daha henüz bir yere varamamış genç insanlardı. Chris ve bazı dostlarının o sıralarda neden bu kadar saldırgan ve bencil olduklarını açıklamak için, artık ben de bu gerçeğin göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünüyorum. Chris, daha son-

raları toplumda kendisine bir yer edinince rahatlamış ve diğer insanlara karşı daha ilgili davranmaya başlamıştı. Acaba böylesi bir dönüşüm, sosyal hareketlilik açısından kenar mahallesinden çıkıp orta sınıf olmayı başaran insanların ortak bir özelliği miydi? Dönüp kendi kariyerime baktığımda, akademi içerisindeki basamakları tırmanmaya çalıştığım ilk yıllarda, hiç de gurur duymadığım şeyleri söylediğimi ve yaptığımı gayet iyi hatırlıyorum. Sanırım güvenceli bir konum elde edip belli bir itibara kavuşunca, insanın daha mütevazı ve alçakgönüllü olması daha kolay bir hale geliyordu.

Chris'in, insanların bana içlerini dökmek istedikleri ve bu yüzden de onlara karşı daha anlayışlı davranmam gerektiği konusunda söylediklerine bir itirazım yoktu. Eğer bir gazeteye röportaj verecekseniz, giyebileceğiniz en şık elbiseleri giyer, en güzel kravatınızı takar, mutfaktaki bulaşıkları yıkar ve genel olarak, kamuoyunda iyi bir izlenim bırakmak için gerekli olan tüm adımları atarsınız. Böylece, kamuoyunda oynamak istediğiniz role en yakın bir halde kamuoyunun önüne çıkmış olursunuz. Ancak yaşadığınız yere gelip sizinle beraber yaşayan bir sosyal bilimciye karşı bunları yapma şansızın pek yoktur. Bu güçlük nasıl aşılabılır açıkçası bilmiyorum. Sanırım çalıştığımız insanlara dair aktardığımız bilgilerde, öyle ya da böyle o insanları bir ölçüde güç durumunda bırakacak konular hep olacaktır. Ancak kendi açımdan, Chris'in bu konuda verdiği tepkilere baktığımda, aldığım eleştirinin korktuğum kadar da ciddi olmadığını görmek benim için öyle ya da böyle rahatlatıcı olmuştu.

Yazdığım kitabın Pecci, Chris ve diğer insanlar üzerinde yarattığı etkiler hakkında çeşitli tahminler yürütmek gayet mümkündür. Ancak kitabın en azından belli bir insan üzerinde (ki aslında bu etkinin olumlu olacağından her zaman emin değildim) derinden bir etki yarattığı açıktır. Lise eğitimini yarıda bırakmış olan Ralph Orlandella, benimle beraber araştırmamda çalıştıktan sonra toplumsal araştırmalar yapmaya yönelmiştir. Ek B bölümünde bu hikâyeyi kendisi anlatmaktadır.

15. *Köşebaşı Toplumu*'nun Doktora Tezi Olarak Kabul Edilmesi

Her ne kadar eskiden sahip olduğum yazar olma arzusundan giderek uzaklaşıyor olsam da *Köşebaşı Toplumu*'nu, mümkün olduğu ölçüde akademik dünyanın dışındaki insanlar tarafından da okunabilecek bir şekilde yazmaya kararlıyım. Kitabın taslağını ilk olarak *Reynal and Hitchcock* Yayınevi'ne gönderdim. Yayınevi tam da bu dönemde, akademik bir araştırmaya dayanan ve kurgusal olmayan kitap taslakları arasında bir yarışma düzenliyordu. Kazanmaya çok yaklaşmış olsam da kitabım yarışmada ikinci sırayı aldı ve birinci sırayı felsefe üzerine yazılmış bir kitaba kaptırdı.

W. Lloyd Warner ile Everett C. Hughes'un cesaretlendirmesiyle kitabımı daha sonra Chicago Üniversitesi Yayınları'na gönderim. Ancak yayınevinin idarecisinden aldığım mektupta, kitabımı üçte bir oranında kısaltmam gerektiği ve kitap çok fazla satmayacağı için yayınevine 1300 dolar gibi bir ödeme yapmam gerektiği söyleniyordu. İki yıl boyunca aylık olarak, önce 600 dolar, daha sonra 1500 dolar (harç parası olarak ayrıca her yıl 300 dolar ödüyordum) burs parası alan iki kişilik bir aile için 1300 dolar çok ciddi bir paraydı. Yine de, esasen North End'deyken aldığım burstan biriktirdiklerimiz sayesinde bu parayı bir araya getirmeyi başardık. Kitabın taslağında daha önceden zaten ciddi bir kısaltmaya gittiğimden ötürü, yayınevinden gelen kitabı daha da fazla kısaltmam talebi başlangıçta beni rahatsız etmişti. Ancak şimdi dönüp baktığımda, böylesi bir disiplin altında çalışmamın benim için daha hayırlı olduğunu görüyorum. Kitabı kısaltmak için attığım kısımları artık hiç hatırlamıyorum ve bu kısaltmaların *Köşebaşı Toplumu*'nun daha iyi bir kitap olarak çıkmasını sağladığını düşünüyorum.

Aynı dönemde, *Köşebaşı Toplumu*'nu doktora tezim olarak kabul ettirmem de gerekiyordu. Doktora çalışmama başlamak için Chicago'ya ilk geldiğimde kitabın ilk taslağı da yanımdaydı. Bazı yerleri yeniden yazıp düzeltsem de, yaptığım analizlerde

hatırladığım kadarıyla hiçbir değişikliğe gitmedim. Kitabıma dair bu alışılmışın dışındaki tavrım, doktora çalışmamın sonunda gene alışılmışın dışında manevralara başvurmamı gerektirdi. Alan sınavına girdikten bir hafta sonra tez jürisine girdim. Kurallara göre, doktoramı almam için alan sınavının üzerinden 9 ay geçmesi gerektiğinden, doktorayı bitime tarihim, asıl tarih olan 1942 yerine 1943 olarak gözükmektedir.

Genelde olduğu üzere, Chicago Üniversitesi'nin Sosyoloji Bölümünde derin ayrışmalar vardı ve tez jürisine girmek zorunda olan her öğrenci, bağlı olduğu kliğin gizli desteği ve cesaretlendirmesiyle karşı bloğun saldırılarına direnmeye çalışırdı. Tez jürisine girdiğim sırada, çalıştığım kürsünün başkanı W. Lloyd Warner'ın izinde olması benim için önemli bir dezavantajdı ve dolayısıyla sadece Everett Hughes'ın desteği ve kendi çabalarım-la tezimi kabul ettirmem gerekiyordu.

O sıralarda, Chicago Üniversitesi'nin kurallarına göre, doktora öğrencilerinin tezlerinin basılı olması gerekiyordu ve ben de doktora tezimin akademik olması kadar okunabilir bir kitap olması da gerektiği konusunda oldukça kararlıydım. Bu sebeple, kitabıma kenar mahalleler üzerine olan literatürün incelendiği standart bir bölümle başlamayı ve kitabımın literatüre yaptığı katkıyı anlatan ve neredeyse bir zorunluluk haline gelmiş, “konu hakkında daha fazla araştırmanın yapılması gerekmektedir” cümlesiyle biten bir sonuç bölümü eklemeyi reddettim. Bu tavrımın tek nedeni edebi kaygılar değildi. Neyse ki, saha araştırmamı yaptığım sırada kenar mahalleleri üzerine mevcut sosyoloji literatüründen kopmuş ve kendimi bir sosyal antropolog gibi görerek çalışmamı yürütmeye başlamıştım. Chicago Üniversitesi'nde geçirdiğim iki sene boyunca sosyoloji literatürüyle sürekli haşır neşir olmuş ve bu literatürün çoğunun kıymetsiz ve yanıltıcı olduğundan iyice emin olmuştum. Kitabımda hikâyemi anlatmaya başlamadan önce bu literatürün ıvır zıvır konularına girersem, çalışmamla ilgili asıl yapmam gereken işten iyice uzaklaşacağımı düşünüyordum.

Tam da beklediğim gibi, jürimde tezime yönelik en sert eleştiriler, kenar mahalleleri üzerine gayet iyi çalışmalar yürütmüş olan Louis Wirth'ten geldi. Kendisi benden ilk olarak kenar mahallenin tanımını yapmamı istedi. Bu sorunun varmak istediği yer gayet açıktı. Çalışmamda, North End'i ileri seviyede düzenli ve sıkı biçimde birbirlerine bağlanmış gruplaşmalardan oluşan bir kenar mahallesi olarak tanımlamam ve daha önceki kenar mahalle çalışmalarının esas teması olan "toplumsal düzensizlikten" hiç bahsetmemem Wirth'e hiç mantıklı gelmiyordu.

Verdiğim cevapta bir kenar mahallesini, sakinlerinin çoğunluğunu düşük gelirli insanların oluşturduğu, sağlık ve barınma koşullarının kötü olduğu bir kent alanı olarak tanımladım. Wirth bunun sosyolojik bir tanım olmadığını söyleyerek itiraz etti. Ancak onun meseleyi kavramsal bir alana taşıma arzusuna karşı çıkararak ben, az önce bahsettiğim koşulların North End'i çalışmaya karar vermemde en önemli etkenler olduğunu ve insanların böylesi koşullar altında nasıl yaşadıklarını tespit etmenin ampirik bir problem olduğunu belirttim.

Wirth verdiğim cevaptan hiç memnun değildi ancak benden istediği cevabı alamayacağını da fark etmişti. Bunun üzerine, sosyoloji literatürünün çok önemli eserlerine hiçbir vurgu yapmadan geçme küstahlığıma saldırmaya girişti. Bu heyecanlı bir karşılıklı atışmayı da beraberinde getirdi ve bu tartışmada, elimden geldiğince sosyoloji literatürünü aslında gayet iyi bildiğimi göstermeye çalıştım.

Everett Hughes bu noktada araya girerek ikimiz arasında bir uzlaşma yolu bulmaya çalıştı. Eğer tezimden ayrı bir literatür değerlendirmesi yazarak sosyoloji literatürüne bir katkıda bulunduğumu gösterirsem bölüm tezimi kabul edecekti. Bu ek bölüm (masrafları benden çıkacak bir şekilde) daha sonra basılıp kitabın bir kopyasına eklenecek ve böylece tezim sosyoloji bölümünün geleneklerine uygun bir halde üniversite kütüphanesine konulacaktı.

Daha sonradan, yazmam gereken bu literatür değerlendirmesini, yayımlayabileceğim makaleler şeklinde yazabileceğimi düşündüm (EK C bölümündeki kaynakçada görüleceği üzere bu işi gerçekten de yaptım). Yazdığım bu makalelerden ikisinin yayımlanması kabul edilince yeniden Hughes'a danıştım. Hughes, bu iki makalenin yapmam gereken literatür değerlendirmesi olarak değerlendirilmesine bölümü ikna etti ve böylece, kütüphaneye konulacak kitaba eklenecek literatür değerlendirmesini yazmaktan kurtulmuş oldum.

Sonuç olarak, büyük ölçüde Hughes sayesinde tezimi savunma işi mutlu sonla bitmiş oldu. Kitabımı gereksiz olarak gördüğüm materyalleri eklemekten bastırmayı başardığım gibi akademik kariyerime iki makale ve bir kitapla başlamış oldum.

16. Elli Yıl Sonra *Köşebaşı Toplumu*

Kitabımın basılmasından sonra gelen ilk tepkiler, hiç de bu kitabın ileride bir gün "bir sosyoloji klasiği" olarak görüleceğini işaret etmiyordu. Amerikan Sosyoloji Derneği'nin (*American Sociological Society*) resmi dergisi *American Sociological Review*'da kitaba dair herhangi bir değerlendirme yapılmadı. Seçkin bir kriminolog olan Edwin Sutherland, *American Journal of Sociology* dergisinde kitabım hakkında olumlu bir değerlendirme yazsa da, *Köşebaşı Toplumu*'nu başarılı başka bir kenar mahallesi çalışması olarak değerlendirdi.

Köşebaşı Toplumu başlangıçta akademik dünyanın dışındaki çevrelerden daha olumlu tepkiler aldı. Çeşitli ulusal gazetelerde ve dergilerde yazıları çıkan Harry Hanson, bir köşe yazısını tamamen kitaba ayırmıştı ve yazısını şu cümleyle tamamlamıştı: "İkna edici bir dille konuya insani açıdan yaklaşan Whyte, daima özel bir öneme sahip olmuş Amerikan topluluk hayatı hakkında bizlere yeni malzemeler sunuyor."

Reveille for Radicals isimli kitabın yazarı olan Saul Alinsky'nin, sosyal hizmetler alanına yönelik bir dergi olan *Survey*'de kitaba

dair coşkulu yorumlarda bulunması beni özellikle çok mutlu etti. Sosyologlara karşı genel bir önyargısı olduğunu belirten Alinsky, buna karşın, *Köşebaşı Toplumu*'nun bir topluluk örgütleyicisi olarak çalıştığı kenar mahallerinin etkileyici bir biçimde gerçekçi bir analizini yaptığını belirtmişti.

Kitabın ilk satış rakamları daha öncesinde yayınevinin tahmin ettiği şekildedeydi. Kitap 1943 yılının Aralık ayında basılmıştı. 1945 yılına gelindiğinde kitabın satışları durma noktasına gelmişti.

Ancak, 1946 yılının ortalarında gelen ve kitabın satışlarının önceki yılın üç katına çıktığını gösteren telif ücreti benim için hoş bir sürpriz olmuştu. Peki bunun nedeni neydi? Öncelikli olarak, İkinci Dünya Savaşı'ndan dönen askerler, üniversitelere ve yüksek lisans programlarına tekrardan doluyorlardı ve hükümetin kendilerine ayırdığı ödenek (*G.I Benefits*) sayesinde ellerine geçen parayla istedikleri kitapları alabiliyorlardı. Aynı zamanda, sosyoloji bölümlerindeki pek çok hoca, girdikleri sınıflara sadece belli ders kitaplarını önermekten bıkmışlardı ve öğrencilerinden benim kitabım gibi araştırma monografilerini okumalarını istiyorlardı.

1950'li yılların başlarında kitabın satışları yeniden düşüşe geçti ve kitabım gene gözden kaybolacak gibi duruyordu. O dönemde, kitabın çıktığı yayınevinin editörlerinden biri olan Alex Morin bana, kitabın yeniden basılmasını ve böylece yitip gitmemesini sağlayacak değişiklik fikirlerini bulma umuduyla yakın dönemde *Köşebaşı Toplumu*'nu yeniden okuduğunu anlattı. Bu da bana, sahadaki deneyimlerimi anlatan bu ek bölümü yazma fikrini verdi. Bu ek bölüm, kitabın genişletilmiş 1955 baskısında yer aldı ve sonradan bu bölüme başka eklemeler de yaptım.

Saha araştırmacılarının kişisel deneyimleri hakkında akademik dünya nedense hep suskun kalmayı tercih etmiştir. Pek çok örnekten de anlaşılacağı üzere, araştırma yöntemlerinden bahsetme ihtiyacı duyan yazarlar ya parçalı bilgiler vermişler ya da sahaya gittiklerinde nelerle karşılaşacaklarını bilmiş olsalardı,

hangi yöntemleri kullanacaklarından bahsetme yoluna gitmişlerdir. Bir saha araştırmacısının çalışması sırasında yapmış olduğu hataları, yaşadığı kafa karışıklıklarını ve kişisel hesaplaşmalarını ortaya döken gerçekçi anlatıları bulmak her zaman için imkânsız olmuştur.

Ben de bu boşluğu doldurmak için kendi üzerime düşeni yapmaya karar verdim. Bu görevi üzerime alırken, kendim hakkında olabildiğince dürüst olmamın çok önemli olduğunu düşünüyordum. Bu sebeple, *Scollay Square* isimli barda bir kadınla başarısızlıkla sonuçlanan tanışma girişimim ve anayasal bir suça karşımam (seçimlerin birinde dört kez oy kullanmışım) gibi beni bir aptalmış gibi gösteren olayları geçiştirmemem gerektiğine inanıyordum (gerçi bazı meslektaşlarım fazladan oy kullandığımı itiraf etmemem gerektiğini söylediler). Başımdan geçenleri olduğu gibi yazdım. Amacım günah çıkartmaktan çok, aptalca işlere ve ciddi hatalara rağmen değerli bir çalışma yapmanın mümkün olabileceğini geleceğin saha araştırmacılarına gösterebilmektir.

Genişletilmiş 1955 baskısı kitabı bir süre daha hayatta tuttu. 1960'larda satışlar yine azalmaya başlasa da kitabın karton bir kapakla basılması satışları en üst seviyeye çıkardı.

1970'li yılların sonunda kitabın satışları yeniden düşmeye başlasa da, Cornell Üniversitesi İşçi-İşveren İlişkileri Okulu'ndaki bölümüm tarafından emekliliğim şerefine düzenlenen iki günlük kutlamaya kadar kitabın yeni bir baskısını yayımlayabileceğimi hiç düşünmemiştim. Saha projelerinde benimle çalışmış araştırma asistanlarım ve meslektaşlarım bu etkinlikte sunumlar ve konuşmalar yaptılar. Bu kişilerin isimleri şöyleydi: Angelo Ralph Orlandella, Margaret Chandler, Melvin Kohn, Chris Argyris, Leonard Sayles, George Strauss ve Joseph Blasi. Tüm bu eski dostlarımin katkıları benim için çok değerli olsa da, kitabımı yeni bir perspektifle düşünmemi sağlayan Ralph Orlandella'nın değindiği bazı konular oldu.

Orlandella'ya mülakat ve gözlem yapma konusunda bir eğitim vermemiş ve bir köşebaşı çetesi lideri olma becerilerini artırmamış olsam da, kendisi yaptığı konuşmada, kariyeri boyunca başarılı olmasını sağlayan mülakat ve gözlem yapma yöntemlerini ve grup yapılarını inceleme becerilerini benim ona öğrettiğimi iddia etti. Bu konuşmadan önce, ben de kullandığım yöntemlerin esasen davranışsal bilimlerdeki saha araştırmaları için ne kadar faydalı olduğuna kafa yormaya başlamıştım. Ralph, askeri kariyerinde, üstlerinin, aslarının ve başka birimlerdeki insanların güvenini kazanmakta ve tüm bu insanları yaratıcı projelerde çalışmaları için bir araya getirmekte olağanüstü bir başarı göstermişti. Dünyada bir ilk olacak şekilde, *Ballistic Missile Explorer Squadron, Boy Scouts of America* (Amerikan İzçileri, Balistik Füze Kâşifleri Taburu) isminde bir derneğin kurulmasında öncü bir rol oynamasında olduğu gibi, kendisi ayrıca askeri üslerle, bu üslerin bulunduğu yerlerdeki topluluklar arasında işbirliğine dayanan projeler de geliştirmişti. Ralph daha sonra aynı becerileri bir belediye yönetiminin bayındırlık hizmetlerinde çalışırken de kullanmıştı. EK B bölümünde, “Bir Mazlum Üzerinde Whyte Etkisi” başlığı altında Ralph, emeklilik törenimde coşkulu bir kalabalığa karşı yaptığı konuşmasından hareketle kendi hikâyesini anlatmaktadır.

1943'te yayımlanmasından yaklaşık yarım asır sonra, *Köşebaşı Toplumu* akademik camianın aniden yeni ilgi odağı haline geldi. 1991'de yayımlanan *Reframing Organizational Culture* (derleyenler: Frost ve diğerleri) isimli kitapta, “Exploring an Exemplar of Organizational Culture Research” başlığı altındaki bölüm, kitapta önemli bir yer tutuyordu. Bu bölüm, *Köşebaşı Toplumu*'nun (bundan sonra *KT* olarak anılacaktır) 1955 basısında yer alan ek bölümünden uzun bir alıntıyla başlıyor ve sonrasında bazı davranışçı bilim insanlarının (Michael Owen Jones, Alan Bryman, Patricia Riley ve John M. Jermier) kitaba dair eleştirilerine yer veriyordu. Bölümün sonunda ise “Comments for the *SCS* Critics” (*KT* Eleştirilerine Dair Yorumlar) başlığı

altında benim görüşlerim yer alıyordu. *Journal of Contemporary Ethnography* ise 1992 Nisan sayısını tamamen *KT*'ye ayırdı. Der-gi editörlerinin giriş yazısının ardından, önsözde de belirttiğim üzere Marianne Boelen'in makalesi geliyordu. Boolean, "Corner-ville" ve mahalledeki esas kılavuzum Doc ile kurduğum ilişkiler üzerinden beni meslek etiğini ihlal etmekle suçluyordu. Kendi-si köşebaşlarında takılan gençlerin alışkanlıklarının İtalya'dan geldiğini belirtmediğimi de söylüyordu. Boolean ayrıca köşe-başı çetelerinde kullanılan dilin İtalyanca olduğunu ve bu dili eksik bildiğimden ötürü gerçekte neler olup bittiğini tam olarak anla-yamadığımı da belirtiyordu.

Önsözde de belirtildiği gibi Boolean'in bu saldırısının hemen ardından benim ona sert bir şekilde cevap verdiğim yazı yer alı-yordu. Benim yazımı ise Angelo Ralph Orlandella'nın bir maka-lesi takip ediyordu. Derginin geri kalanında ise üç davranışçı bi-lim insanının (Arthur J. Vidich, Laurel Richardson ve Norman K. Denzin) makalelerine yer veriliyordu.

Reframing Organizational Culture isimli kitapta ve *Journal of Contemporary Ethnography*'de toplam yedi davranışçı bilim in-sanının yazdıkları makaleler karşısında, kendi kişiliğimi ya da kitabımın itibarını korumak durumunda kalmadım zira bu bi-lim insanların hepsi *KT*'yi "bir sosyoloji klasiği" olarak zaten görüyorlardı ya da en azından bu anlama gelecek ifadeler kulla-nıyorlardı. Ancak bu bilim insanları, aradan geçen elli yıl sonra-sında, özellikle eleştirel epistemolojinin yakın dönemde popüler bir hale gelmesiyle birlikte eleştiri standartlarında yaşanan deği-şimlere ışık tutan önemli sorular ortaya atmışlardı.

Takip eden bölümlerde, *ROC* olarak anılacak *Reframing Or-ganizational Culture* isimli kitap ve *JCE* olarak anılacak *Journal of Contemporary Ethnography*'nin ilgili sayısı üzerinde duraca-ğım.

KT'nin entelektüel arka planı

Jermier'e göre, *KT*, Chicago Okulu epistemolojisinin derin bir

etkisi altındadır (*ROC*, s. 227). Boelen de aynı görüşü daha olumsuz bir vurguyla yazısında ifade etmektedir. Ona göre, Chicago Okulu epistemolojisinin çizgisine gelmek uğruna bazı açıklama ve yorumlarımda çarpıtmalara girişmişimdir.

KT'nin 1981 baskısında (bu yedi bilim insanının hiçbiri bu baskıyı okumamıştır) işaret ettiğim gibi, kitabımın ilk taslağını Chicago Üniversitesi'nde doktora çalışmama başlamadan önce bitirmiştım. Sonrasında yaptığım kısaltmalar ve yeniden yazdığım kısımlar da, North End'e dair elde ettiğim verilerin incelenmesinde herhangi bir değişikliğe yol açmadı. 1936-1940 yılları arasında sahadayken, kendimi bir sosyal antropoloji öğrencisi olarak görüyordum. Conrad M. Arensberg rehberliğinde bu alana dair epey bir okuma yapmıştım. O sıralarda, Chicago Üniversitesi'nin kent çalışmaları üzerine herhangi bir okuma yapmamıştım. Tam da bu sebeple, *KT*'nin tez jürisinde Louis Wirth ile kürsü başkanı Herbert Blumer'in tezimi o sıralarda Chicago'da ve diğer üniversitelerde popüler olan toplumsal düzensizlik çerçevesine yerleştirme girişimlerine karşı direnmek zorunda kalmıştım.

Araştırmacının üzerinde çalıştığı kişilerle ilişkisi üzerine

Boelen (*JCE*, s. 33-34) yazısında bana şu soruyu sormaktadır: "Taslağını sahaya geri götürmeyip elde ettiği verileri ve yazdığı içeriği çalıştığı öznelere beraber denetlemeyerek, Bill Whyte meslek etiği açısından büyük bir günah işlemiş midir?"

"Mesleki etik açısından büyük bir günah" tabiri Boolean'ın icadıdır. Çalışmamı yürüttüğüm dönemde, böylesi bir yükümlülüğü hiç duymamıştım. Günümüzde bazı sosyologlar ve sosyal antropologlar sahaya bir geri dönüş yapılmasını savunmaktadır ancak sosyoloji ve antropoloji alanlarında böylesi bir davranışı zorunlu kılan bir mesleki etik kuralına ben hiç rastlamadım. Boolean'ın belirttiği ilkeye uymaya karar verseydim bile bunu nasıl uygulayacaktım? 20 binden fazla insanı barındıran bir topluluğun sadece belli bir bölümüne bile yaptığım araştırmanın verileri ve içeriği üzerinden nasıl bir geri dönüş yapabilirdim ki?

North End'den ayrılmadan önce, Chicago'ya götürdüğüm taslağı Doc okumuştı ve getirdiği öneriler ve eleştiriler üzerine uzun uzun sohbetler yapmıştık. Ayrıca Sam Franco ile yaptığım konuşmalarda da pek çok geri dönüş almış durumdaydım.

Toplumsal statü ve liderlik örüntüleri üzerine bulgularımı Nortonlular çetesine geri götürmeli miydim? Onlara bir keresinde liderlerinin kim olduğunu sorduğumda, bana çetede herkesin birbiriyle eşit olduğunu söylemişlerdi. Davranışsal açıdan eşit olmadıklarını onlara ifşa etmek Doc'ı zor durumda bırakacak ve takipçilerini de kızdıracaktı.

Ayrıca belirtmek gerekir ki Boolean, saha ilişkilerini sadece, araştırmacının üzerinde çalıştığı kişilere karşı sahip olduğu varsayılan yükümlülükler üzerinden ele almaktadır. Kendisi, araştırmacının gördüğü haliyle vardığı sonuçları ve yorumları yayımlama hakkını hiç göz önünde bulundurmamaktadır. Üzerinde çalıştığımız kişilere karşı yükümlülüklerimizle, bulgularımızı yayımlama hakkı arasında bir denge kurmak, basitçe Boolean'ın bahsettiği "mesleki etik açısından büyük bir günah" üzerinden anlaşılamaz. *Learning from the Field* (1984) isimli kitabımda bu sorunun bazı yönlerini ele almaya çalıştım.

Peki, Doc'ı sömürmüş müydüm? Boolean'ın aktardığına göre, Doc'ın oğulları böyle düşünüyorlardı ve *KT*'nin telif ücretini onlarla paylaşmam gerektiğine inanıyorlardı. Aramızdaki ilişkiden, ona göre benim daha fazla şey kazandığımı kabul etsem de, aynı zamanda elimden geldiğince bu durumu telafi etmeye çalıştığımı da belirtmem gerekir (*JCE*, s. 61).

Doc'ın kendisinin de, benim ona borçlu olduğunu düşündüğünü varsayan Richardson (*JCE*, s. 116) şu hipotezi ortaya atar: "Whyte, Doc'ı yardımcı araştırmacı olarak görmüş ve Doc'ın yorumlarıyla Whyte'in yorumları kitapta iç içe geçmiştir. Ancak en nihayetinde, Whyte kitabı sadece kendi ismiyle yayımlamıştır. Kitabın getirdiği şan ve 'servet' sadece Whyte'in eline geçmiştir. Genellikle işsiz olan Doc'a bu servet muazzam bir para olarak gözükmüş olmalıdır."

Bu hipotezin düştüğü yanlış, Doc'ı "hep aynı kişi" olarak ele alırken, beni de sadece "hayatımın belli bir zaman dilimiyle" ele almasıdır. 1943'te *KT* yayımlandığında, yayınevine ödemem gereken para yüzünden tüm birikimlerimi harcamış bir durumdaydım ve yine aynı yıl geçirdiğim çocuk felcinin tedavisi için ödemem gereken masraflar yüzünden bir birikim yapma şansım da olmadı. Kitabın ilk baskısının telif ücreti ilk kez 1944'te geldi ve o tarihten itibaren gelen telif ücretleri de kitabın yayımlanması için ödediğim miktarı karşılayacak düzeyde olmadı. Kitabın telif ücretinden gerçekten para kazanmaya başlamam 1955 baskısından sonra oldu. Ayrıca 1953'te onu son kez gördüğümde, Doc halen beni dostu olarak görüyordu.

Cornerville'de yaşadığım dönemde, Doc gerçekten de "genellikle işsizdi" ancak savaşın getirdiği ekonomik canlanmayla 1942'de bir işe girdi ve savaş sonrası yaşanan ekonomik daralma yüzünden işinden çıkarılana kadar geçimini sağlamayı başardı. Doc daha sonra bir elektronik şirketinde işe girdi. Orada yönetim kademesine kadar yükseldi. Ona yaptığım son ziyarette (Aralık 1953), üretim-planlama departmanının yardımcı denetçisi konumundaydı. 1967'de hayata gözlerini yumduğunda, şirketin üretim-planlama departmanının yöneticisi olarak orta kademe yönetiminde kilit bir konuma ulaşmıştı.

Kendi kişisel deneyimlerim dışında, bir araştırmacıyla kilit bilgi kaynakları arasındaki ilişkiye dair ne gibi genel sonuçlar çıkartabiliriz? Bu bilgi kaynaklarına bir ödeme yapılması gerekli midir? Eğer öyleyse, uygun ücret ne olmalıdır? Bu uygun ücret neye göre belirlenecektir? Benim düşünceme göre, böylesi sorulara dair evrensel kurallar oluşturmak imkânsızdır. Bilgi kaynaklarıyla yapacağı mülakatlar için araştırmacının para önermesi, aradaki ilişkiyi iki taraf açısından da bencilce bir hale getirecektir. Bana göre, araştırmacı ile bilgi kaynağı arasındaki ilişkinin en iyi şekilde işlemesi, iki tarafın da gönüllü olarak katılım gösterdiği durumlarda gerçekleşir. Bazı durumlarda, belli ödeme taahhütlerinin yapılması kaçınılmazdır ancak böylesi taahhütler, iki

tarafın da yapılmasını istediği bazı projelerin gerçekleştirilmesini engelleyecek şekilde araştırmanın masraflarını ciddi bir miktarda arttırabilir.

Peki, kitabın telif ücreti üzerinden şartlı bir ödeme planı önermek akla yatkın mıdır? Sosyolojik ve antropolojik monografiler açısından böylesi bir teklif hiç de gerçekçi değildir zira böylesi çalışmalar nadiren araştırmacıya para kazandırır. İstisnai bir örnek olarak *KT*'nin bile bana gerçekten para kazandırması yayımlanmasından 13 sene sonra mümkün olmuştur.

Doc ile ilişkiimi olabildiğince kişiler arası mütekabiliyet ilkesi üzerinden yönlendirmeye çalıştım. Beraber çalışırken, elimden geldiğince ona yardımcı olmaya çalıştım ve Doc da bu ilişkiden memnun gözüktüyordu. Ancak daha sonradan, oğullarının düşündüğü gibi onu sömürdüğüm sonucuna varmış olması mümkündür.

Kişiler arası mütekabiliyet ilkesini izlemek, ilişkinin yıllar sonra da, bilgi kaynağına (ya da oğullarına) eşit bir ilişkiymiş gibi gözükmemesini güvence altına alamaz.

Eğer kişiler arası mütekabiliyet ilkesi, araştırmacıyla önemli bilgi kaynakları arasındaki ilişkinin iyi kalmasını güvence altına almıyorsa, bu ilişkiyi üzerine kurabileceğimiz başka bir temel bulabilir miyiz? Bazı meslektaşlarım gibi ben de, katılımcı eylem araştırmacılığının (KEA) profesyonel araştırmacılar ile çalışılan organizasyonların üyeleri arasındaki boşluğu giderebilecek önemli araçlar sunduğuna inanıyorum. KEA metodolojisine göre, araştırmacılar çalışılan organizasyonun bazı üyelerini kendileriyle çalışmalarını için davet ederler ve araştırmanın tasarlanmasından verilerin elde edilmesine ve incelenmesine ve araştırma bulgularının pratik uygulamalarına kadar tüm süreçlerde iki kesim beraber çalışır. KEA, pek çok davranışçı bilim insanı tarafından halen bilinmemektedir ancak en kötü ihtimalle, 1960'lardan beri (başka isimler altında) uygulanmaktadır (Whyte 1989; Whyte [der.] 1990; Whyte, Greenwood ve La-

zes 1989; Whyte 1991; Harkavy ve Puckett 1991; Greenwood, Whyte ve Harkavy 1993).

Burada tartışılan konular açısından, KEA'nın ikili bir avantajı bulunmaktadır. KEA, saha ilişkilerinde önemli bilgi kaynaklarıyla profesyonel sosyal araştırmacıları birbirine bağlayan kişiler arası mütakabiliyet ilkesinin ötesine geçmemizi sağlamaktadır. Çalışılan organizasyonun ya da topluluğun üyeleri, araştırmadan bekledikleri sonuçlara daha fazla kendilerini adarlar ve araştırmacı için yaptıklarından kişisel beklentilere girmeye daha az eğilimli olurlar. Bu durum ayrıca, bilgi kaynaklarının yaptıkları karşısında, araştırmacının onlar için yeteri kadar şey yapıp yapmadığına dair kaygılarını ve şüphelerini de belli bir ölçüde giderebilir.

KEA ayrıca eleştirel epistemolojinin temel kaygılarından birini de giderebilecek potansiyele sahiptir. Çalışılan organizasyonun en azından bazı üyelerini araştırmanın katılımcıları haline getirerek, araştırmaya dair kendi görüşlerini dile getirmelerine olanak sağlar. Bu, verilerin elde edilme ve incelenme süreçlerini daha da zenginleştirebilir ve ayrıca, çalışılan toplulukta ya da organizasyonda araştırma raporunun kabul görme düzeyini de arttırır.

KEA'nın sahip olduğu potansiyeller ve sınırlılıklar günümüzde halen incelenmektedir. 1930'ların sonlarında, benim bu yöntemleri uygulamam mümkün değildi zira o sıralar Harvard Üniversitesi'nin, toplumsal eylemlere girişmeden "saf bilime" bağlı kalmayı vurgulayan anlayışını takip etmeye çalışıyordum. Daha da fazlası, bulunduğum ortamda bir KEA projesini yürütmemi sağlayacak güvenceli bir konumum da yoktu. KEA stratejilerinin en etkin biçimde hayata geçirilmesi, araştırmacı uzun süreli ilişkiler kurma kapasitesine sahip istikrarlı organizasyonların üyesi olduğunda mümkün olabilir. Yalnız bir araştırmacının KEA yöntemlerini harfiyen yerine getirmesi çok güçtür.

KEA stratejileri sadece belli sayıda durum için etkin bir bi-

çimde kullanılabilir. KEA stratejilerinin uygulanmasının mümkün olduğu durumlarda, bu stratejiler araştırmacının saha ilişkilerini daha da geliştirdiği gibi araştırma sürecini de daha sağlam bir hale getirir ve somut sonuçlar elde edilmesinin önünü açar.

Post-temelcilik (Postfoundationalism) eleştirisi üzerine

Boolean'ın saldırısına cevap yazmaya karar verdiğimde, dergide yazacak olan diğer üç davranışçı bilim insanının, araştırmanın yapıldığı tarihten 30 ya da 40 yıl sonra seçili bilgi kaynakları üzerinden oluşturulan hatıratlar yerine, doğrudan karşılaştığım olaylardan ve yaptığım mülakatlardan kısa bir süre sonra oluşturduğum hacimli notlara dayanan üç buçuk senelik saha araştırmamı, 1930'larda Cornerville'de olup bitenlere dair daha isabetli bir rehber olarak değerlendireceklerini düşünüyordum. Ancak bu bilim insanlarının üçü de bu konuda böylesi bir tavır sergilemedi. Vidich (*JCE*, s. 80) işin kolayına kaçarak "dergi-deki makalelerde ortaya atılan konular hakkında okuyucuların kendi sonuçlarını çıkartabileceklerini" söylüyor ancak hemen ardından, kenar mahalleleri üzerine toplumsal teori ve pratik açısından *KT*'nin süregiden önemine atıfta bulunuyordu. Richardson (*JCE*, s. 103-4), *KT* hakkında yazdıklarının "araştırmanın yapıldığı dönemden tamamen farklı bir bağlama dayandığını" belirtiyor ve şöyle devam ediyordu: "Bazıları, günümüzün entelektüel bağlamını 'post-temelcilik' olarak adlandırmaktadır. Bu post-temelci yaklaşımının özü, hiçbir söylemin ayrıcalıklı bir yeri olmadığı ve hiçbir metnin gerçeğin üstüne çıkan bir otoriteye sahip olmadığı düşüncesidir."

Denzin (*JCE*, s. 130), beni "pozitivist bir toplumsal gerçekçi" olarak değerlendirip şunları (s. 126) yazmıştır: "Günümüzde toplumsal gerçekçilik bir saldırı altındadır. Toplumsal gerçekçilik artık dışarıdaki dünya hakkında çeşitli hikâyeler üreten bir anlatı stratejisi olarak görülmektedir."

Riley (*ROC*, s. 218) ise aynı çizgide görüşlerini dile getirmektedir. Clifford Geertz'in savlarını yorumlayarak Riley şöyle

yazmıştır: “Bir etnoloğun süzgeçten geçirdiği kültürel tanımlar aslında ikinci ya da üçüncü kurgulardır... ‘Dışarıdaki dünyada’, gözlemcilerin isabetli bir biçimde aktarabilecekleri bir kültür ya da organizasyon mevcut değildir.”

Works and Lives (Geertz 1988) isimli çalışmasında Geertz, kültür üzerine çalışan öğrencilerin karşılaştıkları sorunları *The Anthropologist as Author* (Yazar Olarak Antropolog) başlıklı bölümde ele almaktadır. Ona göre, sosyal antropologlar entelektüel bir krizle karşı karşıyadır (s.71): “Kendi içlerinde yaşadıkları derin içsel tereddütler, sosyal antropologları neredeyse epistemolojik bir hastalığa varacak bir biçimde rahatsız etmektedir. Sosyal antropologlar artık bir insanın başka yaşam formları hakkında söylediklerinin doğruluğundan nasıl emin olabileceklerini sorgular hale gelmişlerdir.”

Bazı önde gelen sosyal antropologların (Claude Levi-Strauss, Edward Evans-Pritchard, Bronislaw Malinowski ve Ruth Benedict) çalışmalarını inceledikten sonra Geertz, bilimsel sonuçlara varılabileceği umudunu tamamen terk eden sosyal antropologların, kendi anlatılarını güvenilir kılmak için kendi insanlarını yarattıklarını ileri sürmektedir (s. 79). Geertz şunu da ekler: “Etnografi, 1920’lerde ve 1930’larda dolaylı olarak, günümüzde ise daha açık bir biçimde içebakışçı bir tarza bürünmüştür. Geleneklere uygun bir şahit olmak için ‘Ben’, öncelikle ikna edici bir ‘Ben’ olmaya çalışmaktadır.”

Etnolojik çalışmalar dolayısıyla giderek daha fazla okuyucunun ikna edilmesine bağlı bir hale gelmektedir. Ancak Geertz şunu da belirtmekten geri durmaz (s. 133): “Ama günümüzde ikna edilecek olanlar kimlerdir? Afrika üzerine çalışanlar mı yoksa Afrikalılar mı? Amerika üzerine çalışanlar mı yoksa Amerika yerlileri mi? Japonya üzerine çalışanlar mı yoksa Japonlar mı? Ve bu kişiler ne üzerinden ikna edilecektir? Olgusal tutarlılık mı? Teorik üstünlük mü? Yaratıcı bir kavrayış mı? Ahlaki derinlik mi? ‘Yukarıdakilerin hepsi’ demek elbette kolay bir cevaptır.

Ancak böylesi bir niteliğe sahip bir metni üretmek hiç de kolay değildir.”

Post-temelci çerçeve ve sosyal bilimler üzerine

KT için çalışmama başladığımda, toplumun bilimini yapmaya bir katkıda bulunmak istiyordum ve günümüzde de halen aynı amacı taşıyorum. Çalışmamda, kendi çerçevemi nesnel (gözlemlenecek olan dışarıdaki şeyler) ve öznel (gözlemlenen olguları araştırmacı ve diğerlerinin nasıl yorumladıkları) arasındaki temel ayrım üzerinden oluşturmuştum. Kendi düşünceme göre, üzerinde yoğunlaşmam gereken nesnel olandı ve yaptığım yorumları olabildiğince kendi gözlemlerime ve keskin ve isabetli gözlemciler olduklarını düşündüğüm bilgi kaynaklarımın bana anlattıklarına dayandırmalıydım.

Ancak “post-temelci” etnoloji üzerine düşündükçe, bir zamanlar yaptığım nesnel-öznel ayrımının o kadar de belirgin olmadığına farkına varmaya başladım. Örneğin, köşebaşı çetelerinin toplumsal yapısı üzerine yaptığım çalışmayı ele alalım. Bu çalışma esasen doğrudan gözleme dayanıyordu. Ne var ki, gözlemciler olup biten her şeyi gözlemleyemezler. Her şeyi gözlemlemeye kalktıgımızda da elimize geçen, anlaşılabilir bir görüntü sunmayan karmaşık bir veri yığını olur. Dolayısıyla, araştırma hedeflerimiz açısından önemli davranışları gözlemlemeye çalışırız. Böylesi bir seçim aslında örtük ya da belirgin bir teoriye bağlı geliştiğinden genel olarak öznel bir süreçtir. Ancak yapılan seçim rastgele değildir. Eğer kullandığımız teorik varsayımları ve araştırma yöntemlerini belirgin bir hale getirirsek, başka araştırmacılar da, vardığımız sonuçları doğrulamak ya da onlara karşı çıkmak için aynı varsayımlardan ve yöntemlerden faydalanabilirler.

İlk olarak, Eliot D. Chapple ve Conrad M. Arensberg (1940) tarafından sunulan teorik çerçeveyi takip ederek, köşebaşı çetelerinin üyelerinin kendi aralarındaki etkileşimlerini, grup faaliyetlerindeki değişimlerin nasıl ortaya çıktığını gözlemlemeye ve bunların sıklığını kabaca tespit etmeye yoğunlaştım. (Bu yakla-

şım daha önceki sosyologlar tarafından hiç kullanılmamıştı ve günümüzde de sosyologlar ve sosyal antropologlar tarafından pek bilinmemektedir.) Enformel grubun liderliğini tespit etmek için, bir çift tarafından gerçekleştirilen faaliyetler ve toplu faaliyetler arasında bir ayrıma gittim. Bir çift tarafından gerçekleştirilen faaliyetleri gözlemlediğimde tek bir insanın her zaman için etkili olmadığını fark ettim. Ancak toplu faaliyetleri gözlemlediğimde, aradığım örüntüyü buldum.

Nortonlular çetesi örneğinde, Doc'ın lider olduğunu şu gözlemler aracılığıyla tespit ettim. Doc gelmeden önce, köşebaşında iki ya da üç kişiden oluşan küçük gruplar kendi aralarında sohbet ederlerdi. Doc geldiğinde bu küçük gruplar ortadan kalkar ve onun etrafında tek büyük bir grup oluşurdu. Gruba karşı konuşan bir üye, Doc'ın onu dinlemediğini fark ederse, konuşmasını yarıda keser ve Doc'ın ilgisini çekmeye çalışırdı. Her zaman için olmasa da, grup faaliyetlerinde bir değişiklik yapmayı öneren çoğunlukla Doc olurdu. Başka bir üyenin yaptığı bir faaliyet önerisi Doc tarafından desteklenmezse, grup faaliyetlerinde bir değişiklik yaşanmazdı. Benim gözlemlerime göre, sadece Doc bir öneri getirdiğinde ya da kendisi başka birinin yaptığı bir öneriyi desteklediğinde grup faaliyetlerinde bir değişiklik olurdu. 1930'ların sonlarında, enformel grup yapılarını tespit etmek için kullandığım bu gözlem yöntemlerinin doğruluğu, bir enformel grubu uzun bir süre zarfında gözlemlemek isteyen herhangi bir araştırmacı tarafından günümüzde de sınanıp tatbik edilebilir.

Yapıya dair böylesi gözlemlerin teorik önemiyle ilgili olarak, Riley'nin (*ROC*, s. 219) görüşlerini doğru bulmuyorum. Riley, bowlingin sosyolojisi ve etkileşim örüntüsündeki değişimler ile ruh sağlığındaki değişimler arasındaki ilişki hakkındaki sonuçlarımı şöyle değerlendirmiştir: “Bu sonuçlar, diğerlerine göre daha sezgisel olarak durmaktadır. Ancak bu sonuçlar da, üretimlerini belirleyen kurallar üzerinden, zaman ve mekâna bağlı olarak özel bir toplumsal ilişki olarak görülmelidir.”

Riley'nin bu görüşü bana 1940'ların başlarında, Chicago Üniversitesi'nde doktoramı yaparken karşılaştığım metodolojik tartışmaları hatırlatıyor. O dönemde, en büyük tartışmalar örnek vaka çalışmaları ve istatistik savunucuları arasında gerçekleşirdi. Örnek vaka çalışması savunucuları bu yaklaşımın "anlamayı" sağladığını iddia ederken, istatistikçi savunucuları gerçek bilim yapmanın tek yolunun istatistik olduğunu öne sürerlerdi. Biz öğrenciler, Herbert Blumer (örnek vaka çalışması) ile Samuel Stouffer (istatistik) arasında bir tartışma çıkartmaktan özellikle hoşlanırdık. Yine o dönemde, Herbert Blumer ile George Lundberg aynı konu üzerine ulusal çapta bir tartışmaya da girişmişlerdi. Bu tartışma o kadar hararetli bir biçimde cereyan etmişti ki, tartışmanın sonunda iki isim birbirlerinin elini sıkarak sanki aralarında bir sorun yokmuş izlenimi vermeye çalışmışlardı.

Bu tartışmalardan hoşlansam da, tartışılan konuların ele alınış biçimi hoşuma gitmiyordu. İstatistik cephesindeki örtük varsayıma göre, şimdi olduğu gibi o zaman da esasen niceliksel yöntemleri kullanarak, sosyologlar toplumsal raporlar yazmakla uğraşan kişilerdi. 1950'lerden itibaren, ben de çeşitli çalışmalarımda böylesi raporlar hazırladım ancak 1940'lardayken böyle bir şey yapmaya ihtiyacım yoktu zira asıl yapmak istediğim şey, gözlemlediğim davranışların niteliğini tespit etmektir.

Riley'nin görüşünün aksine, örnek vaka çalışmasıyla belli türdeşlikler keşfedilebilir ve bunlar, gerekirse başka örnek olay çalışmalarıyla deneysel ya da niceliksel olarak da kontrol edilebilir. Örnek vaka çalışması ayrıca araştırmacılar ya da başka insanlar için teorik ilerlemelere yol açan kavrayışlar da üretebilir.

Muzafer Sherif ile beraber çalışarak O. J. Harvey (1953), toplumsal statüleriyle sportif performansları arasındaki ilişkiyi karşılaştırmak için genç erkeklerden oluşan çeşitli gruplar üzerinde deneyler yapmıştır. Benim bulgularımla paralellik gösteren Harvey'nin bulguları, her bir olay ya da durum için aynı ilişkinin tekrarlanmadığını ortaya koyar. Ancak onun bu çalışması en

azından örnek vaka bulgularının deneysel olarak kontrol edilebileceğini göstermektedir.

Etkileşim örüntüleri ile ruh sağlığındaki ciddi değişimler arasındaki ilişki ise klinik ortamlarda kontrol edilebilir ve böylece bu çerçevenin psikoterapide kullanılıp kullanılmayacağına dair bir sonuca varılabilir.

Antropolog Scudder Mekeel (1943), “The Social Role of the Settlement House” (Whyte 1941) isimli makaledeki tezisle “Amerikan Yerlileri ve Kızılderili İşleri Bürosu” (*Bureau of Indian Affairs*) arasındaki ilişkinin paralellik gösterdiğini fark etmiştir. Onun bulgusuna göre, “köşebaşı delikanlılarının” yerine “Amerikan Yerlilerini” ve “mahalle merkezi çalışanlarının” yerine de “Kızılderili İşleri Bürosu çalışanlarını” koyması kendi çalışması için yeterli olmuştu. North End’deki çalışmamdan birkaç sene sonra, komşu West End’de yaptığı çalışmada Herbert Gans (1962), oradaki mahalle merkezi çalışanlarıyla köşebaşı delikanlıları arasında da benimkiyle aynı ilişki örüntüsünü bulmuştu

Teorik ilerleme açısından, bazı North End gözlemlerim üzerinden ben de kendi kavramsal çerçevemi oluşturdum (1991). George Homans (1950) da, kendi çerçevesini geliştirmek için benim Norton Sokağı çetesi analizlerimi kullanmıştır.

Sonuç olarak

KT projesine başladığımda, kafamdaki düşünce bilimsel bilgiye bir katkıda bulunmam gerektiği idi. Günümüzde pek çok davranışçı bilim insanı bunun imkânsız bir hedef olduğunu düşünüyor gibidir. Eğer öyle ise, pek çok seçkin araştırmacı başarısızlığa mahkûm böylesi bir yola neden girmektedir? Benim görüşüme göre, bunun nedeni bu insanların bilimsel bir cevabı olamayacak sorunlar üzerine odaklanmalarıdır. Örneğin, Gertz ve kitabında çalışmalarını ele aldığı diğer antropologlar bir kabilenin ya da topluluğun kültürleri üzerine çalışmalar yürütürler. Ancak kültürün birden çok tanımı vardır. Kültür, en geniş tanımına

göre akrabalık ve diğer örgütlü yapıları; ortak mitleri, inanışları ve tutumları; geniş ölçüde paylaşılan pratikleri, ayinleri ve seremonileri; belli etkileşimlerin ve faaliyetlerin ortak örüntülerini; hayatı sürdürme biçimlerini; kullanılan aletleri ve teknolojileri içerir. Bir antropolog da, bu unsurların gelişigüzel bir biçimde dağılmadığını varsayarak, bunlar arasındaki ilişkilerin örüntülerini keşfetmeye çalışır.

Bu kadar farklı unsurlar arasındaki ilişkilerin örüntülerine bir anlam vermesi için, bir araştırmacının basit bir raporlama ve tanımlama işinden daha fazlasını yapması gerekir. Böylesi bir işte başarılı olmak için, hayal gücü ve yaratıcılık gibi yüksek seviyede öznel zihinsel süreçler olmazsa olmazdır. Yapılan işin sonunda ortaya çıkan yayın belli okuyucular açısından ikna edici olmayabilir ancak bu yayının bilimsel bir teste sokulması mümkün değildir.

Ancak bunun anlamı, belli bir kültüre dair sosyal antropologların yorumlarının işe yaramaz olduğu değildir. İyi bir kültürel çalışma, o kültürün üyelerini anlamak ve onlarla iletişim kurmak için faydalı bir rehber olabilir. Ortaya bilimsel bir kanıt çıkmış olmaz ancak insanoğlu sadece sınanmış iddiaları ciddiye alsaydı, yapacağı eylemler çok sınırlı olurdu.

Eğer araştırmacılar bilimsel sınamalara tabi tutulabilecek genellemeler arıyorlarsa, o zaman kültürün doğrudan ya da dolaylı bir biçimde gözlemlenebilecek ya da ölçülebilecek belli unsurlarına odaklanmamız gerekir. Köşebaşı çeteleri üzerine yürüttüğüm çalışmalarında, benim yaptığım şey tam olarak buydu. Cornerville kültürünün tamamına kapsamlı yorumlar getirdiğimi iddia edemem zira kadınların rolleri, aile hayatı ve kilisenin rolü üzerinde çok az durdum. Aslına bakılırsa, çok kapsamlı bir çalışma yürütmek yerine ciddi sistematik verilere sahip olduğum alanlar (köşebaşı çeteleri ve onların gangsterler ve siyasetle olan ilişkileri) üzerine odaklandım. Kullandığım yöntemler ve çıkarttığım sonuçlar günümüzün araştırmacıları tarafından bir dayanak noktası olarak kullanılabilir ya da daha da geliştirilebilir.

Eleştirel epistemolojinin standartlarını reddediyor olsam da, dışarıdan gelerek belli bir kültüre dair yaptığımız varsayımları sorgulamaları ve o kültürün üyelerinin görüşlerini araştırmaları sebebiyle, yaşadığımız post-kolonyal dönemde faydalı bir amaç hizmet etmiş olabileceklerini düşünüyorum. Ancak dışarıdan başka bir insanın, uzun seneler sonra o kültüre geri dönüp seçilmiş bilgi kaynaklarına hikâyelerini anlattırarak böylesi bir amaç hizmet edilebileceğine kesinlikle inanmıyorum. Dışarıdan bir insanın belli bir kültürü tamamen bilemeyeceği konusunda hemfikir olabiliriz. Ancak içeriden bir insanın da kendi kültürünü tamamen bilip bilemeyeceği sorgulamamız gereken başka bir konudur. İçeriden bilginin avantajlarına vurgu yaparken, ABD üzerine klasik çalışmasıyla yüzyıldan fazla bir süre önce Alexis de Toqueville'in yaptığı gibi, dışarıdan bir insanın da önemli katkılarda bulunabileceğini aklımızdan çıkarmamamız gerekir.

Benim görüşlerime en keskin itirazlar Jermier ile Denzin'den gelmiştir. Beni bir pozitivist olarak gören Jermier (*ROC*, s. 233) şöyle demektedir: “Eleştirel bilgi kuramcıları, gerçeğin öznel düşüncenin ve ifşanın en derinliklerinde yattığı konusunda ısrarcıdırlar ve bilimin azami bir biçimde işe yaraması için asgari bir biçimde kullanılması gerektiğini düşünürler.” Şahsi kanımca, bu görüşün bizi götüreceği yer, benim “gerçeğim” senin “gerçeğinden” daha “iyidir”den fazlası değildir.

Denzin, kendi makalesinde ilk olarak *KT*'yi “bir sosyoloji klasiği” olarak tanımlar. Ancak daha sonra yaptığı eleştiride, bu ifadeyi olumsuz bir anlamda kullanır (*JCE*, s. 131): “20. yüzyılın bu son on yılında, böylesi bir sosyal bilimciliği isteyip istemediğimizi sorgulamamız artık yerinde bir tavır olacaktır. Whyte'in yarattığı ve kendine özgü negatif tavrıyla Boolean'in de aslında desteklediği böylesi bir klasik sosyolojiyi gerçekten istiyor muyuz?”

Peki, eleştirel bilgi kuramcılarının sundukları alternatif yaklaşım nedir? Eğer Denzin'in belirttiği gibi, “toplumsal gerçekçi-

lik günümüzde artık dışarıdaki dünya hakkında çeşitli hikâyeler üreten bir anlatı stratejisi olarak” görülüyorsa, eleştiri sadece yazarın ikna edicilik gücünün muhakemesine kalmış demektir. Bilimsel tezler de o halde artık edebiyat eleştirisi haline gelmiş olmalıdır. Sahip olduğumuz standartlar da edebiyat eleştirisindeki eğilimlere göre değişiyor olmalıdır.

Davranışsal bilimlerin daha da gelişmesi açısından, Denzin’in yaklaşımı bizi sadece çıkmaz bir sokağa götürür. Benim inancıma göre, eleştirel epistemoloji gelip geçici bir heves olmaktan öteye gitmeyecektir ve bu akıma kapılmış davranışçı bilim insanları da bilimsel bilginin peşinden gitmeye eninde sonunda geri döneceklerdir.

Bu bölümde yazdıklarımın taslağına dair yaptıkları yorumlar ve eleştiriler sebebiyle, Davydd J. Greenwood, Martin King Whyte, Herbert Gans ve Jenny Farley’ye sonsuz teşekkür borçluyum. Kitabın tarihi üzerine bu değerlendirme yazısının daha geniş bir hali, *Sociological Forum* dergisinde 1993 yılında “Revisiting Street Corner Society” ismiyle yayımlanacaktır.

Kaynakça

- Adler, P. A., P. Adler, ve J. M. Johnson, (der.) 1992. Özel Sayı: *Street Corner Society Revisited. Journal of Contemporary Ethnography* 21(1) (Nisan).
- Chapple, E. D. (Conrad M. Arensberg'in katkısıyla). 1940. *Measuring Human Relations: An Introduction to the Study of the Interaction of Individuals* (Genetic Psychology Monograph, sayı 22). Provincetown, Massachusetts: The Journal Press.
- Frost, P. J. ve diğerleri, (der.) 1991. *Reframing Organizational Culture*. Newbury Park, California: Sage Publications.
- Gans, Herbert. 1962 (1982). *The Urban Villagers: Groups and Class in the Life of Italian Americans*. New York: The Free Press.
- Geertz, Clifford. 1988. *Works and Lives: The Anthropologist as Author*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Greenwood, D. J., W. F. Whyte, ve Ira Harkavy. 1993. "Participatory Action Research as a Process and as a Goal," *Human Relations*, 46(2) (Şubat).
- Harkavy, Ira ve John L. Puckett. 1991. "Toward Effective University-Public School Partnerships: An Analysis of a Contemporary Model." *Teachers College Record* 92(4) (Yaz).
- Harvey, O. J. 1953. "An Experimental Approach to the Study of Status Relations in Informal Groups." *American Sociological Review* 18(4): s. 357-67.
- Homans, G. C. 1950. *The Human Group*. New York: Harcourt Brace.
- Mekeel, S. 1943. "Comparative Notes on the 'Social Role of the Settlement House' as Contrasted with That of the United States Indian Service." *Applied Anthropology* 3(1): s. 5-8.
- Whyte, W. F. 1941. "The Social Role of the Settlement House."

Applied Anthropology 1(1).

- 1981. *Street Corner Society* (3. baskı). Chicago: University of Chicago Press.
  - 1984. *Learning from the Field*. Newbury Park, California: Sage Publications.
  - 1989. “Advancing Scientific Knowledge through Participatory Action Research.” *Sociological Forum* 4(3): s. 367-85.
  - 1991. *Social Theory for Action: How Individuals and Organizations Learn to Change*. Newbury Park, California: Sage Publications.
- Whyte, W. F. (der.) 1990. *Participatory Action Research*. Newbury Park, California: Sage Publications.
- Whyte, W. F., Davydd Greenwood, ve Peter Lazes. 1989. “Participatory Action Research: Through Practice to Science in Social Research.” *American Behavioral Scientist* 32(5): s. 367-85.

EK B: Bir Mazlum Üzerinde Whyte Etkisi

Profesör William Foote Whyte'in çalışması ve dostluğu, 40 yıldan fazla bir süredir davranışlarımda ve kariyerimde, derin ve kesintisiz bir "sosyolojik etki" yaratmıştır.

Bu etkiyi en iyi şekilde anlatmam için, Bill'in beni araştırma notlarına Millerlilar köşebaşı çetesinin lideri Sam Franco olarak yerleştirmeden önceki yıllarımdan bahsetmem gerekiyor.

11 Ocak 1919 yılında, Boston'ın North End mahallesinde doğdum. Küçük İtalya olarak bilinen bu mahalle nüfusun aşırı kalabalık olduğu ve kırmızı tuğladan yapılmış harabe evlerin hemen her tarafı doldurduğu bir yerdi. Doğduktan sonraki 20 yıllık hayatımın önemli bir kısmı, çetemle beraber köşebaşlarında takılmak ve yapacak bir şeyler aramakla geçti.

Şimdi dönüp baktığımda, bizim çeteden ben dâhil kimse (Yunanlı Pete, Bobo, Kırık Kol, Palavracı Johnny, Kara Mike, Peder Min, Uğursuz Pasta, Gölge, Keechie Coonie, Üç Parmak ve Üç Göz Frankie) bugün burada olacağını tahmin edemezdik. Ama şimdi kendimi Cornell Üniversitesi'nde, tüm ülkede tanınan bir sosyolog, işletme-yönetim çalışmalarında bir öncü, bir sosyoloji klasiği *Köşebaşı Toplumu*'nun (benim çetemin de çok az olsa da yer aldığı) yazarı olan Bill Whyte'a saygılarını sunmak için toplanmış olan profesörlerin arasında bulunuyorum.

Bill geldiği sırada, North End yabancılar tarafından suçun ve hastalıkların kol gezdiği düzensiz ve tehlikeli bir kenar mahallesi olarak bilinirdi. O dönemde North End'in bu kötü şöhretinin ben de farkındaydım ve geceleri uyumaya çalışırken bunun acısını içimde hep hissedirdim.

North End'in ortamını daha iyi anlatmam için, öncelikle bu kötü şöhretin oluşmasını sağlayan adaletsizliklerle dolu bazı tarihsel olaylardan bahsetmem gerekiyor:

1. 1919 yılı itibariyle, Adalet Bakanı Mitchell Palmer'ın politik nedenlerle verdiği yüz kızartıcı bir emirle, şüpheli radikal göçmenlerin evlerine baskınlar düzenlenmeye başlandı.
2. O sıralarda, Polis Şefi David C. Hennessy New Orleans'ta bir cinayete kurban gitti. Bu olay üzerine, çok sayıda İtalyan göçmen hayvanlara layık bir muameleyle sokaklardan toplanıp cezaevine kondu. 5000 kişilik bir kalabalık, polis merkezine akın etti ve cezaevindeki 11 İtalyan'ı rastgele linç etti. Bu kalabalığın lideri daha sonra belediye başkanlığına seçildi.
3. Daha sonra, 9 milyon litre kadar melas taşıyan 15 metre yüksekliğindeki demir bir tankın patlaması sonucu oluşan 15 metreyi bulan dev dalgalar North End'deki Commercial Sokağı'nı vurdu. 21 insan boğularak hayatını kaybederken, kırktan fazlası yaralandı. Patlama sonucu 30 at ölürken, yükseltilmiş yollar, altı bina ve bir donanma gemisi ya yok oldu ya da kullanılamaz bir hale geldi. Olayın sorumluluğu, bir "anarşist bomba" olarak hemen İtalyan göçmenlerin üzerine atıldı. Boston Bina Komisyonu'nun, ilgili tankların olması gerektiğinden çok daha ince çelik plaklarla inşa edildiğini açıklayan raporu hiç göz önünde bulundurulmadı. Bu gerçek altı sene sonra adalet önünde de tescillendi ve mahkemelerde olayla ilgili 19 ayrı tazminat davası görüldü.

4. Sacco ile Vanzetti elektrikli sandalyede idam edildi. Tabutları yan yana olacak bir biçimde, Joseph Langone'un North End'de, Hannover Sokağı'nda bulunan cenaze evine getirildi. O törene annemle beraber katıldım ve annem bir elimi sıkı sıkı tutarken, diğer elimle tıpkı onun yaptığı gibi Sacco ve Vanzetti'ye dokunup haç çıkardım. Törene katılan mahşeri kalabalığın çoğu gibi annemin gözleri de yaşlıydı.
5. Senatör Henry Cabot Lodge, İtalyan göçmenlere tepeden bakan, aşağılayıcı tavrın tipik bir örneğini sergileyerek, "ülkeye yeni gelmiş İtalyan göçmenlerinin İngilizce konuşan kesimin asla asimile edemediği ırklardan biri olduğunu ve bu insanların, ABD halkının oluşturduğu görkemli topluluğa yabancı olduklarını" belirten bir açıklama yaptı.

Tüm bunların dışında, North End'in imajını zedeleyen kendine özgü sorunları da bulunmaktaydı. Bill Whyte'ın, North End'e taşınarak karşı karşıya kaldığı güçlükleri daha iyi anlamanız için, North End'in gerçek dünyasını gölgede bırakan olaylar hakkında size bazı samimi bilgiler vermek istiyorum.

Alkol Yasağı ile Büyük Buhran dönemlerinde, babamın beş erkek kardeşinden ikisi olan amcalarım Felice ile Joseph North End'de içi kaçakçılığı yapıyorlardı. Amcam Felice, Cesare Angiulo'nun hemen karşı sokağında yaşıyordu. Cesare Angiulo o sıralarda yasal işler yapan ve iyi kazandıran bir manav dükkânının sahibi idi. Amcamla Cesare Angiulo'nun mezarları yan yana olacak bir şekilde Massachusetts eyaletinin Malden kentindeki Holy Cross Mezarlığı'ndadır. İkisinin de birbirlerine benzeyen ve pahalı granit mezar taşları aynı heykeltıraş tarafından yapılmıştır.

Manav Cesare Angiulo'nun beş erkek çocuğu vardı. Bunlardan biri olan Jerry benim yaşımdaydı ve Michelangelo Lisesi'ne kadar, North End'de onunla hep aynı okulları okuduk. Jerry

Angiulo her zaman için cana yakın, terbiyeli ama aynı zamanda açık sözlü, zeki ve çok şık giyinen biri olmuştı. Ara sıra son model spor arabasıyla bizim mahallenin dar sokaklarına da gelirdi. Bugün Jerry büyük bir emlak holdinginin sahibi multi-milyoner bir işadamıdır ve North End'de, Prince Sokağı'nda halen bir ofisi vardır. Jerry'nin tek kız kardeşi Stella benim ailemden birisiyle evlenmiştir.

Adalet Bakanlığı'nın 1967 tarihli raporuna göre, yürüttüğü işlerle New England Mafyası yılda yarım milyar dolar para kazanıyordu. Raporda, Rhode Island eyaletinin Providence şehrinde yaşayan Raymond Salvatore Loreda Partriarca, New England Mafyasının patronu olarak tasvir edilirken, Boston'lı bir mafya babası olduğu iddia edilen Gennaro (Jerry) Angiulo aynı örgütün iki numaralı ismi olarak gösteriliyordu.

North End'in gerçekten de kötü bir şöhreti vardı ve buna ek olarak, İtalyan göçmenlerinin ya da onların çocuklarının toplumsal konumu yüzünden, daha ayrıcalıklı ekonomik ve siyasi tabakalardan gelen insanların beni hep küçümsediklerini hissedirdim. Okuldaki İrlandalı öğretmenlerime ya da başka yabancılara karşı bir aşağılık kompleksi geliştirmem bu açıdan hiç de şaşırtıcı değildi. İşin aslına bakarsak son sınıfta, okuduğum liseden ayrılmamın esas nedenlerinden biri de buydu.

North End hakkında tüm bu anlattıklarım, mahallemi uğursuz ve vahşi bir ormanı andıran bir yermiş gibi gösteriyor. Ancak Whyte'in *Köşebaşı Toplumu*'nda dediği gibi, "bu resimde eksik olan bir şey vardır: İçinde gerçekten yaşayan hiçbir kimse bulunmamaktadır."

İşte böylesi bir arka planla, 1939 yılında 20 yaşındayken Bill Whyte ile tanıştım. Whyte o sıralar Harvard'dan aldığı bursla North End'de bir çalışma yürütüyordu. Tanışmamızdan çok kısa bir süre sonra, Whyte'in araştırmasının North End'in neden böyle bir yer olduğunun ve aslen nelere ihtiyacı olduğunun yabancılar tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı umuduyla,

kendimi gayrı resmi bir biçimde onun yanında çalışırken buldum.

Bill'den öğrendiğim, gözlemler ve mülakatlar yaparak ve toplumsal ağları ve enformel liderliği ortaya çıkartarak, köşebaşı çetelerini sistematik bir biçimde çalışma yöntemleriydi. Onun yanında ayrıca grup süreçlerini gözlemleyip inceledim ve grup içi toplu faaliyetlerin nasıl ortaya çıktığını keşfederek enformel liderlikleri tespit ettim. Köşebaşında takılıp yapacak bir şeyler bulmaya çalışmaktan artık vazgeçmiştim.

Evet, Bill Whyte benim hayatımı tümünden değiştirdi. Ufkumu genişleterek North End'i, onun yapısını ve toplumsal örüntülerini, bir kenar mahallesi olarak kirli bir imajı olsa da, sosyolojik anlamda bir düzene riayet eden bir yer olduğunu daha iyi anlamamı ve takdir etmemi sağladı. Onun sayesinde, North End'in kötü şöhretinin aslında tamamen, şiddete ve kanunsuz işlere karışmış birkaç kişiye dayandığını öğrendim.

Bu noktada bir örnek vermek istiyorum. Benim babam, Büyük Buhran döneminde kapanana kadar 15 sene boyunca bir ayakkabı fabrikasında çalıştı. Tıpkı diğer erkek ve kız kardeşleri ve ailenin geri kalan diğer akrabaları gibi, o da asla durumları gayet iyi olan iki amcam için çalışmaya kalkmadı ya da onlardan bir yardım istemedi. North End'in çoğunluğu böyle insanlardan oluşuyordu. Annem kanunlara aykırı bir şeyi konuşmamıza bile izin vermezdi.

Burada söylemeye çalıştığım şey, benim ailemin tıpkı North End'deki pek çok aile gibi yoksul ama dürüst ve gururlu olduklarıydı. Örgütlü suçlara bulaşmış küçük bir azınlık dışında North End, yakın aile bağlarının, kalabalık ve birbirlerine bağlı enformel grupların olduğu gayet huzurlu bir mahalleydi. İster aileden biri, ister uzak bir akraba, ister bir *paesano*, ister azıcık tanınan bir yabancı olsun, gelen kişiye *figlio mio*, *mangia*³⁸ (oğlum yemek ye) demek, mahalledeki tüm evlerde geçerli bir görgü kuralıydı.

38 T.S.N.: İncil'de geçen bir ifade.

İster gündüz ister gece olsun, mahalledeki günlerimiz hep güvenli ve huzurlu bir şekilde geçti ve evlere ya da işyerlerine yönelik yağmacılık ya da soygunculuk girişimleri neredeyse hiç olmazdı. Bir köşebaşı çetesine gösterilen sadakati aşan tek şey aileye karşı duyulan bağlılıktı. Ailelerimiz ve ülkemiz yabancı güçlerin tehditleriyle karşı karşıya kalınca, İkinci Dünya Savaşı'nda orduya en fazla insan gönderen etnik grup İtalyan kökenli ABD vatandaşları oldu. Ve bizler tüm bunları, aşırı kalabalık ve barınma şartlarının çok kötü olduğu bir mahallede; içinde banyo ya da duş yeri, buzdolabı ya da veranda olmayan, tuvaletlerin dışarıda olduğu, sadece soğuk suyun aktığı, oyun oynanacak yerleri fare dolu bodrumlardan ve tehlikeli çatılardan ibaret olan dairelerde; karşılaştığımız tüm dil engellerine, toplumsal adaletsizliklere ve yoksulluğa rağmen "başardık."

Başka bir deyişle, sahip olduğu etnik kültür, renklilik ve sınıclıklıkla North End'de aile, akraba ve dostluk bağlarından oluşan canlı bir ağ içerisinde gerçekten sürdürdüğümüz bir hayat vardı. Yaşadığımız hayatın bu nitelikleri sayesinde karşılaştığımız güçlüklerin üstesinden gelebiliyorduk.

Gördüğünüz gibi, North End'deki hayata dair bu yeni perspektifim, "yaşadıkları ayrımcılığın üstesinden gelmeye çalışan genç insanların kültürel miraslarına sahip çıkmak için bir avuç serseri olmayı sürdürdüğü" şeklindeki geleneksel North End temasından çok daha derin ve anlamlıdır. Bilmenizi isterim ki, ben bu geleneksel temanın ne olduğunu Bill'den öğrendim. Zaten Bill beni sokaklarda bulana kadar, kelime dağarcığımda sosyoloji diye bir kelime hiç olmamıştı.

Belki de farkına vardığım en önemli şey, tüm bu gerçeklik içerisinde yeni göçmüş yoksul anne-babalarımızın, yaşanan büyük tarihsel haksızlıkların altında ezilirken karşılaştıkları önyargıları aşacak bir cesaretleri ve şevkleri olduğuydu. Onlar, kurumsal ve kişisel siyaset ilişkilerinin neredeyse her yerine sızmış olan bu baskı ortamına karşı gelmeyi bilmişlerdi.

Bill ile yürüttüğümüz araştırmadan kopup gelen böylesi bir düşünce tarzına sahip olmam kendiliğinden olmuştu. Bill'in bana bu konuda daha fazla ilham vermesine gerek bile kalmamıştı. Bunun doğrudan bir sonucu olarak, beni yaklaşık 20 yıldır esir tutan yaşadığım aşağılık kompleksinin zincirlerinden kendimi kurtarmayı başardım. Ancak Bill ile beraber çalışma şansına sahip olmasaydım bunu asla başaramazdım. Böylece, köşebaşlarında yapacak bir şeyler bulmak için sürekli takılmayı da bıraktım.

Şu ana kadar, Bill'in benim üzerimde yarattığı etkinin algılarımda ve değerlerimde yarattığı değişimden bahsettim. Şimdi ise tüm bu öğrendiklerimi hayata nasıl geçirdiğimi anlatmak istiyorum. Bill North End'den ayrıldıktan kısa bir süre sonra İkinci Dünya Savaşı'na girdik ve savaşa beraber mahalledeki tüm köşebaşları, çeteleri ve kulüpler dağıldı. ABD Deniz Kuvvetleri ile Hava Kuvvetlerinde bir erbaş olarak hizmet verirken ve sonrasında sivil hayatımda, Massachusetts eyaletinin Burlington kentinde bayındırlık hizmetlerinde yönetici olarak çalışırken, Bill'den tüm bu öğrendiklerimi hayata geçirme şansı bulacağımın o sıralar çok da farkında değildim. Başka bir şekilde ifade etmem gerekirse, Bill'in bana öğrettikleri tüm kariyerim boyunca beni sürekli güvence altında tutan bir "sosyoloji sigortası" oldu.

North End'deki kişisel deneyimlerim dışında, edindiğim diğer deneyimler Bill sayesinde gelişen enformel toplumsal becerilerdi. Yoksa yöneticilik metotları ya da işletme sistemleri hakkında herhangi formel bir eğitim almamıştım. Ancak sahip olduğum toplumsal becerileri yöneticilik üzerine okuduğum kitaplarla ve askerdeyken aldığım gece kurslarıyla daha da geliştirdim. Böylelikle, kitaplarda ve kurslarda öğrendiklerimle, Bill'den öğrendiklerimi bir araya getirip kendi çerçevemi oluşturdum.

Mülakat yapma konusunda, Bill bana formel bir eğitim vermemiş olsa da, beraber çalışırken zamanının çoğunu benimle uzun mülakatlar yaparak geçirdi ve böylece, somut olayların ta-

nımlarını genel ifadelerle açıklamanın ötesine geçen bir örüntüyü iyice öğrenme şansına sahip oldum. Hayatımın geri kalan kısmında, kendi yarattığım birkaç tekniğe ilaveten sürekli olarak Bill'in yöntemlerini kullandım.

Askerdeyken uyguladığım mülakat yapma tarzım gayet basitti. Örneğin, hava kuvvetlerinde yaşanan moral bozukluğunun nedenlerini, havacıların ve erbaşların sosyalleşmek ve sıkıntılarını anlatmak için (üs içerisinde ve dışarısında) toplandıkları yerlerde bulunarak tespit etmeye çalışıyordum. Ana üste bulunan ve erbaşların sorunlarını çözmek ve morallerini yükseltmek için faaliyet gösteren danışma kurulları en uğrak yerimdi. Tüm bu insanlarla iyi anlaştığımı görünce, onlara yardım etmek için hepsiyle olabildiğince serbest bir biçimde konuşmaya başladım. Bazı zamanlar, yaşadıkları sorunlara dair düşüncelerini ve hislerini ortaya dökmelerini sağlamak ve böylece sorunu hızlıca tespit etmek için, hiç istemediğim halde onlarla tartışmaya girdiğim bile oluyordu.

Daha sonra, sivil hayatımda bayındırlık hizmetlerinde yönetici olduğumda da benzer teknikleri kullandım. Bazı favori tekniklerimi, bayındırlık işleriyle ilgili sorunları tartışmak, yardım istemek ya da bir şikâyetle bulunmak için altımdaki çalışanlar, seçilmiş ya da atanmış yetkililer, ev sahipleri, müteahhitler ve benzeri kişiler ofisime davetsiz biçimde geldiklerimde oluşturdum. En iyi mülakatlarımı muhtemelen enformel bir lider ve amiriyle planlı kahve aralarında konuşurken, personel ve kent meclisi toplantılarında ve terfi, işe alma, işten çıkarma ve teşvik primlerini tespit etme süreçlerinde yaptım.

“Katılımcı eylem araştırmacılığıyla” bağlantılı olarak, yaptığım mülakatlarda sadece karşımdaki öznelerin çıkarları söz konusu olduğunda müdahalelerde bulundum. Böylesi bir tavır, çalıştığım öznelerle aramda karşılıklı bir güven ilişkisinin oluşmasına yardımcı oldu. Ayrıca verdiği bir bilgi için bir bilgi kaynağına asla bir ödeme yapmaya kalkmadım. Bunun yerine, saha-

dayken yaptığım mülakatların “esnek bir yapıya” sahip olmakla en iyi şekilde tanımlanabileceğini onlara anlattım.

Konuşmamın geri kalanında geçecek olan sorunları gideren kişi tabiriyle neyi kastettiğimi öncelikle açıklamak isterim. Sorunları gideren kişi, sorunları tespit etme ve bu sorunları gidecek çözümleri ya da eylemleri uygulamaya sokma becerilerine sahip olan kişidir. Bu noktada ayrıca belirtmek isterim ki, North End’de, askerde ve son olarak belediye yönetiminde gözlemlediğim önemli olayları sürekli kayıt altına aldım ve tüm bunlar, 1977 yılında Bill’in yardımıyla yazmaya başladığım otobiyografimde de yer alacak.

Bill’in benim için ne anlama geldiğini en iyi anlatan olay, 1944 Şubatında 5. Deniz Kolordusu Komutanlığına bağlı 22. Deniz Piyadesi Alayı, Marshall Adaları’nda güçlü bir Japon müstahkem mevki barındıran Eniwetok Mercan Adası’na bir saldırı düzenlediği sırada gerçekleşti. O sırada, ABD deniz kuvvetlerine ait *Middleton* isimli bir taarruz nakliye gemisindeydik. Kasım 1943’te, bu gemi Tarawa (V şeklindeki bir mercan adasının ismi) saldırısı sırasında gerçekleşen kanlı bir çarpışmaya katılmıştı ve 2. Deniz Piyadesi Bölüğünden yaklaşık 1000 kişi ve Japon güçlerinden de 4000 kadar kişi hayatlarını kaybetmişti. Bu saldırıyı püskürttükten sonra doğrudan bir cephe taarruzu gerçekleştirme sırası artık bize geçmişti.

Eniwetok’un bombalanması sırasında, geminin anons sisteminden bir papaz dua etmemiz için gemideki herkesin diz çökmesini isteyince, hayatım boyunca bir daha hissetmediğim bir korkuyu ve ürpertiye mideme kramplar sokacak bir biçimde tüm benliğimde hissettim. Dua etme pozisyonunu alırken, papaz melun bir ses tonuyla ağır ağır konuşmasına devam ediyordu: “Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adına...” Kısa bir süre sonra da, *Middleton*’ın küpeştesinden inip bizi savaş alanına götürecek olan çıkartma gemisine binmemiz emri geldi.

Eşgüdümlü olarak, yapılan bombardımanın şiddeti de o sı-

rada iyice artmıştı. Hemen etrafımızdaki deniz ve yukarıımızdaki gökyüzü alev dalgaları, uçaklar ve kara bir dumanla kaplıydı. Patlayıcıların ve mazotun oluşturduğu ağır koku her tarafımızı sarmıştı. Yoğun bir yayılım ateşi yaratmak için savaş gemileri, kruvazörler, muhripler, roket gemileri, bir dizi başka küçük gemi, kıyılardan ve gemilerden havalanan uçaklar amansız bir saldırıyla mercan adasını kıyasıya bombalıyorlardı. Çıkan sar-sıntının yarattığı gürültü bitmek bilmeyen bir gök gürültüsü ve davul sesini andırıyordu ancak bu sefer çıkan sesin şiddeti bir milyon kat daha fazlaydı.

Operasyonun iyice şiddetlenmesiyle beraber yaşadığım gerilim de zirveye ulaştı. Duygularım kontrolden çıkmış bir biçimde midemin derinliklerinde kramplara yol açıyordu. İşte tam bu anda, tüm hayatım gözümün önünden geçti. Eşim Rose, anne-babam ve Bill Whyte.

Omzumda asılı olan M1 tüfeğimle geminin küpeştesine ilerledim ve gemiye boylu boyunca gerilmiş ağlardan aşağıya doğru inmeye başladım. Yaşadığım duygusal gerginlikten kaslarım o kadar gerilmişti ki, ipleri adamakıllı kavrayamıyordum. Aşağıda bulunan çıkartma gemisi de, gözüme dalgalı sularda salınan bir şişe mantarı gibi görünüyordu.

En nihayetinde, aşağıdaki çıkartma gemisine ulaştığımda oradaki herkesin yüzünün kül renginde olduğunu gördüm. Gemide yüzükoyun pozisyonuna geçerken herkes yüzüne sanki robot maskesi takmış gibi duruyordu. Geminin dümencisi motorlara yüklenince, ilk dalga olarak saldırıyı başlatmış olduk. Bir anda kendimizi devasa ve korkunç bir düşman gücünün ortasında bulduk. Geminin mavnasında halen yüzükoyun bir biçimde yatarken, elimle tüfeğimin emniyet kilidini kontrol ettim ve süngümün yerinde olduğundan emin oldum. O anda, kafamdan geçen düşünce şöyleydi: “Bir daha asla sevdiğim insanları göremeyeceğim, üstüne üstlük Bill Whyte’in kitabını da okuyamayacağım.”

Bill'in kitabı, savaşa katılmak için ben denizasıırı yolculuk yaparken çıkmıştı ve askere gitmeden önce Bill ile yaptığımız son görüşmede, ona gittiğim yerde kitabı bana muhtemelen ulaştıramayacağını söylemiştim. Bu yüzden Bill de kitabı North End'de olan Rose'a göndermişti.

Köşebaşı Toplumu yayımlandıktan aylar sonra Marshall Adaları artık bizim denetimimize girmişti. Sorumluluğu bana verilen *Middleton*'daki cenaze işlerini hallettikten sonra, geçici olarak Hawaii'deki bir hastanede görev aldım ve oradan da en sonunda San Diego'daki ABD Bahriye Hastanesi'ne transfer edildim. Böylece, orada kalırken Rose da bana kitabı postayla gönderebildi. Kitaba iliştiirdiği mektupta Rose, kitabı büyük bir özenle kaplayıp çeyiz sandığına koyduğunu ve ben ABD'ye dönene kadar orada sakladığını anlatıyordu.

Bill, kitabın taslaklarını bana hiçbir zaman göstermemişti. Bu yüzden, kitabı okurken dışarıdan gelen birisinin North End'in gerçek yüzünü bu kadar sahici anlatması karşısında büyülemiştim. O sırada, evime ve Rose ile ailemin yanına gidemediğimden kitap, San Diego'da ruhen ve bedenen en fazla ihtiyaç duyduğum bir zamanda North End'i benim yanıma getirmişti.

Dolayısıyla, hastanede iyileştiğim sırada bile Bill Whyte aslında yine yanımdaydı. Sadece küçük bir rolümün olduğu bu kitap aslında benim için bir geri bildirim oldu ve sosyolojiye olan ilgimi daha da yukarılara çıkardı. Örneğin, maaşlarımızı vermek için hastaneye gelen özel bir denizci birliğinin içinde kıdemli er Dom Zucchini de yer alıyordu. Rütbe olarak birliğin başındaki kıdemli üstçavuşun altında olsa da onun liderlik özellikleri hemen dikkatimi çekmişti ve bunları bir yere yazmıştım. Bir süre sonra gönüllü hasta statüsüyle Dom ile beraber çalışmaya başladım. Tam bu dönemde, başka bir enformel lider olan onbaşı Bob Noftsinger'ı da gözlemlene şans buldum.

San Diego'da kaldığım hastane, İkinci Dünya Savaşı'nın en büyük bahriye hastanesiydi ve bizler de esasen yüzlerce yaralı de-

niz piyadesini olabilecek en hızlı şekilde tekrardan cepheye göndermeye uğraşıyorduk. Komutanımız Yüzbaşı Frank ("Spud") Murphy, idari ve personelle ilgili sorunları çözmek için kıdemli erbaşlar ve altındaki subaylar yerine genellikle daha alt rütbeli olan bizlere başvururdu.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, bir başçavuş olarak Boston'daki Yedek Deniz Piyadeleri Bölüğü'ndeki düzenli eğitim dönemlerinde liderlik ve grup süreçleri üzerine saha deneyleri yaptım. Bir deniz piyadesini seçer ve ondan, yanına dört kişiyi alıp belli bir görevi yerine getirmesini isterdim. Sonra da, kimin kimi seçtiğini ve ortaya çıkan grubun verilen görevi ne kadar etkin bir biçimde yerini getirdiğini gözlemler ve bunu daha önceden not aldığım tahminlerle karşılaştırırdım.

Bu testlerde, seçtiğim deniz piyadeleri enformel lider ve takipçi olarak tespit ettiğim kişilerden oluşurdu. Tüm bu süreçleri gözlemleyince, ortaya konan performanslarda ciddi farklılıklar olduğunu keşfettim. Bir takipçinin oluşturduğu grupta, enformel bir liderin oluşturduğu gruba göre, daha fazla çatışma ve kargaşa yaşanıyordu. Yaptığım bu deneylerden ağlar, insanlar arası ilişkiler ve enformel liderlik hakkında çeşitli sonuçlara vardım.

Kore Savaşı'nın başlaması benim için büyük bir hüsrana oldu zira yine Rose'u bırakmak zorundaydım ve bu sefer iki de küçük oğlum vardı. Bill'e bir keresinde, bir deniz piyadesinin yaşanan savaştan sağ çıkıp bir sonraki savaşı beklemekten başka bir hakkı olmadığını söylediyimi hatırlıyorum. Bu kez, başçavuş olarak LeJeune Kampı'ndaki 2. Deniz Kolordusu Komutanlığına bağlı 6. Deniz Piyadesi Alayı'nda görev yapacaktım.

Gemiyle Kore'ye yola çıkmak için, denizci çantalarımızı bizi götürecek kamyonlara yüklediğimiz o sabahı asla unutamam. Bir erbaş olan sürücümüz bana, tabur karargâhından istendiğimi ve derhal tüm eşyalarımı toplayıp oraya gitmem gerektiğini söyledi. O an kafamda geçirdiğim tek açıklama, Kore'de bir başçavuşun

zayı olduğunu ve benim de onun yerine cepheye gönderileceğimdi. Denizci çantamla cipime atladım ve adamlarıma el salladım. Onları bir daha hiç görmeyeceğimi o sırada bilmiyordum.

O günün sonunda, şehirlerarası aramayla telefon açtığım Bill'e heyecanla şöyle dediğimi hatırlıyorum: "Bill, filmlerde rastlayacağın bir şey oldu! Dün Kore'ye gitmek için emir almıştım ama bugün ana karargâhtan gelen haberle, müfrez (savaş dışı) görev için Maxwell Hava Üssü'ndeki Havacılık Üniversitesi'ne gönderileceğimi öğrendim!"

Bir deniz piyadesine, daha önce bir benzeri görülmemiş bir şekilde Hava Kuvvetlerinde "geçici görev" verilmesi, Bill'in inisiyatifi ve ısrarlı takibiyle ve Hava ve Deniz Kuvvetleri komutanlarının onay vermesiyle mümkün olmuştu.

Havacılık Üniversitesi'nde, devlet destekli bir proje olan İnsan Kaynakları Araştırma Enstitüsü'nde (İKAE) sorumlu araştırmacı olarak görevlendirilen ilk ve tek erbaş bendim. Oradayken, hava kuvvetlerinin genel müfettişi olan adli subay için bir eğitim rehberi olarak hazırladığım ve ismi "Discipline in the USAF" olan 200 sayfalık taslağımdan çeşitli defalar alıntılar yapıldı. Daha sonra bu taslak aynı isimle Anayurt Hava Komutanlığı tarafından aynı isimle basıldı (*General Training Guide*, cilt 2, 1956). Kitabın önsözünde şöyle deniyordu: "Deneyimli ve kavrayışlı bir asker olan bu kitabın yazarı aynı zamanda insanlar arası sorunları çözmede bilim adamlarının kullandığı yöntemler hakkında engin bir bilgiye sahiptir... Tüm Hava Kuvvetleri personeli için bu önemli çalışmanın ilham verici olacağı açıktır."

Daha sonraları yine saha çalışmasıyla alakalı olarak, ciddi moral bozukluklarının olduğu ve durum tespiti için yardıma ihtiyaç duyan farklı hava üslerine birkaç meslektaşımın beraber gönderildim. Görev yerime vardıktan sadece birkaç gün sonra sorunun kaynağı hakkında somut bir teşhis koymuş ve başvurulması gereken çareleri önermiş oluyordum.

Tüm bu çabalarım sonucunda, artık sorunları gideren kişi olarak kabul ediliyordum. İKAE'nin Psikolojik Savaş Direktörlüğü'nün yöneticisi hakkımda şunları söylemişti: "Fransa ve Fa'staki hava üslerindeki topluluk ilişkilerini çalışmak için, saha araştırmasını yürütecek ekibin Fransa'daki üç ve Afrika'daki bir üssün pilotlarıyla mülakatlar gerçekleştirmesi gerekmektedir. Başçavuş Orlandella'nın üstün mülakat becerileri bu ekibe çok değerli bir katkıda bulunacaktır."

Chapel Hill kentinde yer alan North Carolina Üniversitesi'nin haftalık bülteninde ise şunlar denmişti: "Ralph işe başlayalı bir hafta oldu ve bir bakım taburundaki kritik hadiseler hakkında, çok az sivil gözlemcinin gerekli hassasiyeti gösterebileceği ya da gerçekten becerebileceği bir işi yaparak pek çok veri toplamaktadır. Askeriyede gözlem yapma konusunda epey bir deneyimi olan Ralph aynı zamanda Bill Whyte sayesinde çok iyi de bir eğitime sahiptir." Köşebaşında takılan bir gencin böylesi bir noktaya gelebileceğini kim tahmin edebilirdi ki? Bill Whyte'in sosyoloji sigortası benim için çok kârlı bir yatırım olmuştur!

Vandenberg Hava Üssü'nün, Stratejik Hava Komutanlığında (SHK), "ATLAS-ICBM (kıtalar arası balistik ATLAS füzesi) eğitim kurslarının geliştirilmesine" ve roket bölümünde çalışan askerler için ilk kez meslek içi eğitim programlarının hazırlanmasına sunduğum katkılardan ötürü övgüler aldım. Yapılan açıklamaya göre, Stratejik Hava Komutanlığında ve ABD Hava Kuvvetlerinde 576.Hava Taburunun ilk ICBM-ATLAS operasyon merkezi olmasında tüm bu çabalarımın önemli bir katkısı olmuştur.

Bu açıklamada, kullandığımız sosyolojik yöntemlerde bahsedilmemişti. Eğitim programlarını oluştururken sorunları nasıl tespit ettiğimiz, içlerinde enformel liderlerin de olduğu askeri ve sivil personelden oluşan bir grupla ne şekilde mülakatlar gerçekleştirdiğimiz, bu gruptaki kişileri nasıl seçtiğimiz ve motive ettiğimiz açıklamada yer almamıştır. Oluşturduğumuz grupta

Convair Astronautics, Rocketdyne, General Electric ve Burroughs gibi şirketlerden uzman temsilciler de bulunuyordu.

Şimdi size sormak isterim. Benim gibi sokakta büyümüş bir köşebaşı lideri, ileri seviyede uzmanlık gerektiren bir alanda çalışan insanların oluşturduğu bir grubu başarıyla organize edebilecek ve denetleyebilecek bir seviyeye nasıl ulaşmıştır? Bunun cevabı Bill Whyte'tır!

Takip eden yedi yıl boyunca, Hava Kuvvetlerinin farklı mevkilerinde yöneticilik, başkanlık ve koordinatörlük görevlerini üstlendim. Başkanlık ve koordinatörlük görevlerim, Whyte'in liderlik ve yöneticilik alanlarına dair bazı fikirlerini uygulamam için bana sınırsız fırsatlar sunduğu gibi, Westover Hava Üssü'nde sorun gideren kişi olarak becerilerimi de arttırmamı sağladı. Westover'daki sekizinci ve son senemde, 8. Hava Kuvvetlerinde kariyer motivatörü gibi başka bir yöneticilik işi daha yaptım.

Öğrendiğim sosyal becerileri ayrıca Japonya'da da uygulama fırsatı buldum. 67. Taktik Keşif Müfrezesinin eğitim subayı hakkımda şunları yazmıştır: "Orlandella'nun kullandığı başarılı yaklaşım ve teknikler tabur komutanları, denetçiler, kursiyerler gibi briefing verdiği herkes için aydınlatıcı olmuş ve meslek içinde maharetli insan ilişkileri kurmanın yollarını göstermiştir."

Vietnam Savaşı sırasında, Kuzey Tayland'da Nakhon Phanom'da kurulmuş gizli Tayland Kraliyet Hava Üssü'nde görev yapan 57. Muharebe Destek Grubu'nda kıdemli başçavuş olarak çalışırken, sorun giderme tekniklerimin ve sosyal becerilerimin bana çok faydası olmuştur.

Tayland'da denizaşırı görevimi tamamladıktan sonra yeniden Scott Hava Üssü'nde Hava Kuvvetleri İletişim Hizmetlerinde görevlendirildim ve 1970 Temmuzunda, orada bir astsubay kıdemli başçavuş ve personel yöneticisi olarak emekli oldum.

Emekliliğimden yaklaşık iki ay sonra, Massachusetts eyaletinin Burlington kentinde ikinci kariyerime başladım. Yedi sene-

lik bu kariyerim boyunca öğrendiğim sosyolojik teknikleri gene idari ve kurumsal sorunları gidermek için kullandım.

Burlington Belediye Meclisi Üyeleri Kurulu (*Board of Selectmen*³⁹), bayındırlık hizmetlerinin denetlenmesine yardım etmem ve Bayındırlık Hizmetleri Departmanı'nı (BHD) yeniden yapılandırmam ve güçlendirmem için beni sorun giderici kişi olarak işe aldı. Bu departmanın altında, su arıtma ve kanalizasyon işleri müdürlüğü, fenni işler müdürlüğü, otoban bölümü, mezarlık bölümü, planlama kurulu ve idari bölüm (milyon doları aşan bir bütçesi olan) gibi kurumlar çalışıyordu.

Departmanda ciddi bir düzeyde düzensizlik gösteren ve acilen düzeltilmesi gereken kritik konular şöyleydi: idari yönetimde muğlak ve sonu gelmeyen değişiklikler; düşük moral; aşırı personel sayısı ve adam kayırmacılık; yetersiz bütçe planlaması ve maliye denetimi; öncelikli inşaat projelerine gerekli fonların ayrılmaması; su arıtma ve kanalizasyon sistemlerinin, kentin büyümesini karşılayacak seviyede genişletilmesine duyulan ihtiyaç; su kuyularındaki tuz kirlenmesi; su ve kanalizasyon işlerinin köhne bir biçimde faturalandırılması; yanlış iletişim adresleri yüzünden yazışmaların aksaması ve fenni işlerle ilgili belgelerin BHD yöneticisinin ofisinde yerlere saçılmış olması; merkezi bir dosyalama ve maaş çizelgesi sisteminin olmaması; diğer kentlerin hizmet acenteleriyle iletişimin tamamen kopmuş olması.

Anlaşılabacağı üzere, bu yeni kariyerimde, iyi bir sorun giderici olarak görülmek için önümdeki sayısız fırsat bulunuyordu. Whyte'in sosyoloji sigortası sayesinde, üç ay içerisinde BHD'de idari asistanlıktan, saha deneyimimi geliştirdiğim otoban yöneticiliğine yükseldim.

39 T.S.N.: ABD'de, New England bölgesindeki kentlere özgü idari birim. Genellikle bulunduğu kentin kamu harcamalarıyla ilgili kararlar veren ve bütçe planlamaları yapan bu kurulun üyeleri kentte yapılan seçimle belirlenir. Ancak kurul gerekli gördüğünde, belli yetkilerini devredebileceği kişileri de işe alabilir.

Üç ay sonra gene terfi alıp bayındırlık hizmetlerinin yöneticisi oldum. Benden önce burada çalışan üç kişi de bu tepe konumunda bir seneden fazla duramamışlardı. Ama ben 31 Mayıs 1977’de kendi isteğimle emekli olana kadar burada yedi sene boyunca çalıştım.

Bu dönemde, “eylem araştırmacılığıyla” alakalı olarak altımda çalışanların enformel etkileşimlerini hem iş sırasında hem de iş dışında gözlemledim. Böylece, enformel liderleri tespit ettim ve bürokratik düzenin akıllara durgunluk veren formalitelerine ve baskılarına rağmen onları resmi müfettişlik pozisyonlarına yerleştirdim.

Yapmam gereken belki de en önemli iş belediye meclisi üyeleri kurulu (hepsi patronum olan beş kişiden oluşan), bütçe encümeni, kent meclisi üyeleri, okul yetkilileri gibi resmi organların ve “kentlin yerlileri” ya da kentin zengin müteahhitleri gibi özel çıkar grupların yapılarını tanımamdı. Kentteki uzman kişileri gözlemlemek ve onlarla etkileşime geçmek için Uluslararası Rotary Kulübü ve New England Su İşleri Derneği gibi gruplara üye olmam da gerekti. Yapıları çözdükten sonra, insanlarla sadece formel konumları üzerinden ilişki kuramayacağımın farkında olduğumdan, tespit ettiğim liderliklerin güvenini ve desteğini almak için yoğun bir çaba gösterdim. Böylelikle, yaptığım işte kendimi korumayı başardığım gibi BHD programını etkin bir biçimde geliştirmeyi de sürdürdüm.

Sonuçta, birilerinin yanımda olması gerekiyordu zira siyasetin çok fazla rol oynadığı böylesi bir kentte, benim yönetimimin giriştiği eylemlerin ve değişimlerin tek bir kişi tarafından yapılması mümkün değildi.

Yönetici olduğum süre zarfında zor olan yolu seçtim ve adam kayırma baskılarına yüz vermedim ve direndim; kent idaresindeki yetersiz niteliklere sahip çalışanları işten çıkardım ya da emekli olmaya zorladım; müteahhitler, büyük şirketler standartların altında inşaat işleri yaptıklarında ya da kentin mülklerine zarar

verdiklerinde hiç alttan almadım ve tüm böylesi olaylarda kentin uğradığı zararların karşılanmasını sağladım.

Kent idaresinde verimliliği arttırmak ve kurum içinde yükselmenin mümkün olmasını sağlamak için mesleki eğitim standartları, ek görevler ve çapraz eğitim programları oluşturdum ve bunları geliştirdim; teşvik primleri sistemi oluşturdum; dosyalama sistemini merkezileştirdim ve maaş çizelgesi çıkartma işini bir düzene soktum; kurumda müşteri hizmetleri departmanı oluşturdum. Bu departman kapsamında, kendi ofisim de dâhil olmak üzere sahadaki tüm BHD kurumları ve araçlarıyla temasa geçilmesini sağlayan bir alıcı-verici sistemi kurdum; sözleşmeli hizmetler adı altında, su ve kanalizasyon işlerinin bilgisayar sistemlerine aktarılmasını sağladım; kentteki kuyuların daha fazla kirlenmesini engellemek için, üç sene boyunca her kış, kar ve buz denetimini klorür (tuzlama çalışmaları için kullanılan) kullanmadan yaptım ve bunu yaparken, enformel liderlerden faydalanarak oluşturduğum özgün bir saha denetleme sistemiyle (ülke çapında yayın yapan bir dergiye haber olmuştu) kış koşullarının kentteki hayatı aksatmasına da izin vermedim; 4.5 milyon dolarlık bir su arıtma tesisi ve rezervuarı inşa ettirdim; 17 milyon dolara bir kanalizasyon sistemi programı (fiyatlar yükselmeden önce) ve sel sularıyla mücadele planı oluşturdum; kentin su dağıtım şebekelerini geliştirerek kentteki tüm hanelerin ve iş yerlerinin yangın sigortası masraflarını düşürdüm.

Tüm bu işleri yaparken, işgücünü arttırmaya ihtiyaç duymadığım gibi Burlington'ın komşu kentlerine göre çok daha düşük bir bütçeyle ve kişi başına düşen daha az bir masrafla bu işleri hayata geçirdim. Evet, tüm bu işleri başardık ve bu süre boyunca tek bir sendikadan ya da belediye çalışanları derneğinden bile bir şikâyet almadık. Karşılaştığımız pek çok sorunu, içinde enformel liderlerin olduğu denetçi bir grubun sıklıkla katıldığı haftalık personel toplantılarıyla çözdük.

Ayrıca bu dönemde (1976), Eastern Sociological Cemiye-

ti'ndeki ve Amerikan sosyoloji Derneği'ndeki toplantılarda Profesör William Foote Whyte ile beraber saha araştırması yöntemleri üzerine eğitici seminerler verdik.

Gördüğünüz üzere, konuşmam boyunca bahsettiğim sosyolojik kıstaslar Bill'in bir mazlum üzerindeki derin etkisini gayet iyi açıklıyor. Köşebaşlarında yapacak bir şeyler bulmaya çalışan benim gibi bir mazlumu keşfeden Bill, anlamsız bir varoluşa sahip olan hayatımı tümünden değiştirip çok anlamlı bir kariyer (aslında iki kariyer) yapmamı sağladı.

Bunun gerçekleşmesini mümkün kılan, Bill Whyte'tan aldığım eğitim ve "geri dönüşlerdi." Tabii, bunları pekiştiren aramızdaki güçlü dostluğu da unutmamak gerek! Ayrıca belirtmem gerekir ki, uzun zamana yayılmış bu dostluğumuza ortak olan bir kişi daha vardır: Beni her zaman cesaretlendiren ve bana yol gösteren Kathleen King Whyte. Evet, Bill ve Kathleen ile 20 yaşımdayken tanıştım ve birkaç ay sonra 62. yaşıma bastığımda da bu dostluk halen sürüyor olacak.

Bill ve Kathleen; ikinize de çok teşekkür ederim. İkinizi de tanımış olmaktan ve burada, Cornell Üniversitesi'nde sizin seçkin meslektaşlarınızla ve dostlarınızla bir arada olmaktan büyük gurur duyuyorum. Yukarıda bir yerlerde, gururla bizi seyrettiklerinden emin olduğum ailem ve anne-babam adına son olarak şunu söylemek istiyorum: *grazie tante amici, molte grazie* (çok teşekkür ederim sevgili dostlarım, sizlere ne kadar teşekkür etsem azdır).

ANGELO RALPH ORLANDELLA

EK C: Seçilmiş Kaynakça

Köşebaşı Toplumu kitabını diğer çalışmalarımı karşılaştırmak isteyenler için aşağıda kitaplarımın ve diğer bazı yazılı eserlerimin bir listesi yer almaktadır:

Kitaplar

Industry and Society (der.). New York: McGraw-Hill, 1946.

Human Relations in the Restaurant Industry. New York: McGraw-Hill, 1948.

Pattern for Industrial Peace. New York: Harper and Row, 1951.

Money and Motivation. New York: Harper and Row, 1955.

Men at Work. Homewood, Illinois: Richard D. Irwin, Dorsey Press, 1961.

Action Research for Management (ortak yazar). Homewood, Illinois: Richard D. Irwin, Dorsey Press, 1965.

Toward an Integrated Theory of Development: Economic and Non-Economic Variables in Rural Development (ortak yazar). Itasca, New York: New York State School of Industrial and Labor Relations, 1968.

Organizational Behavior: Theory and Application. Homewood,

- Illinois: Richard D. Irwin, Dorsey Press, 1969.
- Dominación y cambios en el Perú rural* (ortak yazar). Lima, Peru: Instituto de Estudios Peruanos, 1969.
- Organizing for Agriculture Development*, New Brunswick, New Jersey: Transaction Books, 1975
- Power, Politics and Progress: Social Change in Rural Peru* (ortak yazar). New York: Elsevier, 1976.
- Worker Participation and Ownership: Cooperative Strategies for Strengthening Local Economies* (ortak yazarlardan biri). Ithaca, New York: ILR Press, 1983.
- Higher Yielding Human Systems for Agriculture* (ortak yazarlardan biri). Ithaca, New York: Cornell University Press, 1983.
- Learning from the Field: A Guide from Experience*. (Bu kitapta saha araştırması teknikleri hakkında öğrendiklerimi bir araya getirdim.) Newbury Park, California: Sage Publications, 1984.
- Making Mondragon: The Growth and Dynamics of the Worker Cooperative Complex* (Kathleen King Whyte ile beraber). Ithaca, New York: 1988 ve 1991.
- Participatory Action Research* (derleyen ve ortak yazar). Newbury Park, California: Sage Publications, 1990.
- Social Theory for Action: How Individuals and Organizations Learn to Change*. Newbury Park, California: Sage Publications, 1991.

Köşebaşı Toplumu ile İlgili Makaleler

“Race Conflicts in the North End of Boston.” *New England Quarterly*, Aralık 1939. Bir zamanlar İrlandalıların mahallesi olan North End’in, İtalyan göçmenler tarafından “işgali” üzerine tarihsel bir çalışma. Irk kelimesinin kullanılması elbette yanlıştır ancak North End sakinleri meseleyi böyle görüyorlardı.

“Corner Boys: A Study of Clique Behavior.” *American Journal of Sociology*, Mart 1941. Enformel grup yapısı üzerine bu makaleyi daha sonra kitabıma ekledim.

“The Social Role of the Settlement House.” *Applied Anthropology*, Ekim/Aralık 1941. Bu makale de kitaba eklenmiştir.

“A Slum Sex Code.” *American Journal of Sociology*, Temmuz 1943 (Bobbs-Merrill Reprint Series, sayı 312). Uygun olmadığı için kitabıma ekleyememiş olsam da bu makale en fazla baskı yapan çalışmam olmuştur.

“Social Organization in the Slums.” *American Journal of Sociology*, Temmuz 1943. Chicago Üniversitesi’ne sunmam gereken tez önerisi için yaptığım akademik literatür değerlendirmesinin bir kısmını içeren çalışma.

“A Challenge to Political Scientists.” *American Political Science Review*, Ağustos 1943 (Bobbs-Merrill Reprint Series, sayı 117). Yine yaptığım akademik literatür değerlendirmesinin bir parçası olarak, bu makalede siyaset bilimcilerinin ahlak dersi vermek yerine siyasi davranışlar üzerine çalışmaları gerektiğini öne sürdüm.

“Sicilian Peasant Society.” *American Anthropologist*, Ocak/Mart 1944. 20. yüzyılın başlarında, doktor ve amatör bir etnolog olan Giuseppe Pitre, Sicilya gelenekleri ve kültürü üzerine yirmiden fazla kitap yayımlamıştı. Bu kitapların lehçeler üzerine olmayan kısımlarını çalışarak, bu makalede Sicil-

ya'daki köylü hayatını yorumlamaya çalıştım.

“Politics and Ethics: A Reply to John H. Hallowell.” *American Political Science Review*, Nisan 1946 (Bobbs-Merrill Reprint Series, sayı 295). “Challenge to Political Scientists” isimli makaleme cevap olarak Hallowell beni pozitivist olmakla suçlamıştı. Bu makalede, siyasi davranışlar üzerine çalışmanın gerekli olduğunu savunmaya devam ettim.

“On *Street Corner Society*.” In Contributions to Urban Sociology, E. W. Burgess and D. Bogue (son derleyenler). Chicago: University of Chicago Press, 1964. Kitabımın davranışsal bilimlere olan katkısını bu makalede değerlendirmeye çalıştım.

“Whyte on Washington’s Review of *Street Corner Society*.” *Reviews in Anthropology*, Bahar 1978. Robert E. Washington’ın “An Urban Slum Revisited” isimli makalesi hakkındaki görüşlerimi bu makalemde dile getirdim.

William Foote Whyte

Köşebaşı Toplumu

Köşebaşı Toplumu (1943), kent antropolojisi yönelimli bir araştırma pratiğinin en önemli klasiklerinden biri değil sadece, akademik jargonun kuru tekdüzeliğine ve hatta skolastik çelmelerine takılmaksızın da yaşama ve sokağa dokunulabileceğinin en maharetli örneklerinden biri. Sokağa çıkmak, orada olmak, orada yaşamak... William Foote Whyte bu tür bir perspektifle sahasına "dalıyor". "Dalmak" burada en uygun düşen kelime kuşkusuz, zira derinlere, hep daha derinlere inmek asıl mesele. Whyte, bu dalışı yaptığı Boston'daki bir İtalyan kenar mahallesinde sıklıkla yönünü de şaşıyor elbette, ama her zaman daha da dipte olanı keşfedebilmek pahasına. Ve bunu ustalıklı başarıyor; Whyte'in kulaçlarıyla, olabildiğine renkli ve karmaşık bir dünya, kaotik olarak görünenin altında yatan muazzam nizam, en ufak bir çeteden mafyaya ve siyasete kadar uzanan iktidar ağları, bağımlılık ilişkileri, tüm bir toplumsal evren tüm detaylarıyla yüzeye çıkıyor. *Köşebaşı Toplumu* bu bağlamda yöntemsel bir referans da. Katılımcı gözlemin tüm avantajlarını ve elbette sorun teşkil edebilecek yanlarını da doğrudan deneyimliyor Whyte. Çalışmasının ek kısmında ise bu deneyimine refleksif biçimde uzun uzadıya yer veriyor. *Köşebaşı Toplumu*'nun hikâyesi üzerinden bizi işin mutfağına ve o dönemin akademik dünyasına buyur ediyor.

William Foote Whyte (1914-2000): Amerikalı sosyolog. Kent antropolojisi alanında katılımcı gözlem yönteminin en mahir öncülerindendir. Köşebaşı Toplumu çalışması için dört yıl boyunca Boston'daki bir İtalyan kenar mahallesinde yaşamıştır. Amerikan Sosyoloji Derneğinin Başkanlığını da yapmıştır.

ISBN: 978-6059436267

9 786059 436267

/heretikyayın

